T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

144774

CAFERÎ BABA ve DİVÂNI

144774

Hazırlayan:
Fatma Zehra BEDİR

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Mustafa TATCI

Ankara
2004

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Ankara

Fatma Zehra Bedir'e ait *Caferî Baba ve Divânı* adlı çalışma jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı / Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Ahmet ATEŞER .....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mustafa TATCI (Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ali YAKICI .....

ÖNSÖZ

Asıl adı Pir Ahmed olan Caferî, XVI. yüzyılda yaşamış bir mutasavvıf şairdir. Hayatı hakkında biyografik kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmayan Caferî'nin, Divânı'ndan yola çıkarak Bektaşîliğin Babagan koluna mensup, mücerret bir kişi olduğunu tahmin ediyoruz. Yine şiirlerinden anladığımız kadarıyla O, meşreben Alevî, mezheben de Caferî'dir ve Caferîler tarafından kutsal sayılan yerleri ziyaret etmiştir. Alevî şiirine has özelliklerin hemen hemen tamamını eserine aksettiren şairin üslup özellikleri, inancını insanlara öğretmek, onları "yol"a davet etmek noktasında ne kadar istekli bir mutasavvıf olduğunu kanıtlamaktadır.

Bu çalışmamızda dinî-tasavvufî Türk şiirinde "Caferî" mahlasıyla şiirler yazan şairimizin tanınmasını ve edebiyat tarihimiz içindeki yerini almasını sağlamayı amaçladık.

Caferî Divân'ı, şairin günümüze ulaşan tek eseridir. Divân'ın tespit edebildiğimiz üç yazma nüshası (85. şiirde dört nüsha) esas alınarak tenkitli metin kurulmuştur. Metnin yeni alfabeye aktarılmasında transkripsiyon işaretleri kullanılmış, dönemin Osmanlı Türkçesi'nin özellikleri esas alınmıştır.

Çalışmamızda esas alınan Divân nüshalarından M1 ve M2 nüshaları Ankara Milli Kütüphane'de, YE nüshası, Yahya Efendi Kütüphanesi'nde kayıtlıdır. 85. şiir için faydalandığımız dördüncü nüsha, Ankara Milli Kütüphane'de kayıtlı Fazilet-nâme içindedir.

Divân'ın bir de Almanya Berlin Kütüphanesi'nde 93 varaklık bir nüshası bulunmaktadır. Bu bilginin elimize geç ulaşması ve girişimlerimize rağmen nüshanın ele geçirilmesiyle ilgili problemlerle karşılaşmamız sebebiyle tenkitli metinde adı geçen nüshayı kullanamadık.

Tenkitli metinle birlikte şairin hayatı araştırılmış, şiirlerinin şekil ve muhtevâsı incelenmiştir. Ayrıca çalışmanın sonuna tafsilatlı bir kavramlar dizini ilâve edilmiştir.

Caferî Divânı'nın hazırlanmasında amacımız öncelikle Türk edebiyâtına ve bir "zümre edebiyâtı" özelliği gösteren Alevî-Bektaşî edebiyatı çalışmalarına katkıda bulunmaktır. Çalışmamızda esas aldığımız yazmalardaki istinsah problemlerinden ve kendimizden kaynaklanan hataların mazur görüleceğini ümit ediyoruz.

Tez çalışmalarım sırasında benden yardım ve desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr Mustafa Tatcı'ya, şiirlerin şekil özelliklerinin belirlenmesinde yardımcı olan Doç. Dr. Yaşar Aydemir ve Arş. Gör. Halil Çeltik'e, Farsça şiirin ve beyitlerin okunmasında yardım eden Doç. Dr. Derya Örs'e teşekkür ederim.

Hazırlamış olduğumuz bu tezin Türk edebiyâtına ve Alevî-Bektaşî edebiyatıyla ilgili çalışmalara katkıda bulunması en büyük dileğimizdir.

Fatma Zehra BEDİR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ II
İÇİNDEKİLER IV
KISALTMALAR VII
GİRİŞ 1
I. BÖLÜM: CAFERÎ 2
1. Hayatı: 2
2. Tarikatı: 3
3. Divânı: 7
4. Sanatı: 8
a. Dil 8
b. Üslûp: 10
II. BÖLÜM: CAFERÎ DİVÂNI'NIN ŞEKİL VE MUHTEVÂSI 15
1. DİVÂNIN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ 15
a. Nazım Şekilleri ve Tür özellikleri: 15
b.Vezinler: 19
c. Kafiye ve Redifler: 20
2. DİVÂNIN MUHTEVÂSI 21
A. DİN 21
1. Allah: 21
2. Melekler: 25
3. Kitaplar: 27
4. Âyetler-Hadisler ve Dîni Kaynaklı Sözler: 29
5. Peygamberler: 45
a. Hz. Muhammed: 45
b. Diğer Peygamberler: 50
6. Dört Halife: 55
a. Hz. Ali: 55
b. Diğer Halifeler: 61
7. Ehlibeyt, On iki İmam On Dört Maʿsum: 62
8. Adı Geçen Sahabeler: 76
9. Alevîlik ve İlgili Kavramlar 77
a. Tevellâ-Teberrâ: 77
b. Mirâç: 78
c. Hurûfîlik: 79
10. Diğer Dîni Mefhumlar 82
a. Kıyâmet 82
b. Cennet ve Cehennem: 82
c. Ezan-Abdest-Namaz: 83
ç. Oruç 84
d. Hac ve ilgili kavramlar: 84
e. Kaʿbe -Kıble 85

f. Secde:.....86
g. Cin ve Şeytan.....87
h. Günâh 87
ı. Du'â:.....87
i. Küfür ve Hristiyanlık:.....89

B. TASAVVUF 90
1. Vahdet, Tevhid 90
2. Mâsivâ, Kesret:.....90
3. Gönül 91
4. Şerîat-Tarîkat-Marifet-Hakîkat:.....91
5. Kâl-Hâl:.....92
6. Zâhir-Bâtın: 92
7. Cân:.....93
8. Tecellî: 94
9. Ârif:.....94
10. Ervâh:.....95
11. Dergâh:.....95
12. Dünyâ 95
13. İkrâr:.....96
14. Mezhep-Tarîk: 97
15. Halvet:.....97
16. On Sekiz Bin Âlem:.....97
C. CEMİYET.....98
1. Şahıslar.....98
a. Tarihî Şahsiyetler:.....98
b. Divân'da Adı Geçen Kadınlar.....101
c. Diğer Tarihi Şahsiyetler 103
d. Târihi-Efsânevî şahsiyetler:.....108
2. Kavimler.....111
3. Ülkeler ve Şehirler 111
4. İçtimâî Hayat 115
a. Saltanat Alametleri: 115
b. Savaş ve Savaş Aletleri.....115
D. KLASİK ŞİİR UNSURLARI 118
1. Aşk:.....118
2. Âşık:.....118
E. TABİAT.....119
1. Kozmik Âlem: 119
a.Gökyüzü.....119
b.Yıldızlar.....120
c. Burçlar ve Seyyâreler:.....120

2. Zaman ve Zamanla İlgili Kavramlar: 122
a. Zaman: 122
b. Yıl-Ay-Gün: 122
3. Dört Unsur 123
4. Hayvanlar: 123
III. BÖLÜM: CAFERÎ DİVÂNI 125
1. NÜSHALARIN TAVSİFİ: 125
2. METNİN TESBİTİYLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR: 127
3. CAFERÎ DİVÂNI (TENKİTLİ METİN) 128
KAYNAKÇA 364
DİZİN 367
ÖZET 432
SUMMARY 433

EK: CAFERİ DİVANI'NIN MİLLÎ KÜTÜPHANE YAZMA A 3052 NÜSHASININ TAPKI BASIMI (M1) 435

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser

bkz. : Bakınız.

C. : Cilt.

Çev. : Çeviren

F. : Fazîletnâme-i Hazret-i Ali Milli Kütüphane Yazma Eserler no: A 2861/13.

Hz. : Hazreti

M1 : Milli Kütüphane Yazma Eserler no: A 3052

M2 : Milli Kütüphane Yazma Eserler no: F.B. 209

mm : milimetre

S : Sayı

s. : sayfa

TDEA : Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi

TDK : Türk Dil Kurumu

TDV : Türkiye Diyânet Vakfı

YE : Yahya Efendi Nüshası Yazma Eserler no: 3503

Yay. : Yayınları, Yayınevi

GİRİŞ

Hicretin ilk yüzyılından itibaren ortaya çıkmaya başlayan tasavvuf hareketi, IX. yüzyıldan sonra bir sisteme oturmuş, XI. yüzyılda tarikatların kurulmasıyla bütün İslâm âlemine yayılmıştır. Tasavvuf, tarikatlar ve tekkeler aracılığıyla İslâm dünyasında yüzyıllar boyu sürmüş bir düşünce ve inanç sistemidir. Allah'a aşkla varmayı temel edinen bu sistem, edebiyatta kalıcı etkiler bırakmıştır.

Türkler arasında ilk olarak Orta Asya'da Ahmet Yesevî ile görülmeye başlayan tasavvuf akımı, daha sonra Moğol istilâsıyla Anadolu'ya göç eden dervişler sayesinde burada etkili olmaya başlamıştır. Bilhassa Yunus Emre ile doruk noktasına ulaşan dînî-tasavvufî Türk edebiyatı her dönemde önemli sanatçılar yetiştirmiştir.

Türkler, İslâmiyeti kabul ettikten sonra eski geleneklerini bazı tarikatlar içinde sürdürmüşlerdir. Bu geleneğin Alevî-Bektaşî kültüründe daha çok yer ettiğini görüyoruz.

XV. yüzyılın ikinci yarısından sonra Hurûfîlik, Anadolu'da yayılmış, özellikle Alevî-Bektaşîliği etkilemiştir. Bu inanç akımı Alevî-Bektaşî edebiyatının gelişiminde oldukça önemli bir yere sahiptir.

XII. yüzyılda Hacı Bektaş-ı Velî (1210-1271) çevresinde Bektaşîliğin temelleri atılmıştır. Hacı Bektaş, "Makâlât" adlı eseriyle, görüşlerini halka sunmuş, yeni bir edebiyat geleneğinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bektaşîlik, Alevîliğin tarikatı olarak gelişmiş, bu sebeple zaman içinde bu iki kavram bütünleşmiştir.

Alevî-Bektaşî edebiyâtı, anlatım biçimi ve terminolojisiyle orijinal bir edebiyat özelliği gösterir. Bu edebiyatta şairler, bu zümrenin inançlarını, geleneklerini dile getirir, din ulularını överler. Alevî-Bektaşî kültürünün kökleri, Tükler'in Orta Asya İslamiyet öncesi inanç sistemine kadar uzanır.

Ehlibeyt sevgisi, Ali'ye bağlanış, On İki İmam'ı yüceltme temeline dayanan Alevî-Bektaşî şiirinin kuruluşu XIV. yüzyılda Kaygusuz Abdal'la olmuştur. XV. yüzyılda "Şah Hatâyî" mahlasıyla şiirler yazan Şah İsmail Safavî, XVI. yüzyılda Pir Sultan Abdal, bu edebiyatın önemli şairlerindendir. Yemînî, Virânî, Nesîmi, Kul Himmet gibi şairler bugün de Alevî Bektaşîlerce saygıyla anılmaktadır.

I. BÖLÜM: CAFERÎ

1. Hayatı:

Caferî'nin doğum, ölüm tarihi, nereli olduğu ve yaşamına ilişkin biyografik kaynaklarda bilgi mevcut değildir. Gerçek adının Pir Ahmed olduğunu tamamen Farsça yazılmış bir manzumesinden (90. şiir) anlıyoruz. Şair, ismini zikrettiği bu şiirin beşinci beyitinde pirinin Şah Şerefü'd-din silsilesine dayandığını belirtmektedir:

Sened-i pîr-i men ez şâh Şerefü'd-dîn est
İn şeref bes ki çünin pâkize mesned dârem
90/5.

Kerd bâ tövbe merâ pâk çun ân pîr-i naṣûḥ
Zedem ʿayn-ı ʿAlî ki ism-i Pir Aḥmed dârem
90/6.

Yaptığımız araştırmalarda Erzincan'ın Kemah ilçesine bağlı Dedek köyünde Şah Kulu'nun kardeşi Şah Şerefüddin'e ait bir türbe bulunduğunu tespit ettik. Ancak burada medfun şahsın şairimizle ilgisi olup olmadığına dair kesin bir kayda sahip değiliz. Bilindiği gibi Şah Kulu, İstanbul Merdivenköy'de kurulmuş meşhur bir Bektaşî tekkesi'nin kurucusudur.

Caferî hakkında en kapsamlı bilgi Sadettin Nüzhet Ergun'un "Türk Şairleri" adlı antolojisinde bulunmaktadır. Yazar bu eserinde Caferî mahlaslı beş şairden söz etmiştir.[1] Bunlardan dört tanesi Alevî inanca sahip olup bir tanesi XV., iki tanesi XVI., bir tanesi XVII. yüzyıl şairleri arasında gösterilmiştir. Ergun, bu şairlerin yaşadıkları yüzyılla ilgili kesin görüşler ileri sürmemiş, sadece tahmin yürütmüştür. Nitekim XVI. yüzyılda yaşadığı ileri sürülen ve müfrit bir Alevi şair olarak nitelendirilen Caferî[2] ile XVII. asır şairleri arasında sayılan Caferî'ye[3] ait şiir örneklerinin tamamı bizim şairimize aittir. Bu da gösteriyor ki, yazarın iki farklı şair olduğunu düşündüğü Caferîler aynı kişidir.

---

[1] Sadettin Nüzhet Ergun, *Türk Şairleri*, C. 2, TDK Yay. (Agah Sırrı Levend Armağanı), Tarihsiz, s. 891-894.
[2] a.g.e, s.891-892.
[3] a.g.e, s. 893-894.

Ansiklopedik kaynaklar[4], Sadettin Nüzhet'in görüşünü esas almıştır. Antoloji yazarları İsmail Özmen[5] ve Turgut Koca,[6] Caferî'nin XVI. yüzyılda yaşadığını ileri sürmüştür.

Bedri Noyan,[7] "Bektaşîlik-Alevîlik edebiyatında iki Caferî adının geçtiğini ve iki yazma divân bulunduğunu" belirtir.

Kaynaklarda Caferî'ye ilişkin yeterli bilgi bulunmaması sebebiyle, şairimizin yaşamı ve edebî kişiliğini Divânı'ndan yola çıkarak tespit etmeye çalıştık. Şiirlerinde kullanılan dil ve anlatım özelliklerini dikkate aldığımızda Caferî'nin XVI. yüzyılda yaşadığını tahmin edebiliriz.

İleride daha ayrıntılı olarak ele alacağımız "mücerretlik" kavramına 90. şiirde rastlıyoruz. Bu şiirin son beyitinde, "Tertemiz bir mücerredden aldığı öğüdü dinleyerek ister istemez tek başına nefes aldığını" belirten Caferî'nin bu sözleri onun hiç evlenmediğini ispatlamaktadır.

Divân'da yer alan 81. şiirden anladığımız kadarıyla Caferî, Caferîlik inancına göre hac görevini yerine getirmek üzere Meşhed'de Ali er-Rızâ türbesini ziyaret etmiştir:

El-minnet-i lillâh ki ol ḫâna irişdük
Bâbında anuñ luṭf ile iḥsâna irişdük
81/1.

Vaṣl olduḳ eṭvâf-ı der-i heftâd-dü ḥacca
Ya'ni yine sulṭân-ı Ḫorasân'a irişdük
81/2.

2. Tarikatı:

"Caferî, ehlibeyt yoluna gönül vermiş Alevî-Hurûfî bir şairdir. Sadettin Nüzhet, onun için "Tercî'-i bend ve gazeller yazmış olan Caferî'nin Şia itikadına sahip bir şair olduğu muhakkaktır." der[8] ve onu "müfrit bir Alevî"[9] şeklinde

---

[4] *TDEA*, "Caferî", Dergah Yay., İstanbul 1977, C. 2, s. 3-4.; *Türk Ansiklopedisi*, Maarif Basımevi, Ankara 1958, C. 9, s.180.

[5] İsmail Özmen, *Alevi-Bektaşi Şiirleri Antolojisi*, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1988, C.2 (16.yy), s. 557-559.

[6] Turgut Koca, *Bektaşi-Alevi Şairleri ve Nefesleri (13.yy'dan 20.yy'a kadar)*, Maarif Kitaphanesi, İstanbul 1990, s. 127.

[7] Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, Ardıç Yay. Ankara 2001, C.4, s. 62

[8] Ergun, a.g.e, s. 893.

[9] a.g.e, s. 891.

nitelendirir." İsmail Özmen, onun için "gönlü Ali sevgisiyle dolu bir ozandır."[10] demiştir.

Hakikaten Caferî'nin şiirlerinde yoğun bir Ali ve Âl-i Ali sevgisini müşahede etmekteyiz. Nitekim 47. şiirde şair, inanç dünyasını oluşturan unsurları açıkça belirtmiştir. Kendisinin "cân u gönülden" Haydarî[11] olduğunu ve Şia'nın İsmailiye koluna bağlı Caferî mezhebine[12] mensup bulunduğunu şöyle dile getirir:

Menem ki cân u dilden Ḥaydarî'yem
Ḥabîb-i Ẕü'l-Celâl'üñ çâkerîyem

Ġulâm-ı ḫandân-ı Aḥmed'em hem
ʿAlî'nüñ Ḳamberi'nüñ Ḳamberîyem

Ḥasan şehrine mesken oldı göñlüm
Ḥüseyn'nüñ hem kemîne kemterîyem

Ḥaḳîḳat ʿabdiyem Ẕeyne'l-ʿİbâd'uñ
Muḥammed Bâḳır'uñ ḫâk-i derîyem

Münezzeh meşrebinden her gürûhuñ
Mevâlî meẕhebüm ḥaḳ Caʿferî'yem

Be-ḥaḳḳ-ı Kâẓım ol sulṭân Rıżâ'nuñ
Muḥıbbîyem ʿadusından berîyem

Taḳî tâcum Naḳî'dür nûr-ı ʿaynum
Fedâ-yı ḫâk-pây-ı ʿAskerî'yem

---

[10] Özmen, a.g.e, 597.

[11] Haydarîlikle ilgili bilgi için bkz. *Türk Ansiklopedisi*, "Haydarîlik" maddesi, C. 19, s. 104.

[12] Caferîlik hakkında bilgi için bkz. Abdülbaki Gölpınarlı, *100 Soruda Türkiye'de Mezhepler ve Tarikatlar*, Gerçek Yay. İstanbul 1969, s. 40-45; *İslam Ansiklopedisi*, "Caferiyye" maddesi, C.7, s.4-10, TDV Yay. İstanbul 1993.

Muḥammed Mehdî-yi ṣâḥib-zamânuñ
Mutî'üm emrine fermân-beriyem

Taḫallus Ca'ferî ḳıldum anuñçün
Ḫâricîler gözinüñ ḫançeriyem

Görüldüğü gibi şair son beyitte kendisine "Caferî" mahlasını seçme sebebini "Haricîler gözüne hançer olma" isteğine bağlıyor. Hz. Ali'yi öldüren Mülcem'in Haricîler'den olduğunu biliyoruz. Ancak Caferî için "kendisinden olmayan herkes" Haricî'dir. [13]

Haricî kavramını tevriyeli kullanarak, "*Ḫâricîler gözinüñ ḫançeriyem*" sözüyle, ehlibeyt yoluna mensup olmayanlara gönderme yapan şairin bu tavrı ne kadar koyu bir Caferî olduğunu kanıtlar niteliktedir.

İsmail Özmen, Alevî-Bektaşî Şiirleri Antolojisi'nde Caferî'nin Bektaşî bir ozan olduğunu belirtir. Ergun, "Bektaşî bir şair olduğu tahmin olunabilir." ifadesini kullanır. Caferî Divânı'nda diğer Bektaşî şairlerinden farklı olarak bir kez bile Hacı Bektaş isminin geçmediğini, bu tarikata has kılık-kıyafet ya da ayinlere değinilmediğini görüyoruz. Ancak beyitler arasına serpiştirilmiş bazı ibarelerden şairin Bektaşî tarikatına mensup biri olabileceği ihtimâlini de göz ardı edemeyiz. Örneğin 90. şiirin son beyitinde şair şöyle der:

Remz-i tecrîd zenem lâ cerem ey yâr-i ṭarîḳ
Çunki men pend ez ân pâk-i mücerred dârem
90/7.

" İster istemez tek başına nefes alıp veririm. Ey yol dostu (çünkü) ben öğüdü o tertemiz olan mücerredden aldım."

Bu beyitte yer alan "mücerretlik" kavramı Caferî'nin hiç evlenmemiş olduğunu gösteriyor. Bilindiği gibi Bektaşîlik belli başlı iki kola ayrılır: 1. Çelebiler Kolu 2. Babagan Kolu. Çelebiler, Hacı Bektaş'ın soyundan geldiklerini ileri süren Bektaşî ve Alevîlerdir. Babaganlar ise Hacı Bektaş'ın hiç evlenmediği görüşünden hareketle kendilerini *yol oğlu* olarak nitelendiren Bektaşî ve Alevîlerdir. Bu sebeple Babaganlar hiç evlenmezler. Buna "mücerretlik" denir.[14]

---

[13] Hâricî, "İslam tarihinde ilk ortaya çıkan ve İslam düşünce tarihinde önemli akisler uyandıran, görüşlerini ortaya koymadaki tavırları açısından katı tutumlarıyla meşhur bir fırka olan Hâriciliğe mensup kişiler için kullanılan bir tabirdir. Onlara insanlardan, dinden veya haktan, yahut da Hz. Ali'den uzaklaştıkları için "Hâricî" denmiştir. (*Mezhepler ve Tarikatlar Ansiklopedisi*, Tercüman Yay. İstanbul 1987, s. 85.)

[14] Besim Atalay, *Bektaşilik ve Edebiyatı*, Ant Yay., İstanbul 1991, 2. basım, s. 13-28.

Babagan kolu veya "mücerretlik" denilen Bektaşîliğin bir diğer adı da "Nazenin Tarikatı"dır.[15] Caferi Divânı'nın birkaç yerinde şairin muhatabına "ey nazenîn," şeklinde hitap ettiğini görüyoruz:

Nice müddet şoñradan ey nâzenîn
Dünyeden çün ḳıldı riḥlet ʿÂbidîn
85/64.

Terk it cihânı gir Esedu'l-lâh ṭarîḳine
Şol ʿömr-i nâzenînüñi ḫarc itmeden telef
48/8.

Şad selâm olsun saña ey pâdişâh-ı nâzenîn
Şâh-ı merdânsın ki feṯḥ oldı elüñde râh-ı dîn
54/1.

Mehmet Eröz, şehir ve köy Bektaşîliği arasındaki farklara değinirken, şehir Bektaşîliğine "Nâzenîn Tarikatı" veya "Babagan Kolu" adının verildiğini belirtir.[16] Şehir Bektaşîleri köy Bektaşîlerin'den farklı olarak medrese eğitimine önem vermiştir. Babagan şairler Türkçe şiir yazmakla beraber Arapça ve Farsça da öğrenmişler, hatta bu dilde manzumeler kaleme almışlardır. Divân'ın genelinde sade Türkçe kullanan Ca'ferî'nin bir tane Farsça şiiri vardır. Pek çok beyitte Arapça ve Farsça söyleyişlere yer veren şairin kullandığı dil özellikleri dikkate alındığında bu iki dile vakıf olduğu kolayca anlaşılmaktadır.

Divân'da şairin dinî-tasavvufî dünyası açısından dikkat çeken kavramlardan biri de "mevâlîlik"tir. Pek çok şiirde karşılaştığımız bu tabir, en açık ifadesini şu beyitte bulur:

Münezzeh meşrebinden her gürûhuñ
Mevâlî meẕhebüm ḥaḳ Ca'ferî'yem
47/5.

Abdülbaki Gölpınarlı, ehlibeyt taraftarlarının, "Ben kimin mevlâsı yani sahibi isem, kimin üzerinde tasarruf ve vilâyetim varsa Ali de onun mevlâsıdır, yani onun sahibidir, velisidir." hadisine dayanarak mevâlî sözünün anlamını "Ali

[15] Abdülkadir Sezgin, *Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik*, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1990, s. 64.
[16] Mehmet Eröz, *Türkiye'de Alevilik ve Bektaşîlik*, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1990, s. 62.

bendeleri" tarzında benimsemiş olduklarını belirtir.[17] Şair, Alevi doktrinlerinden söz ettiği bazı beyitlerinde muhatabına "ey mevâlî" şeklinde hitâp eder:

Kimdür ʿAlî'den özge ʿâlemde ey mevâlî
Kân-ı seḫâ vü iḥsân şâh-ı cihân-ı ʿâdil
59/3.

Ey mevâlî diñle imdi bir kelâm
Kim nicedür ḫaṣlet-i her bir imâm
84/1.

Şiirlerinin hemen hemen tamamında kendisinin Ali ve evlatlarının kölesi olduğunu ifade etmesi onun aşırı Alevî inanca sahip olduğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Ḳulları arasında ol şâhuñ
Caʿferî bir kemîne kemterdür
42/16.

3. Divânı:

Kütüphane kataloglarında yaptığımız taramalar neticesinde Caferî Divânı'nın Türkiye'de üç nüshasına ulaşabildik. Divân'da yer alan 85. şiire (Mühür-nâme mesnevisi) Milli Kütüphane'de kayıtlı bir Fazîlet-nâme nüshasında rastladık.

Caferî Divânı'nın üç nüshasından iki tanesi Ankara Milli Kütüphâne'de (M1, M2), diğeri Süleymâniye (Yahya Efendi) Kütüphânesi'nde (YE) kayıtlıdır. 85. şiirde tenkitli metni oluştururken Fazilet-nâme nüshasında yer alan şiiri de değerlendirdik.

M1 ve M2 nüshaları en hacimli nüshalar olup, şiirlerin sıralanışı bakımından hemen hemen birbirine paraleldir. YE nüshası bir şiir mecmuası olup ilk 25 sayfasında Caferî'nin şiirleri bulunmaktadır. Bu nüshaların tavsifleri III. Bölümde verilmiştir.

Caferî Divânı'nın yurt dışında, Almanya'da bulunan bir nüshası daha vardır. Berlin Kütüphanesi'ndeki bu nüsha 93 varaktır. Nüshanın kayıt numarası şöyledir: Ms. Or. Oct. No: 2408 1b-93b.

M1 nüshasında "Hazâ Divân-ı Caʿferî Raḥmetullâhu Taʿâlâ ʿAleyh"; M2'de, "Hâzâ Divân-ı Caʿferî Raḥmetullâhu ʿAleyh Medḥ-i ʿAlî"; YE'de, "Hâzâ Kitâb-ı

[17] Abdülbaki Gölpınarlı, *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*", İnkılap ve Aka Kitabevleri, İstanbul, 1977, s. 229.

Caʿferî Raḥmetullâhu ʿAleyh Ḫûb Görür" başlıkları bulunmaktadır. Divân nüshalarının hiç biri mürettep değildir.

4. Sanatı:

Caferî mahlasıyla şiirler yazan Pir Ahmed, şiirlerinde dinî-tasavvufî konuları işlemiştir. O, sanat gayesi güden bir şair olmaktan çok, insanlara ehlibeyt yolunu öğretmeye çalışan ve onları kendi inancına tabi olmaya davet eden bir misyoner görünümündedir. Hakkında bilgi sahibi olduğumuz kaynakların tamamının şairin bu yönünü ön plana çıkardıklarını görüyoruz. Caferî'yi "müfrit bir Alevî" olarak niteleyen Ergun, onun bir şiirini örnek verir ve " Bu tarz müfrit Alevî akidelerini terennüm eden beyitlere, Ali'yi tafdil eden Sünnî mutasavvıf şairlerin eserlerinde tesadüf edilemeyeceğini" belirtir.[18] Mehmet Eröz, Caferî'nin Hz. Ali'nin vasıflarını sıraladığı bir şiirini örnek olarak verdikten sonra onun, "Son derece aşırı olan fikirler ileri süren şairlerden biri "[19] olduğunu söylemiştir.

Caferî Divânı, baştan sona kaynaklarda yer alan bilgileri doğrular nitelikte şiirlerle doludur. Şair, şiirlerinin tamamında koyu Alevî inançlarını dile getirmiş, Ali ve evlatlarından söz ettiği bu şiirlerde aşırı söyleyişlerle dolu tabir, benzetme ve tasvirlere yer vermiştir. Örneğin bir beyitte Allah'a ait isim ve sıfatlar Ali'ye vakfedilmiştir. Bu tarz söyleyişlere Divân'da yer alan pek çok başka manzumede de rastlamak mümkündür:

Evvel oldur âḫir oldur ẓâhir oldur bâṭın ol

Mülk anuñdur mâlik oldur hâlik oldur muṭlaḳ

43/7.

Caferî'nin şiirleri şekil ve muhtevâ açısından II. bölümde incelendiği için burada dil ve üslûp özellikleri ele alınacaktır.

a. Dil

Caferî Divânı'nda yer alan şiirlerde, Türkçe'nin XVI. yüzyıl sonuna kadar devam eden "Eski Anadolu Türkçesi" devresinin dil hususiyetlerine rastlıyoruz. Bu dönemde dinî-tasavvufî Türk şiiri Yunus Emre çizgisinde devam etmiştir. Tekke ve dergahların halkla iç içe olması halkın anlayabileceği bir dille şiir yazmayı gerektirmiştir. Caferî Divânı'nın tamamı göz önünde bulundurulduğunda, sade bir dil kullanıldığını müşahede ediyoruz. Buna karşın Divân'da yer yer Arapça ve Farsça söyleyişlerin ağırlıkta olduğu ya da Türkçe ibarelerle birlikte kullanıldığı beyitlere de rastlıyoruz. Hatta Divân'da bir de

[18] Ergun, a.g.e, s. 894.

[19] Eröz, a.g.e, s. 220

Farsça şiir yer almaktadır. Ancak bu durum şairin ağır bir dil kullandığı yönünde hüküm vermemizi gerektirecek nitelikte değildir. Caferî'nin şiirlerinde XVI. yüzyıl dil özelliklerine ait olan ve Yunus'u hatırlatan pek çok arkaik dil unsurlarıyla karşılaşmak mümkündür. Aslen Türkçe olup şu anda kullanılmayan bu unsurları şöyle sıralayabiliriz:

Arkaik Kelimeler: kaçan, kandan, kande, kankı, kanca, kancarı, kamu, nişe, irte, dükeli, baragın, ayruk, artuk, dahi, öñdün, öñürdi, ton, taşra, tapu, Tanrı, özge, görk, yekrek, kiçi,beri, yaban, men, bigi, bile, bilen, ilen, birle, uş, uşbu, şol, uşta, irgör-, yitür-, değ-, değşür-, urul-, giyür-, tam-, toyla-sı-, sındur-, ayt-, tur-, koçuş-, öñür-, uşan-, depren-, depret-, tapşur-, oku- , yile-, iv-...vb.

Muṣṭafâ ol dem ki miʿrâc eyledi

Raḥmet ile gökler ehlin ṭoyladı

5/60.

Ḥal iderdi cümlesinüñ müşkilin

Her ḳaçan depretse ol ḳudret dilin

88/22.

Arkaik Ekler: -gıl, -gil; -van, -ven, -vuz, -vüz; -(i)ncek; -alı, -eli; -ısar, -iser; -(u)p; -madın, -medin; -uban, -üben; -(ı)cak, -(i)cek, -(ü)pdi, -dukda; -duğunca...

Ḥaydar durur ol kim bize sulṭân-ı cihândur

Her ḳande naẓar eylesevüz anda ʿayândur

35/1.

Sâḳî-i âb-ı Kevṯer'i ölmeyiser seven kişi

Ölmeyiser seven kişi sâḳî-i âb-ı Kevṯer'i

46/10.

Şiirlerin tamamı değerlendirildiğinde mesnevilerde daha sade bir Türkçe'nin kullanıldığını görürüz.

Şair, vezne uydurmak için, âşık tarzı halk şiirinde olduğu gibi bazı sözcükleri birleştirerek söylemiştir: n'ider, n'itmek, k'evvel...gibi.

Ol Ḫudâvend-i Kerîm ü lâ-yezâl

K'evvel oldur âḫir oldur bî-zevâl

1/1.

Didi Me'mûn bu zamân n'itmek gerek
Siz ne dirseñüz anı itmek gerek
88/104.

Ol ḫalîfe ol bed-aḫter gör n'ider
Bir nice yüz ẓâlim aña ʿarż ider
89/17.

b. Üslûp:

Dinî-tasavvufî Türk şiiri şekil açısından kendine has bir gelenek oluşturamamış olsa da şiirin iç yapısıyla ilgili, hemen her üyesinin kullandığı anlatım özelliklerine sahipti. Bu tarz şiirlerin büyük çoğunluğu muhataplarını kendi inanç sistemleriyle ilgili bilgilendirme, 'yol'a davet etme gayesiyle yazılmıştır. Caferî de bu geleneğin içinde olan mutasavvıflardan biri olarak, diğer mutasavvıf şairlerle ortak anlatım özelliklerine sahiptir. Onun şiirleri ayrıca Alevî-Bektaşî şiirine has tipik özelliklere de fazlasıyla sahiptir. Divân'ın YE nüshasında Caferi'ye ait şiirler, Nesimî, Misalî, Sadıkî Virani, Câbir ve Türâbî gibi Hurûfî-Bektaşî şairlerin şiirleriyle birlikte alınmıştır. Üslup yönünden bu şairlerle parelellik arzeden Caferî'ye ait bir mesnevi (85) de Faziletnâme nüshalarından birinde yer almaktadır.[20] Bilindiği gibi Faziletnâme, Aleviler'in yedi kutsal şairlerinden biri olan Yemini'ye ait olup, bu inanca mensup çevrelerce oldukça önemli kabul edilen bir eserdir. Böylesine önemli bir esere, Caferî'nin bir şiirinin eklenmesi, şairimizin yaşadığı devirde sevilip sayılan bir kişi olduğunu göstermektedir. Dikkatle ele alındığında Faziletname ile Caferî Divânı'nın fikren birbirini tamamlayan iki eser olduğunu anlayabiliyoruz. Ayrıca Yemini ile şairimizin dil ve anlatım benzerlikleri de göze çarpan bir başka noktadır.

Divân'ın şiir kadrosuna bakıldığında Caferî'nin genellikle nasihat ve hitap tarzında bir anlatım yolunu tercih ettiğini söyleyebiliriz. Şair bu tarz anlatımlarda "ey, eyâ" gibi ünlemler ile emir ve bildirme kiplerini kullanmıştır. Caferî hitaplarında bazen kendisine bazen muhatabına seslenmiştir. Divân'da "ey din eri, ey akl-ı hıred, ey izzetlü cân, ey kibâr, ey pür-usûl...vb." hitaplarla sıkça karşılaşırız:

Diñle imdi gel eyâ ehl-i ḫıred
Şerḫ-i ḥâl-i Fâṭıma bintü Esed
87/113.

---

[20] *Faziletnâme-i Hazret-i Ali*, Yeminî Hafızoğlu, Ankara Milli Kütüphane Yazma Eserler Kataloğu, Yz. A. 2861/13, s. 246b-248b.

Ser-nigûn oldı Kureyş'üñ putları

Ḳıldılar cümle fiġân ey dîn erî

87/57.

Ger dilerseñ kim ola işüñ temîz

Gel beri aç cân ḳulaġuñ ey ʿazîz

87/9.

İnsanlara ehlibeyt doktrinini aşılamak ve onları bu yola gönül vermeleri için iknâ etmek amacıyla Caferî, zaman zaman mükâleme ve soru yoluyla anlatım tarzına da başvurmuştur. Özellikle mesnevilerde "dedim-dedi"li söyleyişler ağırlık kazanmıştır:

Sulṭân-ı baḥr ü hem ber kimdür cihânda Ḥaydar

Kimdür cihânda Ḥaydar sulṭân-ı baḥr ü hem ber

56/11.

Cânuñ çerâġı Ḥayder-i Ṣafder değül midür?

Anuñ fürûʿı nûr-ı peyâmber değül midür?

27/1.

Şair, bir durum ya da olayı anlatırken (özellikle Ali ve diğer imamların hikâyelerini dile getirdiği mesnevilerinde) tahkiye tarzında anlatıma başvurmuş; iletmek istediği olay ve olguları aktarırken hikâye etme ve tasvir tekniğini kullanmıştır:

Bu rivâyet oldı Câbir'den ʿayân

Böyle buyurdı ki ey cân ol zamân

87/11.

Ol Ḥabîbu'l-lâh Resûl-ü Ẕü'l-celâl

Ḥażretinden eyledüm bir gün suâl

87/12.

Kim bañа mevlûd-ı Ḥaydar'dan ḫaber

Vir diyü ey şâh-ı dîn ḫayrü'l-beşer

87/13.

Didi benden şoñra ol miṣl-i Mesîḥ

Nice ṭoġdı eyleyem saña ṣarîḥ

87/14.

Caferî, dinî-tasavvufî şiirlerin karakteristik özelliklerinden olan "âyet, hadis ve dinî kaynaklı sözlerden" sıkça faydalanmıştır. Fikirlerinin doğruluğunu, anlattığı olayların gerçekliğini bu sözlerle ispat etmeye çalışmıştır:

ʿÂlem olmazdı eğer sen olmayaydın bî-gümân

Görünen bu maʿânî-i levlâk'dan oldur hemîn

6/2.

Hem laḥmüke laḥmi kim işitdüñ

Ḥaḳḳında buyurdı Aḥmed anı

12/VI/5.

Yoḳ durur faẓlıyla bu ʿâlemde bir hemtâ saña

Çün saña nefsüm didi ol Raḥmeten li'l-ʿâlemîn

20/6.

Şairin delil ve ispat yoluyla anlatım tarzı için örnek teşkil eden unsurlar arasına kullandığı deyimleri de dahil etmek gerekir. Divân'da önemli yer tutan ve Caferî'nin dinî-tasavvufî dünyasıyla ilgili bilgiler de ihtiva eden bu söz öbeklerini şöyle örneklendirebiliriz:

"davete icâbet eyle-, imâna gel-, mahrum ko-, sırrına akıl ermeme-, özrini arz it-, özür dile-, nefsini ârî eyle-, vasfı dile gelme-, oda yan-, cehd kıl-, dem ur-, emrine fermânına râm eyle-, yüz sür-, yüz döndür-, bel bağla-, kemer bağlan-, defteri dürül-, gam yi-, gün gibi zâhir (olmak), hizmet kuşağın biline bağla-, ser koy-, ahd ü peymân eyle-, hâlini arz eyle-, maksûdına ir-, her nefesde senâ eyle-, safâ bağışla-, elinden biat et-, beri gel-, başın götür-, halvete gir-, yirine geç-, esbap düz-, mat ol-, ciğer tağla-, karşu git-, fitne kaynat-, sözünü yut-,diş bile-, eline fırsat gir-, destine fırsat gir-, tayin gör-, kolları kuru-, yolları bağlan-, kılıç çek-, cihânı tut-, ayağına düş-, giyimlerin giydür-, başdan aş-, nara ur-, revâ gör-, selâm olsun cân gözini aç-, cân kulağını aç-, cân gûşını aç-, cân kulağıyla dinle-,

cânı fedâ eyle-, cânına delil it-, cânı teslim kıl-, cânı teslim eyle-, cismini gayb eyle-, perde-i gayb ardına cemâl çek-, dünyeden rihlet kıl-, gâib ol-, nihân ol-"

Sin sırrına ʿaḳl irişmez anuñ
Ki ne vechiledür muḥîṭ ü muḳîm
18/12.

Şâh ḫizmetine bilüñi merdâne bağla kim
ʿÖmrüñ beḳâsı yoḳ bu cihân câvidân değül
34/6.

Yol içün bir ḳaç gün içinde tamâm
Düzdiler esbâb buyurdı çün imâm
88/44.

Girmez idi fırṣat anuñ destine
Diş bilerdi ol velînüñ ḳaṣdına
89/8.

Cân gûşuñı aç u eyle ışfâ
Bir nice kelâm-ı ḫûb-ġazâ
86/2.

Caferî'nin şiirlerinde anlamı etkin kılmak için başta tekrir, nidâ, telmih, tenâsüb ve istifham olmak üzere çeşitli sanatlardan faydalandığını görüyoruz. Bir divân şairi kadar süslü ve etkili kullanamasa bile, bu sanatlar, onun söyleyişini etkin kılmış ve şiirlerinde âhengi sağlayan unsurlar arasında yer almıştır:

Hem maʿden-i cûd u seḫâ hem menbaʿ-i ḥilm ü ḥayâ
Hem maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ hem nûr-ı ḫurşîd ü ḳamer
57/7.

Sensin emîr-i pişvâ
Sensin imâm-ı reh-nümâ

Sensin ser-efrâz-ı livâ
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî
50/3.

ʿAlî'dür ḳıymet-i gevher ʿAlî'dür bî-behâ cevher
ʿAlî'dür ʿâleme server ʿAlî nûr-ı tecellâdur
53/6.

Ey merd-i mevâli-yi yegâne
Ḳalma yüri şah yolında câne
12/III/1.

ʿAlî'dür gösteren Ṭûr'ı Mûsâ'ya
ʿAlî'dür âsâyı viren Mûsâ'ya
17/62.

Caferî, iki şiiri (46, 56)nde akis sanatı yapmıştır. Akis bir dize ya da cümlenin iki parçasından birini önce, ötekini sonra söyleyerek, yani dizeyi ters yüz ederek aynı anlamda bir dize ya da cümle meydana getirmektir. Dize ya da cümle içinde ekleme veya çıkarma yapmaksızın söz sırasının bir öncekinin tam tersi olarak düzenlendiği akis çeşidine *aks-i tam* denir:[21]

Ẕerre-i ḥubb-ı Ḥaydar'ı cân-ı cihâna virmezem
Cân-ı cihâna virmezem ẕerre-i ḥubb-ı Ḥaydar'ı
46/1.

Bu kün fekâna yekser oldur veliyy ü vâlî
Oldur veliyyü vâlî bu kün fekâna yekser
56/2.

[21] Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, TDK Yay. Ankara 1997, s. 485.

II. BÖLÜM: CAFERÎ DİVÂNI'NIN ŞEKİL VE MUHTEVÂSI

1. DİVÂNIN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

a. Nazım Şekilleri ve Tür özellikleri:

Mürettep olmayan Caferî Divânı'nın kendisine has bir tertibi olduğu düşüncesinden hareketle ayrıca bir düzenlemeye gerek duyulmamış, şiirlerin orijinal sıralanışına bağlı kalınmıştır.

Caferî Divân'ı 69 kaside, 7 tercî'-i bend, 3 murabba, 12 mesnevi ve 14 rübaiden oluşmaktadır.

Divân'da yer alan kasidelerin hiç biri bir kasideye ait bölümlerin tamamına birden sahip değildir. Ayrıca bu şiirlerin büyük bir çoğunluğu şekil açısından kaside ve gazel arasında bir özellik gösterirler. Ancak şiirlerin hemen hemen tamamının Allah, Hz. Muhammed, Hz. Ali ve On bir imam için yazılan birer methiye özelliği göstermesi bu şiirleri kasideye yaklaştırmaktadır. Kanaatimizce bu tarz manzumeleri beyit sayısını dikkate almaksızın küçük bir kaside kabul etmek daha doğru bir yaklaşımdır. Biz de nazım şekillerini belirlerken gerek şiirlerin methiye özelliği taşıması gerekse başlıklarda yer alan ibarelerden hareketle, şekil konusunda şüpheli olan şiirleri ayrıma tabi tutmaksızın "kaside" genel başlığı altında toplamayı daha uygun bulduk. Buna göre Divân'da yer alan nazım şekilleri ve şiir numaraları şöyledir:

Kasideler:
2,4,6,8,9,10,18,19,20,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,51,52,53,54,55,56,57,58,59,60,61,62,63,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,80,81,82,90.

Tecî'-i bendler: 7,11,12,13,14,15,16.

Murabbalar: 21, 50,64.

Mesneviler: 1,3,5,17,63,83,84,85,86,87,88,89.

Rübailer: 91,92,93,94,95,96,97,98,99,100,101,102,103,104.

Divân'daki kasidelerden 2 ve 4 nolu şiirler tevhid, 6,8,9 nolu şiirler na'ttır. Diğer şiirler Hz. Ali, Hz. Ali ile birlikte Hz. Muhammed ve On bir imam için

yazılmış methiyelerdir. Kasidelerin beyit sayısı, 5-52 beyit arasında değişmektedir.

Bent sayısı 7-12 arasında değişen tercîʿ-i bendlerden 7. şiir, Hz. Muhammed, 11,12,13,14,15 ve 16. şiirler Hz. Ali'yi övmek amacıyla yazılmıştır. 14. tercîʿ-i bendde Alevî inancının temel unsurlarından olan "Allah-Muhammed-Ali" üçlemesi üzerinde durulmuştur:

Anlar ki cihânuñ evvelidür

Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

14.

16. tercîʿ-i bendde Muhammed-Ali birliği inancı, vasıta beyitlerinde tekrar edilir:

Diyem ki nebîdür ü velîdür

Yaʿni ki Muḥammed ü ʿAlî'dür

16.

13. şiirde edebiyâtımızda pek rastlamadığımız bir şekil özelliğiyle karlılaşıyoruz. Şair, Ali'nin övgüsünü dillendirdiği her bendin sonunda "çift vasıta beyiti" kullanmıştır:

Diñle bu remzi ki beyân eylerem

Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem

ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest

K'ez heme merdân-ı Ḫudâ ġâlibest

13.

Divân'da yer alan murabbalar mütekerrirdir. İlk murabbada "Yâ şâh-ı Mevlânâ Alî", ikincisinde "Lâ fetâ illâ Alî lâ seyfe illâ zülfekâr", üçüncü şiirde "Şâh-ı selâmün ʿaleyk" nakaratları her bendin sonunda tekrarlanmıştır.

Mesnevi nazım şekliyle yazılan şiirlerden iki tanesi tevhid (1,3), bir tanesi na't (5), iki tanesi (17,63) methiye, bir tanesi (83) manzum Tefsir-i Besmele'dir. Diğer mesnevilerde Hz. Ali ve on bir imam ile ilgili çeşitli olaylar anlatılmıştır. Bunlardan 84. şiirde "masum imamların hasletleri" konu edilmiş, bu imamlar çeşitli sıfatlarla anılmıştır. Bir nüshasına Ankara Milli Kütüphane'de kayıtlı bir Faziletnâme'de rastladığımız "Mühür-nâme" mesnevisi (85), Hz. Muhammed

tarafından Ali ve evlatlarına bırakılan velâyet mührünün konu edildiği ilginç bir şiirdir. Mesnevide ele alınan olay kısaca şöyledir:

"Bir gün Hz. Muhammed'in katına Valiye adında güzel bir kadın gelir. Saygı ve hürmetten sonra Peygamber'e, o öldükten sonra makamına kimin geçeceğini sorar. Hz. Muhammed eline bir taş alır. Taş birdenbire eriyiverir. Allah Resulü, yüzüğünün mührünü, hamur gibi eriyen bu taşın üzerine basar ve kadına, "kendisinin gerçek vasisi"olan kişinin bu mucizeyi aynen göstereceğini söyler. Peygamber'in vefatından sonra Valiye Hatun elindeki taşla Ebubekir'in katına çıkar. Hz. Muhammed ile aralarında geçen diyaloğu aktarır. Ebubekir inanmaz ve kadını sert bir şekilde geri çevirir. Çaresiz kalan Valiye, yolda Selman'a rastlar. Durumu açıklar. Kadını dinleyen Selmân-ı Fârisî onu doğruca Hz. Ali'nin makamına götürür. Velayet delili taş Ali'nin ellerinde hamur gibi eriyiverir. Böylece Resul'ün gerçek vasisinin Hz. Ali olduğu anlaşılır. Valiye Hatun bu taşı, Ali'den sonra Hasan, Hüseyin, Zeynel Abidin ve Muhammed Bakır'a götürür. Onların gerçek imam olduğunu onaylatır. Bu arada Allah tarafından her defasında gençleşerek imamlara ulaşmaktadır. Muhammed Bâkır'ın taşa mühür vurmasının ardından kadın canını teslim eyler."

86. şiirde Tebuk savaşında yaşananlar ele alınmıştır. Hz. Ali'nin İslam dinînin yardımcısı, İlahi sırlara mazhar Allah'ın velisi oluşu, Hz. Peygamber'e dayandırılarak uzun uzun anlatılmıştır. Şiirde Ali, kahramanlığıyla ön plana çıkarılmıştır.

87. şiir, Hz. Ali'nin doğumunu konu edinir. Ali'nin olağanüstü doğum hadisesi yine Hz. Muhammed'in hadislerine dayandırılarak anlatılmış, şiirin ilerleyen bölümlerinde Ebu Talip'in müslümanlığı kanıtlanmaya çalışılmıştır.

"Velehu Der Beyân-ı Vefât-ı Âl-i Muhammed ʿAleyhisselâm" başlıklı mesnevi (88) de şair, Hz. Ali'nin vefatından başlayarak sırayla on bir imamın âkıbetinden söz eder. Bu arada en çok Ali er-Rıza'ya yer vermiştir. Masum imamlara kastedenlerin teker teker isimlerinin zikredildiği ve lanetlendiği bu şiirin son bölümlerinde Caferî, sözü İmam Mehdi'nin zuhûruna getirir. Onun hüküm süreceği devrin huzur dolu olacağını belirtir ve Tanrı'ya "kendisini evlâd-ı Ahmed'den ayırmaması" için dua eder.

Divân'da yer alan son mesnevi (89) İmam Mehdi için yazılmıştır. Muhammed Mehdi'nin gözden kayboluşu, öncesi ve sonrasıyla anlatılmıştır. Beklenen imamın yeniden zuhur ettiğinde, yeryüzünde görülecek güzellikler detaylıca anlatılır. Nihayet Caferi, "Mehdi'nin yeniden ortaya çıkışında kendisini onun dergahından ayırmaması için Allah'a duâ ederek sözlerine son verir.

On iki imam ile ilgili olayların konu edildiği bu mesnevilerin dikkat çeken yanlarından biri şairin anlattığı olayları genellikle hadislere dayandırmasıdır. Buna mukabil şiirlerde bariz bir şekilde dikkat çeken bir diğer özellik masalsı

unsurlardır. İmamlar bu hikayelerde gerçek hüviyetlerinden oldukça sıyrılmış, insanüstü masalsı bir kişiliğe bürünmüştür.

Caferî Divânı'nda yer alan şiirlerin hemen hemen tamamı Methiye türünde yazılmıştır. Divân'da dört tevhid (1,2,3,4), beş na't bulunmaktadır. Tevhidlerin iki tanesi kaside, diğer ikisi mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır. Mesnevi nazım şekliyle yazılmış ilk tevhidde (1) Caferî, Allah'ın birliğini, öncesiz ve sonrasız oluşunu, görünen görünmeyen her türlü bilgiye sahip oluşunu anlatırken kozmik âlemden örnekler vermiştir. Şairin tevhidlerde, özellikle Allah'ın isim ve sıfatlarına yer verdiğini görüyoruz. Bu tür şiirlerinden bir tanesi de "Elif-nâme" tarzında yazılmıştır. Elif-nâme türündeki diğer şiir (18) Hz. Ali için yazılmış bir methiyedir.

Na't türündeki şiirler (5,6,7,8,9)de, Hz. Muhammed'in âlemlere rahmet olarak gönderilişi, O'nun yüzü suyu hürmetine varlığın yaratılışı, son peygamber oluşu vb. konuların tekrar edildiğini görüyoruz. Muhtevâ yönünden klasik na'tlar ile aynı çizgide olan bu şiirlerde şair, Hz. Muhammed'in, Kur'ân-ı Kerîm kaynaklı olanlar başta olmak üzere çeşitli isim ve sıfatlarına sıkça yer vermiştir.

Divân'ın büyük bir bölümünü Hz. Ali ve evlatlarının methiyesi oluşturur. Bilhassa Ali başta olmak üzere On iki imamın masumluğu, dinin temeli oluşları, Allah'ın gizli sırlarına vakıf kutsal imamlar olmaları vb. Alevi inancına has unsurların hemen hemen tamamı zikredilerek anlatılmıştır. Bu şiirler Caferî'nin aşırı ehlibeyt sevgisini gösteren çarpıcı ifadelerle doludur.

"Yâ Hüseyin" redifli 74. ve 75. şiirler Hz. Hüseyin için yazılmış mersiyelerdir.

Divân'da yer alan 70 no'lu şiir bir Selâm-nâme'dir. Caferî, bu şiirde Hz. Muhammed'den başlayarak son imam Mehdi'ye kadar tüm "masum"ları övgü dolu sözlerle selâmlar.

"Velehu Li-Naẓm Der-Niyâz-ı Bâ Âl-i Abâ Râ" başlıklı 67. şiir, bir "niyâz"dır. Şair Allah'a günahlarını affetmesi, ona âl-i Ahmed eşiğinde yer vermesi için dua eder. Bu şiirde yer alan ifadelerin benzerleri pek çok şiirin son bölümlerinde de bulunmaktadır.

87. şiir manzum bir "Tefsîr-i Besmele"dir. Besmele'nin Alevî inançlarına uygun tefsiri yapılmıştır. Bu manzume ayrıca şair üzerindeki Hurûfîlik etkilerini yansıtan önemli bir örnektir.

Caferî'nin düvazdeh türünde pek çok şiiri vardır. Düvazdeh, düvazdeh-i imâmân veya düvaz denilen bu şiirler, on iki imamı metheden şiirlerdir. On iki imamın adlarının sırasıyla geçtiği bu şiirlerde Hz. Muhammed ile yer yer Hz. Fatıma'nın ismi de övgüyle anılır. Genellikle Hz. Alinin övgüsüne ayrılan geniş bir bölümden sonra imamların ismine geçilir. Bazen her bir imam için bir beyit ayrılırken, kimi zaman imamların iki ya da üçünün isimleri tek beyitte zikredilir. Divân'da düvazdeh olarak nitelendirebileceğimiz şiirlerin numaraları şunlardır:

10,11(VIII.bend),17,19,20,21,22,23,24,25,27,28,29,30,31,32,33,34,35,38,42, 43,44,46,47,49,

50,51,52,53,54,55,56,57,58,59,60,62,63,64,65,66,67,68,70,72,73,87,88.

b.Vezinler:

Caferî Divânı'ndaki vezin kalıpları ve bunların kullanıldıkları şiir sayısı aşağıda belirtilmiştir:

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün	23
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	22
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün	17
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün	7
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün	6
Fâʿilâtün Mefâʿilün Fâʿilün	6
Mef ʿûlü Mefâ ʿilün Fe ʿûlün	5
Mefʿûlü Fâʿilâtün Mefʿûlü Fâʿilâtün	4
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün	3
Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün	3
Müfteʿilün Müfteʿilün Fâʿilün	2
Müfteʿilün Fâʿilün Müfteʿilün Fâʿilün	2
Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün	1
Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Fâʿilün	1
Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿîlün Feʿilün	1
Müfteʿilün Mefâʿilün Müfteʿilün Mefâʿilün	1

Yukarıdaki rakamlar Caferî'nin *Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün, Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün* ve *Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün* kalıplarını daha fazla kullandığını göstermektedir.

Divân'da yer alan şiirler incelendiğinde pek çok vezin hatasıyla karşılaşıyoruz. Örneğin, Türkçe'de uzun ünlü bulunmamasından kaynaklanan imâleler ile yer yer yapılan zihaflar bu hataların en başında gelmektedir. Beyitler içinde vezni düzeltilemeyenler de vardır. Bu duruma "failâtün mefâʿilün fâʿiün" vezinli şu beyitin ikinci mısrasını örnek olarak verebilirz:

Baḥr-ı ʿilm ol Muḥammed Bâḳır

Dergeh-i ʿâlemde muḳtedâ oldı

65/5.

Müstensihden kaynaklandığını düşündüğümüz bu hatalara Divân'ın her üç nüshasında da rastlıyoruz. Bununla beraber vezne hakimiyet açısından Caferî başarılıdır.

c. Kafiye ve Redifler:

Caferî, şiirlerinde genellikle zengin kafiye kullanmış, bunun yanında tam ve yarım kafiyeye de yer vermiştir.

Be-nâm-ı ḫâliḳü'l-eşbâḥ ü fâlikü'l-eṣbâḥ

Ki yine menḳabet-i şâh ḳıldum istiftâḥ

26/1.

Caferî, kafiyeleri genellikle Arapça ve Farsça uzun ünlülerle ile oluşmuş eklerle yapmıştır. Bir uzun ünlü ile Türkçe kısa ünlü sözcüklerle kafiye yapmıştır. Bunun yanı sıra şiirlerde, a-e, ı-i, u-ü sesleri arasında yapılan kafiyelerle de karşılaşırız. Bu şairin kulağa göre kafiye anlayışını benimsediğini göstermektedir. Caferî, anlama şekilden daha çok önem vermiştir:

Muṣṭafâ çünki ʿilme şehr oldı

Bil ki ol şehre Murtażâ derdür

42/5.

Muʿcizât-ı Nebî vilâyet-i şâh

Ḳuvvetiyle cihân müsaḫḫardur

42/6.

Divân'da âhengin yalnızca kafiye ile sağlandığı şiirlerin yanı sıra redifin kullanıldığı şiirler de mevcuttur. Şiirlerde kullanılan redifleri şöyle örneklendirebiliriz:

a. Kelime halindeki redifler: "olmaz, oldı, irişdi, geldüm, eyledi, dimişüz, Muhammed'e, Esedullah'dur, andadur, değül, değül midür, kıl, sensin...vb.

Şâh-ı vilâyet Esedu'llâh'dur

Nûr-ı hidâyet Esedu'llâh'dur

13/I/1.

b. Ek halindeki redifler: "-dür, -dur, -uñ, -(u)muz, -(y)em, -sın, -ı, -e...

Bil ki evvel imâm-ı Ḥayder'dür

Şâh-ı miḥrâb ü mîr-i minberdür

30/1.

c. Ek+Kelime halindeki redifler: "-i Ali, -a gelmedi, -dur Aliyyü celle celâl, -a irişdük, -mek gelmedi, -ân Yâ Hüseyin,

El-minnet-i lillâh ki ol ḫâna irişdük

Bâbında anuñ luṭf ile iḥsâna irişdük

81/1.

Divân'da yer alan şiir kadrosuna bakıldığında Caferî'nin redifleri, genellikle Türkçe kelimelerden seçtiğini görüyoruz.

2. DİVÂNIN MUHTEVÂSI

Caferî Divânı'nın muhtevâ açısından incelenmesi için divân, kısaca tahlil edilecektir.

A. DİN

1. Allah:

Caferî Divânı'nda tevhid türünden dört manzume bulunmaktadır. Umumî olarak Allah; Tanrı, Âḫir, ʿÂlim, ʿAlîm, ʿAzîz, ʿAẓîm, Bî-hemtâ, Celâl, Cemâl, Evvel, Ġaffârü'ẕ-ẕünûb, Ġanî, Ḫâliḳ, Ḫâliḳ-i perverdigâr, Ḫâliḳ-i yektâ, Ḥaḳ, Ḥallâl-i cümle müşkilât, Ḥayy, Ḫudâ, Ḫudâ-yı kerîm, Ḫudâvend, Hâdî Ḥayy, Hüdâ, Hüdâvend, Hüdâvend-i kerîm, İlah, İlâhî, Ḳâdir, Kâmil, Kerîm, Kird-gâr, Mâlik, Melcâ, Melâz, Mucîb, Muʿîn, Muḳîm, Müẕill, Pâdişâh, Pâdişâh-ı ev-ednâ, Raḥîm, Raûf, Râzıḳ, Rezzâḳ, Sâtir, Server, Sübhân, Evvel, Bâtın, Kerîm, Vâcib, Vâcibü'l-vücûd, Vâḥid, Vâḥid-i bî-meṣel, Yezdân, Ẓâhir, Ẓât-ı bî-nihâyet vb. isim ve sıfatlarla anılır.

Ol Ḫudâvend-i Kerîm ü lâ-yezâl
K'evvel oldur Âḫir oldur bî-zevâl
1/1.

Zihî Kerîm ü Rahîm ü Mukîm ü bî-hemtâ
ʿAlîm ü ʿÂlim ü ʿAlâ vü ḫâliḳ-i yektâ
2/1.

Raûf u Râzık u Rezzâḳ ol Ḫudâ-yı kerîm
Kim ide vaṣfını anuñ zebân ile iḥsâ
2/2.

Allah, bezm-i ezelde herşeyi yoktan var etmeye karar vermiş, bunu *kün* emriyle gerçekleştirmiştir. Gökleri birbiri üzerine yerleştiren, dokuz felekle, on iki burcu yaratan ve onlara çeşitli özellikler veren O'dur. Âlemi yaratan Allah, bu âleme kendisini temsil etmek üzere insanı *halife* kılmıştır:

Yoġ iken ol var ḳıldı ʿâlemi
Eyledi anda ḫalîfe âdemi
1/4.

O, varlığı kendiliğinden ve zorunlu olan, emsalsiz mutlak varlıktır:

Zî Vâcibü'l vücûd ki miṣli yoḳdur anuñ
Ne var vücûduna evvel anuñ ne ḫod uḫrâ
2/13.

Bu ʿarş u ferş ü zemîn ü zamân insânı
Zî Ḳâdir kim iki ḥarf birle ḳıldı binâ
2/6.

Zî ʿÂlim kim anuñ ʿilminüñ nihâyeti yoḳ
Zî Fâżıl kim anuñ fażlıdur ʿAliyyü'l- a ʿlâ
2/7.

*Zî **Kâmil** kim ʿademden cihân ḳıldı vücûd*
Düzübdi ḳudret eliyle ṭılısm-ı sebʿ-i semâ
2/8.

Görünen ve görünmeyen herşeye vâkıf olan Yüce Allah, eşyâya zuhûr etmiştir:

*Zî **Ẓâhir** ki anuñ bâtınında mahfî yoḳ*
*Zî **Bâtın** ki aña mażhar oldı cümle eşyâ*
2/9.

*Zî **Râzıḳ** ki virür rızḳını ḳomaz maḥrûm*
Yaratdığına eger olsa miyân seng-i ḫârâ
2/10.

*Zî **Sâtır** ki görür setr ider günâhımuz*
Gelüp bizden eger ṣad-hezâr zenb ü ḫatâ
2/11.

*Zihî **Müẕill** ki ḳılupdur kimini şöyle ẕelîl*
*Zihî ʿ**Azîz** ki kimine itdi ʿizzet ʿatâ*
2/14.

*Zihî **Muʿîn** ki ʿinâyetlerine yoḳ ʿadâd*
*Zihî **Kerîm** ki olmaz kerâmetine nehâ*
2/15.

*Zihî **Muḳîm** ki değüldür maḳâm aña isbât*
Ve lîk cümle zerrâta zâtıdır meʿvâ
2/16.

*Zihî **Mucîb** ki eyler icâbet-i daʿvât*
Niyâzmendi anuñ küll-i mü'min ü tersâ
2/17.

Gehî Celâl ṣıfatın yüzine burkuʿ ider
Gehî Cemâl ṣalar bu cihâna mûr-ı ẕiyâ
2/20.

Zihî İlâh ki mûrı yaradur âdem ider
Emîr-i ʿarş ḳılur pâdişâh-ı ev-ednâ
2/31.

Bütün müşkilâtın halledicisi odur:
Dal delîl ü mü'minin ü mü'minât
Hem odur ḥallâl-i cümle müşkilât
3/8.

Rû Raḥîm'dür ol ki çoḳdur raḥmeti
Bî-ʿaded ihyâ ḳılupdur niʿmeti
3/10.

Ze zevâldendür münezzeh ol Ġanî
Öyle bil ger ʿârif iseñ sen an
3/11.

Ġayn Ġaffârü'z-ẕünûb oldur hemîn
Her dü ʿâlem içre ey mü'min ü yaḳîn
3/19.

Fe fenâdur bil ki ʿâlem Bâki ol
Ger bekâ isterseñ anı iste bul
3/20.

Ḳâf Ḳâdirdür ki hergiz ʿaczi yoḳ
Ḳullarına luṭf ile iḥsânı çoḳ
3/21.

Nun nûrıyla cihân rûşen durur
Ḳande kim ḳılsañ naẓar gülşen dur
3/25.

Vâv Vâhiddür ḳaçan kesret aña
Yol bula ey ehl-i Ḥaḳ öñden şoña
3/26.

He Hâdidür hidâyetler ḳılur
Bendeye bî-ḥad ʿinâyetler ḳılur
3/27.

2. Melekler:

Kanatlı olarak tasavvur edilen meleklerin gökyüzünde bulunduğuna; semâvî olduğuna inanılır:

Oldı çün gök ehline Ḥaḳ'dan ḫiṭâb
İndi bir demde melâik bî-ḥisâb
88/147.

Uçdı yine Cibrîl semâya
Başladı hemân Nebî duʿâya
86/47.

Giydi kebût câmeyi hem heft-âsmân
Ḳıldı melâik âh ile efgân Yâ Ḥüseyn
75/8.

Muḳrîleri ṣadâsın göklerde her melâik
Sebʿ-i fi'l-leyâlî ṣubḥ-ı izâ teneffüs
77/7.

Melekler gökyüzünde Ali er-Rızâ'nın mezarına secde ederler:

Sâcid durur felekde merḳadına melâik

Meddâhı yirde cümle anuñ ins ü cân durur

80/9.

Cebrâîl, Mikâîl, Azrâîl, İsrâfîl dört büyük melektir. Câferî Divânı'nda dört büyük melekten sadece Cebrâîl'in adı geçer. Bundan başka sorgu melekleri olan Münker ve Nekir'den söz edilmiştir.

Cebrâîl:

Cebrâil, vahiy meleğidir. Cenâb-ı Hakk'ın kitaplarını peygamberlere getirip tebliğ etmeye memur olmuştur. Divân'da Cebrâîl, Cibrîl, Rûhu'l-emîn, Rûhu'l-kudüs isimleriyle de anılır:

Cibrîl-i Emîn irişdi ol dem

Didi ki eyâ Resûl-i Ekrem

86/25.

Ḥaḳ Celle ʿAlâ ider selâmı

Hem size buyurdı bu kelâmı

86/26.

Cebrâîl felekler üzerinde, Hz. Muhammed'i övenler arasındadır:

Ey imâm-ı pîşvâ-yı her dü ʿâlem ehl-i dîn

Uş felek üzre saña meddâḥ Cibrîl-i emîn

20/1.

Cebrâil, Uhud Savaşı'nda darda kalan müslümanların kurtulmasını sağlayan "Ali gibi yiğit, Zülfekâr gibi keskin kılıç yoktur." sözünü tekrarlamaktadır:

Ol gün anda kim Uḥud cengin iderdi Murtażâ

İşidürlerdi semâdan cümle ol ehl-i ġazâ

Bu duʿâyı oḳuyup ḳılurdı Cebrâîl nidâ

Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

64/2.

Cebrâil bir şiirde Mirâç hadisesi dolayısıyla anılmıştır. Miraç gecesi yaşananların sırrına peygamberle birlikte şâhit olmuştur:

Didi peyġamber ki Cebrâîl emîn

Bunı yekrek bilür ey ehl-i yaḳîn

87/207.

Ol gice kim beni Ḥayy ü Müsteʿân

Eyledi miʿrâca daʿvet ol zamân

87/208.

Münker-Nekir:

İnsanoğlu kabre konduktan sonra gelen sorgu melekleridir. Bir tercîʿ-i bendin nakarat beyitlerinde isimleri zikredilir:

*Ger ide suâl **Münker ü Nekîr***

Ender_laḥdüm ki kimlerdür ûlâ

16/I/5.

3. Kitaplar:

Divân'da kutsal kitaplar dört kitap şeklinde zikredilmektedir:

Dört kitâb içinde ismi yazlıdur

Görür anı ẓâhir ol kim gözlüdür

5/44.

Dört kitap için "rubʿ-ı kelâm" tabiri de kullanılır. Caferî'ye göre dört kutsal kitapta zikredilenlerin tamamı Ali'dir:

Rubʿ-ı kelâm-ı Bârî ʿilm-i ledünni vârı

Oldur ʿAlî kim anuñ şânında oldı nâẓil

59/6.

ʿAlî'dür İncil ü Furḳân ü Tevrât ü Zebûrü'l-ḥaḳ

Ki didi kim menüm Ḥaḳḳ'uñ kelâm-ı nâṭıḳı yekser

44/11.

Hz. Ali'nin ismi Tevrat'ta zikredilmiştir:

İsmini Tevrât içinde yâd ḳıldı ol Celîl

Mûsi-i ʿİmrân dilinden ẓâhir oldı İlyâ[22]

43/11.

Ali, hakikatin sırrıdır. Bu sebeple ismi İncil'de de anılmıştır:

Fer-ḫayâdur bil Mesîh'üñ muṣḥafında ism-i şâh

Aḥmed-i Mürsel kitâbında ʿAlî hem evliyâ

43/12.

İlâhî kitaplar içinde en çok Kur'ân-ı Kerîm'in adı geçer. Kur'ân'dan; Furkân, kitap, mushaf, kelâm, söz vb. isim ve tabirlerle söz edilir. Kur'ân Allah tarafından Hz. Muhammed'in şânına indirilmiştir:

Maẓhar-ı eşyâ anuñ içün oḳur ismüñ senüñ

Ḳıldı nâzil şânına Ḳur'ân ol Rûhü'l-emîn

6/3.

Hz. Ali de Kur'ân-ı Kerim'de adı geçen velidir:

Nûr-ı ʿayn-ı Muḥammed-i Medenî

Ol ki muṣḥafda oldı ism-i velî

11/I/2.

Kur'ân'ın nâzil oluşuyla tüm uydurma hikâyelerin, yalanların hükmü kaldırılmıştır:

Nesḫ oldı ḥükm-i esâfîr-i evvelüñ

Nâzil semâdan oldı çü Furḳân Muḥammed'e

9/2.

Bir başka beyitte Kur'ân'ın on iki imamın şânına indirildiği belirtilir:

Çün bularuñ şânına indi kelâm

Zübde-i eşyâ bulardur ve's-selâm

---

[22] Hz. Ali'nin Tevrat ve İncil'deki adıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Baki Öz, *Bektaşilik Nedir*, Der Yay. İstanbul 1997, s.406-407.

87/238.

Alevî inancına göre Hz. Ali "yaşayan Kur'ân" dır. Kur'ân ile insanlara bildirilen hakîkat sırrı Ali'de gizlidir. Bu sebeple O, Kur'ân'ı temsil eder. Divân'da Hz. Ali için pek çok yerde "Câmiʿ-i Kur'ân, Câmiʿ-i Furkân" tabiri kullanılır:

Bil irdüñ ise laḥmüke laḥmi rumûzına

Cân oldugın câmi ʿ-i Kur'ân Muḥammed'e

9/7.

Câmiʿ-i Furḳân Esedu'llâh'dur

Server-i merdân Esedu'llâh'dur

13/IV/5.

4. Âyetler-Hadisler ve Dînî Kaynaklı Sözler:

Divân'da geçen belli başlı âyet, hadis ve dînî kaynaklı sözler şunlardır:

Âyetler

Divân'da âyetlerin kullanılışı genellikle ibâre ve iktibas yoluyladır. Şiirlerde geçen âyetler ve mânaları şunlardır:

Hel etâ:

"Hakikaten (uzun bir zaman) geçmemiş midir?" anlamına gelir. "İnsanoğlu var edilip bahse değer bir şey olana kadar, şüphesiz uzun bir zaman geçmemiş midir?" âyetinden iktibasdır (İnsan 76/1). Alevî inançlarına göre bu âyetin geçtiği İnsan Sûresi Hz. Ali için indirilmiştir. Divân'da "Hel etâ" ibâresinin geçtiği yerlerde Hz. Ali'den söz edilir:

Ḥayder ki emîr-i innemâ'dur

*Sulṭân-ı livâ-yı **hel etâ**'dur*

12/VIII/1.

*Yâ emîrü'l-mü'minîn yâ ser-firâz-ı **hel etâ***

Yâ imâmü'l- müttaḳîn yâ şeh-süvâr-ı lâ fetâ

58/1.

İnnemâ:

"Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah'tır, Resûlü'dür, iman edenlerdir; onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekatı verirler." âyetinden iktibasdır (Mâide 5/55). Alevîler bu âyeti Hz. Ali'nin velâyeti için delil kabul ederler.[23] Beyitlerde genellikle "hel etâ" ile birlikte anılır:

*ʿAlî şânında münzel **innemâ** vü **hel etâ** Ḥaḳ'dan*

ʿAlî Ḳur'ân ʿAlî burhân ʿAlî sulṭân-ı heft-kişver

44 /4.

*ʿAlî'dür **innemâ'** nuñ tâc-dârı*

*ʿAlî'dür **hel etâ'** nuñ şeh-süvârı*

17/21.

ʿAlâ ḫuluḳin ʿaẓîm:

"Hiç şüphesiz büyük bir ahlak üzerindesin sen.." ayetinden alıntıdır (Kalem 68/4). Câferî, 70. şiirde Hz. Muhammed'i, O'nun yüksek ahlâkının övüldüğü bu âyeti zikrederek selamlar:

*Esselâmu'l-lâh eyâ vaṣfuñ **ʿalâ ḫuluḳin ʿaẓîm***

Esselâmu'l-lâh eyâ aṣluñ senüñ bî-ibtidâ

70/13.

Mâzaġa'l basar ve mâ ṭaġâ:

"Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı." (Necm 53/17). Mirâç gecesi Hz. Peygamber Sidre-i Müntehâ'nın bizim için malum olmayan ilerisine geçmiş; Cenâb-ı Hakk'ın en büyük âyetini müşâhede etmiştir. Akılların şaşacağı şeyler görmesine rağmen sükûnetini muhafaza etmiş, Rabbi'nin huzurunda edep dairesinin dışına çıkacak en küçük bir bakışta bile bulunmamıştır.[24] Divân'da Hz. Muhammed, bu âyetin sultânı ve bürhânı şeklinde nitelendirilir:

*Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı **mâzaġa'l-baṣar***

*Esselâmu'l-lâh eyâ bürhân kim **ve mâ ṭaġâ***

70/11.

---

[23] Ayrıntılı bilgi için bkz. Şeyh Müfid Muhammed b. Numan, *El-İrşad (On İki İmam'ın Hayâtı)*, Çev. Davut Duman, Gümüş Ofset, İstanbul, 1996, s.36.

[24] Emine Yeniterzi, *Divân Şiirinde Naʿt*, TDV Yay. Ankara 1993, s.126.

Le ʿamrük:

"(Resûlüm) Hayatın hakkı için onlar, sarhoşlukları içinde bocalıyorlardı." (Hicr 15/72). Bu âyet Allah'ın Hz. Muhammed'in varlığı ve hayatı üzerine yeminini ifâde eder. Bu yemin Peygamber için büyük bir şerefdir, çünkü Cenâb-ı Hak, O'ndan daha şerefli birini yaratmamış ve O'ndan başka hiç kimsenin hayatına yemin etmemiştir. Caferî bu ayetin Resul'ün başının tacı olduğunu ifade eder:

Bil şeb-i miʿrâcda ḳıldı ʿatâ ol Celîl

Ḫilʿat-i levlâk ile tâc-ı le-ʿamrük aña

25/5.

Kün fekân:

"O, göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır. Birşeyi dilediğinde ona sadece "Ol" der, o da hemen oluverir." (Bakara 2/17). Ayet iktibas yoluyla pek çok beyitte geçer:

Kef kün didi oldı kevn ü mekân

Añlamadı bu remzi dîv ü recîm

18/22.

Daʿvetine geldi cümle ins ü cân

Emrine ḳıldı itâʿat kün fekân

5/33.

Çün esdi irâdetüñ nesîmi

Vâr eyledi küll-i kün fekân'ı

16/VII/3.

Sübḥâne'llezî esrâ:

"Bir gece, kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Haram'dan , çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah, noksan sıfatlardan münezzehdir; O gerçekten işitendir, görendir." (İsrâ 17/1). Bir şiirde Câferî, Alevî inancına bağlı olarak Hz. Ali'nin, İsrâ sûresiyle açıklanan, Mirâç sırrına vakıf olduğunu belirtir:

Sırr-ı sübḥâne'llezî esrâ'nuñ oldı ʿârifi

Añla ey ʿârif ḥaḳîḳat kim bu ʿirfân andadur

41/8.

ʿAlî'dür vâḳıf-ı esrâr-ı Aḥmed

ʿAlî'dür ellezî esrâ'da sermed

17/28.

Kabe kavseyn:

"Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar , hatta daha da yakın oldu." (Necm 53/9). "Kâbe kavseyn" âyette geçen "iki yay arası kadar" anlamına gelen bir ibaredir. Hz. Muhammed'in Miraç gecesi Allah'a olan yakınlığının iki yay miktarı kadar olduğunu ifade eder. Caferî, Hz. Peygamber'in en son peygamber olduğunu, bunun için Allah'a en çok yaklaşan Resûl olma şerefine nail olduğunu şöyle ifâde eder:

Ḫâtem oldı enbiyâ üstine ol

Ḳabe ḳavşeyn'e anınçün buldı yol

5/36.

Ev ednâ:

"Hatta daha yakın" anlamına gelir. "kâbe kavseyn" (iki yay kadar) âyetinin devamındaki ibaredir. Hz. Peygamber'in miraç gecesi Cenâb-ı Hak'la olan müstesnâ yakınlığına işarettir[25]:

Zihî İlâh ki mûrı yaradur âdem ider

Emîr-i ʿarşı ḳılur pâdişâh-ı ev-ednâ

2/31.

İrişdi mülk-i ev-ednâya seyri

Maḳâmı her merâtibden ʿalâdur

49/3.

---

[25] Emine Yeniterzi, *Türk Edebiyâtında Naʿtlar*, Türkiye Diyânet Vakfı Yay. Ankara 1993, s. 101.

Ḳul kefâ:

"Yâ Muhammed; de ki: Benimle sizin aranızda şâhid olarak Allah ve yanında Kitab'ın bilgisi olan (Peygamber) yeter." meâlindeki âyet. (Ra'd 13/43). Caferî, bu âyetin Hz. Ali'yi ifade ettiğini söyler:

*ʿAlî'dür **ḳul kefâ** 'nuñ kâmurânı*

ʿAlî'dür ʿâlemüñ ṣâḥib-ḳırânı

17/52.

*Nâzil aña innemâ ḥâṣıl aña **ḳul kefâ***

Pâdişeh-i hel etâ şâh-ı reh-i lâ fetâ

25/12.

Men ʿındehu ʿilme'l-kitâb:

"...bir de yanında kitap ilmi bulunan." (Rad 13/43). "Kul kefâ" âyetinin devamında yer alan bu ibare de Divân'da Hz. Ali için söylenmiş bir söz olarak ele alınır:

*Çün didi Allâh **men ʿındehu ʿilme'l-kitâb***

Oldı aynen ol velî ʿâleme müşkil-güşâ

25/11.

*Münzel anuñ şânına **men ʿındehu ʿilme'l-kitâb***

Ṭâlib-i te'vîl andan ol ki Ḳur'ân andadur

41/3.

Raḥmeten li'l-ʿâlemîn:

"Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiyâ 21/107). Hz. Peygamber için söylenen olan bu âyet, Divân'da O'nun için kullanılan isimlerden biridir:

Yoḳ durur faẓlıyla bu ʿâlemde bir hemtâ saña

*Çün saña nefsim didi ol **Raḥmeten li'l-ʿâlemîn***

20/6.

Ve'ṣṣâffât-ı ṣafâ:

"Saf saf dizilmişlere, toplayıp sürenlere, zikir okuyanlara yemin ederim ki, İlâhınız birdir."[26] mealindeki âyetin başıdır. (Saffât 37/1). Ali er-Rızâ'nın türbesi tasvir edilirken bu âyete telmihte bulunulur:

Her ṣaffa ṣafâsınuñ ve'ṣ-ṣaffât-ı ṣafâ

Her ṭâḳ-ı ḳubbesinüñ mânendi çarḫ-ı aṭlas

77/4.

Yû fûne bi'n-neẕr:

"O kulları, şiddeti her yere yayılmış olan bir günde, korkarak verdikleri sözü yerine getirirler." (İnsan 76/7). Hz. Ali için indirildiğine inanılan İnsan sûresinde geçen bu âyet bir beyitte zikredilir:

Ol ʿAliyyü'l-Murtażâ k'oldur uṣûl-i her uṣûl

Âyet-i yû fûne bin-neẕr oldı şânında nüzûl

39/1.

Ḳul huvallâh:

"De ki O, Allah'tır, bir tektir." (İhlas 112/1). Caferî'ye göre İhlas suresinin âyetleri Ali'yi ifade eder.

ʿAlî'dür ḳul hüvallah'dan ibâret

ʿAlî'dür bî-şerîk bî-vizâret

17/15.

Allahü'ṣ-ṣamed:

"(O) Allah'dır, sameddir (zeval bulmayan bâkidir, dâimidir, herkesin muhtaç olduğu tek varlıktır)." (İhlas 112/2):

Birdür ol miṣl ü manend ü veled

Vaṣf-ı ẕât-ı pâk Allâhü'ṣ-ṣamed

87/3.

---

[26] "Saf saf dizilenler, toplayıp sürenler ve zikir okuyanlar"ın melekler olduğu söylenmiştir. Ayrıca bunların gök cisimleri, ruhlar, kutsî cevherler, Kur'ân âyetleri, âlimler ve gâziler, olduğunu söyleyenler de vardır. Bkz. *Kur'ân-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*, TDV Yay. Ankara 1993, s. 445.

Lâ raybe fîh:

".....bunda şüphe yok." (Bakara 2/2). Bu âyet ile Kur'ân-ı Kerîm kastedilmiştir:

Lâm elif lâ raybe fîh ey veled

Kim anuñ vaṣfidur Allahü'ṣ-Ṣamed

3/28.

Fe'dẖulû:

"....artık ebediyyen kalmak üzere girin buraya." (Hicr 15/46; Kâf 50/34). Dünyada iken Allah'ın emirlerini yerine getiren ve yasaklarından kaçınan müminlere cennete girmeleri için yapılan nidadır. Divân'da Ali dergâhına tabi olanların her an cennete çağırıldıklarını, yaklaştıklarını ifade etmek için kullanılmıştır:

Sem'ine dergehüñ ẖüdemâ senüñ ey velî

Gâh-be-gâh Ḥaḳ'dan irür fe'dẖulü nidâ

76/17.

Nûr-ı semâ vü 'arż:

"Allah göklerin ve yerin nûrudur...." (Nur 24/35). Şair Hz. Ali'nin göklerin ve yerin nûru olduğunu ifade etmek için bu âyete telmihte bulunur:

Nun nûr-ı semâ vü 'arż 'Alîst

18/25/1.

Küllü men 'aleyhâ fân:

"Ondan başka herşey fanidir." (Rahman 55/26). Divân'da Hz. Ali için yazılmış bir medhiyyede geçer:

Fenâ bu cümle-i eşyâ vü vech-i o bâḳî

İşâret oldı buña küllü men 'aleyhâ fân

22/10.

Lâ-taḳneṭû min- raḥmet'illah:

"De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Zümer 39/53). Caferî, Allah'ın rahmetinden

ümit kesmemek gerektiğini belirtir, bu âyetin gürûh-ı nâci'yi ifade ettiğini söyler ve onların yoluna tabi olduklarını vurgular:

Çün didi lâ taḳnetû min-raḥmet'illah ol Kerîm

Raḥmetinden olmaz nevmîd vallâhu'l-ʿaẓîm

Âyet-i min rahmet'illah bilmişüz kimlerdür

Bulmışuz hem yolın ol nâcî gürûhuñ müstaḳîm

98.

Ve'l Kâẓımîn:

"O (Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden sakına)nlar, bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutkunurlar, insanları affederler. Allah güzel davrananları sever."[27] (Âl-i İmrân 2/134). Caferî bu âyetin İmam Kâzım'a bağışlandığını söyler:

Andan imâm Mûsî-i Ḳâẓım ki bî-gümân

Ve'l-Ḳâẓımîne âyeti oldı aña ʿaṭâ

24/48.

Gel imdi âyet-i Ve'l-Kâẓımîn'e eyle naẓar

Ki şân-ı Kâẓım'a gönderdi anı ol Sübḥân

22/19.

Ṣâdıḳîn ü Ṣâbirîn:

Caferî Kur'ân-ı Kerîm'in muhtelif yerlerinde geçen bu tabirleri imamlar için kullanır:

Gel ḥarîm-i ḥürmet-i Kâẓım'a eyle bir naẓar

K'onlaruñ ḥaḳḳında geldi Kâẓımîn ü Ṣâdıḳîn

20/21.

Geldi bunlar şânına rubʿı kelâmuñ bî-ḫilâf

Didi ḥaḳḳında bularuñ ṣâdıḳîn ü ṣâbirîn

20/28.

---

[27] Mehmet Yılmaz, *Edebiyâtımızda İslâmi Kaynaklı Sözler*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, s. 90.

Yuḥyi'l-mevtâ:

"(O), ölüleri diriltir. (Allah ölüleri diriltir.) Bu söz insanların öldükten sonra, hesap vermek üzere tekrar diriltileceklerini haber veren âyetlerden (Bakara 2/73; Hac 22/6; Şûrâ 42/9; Ahkâf 46/33; Kıyâmet 75/40) birinden alınmadır.[28]

Ḫı Ḫudâvend-i ḳamu eşyâdur ol

Pâdişâh-ı yuḥyi'l-mevtâdur ol

3/7.

Sûreler:

Tâ-Hâ: Kur'ân'ı Kerîm'in yirminci sûresinin adı ve bu sûrenin ilk âyetidir. Hurûf-ı mukattaadandır. "Tâ-Hâ" ismindeki tı harfi ebcedde dokuz, hâ harfi ise beş rakamına tekâbül eder. Her ikisinin toplamı on dörttür. Hz. Muhammed de her türlü noksan sıfattan münezzeh oluşu, mükemmelliği ve nûruyla kâinâtı aydınlatmasından dolayı ayın on dördüne , dolunaya benzetilir. Bu sebeple kendisine Tâ-Hâ adı verilir[29]:

İsmi anuñ Tâ vü Hâ vü Yâ vü Sîn

Dergehinde çâkerîdür hûr u 'îyn

5/57.

Yâ-Sîn:

Kur'ân-ı Kerîm'in kalbi olarak nitelenen otuz altıncı sûrenin adı ve ilk âyetidir. Hz. Muhammed'in hurûf-ı mukattaadan diğer isimleriyle birlikte ele alınır ve bunların Hz. Muhammed'i Cenâb-ı Hakk'ın dilinden öven hitap ve sıfatlar olduğuna inanılır[30]:

Bî-gümân cismüñ münezzeh oldı ey cân sâyeden

Şânuña hem oldı nâzil Tâ vü Hâ vü Yâ vü Sîn

6/11.

Hem sûre-i Tâ vü Hâ vü Yâ Sîn

Hem âyâtı küll-i beyyinâtuñ

14/II/4.

---

[28] a.g.e, s. 186.

[29] Yeniterzi, a.g.e, s.100.

[30] a.g.e, s. 100.

İsmine çün Yâ vü Sîn didi kelâmında Ḥaḳ

Anuñ içün ḥarf-i Yâ birle ḳıldı nidâ

25/8.

Ve'ḍ-Ḍuhâ-:

" Kasem olsun o duhâya." Veḍ-ḍuhâ sûresinin adı ve ilk âyeti. Duhâ, kuşluk zamanıdır. Burada yemin edilen duhâ ise hakîkat güneşinin Hz. Muhammed'in ufkundan doğarak, O'nun âlemlere rahmet olan peygamberliğiyle küfür karanlığını yok edip, hidâyet nurlarını yaydığı zamandır. Bu sebeple na'tlarda Hz. Peygamber'in bir güneş parlaklığındaki yüzü bu âyete benzetilir:[31]

Ve'ḍ-ḍuhâ vechidür anuñ pür ziyâ

Daḫi *Ve'l-leyl* ṣaçıdur bî-riyâ

5/76.

Ve'l-Leyl:

"Kasem olsun o geceye." Ve'l-Leyl" sûresinin adı ve ilk âyeti. Müfessirler Ve'l-Leyl ve Ve'ḍ-Ḍuhâ âyetlerini birlikte değerlendirip; zulmet ve nur, gam ve neşe, vahyin gecikmesi ve Peygamberimizin risâleti, ölüm hâli ve aklın kemâli gibi mânâlar vermişlerdir.[32] Divân'da bu iki âyet birlikte geçer ve Ve'ḍ-Ḍuhâ Hz. Peygamber'in yüzü, Ve'l-Leyl saçı için bir benzetme unsuru olarak ele alınır:

Sûre-i Sübhân beyân eyler ʿurûcın vaṣfını

Ey cemâli Ve'ḍ-ḍuḥâ Ve'l-leyli ṣaçından mübîn

6/7.

Ve'ş-Şems:

Ve'ş-Şems sûresinin adı ve ilk âyeti. Allah'ın büyüklüğünü ve kudretini idrâk edebilmemiz için çok açık bir delil olan güneşe yemin edilen bu âyet; Hz. peygamberin küfür karanlığını yok etmek için risâlet ufkundan doğan bir hidâyet güneşi olduğuna işâretle ele alınır:[33] Divân'da Ve'd-Duhâ sûresiyle birlikte zikredilir:

Buyurdı yine şöyle ki vaṣfında bî-ḫilâf

Beş yüz ḥadîṯ ol şeh-i Ve'ş-şems ü ve'ḍ-ḍuḥâ

24/43.

---

[31] a.g.e, s. 100.

[32] a.g.e, s.100.

[33] a.g.e, s.100.

Esselâmu'l-lâh eyâ şâh-ı şefî'ü'l-müẕnibîn

Esselâmu'l-lâh eyâ şems-i duḫâ-yı ḳul kefâ

70/5.

Sûre-i Nûn:

Kalem sûresinin diğer adı. Nûn sözcüğü ilk âyette geçer: "Nûn, kaleme ve kalem tutanların yazdıklarına andolsun ki Resûlüm, sen Rabbinin nimeti sâyesinde mecnûn değilsin.":

Didi hem şânuñda anuñ ol Kerîm

Sûre-i nûnda 'alâ ḫuluḳin 'aẓîm

5/40.

Seb'a'l-meṣânî:

Tekrarlanan yedi âyet. 1. sure olan Fâtiha Sûresi'nin diğer adıdır:

Burḥân-ı 'ilm-i seb'a'l-meṣânî kitâb-ı Ḥaḳ

Keşşâf-ı ḥarf-i ṣavt Esedu'l-lah-ı Ẕü'l-'alâ

31/6.

Hadisler

Hadisler bazen aynen bazen mealen Divân'da yer almıştır:

Lelâke levlâk le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk:

Allah'ın Hz. Muhammed için söylediği varsayılan, ancak pek çok hadis alimi tarafından kabul görmeyen bir kutsî hadistir. "Sen olmasaydın bu âlemleri yaratmazdım." anlamına gelmektedir:

'Âlem olmazdı eğer sen olmayaydın bî-gümân

Görünen bu ma'ânî-i levlâk'dan oldur hemîn

6/2.

Kim didi senüñ şânuñda ol pâk

Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

7/I.

Ḫutbe-i levlâk okudı ismine

Ḥulleden ḫil'at giyürdi cismine

5/39.

Kân-ı kerem baḥr-ı cûd ḳıble-i ehl-i sücûd

İder anıñçün dürûd ins ile cin dâimâ

25/6.

Men 'arefe:

"Nefsini bilen Rabbini bilir." Men 'arefe sırrının tezâhürü Hz. Muhammed'dir. Caferî, "Muhammed-Ali birdir" inancına bağlı olarak bazı beyitlerde men 'aref sırrını Hz. Ali'yle ilişkilendirir:

Enbiyâdan kime irdi bu şeref

Kimde ẓâhir oldı sırr-ı men 'aref

5/34.

Menba'-i 'irfân ü meh-i men 'aref

'Ârif-i ser cümle vücûd u 'adem

15/II/5.

Şâh-ı reh-i men 'aref şaḫne-i şehr-i Necef

Şîr-i Ḫudâ bâ-şeref şâh-ı selâmün 'aleyk

21/10.

Küntü kenzen maḫfî:

"Ben bir gizli hazine idim. Bilinmek istedim ve halkı -varlık âlemlerini ve insanı- yarattım." mealindeki kutsî hadisdir. Hz. Ali'nin Allah'ın gizli sırlarına vâkıf olduğunu kabul eden anlayış pek çok beyitte karşımıza çıkar:

'Alî'dür künt ü kenzüñ ibtidâsı

'Alî'dür ol ki yoḳdur intihâsı

17/17.

ʿAlî'dür künt ü kenz'ün bil bu maḫfî gencine ser-pûş

ʿAlî'dür sırr-ı ev-ednâ sirâc-ı şemʿine enver

44/2.

Laḥmüke laḥmî / Ḫarbüke ḫarbî / Silmüke silmî :

"Etin etimdir. / Savaşın savaşımdır. / Barışın barışımdır." anlamına gelen bu sözler hadis kitaplarında geçmemektedir. Divân'da özellikle "laḥmüke laḥmî" lafzı üzerinde durulur. Bu sözleri Hz. Muhammed'in Ali için söylediğine inanılır:

Laḥmüke laḥmi ḥadîṣi geldi şâhuñ şânına

Aḥmed'üñ cismi anuñ cismi vü ḳanı ḳanıdur

19/8.

Buyurdı laḥmüke laḥmî diyü Muḥammed hem

Beyân-ı cismüke cismî'de hem giribânsın

51/7.

Didi aña silmüke silmî Resûl

Ḳıldı yine ḫarbüke ḫarbî cevâb

15/V/2.

Ḫarbüke ḫarbî buyurdı silmüke silmî Nebî

İmdi gel ṣulḥ eylegil ol şâh ile olma fużûl

39/6.

Men reânî:

"Her kim rüyâsında beni görürse; muhakkak o uyanık bir halde de beni görecektir. Çünkü şeytan bana benzer bir sûrete giremez." ve "Her kim rüyâsında beni görürse; muhakkak o hak ve gerçek olarak beni görmüştür. Çünkü şeytan benim şekil ve hilkatime giremez." mealindeki hadislerde geçen bir ibâredir:

Hem sikke-i salṭanat senüñdür

Ey naḳş-ı nigîn-i men reâni

7/X/3.

Lî ma' Allâh:

"Allah ile benim öyle bir vaktim vardır ki; oraya ne nebiyy ü mürsel sığar, ne de melek-i mukarreb." manasındaki hadisten alınan lî-ma Allah" ibâresi Makâm-ı Muhammedî denilen, yalnızca Hz. Peygamber'e has ehadiyyet makamına işaret eder. Bu makam Cenâb-ı Hakk'a yakınlığın başka hiçbir varlığa nasip olmayan en yüksek derecesidir.[34] Caferî, bu ibarenin Hz. Muhammed'in rütbesi olduğunu söyler ve ikinci mısrada hadisin açıklamasını yapar:

Li-ma'Allahdur o şâhuñ rütbeti

Bulamaz mürsel melek ol ṣoḥbeti

5/54.

Divân'da bazı hadisler mealen yer almıştır:

"Ben ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır" :

Hz. Ali için söylenen bu söz, bazı kaynaklarda hadis olarak geçerken, bazılarında aksi iddia edilir. Divân'da bu hadis ya doğrudan belirtilmiş ya da hatırlatılmıştır. Câferî bu sözün üzerinde çok durur:

Hem der-i 'ilm-i Aḥmed-i Muḫtâr

Hem şehinşâh-ı heft-kişverdür

30/7.

Muṣṭafâ çünki 'ilme şehr oldı

Bil ki ol şehre Murtażâ derdür

42/5.

Mâ u ṭîn:

"Henüz Âdem su ile çamur arasında iken ben peygamberdim."

Ben Nebîdüm didi ol şâh-ı cihân

Mâ' u ṭîn'de iken Âdem bi-gümân

5/58.

---

[34] a.g.e, s.109.

Kulluhum kânû min baʿde'n- nebiyy-i ḥablü'l –metîn:

"Benden sonra Nebi gelmeyecek." anlamındaki hadisten alıntıdır:

Dâmenîn elden ḳoma zinhâr Takî'nüñ kim bular

Kulluhum kânû min baʿde'n- nebiyy-i ḥablü'l –metîn

20/23.

"Nefsini tanıyan Rabbini tanır" :

Caferî , ehlibeyte gönül verenleri Hakk'ın nurunu görebilmek için kendi nefislerini tanımaya davet eder, Resûl'ün hadisini hatırlatır:

Kim ki bildi nefsini bildi gümânsız Rabbini

Böyle buyurdı kelâmında vaṣiyy-i Muṣṭafâ

43/18.

Muhammed-Ali Nuru:

Alevî anlayışında oldukça önemli bir yeri olan Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin tek nurdan yaratıldığına dair inancın kaynağı olan hadis mealen şöyledir: "Hz. Adem yaratılmadan önce tek nur idik; Hz. Adem'in alnındaki nur ikiye bölünmüş ve birisi benim, birisi de Ali'nin alnında doğmuştur." Mehmet Yaman, bu hadis için ehl-i sünnet imamlarından Ahmed b. Hanbel'in Müsned'ini kaynak gösterir.[35] Divân'da bu inanç sık sık zikredilir. Bir beyitte şair, Resul'ün bu sözlerinin mahşer gününün şefaatçisi olduğunu belirtir:

Nûr-ı vâḥid durur nebiyy ü velî

Bu ḥadîṣ şefîʿ-i maḥşerdür

42/2.

Dinî Kaynaklı Sözler:

Lâ fetâ illâ ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr:

"Ali gibi yiğit er; zülfekâr gibi keskin kılıç yoktur." Divân'da nakarat mısrası bu söz olan bir murabba vardır:

Ol zamân kim ʿâlem-i imkân değüldi âşikâr

Ne olur idi mâh u sâl anda ne leyl ü nehâr

---

[35] Mehmet Yaman, *Alevîlik İnanç-Edeb-Erkan*, Ufuk Matbaası, İstanbul 1994, s.25.

Yazmış idi bunı cân levḥine ol perverdigâr

Lâ fetâ illâ ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

64/I.

Bu söz muhtelif yerlerde sıkça tekrar edilmiştir:

Ḥaḳḳında lâ fetâ diyü buyurdı ol İlâh

Anuñ-miṣâl dünyede hiçbir civân değül

34/2.

Keremullâhu Veche:

"Allah yüzünü şereflendirsin. Allah yüzünü ak etsin." Hz. Ali'ye bu duʿâ çocukluğunda hiç puta tapmadığı için söylenir:

Ḳılmadı büte secde çün ol şâh-ı muḥterem

Dinildi kerremu'l-lâhu veche bî-riyâ

34/22.

Keremullahu veche ḫaberi

Ẕikr ü tesbîh-i her lisân oldı

11/III/7.

Lev keşef:

Hz. Ali'nin "Görmediğim Rabb'e tapmadım, eğer perde kalkmamış olsaydı, yakınlığım artmazdı." anlamındaki sözlerin Arapçası'nda geçer:

ʿAlî'dür lev- keşef sırrın ḳılan fâş

ʿAlî'dür ṣûret-i her naḳṣa naḳḳâş

17/23.

ʿAlî'dür Ḳu'l-kefâ bi'l-lâh rumûzın eyleyen ẓâhir

ʿAlî'dür lev-keşef sırrın ḳılan mü'minlere aẓher

44/15.

Bir beyitte Hz. Ali için "lev keşefin sultânı" tabiri kullanılır:

Müşkil-güşâ-yı ʿâlem ü sulṭân-ı lev-keşef

Muʿciz-nümâ-yı âdem ü mürşid ü pîşvâ

31/4.

ʿİndellâh:

"Allah katında." İmam Ali Rızâ, Allah katında kerem sahibi olmuşdur:

Be-ḥaḳḳı Şâh Rıżâ imâm-ı aʿẓâm

Ki ʿinde'llâh olmışdı mükerrem

17/73.

ʿİlm-i ledün:

Ehlullah'ın ve velilerin elde etikleri vehbî ilim. İlm-i ledün Allah'ın sırlarına ait bilgi, gayb ilmi.[36] Caferî ledün ilmini tüm evliyâ ve asfiyâya öğreten kişinin Hz. Ali olduğunu söyler:

Senden öğrendiler ey baḥr-ı ʿulûm-ı maʿrifet

Men ledünnî ʿilmini her evliyâ her aṣfiyâ

58/5.

Lebbeyk:

"Allahım emret emrine hazırım." anlamındaki bu söze "telbiye" denir. Haccın sıhhatinin şartlarındandır.[37]

Lam lebbeyk çaġrışurlar her zamân

Der Cenâb-ı kibriyâ pes mü'minân

3/23.

5. Peygamberler:

a. Hz. Muhammed:

Divân'da na't türünde altı manzume (5,6,7,8,9,10) bulunmaktadır. Kendisine Kur'an nazil olan ahir zaman peygamberi; Muhammed, Muṣṭafâ, Aḥmed, Aḥmed-i Mürsel, Maḥmûd, Ebu'l-Ḳâsım, Ḥabîbullâh, enbiyânın bihteri, enbiyânın mihteri, devlet güneşi, dürr-i yetîm, ḥabîb-i Ḥaḳ, ḫâce-i her dü cihân,

---

[36] Mustafa Tatcı, *Yunus Emre Divânı*, Akçağ Yay. Ankara 1998, s. 464.

[37] Yılmaz, a.g.e, s. 104.

ḫâtem-i enbiyâ, ḫâtem-i noḳṭa-ı nübüvvet, ḫayrü'l-verâ, imâm-ı pâk-ı dîn, imâm-ı rûzigâr, kâşif-i ʿilm-i lâ yezâlî, ḳudve-i rûzgâr, nûr-ı Ḥaḳ, nûr-ı İlâh, pâdişâh, pâdişâh-ı cihân ü hem cân, pîşvâ, pîşvâ-yı evvelîn ü âḫirîn, rehber, rehnümâ, ser-defter-i her dîvân, server, server-i ʿâlem, sultân-ı dîn, şâh-ı ʿâdil, şâh-ı bî-bedel, şâh-ı cihân, şâh-ı dîn, şâh-ı dü ʿâlem, şâh-ı şerîʿat ü ṭarîḳat, şâh-ı muẓaffer ü muṭaḥḥar, şâh-ı pâk, şâh-ı yektâ, şefîʿ ü'l-müẕnibîn, maḫzen-i esrâr, maẓhar-ı cüz ü cüz'iyât, maẓhar-ı küll-i külliyât, maẓhar-ı Ḥaḳ, maẓhar-ı Ḥudâ, maẓhar-ı ẕât-ı İlâh, meşhûr-ı cihân, müfti-i maḫşer, müfti-i rûz-ı cezâ, maḫzen-i esrâr, raḥmeten li'l-ʿâlemîn, imâm-ı pâk-ı dîn, ẕât-ı şerîf, zübde-i kâinât ü eflâk vb. isim ve sıfatlarla anılmıştır:

Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı cümle enbiyâ
Aḥmed ü Maḥmûd Ebu'l- Ḳâsım Muḥammed Muṣṭafâ
70/1.

Aḥmed ü Maḥmûd Ebu'l-Ḳâsım Muḥammed Muṣṭafâ
Sensin ey server ki olduñ cümle eşyâdan güzîn
6/13.

Es-selâm ey server-i serdâr-ı ʿâlem şâh-ı dîn
Raḥmeten li'l ʿâleminsin raḥmeten li'l ʿâlemîn
6/1.

Ḫace-i her dü cihân sulṭân-ı dîn
Şâh-ı ʿâdil rahmetü'l-lil ʿâlemîn
5/1.

Bî-şübhe şefîʿ ü'l-müẕnibînsin
Hem ü müftî-i yevm-i dîn maḫşer
7/IV/5.

Server-i ʿâlem Muḥammed Muṣṭafâ
Buldı nûrıyla anuñ ʿâlem ṣafâ
5/2.

Yâ Rab be-ḥaḳḳı seyyid-i kevneyn Muṣṭafâ
Yâ Rab be-ḥaḳḳı server-i dîn şâh-ı Murtażâ
72/1.

Enbiyâñuñ mihteri vü bihteri
Evliyâñuñ rehnümâ-yı rehberi
5/6.

Ey kudve-i rûzgâr tapuñdur
Bu mülk-i şuhûda şâh-ı yektâ
7/II/4.

Çün ḫâtem-i enbiyâ sen olduñ
Oldı sañа saltanat müebbed
7/VI/3.

Müftî-i maḥşer imâm-ı pâk-i din
Pîşvâ-yı evvelîn ü âḫirîn
5/7.

Ey zâtı ṣıfâtı Ḥaḳḳ'a maẓhar
Vey şâh-ı muẓaffer ü muṭahhar
7/IV/1.

Maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ-yı lem yezel
Mahzen-i esrâr-ı şâh-ı bî-bedel
5/8.

Dergehinde bende ol ol serverüñ
Ol imâm-ı rûzgâr u rehberüñ
5/71.

Mevcûd senüñ içün oldı ʿâlem

Ey server-i cümle-i peyâmber

7/IV/2.

Ey şâh-ı şerîʿat u ṭarîḳat

Vey server-i ʿâlem-i ḥaḳîḳat

7/V/1.

Ey server-i kün fekân sensin

Kim ʿâleme cümle cân sensin

7/VII/1.

Caferî, şiirlerinde sık sık Hz. Muhammed için söylenildiğine inanılan "Levlâke levlâk le mâ halaḳtü'l eflâk" (Sen olmasaydın bu alemleri yaratmazdım.) kutsî hadisine telmihte bulunur. Divân'da yer alan ilk tercîʿ-i bendin vasıta beyitinde bu hadis tekrar edilir:

Kim didi senüñ şânuñda ol pâk

Levlâke lemâ ḫalaḳtü'l-eflâk

7.

Bu kutsî hadise bağlı olarak alemlerin yaratılış sebebinin Hz. Muhammed olduğu düşüncesi pek çok yerde işlenmektedir:

Maẓhar-ı Ḥaḳ'dur ki yoḳdur sâyesi

Mâsivâ-yı Ḥaḳḳuñ oldur mâyesi

5/5.

Yaratdı ʿaşḳına ânuñ bu cümle maḫlûḳı

Getürdi ketm-i ʿademden vücûda ḫoş zîbâ

2/36.

Âlemler onun yüzü suyu hürmetine var edilmiştir. İlk insan olan Hz. Adem yaratılmadan önce Muhammed'in nuru yaratılmıştır:

Anuñ içün olduñ ey server muḳaddem cümleden
Sen nebîydün Âdem olurken miyân-ı mâ' ü ṭıyn
7/II/1.

Tâ ki ol nûr ʿâleme dikdi ʿalem
Oldı ʿarş u kürsi vü levḥ ü ḳalem
5/11.

Pertev-i nûruñdan olmışdur münevver bu cihân
Ey emîr-i reh-nümâ-yı evvelîn ü âḫirîn
7/I/2.

O, bütün mahlûkata gönderilen bir habercidir:
Daʿvet itdi ol imâm-ı rûzigâr
Vaḥş u ṭayr u ins ü cin ü mûr u mâr
5/29.

Hz. Muhammed'e kadar pek çok peygamber gönderilmiştir. Ancak en büyük peygamber odur. Caferî, bu inancını, Muhammed'i pâdişâha, diğer peygamberleri onun askerlerine benzeterek açıklar:
Enbiyâ ʿasker aña ol pâdişâh
Maẓhar-ı dîn maẓhar-ı ẕât-ı İlâh
5/43.

Resûl'ün yüzü "manâ kıblesi"dir, bu sebeple din onunla kemâle ermiştir. Hz. Muhammed son peygamberdir:
Ḳıble-i maʿnî senüñ vechüñdür ey Ḫayrü'l-beşer
Anuñ içün sende ḫatm oldı kemâl-i râh-ı dîn
6/4.

Bir daḫi Aḥmed gibi şâh-ı cihân
Gelmeyiserdür cihâna bî-gümân
5/63.

Divân'da yer yer Hz. Muhammed'in mucizelerine de değinilmiştir. Bunlar arasında üzerinde en çok durulan "Ay'ı ikiye bölmesidir":

İki şaḳ eyledi ayı parmaġı

Gör ne ḥükm itdi yürürken durmaġı

5/48.

Ay itdi inüp öñiñde secde

Şaḳḳ eyledi mihr-i ḥüsnüñ anı

7/X/6.

Hz. Muhammed'in peygamberliğinin delili omuzları arasındaki nübüvvet mührüdür:

Hem nübüvvet mühri oldı âşikâr

İki omuzu arasında ey yâr

5/49.

Mirâç, sadece Hz. Muhammed'e nasip olmuş olağanüstü bir olaydır. Onun dışında hiçbir peygamber bu şerefe erişememiştir:

İrmedi miʿrâcına dest-i rüsül

Menbaʿ-ı luṭf oldı hâdi-yi sübül

5/41.

b. Diğer Peygamberler:

Hz. Âdem:

Hz. Âdem, Divân'da yaratılan ilk insan olma özelliğiyle geçmektedir. Ancak, Caferî'ye göre Âdem'den evvel Muhammed- Ali'nin nûru yaratılmış bu nûr Âdem'e ve onun nesline geçmiştir:

Hem yine andan yaratdı Âdem'i

Âdem'üñ ẕürriyetiyle ʿâlemi

5/12.

Bu durumda Âdem'in vücûduna üflenen ruh, yaratılan ilk nurdan başka bir şey değildir. Caferî'ye göre bu nurun bir parçası olan Ali, ilk yaratılıştan itibaren Âdem'in ruhunda mevcuttur, hatta ta kendisidir:

Cismine nefḫ eyleyen ol Âdem'üñ

Rûḥ-ı revânı Esedu'llâh'dur

13/V/6.

Hz. Âdem, ilk insandır. Allâh'ın emriyle melekler ona secde etmiştir. Divân'da meleklerin Âdem'e secde etmesi, yüzünde Hz. Muhammed'in nurunun tecellî etmesine bağlanır:

Mescûd-ı melâik olmaz Âdem

Vechinde nûruñ olmasa peydâ

7/II/2.

Hz. Nûh:

Divân'da Nuh'un adı geçmez, ancak Nuh Tufânı'na telmihte bulunulur:

Mü'mine imân Esedu'llâh'dur

Kâfire ṭûfân Esedu'llâh'dur

13/IV/2.

Hz İbrâhim:

Hz. İbrahim, cahiliye devrinde Hz Muhammed ve soyunun "İbrâhim'in dinine mensup olduklarını" belirtmek için zikredilmiştir:

Putperestlerden yürürlerdi nihân

Dîn-i İbrâhim'le anlar bî-gümân

87/217.

Caferî, Hz. Ali'nin annesi ve babasının İslam'dan evvel de hak yolda oduklarını, İbrahim'in dinine mensup bulunduklarını vurgular. Örneğin oğlunu dünyaya getirmek üzere Kaʿbe'ye giden Ali'nin annesi, kapalı olan kapının açılması için Allah'a duâ eder, atasının İbrâhîm Halîl olduğunu belirtir:

Daḫi ceddüm ḥaḳḳı içün ey Celîl

Kim anuñ ismidür İbrâhîm Ḫalîl

87790.

Hz Yusuf:

Caferî. gelmiş geçmiş tüm peygamberlerin getirdikleri tebliğin, Ali'den ibaret olduğunu söyler. Bu durumda Yusuf , Musa ve İmran Ali'nin sırrından başkası değildir.

Yusuf-ı Ken'ân Esedu'llâh'dur

Mûsi-i 'İmrân Esedu'llâh'dur

13/IV/3.

Hz. Süleymân:

Bütün yaratıklar, yani insanlar, cinler, periler, hayvanlar ve hatta rüzgâr ve kasırgalar Hz. Süleymânın emrine verilmişitr.[38] Hz. Süleyman Divân'da sahip olduğu büyük saltanat ile anılır:

İtdi nişâr hem yine mi'râc şebinde Ḥaḳ

Yüz biñ hezâr mülk-i Süleymân Muḥammed'e

9/3.

Bir başka beyitte edebiyatımızda sıkça konu edilen Süleyman ile karınca hikayesine telmihte bulunulur:

Mânend ü żaîf-mûrçe eftân ü ḫayrân uş

Biñ 'özr ile dergâh-ı Süleymân'a irişdük

81/4.

Caferî, bir başka beyitte Hz. Süleyman'ın mührüne telmihte bulunur. Bilindiği gibi bu mühürle Süleyman, bütün varlıklara hükmedebilmektedir.[39]

Mühr-i Süleymân Esedu'llâh'dur

Ekmel-i insân Esedu'llâh'dur

13/IV/6.

Musa-Harun:

Mirâç gecesi Hz. Peygamberle görüşmesi ve onun ümmeti olmayı istemesi, mirâç mucizesinin, Allah'ın Tur'a tecellisiyle karşılaştırılması, Musa-Tur ilişkisi vb. gibi sebeplerle anılır. Hakk'ın cemâlini görmek isteyen Musa'ya "Len terânî"

---

[38] Agah Sırrı Levend, *Divân Edebiyâtı (Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar)*, s.120.

[39] Mustafa Tatcı, *Edebiyattan İçeri (Dini-Tasavvufi Türk Edebiyatı Üzerine Yazılar)*, Akçağ Yay. Ankara 1997, s. 436.

(Beni göremezsin) hitabı gelmiş, Hz. Peygamber ise Hakk'ın tecellisine canlı bir örnek olmuştur.[40] Bu duruma Musa da tanıklık etmiştir:

Gördi Musâ Muṣṭafâ'nuñ şevketin
Bildi anuñ bî-nihâyet devletin
5/61.

Didi yâ Rab beni ümmet ḳıl buña
Ḳul olam ben ḥoca ola ol bañа
5/63.

Alevî inancında Hz. Muhammed ile Hz. Ali, Musa ve Harun'a nisbet edilir. Bu inanç çeşitli hadislere dayandırılarak açıklanır. Caferî, 87. şiirde konuyla ilgili hadise telmihte bulunur. Ayrıca Divân'ın muhtelif yerlerinde de Musa-Harun ikilisi zikredilmiştir:

Gerçi Mûsâ'ya Hüdâvend-i ḳadîr
Ḳıldı Hârûn'ı birâder hem vezîr
87/154.

Sen bañа dünyâ vü âḫir yâ aḫî
Hem vezîrsin hem birâder hem vaṣî
87/155.

Hızır:

Kur'an'da peygamber olarak zikredilen Hızır, âb-ı hayât münasebetiyle ele alınır. Rivayete göre Hızır, İlyas ve İskender Zulümât ülkesine âb-ı hayâtı aramaya gitmişler bir müddet sonra ayrılmışlardır. Daha sonra bir su başında mola veren Hızır, ellerini yıkarken pişmiş balığa bir damla su damlatmış, balık dirilerek suda kaybolmuş. Âb-ı hayâtı bulduğunu anlayan Hızır, ondan içmiş ve İlyas'a da içirmiş, ikisi de ölümsüzlüğe ermiş, İskender'e de bildirmek istemişse de, Allah söylememelerini emrettiğinden, o bu sudan içememiş[41]:

Vasluñdan irüp durur ḥayâta
Ḫıżrı ser-çeşme-i hayâtuñ
7/IX/2.

---

[40] Emine Yeniterzi, *Divân Şiirinde Na't*, s.333.
[41] Agah Sırrı Levend, a.g.e, s. 252.

Hz. İsa:

Hz. İsa, nefesiyle hastaları iyileştirip, ölüleri diriltmesi yönüyle Divân'da geçmektedir. Bir şiirde Hz. Ali'nin, İsâ'nın nefesi olduğu belirtilir:

Pâdişâh-ı dûna hezâr cihân

Ol şeh-i ṣafder ü ʿİsâ-demdür

11/II/4.

Hz. Ali'nin doğumunun konu edildiği bir mesnevide Kaʿbe'de doğan Ali, Hz. İsâ'nın amcası olduğunu söyler:

Didi ʿİsâ'dur baña ʿamm ey peder

Ol ki Meryem ḥatuna olur püser

87/138.

Ayrıca Ali'nin doğar doğmaz konuşması da Hz. İsâ'ya benzer bir yönüdür. Nitekim Hz. Ali'nin doğumunun anlatıldığı 87. şiirde Hz. Muhammed, doğar doğmaz konuşan Ali'yi Mesih'e benzetir:

Didi benden ṣoñra ol miṣl-i Mesîh

Nice ṭoġdı eyleyem saña ṣarîḥ

87/14.

Yoldan çıkmış Nusayr'ı yetmiş kez öldürüp, yeniden dirilten de ʿAli'dir:

Ger dem-i ʿİsî'den olduysa ölüler zi'l- ḥayât

Ḳıldı yetmiş kez Nuṣayr'ı zinde ol şîr-i Ḫudâ

43/6.

Hz. Dâvûd:

Hz. Dâvûd Divân'da sesinin güzelliğiyle anılır. Bir şiirde Ali er-Rıza'nın Meşhedi'nin hafızları şöyle övülür:

Ḥuffâẓı ravżasınuñ Dâvud'dan urur dem

Miṣli maʿrifetinüñ ʿâlemde yoḳ sözi kes

77/8.

Caferî, Hz. Ali'nin tıpkı Davud gibi demiri eriterek altına çevirdiğinden bahseder:

Oldı yedinde mum gibi bil âhenîn

Dâvud-vâr ḳıldı zer ol şeh-i ʿalâ

24/34.

6. Dört Halife:

a. Hz. Ali:

Alevî-Bektaşîlerce ilk imam kabul edilen Hz. Ali, İslam tarihinde Hz. Peygamber'den sonra hilâfet mevkiine gelen dördüncü halifedir. Divân'da kendisinden en çok bahsedilen ve övülen kişi Hz. Ali'dir. Caferî'nin gönlü öylesine Ali sevgisiyle doludur ki, zaman zaman onun için kullandığı benzetme ve sıfatlarda aşırıya gittiğini görürüz. O, hemen hemen bütün şiirlerinde Ali'den bahsetmiştir. Divân'da Hz. Ali için kullanılan başlıca isim ve sıfatlar şunlardır: Ali, Murtażâ, Ḥaydar, Ebu'l-Ḥasan, Bû-türâb, Bu'l-vefâ, Esedullâh, şâh, şâh-ı cihân, şâh-ı evliyâ, şâh-ı merdân, şâh-ı vilâyet, şâh-ı zemîn ü zamân, şîr-i Yezdân, şîr-i Ḫudâ, ʿAliyy-i Velî, baḥr-i ʿilm ü ḥilm ü kemâl, maḥzen-i ʿilm ü ḥayâ, nûr-ı Hüdâ, nûr-ı vâḥid, nûr-ı peyġamber, vaṣiyy-i Nebî, vâriṣ-i Muḫtâr, kân-ı seḫâ vü lütf u iḥsân, rehber-i dîn, nâṣır-ı dîn, mîr-i livâ, mîr-i ʿilm, pâdişâh-ı livâ, pâdişeh-i kâmrân, ṣâḥib-i seyf ü ḳalem, maẓhar-ı ẕât-ı İlâh, sulṭân-ı seḫâ vü hem ʿaṭâ, sulṭân-ı şerîʿat ü ṭarîḳat, ḳâsım-ı nâr u cinân, seccâde-nişîn-i dîn-i Aḥmed, câmiʿ-i Ḳur'ân, mâniʿ-i Ḳur'ân, şaḫne-i Necef, server-i ins ü cin vuḥûş u ṭuyûr, müfti-i şerʿ, müfti-i maḥşer, şems-i münevver, ʿayn-ı ẕât, sâḳi-i Kevṯer, menbaʿ-ı ḥaḳâyıḳ, maḥzen-i daḳâyıḳ, ḳâḍı-ı ḳużżât-ı heme ins ü cin, server-i ins ü cin, ḳâtil-i ʿAnter, vücûd-ı ʿaẓîm vb.

Mehd içinde ṭıfl iken çün ejderi ḳılduñ helâk

Ol sebebden cismüñe ism oldı lafẓ-ı Ḥayderî

32/5.

Çıḳma yüri Murtażâ yolından

Tâ menzile irişince maḥmil

12/I/2.

Şâh-ı cihân hâlik-i her dîv-i der

Ḳâtil-i ʿAnter Esedu'llâh'dur

13/III/3.

Nâṣır-ı dîn mîr-i livâ vü ʿalem

Şâh-ı cihân ṣâḥib-i seyf-i ḳalem

15/II/1.

Ẕü'l-faẓl ü ẕü'l ʿalâ vü ẕü ʿamâl-i ẓü'l-ʿilm

Hem Bû-türâb ü Bu'l-Ḥasan ü şâh-ı Bu'l-vefâ

24/4.

Şâh-ı cihân ʿAlîyy-i Velî'dür gümân değül

Her kim değül dir ise bil ehl-i îmân değül

34/1.

Divân'da Hz. Ali'nin, Peygamber kızı Fâtıma'nın eşi ve Resûl'ün gözünün nûru Hasan ve Hüseyin'in babası oluşuna değinilir:

Hem nûr-ı Nebî ḥelâl-i Zehrâ

Hem tâc-ı ser-i şepîr ü şepper

12/VII/4.

Alevîlere göre, Hz. Adem yaratılmadan evvel Muhammed-Ali nûru yaratılmıştır. Adem'in alnındaki nur ikiye bölünmüş, birisi Hz. Muhammed; diğeri, Hz. Ali olmuştur.[42] Bu inanç Caferî Dîvânı'nda sık sık işlenir. Muhammed-Ali nûru inancı, 87. şiirde Câbir'den rivâyet edilen bir hadise dayandırılmış ve konu ayrıntılarıyla ele alınmıştır:

Âdem-i ḫâkîden öñdün dir i yâr

Bil ʿadedde müddet-i beş yüz hezâr

87/15.

Ol benüm nûrumdı hem nûr-ı ʿAlî

Andan oldı her nebî vü her velî

87/17.

---

[42] Yaman, a.g.e, s.25.

İlk insandan önce Muhammed-Ali nûrunun yaratıldığını kabul eden Caferî, herşeyin evvelinde üç varlığın olduğunu söyler. Bunlar Allah, Muhammed ve Ali'dir. Bir tercîʿ-i bendin vasıta beyitlerinde bu inanç tekrarlanır:

Anlar ki cihânuñ evvelidür
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür
14/I/8.

Hz. Ali, Hz. Muhammed'den hakikat sırrını öğrenmiştir. Bu nedenle O, mana denizidir, gizli bir hazinedir. Hakikatin yazılı bulunduğu levh-i mahfuza da vâkıftır:

Ṣâḥib-i esrâr-ı Ḥabîb-i Ḫudâ
Vâli-yi dergâh Esedu'llâh'dur
13/VI/5.

Baḥr-i maʿânî Esedu'llâh'dur
Genc-i nihânî Esedu'llâh'dur
13/V/1.

ʿArş-ı muʿallâ Esedu'llâh'dur
Levḥ-i mücellâ Esedu'llâh'dur
13/VII/1.

Hz. Ali, küçük yaşlardan itibaren, Hz. Muhammed'in yanı başında bulunmuş, dinin bütün gizlerini ondan öğrenmiştir. Resûl'ün dilinden mânâ şerbetini emmiştir. Bu düşünce'den hareket eden Caferî, Ali için câmiʿ-i Kur'ân tabirini kullanır. Ali, konuşan Kur'an'dır. Kur'an'la anlatılmak istenilen herşey Ali'de mevcuttur:

Çün dilinden Muṣṭafâ emzirdi maʿnâ şerbetin
ʿİlminüñ şehrine bâb oldı bu sözde yoḳ riyâ
43/10.

ʿAlî'dür ḳâfu'l-Ḳur'ân ʿAlî'dür
ʿAlî'dür câmiʿ-i Furḳân ʿAlî'dür
17/22.

Alevî inancına göre Hz. Muhammed ölmeden evvel yerine Ali'yi tayin etmiştir. O, Peygamber'in vasisidir. Hz. Muhammed nübüvvetin, Ali velâyetin şâhıdır. Onun velâyeti "mushaf"ta yazılıdır:

Nûr-ı ʿayn-ı Muḥammed-i Medenî
Ol ki muṣḥafda oldı ism-i velî
11/I/2.

Vâriṣ-i muḫtâr ü vasiyy-i Nebî
Vâhib-i muʿṭî-i velî bî-gümân
15/I/1.

Nasıl ki Hz. Muhammed tüm varlık aleminin nebîsi ise Hz. Ali de pâdişâhıdır:

ʿAlî'dür pertev-i nûr-ı İlâhî
ʿAlî'dür ins ü cinnüñ pâdişâhı
17/6.

Ḥayrân sana ins ü melek
Gerdân senińçün nüh felek
Ḳurbân saña her cân ne şek
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî
50/13.

Mîr-i müşkil-güşâ-yı müttaḳiyân
Server-i ins ü cin vuḥûş u ṭuyûr
11/VII/4.

Hz. Muhammed'e iman eden kişinin dini, delili, imanı Ali'dir:

Anuñ kim derde dermânı Muḥammed Muṣṭafâ'dandur
Delîl ü dîn ü îmânı ʿAliyyü'l-Murtażâ'dandur
62/1.

Caferî, bazı şiirlerinde Ali için mübalağa sayılabilecek ifadeler kullanır. Öyle ki Allâh'a ait isim ve sıfatları Ali'ye vakfetmekten çekinmez:

Gah celâli özine ḳıldı niḳâb
Geh cemâl gösterip ʿayân oldı
11/III/3.

ʿÂlim ü ʿAllâm ü Semîʿ ü Baṣîr
Vâḥid-i yektâ Esedu'llâh'dur
13/VII/3.

ʿAlî emriyle gelmişdür vücûda ʿâlem ü âdem
ʿAlî ḥükmiyle olmışdur ne kim pinhân ü peydâdur
53/3.

O, Allâh'ın zatının ve sıfatlarının tezâhürüdür:

Ey serveri cümle kâinâtuñ
Vey maẓhar-ı ẕât ile ṣıfâtuñ
14/II/1.

Secde ḳıl ol şâha ki bî-reyb ü şek
Maẓhar-ı Allâh Esedu'llâh'dur
13/VI/2.

Tüm varlık âlemi Ali'den vücut bulmuşdur. Eşyâ onu zikreder. Cennet kapısını açacak olan kişi Ali'dir. Ona kalb-i selim ile secde edenler, gerçek mutluluğa kavuşur. İnsan, cin ve herşey onun emrine fermândır:

Eyâ bu ʿâleme cism ü eyâ bu ʿâleme cân
Medâr-ı kün feyekûn pâyidâr-ı kevn ü mekân
22/1.

Bu cihânuñ cânısın sen erenler serveri
Emrüñe fermân senüñ ins ile cin dîv ü peri
32/1.

Haḳḳ'a iren Ḥaḳḳ'ı gören gözlerüñ
ʿAyn u ʿayânı Esedu'llâh'dur
13/V/2.

ʿAlî'dür ol ki bu cümle cihâna cân oldı
Vücûda geldi ʿademden nihân ü hem peydâ
52/6.

İlk insan Âdem'e ruhunu üfleyen odur:
Cismine nefḫ eyleyen ol Âdem'üñ
Rûḥ-ı revâni Esedu'llâh'dur
13/V/6.

Ali ve Muhammed'i özdeş kabul eden Caferî, bir beyitinde Ali'yi "veli ve nebîlerin yol göstericisi" olarak tanımlar:
ʿAlî'dür her velînüñ reh-nümâsı
ʿAlî'dür her nebînüñ pîşvâsı
17/53.

Hem nübüvvet diyârına ḥâḳim
Hem velâyet iline serverdür
30/5.

Divân'da Hz. Ali'nin fazîletlerine de değinilmiştir:
Ol baḥr-ı cûd u şâh-ı cihângîr ü cân-baḫş
Bir günde ḳıldı sâile dört yüz şütür ʿaṭâ
24/39.

Caferî, 87. şiirde Hz. Ali'nin doğumunu ayrıntılı olarak tasvir eder. Şair, anlattığı olayları Peygamber'in hadislerine dayandırır. Olağanüstü hadiselerle örülü olan bu şiire göre Hz. Ali, Allâh'ın evi olan Kâbe'de doğmuştur. Doğumuna kutsal kadınlar Havva, Meryem, Asiye ve Musa'nın annesi yardımcı olmuştur:

Kaʿbe içinde toġdı anadan o nûr-ı pâk

Kaʿbından irdi Kaʿbe yüzine anuñ şafâ

24/24.

Caferî için sevgili Ali'dir. Divânı'nda yer alan şiirlerin tamamı Hz. Ali'ye duyduğu aşkın aşırılığını ispatlamaktadır. Şair bu durumu şöyle özetler:

Dilber bana uşbu cân içinde

Sensin ebedî cihân içinde

14/III/1.

Tüm varlık âleminin dilinde zikir olan Ali'nin en büyük meddâhı Allah'dır:

Ne ḥaddüñ ola ki medḥ eyleyesin ol şâhı

Çü Ḥaḳ Teʿâlâ'dur ey Caʿferî aña meddâḥ

26/10.

b. Diğer Halifeler:

Caferî Divânı'nda, dört halife içinde Ali'den başka ismi geçen yalnızca Hz. Ebubekir'dir. Mühür-nâme mesnevisinde (85) Ebubekir'in ismi zikredilmektedir. Valiye ismindeki kutlu kadın, Peygamber'in vefâtından sonra, ondan aldığı taşı, Ebubekir'e getirir ve gerçek halife olup olmadığını onaylatmak ister. Taşla ilgili olarak Resul ile arasında geçen konuşmayı aktarır. Buna göre Hz. Muhammed'den sonra yerine geçecek gerçek imam, bu taşı eline aldığında hamur gibi eritecektir. Kadını dinleyen Ebubekir, duyduklarının akıl dışı olduğunu söyler ve büyük bir hışımla onu kovar:

Çün işitdi bunı ol ʿavrat ṭurur

Alup ol ṭaşı Ebû Bekr'e gelür

85/16.

Bu ne mümkindür kim ola mûm ḥacer

Ḫışm idüp ṭur didi ey bî-ḫaber

85/22.

Bu kıssa ile Caferî, Ebubekir'in peygamberce tayin edilen bir halife olmadığını, düzmece ile başa getirildiğini vurgular:[43]

İttifâḳ ile Ebû Bekr'i imâm

Ḳıldılar bir nice taḥsîn bâ-tamâm

85/15.

7. Ehlibeyt, On iki İmam On Dört Ma'sum:

Ehlibeyt, Hz. Muhammed'in ev halkıdır. Kendisi, kızı Fâtıma, damadı Hz. Ali ve torunları Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'den oluşmaktadır. Divân'da, Peygamber'in ev halkı için ehlibeyt tabirinin yanı sıra "âl ü evlâd, evlâd-ı âl, âl-i abâ, âl-i Aḥmed, âl-i Muhammed, penc-i firḳa" tabirleri de kullanılır. Caferî, Divânı'nda ehlibeytin masumluğundan, cihânın var oluş sebebi olduklarından söz eder. Bunları bilmeden Allah'a ulaşmak ise mümkün değildir. Çünkü Onlar, Hakk'ın yüce zâtının isimleridir, aynasıdır. Allah her aynaya onlardan yansır:

Ẕât-ı pâk-ı Ḥaḳḳ'a bunlar âyine

Ḥaḳḳ bulardan görünür her âyine

83/22.

Caferî için yegâne kıssa "âl-i Muhammed'in hikâyesidir, O'nun başka efsâneleri (boş söylentileri) kulağı duymaz:

Ḳıṣṣa-lenâ ḥikâyet-i âl-i Muḥammed

Girmez menüm çü sem'ime ġayruñ fesânesi

78/2.

Caferî, besmelenin tefsirini yaptığı 83. şiirde, besmeleyi oluşturan 19 harfin ehlibeyti temsil ettiğini söyler. O halde, nasıl ki besmele Kur'ân'ın kapısını açan en büyük âyet ise, besmele harfleriyle anlatılan ehlibeyt ve onların masum soyu da Allah'ın âyetidir. Ehlibeyti inkâr eden, onları sevmeyen kişi kâfirdir:

Penc-i firḳa çâr-deh ma'ṣûm-ı pâk

Bilmeyenler bunları oldı helâk

83/16.

---

[43] Nitekim mesnevinin daha sonraki bölümlerinde Vâliye Hatun, yolda karşılaştığı Selman'la birlikte Hz. Ali'ye gidecek, taş onun ellerinde eriyecektir. Böylece Peygamber'in vasisi olan kişinin Ali olduğu anlaşılacaktır. Bkz. 85. şiir.

Bil ki bunlar âyetu'l-lâh durur

Bilmeyenler kâfir ü gümrâh durur

83/17.

Teberrâ inancı ehlibeyt düşmanlarını sevmemeyi gerektirir. Hatta onlara lanet etmek bir ibadettir. Buna bağlı olarak Caferî pek çok beyitte ehlibeyte kastedenleri lanetle anar. Çünkü gerçek bir müslüman Hz. Muhammed'in soyuna zarar vermez:

Laʿnet Yezîd ü kâfir ü melʿûn ü müşrike

Kim oldı ehl-i beyt ile aġyâr Yâ Ḥüseyn

74/9.

Ehl-i İslâm olan âl-i Aḥmed'e

Hergiz işbunuñ gibi iş mi ide

88/174.

Âriflerin erkânı her nefesde ehlibeyt için duâ ve senâ etmektir Onlara yakınlaşmanın yolu budur:

Ehl-i beytüñ rûḥına yüz biñ duʿâ yüz biñ ṣenâ

Her nefesde eylemek ʿâriflerüñ erkânıdur

19/20.

Ehlibeyt sevgisi, onların uğruna canını fedâ edebilecek kadar büyük olmalıdır. Çünkü cân u gönülden âl-i abâ'ya köle olanlar gerçek kurtuluşa erecektir:

Ehl-i beyte cânuñı eyle fedâ

Düşmeyesin tâ ki dergehden cüdâ

5/70.

Her kim oldı cihânda buldı necât

Cân u dilden ġulâm-ı âl-i ʿâbâ

11/IV/4.

Divân'da ehlibeytten bahsedilen her yerde, genellikle On iki imamın da sözü edilmiştir. Velâyet sahipleri sıfatıyla son derece önemli bir yere sahip olan On iki imam Hz. Ali ile başlar ve Muhammed Mehdî ile son bulur. Divân'da "evlâd-ı Muhammed, âl-i ʿAlî, maʿşûm-ı pâk, işnâ ʿaşer, " gibi tabirlerle anılırlar. Ali ve onun soyundan gelen on bir imam, her türlü kötülükten arınmış, masumlardır. Caferî Hz. Muhammed ve Ali ile birlikte onlar olmasaydı cihânın yaratılmayacağını, sırların ve gizlerin açığa çıkmayacağını söyler:

Bunlar olmasaydı olmazdı cihân

Ẓâhire gelmezdi esrâr u nihân

83/19.

Caferî için tek yol gösterici On iki imamdır. Her iki cihanda mutlu olmak, belâdan, dertten uzak kalmak isteyen kişi ömrünü onların yoluna sarfetmelidir:

İşnâ ʿaşer ṭarîḳine ḫarc eyle ʿömrüñi

Her dü cihânda isterseñ olmamaḳ hebâ

24/52.

Ali'nin dergâhına yakın olmanın tek yolu ise Ali ve onun soyundan gelen imamlara medh ü senâda bulunmaktır:

Ey Caʿferî dilerseñ eğer ḳurb-ı menzilet

Medḥ-i ʿAlî vü âl-i ʿAlî söyle dâimâ

24/51.

Hz. Ali'nin anıldığı yerlerde genellikle diğer imamların da adı geçer. Câferî, imamları sırasıyla ve öne çıkan özellikleriyle ele alır. Şâirin bazı imamlara özel bir önem verdiğini de görüyoruz. Örneğin, Divân'da Hz. Ali'den sonra kendisinden en çok bahsedilen imam, Ali er-Rızâ'dır. Ali er-Rızâ için 5, İmam Mehdî için 2 müstakil şiir yazılmıştır. Ayrıca Hz. Hüseyin için yazılmış iki mersiye bulunmaktadır. Caferî, bazı imamları genellikle tek beyitte zikreder. Biz de bu şekilde anılan imamları aynı başlık altında ele almayı uygun gördük:

İmam Hasan-Hüseyin (625-669 / 626-680):

Hz. Ali'nin oğulları Hasan ve Hüseyin Divân'da hem berâber hem de ayrı ayrı zikredilmiştir. Hasan ve Hüseyin için kullanılan tabirlerden bazıları şunlardır: "şeppîr ü şepper, ḳurretü'l-ʿayneyn-i Fâṭıma... vb."

Ḥubb-ı şepîr ü şeper gönlümde mesken itdi

Gönlümde mesken itdi ḥubb-ı şepîr ü şeper

56/13.

Yâ Rab be- ḥaḳḳı ḳurretü'l-ʿayneyn-i Fâṭıma

Yaʿni Ḥasan ü Ḥüseyn şehîd-i tîg ü sem

67/2.

Hasan ve Hüseyin sevgisini gönlüne yerleştiren kişi, öteki dünyada onların şefaatına mazhar olacaktır:

Ne mü'min kim Ḥasan mihrin gönülde eyledi muḥkem

Şefâʿat aña maḥşerde Ḥüseyn-i Kerbelâ'dandur

62/2.

Hz. Hasan Divân'da "Ḥasanü'l-müctebâ, imâm-ı hümâm, serdâr-ı cümle evliyâ, imâm-ı müttaḳîn, imâm-ı dîn..." tabirleriyle de anılır.

Ḥasanü'l-müctebâ imâm-ı hümâm

Ḥüseyn-i şâh-ı Kerbelâ oldı

65/3.

Divân'da Hz. Hüseyin ile ilgili beyitler kardeşi Hasan'a oranla daha fazladır. Caferî Hz. Hüseyin için "Yâ Hüseyin" redifli iki mersiye (74. ve 75. şiirler) yazmıştır. Hüseyin için kullanılan başlıca isim ve sıfatlar şunlardır: "Hüseyn-i Kerbelâ, şâh-ı Kerbelâ, şehîd-i Kerbelâ, vaṣiyy-i Murtażâ, şâh-ı dîn, imâm-ı dîn, pişvâ-yı rehber-i merdân, ser-firâz-ı sever-i meydân, kâşif-i daḳâyıḳ-ı esrâr, maḥzen-i daḳâyıḳ-ı ebrâr, şems-i ḫâverî..."

Ey kâşif-i ḥaḳâyıḳ-ı esrâr Yâ Ḥüseyn

Vey maḥzen-i daḳâyıḳ-ı ebrâr Yâ Ḥüseyn

74/1.

Ol pîşvâ-yı rehber-i merdân Yâ Ḥüseyn

Vey ser-firâz-ı server-i meydân Yâ Ḥüseyn

75/1.

"Mühür-nâme" mesnevisinde Vâliye isimli kadın, elinde Resûl'ün mührü bulunan taşı Hz. Hasan'dan sonra Hüseyin'e getirerek, onun imâmlığını onamak ister. Hüseyin taşı mühürler:

Sen vaṣiyy-i Murtażâ'sın bî-gümân

Ḳıl keremden uşbu ṭaşa dir nişân

85/44.

Aldı ol ṭaşı Ḥüseyn-i Kerbelâ

Bî-tevaḳḳuf ḳıldı mühr ender melâ

85/45.

Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilişi edebiyâtımızda oldukça üzerinde durulan bir konudur. Caferî de Divânı'nın pek çok yerinde bu olaya telmihte bulunur, İmam'a kastedenleri lanetle anar:

Laʿnet Yezîd'e her kim oḳıdısa aña irer

Her dem hezâr raḥmet-i Yezdân Yâ Ḥüseyn

74/9.

Caferî, Hz. Hüseyin'in bâki bir nur olduğunu söyler ve mekânının bekâ sarayı olduğunu belirtir. O'nun şehit düşmesini ise "bekâya kavuşmak için azm etmesine" bağlar. Hüseyin gerçek dünyâyı istemiş, bunun için şehit olmuş, âlem-i imkâna vedâ etmiştir. O, şehitler için en büyük delildir:

Bir bâḳî nûr idüñ yine itdüñ beḳâya ʿaẓm

Olduñ şehîd olanlara bürhân Yâ Ḥüseyn

75/3.

Sen şâh idüñ serâ-yı beḳâ idi saña cây

Ḳılduñ vedâʿ-ı ʿâlem-i imkân Yâ Ḥüseyn

75/4.

İmam Ali Zeyne'l-Âbidîn (659-713):

İmam Hüseyin'in en küçük oğludur. Zeyne'l-Âbidîn, "ibâdet edenlerin süsü" anlamına gelir. Kaynaklarda ömrünü ibâdet ve insanlara her hususta yardım

etmekle geçirdiği kaydedilir.[44] Divân'da onun için "Ẕeyne'l ʿÂbid, Ẕeyne'l ʿİbâd, şâh-ı cihân-ı kâmrân, rehnümâ-yı mü'minât u mü'minîn, vaṣiyy-i pâk, sırr-ı ʿAlî, velî.. vb." tabirler kullanılır. Kim Zeyne'l- Âbidîn'i rehber edinirse kemâle erer:

Ẕeyne'l-ʿİbâd'ı her kim ḳıldı özine rehber

Kesb-i kemâl ḳıldı oldı cihânda kâmil

59/11.

Oldı andan ṣoñra Ẕeyne'l-ʿÂbidîn

Reh-nümâ-yı mü'minât ü mü'minîn

85/49.

Ṭaş üzere mühr ḳıldı çün velî

Ol vaṣiyy-i pâk ol sırr-ı ʿAlî

85/59.

İmam Muhammed Bâkır (676-733):

Beşinci imam olan Muhammed b. Ali, Zeyne'l-Âbidîn'in oğludur. Künyesi Ebû Cafer'dir. Lâkabı, ilim ve hikmeti yazan, açan, ilmin derinliğine inmiş anlamında Bâkır'dır.[45] Caferî, imam Bâkır'ın ilmini, halka rehber oluşunu över. Divân'da onun için kullanılan tabirlerden bazıları şunlardır: "baḥr-ı cûd, bihâr-ı maʿrifet, vaṣiyy-i ʿÂbidîn, ṣâḥib-vücûd..."

Ey vaṣiyy-i ʿÂbidîn ey ḫoş nihâd

Mühr ḳıl bu ṭaşa dir k'oldur murâd

85/67.

İmam Bâkır mârifet ilminde sonsuz bir kemâle ermiştir:

Muḥammed Bâḳır ol seyr-i muḳaddem

Kemâl-i maʿrifetde müntehâdur

49/15.

Bazı beyitlerde İmam Câfer ile birlikte anılır:

---

[44] Ethem Ruhi Fığlalı, *Türkiye'de Alevilik Bektaşilik*, Selçuk Yay., İstanbul 1996, s. 261-262.

[45] a.g.e, s. 262-263.

Esselâmu'l-lâh eyâ Bâḳır bihâr-ı ma'rifet

Esselâmu'l-lâh eyâ Ṣâdıḳ imâm-ı pîşvâ

70/36.

İmam Cafer-i Sâdık (699-765):

İmam Bâkır'ın oğlu olan Câfer es-Sâdık'ın en meşhur künyesi Ebû Abdillah; lâkabı es-Sâdık'tır. Câferiyye mezhebinin kurucusudur. Şiilerce imamların en büyüğü kabul edilir.[46] Caferî, mensubu olduğu mezhebin kurucusu olan İmam Cafer için "irfan ehlinin delili ve yol göstericisi, sadakat ve safâ kaynağı..." gibi tabirler kullanır:

Gel imdi Ca'fer-i Ṣâdıḳ'dan al bürhân delâîl kim

Delîli ehl-i 'irfânuñ ḳamu ol pîşvâdandur

62/4.

Pek çok beyitte diğer imamlarla birlikte anılır:

Ger cân u dilden olduñ ise bende-i Bâḳır

Gel Ṣâdıḳ eşiğinde bu ṣıdḳ u ṣafâyı gör

73/5.

İmâm Ẕeyne'l-'İbâd Bâḳır ile Ṣâdıḳ hem

Kemâl-i ma'rifetu'l-lâh'dadur bular deryâ

53/16.

Cafer-i Sâdık Allah vergisi olan ilm-i ledünne sahiptir:

İmâm Ca'fer-i Ṣâdıḳ ledünnî 'ilmine ḥâzıḳ

Kelâm-ı Ḥaḳḳ ile nâṭıḳ durur ol nesl-i peyġamber

44/20.

İmam Muhammed Musâ Kâzım (745-799):

Yedinci imam Musa, Cafer es- Sâdık'ın oğludur. Künyesi Ebu'l-Hasan'dır. En meşhur lâkabı Kâzım'dır. Kin ateşini söndürmesi ve zalimlerin yaptıklarına

[46] Ayrıntılı bilgi için bkz. a.g.e, s.264-266.

sabrı sebebiyle bu sıfatla anılır.[47] Divân'da "Musa Kâzım, İmam Kâzım, kân-ı cûd u luṭf u kerem, maẓhar-ı nûr-ı kibriyâ...vb." tabirlerle anılır. Caferî, İmam Kâzım'ın sabrını, kemâlini över, onun himmetini kazananların gönlünün aydınlanacağını belirtir:

Kâzım ki kân-ı ṣabr ile baḥr-ı kemâldur
Gel nice nûş eyledi bunca belâyı gör
73/6.

Ne cân ki Mûsi-i Ḳâẓım'dan oldı himmet aña
Münevver eyledi göñül evin nûr-ı żiyâ
52/17.

Bir beyitte Musa Kazım yedi iklimin sultânı olarak nitelendirilir:

Sulṭân-ı heft-kişver oldı İmâm Kâẓım
Oldı İmâm Kâẓım sulṭân-ı heft-kişver
56/16.

İmam Ali Rıza (765-818):

Sekizinci imam olan Ali er- Rızâ'nın künyesi Ebu'l-Hasan'dır. Babası Kâzım'a da Ebu'l-Hasan denildiği için ondan ayırdedilmesi maksadıyla Ebu'l-Hasan es-Sani kaydı konulmuştur. En meşhur lâkabı er-Rızâ'dır. Bu lâkabın verilmesinde çeşitli sebepler ileri sürülmektedir. Bunlar içinde ondan, muhaliflerinin de taraftarlarının da; bilhassa Me'mun'un razı oluşu ve bu ismi bizzat vermiş olmasını sayabiliriz.[48] Caferî Divânı'nda Hz. Ali'den sonra kendisinden en çok sözü edilen imam Ali er-Rızâ'dır. Şâir imam Rızâ için beş şiir yazmıştır. Ayrıca "Muhammed âlinin vefâtının beyânı" başlıklı 88. şiirde, Ali er-Rızâ'nın başına gelenler ayrıntılı bir şekilde ele alınmış, O'nun hikâyesine diğer imamlardan daha fazla yer verilmiştir. Divân'da İmam Rızâ için kullanılan belli başlı isim ve sıfatlar şunlardır: "baḥr-ı kemâl, menbaʿ-ı esrâr-ı maʿrifet, menbaʿ-ı luṭf, gencine-i ʿulûm, vâriṣ-i ʿulûm-ı Nebî, imâm-ı dîn, luṭf-ı Ḫudâ, şehîd-i mülk-i Ḫorasân, âfitâb-ı burc-ı imâmet, güher-i kemâl, ẓıll-ı İlâh, ḳible-i ehl-i îmân, ḳıblegâh-ı mü'minât ü mü'minîn, pâdişâh, şâh, şâh-ı evliyâ, şâh-ı zemîn ü zamân, sulṭân-ı Ḫorasân, ṣâḥib-i ʿayne'l-yaḳîn ḥaḳḳa'l-yaḳîn, kân-ı iḥsân, mürşid-i kâmil,

[47] Avni İlhan, *İmam Musa Kâzım-İmam Ali Rıza-İmam Muhammed Taki*, TDV Yay. Ankara 1996, s. 3.
[48] a.g.e., s. 39-40.

ṣâḥib-i seccâde-i şerʿ-i Resul, ḫayrü'l-enâm, pişvâ-yı evliyâ vü aṣfiyâ, imâm-ı bî miṣâl ü bî-naẓîr,..."

Baḥr-i kemâl menbaʿ-i esrâr-ı maʿrifet

Gencîne-i ʿulûm şehihşâh-ı lâ fetâ

76/4.

Hem vâriṣ-i ʿulûm-ı Nebî hem imâm-ı dîn

Olmaz naṣîb kimseye bu ʿizz ü kibriyâ

76/5.

İmam Rızâ'ya büyük bir hayranlık duyan Câferî bir beyitinde, onun bir insan değil, insan üstü varlık, bir nûr olduğunu belirtir:

Bil beşer değüldi ol bir nûr idi

Emrine ins ile cin me'mûr idi

88/24.

Caferî, Ali er-Rızâ'yı, "hilm ü hayâda, cömertlik ve yiğitlikte" Hz. Ali'ye; ahlâki açıdan Hz. Muhammed'e benzetir:

Şâh ʿAlî Mûsâ'r-Rıżâ kim nesl olur peyġambere

Ḳıldılar nisbet anı ʿḥilm ü ḥayâda Ḥayder'e

79/1.

Aḥmed diseñ olur aña ḫulḳ-ı ʿaẓîmde

Cûd u seḫâ birle ʿAlî-veş ʿayân durur

80/2.

Şii inancına göre İmam Rızâ, Abbasi halifesi Me'mun'un hilesiyle "zehirlenerek " öldürülmüştür. Câferî, İmam'ın şehâdetini, öncesi ve sonrasıyla 88. şiirde anlatır. Ali er- Rızâ vefâtından sonra Horasan bölgesinde yer alan Tus şehrinin Senebâd köyüne, babasının türbesine defnedilir. Daha sonra burası Meşhed adıyla önem kazanacaktır.[49] Divân'da Ali er-Rızâ, şehit edildiği yer ve türbesinin mekânı olması sebebiyle "şehîd-i mülk-i Ḫorasân, sulṭân-ı Ḫorasân" tabirleriyle de anılmıştır:

[49] Ayrıntılı bilgi için bkz. Ethem Rûhi Fığlalı, a.g.e, s.269.

Luṭf-ı Ḫudâ şefîʿ-i günâhkâr-ı ins ü cin

Yaʿni şehîd-i mülk-i Ḫorasân ʿAlî Rıżâ

76/6.

İmam Rızâ'nın türbesi, Şiilerce kıblegâh kabul edilir. Burası tavâf edilecek bir yer olarak telakki edilmiştir. Câferî, İmam Rızâ türbesinin mimarî yapısını abartılı ifâdelerle över:

Zî ḳubbe-i münevver ü pür-revnaḳ u şeref

Zî bâr-gâh-ı ʿarş-ı cenâb-ı felek-binâ

76/2.

Ḳaṣr-ı behişte beñzer bir merḳad-ı münevver

Dünyâda görmemişdür miṣlini hiçbir kes

77/3.

Bir beyitte İmam Rızâ'nın Hz. Muhammed ve Hz. Musa'nın vârisi olduğu belirtilir. Buna göre O, Muhammed'in delili olan Mushaf ile, Musa'nın delili olan asaya sahiptir:

Çün vâriṣ-i Muḥammed ü Mûsâ'sın ey emîr

Ẓâhir şecerden oldı saña muṣḥaf u ʿaṣâ

76/13.

İmam Muhammed Taki-Ali Naki (811-835 / 828-868):

Bu iki imamdam ayrı ayrı bahsedildiği gibi çoğunlukla berâber bahsedildiği için birlikte almayı uygun gördük. Dokuzuncu imam Muhammed b. Ali'nin künyesi Ebû Cafer, en meşhur lâkabı da el-cevâd ve et-Taḳî'dir.[50] Takî müttakîlerin başının tâcıdır, onun için kullanılan tabirlerin başında "Taḳîyy-i müttakî" gelir:

Tâc-ı tamâm-ı müttaḳiyân kim Taḳî durur

Nûr-ı Naḳî'ye ḳıl naẓar ol muḳtedâyı gör

73/8.

[50] a.g.e., s. 269.

Esselâmu'l-lâh eyâ server Taḳîyy-i müttaḳî

Esselâmu'l-lâh eyâ ʿAlî Naḳî şâh-ı niḳâ

70/38.

Bil ki Taḳî'dür ey cân ser-tâc-ı ehl-i taḳvâ

Nûr-ı Naḳî ḥaḳıçün ki oldur Ḥaḳ ile vâṣıl

59/14.

Onuncu imam Ali en-Nakî, Muhammed et-Takî'nin oğludur. Künyesi Ebu'l-Hasani'l-Askerî; en meşhur lâkabı el-Hâdî ve en-Nakî'dir.[51] Beyitlerde genellikle Takî ile birlikte sözü edilir. Bir şiirde Taki denize ve inciye, Naki toprağa ve cevhere benzetilmiştir:

Taḳî'dür başımuñ tâcı Naḳî'dür naḳdüm ey nâcî

Biri baḥrı biri ber ü biri dürr ü biri güher

44/22.

Kimdür Taḳî yâḫud Naḳî bilmez bunı her bir şaḳî

ʿAyne'l-yaḳîn gören Ḥaḳ'ı bunlar durur ey bî-ḫaber

57/13.

İmam Hasan Askerî (846-873):

Künyesi Ebû Muhammed olan onbirinci imam el-Hasan b. Ali'nin en meşhur lâkabı, Samarra'da oturduğu "el-Asker" adlı bir mahalleye izâfeten el-Askerî'dir.[52] Divân'da "Ḥasan ʿAskerî, sulṭân-ı ʿâlem, ser-tâc-ı ḫalḳ-ı ʿâlem, pehlevân..vb." tabirlerle zikredilir:

Kimdür İmâm-ı ʿAsker ser-tâc-ı ḫalḳ-ı ʿâlem

Ser-tâc-ı ḫalḳ-ı ʿâlem kimdür imâm-ı ʿAsker

56/19.

Ol ʿAskerî ol pehlivân ol şâh-ı mülk-i câvidân

Ol Mehdi-i ṣâḥib-zamân hem cân ü hem cânânımuz

60/12.

---

[51] a.g.e., s. 270.

[52] a.g.e., s. 271.

Lâkabı, "asker "sözcüğüyle tevriyeli olarak kullanılır:

Ol şâh-ı ʿAskerî ki ḳamu ʿaskerüz aña

Vaṣfın eğer ḳılursañ anuñ bî-şümâr ḳıl

23/34.

Bazı beyitlerde İmam Mehdî ile birlikte anılır:

Gel ʿAskerî vü Mehdî ẕikrini ḳoyma dilden

Ey Caʿferî dilerseñ kim refʿ ola bu ḥâṣıl

59/15.

Olduñsa bende ger Ḥasan ʿAskerî'ye sen

Ol ṣâḥib-zamân şeh-i her dü serâyı gör

73/9.

İmam Muhammed Mehdî (869-):

On ikinci ve son imam olduğuna inanılan Muhammed b. el-Hasan'ın künyesi, rivayetlere göre, Hz. Peygamber'in künyesinin aynı, yani Ebu'l-Kasım'dır. Pek çok lâkabı vardır: Sâhibu'z-zaman (zamanın sahibi), el-Kâim (ayakta duran), el-Huccet (kesin delil), el-Muntazar ve el-Mehdî. İnanışa göre el-Hasan, babası Hasan el-Asker'in ölümünden sonra, evlerindeki serdaba girerek gözden kaybolmuştur; halen sağdır ve kıyametten önce *mehdî* sıfatıyla zuhur ederek zulümle dolmuş dünyayı adaletle dolduracaktır.[53]

Divân'da Mehdî için kullanılan tabirler şunlardır: "Mehdî-yi ṣâḥib-zamân, Mehdî-yi ġayb, Mehdî-yi devrân, Mehdî-yi hâdî, Mehdî-yi hâdiye'l-Hüdâ, pehlivân, Ḥüccetü'l-lâh, ḳâim-i dîn, sulṭân-ı dîn, şâh-ı dîn, ḳâim imâm, din eri."

Ol şâh ʿAskerî'ye her kim ki oldı bende

Mehdî-yi devrân âḫir ol ḳula reh-nümâdur

55/18.

Ḥüccetü'l-lâh ol imâm-ı muḳtedâ

Ḳâim-i dîn-i Muḥammed Muṣṭafâ

89/1.

[53] a.g.e., s. 273.

Caferî Divânı'nda imam Mehdî için yazılmış iki şiir vardır (82, 89). Şair 82. şiirde imam Mehdî'nin vasıfları üzerinde durur. 89. şiirde on birinci imam Hasan el-Asker'in ölümünden Mehdî'nin gözden kayboluşuna kadarki sürede gerçekleşen olaylardan söz eder. Resûl'ün hadislerine dayanarak, imam Mehdî'nin yeniden zuhur edeceğini, yeryüzünü adalet ve huzurla dolduracağını, ehlibeyte kastedenlerden intikam alacığını belirtir:

Yıḳa ol bidʿatlerüñ bünyâdını

Ehl-i beytüñ ala bir bir dârını

89/36.

Divân'ın genelinde de Mehdî, "*Ehlibeytin intikâmını alacak olan kurtarıcı*" olarak tasvir edilir. 79. şiirde Caferî, Abbasi halifesi Me'mun'un yaptığı hile ve kötülüklere değindikten sonra, Ali er-Rıza'ya şöyle seslenir:

Mehdi-i ṣâḥib-zamân k'ide ẓuhûr ol nûr-ı Ḥaḳ

İntiḳâmuñ ala müşrikden ḳomaya maḥşere

79/15.

Mehdî, altında Düldül, elinde Zülfekâr bulunduğu halde düşmanlarıyla mücadele edecektir:

ʿAdl ile çünki Mehdi-yi ġayb ola âşikâr

Ẓulm-i ʿadüvvi defʿ ide eltâf-ı Kird-gâr

82/1.

Ḳamʿ ide Ẓülfeḳâr ile küfrüñ esâsını

Şol dem kim ola Düldül'e ol şâh-ı dîn süvâr

82/2.

Mehdî'nin zuhûru ile dünya insanları öyle büyük bir mutluluğa erişecektir ki, kurt ile koyun bile barış içinde yaşayacaktır. O, dünyanın bütün hazinelerine sahip olacak, nereye gitse ayak bastığı yerin toprağı müşk ü abîr kokacaktır. Onu sevenler cenneti, ona buğz edenler cehennemi bulacaktır. Caferî bu saadete ulaşabilmek, Mehdî devrine yetişmek için Allah'a duâ eder. İmam'ın zuhurunun çok yakın olduğunu belirtir:

Beşâret Caʿferî mü'minlere kim

Ẓuhûr-ı Mehdî-yi ṣaḥib-zamândur

68/9.

On Dört Maʿsum:

Bu kavramla ilgili farklı görüşler mevcuttur. Ethem Ruhi Fığlalı: " Melâmilikten kaynaklanan bazı tarikatlarda On iki imama ek olarak Hz. Muhammed ve Hz. Fâtıma'nın da dahil olduğu on dört kişiye verilen isimdir. Genellikle On iki imamın soyundan henüz buluğ çağına gelmeden ölen çocukların, bu topluluğu oluşturduğuna inanılır.[54] der. Bedri Noyan'a göre, "On iki imamın küçük yaşta zehirlenerek veya katledilerek şehit edilen yavruları"dır.[55] Esat Korkmaz: "Her türlü yanılgıdan ve günah işlemekten bağışlanmış olan Hz. Muhammed, kızı Fâtıma ve On iki imamdır."[56]der. Caferî de on dört maʿsumu bu anlamıyla ele almıştır. Onların her işin başı olduklarını söylemiş, Allah'ın ayetleri olduklarını belirtmiştir. Kişiyi kurtuluşa erdirecek onlardır. Dalâlet yolundan kurtulup, gerçek kurtuluşa ermek isteyen kişi Ahmed'in yolunu istemelidir. Gönlünde on dört masumun sevgisi olmayan kişi Allah'ın rahmetinden mahrum kalır:

Ger necâta irmek isterseñ reh-i ḍalâlden

Ḥaḳ ṭarîḳın iste Aḥmed'üñ ʿAlîyy-ü Vâli'den

Olmasa gönlüñde mihr-i çâr-deh maʿṣûm-ı pâk

Bulmaġa mümkin değül raḥmet daḫi aʿmâlden

92.

Onlar her türlü kötülükten arınmış masumlardır. Caferî yol gösterici olarak onlardan başkasını tanımaz:

Ḥaḳḳı maʿṣûmân-ı pâk-ı çâr-deh

Ḥaḳḳı ʿizzet kim olardur bî-günâh

88/194.

Dü penç ü çârdan özge cihânda

Ne mümkin ola ġayra iḳtidâmuz

38/9.

---

[54] a.g.e., s. 273.

[55] Bedri Noyan, *Bektaşilik Alevilik Nedir*, Doğuş Yay. İstanbul 1985, s. 214.

[56] Esat Korkmaz, *Ansiklopedik Alevilik Bektaşilik Sözlüğü*, Ant Yay, İstanbul 1993, s. 210.

8. Adı Geçen Sahabeler:

Divân'da iki sahabenin adı geçer: Selmân-ı Fârisî ve Câbir. Alevi inancında da önemli yeri olan bu sahabelerden hadis rivayet edilmiştir. Caferî, "Hz. Ali'nin doğumu" ve "Ebu Tâlib'in imanı" ile ilgili olarak Câbir'den rivayet edildiğine inanılan hadisleri delil göstermiştir:

Bu rivâyet oldı Câbir'den ʿayân

Böyle buyurdı ki ey cân ol zamân

87/11.

Diñle bundan ṣoñra ey yâr-ı güzîn

Câbir itdi bunı rivâyet yaḳîn

87/204.

Divân'da adı geçen diğer sahabe Selmân-ı Fârisi'dir. On yedi kemerbestten ilki kabul edilen Selman'ın adı Mühür-nâme mesnevisiyle, Tebuk gazasının anlatıldığı 86. şiirde geçmektedir. Bu şiirde Caferî, Selman'dan rivâyet edilen bir hadise dayanarak Tebuk savaşında olanları anlatır. Selmân'ın doğru sözlü bir kişi olduğunu belirtir:

Selmân ḳılur uş bunı rivâyet

Bir ḳavli ṣaḥîḥ durur begâyet

86/3.

Mühür-nâme mesnevisinde Hz. Muhammed'den aldığı imamet delili olan taşı, Ebubekir'e onaylatamayan Vâliye Hatun, yolda Selman'a rastlar, olup biteni anlatır. Bu taşı Allah Resulü'nden aldığını kimin elinde eriyip hamura dönerse o kişinin Peygamber'in gerçek vasisi olduğunu açıklar. Kadını dinleyen Selmân onu derhal Hz. Ali'ye götürür:

Nâgehân Selmân'a yolı oldı dûş

Ḳalmamışdı ṣabrı ol dem ḳıldı cûş

85/24.

Ḥâlini ʿarż eyledi ol dem aña

Didi Selmân gel varalum ben saña

85/25.

Göstereyüm kim durur ḳâim maḳâm

Ol Resûlu'l-lâh yirine hem imâm

85/26.

9. Alevîlik ve İlgili Kavramlar

a. Tevellâ-Teberrâ:

Tevellâ, Hz. Muhammed'i, "Nebî", Hz. Ali'yi "Velî" bilerek, onları ve onların soyundan gelenleri sevmek, onları sevenleri sevmektir. Teberrâ ise, Hz. Muhammed ve Ali'ye, bunların soyundan gelenlere ve bunları sevenlere düşmanlık gösteren ve fenâlık edenleri sevmemek, bunları sevenleri de sevmeyip onlardan uzak kalmaktır.[57] Tevellâ ve Teberrâ inancı Divân'da tabir olarak ya da iktibas yoluyla sıkça zikredilir.

Fazilet sahibi olmak, Ali sevgisinden geçer:

Faẓl ile dinde isterseñ olmaḳ iḫtiyâr

Mihr-i ʿAlî vü âl-i ʿAlî iḫtiyâr ḳıl

23/10.

Tevellâ ve Teberrâ kılmayan kimse sonsuza dek sefer makamında kalır, bu yolda ilerleyemez, aslına rücûʿ edemez. Bu sebeple Ali'yi sevmek sonsuz saadet, ona kin beslemek ateş ve azaptır:

Mihri ile kesb-i cenân itmeyen

Bil ki ebed oldı makâm-ı sefer

15/III/5.

Mihri anuñ devlet-i câvîd hem

Buʿzı anuñ nâr u ʿaẕâb-ı ʿiḳâb

15/V/4.

Tarikata girmenin ilk şartı tevellâ ve teberrâdır. Ali düşmanlarına teberrâ kılmayanlar bu yola giremez:

Aʿdâsına ḳılmayan teberrâ

Olmaya ṭarîḳat içre bismil

12/I/8.

---

[57] Noyan, a.g.e, s. 214.

Ehlibeyti sevmeyen kişi, cehennem ateşinde yanacaktır, sevenler arş üzerinde müttekâdır:

Ehl-i beyti sevmeyen yandı cehennem nârına

Oldılar cândan sevenler ʿarş üzere mütteḳâ

43/31.

Öyle ki bir dal bile Ali sevgisiyle topraktan çıkmazsa onu kesmek gerekir:

Naḫli ki bitmese ʿAlî mihriyle ḫâkden

Sen anı ḳaṭʿ eyle vü sütûn-ı dâr ḳıl

23/4.

Caferî'nin gönlündeki Ali sevgisi sağlamdır, yıkılmaz:

Ne yıḳılsun esâs-ı ḥubb-ı ʿAlî

Çün binâsı gönülde muḥkemdür

11/II/8.

b. Mirâç:

Hz. Peygamber'in peygamberliğinin on ikinci yılında, Ramazan ayının on yedinci yahut Receb'in yirmi yedinci gecesi, bir an içinde Mekke'den Kudüs'e gitmesi, oradan Melekût âlemine ağlaması, geçmiş peygamberlerin ruhlarıyla görüşmesi, cenneti, cehennemi, melekleri görmesi ve yine bir an içinde Mekke'ye dönmesine denir.[58]

Hz. Peygamber'in bu gecede Mekke'den Kudüs'e götürülmesi aşamasına İsrâ, oradan göğe yükseltilişine ise Mirâç denir. Mirâç gecesinde Peygamber Allah ile görüşmüş, beş vakit namaz bu gece farz kılınmıştır. Câferî şiirlerinde doğrudan ya da iktibas yoluyla Mirâç olayına değinir. Bu mucizenin yanlızca Hz. Muhammed'e nasip olması, Peygamber'in diğer peygamberlerle görüşmesi üzerinde durulur:

Miʿrâcuña kim irişe çünkim

Oldı saña ʿarş u kürsî mesned

7/VI/5.

[58] Gölpınarlı, a.g.e, s. 235.

Muṣṭafâ ol dem ki miʿrâc eyledi

Raḥmet ile gökler ehlin ṭoyladı

5/60.

Bir gicede senden özge kimse

Seyr itmedi heft-âsmânı

7/X/5.

Gel dimle bu faẓileti kim ümmet olmaġa

Ḳıldı niyâz Musî-i ʿimrân Muḥammed'e

9/6.

Bütün müminler namaz kılarken rûhânî ve mânevî mirâçtan nasip alırlar. Zira kulun Allah'a en yakın olduğu an, secdede bulunduğu zamandır. Namaz müminin mirâcıdır.[59] Câferî'ye göre Hz. Ali'yi imam olarak tanımayanların namazı miraç olmaz:

Olmadı anuñ ṣalâtı miʿrâc

Her kimse ki bilmedi imâmı

14/VI/3.

Şâir, Mekke'nin fethinden sonra "Hz. Ali'nin, Peygamber'in omuna çıkarak putları kırmasını" da mirâç kabul eder:

İrmedi miʿrâcına ʿâlemde hiç dest-i rüsül

Saña miʿrâc oldı çün ketf-i şeh-i dünyâ vü dîn

20/7.

c. Hurûfîlik:

"Bütün evren ve varlıkları, insanın yüzünde bulunduğu kabul edilen yedişer hatlı iki görünüşle açıklayan; bütün dîni hükümleri 28 ve 32 sayılarına uygulayarak, bu hükümlerin insanın yüzünde temsil edildiğini ileri süren bâtınî

[59] Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yay. İstanbul 2001, a.g.e, s. 247.

akım"dır.[60] Hurûfîlikte her şey harf ve rakamla izah edilir. Allah insan hattında harflerle ve kelimelerle tecellî eder.

Mehmet Eröz'e göre Hurûfîlik, XVI. asırdan itibaren Bektaşî şairleri arasında daha çok yayılmıştır.[61]

XVI. yüzyılda yaşadığını tahmin ettiğimiz Caferî'nin Divânı'nda Hurûfiliğin etkilerini görüyoruz. Şâir, 83. şiirde "Besmele'nin Tefsiri"ni Hurûfî inançlarına uygun bir şekilde yapar. Buna göre Besmele, 7 âyetten oluşan Fâtihâ suresinin bir parçasıdır ve ikisi birden toplam 10 âyete ulaşır. Şiirin sonraki bölümlerinde, Caferî Besmele'yi oluşturan 19 harfi "ehlibeyt" ile ilişkilendirerek açıklar:

"Bismillâhirraḥmânirraḥîm" lafzındaki ilk elif Hz. Muhammed, *Raḥmân* sözcüğündeki ikinci elif Murtazâ, *er-Raḥîm* sözcüğündeki elif ise Hz. Fâtıma'dır:

Ol elîf kim ḥarf-i Bismillâḥdur
Muṣṭafâ'dur kim cihâna şâhdur
83/5.

Bil ki ikinci elifdür Murtażâ
Ya'ni Ḥaydar müftî-i rûz-ı cezâ
83/7.

Ol elif ki âyetü'r-raḥmândadur
Yazılu her yirde kim Ḳur'ân'dadur
83/8.

Fâṭıma'dur hem üçünciden murâd
Böyle nâzil oldı bu ey ḫoş-nihâd
83/9.

"Allah" lafzında yer alan iki lam Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i sembolize eder:

---

[60] İslam Ansiklopedisi, "*Hurûfilik*" maddesi, TDV Yay. C. 18., s.408. Ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülbaki Gölpınarlı, *Hurûfilik Metinleri Kataloğu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1973, s. 1-33.

[61] Eröz, a.g.e, s.98.

Ol iki lâm ki ḳasem ḳıldı İlâh
Şâh Ḥüseyn'le Ḥasan'dur ol âgâh
83/11.

Ya'ni anlar lafẓatu'l-lâh-ı lâmdur
Şol Celâl'e kim müsemmâ-nâmdur
83/12.

Besmele'nin Kur'ân'ın ilk ve en büyük âyeti olduğunu belirten Caferî, onun Hz. Muhammed ve evlatlarının rumuzu olduğunu, her işin başı olması hasebiyle Allah kelâmının anahtarı olduğunu söyler. Besmele'nin Allah'ın yemini olduğunu belirten şâir, aslında yüce Tanrı'nın "ehlibeyt üzerine yemin ettiğini" ifade etmek ister. Nitekim şiirin daha sonraki bölümlerinde onlardan söz edecektir.

Caferî, Divânı'nın başından sonuna dek Hz. Ali ve evlatlarından söz etmiş, onlara olan yoğun sevgisini dile getirmiştir. Bu arada bilhassa Hz. Ali için, pek çok yerde aşırı ifâdeler kullanmıştır. Öyle ki Allah'a ait isim ve sıfatları O'nun için kullanmış, Ali'nin görünen, görünmeyen herşey olduğunu ifâde etmiştir. Caferî'nin bütün şiirlerine hakim olan bu genel tavrı, Hurûfiliğin kâmil insan telakkisine bağlayabiliriz. Nitekim Gibb'e göre Hurûfiliğin belirgin özelliği ne harflere atfedilen gizli bâtınîlik zannıdır, ne de mukaddes kitapla insanın azaları arasında yapılan hayali benzetmelerdir; onun asıl hususiyeti Allah'ın tecellisi olarak algılanan insanın (ilah derecesine) yüceltilmesidir.[62] Hz. Ali, Hurûfîlerce kamilliğin kaynağıdır, Allah'ın tecellisidir. Şair bazı şiirlerde onu "mü'minlerin ma'bûdu" olarak tasvir eder:

Esselâmu'l-lâh eyâ ma'bûd-ı cümle mü'minîn
Esselâmu'l-lâh eyâ maḳṣûd-ı cümle muḳtedâ
70/21.

Hem güher-i yektâdur ol hem yaḥye'l- mevtâ'dur ol
Hem şâh-ı ev-ednâ' dur ol hem mîr-i mâzâġa'l- baṣar
57/9.

Zî 'Âlim kim anuñ 'ilminüñ nihâyeti yoḳ
Zî Fâżıl kim anuñ fażlıdur 'Aliyy'ül- a 'lâ

[62] E.J.W Gibb, *Osmanlı Şiir Tarihi*, C. 1-2, Tercüme Ali Çavuşoğlu, Akçağ Yay. Ankara, Tarihsiz.

2/7.

10. Diğer Dîni Mefhumlar

a. Kıyâmet (rûz-ı maḥşer, rûz-ı cezâ, yevm-i dîn, yevme'l-ḳıyâm):

Kıyâmet gününde insanların hakkında ayrılığa düştüğü herşey açığa çıkacak, kimin haklı olduğu anlaşılacaktır. İşte o gün, Hz. Muhammed'in dininin dışındaki tüm dinler mahv olacak, İslam ayakta kalacaktır. Çünkü İslam doğru yoldur:

Cümle dînler maḥv ola yevme'l-ḳıyâm

Ḳala anuñ dîni ancaḳ ve's-selâm

5/52.

b. Cennet ve Cehennem:

Ahirette dünya hayatında doğru yolda ilerleyen, Allah'ın rızasını kazanmış mü'min kulların mutluluk içinde yaşayacakları yer olan cennet cinân şeklinde de geçer. Ayrıca cennet (cinân) bazen doğrudan bu isimle, bazı mısralarda da tabakalarının isimleriyle anılır. Bunlar; Firdevs, Naîm, Rıdvân, Adn cennetleridir:

Her kim yoluñda itdi ise cân u ser îṣâr

Oldı maḳâmı Ravża-ı Rıḍvân Yâ Ḥüseyn

75/16.

Buldı Naʿîm ü cennet-i Firdevs ü selsebil

Sen şâha her kim eyledise cân u ser iṣâr

82/10.

Cennet bazı şiirlerde "muhteşem güzelliği" yönüyle benzetme unsuru olarak kullanılmıştır. Örneğin, Ali Rıza'nın türbesi Firdevs cennetine benzetilmiştir. Hatta bir beyitte Firdevs'e zevk ve bahânın Rıza türbesinin bahçesinden ulaştığı ifade edilmiştir:

Firdevs'e ravżasından irer zevk ü bahâ

ʿArş-ı Mecîd'e sebḳat ider âşiyânesi

78/5.

Ali cennetin ta kendisidir. Çünkü cennete gitmek onu gönülden sevmekle mümkündür:

ʿAlî Firdevs-i aʿlâ'dur ʿAlî Ṭûbâ-yı raʿnâ'dur

ʿAlî hüve'l-hüveydâdur ʿAlî'dür ẕâta hem maẓhar

44/12.

Caferî, cennete girmenin yegâne yolunun Muhammed ve âlini sevmekten geçtiğini belirtir ve insanları ehlibeyt yoluna davet eder. Hz. Ali için kullanılan tabirlerden biri de ḳâsım-ı cinândır. Çünkü O, cennetin taksim edicisi kabul edilir. Ayrıca cennette mü'minlere Kevser suyunu taksim edecek olan kişi de Ali'dir. Bu yüzden ona "sâḳi-i Kevṣer" de denilir.

Divân'da cennetle ilgili olarak bahsedilen unsurlardan biri de hûri ve gılmanlardır. Bir beyitte hurilerin öbür dünyada Hz. Fatıma'nın hizmetçisi olacağı vurgulanır:

Gel andan ṣoñra gör ḫayrü'n-nisâyı

Ki ḫâdim aña ḫavrâ-yı cinândur

68/3.

Cehennem, İmânı olmayanların, Allah rızâsını kazanamayanların ahirette azap çekeceği yerdir. Divân'da "cahîm, dûzeḫ, nâr" tabirleriyle de zikredilmiştir. Caferî'ye göre Ali ve soyunu sevmeyenlerin, onlara kastedenlerin sonu cehennemdir:

Her kim ki ḳaṣd ḳıldı saña ey imâm-ı dîn

Me'vâsı oldı dûzeḫ-i nîrân Yâ Ḥüseyn

75/14.

Ol ḳavm ki kerhile ḳaṣd itdiler size

Ḳısm oldı anlara ebedî nâr Yâ Ḥüseyn

74/8.

c. Ezan-Abdest-Namaz:

Ezan için, "bang-i namâz" tabiri kullanılmıştır:

Kaʿbe ṭamı üzerinde sel-firâz

Âşikâre söyleye bang-i namâz

87/168.

Divân'da İslam'ın şartlarından olan namazla ilgili unsurlara rastlamaktayız. Namaz bazı şiirlerde "ṣalât" şeklinde geçmektedir. Şair, namazın mü'minlere farz kılındığını söyler:

Ol namâz idi kim oldı bize farż

Cümle ümmet üzerine oldı ḳarż

5/17.

On iki imamdan söz edilen şiirlerde onlardan bazılarının abdest alıp namaz kıldıklarına dair beyitler zikredilir. Ali Musa Rızâ, yanındakilerle birlikte Medîne'ye giderken yolları ıssız bir çöle düşer. Orada içmek ve abdest almak üzere bir damla su bulamazlar:

Yoḳdı ol menzilde hiç bir ḳatre ṣu

İçelerdi hem alalardı vużû

88/52.

Bu arada Ali Musa Rıza bir yere ayağını vurur, kaldırdığında oradan su belirir. Bu suyla abdest alıp namaz kılarlar:

İçdiler ol ṣuyı abdest aldılar

Ol gice Ḥaḳḳ'a ʿibâdet ḳıldılar

88/55.

Aldılar abdest ü ḳıldılar namâz

İtdiler dergâha biñ dürlü niyâz

88/62.

ç. Oruç (rûze):

İslâm'ın 5 şartından biri olan oruç, namaz ve hac ibadetleriyle birlikte anılır:

Namâz u rûze vü ḥaccuñ ḳabul olmayısar

Eğer ḳılursañ uşbu gürûhdan iḳrâḥ

28/11.

d. Hac ve ilgili kavramlar:

Divân'da hac makamı olarak Kabe'nin yanı sıra Hz. Ali ile imam Ali Rıza türbesi de zikredilmektedir. Bu bağlamda kutsal kentler Necef ve Horasan'ın ismi

geçer. Bilhassa imam Rıza türbesi hac ibadetiyle birlikte anılır. Bu türbenin kapısını tavaf etmek 72 hac ibadeti yerine geçer:

Bil ki yetmiş iki ḥac ey mü'min

Ber-ṭavâf-ı der-i Rıżâ oldı

65/8.

İmam Rıza'yı ziyaret riyasız bir hacdır. İmam Rıza'nın ayak basdığı yerde Merve toprağı vardır:

Şol ṭaş ki vardur anda ayaġuñ nişânesi

Merve ḥaḳı ki anda olur ḥacc-ü bî-riyâ

76/14.

Alevî inançlarına göre haccetmek, "İbrahim'in yaptığı binayı görmek ve tavaf etmek değil, Allah'ın tecelligâhı olan gönlü tavaf etmek ve kazanmaktır". Gönül haccı anlayışı Caferi'nin şiirlerine de yansır. Gönül Necefi'ni tavaf etmek vazifenin ifası için yeterlidir:

Ṭı ṭavâf itdüñ ise dil Necef'in

Değşürüldi ḳamu şifâya saḳîm

18/16.

e. Ka'be (Ḥarem, Beytullâh, Beytü'l-Ḥaram, Beytü'l-Maḳdes)-Kıble:

Divân'da, Ka'be hem gerçek anlamı (Hz. İbrahim'in yaptığı, İslâm'a göre Allah'ın evi kabul edilen bina) ile hem de manevi yönüyle ele alınıştır. Ka'be Allah'ın yeryüzünde kendisi için seçtiği kutsal mekandır:

Ka'be'yi ḳıldı müşerref maḳdemi

Oda yanmaz aña giren âdemi

5/51.

Hz. Ali'nin Ka'be'de doğuşu ayrıntılarıyla 87. şiirde ele alınır. Ali'nin burada doğması Ka'be'nin kutsallığını artıran bir etmendir. Ali'nin annesiFâtıma, duyduğu ilahi sese uyarak çocuğunu dünyaya getirmek için Kabe'ye doğru yol alır:

Fâṭıma didi eyâ ḫayrü'l-enâm

Giderem pes cânib-i Beytü'l-Ḥarâm

87/82.

Kaʿbe Allah'ın evidir. Allah, Nebî ve Velîsi'nde tecelli ettiğine göre Hz. Muhammed ve Ali'nin yüzü, makamları Kaʿbe'dir, kıbledir:

Rûyı bize Kaʿbe-i ḥaḳîḳî

Kûyı bize merve-i ṣafâdur

16/I/2.

Ḳıblemüz rûy-ı Muḥammed Muṣṭafâ

Kaʿbemüz kûy-ı ʿAlîyyü'l-Murtażâ

63/1.

Hz. Muhammed'in yüzü bütün nebîlerin kıblesidir:

Rûyuñ senüñ enbiyâya ḳıble

Kûyuñ senüñ evliyâya maʿbed

7/VI/4.

Caferî Kaʿbe'yi daha çok manevi yönüyle ele almıştır. Gerçek mü'min için hac ibadetini yerine getirmek üzere Kaʿbe'yi ziyâret etmeye gerek yoktur. Önemli olan gönlü tavaf etmektir, Muhammed, Ali ve âl-i Ali'yi gönüle yerleştirmek, onların sevgisini muhkem kılmaktır.

f. Secde:

Hz. Muhammed Ali ve müteakiben On iki imam secde edilecek kişiler olarak kabul edilir. Divân'da onların "eşiğine secde etmek" anlayışı sıkça zikredilmiştir. Ali'yi secde makâmı kabul etmeyenler deniz ortasında kayıksız kalanlar gibidir:

Anlar ki sañа değül sücûdı

İrgörmediler deñize zevraḳ

14/VII/2.

Dal devlet anuñ ki ḳıldı sücûd

Şâh-ı merdâna ol bi-ḳalb-i selîm

18/8.

Meşhed, Şiiler için kutsal bir şehirdir. İmam Ali er-Rızâ'nın mezarı oradadır. O'nun kapısı secde makâmıdır:

Ey Ca'ferî eşiğine eyle sücûd kim

Oldı maḳâm-ı secde-i ins âsitânesi

78/7.

g. Cin ve Şeytan:

Şeytan, Âdem'e secde etmediği için lanetlenen ve cennetten kovulan İblis ve ona tabi olanların sıfatıdır. Kibir ve gururu şeytanın Allah'ın rahmetinden uzaklaştırılmasına sebep olmuştur:

Kef kün didi oldı kevn ü mekân

Añlamadı bu remzi dîv ü recîm

18/22.

Ali ve âlini tanımayanlar, gözlerindeki perde kalkmadığı için hakikati göremeyen kimseler olarak lanetlenmiş şeytandan farksızdır:

Ne görsün anı şeyâṭîn ü mürted ü mel'ûn

Çü perdesini gözinden götürmedi Raḥmân

22/12.

Her kim âl-i evlâddan ayrı ise, imanla işi kalmamıştır. Onun şeyhi şeytandır:

Şeyḫ-i şeyṭân-ı la'îndür bî-gümân

Olmaz anda şemme-i bûy-ı îmân

84/34.

h. Günâh (zenb-hatâ):

Günahkârlar Allah'a ulaşamaz:

Ṭı ṭahir pâdişâhdur ol İlâh

Bil ki yol bulmaz aña ehl-i günâh

3/16.

ı. Du'â:

Du'â, Allah'a yalvarış ile ondan bir şey istemektir. Caferî şiirlerini genellikle du'â ile bitirir. Tanrı'ya kendisini ehlibeytten uzak kılmaması, kıyâmet günü

onların şefaatine mazhar etmesi... için du'â eder. 67. şiirde, günahlarının bağışlanması ve Âl-i Ahmed eşiğinin kendisine mekân olması için yalvarır:

ʿAfv idüben günâhını virgil murâdını

Bu Caʿferî'yi eyle ḳabûl-ı der-i ḥarem

67/6.

Ḳıl âl-i Aḥmed eşiğini aña cây kim

Anda bu cümle ins ü melekdür ḥaşem ḫadem

67/7.

Divân'da, Alevî inançlarında önemli bir yeri olan "nâd-ı Ali" duası üzerinde özellikle durulur. Bu du'ânın Uhud savaşı sırasında, müslümanlar yenik durumdayken, Resûl'ün Allah'a dua etmesi üzerine Cebrâîl vasıtasıyla gönderildiğine inanılır. Du'ada Hz. Muhammed, "Yetiş Yâ Ali" diyerek Ali'yi yardıma çağırmış, çağrıya uyan "şâh-ı velâyet" kâfir ordusunu dağıtarak İslâm'ın yok olmasını önlemiştir[63]:

Tiz ol yüri var Ḥabîbüm'e yit

Nâd-i ʿAli'yi ilet selâm it

86/44.

Çün eyleye bunı ol mükerrer

Ḥâżır ola ol şâh-ı muẓaffer

86/45.

Mü'minlerüñ ala intiḳâmın

Kâfirden eyâ şeh-i reh-i dîn

86/46.

Uçdı yine Cibrîl semâya

Başladı hemân Nebî duʿâya

86/47.

[63] Yaman, a.g.e, s. 30.

Nâd-ı ʿAli'yi oḳudı tekrâr

Ḳılurdı namâz emîr-ü kerrâr

86/48.

Didi iki kez ki yâ ʿAlî gel

Sensin baña yâr yâ velî gel

86/49.

i. Küfür ve Hristiyanlık:

Hristiyanlıkla ilgili olarak "tersâ, küfr, kilise, müşrik" tabirleri geçmektedir: Peygamberimiz küfr evini harap kılmış, tüm hristiyanlar onun önünde imana gelmiştir:

Çü muʿcizat ile ḳıldı küfr evini harâb

Öñinde lâ-cerem imâna geldi her tersâ

2/37.

Resûl doğduğunda yetmiş bin kilise kubbesi yere inmiştir:

Çün anadan ṭoġdı cism-i cübbesi

İndi yetmiş biñ kilîsâ ḳubbesi

5/45.

Hz. Ali'ye gönlünde kibir ve kin taşıyanlar kâfirdir. Ali, Peygamber'e dini yayma mücâdelesinde en çok yardım eden kişidir. O, küfrün defterini dürmüştür:

Küfrüñ ḳamu defteri dürüldi

Her ḳande ki Murtażâ irişdi

14/I/3.

Caferî ayrıca âl-i Muhammed yoluna girmeyenleri, onlara kastedenleri kâfir, münâfık, melʿun, münkir gibi sıfatlarla anmıştır.

B. TASAVVUF

1. Vahdet, Tevhid

Mutlak ve tek varlık Allah'tır. Kâinât ve eşyâ havâdis olup, O'nun tecellilerinden ibarettir. O'nu aksettiren bir ayna gibidir. Tecellinin sürekliliği ile biz eşyâyı mevcut gibi görürüz.

Ger Kâẓım Rıżâ'nuñ bulduñsa 'ilmine yol

Tevhîd-i ḫâṣ içinde bulduñ Ḥaḳ'a delâîl

59/13.

Hz. Ali tevhidin sırrıdır:

Sırr-ı tevhîd-i ezelsin pâdişâh-ı lem yezel

Hem-dem-i ḫayrü'l-verâsın maḥrem-i ḫayrü'n-nisâ

58/11.

2. Mâsivâ, Kesret:

Mâsivâ, Tanrı'dan başka herşey anlamında Arapça sözdür. Sûfilerce, gönülde, Tanrı'dan başka, kimin ve neyin olursa olsun, sevgisi, dileği varsa, o kişi masivaya gönül vermiştir. Aynı zamanda varlık âlemini Tanrı'dan ayrı bilen onları, Tanrı sıfatlarının, Tanrı hükümlerinin tecellisi olarak görmeyen kişi de mâsivâ ehlidir[64]

Maẓhar-ı Ḥaḳ'dur ki sâyesi

Mâsivâ-yı Ḥaḳḳ'uñ oldur mâyesi

5/5.

Kesret, çokluk anlamına gelir. Tasavvufta kesret; varlıkların, varlıklarını kendilerinden bilmek, onları müstakil varlıklarla var görmektir[65]:

Keṣretten o kim eylemedi nefsini ârî

Vaḥdet-i ḫûm içinde anuñ ḫamrı ḫall olmaz

4/6.

---

[64] Gölpınarlı, a.g.e, s. 235, s.222-223.

[65] a.g.e, s.198.

3. Gönül (Dil, Kalb):

Gönül, Allah'ın tecelligâhıdır. Kişi hakikati yanlızca gönlü ile idrâk edebilir. Caferî, gönlü sonsuz mutluluğa kavuşturmanın yegâne yolunun ehlibeyt sevgisinden geçtiğine inanır. Gönül bir beyitte peygamberin ışığıyla safa bulan bir eve, bir başka beyitte yine onun cemâliyle aydınlanan bir aynaya benzetilmiştir:

Çün pertev-i Muṣṭafâ irişdi

Gönlüm evine ṣafâ irişdi

14/I/1.

Gönül âyinesinde Ca'ferî'dür

Cemâl-i Muṣṭafâ'dandur ṣafâmuz

38/10.

Gönül iflas etmiş iken, Hakk'ın fazlıyla dolmuş, karanlıklar içinde kalmışken "Allah-Muhammed-Ali" övgüsüyle aydınlanmıştır. Cehâlet ve gönül hastalıklarına ancak Hz. Ali'nin ilmiyle şifâ erişir:

Cehl ile gönül maraẓlarına

'İlmiyle anuñ şifâ irişdi

4/I/4.

Ẓulmetde ḳalup dururdı bu dil

Erden yine dü ṣenâ irişdi

14/I/5.

Müflis yürür iken işbu ḳalbe

Faẓlında Ḥaḳ'uñ ġınâ irişdi

14/I/6.

4. Şerîat-Tarîkat-Marifet-Hakîkat:

Alevî-Bektaşî felsefesinin temelini oluşturan dört kapı inancı Caferî Divân'ın da sıkça işlenmiştir. Bu dört kapıdan geçmeyi isteyen talip, Hz. Ali sırrını kavramalıdır. Çünkü O, şeriat ve tarikatın şâhıdır, hakikat nurunun kaynağıdır, Ali sırrını kavramak için marifet gözüyle aynaya bakmak gerekir:

Mim mazḥardur ṣıfatı zâtına
Maʿrifet ʿaynıyla bak mirʿâtına
3/24.

Bil ḥaḳîḳat baḥrınuñ içinde ol
Eyledi ol mûrdan ötri toġrı yol
5/19.

Ey şâh-ı şerîʿat u ṭarîḳat
Vey server-i ʿâlem-i ḥaḳîḳat
7/V/1.

5. Kâl-Hâl:

Kâl'in, sözlük anlamı "söz", tasavvufî anlamı "şekil"dir. Kâlde kalmak lafızda kalmak, anlamı kavrayamamak, tasavvufî hareketleri idrâk edememektir. Hâl'in, sözlük anlamı "durum", tasavvufî anlamı "İnsanın irâdesi olmadan sırf Allah'ın bir lütfu olmak üzere kalbe gelen mânâlar (feyz, bereket, marifet, his ve heyecan)"dır. Hâl konusu tasavvufta son derece önemlidir.[66]

Caferî, Muhammed'in hâline erişemeyen kimsenin kâlde kalacağını, kâl ile hakîkate ulaşmanın mümkün olamayacağını söyler ve bu kimseleri "kîl ehli" olarak niteler:

Ey Ca ferî ne bile bunı ehl-i ḳıl çün
Ḳâl ile kimse irmedi ḥâl-i Muḥammed'e
10/9.

6. Zâhir-Bâtın:

"Zâhir, herşeyin görünen tarafı; Bâtın, gizli âlem" anlamına gelmektedir.[67] Bâtın ve Zâhir Allah'ın isimleri arasında yer alır. Âlemde gizli-açık ne varsa Allah'ın yansımasından ibârettir:

Ẓı Ẓâhir u Bâṭın oldur ġayrı yoḳ
Gerçi bu ʿâlemde sûret seyri çoḳ
3/17.

---

[66] Uludağ, a.g.e, s. 154, 202.
[67] a.g.e, s.68, 381.

Divân'da açık gizli herşeyin nûrunun ve aydınlatıcısının Hz. Ali olduğu söylenir. Caferî'ye göre Ali, Allah'ın tecellîsidir:

ʿAlî'dür ʿalleme'l-esmâ'da mâhir

ʿAlî'dür nûr-ı bâṭın nûr-ı ẓâhir

17/33.

7. Cân:

Gönül anlamında kullanılan cân kelimesi Divân'da "cân semʿi, cân kulağı, cân gûşı, cân ʿaynı, cân minberi, cân levhi, cân gözi, cân murgı, cân diyârı, cân çerâğı.." şeklinde geçer. Bu kelime bazen de "cisim" anlamında kullanılmıştır.

Varlığın hakîkatini idrâk etmek isteyenler, bunu ancak gönül yoluyla gerçekleştirebilir. Cân gerçeğin mekânıdır:

Oḳurdı ḥaḳiḳatüñ ḫafîbi

Cân minberi üzre ol ḫoş elḥân

14/IV/7.

Cihânın cânı Ali'dir. Varlık ondan vücûd bulmuştur. O, tüm yaratılmışların imâmı, yeryüzünün ve gökyüzünün sultânıdır. Cân gözü açık olanlar bunu görür, cân kulağı açık olan kişi mevcut olan herşeyin bu sırrı zikrettiğini anlar:

Bil ki Ḥaydar cihâna cân oldı

Cân gözin açana ʿayân oldı

11/III/1.

ʿAlî menâḳıbını diñle cân ḳulaġı ile

Ki şâh-ı rûy-ı zemîndir ü mâh-ı rûy-ı semâ

52/4.

Cân semʿini aç bu sırrı diñle

Her şey nice ẕikr ider nihânî

12/VI/9.

Caferî, şiirlerinin tamamında insanları Ali yoluna tâbi olmaya davet eder, kendisini cân kulağı ile dinlemelerini ister:

Dinle bu remzi ki beyân eylerem

Cân ḳulağın aç ki sana söylerem

13/I/7.

ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest

K'ez heme merdân-ı Ḫudâ ġâlibest

13/I/8.

8. Tecellî:

Tecellî "gaypten gelen ve kalpte zâhir olan nurlar, görünmeyenin kalplerde görünür hale gelmesi"dir.[68]

Caferî'ye göre Ali, Allah'ın nurunun tecellisidir, onun aynası, yeryüzündeki açıklamasıdır:

ʿAlî'dür nûr-ı ẕâtuñ bil tecellîsin ḳılan ẓâhir

ʿAlî'dür cümle efʿâl ü ṣıfât ü isme ser-defter

44/5.

ʿAlî'dür ḳıymet-i güher ʿAlî'dür bî-behâ cevher

ʿAlî'dür ʿâleme server ʿAlî nûr-ı tecellâdur

53/6.

Sensin ey maʿbûd u maḳṣûd-ı gürûh-ı mü'minîn

Pertev-i nûr-ı tecellî maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ

58/8.

9. Ârif:

Ârif, tanıyan, sezen, anlayan demektir. Ârif olmak kabiliyeti, sûfilerde "irfan" sözüyle dile getirilir. Âlim olmak, okuyup bellemekle mümkündür; fakat irfan, Tanrı vergisidir. Âlim, öğrenmeden bilemez, anlayamaz; ârifse sezişiyle anlar, bilir.[69] "Âlemler Hz. Muhammed'in nûrundan yaratılmıştır" inancından hareket eden Câferî, bu gerçeğin idrâkinin ârife vâcip olduğunu söyler:

---

[68] a.g.e, s. 341.

[69] Gölpınarlı, a.g.e, s.25.

Andan berü kim ẓuhûr ḳılduñ

Uş ʿârife vâcib oldı mümkin

7/I/3.

10. Ervâh:

Ervâh, ruhlar demektir. Sırlar ve nefesler Hz. Muhammed'in nûrundan oluşmuş ve bir araya gelmiştir:

Çün ol esrâr u enfâs oldı cemʿ

Oldı ervâh ol sebebden miṣl-i şemʿ

12/V/26.

11. Dergâh:

Dergâh, mürşid ve müridlerin ikâmet ettikleri yere verilen isimdir. Caferî, dergâhı Allâh'ın huzuru, Resûl'ün, Ali'nin yolu anlamlarında kullanır:

Muʿcizüñe her kim itdi inkâr

Dergehde oldı vech-i esved

7/VI/6.

Kişiyi kurtuluşa götürecek yegâne dergâh Ali'nin dergâhıdır. Kurtuluşa erenlerin tamamı onun dergâhında toplanır:

ʿAlî dergâhından özge derde yoḳdur bil necât

Cemʿ-i müncîler hezârân-der-hezârân andadur

41/5.

12. Dünyâ (cihân, ʿâlem, ʿâlem-i imkân, dârü'l-fenâ):

Divân'da dünyâ, tasavvufî anlayışa uygun olarak, tuzak, fitne ve yalan âlemi olarak kabul edilir. Dünyânın tuzaklarına düşmemek gerekir:

Aldanma bu dünye dânesine

Tâ ḳılmaya ḳayd seni dâmı

14/VI/4.

Gel bu fenâ dünyede ey Caʿferî
Ġaflet ile ömrüñi ḳılma ʿabes
71/6.

Dârü'l-fenâda ḫuld-ı berîn ister iseñ ir
Bu merḳad-ı münevver-i sulṭân Rıżâ'yı gör
73/7.

Dünyâ fânidir. Bâki olan öteki dünyâ ile karşılaştırıldığında harâbâddan farksızdır. Mü'minlerin zindanı olan bu geçici dünyânın lezzetlerine dalmak yerine, gerçek hayâtı arzu etmeli ve onu kazanmak için çalışmalıdır:

Ârzusında bil yeter hem Caʿferî bu ḥayfanuñ
Gel beḳâ mülkin temennî ḳıl ki dünyâ fânidür
19/18.

Nice leẕẕet alısarsın bu ḫarâb-âbâddan
Muṣṭafâ ḳavlince çün mü'minlerüñ zindânıdur[70]
19/19.

Bir beyitte Caferî, dünyâyı eyvâna benzetir:

Şâhinşeh-i muʿaẓẓam ü sulṭân-ı ser-firâz
Anuñ gibi kimesne bu eyvâna gelmedi
33/4.

13. İkrâr:

"İnancını söylemek, inanmak" anlamına gelir. İnkârın zıddıdır. Erenler yoluna girmeye "ikrâr vermek" denir.[71] Her kim Muhammed âline ikrâr eylerse O'na kavuşur:

İḳrâr her kim eylese âl-i Muḥammed'e
Mümkindür ol kim ire viṣâl-i Muḥammed'e
10/1.

---

[70] Burada Hz. Muhammed'in "Dünyâ, mü'minin zindânıdır."hadisine telmih yapılmıştır.
[71] Gölpınarlı, a.g.e, s.166.

14. Mezhep-Tarîk:

Caferî hak mezhebin Şia olduğunu savunur. Ehl-i sünnetin dört mezhebini eleştirir:

Buldı bu cihân senüñle şeref

Oldı saña ḥaḳ gürûh-ı şi'ât

7/V/2.

Şair, on iki imama tâbi olmayanların, Hanefî, Şâfî, Mâlikî ya da Hanbelî olduğunu söyler ve bunların hiçbir zaman kurtuluşa eremiyeceğinin, helâk olacaklarını belirtir:

Her kim olmazsa bularuñ tâbi'î
Ger Ḥanîfe'dür ü ger ol Şâfi'î
87/239.

Yâ eğer Ḥanbel ü ger Mâlik ola

Ol necâta irmeye hâlik ola

87/240.

15. Halvet:

Divân'da "Ne bir meleğin ne de herhangi bir kimsenin bulunmadığı bir halde ve yerde Hak ile sırren (mânen) konuşmak"anlamında kullanılmıştır. Ali Rızâ, zehirli olduğunu bildiği halde, Me'mun'un "Muhammed aşkına ye" ısrarı üzerine tabaktaki üzümden yer ve halvete girer. Burada du'â ile meşgul olur:

Baġladı ḳâpûyı girdi ḫalvete

Başladı anda niyâz-ı Ḥażret'e

88/133.

16. On Sekiz Bin Âlem:

Akl-ı küll, nefs-i küll, dokuz felek, dört unsur (toprak, su ateş, hava), üç mevlûd (maden, bitki, hayvan) ün toplamı on sekiz eder. Bunların meydana gelişindeki kesret göz önünde tutularak her biri bin olarak sayılmış ve böylece on sekiz bin sayısı ortaya çıkmıştır.[72] Caferî, on sekiz bin âlemin Hz. Ali'nin emrine ferman olduğunu belirtmiştir:

---

[72] Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, Ardıç Yayınları, Ankara 2001, C. 3 s. 61.

Lâ fetâ illâ ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

On sekiz biñ ʿâlem anuñ emrinüñ fermânıdur

19/10.

C. CEMİYET

1. Şahıslar

a. Tarihî Şahsiyetler:

Abdülmuttalib-Ebû Tâlib-Abdullâh-Hamza:

Hz. Ali'nin doğumunu konu alan 87. şiirde insanoğlu yaratılmadan evvel Muhammed-Ali nurunun yaratıldığı belirtilir. Bu nur, önce Hz. Âdem'e geçmiş, dönüşerek peygamber'in dedesi Abdülmuttalib'e ulaşmıştır. Daha sonra Muhammed-Ali şeklinde ayrışmış, birisi Abdullâh, diğeri Ebû Tâlib'e nasip olmuştur:

Tâ ki ender ṣulb-ı ʿAbdü'l-Muṭṭalib

Oldı ol nûr-ı muḳaddes münḳalib

87/21.

Oldı andan ṣoñra ol nûr ey velî

İki şaḳ biri menüm biri ʿAlî

87/22.

Oldı ʿAbdullâh'a birisi naṣîb

Ol ki ismine dimişdür Ḥaḳ Ḥabîb

87/23.

Ali nûru'nun yeri Ebû Tâlib olmuştur:

Hem biri anuñ Ebû Ṭâlib'de cây

Eyledi ey mü'min-i ḫuceste-re'y

87/24.

Aynı şiirde Caferî, Ebû Tâlib'in küfür üzerine öldüğünü iddia edenleri ağır bir dille eleştirir ve konuyla ilgili olarak Câbir'in rivâyet ettiği bir hadisi aktarır. Buna göre, Câbir bir gün Hz. Muhammed'e Ebû Tâlib'in münkir öldüğü üzerine

söylenegelen rivâyetleri sorar. Peygamber bu sorunun cevabını en iyi bilenin Cebrâîl olduğunu söyler, Mirâç gecesi yaşadığı bir hadiseyi anlatır:

Didi peyġamber ki Cebrâîl emîn

Bunı yekrek bilür ey ehl-i yaḳîn

87/207.

O gece Hz. Muhammed Allah tarafından Mirâc'a davet edilir. Arş'a yükseldiği zaman Arş'ın ayaklarında dört nur görür. Bu dört nûrun ne olduğunu kavrayamaz Allâh'a sorar:

Ben niyâz itdüm Ḥaḳ'a kim yâ Şekûr

Baña bildür kim nedür ol dört nûr

87/210.

Allah, bu dört nûrun mahiyetini, teker teker açıklar: Birincisi Abdülmuttalib, ikincisi Ebû Tâlib, üçüncüsü Abdullah, dördüncüsü Hamza nûrudur:

Birisi ʿAbdü'l-Muṭṭalib nûrıdur

Hem ikincisi Bû-Ṭâlib nûrıdur

87/212.

Ol üçünci bil ki ʿAbdullâh'uñ ol

Nûrıdur ol kim atañdur yâ Resûl

87/213.

Bil ki Ḥamza nûrıdur dördüncisin

Ol kim ʿammuñdur eyâ şâh-ı güzîn

87/214.

Peygamber, bu kişilerin bu büyük mertebelere nasıl ulaştığını sorunca, Allah, bu dört kişinin hayatları boyunca İbrahim'in dinine mensup olduğunu, putperestlerden ayrı yürüdüklerini, dinlerini gizlice yaşadıklarını ve mümin öldüklerini söyler. Bunlara her kim aksini söylerse cehennemliktir. Çünkü Allah, asla nûrunu kâfir sulbünden yaratmaz. (Muhammed-Ali nuru):

Sen revâ nice görürsin kim Ḫudây

Ḳıla kâfir ṣulbını nûrına cây

87/223.

Caferî, bu kişilere ancak kalbi kibir ve kin ile dolu kişilerin, taassubla "kâfir" dediğini belirtir:

Sen taʿaṣṣub birle ṭutup kibr ü kîn

Dirsin ehl-i küfr idi bunlar yaḳîn

87/225.

Kamber:

Hz. Ali'nin sadık kölesi. Divân'da ismi sık sık zikredilir. Genellikle Kamber-köle ikilisi birlikte geçer. Kamber'e bildiği herşeyi öğreten Ali'dir. Ali için kullanılan tabirlerden biri de *hâce-i Kamber*'dir:

Caʿferî dergehinde ol şâhuñ

Bende-i bendegân-ı Kamberdür

30/16.

Caferî, Alevîliğe öylesine gönül vermiştir ki Ali'nin kölesi Kamber'e köle olmak ister:

Ġulâm-ı ḫandân-ı Aḥmed'em hem

ʿAlî'nüñ Ḳamberi'nüñ Ḳamberîyem

47/2.

Müsrem:

Müsrem'in adı, Hz. Ali'nin doğumunun konu edildiği 87. şiirde geçmektedir. Bu zât, Ebu Tâlib'e, Hz. Ali'nin doğumunu müjdeleyen kişidir. Kaynaklarda adı Müsrem bin Rebia şeklinde geçer. Zühd ve takvasıyla maruf, hayatının yüz doksan yılını Allah'a ibadetle geçirmiş bir rahiptir.[73] Müsrem Ebu Talib'e Allah'ın O'na günahlardan arındırılmış bir evlat vereceğini müjdeler ve bu çocuğun hiç şüphe olmaksızın Allah'ın velisi olacağını söyler. Bu çocuk doğduğunda kendisinin selamını iletmesini ister:

Çünki ola ẓâhir ol ey nîk ü nâm

Diyesin Müṣrem saña virdi selâm

87/42.

---

[73] Mehmet Kıtay, *Hakiki İslam Tarihi ve Ehl-i Beyt*, s. 215.

Müsrem Ebu Talib'i sözlerine inandırmak için O'na bir delil gösterir. Allah'a dua eder ve bir anda gökyüzünden bir tabak meyve iner. Müsrem öldüğünde mezarı başında O'nu peri ve şeytanların şerrinden korumakla görevli iki ejder beklemektedir. Görüldüğü üzere Müsrem, Divân'da olağanüstü özellikleri olan bir kutsal kişi şeklinde tasvir edilmiştir. Kutsallığı Ali'nin müjdecisi oluşundan kaynaklanır.

b. Divân'da Adı Geçen Kadınlar

Hz. Fâtıma:

Divân'da kendisinden en çok söz edilen kadın Hz. Fâtıma'dır. Hz. Fâtıma, kadınların en hayırlısı kabul edilir, çünkü O, peygamberin kızı olmasının yanı sıra, Hz. Ali'nin eşi, Hasan ve Hüseyin'in annesidir. Caferî bazı şiirlerinde Hasan ve Hüseyin'e geçmeden evvel Fâtıma'dan söz eder:

Ol iki baḥr ḥaḳıçün ki şâh Fâṭıma
Şepîr ü şeper olur iki lü'lü vü mercân
22/17.

Kimdür Betül-i Aḥmed-i Mürsel oġulları
Ba'de ez-Ḥasan düvüm Ḥüseyn şâh-ı Kerbelâ
24/45.

Hz. Fâtıma, Ali'nin eşi olarak kadınların en hayırlısıdır:

Sırr-ı tevḥîd-i ezelsin pâdişâh-ı lem yezel
Hem-dem-i ḫayrü'l-verâsın maḥrem-i ḫayrü'n-nisâ
58/11.

Fâtıma'nın hizmetçileri cennetteki hurilerdir:

Gel andan ṣoñra gör ḫayrü'n-nisâyı
Ki ḫâdim aña ḥavrâ-yı cinândur
68/3.

Fâtıma Bintü Esed:

Hz. Ali'nin annesidir. Fâtıma Bintü Esed, hurilerin yardımıyla Hz. Ali'yi Kâbe'de dünyaya getirir. Ali'nin annesi olması hasebiyle kutlu bir kadın şeklinde tasavvur edilmiştir:

Anası ol Fâṭıma bintü Esed

Ḥâmile oldı yaḳîn geldi ʿaded

87/74.

Hz. Ali'nin doğumu yaklaştığında, Ebû Tâlib, eşini yardımcı olması için hizmetçi kadınlara haber vermeyi teklif eder. Fâtıma Bintü Esed, bu teklifi kabul etmek üzereyken, gâibden bir ses, bu işte bir sır olduğunu, velînin doğumunda temiz olmayan kişilerin bulunmaması gerektiğini bildirir. Bunun üzerine Fâtıma, Ebû Tâlib'e çocuğunu Kaʿbe'de dünyaya getirmek istediğini, Allah'ın kendisine yardım edeceğini söyler:

Fâṭıma didi eyâ ḫayrü'l-enâm

Giderem pes cânib-i Beytü'l-Ḥarâm

87/82.

Tâ ola kim baña ol perverdigâr

Luṭf u iḥsânından âsân ḳıla kâr

87/83.

Beytullah'a vardıklarında kapının kilitli olduğunu görürler. Fâtıma Bintü Esed dua eder, kapı birdenbire açılıverir:

Fâṭıma'dan çün niyâz oldı ʿayân

Oldı şaḳ dîvâr-ı Kaʿbe ol zamân

87/93.

Âmine:

Hz. Muhammed'in annesi. Âlemlerin yaratılmasından evvel mevcut bulunan Muhammed nûru Abdullah'dan Resûl'ün annesi Âmine'ye geçmiştir:

Oldı ʿAbdullâh'dan ol nûr Âmine

Ḫâtun'uñ raḥmine k'oldur mü'mine

87/25.

Hz. Meryem-Asiye-Musa'nın annesi-Havvâ:

Kaʿbe'de Hz. Ali'nin doğumuna yardımcı olan hurilerdir. Ali'nin doğumu üzerine Kaʿbe'nin kapıları açılır. Ebû Tâlib içeri girdiğinde eşi ve oğlunun

yanında onlara yardımcı olan birbirinden güzel dört huri ile karşılaşır. Ali, bunlardan birine dönerek, "amcasından" haber sorar. Huri, onun cennette bulunduğunu durumunun çok iyi olduğunu söyler." Ebû Tâlib bu diyaloğa anlam veremez ve Ali'ye amcasının kim olduğunu sorar. Ali "Meryem oğlu İsâ'dır" der:

Didi İsâ'dur bana ʿamm ey peder

Ol ki Meryem ḥâtuna olur püser

87/138.

Ebû Tâlib, bu dört hurinin kimliğini sorar. Ali, onların Meryem, Âsiye, Musa'nın annesi ve Havva olduğunu söyler:

Biri Meryem Âsiye anuñ biri

Biri Mûsâ anası ey dîn eri

87/142.

Biri Ḥavvâ'dur anuñ bilgil ʿayân

Saña maʿlûm olsun ey ʿizzetlü cân

87/143.

c. Diğer Tarihi Şahsiyetler

Yezîd:

İkinci Emevî halîfesi, Muâviye'nin oğlu ve halefi olup, doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak kaynaklarda, öldüğünde 33-39 yaşlarında olduğu belirtildiğine göre 642-648 seneleri arasında doğmuş olmalıdır.

Yezid, daha veliaht tayin edilmeden önce İstanbul muhasarasına katıldı. Muaviye (680) ölünce yerine Yezid geçti. Fakat Hz. Ali'nin oğlu Hüseyin ile Abdullah İbni Zübeyr onu tanımadılar. Kûfeliler, Hüseyin'i halife seçmek istediler. Hüseyin ve yanındakiler, Fırat kıyısında Kerbelâ denilen yere geldikleri zaman Hz. Hüseyin ve 72 kişilik ordusu orada şehit edildiler. Bu olay, İslâm âleminde, bilhassa Şiiler arasında nefretle karşılandı. Câferî, Hz. Hüseyin'in bu acı ölümünden sorumlu olan Yezid'i lanetle anar:

Laʿnet Yezîd ü kâfir ü melʿûn u müşrike

Kim oldı ehl-i beyt ile aġyâr Yâ Ḥüseyn

74/9.

Şimr:

Kerbelâ'da Hz. Hüseyin'in başını kesen kişidir. Tıpkı Yezid gibi lanetle anılır, hatta ona lanet etmenin "Allâh'ın rahmetini" sağlayacağına inanılır:

Şimr-i laʿîne laʿnet iden buldı raḥmeti

Kim oldı münâfiḳ u mekkâr Yâ Ḥüseyn

74/10.

Bir başka beyitte Şimr Yezid'le birlikte anılır:

Şimr ü Yezîd'e yüz yâd ile bî-ḥisâb

Laʿnet hemîşe bî-ʿaded ü bî-şümâr ḳıl

23/25.

ʿAbdü'l-Melik oğlu Velid:

Ẓeynel ʿAbidin'in ölümünden sorumlu tutulan kişidir:

Anı da ʿAbdü'l-Melik oġlı Velîd

Ol münâfiḳ ʿâḳıbet ḳıldı şehîd

88/7.

Hüşâm:

İmam Muhammed Bâkır'ı şehid eden kişidir:

Anı da Ḥüşâm kâfir bî-günâh

ʿÂḳıbet ḳıldı şehîd ey merd-i râh

88/9.

Mansur:

Şiilere göre Câfer-i Sâdık'ı zehirleyerek şehid eden Abbasi halifesidir:

Anı da Manṣûr-ı zâlim ʿâḳıbet

Zehr ile ḳıldı şehîd ol bed-ṣıfat

88/11.

Hârun er-Reşîd:

Abbasi halifesidir. Divânda Hârûn-ı dûn şeklinde geçer. Bu şekilde anılmasının sebebi yedinci imam Musa Kâzım'ın ölümünden sorumlu tutulmasıdır:

Anı da Hârûn-ı dûn ḳıldı şehîd

Ḫışm-ı Ḥaḳ'dan ḳalmadı hem ol pelîd

88/13.

Me'mun:

Abbasi halifesidir. Sekizinci imam Ali er-Rızâ'nın Merv'e gelmesini emreder ve onu er- Rızâ lakabıyla hilâfete veliahd olarak tayin eder. İleri gelenler içinde ona en iyi yeri verir, kendisi de biat eder. Bu durum Bağdat'ta tepkiyle karşılanır. Halîfeye karşı ayaklanırlar. Yerine İbrâhim b. Mehdî'ye biat ederler. Me'mun Bağdat'ta kendi yerine halîfe ilan edildiğini işitince, bir ordu ile yanında Ali er-Rızâ olduğu halde 817 yılında Bağdat'a gitmek üzere yola çıkar. Tus'a ulaştıklarının bir veya ikinci günü fazla miktarda üzüm yemesi, taraftarlarına göre ise Ali b. Hişam tarafından verilen bir narı yiyerek zehirlenmiş olduğundan üç gün süren bir hastalık sonunda Ali er-Rızâ vefat eder.[74]

Divân'da "Muhammed âli'nin vefatı" üzerine yazılan bir mesnevide Ali er-Rızâ'nın başına gelenler ayrıntılarıyla anlatılmıştır. Caferî'ye göre halife Me'mun, Ali er-Rızâ'yı kıskanan fitnecilerin kışkırtmasıyla, saltanatını ona kaptırmaktan kokmuş, düzmece bir yemek davetinde meyvesinin içine zehir katarak imamı şehid etmiştir. Bu olayda doğrudan suçlu kabul edilen Me'mun, Me'mun-ı dûn, pelîd gibi küçültücü sıfatlarla anılır:

Ol zamân kim öldi Hârûn Er-Reşîd

Taḫta geçdi oġlı Me'mûn ol pelîd

88/16.

Öyle diyince aña Me'mûn-ı dûn

Aydur ey cümle cihâna reh-nümûn

88/87.

Fitne-i Me'mûn ile olduñ şehîd ey şâh-ı dîn

Gevher-i ẕât idüñ ulaşduñ yine ol gevhere

79/12.

---

[74] Fığlalı, a.g.e, s. 268-269.

Muʿtasım:

Mu'tasım, dokuzuncu imam Taki'yi şehit ettiğine inanılan Abbasi halifesidir:

*Anı daḫî **Muʿtasım** ḳıldı şehîd*

Ol münâfiḳ bed-fiʿâl ol pelîd

88/178.

Mütevekkil:

Mütevekkil, Abbasi halifesidir. Onuncu imam Naki'yi öldürtmüştür:

*Anı da ḳıldı **Mütevekkil** hemân*

Dem şehîd ol düşmen-i Ḥaḳ bî-îmân

88/180.

Mu'temid:

Muʿtemid, onbirinci imam Hasan el-Askerînin şehit olmasına sebep olan Abbasi halifesidir:

*Anı daḫî **Muʿtemid** ol nâ-bekâr*

Laʿnet olsun aña bî-ḥad ü şümâr

88/182.

Cafer-i Kâzib:

On ikinci imam Mehdî'nin amcası olan Cafer-i Kâzib, Divân'da "kalbi kin ve fitneyle dolu, içki içen, İslam'la ilgisi olmayan bir kişi" olarak nitelendirilir. 89. şiirde, onun Mehdi'yi ortadan kaldırmak için yaptığı kötülükler anlatılır.

Var idi ʿammusı anuñ ol zamân

Caʿfer-i Kâẕib idi adı ʿayân

89/5.

Ḫamr idi dâim işi kîn ü fużûl

Yoḳ idi anda bûy-ı İslâm-ı Resûl

89/6.

Cafer-i Kâzib, Mehdî'nin yerine geçmek için planlar yapar. Amacına ulaşmak için zamanın halifesinden yardım ister. Yanına aldığı askerlerle Mehdi'yi öldürmeye gider:

Caʿfer alup anları girdi yola

Tâ ki taḳdîrinde Allâh'uñ n'ola

89/18.

Askerlerden önce kendisi kapıyı çalar. Mehdî'ye "kapıyı açmasını, amcasının geldiğini söyler." Kapı açılır, Cafer içeri girer ancak işin iç yüzünden haberdâr olan imam Mehdî, "dünya varlığını amcasına bırakarak" gözden kaybolur.

Nusayr:

Hz. Ali'yi Tanrı kabul ettiği için yoldan çıkan kişi. Divân'da Hz. Ali'nin yoldan çıkmış Nusayr'ı cezalandırmak için yetmiş iki kez öldürüp diriltmesi üzerinde durulur:[75]

Ḳıldı diri Nuṣayr'ı yetmiş iki kez ol şâh

Anuñ gibi velîye ger Ḥaḳ diseñ revâdur

55/12.

Anter-Zülhumâr:

Anter, Hayber'in sultanıdır. Hayber iki kardeşin egemenliği altındadır: Anter ve Amr. Her ikisi de yiğit, güçlü kuvvetli erlerdir. Hayber savaşında Anter, müslümanlar arasından karşısına çıkacak bir yiğit ister. Hz. Ali öne çıkar, Anter'in gürzünü elinden alır ve O'nu imana davet eder. Anter bu teklifi kabul etmeyince Hz. Ali tarafından boynu vurulur.[76] Caferî, pek çok şiirde bu olaya telmihte bulunur. Hz. Ali için "ḳâtil-i ʿAnter" tabirini kullanır. Anter'in öldürülmesi Ali'nin kahramanlığının bir delili sayılır:

Şâh-ı cihân hâlik-i her dîv-i der

Ḳâtil-i ʿAnter Esedu'llâh'dur

13/III/3.

---

[75] Bu hikâyenin ayrıntılarını Yemini'nin "Fâziletnâme" sinde buluyoruz. Ayrıntılı bilgi için bkz. Adil Ali Atalay, *Hz. Ali'nin Fazîletnâmesi*, Can Yayınları, s. 71.

[76] a.g.e, s. 119.

Hem nâṣır-ı ġażâ-yı Uḥud hem emîr-i naḫl
Hem şehsüvâr-ı ḳâtil-i ʿAnter değül midür?
27/5.

Bir şiirde Hayber gazâsı için "ġazâ-yı ʿAnter" tabiri kullanılmıştır:

Sensin ki yıḳduñ Ḫayber'i
Ḳılduñ ġazâ-yı ʿAnter'i
Olduñ cihânuñ bihteri
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî
50/11.

Zülhumâr da Ali'nin galip geldiği pehlivanlardan biridir. Genellikle Anter'le birlikte anılır:

Hezâr ʿAnter ile Ẕü'l-ḫumâr elinde zebûn
Bilüñde tîġ-i dü ser şehsüvâr-ı meydânsın
51/11.

Hem ḳâmiʿ-i Ḳalʿa-i Selâsil
Hem ḳâtil-i Ẕü'l-ḫumâr ü ʿAnter
12/VII/7.

d. Târihi-Efsânevî şahsiyetler:

Rüstem:

İran'ın mitolojik kahramanlarındandır. Zal'ın oğlu olan Rüstem kuvvet ve cesâret timsâlidir.[77] Divân'da Hz. Ali'nin gücü, kuvveti konu edilirken Rüstem'le karşılaştırır:

Ne ḳuvvet ile müḳâbil ola saña Rüstem
Ki pehlivân-ı cihânsın ü şîr-i Yezdânsın
51/12.

[77] Mustafa Tatcı, *Yunus Emre Divânı*, s. 476.

Kayser-Cem:

Klasik Fars ve Türk edebiyatlarında çokça anılan efsânevî İran hükümdarlarından birisi olan Cem kudretli bir saltanat sürmüştür. Bir gün yüksekçe bir yere kurdurduğu tahtına oturmuş, güneş doğunca Cem'in taç ve tahtında bulunan mücevherlerin parlaması ve gece ve gündüzün eşit olması sonucu bu güne nevruz denilmiştir.[78] Tac ve tahtta meydana gelen parlaklıktan dolayı ismine "ışık" anlamına gelen "şid" kelimesi eklenmiş, halk ona "Cemşid" demiştir.[79] Efsâneye göre şarabı bulan kişi de Cemdir. Divân edebiyatında Cem genellikle kadehiyle birlikte ve şarabın mucidi olarak ve nevruz sebebiyle anılır.[80] Caferî, Cem'i saltanatının kudretiyle yâd eder. Dördüncü imam Ẕeynel-İbâd öyle büyük bir saltanata sahiptir ki Cem ve Kayser bile onu kıskanır :

Gel ol kemîne bende-i Ẕeyne'l-ʿİbâd kim

Reşk eylerdi o salṭanata Ḳayṣer ile Cem

66/3.

Hüsrev:

Sasaniyân sülâlesinden bir padişah olup "Perviz" lakâbıyla bilinir. Hüsrev-i Perviz'in "genc-i şâyegân, genc-i bâdâyer" gibi adlarla anılan yedi hazinesi olduğuna inanılır.[81] Caferî Hz. Ali'yi Hüsrev'le karşılaştırmış, O'nun "en kıymetli gevherin sahibi" olduğunu belirtmiştir:

Hem ṣaḥne-i şehr-i Necef hem mîr-i taḫt-ı men ʿaref

Hem şâh-ı merdân-ı selef hem Ḫüsrev-i valâ-güher

57/5.

Dârâ:

Keyâniyân'dan dokuzuncu ve sonuncu hükümdardır. Ekber, Keykubâd da derler. İskender'le yaptığı harpte mağlup olmuş, vefâtıyla sülâlesi sona ermiştir. Caferî, İmam Askerî'yi Dârâ'ya benzetir:

Taḳî ḥaḳḳıçün ey ʿâḳil Naḳî'den olmagıl ġâfil

İmâm ʿAskerî kâmil cihân dârına Dârâ'dur

53/17.

---

[78] *İslam Ansiklopedisi*, TDV Yay, C. 7, s. 279-280.

[79] Levend, a.g.e, s. 156.

[80] *İslam Ansiklopedisi*, TDV Yay, C. 7, s. 279-280.

[81] İskender Pala, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, Leyla ile Mecnun Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 226.

Firavun:

Musa peygamber çağında yaşayan, İlah olduğunu iddia eden Mısır hükümdarı. Kur'an'da kıssası uzunca anlatılır.[82] Hz. Musa ve İsrailoğullarına zulm etmiştir. Caferî, Hz. Hüseyin karşıtlarını, çektirdikleri eziyetlerden dolayı Firavun'a benzetir:

Ol müşrîk ü münâfiḳ-ı melʿûn-ı bed-fiʿâl

Ḳıldı saña cefâ-yı firâvân yâ Ḥüseyn

75/15.

Mecnun:

"Leyla vü Mecnun" hikâyesinin kahramanı Mecnun, "divâneliğiyle" ele alınmıştır. Leylâ'nın aşkıyla deliye dönen Mecnun, insanlardan kaçarak, çöle düşmüş, vahşi hayvanlarla dost olmuştur. Yıllarca çöllerde dönüp durmuştur. İmam Ali Rızâ'nın mezarını ziyârete gidenler de, ona duydukları bağlılık ve sevgiden dolayı tıpkı Mecnun gibi dîvâneye dönmüşlerdir:

Her künc-i burc-ı mülk-i Ḫorâsân-ı zemînde

Mecnûn ṣıfatlu ola hezerân divânesi

78/4.

Hallâc-ı Mansur:

İsmi Hüseyin, künyesi Ebu Magsi'dir. Abbasi halifesi Muktedir zamanında şeriata uymayan sözlerinden ve özellikle "Ene'l-Hak" demesinden dolayı önce el ve ayakları kesilmiş, daha sonra asılarak öldürülmüştür. Mansur, mutasavvıflar arasında maksad ve gaye uğruna Allah yolunda asılmayı göze alan bir fedâyi timsalidir.[83] Divân'da Hallac'ın ismi zikredilmez, Ene'l-Hak sözü üzerinde durulur, O'nun idam edilişine değinilir:

ʿAlî'dür sırr-ı tevhîd-i Ene'l-Ḥaḳ

ʿAlî'dür ẕât-ı pâk-ı Haḳḳ-ı muṭlaḳ

17/56.

ʿAşḳuña niceler oldı ber-dâr

Ṭamdıḳça ḳanı didi Ene'l Ḥaḳ

14/VII/4.

---

[82] Tatcı, a.g.e, s. 447.

[83] Ahmet Talat Onay, *Eski Türk Edebiyâtında Mazmunlar*, TDV Yay. Ankara 1992, s. 283.

2. Kavimler:

Caferî, Ali'ye gönül bağlayan kavimlerin asla cehenneme gitmeyeceğini savunur:

Şol ḳavm ki şâha itdi iḳrâr

Anlara ḥarâm düzeḫ ü nâr

16/IV/1.

Ol ḳavm ki muḫâlefet-i şehde mevc urur

Deryâ-yı ẓulmet oldı olardan kenâr ḳıl

23/7.

Divân'da Türk, Arap, İran kavimlerinin adı geçer:

Canlar fedâ yolunda eyâ abṭaḥî laḳab

Sulṭân-ı Türk ü şâh-ı ʿAcem server-i ʿArab

8/1.

Kureyş, İslam'dan önce puta tapmaktaydı. Hz. Ali'nin doğumundan evvel görülen olağanüstü olaylardan biri de Kureyş putlarının yıkılışıdır:

Ser-nigûn oldı Kureyş'üñ putları

Ḳıldılar cümle fiġân ey dîn erî

87/57.

3. Ülkeler ve Şehirler

Ülkeler

Hind-Sind-Çin-Maçin:

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed'in ihsan ve inamına Hind, Sind, Çin, Maçin hizmetçi ve köledir:

İḥsânuña Hind ü Sind çâker

İnʿâmuña bende Çîn ü Maçîn

7/1/4.

Irak:

Çeşitli kavimlerin Hz. Ali için kullandıkları tabirlerden söz edilirken, Irak'tan bahsedilir:

Dir emîr-i naḫl aña ehl-i Irâḳ pür firâḳ

Hem Ḫorâsan pirleri Ḥaydar dir ey ṣâḥib-livâ

43/14.

Şehirler

Mekke-Şam:

Mekke, Hz. Ali'nin doğduğu şehir olması ve halkının Ali için kullandığı tabir yönüyle konu edilir:

Oldur ʿAlî kim anuñ mevlûdı oldı Mekke

Bu sırrı ol bilür kim mevlâsı Murtażâ'dur

55/11.

Hz. Ali'ye Mekke halkı *Bâb-ı türâb*, Şamlılar *Esed*, Türkler *Eddebâ* der:

Mekke'de dirler aña Bâb-ı türâb her şeyḫ ü şâb

Şâmiler aydur Esed hem Türk ḳavmi Eddebâ

43/13.

87. şiirde Hz. Ali'nin doğumundan evvel görülen bazı olağanüstü hallerden söz edilir. Bunlardan birisi de yeryüzünde görülen büyük bir zelzeledir. Öyle şiddetli bir zelzeledir ki Kureyş'in putları yıkılır, Mekke halkı arasında karmaşa çıkar:

Yir yüzine düşdi cümle zelzele

Mekke ehli içre oldı ġulġule

87/56.

Medine:

Hicretten sonra İslam devletinin merkezi Medine olmuştur. İslam, Medine döneminden itibaren daha hızlı yayılmaya başlamıştır:

Ḳıldı riyâsız âteş Medîne'den ol güzâr

Zî-menzilet ki eyledi aña ʿaṭâ Ḫudâ

24/40.

Ol demde Resûl-ı Ḥaḳ Medîne

Şehrinde ḳılurdı saʿy-i dîne

86/6.

Ali Rızâ, hayatının büyük bir bölümünde siyasetten uzak kalmış, kendisini ibadete adamış ve Medine'de peygamberin mescidinde fetvalar vermiştir. 88. şiirde bu duruma değinilir:

Şehr-i Yeṯrib il vilâyet ḫâṣ ü ʿâm

Añа olmışlardı cümle ve's-selâm

88/19.

Necef:

Hz. Ali'nin mezarının bulunduğu şehirdir. Bu sebeple Dîvan'da sıkça zikredilir. Hz. Ali Necef'in şâhı, sultânı, bekçisidir:

Ol şâh ki şahne-i Necef'dür

Dürr-i râzı cihâna şadefdür

12/IV/1.

Mürşid-i müşkil-güşâ-yı men ʿaref

Ser-firâz-ı Mekke sulṭân-ı Necef

61/6.

Ey ġulâm-ı Muṣṭafâ vü pîr ü şâh-ı Necef

Ḳılmadın tîr-i ecel cân-ı ʿazîzini hedef

Bu duʿayı vird idiñ tâ bulasın ʿizz ü şeref

Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

64/12.

Bir şiirde Hz. Ali'nin işaretiyle Necef'in engin sularının kuruduğu, böylece Araplar'ın buraya yerleştiği anlatılır:

Ḳıldı işâret oldı ḳurı lücce-i Necef

İtdi kenâresinde ʿAraplar anuñ binâ

24/29.

Necef, Ali'nin türbesinin orada bulunması sebebiyle tavaf edilecek bir makam olarak kabul edilir. Ancak önemli olan gönül Necefi'ni tavaf etmektir:

Ṭı ṭavâf itdüñ ise dil Necef'in

Değşürüldi ḳamu şifâya saḳîm

18/16.

Meşhed: Sekizinci imam Ali er-Rıza'nın türbesinin bulunduğu şehirdir. Caferî, Şiiler için bugün de oldukça önemli olan Meşhed toprağının kutsallığından söz eder ve İmam Rızâ türbesinin mimari yapısını över:

Naḳş oldı levḥ-i dilde ol Meşhed-i muḳaddes

Ol bâr-gâh-ı ʿâlî ol âsitân-ı aḳdes

77/1.

Meşhed ki kimyâ-yı kerem oldı toprağı

Tertîb-i türbetin zer ile ḫoş-ʿayâr ḳıl

23/41.

Tus:

Kutsal kabul edilen şehirlerden biridir. Ali er-Rıza Me'mun'un daveti üzerine Tus'a gider:

Baʿde müddet-i medîd ol pâdişâh

Ṭûs'a irdi ol güneş ṣûretlü mâh

88/70.

Kerbelâ:

Kerbelâ Hz. Hüseyin ve yanındaki 72 kişinin şehit edildiği yer. Divân'da bu acı olay sebebiyle zikredilir:

Ol şehîd-i râh-ı dîn maẓlûm-ı deşt-i Kerbelâ

Ḥaḳ rıżâsına fedâ ḳıldı revân-ı nâzenîn

20/19.

Ḥüseyn'üñ yolına cânlar fedâ ḳıl

Kim ol şâh-ı şehîd-i Kerbelâ'dur

49/13.

İns ü cinnüñ ḥaḳ imâmıdur şehâ ba'de'l-Ḥasan

Şâh Ḥüseyn ol şâh-ı maẓlûm-ı şehîd-i Kerbelâ

58/12.

Her yanı belayla dolu olan Kerbelâ çölü, Caferî'nin kanlı gözyaşları dökmesine sebep olmaktadır:

Var Kerbelâ'ya bir naẓar-ı deşt-i pür-belâ

İçre 'aḳîḳ ü la'l ile mercân niṣâr ḳıl

23/23.

4. İçtimâî Hayat

a. Saltanat Alametleri:

Saltanat ve onun alametlerinden sikkenin sözü edilir. Saltanatın gerçek sahibi Ali'dir:

Hem sikke-i salṭanat senüñdür

Ey naḳş-ı nigîn-i men reâni

7/10/3.

Çün ḫâtem-i enbiyâ sen olduñ

Oldı saña saltanat müebbed

7/VI/3.

b. Savaş ve Savaş Aletleri

Savaşlar:

Divân'da Hz. Ali'nin savaşlarından, bu savaşlarda gösterdiği kahramanlıklardan söz edilir. Adı geçen savaşlar, Uhud, Hayber, Selasil, Tebuk'tur.

Hz. Ali Uhud savaşında müslümanların en büyük yardımcısıdır. Bu savaş ayrıca Cebrail vasıtasıyla müminlere bir rahmet olarak gönderilen "Lâ fetâ illâ Ali lâ seyfe illâ Zülfekâr" sözünün nazil olduğu gazâdır:

Hem nâṣır-ı ġażâ-yı Uḥud hem emîr-i naḫl

Hem şehsüvâr-ı ḳâtil-i ʿAnter değül midür?

27/5.

Özellikle Hayber kuşatmasında Hz. Ali'nin gösterdiği kahramanlıklar üzerinde durulmuştur. Ali'nin Hayber kalesinin sağlam kapısını yerinden çıkarıp atması Alevî şiirinde sıkça işlenen önemli olaylardan biridir:

Ḥaydar-ı Ḫayber-figen ṣafder-i hem ṣaf-şiken

Kâmil-i her ʿilm ü fen şâh-ı selâmün ʿaleyk

21/7.

Feṭḥ itdi bâb-ı Ḫayber'i anuñ kerâmeti

Muʿciz-nümâ-yı miṣli bu meydâna gelmedi

33/3.

Feṭḥ itdi bâb-ı Ḫayber'i bir ḥamle ile ol

24/25/1.

Alevî inançlarına göre Hz. Ali, Hz. Ebubekir ve Ömer'in başarısızlıklarından sonra İslam ordularının başına geçerek, Medine'li müslümanlara saldırı planları yapan küffârı yenilgiye uğratır. Kâfirleri birbiri ardınca zincire vurur. Bu savaşa "Zâtü's-selâsil" denir. Divân'da Selâsil şeklinde geçer ve Hz. Ali'nin en çok zikredilen gazâlarından biridir:

Hem mancınıḳla girdi Selâsil'e çün hevâ

24/25/2.

ʿAlî'dür ʿilme ʿâmil ḥilme ḥâmil

ʿAlî'dür ġâzi-i şehr-i Selâsil

17/66.

Savaş Aletleri:

Divân'da savaş aletlerinden tîg, ok, yay, nîze, mancınık...vb. aletlerin ismi geçer:

Aşlını ḳatʿ eyledüñ küfrüñ çü ḍarb-ı tîg ile

Buldı andan ḳuvvet İslâm yâ Emîre'l-Mü'minîn

20/9.

En çok zikredilen savaş aleti Hz. Ali'nin kılıcı Zülfekâr'dır. Zülfekâr'ın ucu çataldır. Savaşta kırk arşın uzar. Gökten indiğine inanılır.[84] Caferî, Divân'da Zülfekâr'ı olağanüstü özelliklere sahip, kutsal bir kılıç olarak tasvir etmiştir. Nitekim Alevi inancında mühim yeri olan "Nâd-i Ali"de Zülfekâr'ın adı Hz. Ali ile birlikte anılır. Hz. Ali'nin "kahraman kişiliğinin Düldül ile birlikte tamamlayacı ikinci unsuru Zülfekâr'dır:

ʿAsker-i İslâm'a serversin elüñde Ẕü'lfeḳâr

Ey veliyy-ü reh-nümâ-yı Ḥayder-i Ḥayber-güşâ

58/10.

Ger dilerseñ bulasın şerrinden aʿdânuñ necât

Dâimâ maġlûb ola tîġüñ öñinde müşrikât

Ḳıl bunı tekrâr tâ âsân ola her müşkilât

Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

64/5.

Caferî, kendisini "Zülfekâr misali dil kılıcını çekip, gizli hazineleri açıklamaya" davet eder:

Ey dil gel imdi genc-i nihân âşikâr ḳıl

Tîġ-i zebân çeküp ṣıfat-ı Ẕü'l-feḳâr ḳıl

23/1.

Ahir zamanda İslam dünyasını zulmün karanlığından kurtaracağına inanılan İmam Mehdi, küfrün esasını yıkarken elinde Zülfekar, altında Düldül bulunacaktır:

Ḳamʿ ide Ẕülfeḳâr ile küfrüñ esâsını

Şol dem kim ola Düldül'e ol şâh-ı dîn süvâr

82/2.

---

[84] Cahit Öztelli, *Bektaşi Gülleri (Alevi-Bektaşi Şiirleri Antolojisi)*, Milliyet Yay., Şubat 1973, s. 410.

D. KLASİK ŞİİR UNSURLARI

1. Aşk:

Caferî, şiirlerinde dünyevî aşktan söz etmez. Onun aşkı tasavvufîdir. Muhammed, Ali ve evlatlarına duyduğu sevgi aşk, ifrat derecesindedir. Ali cihânın cismidir, cânıdır. İşte bu gerçeğin aşkına varlık âlemi yaratılmıştır:

Bu ḫaber oldı rûşen açdukça

Muṣḥaf-ı ʿaşk içre fâl-ı ʿAlî

7/II/3.

Aşk her yerde ve her şeyde mevcuttur. Mevcûdât aşk ile yaratılmıştır. Ali'nin aşkı her defter ve dîvanda yazılıdır:

Mektûb senüñ kitâb-ı ʿaşḳuñ

Her defter ü her divân içinde

14/III/5.

Varlık âlemi aşkla yaratıldığından, bu yolda ilerlemek isteyenlerin bilmesi gereken, "hakîkatin yalnızca aşkla kavranabileceğidir." Çünkü aşktan başka ne varsa hepsi efsânedir, hikâyedir:

ʿAşḳuñ ḫaberi ḫaberdür el-ḥaḳ

Bâḳîsi fesâne vü ḥiḳâyet

16/VI/4.

2. Âşık:

Ehlibeyt inancına gönül veren kimselerdir. Sâdık âşıklar "Ali sırrı"na vâkıftır:

Eşyâ ḳamusı bu sırrı söyler

K'ey ʿâşıḳ-ı sâdıḳ u yegâne

12/III/9.

Ḥayder'dür imâmı kün fekânuñ

Sulṭân-ı zemîn ü âsmânuñ

12/III/10.

Aşk, sevgilinin yolunda pehlivan misâli cân vermeyi gerektirir. Gerçek aşık cânını fedâ etmeyi göze almazsa doğruyu bulamaz:

Ey Caʿferî bu merdâne bulmadı dest-res

Her kim bu yolda ʿaşḳ ile merdâne gelmedi

33/9.

Caferî, Ali'nin aşkıyla gerçek aşka ulaşmış bir aşıktır:

Sevdüm seni sañа ʿâşıḳ oldum

Bî-gâneden âşinâya geldüm

14/V/3.

E. TABİAT

1. Kozmik Âlem:

Divân'da yer alan ilk Tevhid'de (1. şiir) gökyüzünün yaratılışı, göğün katları, seyyareler ve burçlar konu edilmiştir.

a. Gökyüzü (Âsumân, Felek, Semâ, Semâvât, Çarḫ):

Âlemleri yoktan var eden Allah, "kün" emriyle gökleri kat kat düzmüştür:

Düzdi gökler emri birle bî-sütûn

Birbiri üstünde cümle ser-nigûn

1/8.

Kâinâtın merkezi olan dünyanın üzerinde gök, dokuz kat dizilmiş ve on iki burç yaratılmıştır:

Nüh felekle on iki burc eyledi

Birbiri içinde ḫoş derc eyledi

1/10.

Gökyüzünün 9. katında yer alan, kaza ve kader ile ilgili hükümlerin verildiği yer olduğuna inanılan arş[85], yüceliği, büyüklüğü ifade etmek için kullanılmıştır. Hz. Ali'nin ilmi öyle büyüktür ki bu ilmin tahtı 'arş'tadır, seyyâreler Ali'nin ayağı altındadır:

[85] Onay, a.g.e, s. 44.

Taḫt-ı ʿilminde ʿarş u kürsî

Zîr-i ḳademinde çarḫ-devvâr

16/IV/3.

Arş, ferş ve tüm feleklerin kapısına mimar Allâh'ın arslanı Hz. Ali'dir:

ʿArş ile ferş ü felek-i kün fekân

Dârına miʿmâr Esedu'llâh'dur

13/II/4.

b. Yıldızlar (Nücûm, Sitâre, Kevkeb, Kevkebe, Ahter):

Genellikle renk, şekil, parlaklık yönüyle, benzetme unsuru olarak kullanılmışlardır:

Bedr ü nücûm-ı felek ü şems-i dîn

Baḥr-ı ʿulûm ü şeh-i müşkil-güşâ

15/4/2.

Zî ḳubbe kim anuñ hem-sâye sâyesinde

Sebʿ-i semâ vü sidre nüh çember-i muḳavves

77/2.

Kevkeb-i burc-ı saʿâdet şems-i dîn

Nûr-ı heft-aḫter meh-i rûy-ı zemîn

61/17.

c. Burçlar ve Seyyâreler:

Divân'da burçlar ve seyyâreler birlikte anılır. Caferî, her gök katında bulunduğuna inanılan yedi seyyâre ve bu seyyârelerdeki burçları yedinci gökten başlayarak sıralar:

Zühal:

Yedinci göğün şâhıdır:

Züḫâli ḳıldı yedinci göğe şâḥ

Cedd-i delüḫâne itdi ol İlâh

1/15.

Müşteri-Kavs-Hût:

Altıncı gökte yaratılmıştır. Kavs ve Hût burçları onun yardımcısıdır:

Ḳavs-ı Ḥutı eyledi me'vâ añа

Ol iki burc üzre oldı câ añа

1/17.

Mirrîh-Akrep-Hamel:

Beşinci gökte bulunan Mirrîhi'nin menzili Akrep ve Hamel burçlarıdır:

Menzili oldı anuñ ʿAḳreb Ḥamel

Ol iki burc üzre işler ol ʿamel

1/19.

Âfitâb-Esed:

Dördüncü gökten doğarak yeryüzünü aydınlatan güneş, Esed burcuyla birlikte anılır:

Ṭoġdı hem dördünci gökden Âfitâb

Oldı nûrıyla anuñ rûşen türâb

1/20.

Güneş ḫurşîd, mihr, şems şeklinde de anılır. Her yeri kaplayan ışık kaynağı olması sebebiyle benzetme unsuru olarak kullanılmıştır. Hz. Muhammed Allâh'ın yüce zatını yansıtan bir güneş gibidir:

Ey maẓhar-ı âfitâb-ı ẕâtuñ

Ḥallâl-ı ʿukûd-ı müşkilâtuñ

7/9/1.

Gün yüzinüñdür anuñ ḫurşîd-i ekber ẕerresi

Cân göğinüñ şemme-i ḫüsni meh-tâbânıdur

40/7.

2. Zaman ve Zamanla İlgili Kavramlar:

a. Zaman:

Zamanla ilgili olarak "dâire-i zamân, dîde-i devrân gib, tabirler de kullanılmıştır.

Gelmedi vücûda mişlüñ ey şâh

Bu dâire-i zamân içinde

14/III/6.

Dîde-i devrân şecâ'atda mişâlin görmedi

Hem seḫâvetde ḳamu cûd ehlinüñ ol ḫânıdur

40/9.

b. Yıl-Ay-Gün:

"Hz. Ali'nin Mevlûdu" başlıklı 87. şiirde, onun, Ashâb-ı Fîl'in Ka'be'ye gelişinden otuz yıl sonra, Recep ayının on üçünde, müslümanların kutsal günü olan Cuma günü doğduğu belirtilir:

Gelmesinden Ka'be'ye aṣḥâb-ı fîl

Hem otuz yıl ṣoñra dendi bellü bil

87/177.

Ḥâl-i mevlûd-ı 'Alî şâh-ı 'Arab

Cum'a güni on üç olmışdı Receb

87/176.

Divân'da adı geçen aylar Receb, Şaban ve Muharrem'dir Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edildiği "muharrem ayı" Ali ve âline gönül verenlerin kanlı yaşlar akıttığı, bir yas ayıdır:

Mâh-ı muḥarrem irdi yine ḳıldı cûş dil

Başladı 'aynum olmaġa ḫûn-bâr Yâ Ḥüseyn

74/5.

Hz. Ali Recep ayının 13'nde Cuma günü Kabe'de doğmuştur:

Ḥâl-i mevlûd-ı ʿAlî şâh-ı ʿArab
Cumʿa güni on üç olmışdı Receb
87/176.

Gelmesinden Kaʿbe'ye aṣḥâb-ı fîl
Hem otuz yıl ṣoñra dendi bellü bil
87/177.

Mâh-ı muḥarrem irdi vü mü'minler itdi yâs
Maḥzûn ġamuñla şöyle perîşân Yâ Ḥüseyn
75/6.

3. Dört Unsur (Çâr-unsur):

Dört unsur, madde âleminin temel unsurları olan ateş, hava, toprak, sudur. Caferî madde âlemini oluşturan bu dört unsurun Allah'ın yüce isimlerinin görüntüsü olduğunu belirtir.

Bu od u ṣu vü yil ü toprağı kim eyledi cemʿ
Murâdı ḳılmaḳ idi yaʿni maẓhar-ı sırr-ı esmâ
2/27.

Gör ʿaynuña perde olmadısa
Ger âteş ü bâd ü ḫâk ile yil
12/I/9.

Çün geldi vücûda çâr ʿunṣur
İsmine buyurduñ anuñ insân
14/IV/5.

4. Hayvanlar:

Divân'da adı geçen başlıca hayvanlar şunlardır: Kuşlar (Bülbül, Murg, Tûti, Ankâ, Şahbâz), öküz, balık, yılan, karınca, aslan (şîr,esed), tilki (rûbâh), timsah, köpek (pelîd, segden, it), kurt, kuzu, sinek (meges) fil, at.

Hz. Ali için kullanılan sıfatlardan biri de Allah'ın arslanı'dır (şîr-i Yezdân, Esedullâh). Divân'da "Esedullâhdur" redifli bir tercî'-i bend bulunmaktadır:

Çünki menem didi kelâm-ı Ḫudâ

Sırr-ı hidâyet Esedu'llâh'dur

13/I/4.

Divân'da adı zikredilen kahramanlardan biri de Hz. Ali'nin atı Düldül'dür. Caferî'nin çizdiği Düldül tasviri tıpkı Türk destanlarında yer alan olağanüstü özelliklere sahip atlara benzer. O, Hz. Ali'nin kazandığı sayısız zaferde daima sahibinin yanındadır ve başarılarında pay sahibidir. Şair Düldül'e de tıpkı Zülfekâr gibi bir kutsiyet izafe eder. Zaten Zülfekar-Düldül ikilisi çoğu kez birlikte ya da ard arda anılır. Caferî, bir şiirde Ay'ın parlaklığını Düldül'ün gümüş nalından aldığını söyler:

Na'l-i sîm-i Düldülüñ'dendür ḳamer raḫşân şehâ

Ḫâk-pâyuñ tozı nûr-ı çeşm-i cümle ḥûr-ı 'îyn

20/4.

III. BÖLÜM
CAFERÎ DİVÂNI

1. NÜSHALARIN TAVSİFİ:

Caferî Divânı'nın tenkitli metnini oluştururken 3 nüsha (85. şiirde 4 nüsha)dan faydalandık. Berlin Kütüphanesi nüshasının elimize ulaşmaması sebebiyle bu nüshayı mukayesede kullanamadık.

Nüshaların tavsifi şöyledir:

1. (M1) Ankara Milli Kütüphane, 06. Mil. Yz. A. 3052

Baş: Ol Ḫudâvend-i Kerîm ü lâ-yezâl
K'evvel oldur âḫir oldur bî-zevâl

Son: Cânuma her dem irişür bu ḫiṭâb
Kim ʿAlî'dendür ḳamuya feṯḥ-i bâb

Türkçe nesih hatla 173x117-120x78 mm ölçüsünde, 15 satırlı, 103 yaprakta, aslan filigranlı, Avrupa kağıda hicrî 1223 yılında yazılmıştır. Konu başları ve kenar cetvelleri kırmızı mürekkeplidir. Kenarları vişnerengi meşin, kapakları ebru, sırtı tamir görmüş, sertabı vişnerengi meşin, miklepli bir cilt içerisindedir. Zahriye'de fihrist, 1a'da Zühdî'den 3 mısra 94a'da Bektâşî evrâdı, 95b'de Evsâf-ı Şehr-i İstanbul, 95a'da Âyin-i Bektaşî, 96b'de Evrâd-ı Bektâşîye, 96a'da Fazîlet-i Ali b. Ebî Tâlib vardır. Caferî'ye ait şiirler 2a-94b arasındadır. Müstensihi Hâfız Mustafa olan bu nüshanın sonuna "Ketebe Hâfız Mustafa / Türâb-ı akdâm âl-i abâ" kaydı düşülmüştür.

2. (M2) Ankara Milli Kütüphane, 06. Mil. Yz. F.B. 209

Baş: Ol Ḫudâvend-i Kerîm ü lâ-yezâl
K'evvel oldur âḫir oldur bî-zevâl

Son: Cânuma her dem irişür bu ḫiṭâb
Kim ʿAlî'dendür ḳamuya feṯḥ-i bâb

Harekeli nesih hatla 143x98-122x80 mm ölçüsünde, 12 satırlı, çift sütunlu, 120 yaprakta, taç filigranlı kağıda hicrî 1069 Şevvalinde yazılmıştır. Konu başları ve kenar cetvelleri kırmızı mürekkeplidir. Kenarları kahverengi meşin, üzeri desenli bez kaplı mukavva bir cilt içerisindedir.

Müstensihi Şaban bin Yakup'tur. 120a'da "Sâhib ü mâlik derviş kalender Bektaşî işçisi / Temmetü'l-kitâb bi-ʿavni'llâhi Taʿâlâ / Ketebe'l-fakrullâh Şaʿbân bin Yaʿkûb" kaydı bulunmaktadır. Zahriye'de Halife-zâde Derviş Mustafa'nın sahiplik kaydı vardır.

3. (YE) Süleymaniye (Yahya Efendi) Kütüphanesi No: 3503

Baş: Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı cümle enbiyâ
Aḥmed-i Maḥmûd Ebu'l-Ḳâsım Muḥammed Muṣṭafâ

Son: Ki senüñ bir kemîne kemteründür
Ġulâm-ı ḫandân-ı Ḥayderüñ'dür

Yazma nesih hatla Osmanlıca yazılmış bir şiir mecmuasıdır. 42 varaktır. Mecmuada Caferî'den başka Nesîmî, Misâlî, Sadıkî, Virânî, Câbir, Türâbî, Sultan Balî gibi Hurûfî-Bektâşî şairlerin şiirlerine de yer verilmiştir. Caferî'ye ait şiirler 2a-25a arasındadır. 26b-a'da , "Caferî Ḫub-gûye (Caferî Hoş Söylemiş) başlıklı ve "Yâ Ali" redifli bir şiir bulunmaktadır. Mahlası olmayan ve Divân'ın diğer nüshalarında yer almayan bu şiiri, şairimize ait olduğu şüpheli olduğu için çalışmamıza dahil etmedik.

YE nüshasının müstensihi belli değildir.

M1 ve M2 nüshaları en hacimli nüshalardır. Divân'da yer alan şiirlerin tamamı her iki nüshada da mevcuttur. Şiirlerin sıralanışı iki nüshada küçük farklılıklara mukabil birbirine paralel sayılır. M2'de bazı bent ve beyitlerde eksiklikler vardır. Bu eksiklikler dipnotta gösterilmiştir.

Bir şiir mecmuası olan YE nüshasında yer alan şiirlerin numaraları şöyledir: 7,11,12,13,14,15,16,17,30,42,44,45,46,47,48,49,56,64,70

4. (F) Milli Kütüphane, Yz. A. 2861/13. "Fazîlet-nâme-i Hazret-i Ali".

Yazarı Hafızoğlu Yemînî, müstensihi Derviş Mehmet Ali Semerkandî'dir.

Nesih hatla, 235x165-270x110 mm ölçüsünde, 19 satırlı, kartal figiranlı kağıda hicrî 1260 Ramazan'da yazılmıştır. Kırmızı, vişne çürüğü mesit cilt içerisindedir.

Bu eserde Caferî'ye ait yalnızca bir şiir (85) vardır. "Mühür-nâme-i Caʿferî vü Muʿcizât-ı Peygamber ʿAleyhisselâm ü İṣbât" başlıklı bu şiir bir mesnevi olup, 246b-248b sayfaları arasında bulunmaktadır.

2. METNİN TESBİTİYLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR:

1. Her şiirin başına şiirin vezni eklenmiştir.

2. Şiirlerin Divân nüshalarına göre bulunduğu varak numaraları, o şiirin sonunda gösterilmiştir.

3. Nüshalarda okunamayan veya silinen yerler (.....) işareti ile boş bırakılmıştır.

4. Anlamı çözülemeyen sözler ile okunuşu şüpheli sözlerin yanına (?) işareti konulmuştur.

5. Metinde geçen âyet, hadis ve dinî kaynaklı sözler italik yazılmış, bunlardan başlıcalarının Türkçe mealleri "Muhtevâ Bölümü"nde verilmiştir. Arapça Farsça diğer ifadelerden anlamı çıkartılabilenlerin Türkçe karşılıkları dipnotta gösterilmiştir.

6. Metin şairin yaşadığı yüzyıl olan XVI. yüzyılın dil özelliklerine göre okunmuştur.

7. Birleşik isim ve sıfatlar ile Arapça ve Farsça asıllı eklerle, eklendikleri kelimeler arasına bir çizgi (-) konulmuştur.

8. Şiirlerin başlıklarında genellikle M1 nüshası esas alınmış, diğer nüshalardaki başlıklar (Velehu Eyḍan, Caʿferî Ḥub-Gûye gibi) dipnotta belirtilmiştir.

9. Caferî Divânı'nın tüm nüshalarında, müstensihten kaynaklanan pek çok hata vardır. Nüshaların imlâları arasında yoğun farklılıklar göze çarpmaktadır. Tüm farklılıkların dipnotta gösterilmesi oldukça zordur. Bu sebeple başlıca sözcük, sözcük öbeği, bent, beyit vb. faklılıkların tamamı dipnotta belirtilmiş, ancak harf farklılıklarının tamamı gösterilmemiştir. Örneğin teklik 2. şahıs eki M1'de çoğunlukla nun harfi ile yazılırken, M2'de dönemin dil özelliklerine uygun olarak "nazal ñ" ile gösterilmiştir.

10. "Gibi" edatı M2 ve YE nüshalarında "bigi" şeklindedir. Çalışmamızda şairin yaşadığı yüzyıla daha uygun olduğu için "bigi" şeklini tercih ettik, bazı yerlerde bu farklılığı dipnotta belirttik.

CAFERÎ DİVÂNI

(TENKİTLİ METİN)

1

Haẕâ Divân-ı Caʿ ferî Raḥmetullâhu Taʿ âlâ ʿ Aleyh[86]
Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilün

1 Ol Ḫudâvend-i Kerîm ü lâ-yezâl
K'evvel oldur âḫir oldur bî-zevâl

2 Andan özge kimseye yoḳdur vücûd
Her vücûd ehli aña eyler sücûd

3 Evvel ü Âḫir o durur bî- gümân
Bâtın ü Ẓâhir hemân oldur hemân

4 Yoġ iken ol var ḳıldı ʿ âlemi
Eyledi anda ḫalîfe âdemi

5 ʿ Âlemi teşbîḥ ḳıldı âdeme
Âdemi temṡîl itdi ʿ âleme

6 Ẕerre ẕerre emrine fermân ḳamu
Dergehinde bende ins ü cân ḳamu

7 Ḥâl diliyle anı eşyâ ẕikr ider
Cümle anuñ birliğine şükr ider

8 Düzdi gökler[87] emri birle bî-sütûn
Birbiri üstünde cümle ser-nigûn

9 ʿ Arş u kürsi sidre vü levḥ ü ḳalem
Ḥükmi altında eyâ kân-ı kerem

10 Nüh felekle on iki burc eyledi
Birbiri içinde ḫoş derc eyledi

11 Münʿ akis devr ider anuñ her biri
Serseri ṣanma sen anı serseri

---

[86] Hâẕâ Divân-ı Caʿ ferî Raḥmetullâhu ʿ Aleyh Medḥ-i ʿ Alî M2.
[87] gökler: gökleri M1.

12 Ḥükm altında iṭâʿat emrine
Oldılar çün ehl-i ṭâʿat emrine

13 Gice vü gündüz bular gerdîşdedür
Her biri âḫir anuñ bir işdedür

14 Mesken itdi her birin bir kevkebe
Bunları ḳıldı sebeb rûz u[88] şebe

15 Züḫâli ḳıldı yedinci göğe şâḥ
Cedd-i delüḫâne itdi ol İlâh

16 Müşteri altıncı gökde ber-ḳarâr
Eyledi ol Ḫaliḳ-i perverdiġâr

17 Ḳavs-ı Ḥutı eyledi me'vâ aña
Ol iki burc üzre oldı câ aña

18 Hem beşinci gökde Mirrîḫi muḳîm
Eyledi ol Ḳâdir ü Ḥayy ü ʿAlîm [89]

19 Menzili oldı anuñ ʿAḳreb Ḥamel
Ol iki burc üzre işler ol ʿamel

20 Ṭoġdı[90] hem dördünci gökden Âfitâb
Oldı nûrıyla anuñ rûşen türâb

21 Hem Esed burcın aña kıldı durağ[91]
Ol durağ[92] üstinde yandurdı çerâġ

22 Zühreyi ḳıldı üçünci göğe şemʿ
İtdi anuñla neşât ehlini cemʿ

23 Ṣevr ü Mîzân aña oldı cây-gâh
Gör ne mevzûn eyledi anı ilâh

---

[88] rûz u: rûz-ı M1.
[89] ʿAlîm: ʿAlûm M2.
[90] ṭogdı: doġdı M2.
[91] durâġ: ṭurâġ M2.
[92] durâġ: ṭurâġ M2

24 Hem ikinci göği ol Perverdigâr
Ḳıldı müşerref ʿUtâridle i yâr

25 Oldı mesken aña cevzâ sünbüle[93]
Bûy baḫş itdi anı her bir güle

26 Ẓâhir itdi dünya göğinde Ḳamer
Ol daḫi baġlandı ḫizmetçün kemer

27 Hem Seredân oldı burcı ol mehüñ
Gel naẓar ḳıl ḳudretine Allâh'uñ

28 Oldı hem emriyle sâkin yedi yir
Gör Ḥaḳ'uñ ḳudretlerin ey ehl-i sır

29 Bir öküz üstünde ḳoydı ʿâlemi
Ne bile künh-i kemâlin âdemi

30 Öküzi bindirdi ol bir balıġa
Anı daḫi koydı bil ol ḳulluġa[94]

M1. 2b-3b; M2. 1a-2a.

2
Velehu Fi't-Tevḥîd[95]
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Zihî kerîm ü rahîm ü mukîm ü bî-hemtâ
ʿAlîm ü ʿâlim ü ʿalâ vü ḫâliḳ-i yektâ

2 Raûf[96] u Râzık u Rezzâḳ ol Ḫudâ-yı kerîm
Kim ide vaṣfını anuñ zebân ile iḥsâ

3 Kemâl-i künhiñ anuñ [97] ʿuḳûl itmeye derk
Fükûr ola ḳamu ol ara yirde nâ-peydâ

---

[93] sünbüle: sünpüle M1
[94] Bu şiir her iki nüshada da yarım bırakılmıştır. M1. s.3a-b boştur.
[95] Fî Tevḥîd-i Bâr-ı Taʿâlâ M2.
[96] rauf: rızk M1.
[97] anuñ: hergiz M2.

4 Ne ẕâtı münḥasırı ḥad ne vaṣfı müstaḫsırı
Ne fiʿli müdrik-i ʿakl u ne ismidür inşâ

5 Ne sır u ʿilmin anuñ beyân ider bu dil
Ne baḥr dürrini anuñ ḳılur[98] ʿaded deryâ

6 Bu ʿarş u ferş ü zemîn ü zamân insânı
Zî Ḳâdir kim iki harf birle[99] ḳıldı binâ

7 Zî ʿÂlim kim anuñ ʿilminüñ nihâyeti yoḳ
Zî Fâżlı kim[100] anuñ fażlıdur[101] ʿAliyyü'l- aʿlâ

8 Zî Kâmilî kim ʿademden cihân ḳıldı vücûd
Düzüpdi ḳudret eliyle ṭılısm-ı sebʿ-i semâ

9 Zî Ẓâhirî ki anuñ bâtınında maḥfî yoḳ
Zî Bâtınî ki aña mażhar oldı cümle eşyâ

10 Zî Râzıkî ki virür rızḳını ḳomaz maḥrûm
Yaratdığına ger olsa miyân seng-i ḫârâ

11 Zî Sâtir ki görür setr ider günâhımuz
Gelüp bizden eger ṣad-hezâr zenb[102] ü ḫatâ

12 Zî Mâlikî ki yedinde anuñ ḳamu melekût
Daḫi melekler ider birliğine ḥamd ü ṣenâ

13 Zî Vâcibü'l vücûd[103] ki miṣli yoḳdur anuñ
Ne var vücûduna evvel anuñ ne ḫod uḫrâ

14 Zihî Müẕill ki ḳılupdur kimini şöyle ẕelîl
Zihî ʿAzîz ki kimine itdi ʿizzet ʿatâ[104]

15 Zihî Muʿîn ki ʿinâyetlerine yoḳ aʿdâd
Zihî Kerîm ki olmaz kerâmetine nehâ

---

[98] bahr-ı dürrini anuñ ḳılur: baḥr-ı dürrini ḳılur anuñ M1.
[99] birle: ile M1.
[100] kim: ki M2.
[101] fażlıdur: fażlına M2.
[102] zenb ü: zell ü M2.
[103] vücud: vücudı M2.
[104] itdi ʿizzet ata: ʿizzet itdi ata M2.

16 Zihî Muḳîm ki değüldür maḳâm aña isbât
Ve lîk cümle zerrâta[105] zâtıdır meʿvâ

17 Zihî Mucîb ki[106] eyler icâbet-i daʿvât
Niyâzmendi anuñ küll-i mü'min ü tersâ

18 Zihî bidâyeti yoḳ zât-ı bi-nihâyet kim
Olur bu mürekkeb ʿaḳl ol sülûkda aġyâ

19 Zihî Server ki selâtinler aña bende ḳamu
Zihî Ġanî ki anuñ dergehinde cümle gedâ

20 Gehî Celâl ṣıfatın yüzine burkuʿ ider
Gehî Cemâl ṣalar bu cihâna nûr-ı ẕiyâ

21 Gehî ḳamer diyü bir şemme nûrına virür âd
Gehî ḳılur yine bir ẕerresine *Şems-i ḍuhâ*

22 Gehî virür yedi kevkebe seyr on iki burc
Gehî cihânı ḳılur pür ü gâh ider rânâ

23 Gehî bu cümle eşcârı Ḫızır-veş donadur
Gehî düşer bu zemîn üzre müferreş-i ḫaḍrâ

24 Gehî virür ḥacere laʿli ḳıymeti diyü nâm
Gehî ḳılur bir avuç toprak ismini kimyâ

25 Zübân-ı ḥâl ile eşyâ aña ḳılur tesbîḥ
Gel imdi cân ḳulaġı açuḳ ise ḳıl aḍḥâ

26 Eger olursa mürekkeb bihâr ḳalem eşcâr
Anuñ yazmaya bir noḳta-i ʿilmini tenhâ

27 Bu od u ṣu vü[107] yil ü toprağı[108] kim eyledi cemʿ
Murâdı ḳılmaḳ idi yaʿni maẓhar-ı sırr-ı[109] esmâ

---

[105] cümle zerrâta: cümle-i zerrâ M2.
[106] ki: kim M2.
[107] vü: M1'de yok.
[108] toprağı: toprakı M1.
[109] sırr-ı: M2'de yok.

28 Kemâl-i ẕâtını her zerre müşâhede ḳıl
Değülse eğer ezelîden bu gözlerüñ aʿmâ

29 Götürse burḳaʿı bir kez ol cemâlinden
Hezâr cân u dili ḳıla cezbesi şeydâ

30 Zihî ʿAzîm ki dünyâ yedinde zerre miṣâl
Zihî Ḥakîm ki ḥükmine râm dünyâ vü fihâ[110]

31 Zihî İlâh ki nûrı yaradur âdem ider
Emîr-i ʿarşı ḳılur pâdişâh-ı *ev-ednâ*

32 Virür hem ismini Aḥmed döner Ḥabîbi ider
Kılur muḳaddem-i nâs vâli-i her[111] dü serâ

33 Bu kâinâtı anuñ nurı ile eyledi ḫalḳ
Gürûh- ı nâciye hem dinde ḳıldı reh-nümâ

34 Nübüvvetüñ güneşidür velâyetüñ mâhı
İki cihânda olupdur ol[112] pâdişâh-livâ

35 Hem ol sebebden[113] anı eşref'ü'r-rüsul ḳıldı
Ki cümle mürsel ile gelmiş durur iḥfâ

36 Yaratdı ʿaşḳına ânuñ bu cümle maḫlûkı
Getürdi ketm-i ʿademden vücûda ḫoş zîbâ

37 Çü muʿcizat ile ḳıldı küfr evini[114] harâb
Öñinde lâ-cerem imâna geldi her tersâ

38 Şeriʿat oldı ṭarîḳat şiʿâr u beşâreti
Ḥaḳîḳati Ḥak aña çünkim eyledi me'vâ

39 Mübeyyinât-ı kemâli anuñ kelâm-ı mecîd
Sırr-ı evḳât-ı cemâli hem oldı nûr-ı Ḫudâ

---

[110] dünya vü fihâ: ma fihâ M2. / Bu beyit M2'de 17. Beyittir.
[111] ḳılur muḳaddem-i nâs vâli-i her: ḳılur muḳaddem-i nâs hem her M2.
[112] ol: o M2.
[113] hem ol : ol M1.
[114] evini: evin M2.

40 Be-ḥaḳḳı Aḥmed ü evlâd u âl-i ashâbeş
Be-ḥaḳḳı ân heme mü'minîn ehl-i rıżâ

41 İlâhî Caʿferi'yi dergehinden eyleme dûr
Kim ol ġulâm-ı Nebîdür vü ʿabd-i âl-i ʿabâ

42 Penâh kime getürem çün ey Hüdâvendim
Cihânda cümleye sensin melâẕ ü hem[115] melcâ
M1. 4b-5b; M2. 3a-5b.

3
Velehü'd-Tevḥîd[116]
Faʿilâtün Faʿilâtün Faʿilün

1 Elif Allah ol[117] Ḥudâvend-i Kerîm
Evvel[118] oldur âḫir oldur ey Ḥakîm

2 Be bidâyet yoḳdur anuñ ẕâtına
Olmaya imkân bunuñ iṣbâtına

3 Te taʿâlallâh ki cümle ins ü cân
Emrine fermândur anuñ bî- gümân

4 Se ṣenâ-gûyendesi ins ü melek
Hükminüñ gerdündesi hem nüh-felek

5 Cim cennet içre hem ġılmân u ḫûr
Oldı şevḳinden anuñ ehl-i sürûr

6 Ḥâ Ḥay'dur kim aña yoḳdur memât
Bil ki cümle cisme andandur ḥayât

7 Ḫı Ḫudâvend-i ḳamu eşyâdur ol
Pâdişâh-ı *yuḥyi'l-mevtâ*'dur ol

8 Dal delîl ü mü'minin ü mü'minât
Hem odur ḥallâl-i cümle müşkilât

---

[115] hem: M1'de yok.
[116] Velehu Eyḍan Fi't-Tevḥîd M2.
[117] ol: o M2.
[118] evvel: k'evvel M2.

9 Ẕel ẕâkirdür aña eşyâ ḳamu
On sekiz biñ ʿâlem içre ey ʿamû

10 Râ Rahîm'dür ol ki çoḳdur raḥmeti
Bî-ʿaded iḥyâ ḳılupdur niʿmeti

11 Ze zevâldendür münezzeh ol Ġanî
Öyle bil ger ʿârif iseñ sen anı

12 Sin ü sırrına ʿuḳûl irmez anuñ
Ẕâtını bu ten gözi görmez anuñ

13 Şın şâhid birliğine cân u dil
Maẓharıdur nâr u ḫâk u âb u yil

14 Ṣad ṣunʿında anuñ yoḳdur ḳuṣûr
Ḳıl temâşâ var ise ʿaynuñda nûr

15 Ẕad żâyiʿ eylemez iḥsânını
Cehd ḳıl sen muḥsin eyle cânını

16 Ṭı ṭahir pâdişâhdur ol İlâh
Bil ki yol bulmaz aña ehl-i günâh

17 Ẓı Ẓâhir ü Bâṭın oldur ġayrı yoḳ
Gerçi bu ʿâlemde sûret seyri çoḳ

18 ʿAyn ʿayn-ı ḥaḳḳı gör ḳoy ġayrını
Gel berü[119] pâk eyle bu dîn ü deyrini

19 Ġayn Ġaffârü'z-ẕünûb oldur hemîn
Her dü ʿâlem içre ey mü'min-i yaḳîn

20 Fe fenâdur bil ki ʿâlem Bâki ol
Ger bekâ isterseñ anı iste bul

21 Ḳâf Ḳâdir'dür ki hergiz ʿaczi yoḳ
Ḳullarına luṭf ile iḥsânı çoḳ

[119] berü: beri M2.

22 Kef kân-ı menbaʿ-i luṭf u kerem
Bil kim oldur[120] ey ʿazîz ü muḥterem

23 Lam *lebbeyk* çağrışurlar her zamân
Der Cenâb-ı kibriyâ pes[121] mü'minân

24 Mim maẓḥardur ṣıfatı zâtına
Maʿrifet ʿaynıyla baḳ mirʿâtına

25 Nun nûrıyla[122] cihân rûşen durur
Ḳande kim ḳılsañ naẓar gülşen durur

26 Vâv vâhiddür ḳaçan kesret aña
Yol bula ey ehl-i Ḥaḳ öñden ṣoña

27 He Hâdidür hidâyetler ḳılur
Bendeye bî-ḥad ʿinâyetler ḳılur

28 Lâm elif *lâ raybe fih* ey veled
Kim anuñ vaṣfıdur Allahü'ṣ-Ṣamed

29 Yâ *yerâk'allâhu fi külli'l feʿâl*
Beynehu beyneke leyse'l infiṣâl[123]

30 Ger dilerseñ bilesin Ḥaḳ sırrını
Anlayasın ẕât-ı muṭlaḳ sırrını

31 Gel kelâmın Caʿferî'nüñ gûş ḳıl
Âb-ı ḥayvân çeşmesinden nûş ḳıl

32 Ta saña ire ḥayât-ı [124] câvidân
Zinde olasın Ḫızır-veş bî-gümân

M1. 5b-6a; M2. 5b-6a.

---

[120] oldur: oldı M1.
[121] pes: yeş M2.
[122] nurıyla: nurla M2.
[123] "Allah tüm yapılan işleri görür. Çünkü O'nun ve senin, aranızda bir ayrılık yoktur."
[124] hayât-ı : hayât u M1

4

Velehu Fi't-Tevḥîd[125]

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefaîlü Fe'ûlün

1 Ey vâhid-i bî-miṣli saña çün bedel olmaz
Ḳudret elinüñ üstüne bir daḫi el olmaz

2 Bu ʿâlem-i imkânda ḳaçan ola miṣâlüñ
Mümkin saña ey vâcib içün meṣel olmaz

3 De ḳande nihâyet ola ey ʿâḳil ü dânâ
Ol *lem yezeli* ẕâta ki hergiz ezel olmaz

4 Gel bende iseñ emrine teslîm-i rıżâ ol
Ger der-i marżiyana durur anuñ cedel olmaz

5 Ey Ca'feri dergâhına gel ʿözrini ʿarż it
Çün ḳulda yaḳîn şâhına lâyık ʿamel olmaz

6 Keṣretden o kim eylemedi nefsini âri
Vaḥdet-i ḫum içinde[126] anuñ ḫamrı ḫall olmaz

M1. 6a; M2. 6a.

5

Velehu Fi Na'tü'r-Resûl ʿAleyhisselâm[127]

Fa'ilâtün Fa'ilâtün Fâ'ilün

1 Ḫace-i her dü cihân sulṭân-ı dîn
Şâh-ı ʿâdil *raḥmeten lil-ʿâlemîn*

2 Server-i ʿâlem Muḥammed Muṣṭafâ
Buldı nûrıyla anuñ ʿâlem ṣafâ

3 Pîşvâ oldur bu cümle ʿâleme
Reh-nümâ oldur bu cümle âdeme

4 Cümle ʿâlem baġludur fitrâḳine
ʿArş u kürsî secde eyler ḫâkine

---

[125] Velehu Eyḍan Fi't-Tevḥîd M2.

[126] içinde: içre M1.

[127] Velehu Eyḍan Fî Na'tü'r-Resûl M2.

5 Maẓhar-ı Ḥaḳ'dur ki yoḳdur sâyesi
Mâsivâ-yı Ḥaḳḳuñ oldur mâyesi

6 Enbiyânuñ mihteri vü bihteri
Evliyânuñ rehnümâ-yı rehberi

7 Müfti-i maḥşer imâm-ı pâk-i dîn
Pîşvâ-yı evvelîn ü âḫirîn

8 Maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ-yı *lem yezel*
Mahzen-i esrâr-ı şâh-ı bî-bedel

9 Cümle maḫlûkâta maḳsûd ol durur
Cümle mevcûdâta hem cûd ol durur

10 Çünki nûrı eyledi anuñ ẓuhûr
Geldi andan ẓâhire biñ dürlü nûr

11 Tâ ki ol nûr ʿâleme dikdi ʿalem
Oldı ʿarş u kürsi vü levḥ ü ḳalem

12 Hem yine andan yaratdı Âdem'i
Âdem'üñ ẕürriyetiyle ʿâlemi

13 Çün o devlet güneşi oldı ʿayân
Ḳalmadı ẓulmet vücûdından nişân

14 Ḳıldı Ḥaḳ dergâhına ol dem sücûd
Ẕât-ı Ḥaḳ bud-ân zamân ġayrı ne bûd

15 Başını ḳaldırmadı ol secdeden
Ḥayli müddet geçdi tâ kim ortadan

16 Nice yıllar hem ḳıyâma ṭurdı ol
Hem teşehhüdde oturdı şöyle bul

17 Ol namâz idi kim oldı bize farż
Cümle ümmet üzerine oldı ḳarż[128]

[128] ḳarz:farz M1.

18 Ḥaḳ Taʿâla tutdı ol nûrı ʿayân
Bî-cihet ḳarşusına bellü beyân

19 Bil ḥaḳîḳat baḥrınuñ içinde ol
Eyledi ol nûrdan ötri toġrı yol

20 Gördi çün ol baḥr-i zâtuñ yüzini
Ṣaldı ʿizz ü nâz ile kendüzini

21 Ol talapda[129] yedi kerre ḳıldı cûş
Ol yedi cûşdan yedi gök oldı uş

22 Her naẓar kim ḳıldı aña pâdişâh
Her birin bir yılduz itdi ol İlâh

23 Baʿdehu ol nûrı kim ḳıldı ârâm
ʿArş u kürsi oldı aña bil ki nâm

24 ʿArş u kürsî ʿaks-i zâtından durur
Hem melâikler ṣıfâtından durur

25 Oldı enfâsından envâr âşikâr
Hem yine göñülden esrâr âşikâr

26 Çün ol esrâr u enfâs oldı cemʿ
Oldı ervâh ol sebebden miṯl-i şemʿ

27 Oldı ol mebʿûs tâ yevme'l-ḳıyâm
Cümle maḥlûḳâtdan ötüri tamâm

28 Hem ümem oldı ṭufeyl-i nûr o
Hem ḳamuda mâtem-i mesrûr o

29 Daʿvet itdi ol imâm-ı rûzigâr
Vaḥş u ṭayr u ins ü cin ü mûr u mâr

30 Yine daʿvet ḳıldı ol ṣâḥib-vücûd
Ḳıldı öñinde anuñ bütler[130] sücûd

---

[129] talapda: tolapda M1

[130] bütler: pütler M2.

31 Ṭaġı zerr itdi duʿâ ol pâk ẕât
Tesbîḥ içinde enîn itdi ḥaṣât

32 Nûrı[131] anuñ naḳd-ı mevcûdâtıdur
Ẕât-i pâki muʿti-i her ẕâtdur

33 Daʿvetine geldi cümle ins ü cân
Emrine ḳıldı itâʿat *kün fekân*

34 Enbiyâdan kime irdi bu şeref
Kimde ẓâhir oldı sırr-ı *men ʿaref*

35 Cüz ü kül çün oldı anuñ ümmeti
Ümmet ol tâ kim bulasın raḥmeti

36 Ḫâtem oldı enbiyâ üstine ol
Ḳâbe ḳavṣeyn'e anınçün[132] buldı yol

37 Ol gice kim oldı miʿrâca revân
Sırr -ı cüzi küll aña oldı ʿayân

38 Virdi Ḥaḳ aña tarîḳ-i mustaḳîm
Buldı nuṭḳıñdan şifâ her bir saḳîm

39 Ḫutbe-i *levlâk* okudı ismine
Ḫulleden ḫilʿat giyürdi cismine

40 Didi hem şânuñda anuñ ol Kerîm
Sûre-i nûnda *ʿalâ ḫuluḳin ʿaẓîm*

41 İrmedi miʿrâcına dest-i rüsül
Menbaʿ-ı luṭf oldı hâdi-yi sübül

42 Her kitabı çün kitâbı ḳıldı nesḫ
Ol ecilden ümmeti olmadı[133] mesh

43 Enbiyâ ʿasker aña ol pâdişâh
Maẓhar-ı dîn maẓhar-ı ẕât-ı İlâh

---

[131] nûrı: nûr M1.
[132] anınçün: anınçü M1.
[133] olmadı: oldı M1.

44 Dört[134] kitâb içinde ismi[135] yazludur
Görür anı ẓâhir ol kim gözlüdür

45 Çün anadan ṭoġdı cism-i cübbesi
İndi yetmiş biñ kilîsâ ḳubbesi

46 Ḳıldı ṭoḳsan biñ kelâmullah ile
Oldı otuz biñi sır ol şâh ile

47 Oldı altmış biñi ḳısm u ḫâs u ʿâm
Tutdı ânuñla[136] bu ʿâlem ḫoş-niẓâm

48 İki şaḳ eyledi ayı parmaġı
Gör ne ḥükm itdi yürürken durmaġı

49 Hem nübüvvet mühri oldı âşikâr
İki omuzu arasında ey yâr

50 Ḳıldı seng-i ḫârdan ṭâvus ẓuhûr
Ṣaldı muʿcizât ile küffâra şûr

51 Kaʿbe'yi ḳıldı müşerref maḳdemi
Oda yanmaz aña giren âdemi

52 Cümle dînler maḥv ola yevme'l-ḳıyâm
Ḳala anuñ dîni ancaḳ ve's-selâm

53 ʿAḳla anuñ ḥalvetinde râh yoḳ
Fikre ol menzîlde ʿizz ü câh yoḳ

54 *Li-maʿAllah*'dur o şâhuñ rütbeti
Bulamaz mürsel melek ol ṣoḥbeti

55 Ḥaḳ ile çün meclîs-i ḫâs ide ol
Cebreîl ol araya bulmaya yol

56 Ḥaḳ *le ʿamrük* tâcın urdı fırḳana
Server itdi ġarbına vü şarḳına

---

[134] dört: dörd M2.
[135] ismi: adı M2.
[136] anuñla: anuñ birle M2.

57 İsmi anuñ *Tâ* vü *Hâ* vü *Yâ* vü *Sîn*
Dergehinde çâkerîdür hûr u ʿîyn

58 Ben Nebîdüm didi ol şâh-ı cihân
Mâʾ u ṭîn'de iken Âdem bi-gümân

59 Buldı hem naʿleyn ile miʿrâca yol
Bulmadı ol ḳurbeti hiç bir resûl

60 Muṣṭafâ ol dem ki miʿrâc eyledi
Raḥmet ile gökler ehlin ṭoyladı

61 Gördi Musâ Muṣṭafâ'nuñ şevketin
Bildi anuñ bî-nihâyet devletin

62 Didi Yâ Rab beni ümmet ḳıl buña
Ḳul olam ben ḥoca ola ol baña

63 Bir daḫi Aḥmed bigi şâh-ı cihân
Gelmeyiserdür cihâna bî-gümân

64 Kevṣer [137] anuñ aġzı yarı ḳaṭresi
Mihr ü meh gün ṭalʿatınuñ ẕerresi

65 Kimse anuñ menziline iremez
Kimse ol gördüği yüzi göremez

66 Ey nice diller anuñ vaṣfında lâl
Dil ile vaṣf eylemek anı muḥâl

67 Gelmez anuñ Caʿferî vaṣfı dile
Yürü var şimden girü ʿözrüñ dile

68 Dil ḳaçan ol dilberi eyler beyân
Künhine çünkim irmez erbâb-ı ʿayân

69 Cehd ḳıl tâ kim olasın bendesi
Ḫânedân-ı Aḥmed'üñ ferḫundesi

[137] kevser: uş M1.

70 Ehl-i beyte cânuñı eyle fedâ
Düşmeyesin tâ ki dergehden cüdâ

71 Dergehinde bende ol ol serverüñ
Ol imâm-ı rûzgâr u rehberüñ

72 Eşiği mü'minlere peşt ü penâh
Eylemişdür bî-gümân ol pâdişâh

73 Olmadı nevmîd añа[138] iḳrâr iden
Bulmadı raḥmet anı inkâr iden

74 Ḳıldı anı Ḥaḳ şefîʿ ü'l-müẕnibîn
Oldı ismi[139] raḥmeten li'l-ʿâlemîn

75 Ḫâk-i pâyı kuḥlüdür cân ʿaynınuñ
Nûrı hem ḫurşid-i tâbân ʿaynınuñ

76 *Ve'ḍ-ḍuhâ* vechidür anuñ pür-ziyâ
Daḫi *Ve'l-leyl* ṣaçıdur bî-riyâ

77 Misk ü ʿanber iki zülfüñ bûyıdur
Riştesi[140] biñ cân her bir muyıdur

78 Cân u serler yolına ḳurbân anuñ
Her ne kim emr eylese fermân anuñ

79 Yâ İlâhî luṭf u iḥsân ḳıl bize
Tâ müşâhid olavuz biz ol yüze

80 Çün gören gözlerde[141] anuñ nûrıdur
Cümle ʿâlem nâẓır ol manẓûrdur

81 Fâʿilât fâʿilât fâʿilât
Muṣṭafâ'dur şâh-ı her dü kâinât

M1. 6a-9b; M2. 7b-10b.

---

[138] aña: anı M1.
[139] ismi: adı M2.
[140] rişte: deşne M1.
[141] çün gören gözlerde: çün gözlerde M1.

6

Velehun-Naẓm Fi Naʿtü'r-Resûl ʿAleyhisselâm[142]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Es-selâm ey server-i serdâr-ı ʿâlem şâh-ı dîn
Raḥmeten li'l-ʿâlemînsin raḥmeten li'l-ʿâlemîn

2 ʿÂlem olmazdı eğer sen olmayaydın bî-gümân
Görünen bu maʿânî-i *levlâk*'dan oldur hemîn

3 Maẓhar-ı eşyâ anuñ içün oḳur ismüñ senüñ
Ḳıldı nâzil şânına Ḳur'ân'ı ol Rûhu'l-emîn

4 Ḳıble-i maʿnî senüñ vechüñdür ey Ḫayrü'l-beşer
Anuñ içün sende ḫatm oldı kemâl-i râh-ı dîn

5 Ṣûret-i insânda senden kâmil olmaz bir daḫi
Saña inkâr eyleyendür dîv ü merdûd u laʿîn

6 Cân dimâġına ḥarîmüñden irer bûy-ı behişt
Şol muḳaddes merḳaduñdur bî-gümân ḫuld-ı berîn

7 Sûre-i *Sübhân* beyân eyler ʿurûcın vaṣfını
Ey cemâli *Ve'ḍ-ḍuḥâ Ve'l-leyli* ṣaçından mübîn

8 Anuñ içün olduñ ey server muḳaddem cümleden
Sen nebîydün Âdem olurken miyân-ı *mâ' u ṭyn*

9 Pertev-i nûruñdan olmışdur münevver bu cihân
Ey emîr-i reh-nümâ-yı evvelîn ü âḫirîn

10 Himmet ḳaddüñden oldı ḳâmet-i Tûbâ-yı bülend
Aġzınuñ yarından oldı leẕẕet-i mâ-i Maʿîn

11 Bî-gümân cismüñ münezzeh oldı ey cân sâyeden
Şânuña hem oldı nâzil *Tâ* vü *Hâ* vü *Yâ* vü *Sîn*

12 Dil senüñ *ḫulḳ-ı ʿaẓîm*üñ vaṣfını itmekde lâl
Ḳâṣır-ı idrâk kemâlâtuñda ʿakl-ı ḫurdebîn

---

[142] Velehu Eyḍan Fi-Naʿtü'r-Resûl ʿAleyhisselâm M2.

13 Aḥmed ü Maḥmûd Ebu'l-Ḳâsım[143] Muḥammed Muṣṭafâ
Sensin ey server ki olduñ cümle eşyâdan güzîn

14 Şol hayât âbuña nuṭḳundan ṭamar nûr-ı Ḥaḳ
Ehl-i ʿirfândur aña ser-çeşme-i cân âferîn

15 Kimden umsun Caʿferîʿâlemde raḥmet bir daḫi
Raḥmeten li'l-ʿâlemîn ʿâleme[144] çün sensin hemîn

M1. 9b-10b; M2. 10b-10a.

7

Teci-i Bend Sitâyiş-i Mihter-i Muḥammed-râ Ṣalavâtullâh u Selâme[145]
Mefʿûlü Mefâʿilün Feʿûlün

I

1 Ey ism ile *Tâ* vü *Hâ* vü *Yâ Sîn*
İḥsânına ṣad-hezâr taḥsîn
2 Lütfuñ yili esmeyince ʿâlem[146]
Bulmadı letâfet ile tezyîn
3 Andan berü[147] kim ẓuhûr ḳılduñ[148]
Uş ʿârife vâcib oldı mümkin[149]
4 İḥsânuña[150] Hind ü Sind[151] çâker
İnʿâmuña bende Çîn ü Maçîn
5 Her kim saña irdi oldı insân
Ol kim[152] seni bildi buldı temkîn
6 İrişdi şehâ[153] ẓuhûra senden
Bu ʿâleme resm ü âyin ü dîn[154]
7 Her kim ki saña îmân getürdi
Vird oldı aña bu ..... sîn

---

[143] Ebu'l Kasım: Eba'l Kasım M1.
[144] ʿâleme: ʿâlemde M2.
[145] Velehu Eydan Fi-Naʿtü'r-Resûl ʿAleyhi Sellem M2., Caʿferî Görür Raḥmetullâhu ʿAleyh YE.
[146] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Lutfuñ ile ismüñ ile ʿâlem."
[147] berü: beri M2.
[148] ẓuhûr ḳılduñ: ẓuhûra geldi YE.
[149] mümkin: medhüñ M1.
[150] iḥsânuña: inʿâmuña YE.
[151] Sind: Sind ü YE.
[152] ol kim: onlar YE.
[153] şehâ: şâha YE.
[154] âyin ü dîn: dîn ü âyîn YE.

8 *Kim didi senüñ şânuñda*[155] *ol pâk*
Levlâke lemâ ḫalaḳtü'l-eflâk

II

1 Ey şâh-ı cihân bu cümle eşyâ
Nûruñdan olup durur hüveydâ
2 Mescûd-ı melâik olmazdı Âdem
Vechinde nûruñ olmasa peydâ[156]
3 ʿAşḳuñla buña revâḳ-ı gerdûn
Hem cümle[157] mükevvenât[158] ü bînâ
4 Ey eşref-i cümle-i[159] rüsülsün
Olmazdı sen[160] olmasañ[161] bu dünyâ
5 Ey kudve-i rûzgâr tapuñdur
Bu mülk-i şuhûda[162] şâh-ı yektâ
6 Ey cân u[163] cihân bir demüñden
Ṣad-rûc-ı Mesîh oldı[164] iḥyâ
7 Sen şâha beşer dimek ġatâdur[165]
Ey *Raḥmeten*[166] *ʿâlemîn* ġâşâ
8 Gör gün bigi[167] nice ḳıldı rûşen
Şânuñda Ḫudâ bu ẓikri inşâ
9 *Kim didi senüñ şânuñda*[168] *ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

III

1 Ey zübde-i kâinât u eflâk
Ḫilʿat saña Ḥaḳ'dan oldı *levlâk*
2 Bir göz yumuban açunca ḳoyduñ
ʿArş üzre ḳadem[169] cüst ü çâlak

---

[155] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[156] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "Mescûd u melâik oldı âdem /Vechinde çü nûruñ oldı peydâ."
[157] hem cümle: cümle hem YE.
[158] mükevvenât: mükeyyinât YE.
[159] cümle-i: cemîle M1.
[160] sen: YE'de yok.
[161] olmazdı olmasañ: olmasañ olmazdı M1.
[162] mülk-i şuhûda: mülk-i şuhûda-i YE.
[163] cân u:YE'de yok.
[164] oldı: olur YE.
[165] ġatâdur: ne lâyıḳ YE.
[166] raḥmeten: raḥmeti YE.
[167] bigi: gibi M1, kişi YE.
[168] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[169] ḳadem: ḳad YE.

3 Ol *ḫulḳ-ı ʿazîm* kim saña Ḥaḳ
Virdi kime virdi ey şâh-ı[170] pâk
4 Bir zât-ı şerifsin kim ey dost
Derk itmedi seni ḳâṣır idrâk
5 Ey bülbül-i gülşen-i belâġât
Ḳadrüñ ne bile[171] ḫâr u ḫâşâk
6 Her kim bu kelâmı ḳıldı isġâ
Oldı dü cihânda ol feraḥnâk
7 *Kim didi senüñ şânuñda[172] ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

IV

1 Ey zâtı ṣıfâtı Ḥaḳḳ'a maẓhar
Vey şâh-ı muẓaffer[173] ü muṭahhar
2 Mevcûd senüñ içün oldı ʿâlem
Ey server-i cümle-i peyâmber[174]
3 Senüñ bigi[175] ḳılmadı kimesne
Muʿcizeyle ʿâlemi musaḫḫar
4 Bir şemme-i nûr-ı hüsnüñ ile
Uş dîde-i mihr ü meh münevver[176]
5 Bî-şübhe şefîʿü'l-müẕnibînsin
Hem müfti-i yevm-i dîn ü maḥşer[177]
6 Bir[178] noḳṭa-i vaṣfınuñ[179] beyânı
Żımmında[180] hezâr dîvân u defter
7 Dil levḥine ʿaşkuñ âyetini[181]
Ḥaḳ[182] yazalı bunı[183] itdüm ezber
8 *Kim didi senüñ şânuñda[184] ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

---

[170] şâh-ı: şeh-i M2.
[171] ḳadrüñ ne bile: ḳadrüñi ne bilür YE.
[172] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[173] muzaffer: mazhar YE.
[174] peyâmber: peyġamber YE.
[175] bigi: gibi M1.
[176] meh münevver: mâh-ı envâr YE.
[177] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Hem müfti-i dîn yevm-i maḥşer."
[178] bir: ebed YE.
[179] vaṣfınuñ: vaṣfunuñ YE.
[180] żımmında: żabtında YE.
[181] âyetini: âyâtını YE.
[182] Ḥaḳ: kim Ḥaḳ YE.
[183] bunı: bu M2.
[184] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.

V

1 Ey şâh-ı şerîʿat u ṭarîḳat
Vey server-i ʿâlem-i ḥaḳîḳat
2 Buldı bu cihân senüñle şeref
Oldı saña ḥaḳ gürûh-ı şiʿât
3 Ḳılduñ çü ḫarâb küfür[185] esâsın
Muṭîʿ oldı binâ-yı bedîʿat[186]
4 Beyʿatda ziyânı yoḳdur anuñ
Şol kim[187] senüñ ile itdi[188] bidʿat
5 Vaṣfuñ demi Ḥaḳ beyânuñ eyler
Ẕikrüñ bize nüsḫa-i naṣîḥat
6 Sensin ol[189] ki hergiz ümmetinüñ
Mesḫ eylemedi yüzin ḫaṭîat
7 Vaṣl olmaġa dergehüñe[190] ey dost
Bu nükte bize yiter vesîlet[191]
8 *Kim didi senüñ şânuñda[192] ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

VI

1 Ey ism-i mübâreği Muḥammed
Meşhûr-ı cihân bi-lafẓ-ı[193] Aḥmed
2 Kimdür dil ü cânda[194] senden ekrem
Kimdür dü cihânda senden emced
3 Çün ḫâtem-i enbiyâ sen olduñ
Oldı saña saltanat müebbed
4 Rûyuñ senüñ enbiyâya ḳıble
Kûyuñ senüñ evliyâya maʿbed
5 Miʿrâcuña kim irişe çünkim
Oldı saña ʿarş u kürsî mesned
6 Muʿcizüñ[195] her kim itdi inkâr
Dergehde[196] oldı[197] vech-i esved

---

[185] küfür: küfr-i YE.
[186] Bu mısra M1 ve M2'de şu şekildedir: "Ḳamʿ oldı binâ-yı her bidʿat"
[187] kim: ki YE.
[188] itdi: eyledi M1.
[189] ol: o YE., M2.
[190] dergehüñe: dergehe YE.
[191] vesîlet: vâṣılet YE.
[192] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[193] bi-lafẓ-ı: elfâz-ı YE.
[194] dil ü cânda: dü cihânda YE.
[195] muʿcizüñ: muʿcizüne M1.
[196] dergehde: dergâhda YE.

7 Makbûl-ı Ḥaḳ oldı kim bu remzi
Bildise oldı bilmeyenler[198] red
8 *Kim didi senüñ şânuñda[199] ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

VII

1 Ey server-i *kün fekân* sensin
Kim ʿâleme cümle[200] cân sensin
2 Vey ḫâtem-i noḳṭa-i nübüvvet
Ser-defter-i her[201] divân sensin
3 Der[202]-ʿâlem-i ġayb ü der-şehâdet
Peydâ sen[203] ü hem nihân sensin
4 Ey kâşif-i ʿilm-i *lâ yezâlî*[204]
Heftâd-dü tercemân sensin
5 Bir... ile ṭayy iden mekânı
Ey sâyir-i âsumân sensin
6 Hem[205] bihter-i cümle âferîniş[206]
Hem mihter-i[207] ins ü cân sensin
7 Beynende-i dîde-i dil ü cân[208]
Kûyende-i her zebân[209] sensin
8 Her dilde eyâ şeh-i[210] dü ʿâlem
Bu şerḥ ile bu beyân sensin
Kim didi senüñ şânuñda[211] ol pâk
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

VIII

1 Ey dürr-i yetîm-i baḥr-ı raḥmet
Olmaz dü cihân ṭapuña ḳıymet

---

[197] oldı : oldı ol M1.
[198] bilmeyenler: bilmeyen M2., YE.
[199] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[200] ʿâleme cümle: cümle ʿâleme YE.
[201] her: M1'de yok.
[202] der: dü M1., her dü YE.
[203] peydâ sen: peydâsın M1.
[204] lâ yezâlî: yezâlî M1.
[205] Hem: ey M1.
[206] âferîniş: ola feris YE.
[207] mihter-i: bihter-i YE.
[208] dîde-i dil ü cân: dil dîde-i cân YE.
[209] zebân: zübân M2., zamân YE.
[210] şeh-i: şâh-ı M1., YE.
[211] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.

2 Tûbâ-yı behişt ʿaks-i ḳaddüñ
La‘lüñ mey-i[212] selsebîl-i cennet
3 Şol nûr-ı İlâh sensin[213] kim olmaz
Bir ẕerrece sâyeñüzde ẓulmet
4 Ḫâḳ-i ḳademüñden[214] irdi ey dost
Cân ʿaynına[215] nûr başa devlet
5 Aḥbâbuña[216] ḫil‘at oldı ḥulle[217]
A‘dâña[218] cehennem oldı ḳısmet
6 Her kim senüñ olmadı mutî‘üñ
Boynına ṭaḳıldı[219] ṭavḳ-ı[220] la‘net
7 İşitdi[221] bunı îmân getürdi
Sen şâha şular[222] kim oldı ümmet
8 *Kim didi senüñ şânuña[223] ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

IX

1 Ey maẓhar-ı âfitâb-ı ẕâtuñ
Ḥallâl-ı ʿuḳûd-ı müşkilâtuñ
2 Vasluñdan irüp durur ḥayâta
Ḫıżrı ser-çeşme-i hayâtuñ
3 Sensin ki şefi‘ü'l-müẕnibînsin
Cumḥûruna cümle-i ʿuṣâtuñ
4 Mahşerde livâ'ñuñ[224] sâyesidür
Me'vâsı gürûh-ı münciyâtuñ[225]
5 Hem maẓhar-ı cüz ü[226] cüziyâtsın
Hem maẓhar-ı küll- i külliyâtuñ
6 Çün server-i penç ü farḳ olduñ
Penç oldı anuñçün[227] ṣalâtuñ

---

[212] mey-i: mey çün M1.
[213] sensin: sen M2., ilâhîsin YE.
[214] ḳademüñden: ḳademüñde YE.
[215] ʿaynına: ʿaynında YE.
[216] aḥbâbuñ: aḥbâbın M1.
[217] ḥulle: ḫulle YE.
[218] a‘dâñ: a‘dân M1.
[219] ṭaḳıldı: daḫıldı M2.
[220] ṭavḳ-ı: ṭoḳa-i M1.
[221] işitdi: işidüp M1.
[222] şular: bunlar YE.
[223] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[224] livâñuñ: livâñ M1, M2,. YE.
[225] münciyâtuñ: taḥiyyâtuñ YE.
[226] cüz ü: YE'de yok.
[227] anuñçün: ümmet içün M1.

7 Menşûr dile bunı yazar uş
Ḳalbinden alur ḳalem devâtuñ
8 *Kim didi senüñ şânuñda*[228] *ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

X

1 Ey server-i şâh-ı kâmirâni
Sultân-ı cihân-ı câvidâni
2 İsmüñe[229] oḳundı ḫutbe-i ʿaşḳ
Der minber-i câmiʿ-i[230] maʿâni
3 Hem sikke-i salṭanat senüñdür
Ey naḳş-ı nigîn-i *men reâni*
4 *Ve'l-leyl* şaçuñ beyânın[231] eyler
Ey *Ve'ḍ-ḍuḥâ* kün yüzüñ nişânı[232]
5 Bir gicede senden özge kimse
Seyr itmedi heft-âsmânı
6 Ay itdi inüp[233] öñüñde secde
Şaḳḳ eyledi mihr-i ḥüsnüñ anı
7 Ḥâl dili ile bu cümle[234] eşyâ
Ẕikr eyler[235] ey şâh-ı ʿâlişânı[236]
8 *Kim didi senüñ şânuñda*[237] *ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

XI

1 Ey gün[238] yüzi âfitâb-ı cânuñ
Şîrîn sözi sükker-i[239] dehânuñ
2 Şermende lebüñden âb-ı hayât[240]
Ey Ḫızr-ı hayât-ı câvidânuñ
3 Var oldı cihân varlıġuñdan
Ey varlıġı cümle-i cihânuñ

---

[228] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[229] ismüñe: ismine M1.
[230] minber-i câmiʿ-i: menbaʿ-ı YE.
[231] beyânın: beyânuñ M1., YE.
[232] nişânı: beyânı YE.
[233] inüp: izüñ M2., yüzin YE.
[234] cümle: cümle-i M1.
[235] ẕikr eyler: ẕikr eyledi YE.
[236] ʿâlişânı: câvidânı M2., kâmirânı YE.
[237] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[238] gün: YE'de yok.
[239] sükker: şeker M2., şekeri YE.
[240] âb-ı ḥayât: âb-ı ḥayvân M2., YE.

4 ʿÂşıḳlara Kaʿbe bârgâhuñ
ʿÂriflere ḳıble âsitânuñ
5 Hem mebde-i *kâf u nun* sensin
Hem menşe'i küll *kün fekân*'uñ
6 Senden bu dü kevne irdi raḥmet
Ey raḥmeti cümle ins ü cânuñ
7 Fâş itdi cihân feżâsına uş
Bu nükte-i lafẓ-ı dür-feşânuñ
8 *Kim didi senüñ şânuñda*[241] *ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

XII

1 Ey pâdişeh-i[242] cihân ü hem cân[243]
Mevcûd senüñçün oldı imkân
2 Hem saña şerîʿat ü ṭarîḳat
Ṭop oldı biri birisi cevgân
3 Çevgan ile çalmasañ bu ṭopı
Ṭutardı cihânı küfr ü[244] ṭuġyân
4 Bu ʿâleme gelmedi vü gelmez
Senüñ[245] bigi pehlivân-ı meydân
5 Çevgân elinde vü ṭop öñüñde[246]
Kâr-ı dü cihân yedüñde[247] fermân
6 Ey şâh-ı cihân bu Caʿferî 'nüñ
Cân u seri[248] eşiğüñde ḳurbân
7 *Kim didi senüñ şânuñda*[249] *ol pâk*
Levlâke le mâ ḫalaḳtü'l-eflâk

M1.10b-13a; M2.10a-15b; YE. 9b-12b.

---

[241] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.
[242] pâdişeh-i: pâdişâh-ı M1.
[243] cihân ü hem cân: cân hem cân YE.
[244] küfr ü: küfr-i YE.
[245] senüñ: bir senüñ M1., M2.
[246] öñüñde: öñinde M1., elüñde M2., YE.
[247] yedüñde: yedinde M1.
[248] cân u seri: cân şirîni YE.
[249] şânuñda: ḥaḳḳuñda M2.

8

Velehu'n-Naẓm Fî- Naʿtü'r-Resûl ʿAleyhisselâm[250]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Canlar fedâ yolunda eyâ abṭaḥî laḳab
Sulṭân-ı Türk ü şâh-ı ʿAcem server-i ʿArab

2 Âşuftesi olalı gönül rûy u mûyınuñ
Ve'l-leyl ü *Ve'ḍ-ḍuhâ*'dur aña vird-i rûz u şeb

3 Ey şehr-i ʿilm ü ḥilm ü şeh-i her dü kâinât
Hem menbaʿ-ı ḥayâsın u hem maʿden-i edeb

4 Ehl-i günâh cümlesi ġark ey Ḥabîb-i Ḥaḳ
Baḥr-ı şefâʿatuñda olursa değül aceb

5 Hâşâ ki ümmetüñden ola raḥmetüñ dirîġ
Gönderdi seni raḥmetiçün çün cenâb-ı Rab

6 Dil irmeğe vaṣluña dün ü gün çeker taʿab
Cân rü'yet-i cemâlüñi her dem ḳılur taleb

7 Ey Caʿferi sen âl-i Muḥammed'den olma dûr
Ḳanı bulardan özge bi-külli hasb-i neseb

M1. 13a; M2. 15b.

9

Velehu'n-Naẓm Fî- Naʿtü'r-Resûl ʿAleyhisselâm[251]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Her kim getürdi ṣıdḳ ile îmân Muḥammed'e
Ḳıldı fedâ[252] ne var ise yeksân Muḥammed'e

2 Nesḫ oldı ḥükm-i esâtîr-i evvelüñ
Nâzil semâdan oldı[253] çü Furḳân Muḥammed'e

---

[250] Velehu Eyḍan M2.
[251] Velehu Fî-Naʿtü'r-Resûlullâh M2.
[252] fedâ: M1'de yok.
[253] nâzil semâdan oldı: nâzil oldı semâdan M1.

3 İtdi niṣâr hem[254] yine Miʿrâc şebinde Ḥaḳ
Yüz biñ hezâr mülk-i Süleymân Muḥammed'e

4 *Levlâk* anuñ ḥaḳḳında buyurdı virdi hem
Ḫulḳ-ı ʿaẓîm ü luṭf ile iḥsân Muḥammed'e

5 Şaḳ itdi muʿcizât ile bî-reyb ü bî-gümân
Şol dün kim itdi mâh-ı dıraḫşân Muḥammed'e

6 Gel diñle bu faẓileti kim ümmet olmaġa
Ḳıldı niyâz Musi-i ʿimrân Muḥammed'e

7 Bil irdüñ ise *laḥmüke laḥmî* rumûzına
Cân olduġın câmiʿ-i Kur'ân[255] Muḥammed'e

8 Ger bunı bildüñ ise beyân eyle ey ʿazîz
Ümmet ne şarṭ ile[256] olur insân Muḥammed'e

9 Ey Caʿferî cezâsıdur anuñ liḳâ-yı Ḥaḳ
Ḳurbân ol ki ḳıldı ser ü cân Muḥammed'e

M1. 13a-14b; M2. 15a.

10
Velehu'n-Naẓm[257]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 İḳrâr her kim eylese âl-i Muḥammed'e
Mümkindür ol kim ire viṣâl-i Muḥammed'e

2 İnkâr itme Ḥayder-i kerrâra tâ ki sen
Olmayasın dûd âteş-i celâl-i Muḥammed'e

3 Ol müctebâ imâm Ḥasan ḫalḳ-ı müktedâ
Beñzerdi anuñ cemâli cemâl-i Muḥammed'e

4 Gel cân u dilden eyle tevekkül Ḥüseyn'e kim
Andan irişdi cümle nevâl-i Muḥammed'e

---

[254] hem: M1'de yok.
[255] Kur'ân: Furkân M2.
[256] ile: ilen M2.
[257] Velehu Eyḍan M2.

5 Zeyne'l-ʿibâd ü Bâḳır u Sâdıḳ'dan ur dem
K'oldı bular muḥît-i kemâl-i Muḥammed'e

6 Kâẓım Rızâ Taḳî vü Naḳi şâh-ı ʿAsker
Ser-çeşme oldı bular[258] zülâl-i Muḥammed'e

7 Ol Mehdi-i zamân u zemîn şâh-ı ins ü cân
Maẓhar bil anı oldı[259] ḥiṣâl-i Muḥammed'e

8 Tâ heft ü penç oldı bize şâh-ı rehnümâ
Giyürdüñ bularuñ[260] ʿaşḳına şal-i Muḥammed'e

9 Ey Ca ferî ne bile bunı ehl-i ḳîl çün
Ḳâl ile kimse irmedi ḥâl-i Muḥammed'e[261]

M1. 14b-14a: M2. 15a-16b.

11

Velehu Der-Sitâyiş-i Ḥayder-i Safder ʿAlî İbn Ebî Ṭâlib Keremullâhu Veche[262]

Fâʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

I

1 İbtidâ-yı süḫan be-nâm-ı ʿAlî
K'ol durur depreden[263] dehende dili
2 Nûr-ı ʿayn-ı Muḥammed-i Medenî
Ol ki muṣḥafda oldı ismi velî[264]
3 Kim durur andan özge ʿâlemde
Maẓhar-ı ẕât-ı pâk-ı *lem yezelî*
4 Kim ki ḳılmaz sücûd[265] ol şâha
Ḥaḳḳ'a lâyıḳ değül anuñ ʿameli
5 Miṣli anuñ cihâna gelmedi hîç
Özge maḫlûḳ olmadı bedeli

---

[258] bular: M2'de yok.
[259] bil anı oldı: oldı bil anı M1.
[260] bularuñ: bular M1., M2.
[261] M2'de 8. ve 9. beyitlerin yeri değiştirilmiştir.
[262] Velehu Fi-Medḥ-i Emîrü'l-Mü'minîn ʿAlî İbn-i Ebû Tâlib ʿAleyhisselâm M2., YE'de başlık yok.
[263] depreden: debreden M1., söyleyen YE.
[264] ism-i velî: ism-i vâlî YE.
[265] sücûd: sücûdı M1.

6 Cânıdur ol emîr-i [266] küll-i emîr
Ten bigidür[267] bu dünyânuñ meşeli
7 Dü cihânda belâdan oldı emîn[268]
Her ki[269] ṣıdḳ ile şâha didi belî
8 Ḫâme-i ḳudret ile levḥ ü dile
Çekdi bu nükte üzre ḫaṭṭ-ı celî
9 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

II

1 Murṭazâ-yı âfitâb-ı ʿâlemdür
Maẓhar-ı ẕât-ı pâk-i ḫâtemdür
2 Hem odur[270] baḥr-ı ʿilm ü ḥilm ü kemâl[271]
Hem müsemmâ hem ism-i aʿẓamdur
3 İremez sırrına ʿulü'l-elbâb
Diller[272] ol maʿrifetde ebkemdür[273]
4 Pâdişâh-ı dûna hezâr cihân
Ol şeh-i[274] ṣafder ü ʿİsâ-demdür
5 Ol vaṣiyy-i Nebî ʿAliyyün velî
Bil ki[275] Ḥaḳ ḫażretinde ekremdür
6 Nite ḫayrü'l beşer diñledi aña
Anuñ içün ki[276] aṣlı âdemdür[277]
7 Hem kelâm-ı Ḫudâ-yı ʿAzze ve Cell
Hem Ḥabîb-i İlâh'a[278] hem-demdür
8 Ne[279] yıḳılsun esâs-ı ḥubb-ı ʿAlî
Çün binâsı göñülde muḥkemdür

---

[266] emir-i: emir ü M1.
[267] bigi: gibi M1.
[268] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Miṣli anuñ cihânda oldı belâdan emîn."
[269] her ki: her kim ki YE.
[270] odur: oldur M1.
[271] baḥr-ı ʿilm ü ḥilm ü kemâl: baḥr-ı ḥilm üʿilm-i ledün YE.
[272] diller: dirler YE.
[273] ebkemdür: ʿAlî'dür YE.
[274] şeh-i: şâh-ı YE.
[275] bil ki: belki M2.
[276] ki: M1'de yok.
[277] Bu beyit YE'de yoktur.
[278] Ḥabîb-i İlâh: Ḥabîbu'l-lâh YE.
[279] ne: nice YE.

9 Cân ḳulaġına Ḥaḳ'dan irdi nidâ[280]
Didi ʿârif bu sırra maḥremdür[281]
10 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

III

1 Bil ki Ḥaydar cihâna cân oldı
Can gözin[282] açana ʿayân oldı
2 Pertev-i âfitâb-ı talʿat-ı şâh
Nûr-ı zemîn ü âsmân[283] oldı
3 Gah[284] celâli[285] özine[286] ḳıldı niḳâb
Geh cemâl gösterip ʿayân oldı
4 Gâh[287] dil-i ḳatrede idindi maḳâm
Geh berr ü baḥr-i kerân[288] oldı
5 Gâh[289] oldı emîr-i ʿâlem-i ġayb[290]
Gâh[291] ser-leşker-i cihân[292] oldı
6 Kim ki ṭaldı ʿulûm baḥrına
Maʿrifet güherine kân oldı
7 *Keremullahu veche* ḫaberi
Ẕikr ü tesbîh-i her lisân oldı
8 Her ki bildiyse ẕât-ı maʿrifetün
İşbu esrâr aña ʿayân[293] oldı
9 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

IV

1 Şâh-ı merdân ʿAli veliyy-i Ḫudâ
Dîde-i cân u dile nûr u żiyâ
2 Andan irdi ḳamuya luṭf u kerem
Andan oldı vücûd u cûd u seḫâ[294]

---

[280] nidâ: bu nidâ YE.
[281] maḥremdür: musaḫḫardur YE.
[282] gözin: gözini YE.
[283] nûr o zemîn ü âsmân: nûr-ı zemîn hem zamân YE.
[284] gâh: geh M2., gahî YE.
[285] celâli: celâl M2.,YE.
[286] özine: üzerine M1.
[287] gâh: geh M2., gahî YE.
[288] geh berr ü baḥr-i kerân: gahî beḥr-i berr ü bî-kerân YE.
[289] gâh: gahî YE.
[290] ġayb: ġaybuñ YE.
[291] gâh: gahî YE.
[292] cihân: kâmrân YE.
[293] ʿayân: beyân M1.

3 *İnnemâ* oldı bil ki başına tâc
Hilʿat-i *hel atâ* idindi ḳabâ
4 Her kim oldı[295] cihânda buldı necât
Cân u dilden ġulâm-ı âl-i ʿâbâ
5 Ḥaḳ cemâlin göz ile görmeyiser
Olmayan âşinâ-yı şîr-i Ḫudâ
6 Pertev-i âfitâb-ı ʿâlem-i ẕât
Nûr-ı pâk-ı rûh-ı ʿAliyyün ʿAlâ[296]
7 Şâh-ı ser-defter-i kemâl ü[297] kerem
Kân-ı baḥr-i ʿulûm u[298] ḥilm ü ḥayâ
8 Der-i[299] ʿilm-i Muḥammed-i ʿArabî
Müfti-i şerʿü pâdişâh-ı livâ
9 Ẕikri olmış dilinde her şey'üñ
Cân kulaġına irdi işbu sadâ
10 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

V

1 Şâhdur[300] pâdişâh-ı rûy-ı zemîn
Mîr-i[301] aʿẓam ü meẕâhib ü dîn
2 Server-i sâkinân-ı makʿad-ı ṣıdḳ
Rehber-i millet[302] maḳâm-ı emîn
3 Kim ki Ḥayder ḥişârı oldı anuñ
Her ḳaża vü[303] belâdan oldı emîn
4 Ẕât-ı pâki münezzeh eşyâdan
Gerçi oldı muḥît-i küll-i yaḳîn[304]
5 Kâfir oldı olar ki Ḥayder'e çün
Bağladılar göñülde kibr ile kîn
6 Her ki oldı ʿadüvv-i âl-i ʿAlî
Şol ʿazâzildür ki ol oldı laʿîn[305]

---

[294] Bu beyit YE'de bir sonraki beyitle karışmıştır: "Andan oldı bil ki başına tâc / Ḫilʿat-ı hel etâ idindi ḳabâ."
[295] kim oldı: ne buldı YE.
[296] rûḫ-ı ʿAliyyün ʿalâ: râḫ-ı ʿAliyy-i ʿalâ YE.
[297] kemâl ü: kemâl-i YE.
[298] ʿulûm u: ʿulûm-ı YE.
[299] der-i: didi YE.
[300] şâhdur: yüzi YE.
[301] mir-i: nir-i M2.
[302] millet: ḳıble-i M1.
[303] ḳażâ vü: ḳażâdan M1.
[304] yaḳîn: emîn YE.
[305] 5 ve 6. beyitler YE'de karıştırılmıştır: "Kâfir oldı ʿadüvv-i âl-i ʿAlî / Şol ʿazâzildür ki oldı laʿîn."

7 Bu cihân cümlesi ṣadef[306] bigidür
Esedu'l-lah içinde dürr-i semîn
8 Ol durur iftihâr-ı âl-i ʿAlî
Ki cihân ḫalḳı üzre[307] oldı güzîn
9 Bu gönül levḥine yazılmış idi
Başlamadın muḥammer olmaġa[308] ṭîn
10 *Ki ʿAlidür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

VI

1 Şerḥa sıġmaz çü vaṣf-ı ḥâl-i ʿAlî
Ne diyem kim nedür kemâl-i ʿAlî
2 Dîde-i dili[309] rûşen eyledi uş
Lemʿa-i pertev-i cemâl-i ʿAlî
3 Ne ġam ayruḳ firâḳ u ḥasretden
Çün müyesser durur viṣâl-i ʿAlî
4 Ḳahr u luṭf oldı bize[310] maʿnîde bir
Ki cemâl[311] oldı her celâl-i ʿAlî
5 Cân fedâdur şepîr ü şepper[312] içün
Ki bulardur[313] bu gün ʿıyâl-i ʿAlî
6 Nûr-ı ʿayn-ı cihân ḫalḳ u cihân
Ẕerre-i hâk-i pây-i âl-i ʿAlî
7 Kerem ü[314] cûd u luṭf[315] u ḥilm ü ḥayâ
Dür hemîşe şehâ ḥısâl-i ʿAlî[316]
8 Şâh Ḥüseyn ü Ḥasan[317] sülâle-i pâk
Sırr-ı muḫtâr u per[318] ü bâl ü ʿAlî
9 Bu ḫaber oldı rûşen açdukça
Muṣḥaf-ı ʿaşk içre[319] fâl-ı ʿAlî
10 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

---

[306] ṣadef: YE'de yok.
[307] üzre: içre YE.
[308] muḥammer olmaġa: olmaġa muḥammer M1.
[309] dîde-i dili: dîde-i dil M1., M2.
[310] oldı bize: çün oldı YE.
[311] cemâl: cümle YE.
[312] şepîr ü şepper: şeppîr ü şepper M1., YE., şepîr ü şeper M2.
[313] bulardur: bunlardur YE.
[314] kerem ü: kim vücûd u M1
[315] luṭf: ʿadl YE.
[316] şehâ ḥışâl-i ʿAlî: heme viṣâl-i ʿAlî YE.
[317] Ḥüseyn ü Ḥasan: Ḥasan u Ḥüseyn YE.
[318] per: ber M1.
[319] içre: içinde YE.

VII

1 Şâh-ı merdân ʿAlî'den oldı ẓuhûr
Kevṣer ü Selsebîl ü cennet ü ḥûr
2 Nûr-ı muṭlaḳ kelâm-ı ẕât-ı ḳadîm
Der-i ʿilm-i nebiyy-i küll-i dehûr[320]
3 ʿÂrif-i[321] ʿâlem ü debîr ü ḳalem
Âfitâb-ı cihâna[322] şuʿle-i[323] nûr
4 Mîr-i müşkil-güşâ-yı mütteḳiyân
Server-i ins ü cin[324] vuḥûş[325] u ṭuyûr
5 Şîr-i Ḥaḳ şehsüvâr-ı şehr-i Necef
Müfti-i maḥşer ü demende-i ṣûr
6 Kim ki anuñ şefîʿi oldı[326] ʿAlî
Ol sırât üzre bil ki kıldı ʿubûr
7 Mîr-i[327] mesned-nişîn-i ʿarş-ı ʿaẓîm
Ḳâtil-i müşrik[328] ü Yezîd ü[329] küfûr
8 ʿÂlem anuñ ḳatında ḳaṭre-i âb
Âdem[330] anuñ yanında[331] ẕerre-i ḥûr
9 Kim ki bu remze irdi oldı ʿazîz
Her ki[332] bu sırrı bildi buldı sürûr
10 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nur-ı peygamber-i zemîn ü zamân

III

1 Her kim anuñ imâmı Ḥayder'dür
Muḳtedâsı şepîr ü şeperdür[333]
2 Bil ki Ẕeyne'l-ʿibâd ü[334] Bâḳır ü hem
Her biri bu cihâna[335] serverdür

---

[320] dehûr: ẓuhûr YE.
[321] ʿârif-i: ʿârif ü M1.
[322] cihâna: cihân YE.
[323] şuʿle-i: şuʿle u M2.
[324] cin: cins YE.
[325] vuḥûş: vaḥş YE.
[326] anuñ şefîʿi oldı: oldı anuñ şefîʿi YE.
[327] mîr-i: mîr ü M1.
[328] müşrik: şirk YE.
[329] Yezîd ü: Yezîdî YE.
[330] âdem: âlem M1.
[331] yanında: ḳatında YE.
[332] ki: kim M1.
[333] şepîr ü şeper: şeppîr ü şepper M1.
[334] Ẕeyne'l-ʿİbâd ü: Ẕeyne'l-ʿİbâd-ı YE.
[335] cihâna: zamâna YE.

3 Serverân-ı cihân bendesidür
Ol ki cândan ġulâm-ı Ca‘fer’dür
4 Musi-i Kâẓım’uñ muḥabbetinüñ[336]
Hicesi levḥ-i dilde ezberdür
5 Hâk-pây-i ‘Aliyy-i Musâ Rıżâ[337]
Şâhlar dîdesine enverdür
6 Ol Muḥammed Taḳî vü[338] ‘Ali Naḳî
Mü’min ü mü’minâta rehberdür[339]
7 ‘Askerî’dür imâm-ı ins ile cin
Ki cihân cümle aña ‘askerdür[340]
8 Mehdi-i ṣâḥibü’z-zamân[341] bu gün
Ẕât-ı pâk-ı Ḥudâ’ya maẓhardur
9 Her bir eşyâ dilinde uşbu kelâm
Gice gündüz bil ki mükerrerdür
10 *Ki ‘Alî’dür cihâna cism ü cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zaman

IX

1 Şâh-ı merdân durur ḫülâṣa-i ẕât
Pertev-i âfitâb-ı ẕât ü ṣıfât
2 Kim k’idindi anı peşt ü penâh
Her belâdan cihânda buldı[342] necât
3 Müfti-i maḥşer ü ṣevâb ü ‘iḳâb
Mu‘ṭi-i defter-i ḥayât ü memât[343]
4 Kim[344] ki bildi ‘Alî’yi[345] bildi Ḥaḳ’ı[346]
Bilmeyen ḳaldı şöyle[347] fi’z-ẓulümât
5 Kim ki[348] ol şâhı buldı oldı şehâ[349]
Gice gündüz aña ḳadr ü berât
6 Ca‘ferî’dür ġulâm-ı Ḥayder ü âl
Gerçi ḥaḳḳı[350] değüldür ol derecât

---

[336] Kâẓım’uñ muḥabbetinüñ: Kâẓım’dan müctebânuñ YE.
[337] Mûsâ Rıżâ: Mûsi’r-Rıżâ M1.
[338] vü: YE’de yok.
[339] rehber: râhber YE.
[340] Bu beyit YE’de yok.
[341] ṣâḥibü’z-zamân: ṣâḥib-zamân M1., YE.
[342] cihânda buldı: buldı cihânda M1.
[343] defter-i ḥayât ü memât: defter ü memât ü ḥayât YE.
[344] kim: her M2.
[345] Aliyi: Aliyü M2.
[346] Ḥak’ı: Ḥakk’ı M1.
[347] ḳaldı şöyle: şöyle ḳaldı YE.
[348] kim ki: şol ki M2., YE.
[349] buldı oldı şehâ: bildi oldı şâh YE.

7 Çünki tercîʿ-i bend oldı tamâm[351]
Enbiyâ serverine vir ṣalavât
8 Gel berü uşbu sırrı eyle ʿayân[352]
Ta bulasın cihânda çoḳ hasenât
9 *Ki ʿAlî'dür cihâna cism ile cân*
Nûr-ı peyġamber-i zemîn ü zamân

M1.14a-17a; M2.16b-20b; YE. 21b-23a.

12
Velehu Tercîʿ-i Bend-i Medḥ-i Diğer Ḥaḳḳ-ı O[353]
Mefʿûlü Mefâʿilün Feʿûlün
I
1 Ey ʿârif ü[354] kâmil ü mükemmil
Mesned-nişîn-i maḳâm u[355] menzil
2 Çıḳma yüri[356] Murtażâ yolından
Tâ menzile irişince maḥmil
3 Her kimse ki[357] ṭanımadı[358] şâhı
Ḳaldı ẓulümâtda[359] pây-der-gil
4 Çün vaṣf-ı ʿAlî beyâna sıġmaz[360]
Taḳrîr ne[361] vech ile[362] ḳıla[363] dil
5 Rubʿını kelâm-ı *lâ yezâl'* üñ
Şânına[364] anuñ getürdi Cibrîl[365]
6 Her bendeye kim ola ʿinâyet
Hayder'den olur cihânda maḳbil
7 Bu cümle cihân İlyâ'nuñ
Nûrıyla vücuda geldüği bil

---

[350] ḥaḳḳı: ḥaḳı M2., YE.
[351] tercîʿ-i bend oldı temâm: tercîʿ intihâ oldı YE.
[352] ʿAlî'dür: Ḥaydar'dur YE.
[353] Velehu Medḥ-i Diğer Ḥaḳḳ-ı O M2., Caʿferî Ḥûb Gûye YE.
[354] ʿârif ü: ʿârif-i YE.
[355] maḳâm u: maḳâm-ı YE.
[356] yüri: yür YE.
[357] ki: YE'de yok.
[358] tanımadı: tapınmadı M1.
[359] ẓulümâtda: ẓulümât YE.
[360] beyâna ṣıġmaz: beyâna gelmez YE.
[361] taḳrîr ne: taḳrîrine YE.
[362] vech ile: vech ilen YE.
[363] ḳıla: ḳalur YE.
[364] şânına: şânında YE.
[365] Cibrîl: Cebrâîl YE.

8 Aʿdâsına ḳılmayan teberrâ
Olmaya ṭarîḳat içre[366] bismil
9 Gör[367] ʿaynuña perde olmadısa
Ger[368] âteş ü bâd ü ḫâk ile[369] yil
10 *Ḥayder'dür imâmı kün fekân'uñ*
Sulṭân-ı zemîn ü asmânuñ

II[370]

1 Ey ʿilm-i selûbinden uran dem
Vey ʿilm-i *ledünnî* birle maḥrem
2 Di[371] kimdür ol ʿAlî'den özge
Bu ḫalḳ-ı cihân üzre[372] mükerrem
3 Ol[373] ṣâḥib-i Ẕülfekâr ü[374] Düldül
Ol bint-i Muḥammed ile hem-dem
4 Ḳahrıyla ḥarâb ḥışn-ı[375] Ḫayber
Ḫışmıyla Selâsil ehl-i dirhem
5 Emriyle döner müdâm eflâk
Ḥükmiyle sâkin oldı yir hem
6 Min baʿde Nebî imâm-ı ber-Ḥaḳ
Ḥayder durur ey[376] cevân-ı fâ fehm
7 Sulṭân-ı şeriʿat u ṭarîḳat
Hem ʿilm-i ḥaḳîḳat içre aʿlem
8 Mü'minlere pişvâ-yı[377] hâdî
Hem şîr-i Ḫudâ imâm-ı aʿẓam
9 Can semʿine[378] bu nidâ irişdi
Ol hâtif-i[379] ġayb'dan ki aʿlem
10 *Ḥayder'dür*[380] *imâmı kün fekân'uñ*
Sulṭân-ı zemîn ü âsmânuñ

---

[366] ṭarîḳat içre: ṭarîḳat içinde YE.
[367] gör: eğer YE.
[368] ger: bu YE.
[369] ḫâk ile: ḫâk ilen M2., YE.
[370] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[371] di: didi YE.
[372] üzre: içre YE.
[373] ol: ey YE.
[374] Ẕü'l-feḳâr ü: Ẕü'l-feḳâr-ı YE.
[375] ḥışn: ḥaṣîn M1., ḥiṣâr YE.
[376] ey: eyâ YE.
[377] pişvâ-yı: pişvâ vü M2.
[378] semʿine: şemʿine M2., YE.
[379] hâtif-i: hâtife YE.
[380] Ḥayder: Ḥaydâr YE.

III[381]

1 Ey merd-i mevâli-yi[382] yegâne
Ḳalma yüri şah yolında câne
2 Tâ virmeyesin hevâ rehinde[383]
Sermâye-i ʿömrüñi ziyâne
3 Şâhuñ eteğin ḳoma[384] elüñden
Ḫan[385] ol yüri mülk-i câvidâne
4 Çün vaṣfına ḥad bulunmaz anuñ
Dil nice şürûʿ ide beyâne
5 Cân virmeğe pehlevân gerekdür
ʿAşḳ ile yolında ʿâşiḳâne
6 Eşyâ dükeli aña ider ḥamd
Bî-lafẓ u tekellüm ü terâne
7 Mü'minlerüñ ilticâsı oldur
Hem server-i ṣafder-i[386] zemâne
8 Mânendi vücâda gelmemişdür
Binâ olalı bu[387] *kün fekâne*
9 Eşyâ ḳamusı bu[388] sırrı söyler
K'ey[389] ʿâşıḳ-ı sâdıḳ u[390] yegâne
10 *Ḥayder'dür*[391] *imâmı kün fekânuñ*
Sulṭân-ı zemîn ü âsmânuñ

IV

1 Ol şâh[392] ki şahne-i Necef'dür
Dürr-i râzı cihâna ṣadefdür[393]
2 Hem mâh-ı münîr-i *lev-keşef*'dür
Hem bedr-i dü cây-ı *men ʿaref*'dür
3 Hem cümle evliyâya vâlî
Hem cümle ṣufîlere[394] şerefdür[395]

---

[381] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[382] mevâli-yi: risâle-i YE.
[383] rehinde: rehüñde M1., rehine YE.
[384] ḳoma: ḳoyma M1., YE.
[385] ḫan: cân YE.
[386] server-i ṣafder-i: ṣafder-i server-i YE.
[387] binâ olalı bu: bünyâd ü zamânuñ YE.
[388] bu: uşbu YE.
[389] k'ey: hem YE.
[390] ṣâdıḳ u ṣâdıḳ-ı M2., YE.
[391] Ḥayder: Ḥaydâr YE.
[392] şâh: şâhdur M1.
[393] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Derd özi cihân ṣadefdür."
[394] ṣufîlere: ṣafîlere M2., ṣafâlara YE.
[395] şerefdür: ṣadefdür YE.

4 Anlar ki ʿAlî'den urmadı dem
Ḥayvân ṣıfâtında[396] ḫoş-ʿalefdür
5 Ḫarc itmeyenüñ bu yola[397] naḳdin
Sermâyesi ʿömrinüñ telefdür
6 Şâh olduġı[398] evliyâya ol şâh
Gün bigi cihânda[399] muʿterefdür
7 Şol kimse ki tâbi ʿoldı aña[400]
Bil anı ki bende-i ḫalefdür
8 Bil kim bu ḥadîṯ[401] ey mevâlî
Evrâd-ı ekâbir-i selefdür[402]
9 *Ḥayder'dür*[403] *imâmı kün fekân'uñ*
Sulṭân-ı zemîn ü âsmânuñ

V[404]

1 Sulṭân-ı cihânsın ey birâder
Olduñsa ġulâm-ı âl-i Ḥayder
2 Men[405] bende-i şâh-ı evliyâyam
Hem kemter-i kemterîn-i Ḳamber
3 Anlar ki vilâyet isleridür
Serverleri şâhdur ser-â-ser
4 Hem mîr-i[406] livâ-yı *hel etâ*'dur
Hem mülket-i[407] *innemâ*'ya server
5 Hem müslim ü müslimâta[408] hâdi
Hem mü'min ü mü'minâta rehber
6 Hem şaʿşaʿa-i meh-i[409] maʿâni
Hem dîde-i âfitâba enver[410]
7 Hem baḥr-i ʿulûm-ı maʿrifetdür
Ḥall[411] idici müşkilât-ı yekser

---

[396] ṣıfatında: ṣıfatda YE.
[397] bu yola: yolında YE.
[398] olduğı: oldığı M2.
[399] cihânda: cihân YE.
[400] aña: oña YE.
[401] ḥadîṯ: ḥadîṯi YE.
[402] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Evrâd ider oña bir selefdür."
[403] Ḥayder: Ḥaydâr YE.
[404] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[405] men: ben YE.
[406] mîr-i: şâh-ı YE.
[407] mülket: memleket YE.
[408] müslimât: müslimân M1., YE.
[409] meh-i: mâh-ı..M1., YE.
[410] âfitâba enver: âfitâb-ı envâr YE.
[411] ḥall: aña ḥall YE.

8 Serverleri cümle bu[412] cihânuñ
Dergâh-ı ʿalî'de miṣl-i çâker
9 Bu nükteyi uş beyân iderün[413]
Açdum oḳudum elümde[414] defter
10 *Ḥayder'dür*[415] *imâmı kün fekân'uñ*
Sulṭânı zemîn ü âsmânuñ

VI[416]

1 Ey ṭâlib-i güher-i maʿâni
Der[417] baḥr-i ʿAlî eğer tüvâni
2 Ṭal[418] bir dür ele getür ki[419] hergiz
Görmemiş ola gezen cihânı
3 Bilgil ki[420] ʿAlî durur cihânda
Ser-leşker-i şâh-ı kâmrâni
4 Mevlâ-yı muʿaẓẓam u mükerrem
Sulṭân-ı cihân ü[421] câvidâni
5 Hem[422] *laḥmüke laḥmi* kim[423] işitdüñ
Ḥaḳḳında buyurdı[424] Aḥmed[425] anı
6 Şânında çü *lâ fetâ* dinildi
Feṭḥ eyledi külli *kün fekân'*ı
7 Mü'minlere ṣor ki[426] şâh kimdür
Her Ḫâricî ḳande[427] bilsün anı
8 Peyveste ṣenâ vü ḥamdine[428] anuñ
Meşġûl ide gör şehâ[429] zebânı

---

[412] cümle bu: bu cümle M1.
[413] beyân iderün: beyân idenden YE.
[414] elümde: elinde YE.
[415] Ḥayder'dür: Ḥayder YE.
[416] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[417] der: dürr M1.
[418] ṭal: gel M1., YE'de yok.
[419] getür ki: getürmeğe YE.
[420] bilgil ki: bil ki M1., YE.
[421] cihân: cihân-ı YE.
[422] hem: sen YE.
[423] kim: hem YE.
[424] Ḥaḳḳ'dan buyurdı: Ḥaḳ'dan bu irdi YE.
[425] buyurdı Aḥmed: Aḥmed buyurdı..M1.
[426] mü'minlere ṣor ki: mü'minler ki ṣorar YE.
[427] ḳande: ḳande ne YE.
[428] ṣenâ vü ḥamdine: ṣenâ-i ḥamdi YE.
[429] şehâ: şâha YE.

9 Cân semʿini aç bu[430] sırrı diñle
Her şey nice ẕikr ider nihânî[431]
10 *Ḥayder'dür*[432] *imâmı kün fekân'uñ*
Sulṭânı zemîn ü âsmânun

VII[433]

1 Kimdür bu cihâna şâh-ı server
Ḥayder durur[434] ey ʿazîz Ḥayder
2 Ser leşker-i iḳlîm-i şehâdet
Hem ʿâlem-i ġayba şâh u rehber[435]
3 Hem ṣâhib-i Ẕü'l-feḳâr ü Düldül
Hem ḫâce vü[436] pâdişâh-ı[437] Ḳamber[438]
4 Hem nûr-ı Nebî ḥelâl-i Zehrâ[439]
Hem tâc-ı ser-i şepîr ü şepper[440]
5 Hem kâşif-i sırr-ı fiʿl[441] ü esmâ
Hem ẕât u ṣıfâtı[442] Ḥaḳḳ'a maẓhar
6 Hem müfti-i maḥşer ü ḳıyâmet
Hem sâḳi-i âb-ı havż-ı Kevṯer
7 Hem ḳâmiʿ-i[443] Ḳalʿa-i Selâsil
Hem ḳâtil-i Ẕü'l-ḫumâr[444] ü ʿAnter
8 Sulṭân-ı ḥaḳîḳat ü[445] ṭarîḳat
Hem şâh-ı şerîʿat-ı Peyâmber
9 Olmaḳ dileseñ[446] muḳarreb-i Şâh
Bu ẕikri müdâm idingil[447] ezber

---

[430] bu: YE'de yok.
[431] nihânı: ânı M1., gör anı YE.
[432] Ḥayder'dür: Ḥaydâr'dur YE.
[433] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[434] Ḥayder durur: Ḥaydâr'dur YE.
[435] şâh u rehber: şâh-i server YE.
[436] hâce vü: hâce-i M1.
[437] pâdişâh-ı: bîr-i şâh-ı YE.
[438] Ḳamber: Ḳanber YE.
[439] Zehrâ: ẓâhir YE.
[440] şepîr ü şepper: şepîr ü şeper M2., YE.
[441] fiʿl: faẓl YE.
[442] ẕât u ṣıfâtı: ṣâfâtı ẕâtı YE.
[443] ḳâmiʿ-i: ḳâṭıʿ-ı YE.
[444] ḫımâr: ḥımâr M1., dilesen YE.
[445] ḥaḳîḳat ü: ḥaḳîḳat-ı YE.
[446] dileseñ: dilersen M1.
[447] idingil: itgil YE.

10 *Ḥayder'dür*[448] *imâmı kün fekân'uñ*
Sulṭânı zemîn ü âsmânuñ

VIII[449]

1 Ḥayder[450] ki[451] emîr-i *innemâ'dur*
Sulṭân-ı livâ-yı *hel etâ'*dur
2 Ol şeppir ü şepperüñ[452] ḥaḳıçün[453]
K'anlar ser-i cümle evliyâdur
3 Men bende-i şâh-ı ʿÂbidîn'em
Ol[454] pâdişeh-i cihân-güşâdur
4 Ey Bâḳır u[455] Ṣâdıḳ'uñ muḥıbbî
Kâẓım kerem issi[456] reh-nümâdur
5 Ḥalḳ-ı[457] dü cihân Rıżâ'ya bende
Ol[458] ḫalḳ-ı cihâna pâdişâdur
6 Taḳî oldı[459] ol ḳuluñ şefîʿi
Kim ol Naḳî ile âşinâdur
7 Gel ʿAskerî'ye imân getür kim[460]
Mü'minlere Mehdî pişvâdur
8 Raḥmet ḳıl İlâhî Caʿferî'ye
K'ol bende-i âl-i Muṣṭafâdur
9 Anlar ki ʿAli durur[461] imâmı
Ḥaḳ'dan bu söz anlara ʿatâdur[462]
10 *Ḥayder'dür*[463] *imâmı kün fekân'uñ*
Sultânı zemîn ü âsmânuñ

M1.17a-20a; M2.20b-23a; YE.17b-19a.

---

[448] Ḥayder'dür: Ḥaydâr'dur YE.
[449] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[450] Ḥayder: Ḥaydâr YE.
[451] ki. Kim M1., ol YE.
[452] şeppîr ü şepper: şepîr ü şeper M2., YE.
[453] ḥaḳıçün: ḥaḳḳıçün M1.
[454] ol: hem ol YE.
[455] ey Bâḳır u: hem ey Bâḳırı YE.
[456] kerem issi: ger ism-i YE.
[457] ḫalḳı: ḫalḳ M1.
[458] ol: o YE.
[459] Taḳi oldı: oldı Taḳî YE., oldı M2.
[460] getür kim: getürgil YE.
[461] ʿAli durur: ʿAli'dür M1.
[462] YE'de bu beyitin yeri bir önceki beyitle değiştirilmiştir.
[463] Ḥayder'dür: Ḥaydâr'dur YE.

13

Velehu Der Sitâyiş-i Şâh-ı Merdân[464]

Fâ ʿilâtün Fâ ʿilâtün Fâ ʿilün

I

1 Şâh-ı vilâyet Esedu'llâh'dur
Nûr-ı hidâyet[465] Esedu'llâh'dur

2 Evvelînüñ evveli her nesnenüñ
Ġâyet ġâyet Esedu'llâh'dur

3 Bil ki ḍalâletde ḳalan ḳullara
Nûr-ı hidâyet[466] Esedu'llâh'dur

4 Çünki menem didi kelâm-ı Ḫudâ
Sırr-ı hidâyet Esedu'llâh'dur

5 Ol ki[467] ḳıyâmet güni[468] mü'minlere
Ḥışn u ḥimâyet Esedu'llâh'dur

6 Ger naẓar itseñ açuban cân gözin
Ehl-i bidâyet Esedu'llâh'dur

7 *Diñle bu remzi ki beyân eylerem*[469]
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem[470]

8 *ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-ı[471] *Ḫudâ ġâlibest*

II

1 Ḥayder-i kerrâr Esedu'llâh'dur
Maḫzen-i esrâr Esedu'llâh'dur

2 Oldı yaḳîn muḥyi vü[472] emvât hem
Şâfi-i bîmâr Esedu'llâh'dur

3 Merhemidür[473] zaḫmı olan dillerüñ
Dertlere timâr[474] Esedu'llâh'dur

4 ʿArş ile ferş ü felek-i[475] *kün fekân*
Dârına miʿmâr Esedu'llâh'dur

---

[464] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḫûb Gûye Esedu'l-lâh....Dimiş YE.
[465] nûr-ı hidâyet: ʿayn-ı ʿinâyet YE.
[466] nûr-ı hidâyet: ʿayn-ı ʿinâyet YE.
[467] ol ki: olsa YE.
[468] güni: gün M1.
[469] beyân eylerem: saña söylerem YE.
[470] saña söylerem: beyân eylerem YE.
[471] merdân-ı meydân-ı YE.
[472] vü: YE'de yok.
[473] merhemidür: merhemdür M2.
[474] timâr: bimâr YE.
[475] felek-i: felek ü YE.

5 Ḫûr ile mü'minlere cennet viren
ʿÂrife dîdâr Esedu'llâh'dur
6 Can gözi ile eğer itseñ naẓar
Maʿni-i muḫtâr Esedu'llâh'dur
7 Bil ki ʿAlî sırrıdur ol evliyâ[476]
Şek değül ey yâr Esedu'llâh'dur
8 *Dime bu remzi ki beyân eylerem*[477]
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem[478]
9 *ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-ı[479] *Ḫudâ ġâlibest*

III

1 Ḫâce-i Ḳamber Esedu'llâh'dur
Ḥayder ü ṣafder Esedu'llâh'dur
2 Pîş-rev-i[480] Cennet ü Rıḍvân hem
Sâḳi-i Kevṣer Esedu'llâh'dur
3 Şâh-ı cihân hâlik-i her dîv-i der
Ḳâtil-i ʿAnter Esedu'llâh'dur
4 Menbaʿ-i cûd u kerem ü maʿrifet
Nûr-ı peyġâmber[481] Esedu'llâh'dur[482]
5 Server-i dîn ḳâḍı-i rûz-ı cezâ
Müfti-i maḥşer Esedu'llâh'dur
6 ʿİlme çü şehr oldı Ḥabîb-i Ḫudâ
Bil kim aña der Esedu'llâh'dur
7 Nûr-ı Hüdâ çeşm-i çerâġ-ı cihân
Şems-i münevver Esedu'llahdur
8 *Dime bu remzi ki beyân eylerem*[483]
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem[484]
9 *ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-ı[485] *Ḫudâ gâlibest*

---

[476] ʿAli sırrıdur ol evliyâ: ʿAli sırdur ol evliyâya M2.
[477] beyân eylerem: saña söylerem YE.
[478] saña söylerem: beyân eylerem YE.
[479] merdân-ı meydân-ı YE.
[480] piş-rev-i: piş-rev ü YE.
[481] peygâmber: peyâmber M1.
[482] M1'de 3 ve 4. beyitlerin yeri değiştirilmiştir.
[483] beyân eylerem: saña söylerem YE.
[484] saña söylerem: beyân eylerem YE.
[485] merdân-ı meydân-ı YE.

IV

1 Maʿni-i Ḳur'ân Esedu'llâh'dur
Ḥüccet bürhân Esedu'llâh'dur
2 Mü'mine imân Esedu'llâh'dur
Kâfire ṭûfân Esedu'llâh'dur
3 Yûsuf-ı Kenʿân Esedu'llâh'dur
Mûsi-i ʿİmrân Esedu'llâh'dur
4 Muṣḥaf-ı Yezdân Esedu'llâh'dur
Sûre-i Sübḥân Esedu'llâh'dur
5 Câmiʿ-i Furḳân Esedu'llâh'dur
Server-i merdân Esedu'llâh'dur
6 Mühr-i Süleymân Esedu'llâh'dur
Ekmel-i insân Esedu'llâh'dur
7 Baġ ile bustân Esedu'llâh'dur
Ravża-i Rıḍvân Esedu'llâh'dur
8 *Dinle bu remzi ki beyân eylerem*
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem
9 *ʿAyn-ı ʿAli ibn-i Ebi Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-ı Ḫudâ ġâlibest[486]

V

1 Baḥr-i maʿânî Esedu'llâh'dur
Genc-i nihânî Esedu'llâh'dur
2 Ḥaḳḳ'a iren Ḥaḳḳ'ı gören gözlerüñ
ʿAyn u[487] ʿayânı Esedu'llâh'dur
3 İns ü melek çarḫ u felek cümlenüñ
Şâh-ı cihânı Esedu'llâh'dur
4 Raḥmet deryâsınuñ ol Ḫaliḳ'üñ
Gevher ü kânı Esedu'llâh'dur
5 ʿİlm-i *ledünnî* ṣuḥuf-ı metninüñ
Şerḥ ü beyânı Esedu'llâh'dur
6 Cismine nefḫ eyleyen ol Âdem'üñ
Rûḥ-ı revâni Esedu'llâh'dur
7 Emrine fermânına râm eyleyen
Ḫalḳ-ı cihânı Esedu'llâh'dur
8 *Dinle bu remzi ki beyân eylerem*
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem
9 *ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-ı[488] *Ḫudâ gâlibest*

---

[486] Bu bent YE'de yoktur.

[487] ʿayn u: ʿayn-ı M2.

[488] merdân-ı meydân-ı YE.

VI

1 Çünki[489] bize şâh Esedu'llâh'dur
Bu yola hemrâh Esedalllâh'dur
2 Secde ḳıl ol şâha ki bî-reyb ü şek[490]
Maẓhar-ı Allâh Esedu'llâh'dur
3 Rehber-i[491] dîn şâh-ı zamân u zemîn[492]
Cümleden âgâh[493] Esedu'llâh'dur
4 Ḳalma ḍalâletde yüri iste kim
Hâdi-yi gümrâh Esedu'llâh'dur
5 Ṣâḥib-i esrâr-ı Ḥabîb-i Ḫudâ
Vâli-yi dergâh Esedu'llâh'dur
6 *Dïñle bu remzi ki beyân eylerem*[494]
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem[495]
7 *ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-i[496] *Ḫudâ gâlibest*

VII

1 ʿArş-ı muʿallâ Esedu'llâh'dur
Levḥ-i mücellâ Esedu'llâh'dur
2 Ṭûr ile Mûsa Esedu'llâh'dur
Ḳâf ile[497] ʿAnḳâ Esedu'llâh'dur
3 ʿÂlim ü ʿAllâm ü Semîʿ ü Baṣîr
Vâḥid-i[498] yektâ Esedu'llâh'dur
4 Mûsi-i[499] ʿİmrân ü münâcât-ı Ṭûr
Hem Yed-i beyżâ Esedu'llâh'dur
5 İsme eğer bulduñ ise râh sen
Bil ki müsemmâ Esedu'llâh'dur
6 Ḥaşr[500] güni Caʿferî mü'minlere
Melce' ü me'vâ Esedu'llâh'dur
7 *Dïñle bu remzi ki beyân eylerem*
Cân ḳulaġın aç ki saña söylerem

---

[489] çünki: çün YE.
[490] bî-reyb ü şek: bî-şek ü reyb YE.
[491] rehber-i: rehber ü M1.
[492] zamân u zemîn: zemîn ü zamân YE.
[493] âgâh: oña YE.
[494] beyân eylerem: saña söylerem YE.
[495] saña söylerem: beyân eylerem YE.
[496] merdân-ı meydân-ı YE.
[497] ḳâf ile: ḳâf ilâ M2.
[498] vâḥid-i: vâḥid ü YE.
[499] Mûsi-i: Mûsi vü M2.
[500] haşr: ḥaşr M2.

8 *ʿAyn-ı ʿAlî ibn-i Ebî Ṭâlibest*
K'ez heme merdân-ı[501] *Ḫudâ gâlibest*

M1. 20a-22a; M2. 23a-26b; YE. 19a-21b.

14
Velehu'n-naẓm Der-Medḥ-i Diğer Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[502]
Mef ʿûlü Mefâ ʿilün Fe ʿûlün

I

1 Çün pertev-i Muṣṭafâ irişdi
Göñlüm evine[503] ṣafâ irişdi
2 Nûrıyla cihân münevver oldı
Def ʿ oldı ẓulem żiyâ[504] irişdi
3 Küfrüñ ḳamu defteri dürüldi
Her ḳande ki[505] Murtażâ irişdi
4 Cehl ile göñül marażlarına
ʿİlmiyle[506] anuñ şifâ irişdi
5 Ẓulmetde ḳalup dururdı[507] bu dil
Erden[508] yine dü ṣenâ irişdi
6 Müflis yürür iken işbu ḳalbe
Fażlında Ḥaḳ'uñ[509] ġınâ[510] irişdi
7 Açıldı ḥaḳîḳatüñ kilidi
Cân semʿine bu nidâ irişdi
8 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

II[511]

1 Ey serveri cümle kâinâtuñ
Vey maẓhar-ı ẕât ile[512] ṣıfâṭuñ

---

[501] merdân-ı meydân-ı YE.
[502] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî dimişdür Raḥmetullâhu ʿAleyh YE.
[503] evine:ivine YE.
[504] żiyâ: nisyâ YE.
[505] ki: kim M1.
[506] ʿilmiyle: ʿilm ile YE.
[507] dururdı: durur M1.
[508] erden: erdin YE.
[509] Ḥaḳ'uñ: Ḥaḳḳ'uñ M1.
[510] ġınâ: ʿaṭâ YE.
[511] YE'de ara başlık: Caʿferî bunda daḫi ḫûb dimişdür Raḥmetullâhu ʿAleyh .
[512] ẕât ile: ser-be-ser YE.

2 Hem maʿdeni luṭf ile vefânuñ
Hem Ḫızrı bu çeşme-i ḥayâtuñ
3 Sensin ezelî vücûd-ı vâcib
Hem cûdı bu cümle mümkinâtuñ
4 Hem sûre-i *Tâ* vü *Hâ* vü *Yâ Sîn*
Hem âyâtı küll-i beyyinâtuñ
5 Elif bigi[513] ol iḳâmetüñde[514]
Tâ sırrına iresin ṣalâṭuñ
6 Tâ ḳılmayasın güzer bu cüzden
Feṭḥ olmaya[515] saña külliyâtuñ
7 Ger diler iseñ olasın insan
Ḥalline iriş bu müşkilâtuñ
8 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

III[516]

1 Dilber baña uşbu cân içinde
Sensin ebedî cihân içinde
2 Her kime kim irdi faẓluñ ey dost
Ḳoymaduñ[517] anı gümân içinde
3 Çün ḫutbe-i nuṭḳ oḳundı senden[518]
Buldum seni her zebân[519] içinde
4 Dilümde[520] aṣıl[521] cümle esmâ
Şerḥ eyledüm bu[522] beyân içinde
5 Mektûb senüñ kitâb-ı ʿaşḳuñ
Her defter ü[523] her divân içinde
6 Gelmedi vücûda miṣlüñ ey şâh[524]
Bu dâire-i zamân içinde
7 Bu maʿnayı bil ki sır olupdur
Heftâd-dü bir dehân içinde

---

[513] bigi: gibi M1.
[514] iḳâmetüñde: iḳâmetüñden YE.
[515] olmaya: ola YE.
[516] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[517] ḳoymaduñ: ḳomaduñ M1.
[518] senden: senüñ M1.
[519] zebân: zamân YE.
[520] dilümde: bilmedi YE.
[521] aṣıl:aṣl-ı YE.
[522] bu: uşbu M2.
[523] defter ü: defter-i YE.
[524] şâh: dost YE.

8 Haḳ'dur bu kelâma şek getürme
Kim olmayıgör gümân içinde
9 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

IV[525]

1 Ey kân-ı seḫâ vü luṭf u iḥsân
Sensin bu cihâna cân-ı yeksân[526]
2 Miṣlün mi gelüp durur[527] vücûda
Bi'l-fiʿle gelelden uşbu mekân[528]
3 Vaṣluña irenler irdi Ḫıżr'a[529]
Nutkuñda bulundı âb-ı[530] ḥayvân
4 Bu nüh felek issi imâm aʿẓam[531]
Emrüñle senüñ müdâm gerdân
5 Çün geldi vücûda çâr ʿunṣur[532]
İsmine buyurduñ anuñ[533] insân
6 Açduñ[534] yedi ḳapunuñ kilidin
İrişdi ẓuhûra sırr-ı pinhân
7 Oḳurdı[535] ḥaḳiḳatüñ ḫaṭîbi
Cân minberi üzre ol ḫoş[536] elḥân
8 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

V

1 Seyr eyleyü bir araya geldüm
Ḫoş ḫûb u laṭîf serâya geldüm
2 Çünki götürüldi perde gözden
Sen câm-ı cihân-nümâya geldüm
3 Sevdüm seni saña ʿâşıḳ oldum
Bî-gâneden âşinâya geldüm

---

[525] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[526] Bu beyit YE'de yoktur.
[527] gelüp durur: gelüpdür M1.
[528] mekân: imkân M2.
[529] Ḫızra: Hızra M1.
[530] âb-ı: âb u M1.
[531] issi imâm aʿẓam: ey imâm-ı aʿẓam YE.
[532] ʿunṣur: ʿanâṣ YE.
[533] buyurduñ anuñ: buyurdı anı YE.
[534] açduñ: açdı YE.
[535] oḳurdı: oḳudı YE.
[536] ol ḫoş: uş YE.

4 Ḳayd olmuş idüm hevâya külli
Çün dergeh-i[537] Murtażâ'ya geldüm
5 Eyledi baña hidâyet ol şâh
Ḳalmadı keder[538] ṣafâya geldüm
6 Oldı baña âsitânesi ʿarş
Ol sidre-i[539] müntehâya geldüm
7 Bildüm ne durur ḥaḳiḳat-i ḥâl[540]
Şerḥ eyledüm[541] uş nevâya geldüm
8 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

VI[542]

1 Anlar ki ʿAlî'dür imâmı
Olsun Ḥaḳ'uñ anlara selâmı
2 Gel yolına ḫoş imân getürgil
Sevdüñse[543] ger ol şâh-ı[544] tamâmı
3 Olmadı anuñ ṣalâtı miʿrâc
Her kimse ki bilmedi imâmı
4 Aldanma bu dünye[545] dânesine
Tâ ḳılmaya ḳayd seni dâmı[546]
5 Yüz biñ ola bu ṭarîḳ içinde
Her köşede cenk içün ḫârâmî
6 Ḳıldum seni iḫtiyâr ey dost
Terk eyledüm uş bi-külli[547] kâmı
7 Ger var ise ʿaḳluñ ey birâder[548]
Ẕikr eyle dilüñde bu kelâmı
8 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

---

[537] dergeh-i: dergâh-ı M1.
[538] keder: kider YE.
[539] sidre-i: ṣadr-ı YE.
[540] ḥâl: iḥsân YE.
[541] şerḥ eyledüm: şerḥ eyledi YE.
[542] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫub Gûye Raḥmetullâhu ʿAleyh (Caferî Güzel Söylemiş).
[543] sevdüñse: bildüñse YE.
[544] şâh-ı: işe YE.
[545] dünye: dünyâ YE.
[546] dâmı: ẓalâmı YE.
[547] uş bi-külli: uşbu külli YE.
[548] birâder: dost M1., M2.

VII[549]

1 Ey pertev-i nûr-ı ẕât-ı muṭlaḳ
Sensin bu cihâna cân ancaḳ
2 Anlar ki saña değül sücûdı
İrgörmediler deñize zevraḳ
3 Maġribde çalındı kûs-ı riḥlet
Menzil-gehi oldı ḫıṭṭa-i şarḳ
4 ʿAşḳuña niceler oldı ber-dâr
Ṭamdıḳça ḳanı didi Ene'l Ḥaḳ
5 Göklere külin ṣavurup anlar
Deryâsına ẕâtuñ oldılar ġarḳ
6 Geldi bize bu nidâ-yı[550] ġaybî
İşitdük anı didik ki ṣadaḳ
7 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed u ʿAlî'dür

VIII[551]

1 Ḥaḳ'dan bize çün kitâb irişdi
Bir ḥarfine biñ ṣevâb irişdi
2 Buldı ezelî ḥayât-ı[552] câvid
Çün himmeṭ-i Bû-türâb irişdi
3 Hem ṭoġdı cemâl-i bedr-i ayı[553]
Dil levḥine ol şihâb irişdi
4 Cânum seni duydı cûşa geldi
Göñlüm saña uydı tâb irişdi
5 Ey Caʿferî imdi ġâfil olma
Uş sâʿat-i iḥtisâb irişdi
6 Ol sâḳi-i Kevṣer'üñ elinden
Bir cürʿa ile şarâb irişdi
7 Ol cürʿayı çünki nûş ḳıldum
Cân semʿine bu ḫitâb irişdi
8 *Anlar ki cihânuñ evvelidür*
Allah u Muḥammed ü ʿAlî'dür

M1. 22a-25b; M2. 26a-29b; YE. 12b-13a.

---

[549] Bu bent YE'de yok.
[550] bu nidâ-yı: bunda ey M1.
[551] Bu bent YE'de yok.
[552] ḥayât-ı: ḥayât u M1.
[553] bedr-i âyı: bedr-i ây M1.

15

Velehu Der Medḥ-i Diğer Haḳḳ-ı Ûrâ[554]

Müfteʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

I

1 Sırr-ı Ḫudâ server-i her dü cihân
Menbaʿ-ı ʿirfân ü meh-i[555] *kün fekân*

2 Vâriṣ-i muḫtâr[556] ü vasiyy-i Nebî
Vâhib-i muʿṭî-i velî bî-gümân[557]

3 Bâb u der-i ʿilm-i Ḥabîb-i Ḫudâ
Ḳâḍı-ı ḳużżât-ı heme ins ü cân

4 Rehber-i dîn maẓhar-ı ẕât-ı İlâh[558]
Server-i dünyâ vü şeh-i[559] âsmân

5 Ḳâfile-salâr-ı ḳamu[560] evliyâ
Faẓl-ı Nebî[561] ḳâsım-ı nâr u cinân

6 ʿÂlim ü ʿallâme-i ʿilm-i *ledün*
Kân-ı ʿamel[562] pâdişeh-i kâm-rân

7 Müfti-i maḥşer şeh-i[563] sâḥib-livâ
Mîr-i[564] ġayb-pûş u pîr-i ġayb-dân

8 *Ġayrı ʿAlî kimdür eyâ*[565] *müttaḳî*
Her kim anı bildise bildi Ḥaḳ'ı

II[566]

1 Nâṣır-ı dîn mîr-i livâ vü ʿalem
Şâh-ı cihân ṣâḥib-i seyf-i ḳalem

2 Nûr-ı Hüdâ mîr-i hidâyet-nümâ
Kân-ı[567] ʿatâ şâh-ı seḫâ vü kerem

3 Maḥzen-i ʿilm ü ʿamel ü maʿdilet[568]
Maʿden-i ʿilm ü hüner ü nûr hem

---

[554] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḫûb Gûye YE.
[555] meh-i: mâh-ı YE.
[556] muḫtâr: muḫtâr M2.
[557] bî-gümân: bî-kamân YE.
[558] ẕât-ı İlâh: ẕât-ı Ḫudâ YE.
[559] şeh-i: şâh-ı YE.
[560] ḳamu: şâh-ı YE.
[561] faẓl-ı: nefs-i M2., YE.
[562] ʿamel: ʿilm YE.
[563] şeh-i: şâh-ı YE.
[564] mîr-i: mîr ü M1., M2.
[565] kimdür eyâ: kim durur ey YE.
[566] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[567] kân-ı: şâh YE.
[568] maʿdilet: maʿdenet YE.

4 Âyine-i ẕât-ı İlâh[569]-ı ḳadîm
Pâdişeh-i[570] taḥt-ı cihân-ı ḳıdem
5 Menbaʿ-i ʿirfân ü meh-i *men ʿaref*
ʿÂrif-i ser cümle vücûd u ʿadem
6 Maḥrem-i ṣulṭân-ı ḳamu evliyâ[571]
Şâh-ı ḥarîm ü ḥarem[572] ü muḥterem[573]
7 *Leyse kemiṯlihi* diyüp[574] her zamân
Yeşhedü'l eşyâ lehü bil ḳasem[575]
8 *Ġayrı ʿAli kimdür eyâ müttaḳî*
Her kim anı bildise bildi Ḥaḳ'ı

III[576]

1 ʿİlme çü şehr oldı Nebî şâh der
Bil ḫaberüñ yoḫ ise ey bî -ḫaber
2 Anuñ içün[577] oldı cihân pür-ẕiyâ
Şemʿ-i[578] semâvât yüzinden şerer
3 Hem şecer-i[579] mîve-i mihri[580] anuñ
Bâr-ı saʿâdet birle pür-ṣemer
4 Muʿti-i ḥâtem-gehi[581] ender rükûʿ
Cân ile baḫşende demi ceng-i ser
5 Mihri ile kesb-i cenân itmeyen
Bil ki[582] ebed oldı makâm-ı sefer
6 Ḳâḍı-i ḳużât u ḳamu şarḳ u ġarb
Mâlik-i mülk ü dükeli baḥr u ber
7 *Ġayrı ʿAli kimdür eyâ müttaḳî*
Her kim anı bildise bildi Ḥaḳ'ı

---

[569] Ẕat-ı İlâh: Ẕatu'l-lah YE.
[570] Pâdişeh-i: pâdişâh-ı YE.
[571] evliyâ: enbiyâ YE.
[572] ḥarem: ḥarâm YE.
[573] M1'de 5. ve 6. Beyitlerin 2. mısralarının yerleri değiştirilmiştir.
[574] diyüp: diyü YE.
[575] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Yeşhedü en lâ emṯâle bi'l-ḳasem" / Beyitin anlamı: "Eşya, senin bir benzerinin olmadığına dair yeminle şehâdet eder."
[576] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[577] anuñ içün: irdiğiçün YE.
[578] şemʿ-i: sebʿ-i YE.
[579] şecer: secer YE.
[580] mihri: ḥubbı YE.
[581] gehi: ki YE.
[582] bil ki: ḳaldı YE.

IV[583]

1 Kân-ı kerem menbaʿ-ı luṭf u ʿatâ
Nûr-ı Hüdâ nefs-i Resûl-i Ḫudâ
2 Bedr ü[584] nücûm-ı felek ü şems-i dîn
Baḥr-ı ʿulûm ü şeh-i[585] müşkil-güşâ
3 Yoḳdur anuñ evveline ibtidâ
Olmaz anuñ âḫirine intihâ
4 Nutḳ-ı dür-efşânına cânlar niṣâr
Luṭf ile[586] iḥsânına serler fedâ
5 Ḫırmen-i ḫânında ḳamu ḫünsa çîn
Hem ser-i kûyında gedâ pâdişâ
6 Mîr-i ʿilm[587] peşt ü penâh-ı ümem
Kân-ı kerem maḥzen-i ʿilm ü hayâ
7 *Ġayrı ʿAlî kimdür eyâ müttaḳî*
Her kim anı bildise bildi Haḳ'ı

V[588]

1 Bil eṣer-i nûr daḥi Bû-türâb
Ḳıldı cihân yüzini pür-nûr-ı tâb[589]
2 Didi añа[590] *silmüke silmî* Resûl
Ḳıldı yine *ḫarbüke ḫarbî* cevâb
3 Şîr-i Ḫudâ şaḫne-i şâh-ı[591] Necef
Ḳâḍı-i müftî-i yevme'l ḥiṣâb
4 Mihri anuñ devlet-i câvîd hem
Buʿzı anuñ nâr u ʿaẕâb-ı ʿiḳâb
5 Aldı çün ol şâh eline Ẕü'l-feḳâr
Ḳıldı ḳamu küfrüñ[592] esâsın ḫarâb
6 Her kime kim himmet-i âl-i ʿAlî
İrdi ise buldı ʿadedsiz sevâb
7 Şöyle bu dünyâda vü[593] ol dünyada
Şah-ı cihân mâlik-i mülkü'r-riḳâb[594]

---

[583] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[584] bedr ü: bedr-i YE.
[585] şeh-i: şâh-ı YE.
[586] luṭf ile: elṭâfına YE.
[587] ʿilm: ḥilm M2.
[588] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[589] Terciʿ-bendin bu beyitinden sonrası M2'de yoktur.
[590] añа: oña YE.
[591] şâh-ı: mûr-i YE.
[592] küfrüñ: küfr YE.
[593] vü: YE'de yok.
[594] Mülkü'r-riḳâb: mülk-i riḳâb YE.

8 *Ġayrı ʿAlî kimdür eyâ müttaḳî*
Her kim anı bildise bildi Ḥaḳ'ı

VI[595]

1 Ol şeh-i[596] serdâr-ı ḳamu kâinât
Ḥâkim[597] ü ḥallâl-ı gehî müşkîlât
2 Tîġ-keş ü dîv-küş ü ṣaff-şiken
Şîr-i Ḫudâ ḳâtıʿ-ı Lât ü Menât
3 Her kim anı eylemedi pîşvâ
Her ḥasenât oldı aña seyyiât[598]
4 Ḳaldı cehennemde bil o tâ ebed
Bilmeyen anuñ ṣıfâtın ʿayn-ı ẕât[599]
5 Çünkim odur serverî[600] mü'minlerüñ
Gel getür îmân ki bulasın necât[601]
6 Her ki ʿibâdet[602] be-ḫilâfeş koned
Bihter ez ʿâbid-i eṣnâm-ı Lât[603]
7 Ezhedi zühhâd verraʿ verz-i dîn
Ḳâim-i Ḥaḳ dâim-i ṣavm u ṣalât[604]
8 *Gayrı ʿAlî kimdür eyâ müttaḳî*
Her kim anı bildise bildi Ḥaḳ'ı

M1. 35b-36a; M2. 29b-30b; YE.15a-16a.

---

[595] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[596] şeh-i: şâh-ı YE.
[597] Ḥâkim ü: Ḥâkim-i YE.
[598] Bu beyit YE'de yoktur.
[599] Bu beyit YE'de 3. sıradadır.
[600] serveri: Caʿfer'i YE.
[601] Bu beyit YE'de 4. sıradadır.
[602] ʿibâdet: ʿibâd YE.
[603] Bu beyit YE'de bir sonraki beyitle karışmış olup şu şekildedir: "Her ki ʿibâd-ı tecellâ feş-kend / Bihter-vâz-ı ʿâbid-i ṣavm u ṣalât / Beyitin anlamı: "Her kim ona aykırı ibâdet ederse (bilinmeli ki) Lat putuna ibâdet edenler ondan daha hayırlıdır.
[604] Bu beyit YE'de yoktur. / Beyitin anlamı: "Zahidlerin en zâhidi dinin en çok takvâ göstereni, kâim-i Hak, namaza ve oruca devam edendir."

16
Velehu Der-Medḥ-i Diğer Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[605]
Mef ʿûlü Mefâʿilün Feʿûlün

I[606]

1 Ol şâh ki şâh-ı evliyâdur
Nûrıyla cihân ṭolu[607] żiyâdur

2 Rûyı bize Kaʿbe-i ḥaḳîḳî
Kûyı bize merve-i ṣafâdur[608]
3 Şâhenşeh-i kişver-i mürüvvet
Sulṭân-ı seḫâ vü hem ʿatâdur
4 Seccâde[609] -nişîn-i dîn-i Aḥmed
Mürşid ü reşâd u reh-nümâdur
5 Ger ide suâl Münker ü Nekîr
Ender laḥdüm ki kimlerdür ûlâ[610]
6 Ger diler iseñ[611] saña cihânda
Kimlerdür olar ki pîşvâdur
7 *Diyem ki nebîdür*[612] *ü velîdür*
Yaʿni ki Muḥammed ü ʿAlî'dür

II[613]

1 Ol şîr-i Ḫudâ vü şâh-ı merdân
Ol mîr-i[614] livâ nûr-ı Yezdân[615]
2 Ol maʿden-i cûd u kân-ı iḥsân
Ol menbaʿ-ı ḥilm ü ʿilm[616] ü ʿirfân
3 Her kimse ki rehber itdi anı
Ḳılmaz eṣer aña şer-i[617] şeytân
4 Ger ehl-i[618] vefâ iseñ gel imdi
Ṣındırma yolında ahd ü peymân

---

[605] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḫûb Gûye Rahmetullâhu ʿAleyh YE.
[606] İlk bent M2'de yoktur. Ayrıca M2'de bentlerin sırası farklıdır.
[607] ṭolu: dolu YE.
[608] Bu beyit YE'de yoktur.
[609] Seccâde: seccede YE.
[610] Bu beyit YE'de yoktur.
[611] diler iseñ: dirler ise M1
[612] Nebî'dür: Nebî durur YE.
[613] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[614] mîr-i: mîr-ü M1.
[615] Bu beyit M2'de yoktur.
[616] ḥilm ü ʿilm: ʿilm ü ḥilm YE.
[617] şer-i: şer-ü M1.
[618] ehl i: ehl ü M1.

5 Sorarlar ise bana ki söyle
Kimdür saña dîn ü kimdür îmân
6 *Diyem ki nebîdür ü velîdür*
Yaʿni ki Muḥammed ü ʿAlî'dür

III[619]

1 Ey maẓhar-ı ẕât-ı Ḥaḳ Teʿâlâ
Sen şâha sücûd eyler eşyâ
2 Emriñe muṭîʿ ins ile cin
Hem ḫalḳ-ı cihân zîr ü bâlâ
3 Rûḥu'l- ḳudüs ism-i aʿẓamı hem
Ḥurûf-ı[620] ʿaynından itdi inşâ
4 Sen olduġını[621] ʿAliyy-i ʿAlâ
Ḳande bile her ḥasîs-i ednâ
5 Ger[622] ide su'âl Münker ü Nekir[623]
Ender laḥdüm ki kimlerdür[624] ûlâ[625]
6 *Diyem ki nebîdür ü velîdür*
Yaʿ ni ki Muḥammed ü ʿAlî'dür

IV[626]

1 Şol ḳavm ki şâha itdi iḳrâr
Anlara ḥarâm düzeḫ ü[627] nâr
2 Muḥibleri ser-firâz-ı ʿâlem
Mebġûżları[628] cümlesi nigûnsâr
3 Taḥt-ı ʿilminde ʿarş u kürsî
Zîr-i ḳademinde çarḫ devvâr
4 Hem medh-i melâik-i mukarreb
Dilinde olur müdâm tekrâr
5 Dirlerse ki[629] kim durur imâmuñ
İmdi bize gel ḳıl bu dem iẓhâr[630]

---

[619] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[620] ḥurûf-i: ḥarf-i YE.
[621] oldığını: oldığın YE.
[622] Ger: eğer YE.
[623] Münker ü Nekir: Nekir ü Münker YE., M2.
[624] kimlerdür: kimdür M2.
[625] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Kimlerdür olar kim oldı yektâ"
[626] YE'de ara başlık: Caʿferî Ḫûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[627] düzeḫ ü: düzeḫ-i YE.
[628] mebġużları: meġbużları M1.
[629] ki: saña YE.
[630] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "İmdi bize ḳıl bu demde iẓhâr"

6 *Diyem ki nebîdür ü velî'dür*
Ya'ni ki Muḥammed ü 'Alî'dür

V[631]

1 Ol şîr-i Ḫudâ[632] vü[633] şâh-ı 'âdil
Ḫalḳ-ı dü cihân üzere[634] fâżıl
2 Bir[635] baḥr-i 'ulûmdur kim anuñ
Şânına kelâm oldı nâẓil
3 Tâ gün bigi[636] ẓâhir oldı ol Ḥaḳ
Zehḳ oldı hemân bi-külli bâṭıl
4 Gel perde-i cehli[637] cân[638] gözinden
Ref' eyle ki görmez anı câhil
5 Dirlerse ki kimdür eyle taḳrîr
'Âmil ḳamu 'ilme ḥilme ḥâmil
6 *Diyem ki*[639] *nebîdür ü velîdür*
Ya'ni ki Muḥammed ü 'Alî'dür

VI[640]

1 Ey şâh-ı hidâyet ü 'inâyet
Ṭâlib saña cânumuz beġâyet[641]
2 Çâker saña ins ü cin ki[642] sensin
Şâhenşeh-i iḳlîm-i şehâdet
3 Merdûd-ı ezeldür ü ebeddür
Sen şâha getürmeyen[643] irâdet
4 'Aşḳuñ ḫaberi[644] ḫaberdür el-ḥaḳ
Bâḳîsi[645] fesâne vü[646] ḥiḳâyet

---

[631] YE'de ara başlık: Ca' ferî Ḥûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[632] şîr-i Ḫudâ: şîr ü Ḫudâ M1.
[633] vü: YE'de yok.
[634] üzere: içre YE.
[635] bir: pîr-i YE.
[636] bigi: gibi M1.
[637] cehli: YE'de yok.
[638] cân: cân sen YE.
[639] diyem ki: dile ki YE.
[640] YE'de ara başlık: Ca' ferî Ḥûb Ġûye (Caferî Güzel Söylemiş).
[641] Bu beyit M1'de iki defa yazılmış.
[642] ki: çün M1., M2.
[643] getürmeyen: görmeyen YE.
[644] ḫaberi: YE'de yok.
[645] bâḳîsi: tâ ḳubbesi YE.
[646] fesâne vü: fesâne-i YE.

5 Kimdür dise[647] baña ger[648] muḫâlif
Sulṭân-ı bidâyet ü nihâyet
6 *Diyem ki Nebî'dür ü Velî'dür*
Ya'ni ki Muḥammed ü 'Alî'dür

VII

1 Ey server-i 'âlem-i ma'ânî[649]
Sen bâḳi cihân be-külli fânî
2 Rûḥu'l-ḳudüs ile Ḫıżr'a[650] senden
İrişdi ḥayât-ı câvidânî
3 Çün esdi[651] irâdetüñ nesîmi
Vâr eyledi küll-i *kün fekân*'ı
4 Olmazdı sen olmasañ bu[652] 'âlem
Mevcûd sen eyledüñ cihânı
5 Ger baña suâl iderse sâil
Kimdür[653] diyü[654] şâh-ı kâmrânî
6 *Diyem ki Nebî'dür ü Velî'dür*
Ya'ni ki Muḥammed ü 'Alî'dür

VIII

1 Ey server-i ser-firâz-ı 'âlem
Vey[655] rehber-i rehnümâ-yı âdem
2 Hem maẓhar-ı ẕât-ı pâk-ı Bârî
Hem maẓhar-ı nûr-ı rûy-ı ḫâtem
3 Ey 'aḳsi Cemâl'üñ ü Celâl'üñ
Beñzer biri sûda[656] biri mâtem[657]
4 Cibrîl-i[658] emîn ḳapuña[659] ey cân
İrdükçe sürer yüzi[660] de-mâ-dem

---

[647] dise: dirlerse M1., dirse M2., dilese YE.
[648] ger: M1 ve M2'de yok.
[649] ma'ânî: mu'ânî M2.
[650] Ḫıżr'a: Ḥıżr'a M1.
[651] esdi: istedi YE.
[652] bu: dü M1., M2.
[653] kimdür: kim durur YE.
[654] diyü: bu M1.
[655] vî: ey YE.
[656] sûda. YE'de yok.
[657] mâtem: ḫâtem YE.
[658] Cibrîl-i: Cebrâîl-i YE.
[659] ḳapuña: ṭapuña YE.
[660] sürer yüzi: yüzine sürer YE.

5 Ey Caʿferi ṣorsalar ki kimdür
Ser-çeşme-i dîn ü şâh-ı aʿẓam
6 *Diyem ki nebîdür ü velîdür*
Yaʿni ki Muḥammed ü ʿAlî'dür

M1.26a-28a; M2. 31b-33b ; YE.13a-15a.

17
Der Medḥ-i Velehü Diğer İmâm-ı ʿAlî-i Haydar[661]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün

1 Elâ[662] Ey sâil-i[663] evṣâf-ı Ḥayder
Hevâdâr-ı Nebî ʿamm-i peyâmber[664]

2 Eğer benden ḫaber almaḳ dilerseñ
ʿAlî'nüñ baḥrına dalmaḳ[665] dilerseñ

3 ʿAlî nûrından oldı ẓâhir eşyâ
Zemîn ü âsumân pinhân u peydâ

4 ʿAlî'dür gülşen-i taḥḳîḳa bülbül
ʿAlî'dür maʿrifet bâġına[666] sünbül

5 ʿAlî'dür maẓhar-ı ẕâtı Ḫudâ'nuñ
ʿAlî'dür nûr-ı ʿaynı Muṣṭafâ'nuñ

6 ʿAlî'dür pertev-i nûr-ı İlâhî
ʿAlî'dür ins ü cinnüñ pâdişâhı

7 ʿAlî'dür şâh-ı merdân-ı mürüvvet
ʿAlî'dür mîr-i[667] meydân[668]-ı fütüvvet

8 ʿAlî'dür cism ü[669] cânı enbiyânuñ
ʿAlî'dür mihribânı evliyânuñ

---

[661] YE'de başlık yok.
[662] alâ: gel YE.
[663] sâil-i: sâil digil YE.
[664] peyâmber. peygamber M1., YE.
[665] dalmaḳ: ṭalmaḳ
[666] bâġına: bâġında YE.
[667] mîr-i: mîr ü M1.
[668] mîr-i meydân: sırr-ı Yezdân YE.
[669] cism ü: YE'de yok.

9 ʿAlî'dür ʿarş u kürsî levḥ ü ḫâme
ʿAlî'dür reḳḳ[670]-i menşûr ile nâme

10 ʿAlî'dür server-i evlâd-ı ḫâtem
ʿAlî'dür rehber-i Ḥavvâ vü Âdem[671]

11 ʿAlî'dür mîr-i meydân-ı ḳıyâmet
ʿAlî'dür şâh-ı sulṭân-ı şefâʿat

12 ʿAlî'dür maḥrem-i esrâr-ı Bârî
ʿAlî'dür Muṣṭafâ'nuñ yâr-ı ġârı[672]

13 ʿAlî'dür ḥaḳ imâmı *kün fekân*'uñ
ʿAlî'dür mebde'i kevn ü mekânuñ[673]

14 ʿAlî'dür *lem yezel* ʿilminde kâmil[674]
ʿAlîdür eyleyen maḳṣûdı ḥâṣıl

15 ʿAlî'dür *ḳul huvallah*'dan ibâret[675]
ʿAlî'dür bî-şerîk bî-vizâret

16 ʿAlî'dür nev-bahâr-ı bâġ-ı cennet
ʿAlî'dür mîve-i bostân-ı raḥmet[676]

17 ʿAlî'dür *künt ü kenzüñ* ibtidâsı
ʿAlî'dür ol ki yoḳdur intihâsı

18 ʿAlî'dür ol ki ḳâ'imdür irilmez
ʿAlî'dür ol ki ten ansız olmaz[677]

19 ʿAlî'dür ol ki dâimdür vücûdı
ʿAlî'dür ol ki eylerler sücûdı[678]

---

[670] reḳḳ: ṣıdḳ YE.
[671] Havvâ vü Âdem: Ḥaḳ ey Âdem YE.
[672] yârıġâr: râzıġâr YE.
[673] kevn ü mekânuñ: cism ile cânuñ YE.
[674] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[675] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[676] Bu beyitten sonrası YE'de karışmıştır.
[677] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür ol ki ḳâimdür ölmez / ʿAlî'dür anuñ ansız ten dirilmez."
[678] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür ol ki ḳâimdür vücûdı /ʿAlî'dür ol ki iderlerdi sücûdı."

20 ʿAlî'dür Hû deyü dağlar yüriden
ʿAlî'dür kâfirüñ bağrın eriden[679]

21 ʿAlî'dür *innemâ'* nuñ tâc-dârı
ʿAlî'dür *hel etâ'* nuñ şeh-süvârı

22 ʿAlî'dür ḳâfu'l-Ḳur'ân ʿAlî'dür
ʿAlî'dür câmiʿ-i Furḳân ʿAlî'dür

23 ʿAlî'dür *lev- keşef* sırrın ḳılan fâş
ʿAlî'dür ṣûret-i her[680] naḳşa naḳḳâş

24 ʿAlî'dür dürr-i deryâ-yı ṭarîḳat
ʿAlî'dür rehber-i râh-ı ḥaḳîḳat[681]

25 ʿAlî'dür sırr-ı *ev-ednâ'*ya maḥrem
ʿAlî'dür aʿẓam u aʿlâ vü ekrem[682]

26 ʿAlî'dür sûsen-i ʿarş u aʿẓamuñ
ʿAlî'dür ḥûr-ı cennet-i Naʿîm'üñ[683]

27 ʿAlî'dür *laḥmüke laḥmî* vü demi
ʿAlî'dür Muṣṭafâ'nuñ ibn-i ʿammi

28 ʿAlî'dür vâḳıf-ı esrâr-ı Aḥmed[684]
ʿAlî'dür *ellezî esrâ'da* sermed

29 ʿAlî'dür güher-i baḥr-ı maʿânî
ʿAlî'dür her kişinüñ tende cânı[685]

30 ʿAlî'dür şâh-ı sulṭân-ı şerîʿat
ʿAlî'dür mîr-i meydân-ı ḥaḳîḳat[686]

---

[679] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[680] her: YE'de yok.
[681] Bu beyitin mısraları YE'de karıştırılmıştır: "' Alî'dür rehber-i râh-ı ṭarîḳat / ʿ Alî'dür dürr-i deryâ-yı ḥaḳîḳat."
[682] Bu beyit YE'de şu şekildedir. " ʿ Alî'dür sırr-ı ol dünyâya maḥrem / ʿ Alî'dür aʿẓam-ı aʿlâya ekrem"
[683] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[684] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[685] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[686] Bu beyit M1 ve M2'de yok.

31 ʿAlî'dür kâşifi her müşkilâtuñ
ʿAlî'dür Hıżr'ı hem âb-ı ḥayâtuñ[687]

32 ʿAlî'dür ʿilminüñ bâbı Nebî'nüñ
ʿAlî'dür müftisi hem yevm-i dînüñ

33 ʿAlî'dür *ʿalleme'l-esmâ*'da mâhir
ʿAlî'dür nûr-ı bâṭın nûr-ı ẓâhir[688]

34 ʿAlî'dür Bâ-yı *Bismillâh*'a noḳṭa
ʿAlî'dür ḥarf-i ḥablu'llâha uḳde

35 ʿAlî'dür hem ḥurûf-ı *lâ-yezâlî*
ʿAlî'dür Muṣṭafâ'nuñ per ü bâli[689]

36 ʿAlî'dür hem kelâm-ı nâṭıḳ-ı Ḥaḳ
ʿAlî'dür mâlik-i mülk[690] añla muṭlaḳ

37 ʿAlî'dür fâʿil-i muṭlaḳ cihânda
ʿAlî'dür söyleyen her zebânda[691]

38 ʿAlî'dür ʿâlim-i ʿallâm-ı ḥikmet
ʿAlî'dür ḳâhir ü ḳahhâr u ḳudret[692]

39 ʿAlî'dür ḳâtil-i ʿAnter ʿAlî'dür
ʿAli'dür mâlik-i esrâr ʿAlî'dür[693]

40 ʿAlî'dür ʿAnter'üñ başın getüren
ʿAlî'dür kâfiri andan[694] götüren [695]

41 ʿAlî'dür ibtidâsı ism-i ẓâtuñ
ʿAlî'dür intihâsı her şıfâtuñ

---

[687] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür menbaʿ-ı mevt ü ḥayâtuñ"
[688] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür min ledün ʿilmiyle ẓâhir."
[689] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[690] mâlik-i mülk: mâlikü'l-mülk M1.
[691] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[692] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[693] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[694] andan: ortadan YE.
[695] Bu beyit M1 ve M2'de yok.

42 ʿAlî'dür maḥremi elest ü nâruñ
Güli vü bülbüli her nev-bahâruñ

43 ʿAlî'dür ḥall iden her müşkilâtı[696]
ʿAlî'dür gösteren bunca ṣıfâtı

44 ʿAlî'dür Ẕü'l-feḳâr'uñ yâr-ġârı
ʿAlî'dür Düldül'üñ çapan süvârî[697]

45 ʿAlî'dür ol ki yoḳdur żıddı anuñ
ʿAlî'dür ol ki yoḳdur n'iddi anuñ

46 ʿAlî'dür menşe'-i nûr-ı Muḥammed[698]
ʿAlî'dür maḫẓen-i esrâr-ı sermed

47 ʿAlî'dür nûrı ʿarżuñ ü semâvât
ʿAlî'dür maẓhar-ı keşf ü kerâmât[699]

48 ʿAlî'dür maḫzen-i[700] cûd u seḫâvet
ʿAlî'dür menbaʿ-ı luṭf u şecâʿat

49 ʿAlî'dür ins ile cinnüñ imâmı
ʿAlî'dür Aḥmed'üñ ḳâ'im maḳâmı

50 ʿAlî'dür nûr-ı burhân sırr-ı Ḳur'ân
ʿAlî'dür şîr-i Yezdân[701] mîr-i meydân

51 ʿAlî'dür cümleden[702] efḍâl cihânda
ʿAlî'dür cümleden ekmel beyânda

52 ʿAlî'dür *ḳul kefâ* 'nuñ kâmurânı
ʿAlî'dür ʿâlemüñ[703] ṣâḥib-ḳırânı

---

[696] müşkilâtı: müşkilâtuñ YE.
[697] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[698] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[699] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür nûru's-semâvet / ʿAlî'dür maẓhar-ı keşf ü kerâmet."
[700] maḫzen-i: maʿden-i YE.
[701] Yezdân: merdân M1., M2.
[702] cümleden: cümle YE.
[703] ʿâlemüñ: cümlenüñ M1.

53 ʿAlî'dür her velînüñ reh-nümâsı
ʿAlî'dür her nebînüñ pîşvâsı[704]

54 ʿAlî'dür Mûsa vü Tûr u münâcât[705]
ʿAlî'dür ḳâḍı-i her dürlü ḥâcât

55 ʿAlî'dür bülbül-i vird-i zübânı[706]
ʿAlî'dür bâġ-ı cennet gülsitânı

56 ʿAlî'dür sırr-ı tevhîd-i *Ene'l-Ḥaḳ*
ʿAlî'dür ẕât-ı pâk-ı Haḳḳ-ı muṭlaḳ

57 ʿAlî'dür nâfiḫ-i rûḥ-ı iżâfî[707]
ʿAlî'dür murġ-i ʿAnḳâ kûh u ḳâfî

58 ʿAlî'dür evliyânuñ şemʿ-i cemʿi
ʿAlî'dür enbiyânuñ cemʿ-i cemʿi[708]

59 ʿAlî'dür tâc-ı devlet evliyâya
ʿAlî'dür ʿayn-ı raḥmet enbiyâya[709]

60 ʿAlî'dür laʿli ḫalḳ iden ḥacerden
ʿAlî'dür mîveler viren şecerden

61 ʿAlî'dür ḳâmiʿ-i[710] erkân-ı Ḫayber
ʿAlî'dür ḫâce-i sulṭân-ı ḳamber

62 ʿAlî'dür gösteren Ṭûr'ı Mûsâ'ya
ʿAlî'dür âsâyı viren Mûsâ'ya[711]

63 ʿAlî'dür ḫükm iden bil kim[712] Yemen'de
ʿAlî'dür şâh cümle encümende[713]

---

[704] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür her velînüñ pişvâsı / ʿAlî'dür her şafînüñ reh-nümâsı."
[705] Mûsâ vü Ṭûr u münâcât: Mûsâ-ı Ṭûr-ı münâcât YE, Mûsâ-ı Ṭûr u münâcât M2.
[706] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[707] iżâfi: münâffi YE.
[708] cemʿi: şemʿi YE.
[709] enbiyâya: aṣfiyâya YE. Bu beyit M1'de yoktur.
[710] ḳâmiʿ-i: ḳâṭıʿ-ı YE.
[711] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[712] bil kim: M2'de yok.
[713] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "ʿAlî'dür naḫla ḥükm iden Yemen'de /ʿ Alî'dür pehlivân her necemde."

64 ʿAlî'dür maẓhar-ı sırr-ı ḥaḳâyıḳ
ʿAlî'dür muḫbir-i[714] ʿilm-i[715] daḳâyıḳ

65 ʿAlî'dür ibtidâsı ibtidânuñ
ʿAlî'dür intihâsı intihânuñ

66 ʿAlî'dür ʿilme ʿâmil[716] ḥilme ḥâmil
ʿAlî'dür ġâzi-i şehr-i Selâsil

67 ʿAlî'dür ol ki tâʿat içre ḫâtem
Virüpdür sâile[717] vallâhu aʿlem

68 ʿAlî'dür kim kesilmiş elleri ol
Bütün ḳıldı yitürken şöyle maʿzûl

69 Be-ḥaḳḳı Fâṭıma şeppîr ü şepper[718]
Ki bunlardur ḥaḳ evlâd-ı peyâmber[719]

70 Be-ḥaḳḳı ʿAbidîn[720] ol şâh-ı ʿâlem
Be-ḥaḳḳı Bâḳır ol sulṭân-ı aʿẓam

71 Be-ḥaḳḳı Caʿfer-i Sâdıḳ ki ârif
Anuñ yolında kesb itdi maʿârif[721]

72 Be-ḥaḳḳı merḳad-ı Mûsî-i Kâẓım
Ki oldur ḥarf-i ḥablu'llâha nâẓım[722]

73 Be-ḥaḳḳı Şâh Rıżâ imâm-ı aʿẓâm
Ki ʿinde'llâh [723] olmışdı[724] mükerrem

---

[714] muḫbir: maḥzen YE.
[715] ʿilm-i: ʿilm ü M1.
[716] ʿâmil: ʿâlim YE.
[717] sâile: sâil YE.
[718] şeppîr ü şepper: şepîr ü şeper M2., YE.
[719] peyâmber: peygamber M2., YE.
[720] ʿÂbidîn: Ẕeyne'l-ʿÂbidîn YE.
[721] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "Anuñ ʿilmiyle buldılar maʿârif."
[722] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "Bi-ḥaḳḳı Kâẓım ol Mûsâ Rıżâ'nuñ /Ki anlardur bize iden ʿaṭânuñ."
[723] "Allah katında."
[724] olmışdı: olmışdur YE.

74 Be-ḥaḳḳı ân Takî kân-ı taḳvâ[725]
Ki dînin Aḥmed'üñ ḳıldı müḥeyyâ

75 Be-ḥaḳḳı ân Naḳî nûr-ı Yezdân
K'anuñdur ins ü cin emrine fermân[726]

76 Be-ḥaḳḳı ʿAskerî kim[727] aña ʿasker
Melâik oldılar cümle ser-â-ser

77 Be- ḥaḳḳı Mehdî-i mîr-i[728] muʿallâ
ʿAlî'nüñ sırrıdur ol şâh-ı aʿlâ[729]

78 İlâhî Caʿferî'yi ḥażretüñden[730]
Irâġ itme ayurma raḥmetüñden

79 Ki senüñ bir kemîne kemterüñdür[731]
Gulâm-ı ḫandân-ı Ḥayderüñdür[732]

M1. 28a-30a; M2. 33b-35a; YE. 23a-25a.

18
Velehun-Naẓm-ı Der -Medḥ-i Ḥaḳḳ O Hurûfü't-Tehecci[733]
Faʿilâtün Mefâʿilün Faʿilün

1 Elif ey[734] şehsüvâr-ı şâh-ı ḳadîm
Eḥad ü lâ şerîk ü Ḥayy ü ʿAlîm

2 Be bahâdır-ı yevm-i ṣâf-ı[735] muṣâf
Ḳâtil-i küll-i müşrikât-ı ḥaçîm

3 Te tilâvet kim itdi[736] ġayr-ı ʿAlî
Ṭurfetü'l-ʿayn içre ṣuḥuf-ı kerîm

---

[725] kân-ı taḳvâ: erkân-ı taḳî YE.
[726] Bu beyit YE'de yok.
[727] kim: hem YE.
[728] mîr-i: mîr ü M2.
[729] Şâh-ı aʿlâ: oldı peydâ YE.
[730] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "İlâhi Caʿferî hem Caʿferü ňden."
[731] kemterüñdür: kemterîdür YE.
[732] ḫayderüñdür: ḫayderîdür YE.
[733] Velehu Eyḍan M2.
[734] ey: ol M2.
[735] ṣâf-ı: ṣaf-u M2.
[736] kim itdi: itdi kim M1.

4 Şe ṣenâ eyler aña cümle eşyâ
Zî-kerâmet ẕihî vücûd-ı ʿaẓîm

5 Cim cennât[737] ḳapusına fettâh
Esedu'llah'dur añla olma behîm

6 Ḥa ḥayât andan oldı cümleye baḫş
Kim ki bildi bu sırrı buldı Naʿîm

7 Ḫı Ḫudâvend-i cümle kevn ü mekân
Ḥaydar oldı eyâ cüvân-ı fehîm

8 Dal devlet anuñ ki ḳıldı sücûd
Şâh-ı merdâna ol bi-ḳalb-i selîm

9 Ẕel ẕikr eyleyen zebân ismin[738]
Çürümez yerde yatsa gerçi dilîm

10 Ra raḥmet ḳamu ʿAlî'dendür
Mü'min ü mü'minâta[739] ziye raḥîm

11 Ze zihî Kibriyâ-yı pür-ḳudret
Kim olupdur[740] cihâna küll-i ḥakîm

12 Sin sırrına ʿaḳl irişmez anuñ
Ki ne vechiledür muḥîṭ ü muḳîm

13 Şın şükr eyle her nefesde aña
Ta saña rûzi ḳıla luṭfı ʿamîm

14 Ṣad sunʿına şek getürme anuñ
Ki saña itmeye ʿaẕâb-ı elîm

15 Ḍad ḍarbına durmaz idi anuñ
Olsa ger kûh-ı âhenîn-i ʿazîm

16 Ṭı ṭavâf itdüñ ise dil Necef'in
Değşürüldi ḳamu şifâya saḳîm

---

[737] cennât: cennet M2.
[738] ismin: ismüñ M1.
[739] mü'minâta: mü'minât M1.
[740] olupdur: olaydı M1.

17 Ẓı ẓulümden necât ister iseñ
Eyle iḳrâr şâha olma leîm

18 ʿAyn ʿayn-ı ʿAlî libâsından
Bize gösterdi hem vücûd u cesîm

19 Ġayn ġayret ḳılıcuñı bilüñe
Baġlayup[741] düşmenüñ eyle dü nîm

20 Fe fenâdur çü cîfe baġlama dil
Mihr-i Ḥaydar var iken olma raḳîm

21 Ḳaf ḳudret yediyle cümlemüzüñ
Rızḳına bil ki şâh oldı ḳasîm

22 Kef *kün* didi oldı kevn ü mekân
Añlamadı bu remzi dîv ü recîm

23 Lam leyl-i ẓulümde anı aña
Didi Ḥaydar işidüp anı kelîm

24 Mim muḥibb-i imâm-ı küll-i imâm
Olmayanlara ḳısmet oldı cehîm

25 Nun *nûr-ı semâ vü*[742] *ʿarżʿ* Alîst
Çî zeni ṭabl-i İbrîz-i kelîm

26 Vav vaḥdet deñizi içre yaḳîn
Bî-gümân şâhdur çü dürr-i yetîm

27 He hidâyet ḳamuya andandur
Eser iḥsânınuñ yili çü nesîm

28 Lam elif *lâ fetâ illa ʿAlî*
Diyüñ[743] refʿ ola küll-i ḫavf ile bîm

29 Ye *yünâdi'l münâdî fi'l-ʿaraṣât*
Leyse maʿbûd ġayr-ı şâh-ı ḳadîm[744]

---

[741] Baġlayup: baġla dîn M2.
[742] semâ vü: semâvât M1.
[743] diyüñ: diñ M2.
[744] Beyitin anlamı: "Arasat'ta çağırıcılar, -yüce şahtan başka tapılacak yoktur- diye bağırırlar."

30 Ca‘ ferî’yem ki şâhı ẕikr iderem
Nitekim deprenür dehende dilim

M1. 30a-31a; M2.35a-36a.

19
Velehun-Naẓm Der Vaṣf-ı O vü Âl-i ‘Abâ-ı Keremu’llâh[745]
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ol Muḥammed Muṣṭafâ kim ‘âlemüñ sulṭânıdur
Enbiyânuñ serveri hem evliyânuñ ḫânıdur

2 Aṣfiyânuñ bihteri hem etḳıyânuñ mihteri
Aḥmed-i Muḫtar’dur ol kim seḥâb-ı eyvânıdur

3 Maḥşerüñ bil kim şefi‘idür Ḥabîb-i Ẕü’l-Celâl
Kevṯerüñ hem şâh-ı merdân sâḳi-i mestânıdür

4 Her ne isterseñ sen ol şâh-ı keremden iste kim
Menba‘-ı cûd u seḫâvet hem mürüvvet kânıdur

5 Ol erenler şâhıdur Ḥaḳḳ’uñ kelâm-ı nâṭıḳı
Hem Zebûr u İncîl ü Tevrât ü hem Furḳânı’dur

6 Tâc-dâr-ı *innemâ* şâh-ı livâ-yı *hel etâ*
Bu’l-Ḥasan’dur kim cihân sulṭanları der-bânıdur

7 Tañrı’nuñ arşlanı hem çeşm-i çerâġ-ı evliyâ
Ol ‘Aliyyü’l-Murtażâ’dur kim cihânuñ cânıdur

8 *Laḥmüke laḥmi* ḥadîṯi geldi şâhuñ şânına
Aḥmed’üñ cismi anuñ cismi vü ḳanı ḳanıdur

9 Ṭâlib ol şol ‘ilme kim Ḥaydar’dur anuñ ḳapusı
Ol ḳapudur ol ki ‘âlem faḫri şehristânıdur

10 *Lâ fetâ illâ ‘Alî lâ seyfe illâ Ẕü’l-feḳâr*
On sekiz biñ ‘âlem anuñ emrinüñ fermânıdur

11 Dest-gîridür Ḥasan şâhuñ ṭarîḳ ehlinüñ
Şâh Ḥüseyn’üñ ḥaḳḳıçün kim Kerbelâ meydânıdur

---

[745] velehu Eyḍan M2.

12 Kim ki bildi sırrını Ẕeyne'l-ʿİbâd'uñ ẕerrece
Gün bigi[746] göñli evi ol nûr ile nûrânıdur

13 Cân u dilden[747] ger muḥibbiseñ Muḥammed Bâḳır'uñ
Caʿfer-i Ṣâdıḳ senüñ her derdünüñ dermânıdur

14 Mûsi-i Kâẓım[748] emîridür cihânuñ ser-be-ser
Hem ʿAlî Mûsâ Rıżа[749] ʿâriflerüñ burhânıdur

15 Ol Muḥammed kim aña dirler Taḳîyy-i müttaḳî
ʿArş u ferş ü nüh felek her dem anuñ seyrânıdur

16 Ṭut Naḳî'nüñ meẕhebin k'oldı ṭarîḳ-i ehl-i dîn
Dîn anuñ meẕheb anuñ îmân anuñ îmânıdur

17 ʿAskerî'nüñ yolına canlar fedâ her dem-be-dem
Mehdi-i ṣâḥib-zamân ki cânumuz ḳurbânıdur

18 Ârzusında bil yeter hem[750] Caʿferî bu ḥayfanuñ
Gel beḳâ mülkin temennî ḳıl ki dünyâ fânidür

19 Nice leẕẕet alısarsın bu ḫarâbâddan
Muṣṭafâ ḳavlince çün mü'minlerüñ zindânıdur

20 Ehl-i beytüñ rûḥına yüz biñ duʿâ yüz biñ ṣenâ
Her nefesde eylemek ʿâriflerüñ erkânıdur

M1.31a-32b; M2.37b-38b.

---

[746] bigi: gibi M1.
[747] cân u: cân-ı: M2.
[748] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M2.
[749] Ali Mûsâ Rıżâ: Alî Mûsa'r-Rıżâ
[750] bil yeter hem: yeter bil M2.

20

Velehün-Naẓma Der-Medḥ-i Ḥaydar-ı Ṣafder Meʿâl Muḥammed-Mihter[751]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ey imâm-ı pîşvâ-yı her dü ʿâlem ehl-i dîn
Uş felek üzre saña meddâḥ Cibrîl-i emîn

2 Ṭâ vü Ḥâ burcında tâbân âfitâb devletüñ
Aḥter-i ẓâtuñla rûşen âsmân-ı *Yâ* vü *Sîn*

3 Eşiğine yüz sürer her dem-be-dem şems-i felek
Şol yed-i beyżâ ẓuhûr[752] itdükçe sende âsitîn

4 Naʿl-i sîm-i Düldülüñ'dendür ḳamer raḫşân şehâ
Ḫâk-pâyuñ tozı nûr-ı çeşm-i cümle ḥûr-ı ʿîyn

5 ʿAli dergâhındadur ḥayli melâik Ya ʿAlî
Baġlayup ʿahd-i ʿubûdiyet kemîne kemterîn

6 Yoḳ durur fażlıyla bu ʿâlemde bir hemtâ saña
Çün saña nefsüm didi ol *raḥmeten li'l-ʿâlemîn*

7 İrmedi miʿrâcına ʿâlemde hiç dest-i rüsül[753]
Saña miʿrâc oldı çün ketf-i şeh-i dünyâ vü dîn

8 Seni andan ötrü imâm itdi Aḥmed yirine
Yoġ idi çün bir daḫi miṣlüñ imâmetde emîn

9 Aṣlını ḳatʿ eyledüñ küfrüñ çü ḍarb-ı tîg ile
Buldı andan ḳuvvet İslâm yâ Emîre'l-Mü'minîn

10 İctimâʿ-ı âb u âteş olmaya mümkin velî
Âb-ı şemşîr-i[754] cihângîrüñdür âteşle ʿacîn

11 Sañadur mülk-i sülûnîden dem urmaḳlıḳ revâ[755]
Oldı çün te'vîl her defter żamîrinde mübîn

---

[751] Velehu Eyḍan M2.
[752] ẓuhûr: ẓuhû M2.
[753] hiç dest-i rüsül: dest-i hiç resûl M2., hiç dest-i resûl YE.
[754] şemşîr-i: şemsîr-i M1.
[755] revâ: şehâ M1.

12 Tâ ki ol demden beri[756] ġayb olduñ ey nûr-ı ilâh
Ẓulm ü ẓulmet birle pür oldı ḳamu rûy-ı zemîn

13 Ḥaḳ senüñ dilüñle söylerdi kelâmı bî-gümân
Ol gice kim oldı miʿrâc Aḥmed'e ʿarş-ı berîn

14 ʿİzzetüñ vaṣfı nice gelsün dile çünkim Ḫudâ
Didi Ḳur'ân'da seniñçün *nefsi ḫayrü'l-mürselîn*

15 Olalı demden beri tutduñ cihân mülkin ḳamu
Tâ saña *el melikü'l ḥaḳḳu'l mübîn* naḳş-ı nigîn

16 *Âisü min raḥmetu'l-lâh* oldı dünyede beri[757]
Her ki seni bilmedi bu cümle eşyâdan güzîn

17 Eyleme maḥrûm şefâʿatdan bizi ey şâh çün
Laḥmüke laḥmi didi saña şefîʿü'l-müẕnibîn

18 Vâriṯ-i ʿilm-iʿ Aliyyü'l-Murtażâ yaʿni Ḥasan
Kim odur dünyâda vü ʿuḳbâda sultân-ı yaḳîn

19 Ol şehîd-i râh-ı dîn maẓlûm-ı deşt-i Kerbelâ
Ḥaḳ rıżâsına fedâ ḳıldı revân-ı nâzenîn

20 Sâlik-i râh-ı ḥaḳîḳat muḳtedâ vü müctebâ
Pâdişâh-ı heft ekâlim yaʿni Ẕeyne'l-ʿÂbidîn

21 Gel ḥarîm-i ḥürmet-i Kâẓım'a eyle bir naẓar
K'onlaruñ ḥaḳḳında geldi *Kâẓımîn ü Ṣâdıḳîn*

22 Merḳadından cennete irmiş durur anuñ şeref
Şâh ʿAlî Mûsâ Rıżâ k'oldı imâm-ı heştümîn

23 Dâmenîn elden ḳoma zinhâr Takî'nüñ kim bular
Kulluhum kânû min baʿde'n- nebiyy-i ḥablü'l-metîn

24 Cân göziyle gel beri[758] faẓl-ı Naḳî'ye ḳıl naẓar
Kim ol oldı muḳtedâ-yı ṭayyibîn ü ṭâhirîn

---

[756] beri: berü M1.
[757] dünyede beri: çünkim dünyede M1.
[758] beri: berü M1.

25 Gel imâm ʿAsker'i gör kim nice ẓabt eyledi
Kişver-i İslâm'a ḳuvvet birle ol ḥaşn-i ḥaṣîn

26 Ol zamân kim ola ẓâhir Mehdî-i ṣâḥib-zamân
Ola fermânında anuñ mülk-i ʿâlem ecmaʿîn

27 Her kim anuñla ḳıla ẓâhir olıncaḳ iḫtilâf
Put[759] perestler içre bulunmaya andan kemterîn

28 Geldi bunlar şânına rubʿı kelâmuñ bî-ḫilâf
Didi ḥaḳḳında bularuñ *ṣâdıḳîn* ü *ṣâbirîn*

29 Çâr-deh maʿṣûm ki cennet bunlaruñçündür[760] binâ
Bunlaruñ güher-feşân nuṭḳındadur mâ-i muʿîn

30 Kevṣer ü ḥûr u melâik âsmân u ʿarş u ferş
Bunlaruñ ʿaşḳına mevcûd evvelîn ü âḫirîn

31 Yâ İlâhî çâr-deh maʿṣûm ḥaḳıçün[761] **Caʿferî**
Bî-dili bî-çareyi ḳılma dü ʿâlemde ḥazîn

32 Dünyede[762] vü âḫiretde vir murâdın Yâ Kerîm
Raḥm ḳıl aḥvâline sensin çü ḫayrü'r-râḥimîn

M1.32a-33a; M2.38b-40b.

21
Velehün-Naẓm Der-Medḥ-i ʿAliyy-i Veliyy-i Keremullâhu Veche[763]
Müfteʿilün Fâʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

1 Ṣâḥib-i seyf ü ḳalem
Şâh-ı selâmün ʿaleyk
Menbaʿ-ı lutf u kerem
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

[759] put: büt M2.
[760] bunlaruñ: anlaruñ M2.
[761] ḥaḳı çün: ḥaḳḳı M1.
[762] dünyede: dünyâda M1.
[763] Velehu Eyḍan M2.

2 Pîşvâ-yı evliyâ
Vü rehber-i aṣfiyâ
Tâc-ı ser-i evṣıyâ
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

3 Şâh-ı reh-i *hel etâ*
Pâdişeh-i *lâ fetâ*
Tâc-ı siret-i *innemâ*
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

4 Bu'l-Ḥasan ü Bu-türâb
Müftî-i rûz-ı ḥisâb
Nûr-ı meh ü[764] âfitâb
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

5 Maẓhar-ı ẕât u ṣıfât
Kâşif-i her müşkilât
Zübde-i în kâinât
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

6 Pâdişeh-i ins ü cân
Server-i her dü cihân
Ḳâsım-ı nâr u cinân
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

7 Ḥaydar-ı Ḥayber-figen
Ṣafder-i hem[765] ṣaf-şiken
Kâmil-i her ʿilm ü fen
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

8 Şâh-ı vilâyet tûyi
Nûr-ı hidâyet tûyi
ʿAyn-ı ʿinâyet tûyi
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

9 Câmiʿ-i Ḳur'ân tûyi
Menbaʿ-i iḥsân tûyi
Ekmel-i insân tûyi
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

---

[764] meh ü: meh-i M1.
[765] hem: her M1.

10 Şâh-ı reh-i *men ʿaref*
Şaḫne-i şehr-i Necef
Şîr-i Ḫudâ bâ-şeref
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

11 Baʿdeke[766] nûr-ı Hüdâ
En Ḥasan-ı müctebâ
Menbaʿ-i nûr-ı żiyâ
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

12 Baʿdehu şeppîr hem
Der heme ʿâlim-i ʿilm
Kân-ı kemâl ü kerem
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

13 Baʿdehu Ẕeyne'l-ʿİbâd
Pâdişeh-i ʿadl-i dâd
Server-i cümle bilâd
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

14 Baʿdehu Bâḳır imâm
Baḥr-i ʿulûmet tamâm
ʿÂrif-i ʿilm-i kelâm
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

15 Baʿdehu Ṣâdıḳ emîr
Der-i dü cihân destgîr
Bâ-naẓar u bî-naẓîr
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

16 Baʿdehu Kâẓım Rıżâ
Maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ
Şâh-ı serîr-i livâ
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

17 Baʿdehu sultân Taḳî
Baʿdehu burḥân Naḳî
Rehber-i her müttaḳî
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

---

[766] baʿdeke: baʿdehû M2.

18 Baʿdehumâ ʿAskerî
Her dü cihân serveri
Kevn ü mekân rehberi
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

19 Baʿdehu ṣâḥib-zamân
Mehdi-i her dü cihân
Tâc-ı ser-i mü'minân
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

20 Bende tura Caʿferî
Ez-dil ey dîn serveri
Kevn ü mekân rehberi
Şâh-ı selâmün ʿaleyk

M1.33a-34b; M2.40b-41b.

22

Velehun-Naẓm Der-Medḥ-i Ḥaḳḳ ʿAlî İbn Ebî Ṭâlib Keremullâhu Veche[767]

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Eyâ bu ʿâleme cism ü eyâ bu ʿâleme cân
Medâr-ı *kün feyekûn* pâyidâr-ı kevn ü mekân

2 Der-i medîne-i ʿilm-i Nebî vü[768] mefẖar-i âl[769]
Emîr-i mülk-i selûbin imâm-ı her dü cihân

3 Ḫalîfe-i ḥarem-i[770] Mekke[771] ḫâricî-efgen
Reîs-i Yeṯrib ü sulṭân-ı şarḳ u garb u ʿayân

4 Sirâc-ı şemʿ-i şehâdet şefîʿ-i yevm-i ḳıyâm
Kilîd-i genc-i maʿânî ḫazîne-i ʿirfân

5 Żiyâ-yı şems-i pür-envâr ü nûr-ı bedr ü nücûm
Kerîm ü bâ-kerem ü luṭf u menbaʿ-i iḥsân

---

[767] Velehu Eyḍan M2.
[768] vü: M1'de yok.
[769] Bu mısra M1'de şu şekilde yazılmış: "Didi ʿilme medîne-i ʿilm Nebî mefẖar-i âl." İlme sözcüğünün üzeri karalanmış.
[770] ḥarem-i: ḥarem-ü M1.
[771] Bu sözcüğün üzeri M1'de karalanmış.

6 Miyân-beste-i Aḥmed ü muʿallime'l-esmâ
Muʿîn-i memleket-i dîn ü mâye-i îmân

7 Emîr-i sidre vü şâh-ı serîrü'r-Raḥmân
ʿAlîm ü ʿâlim ü ʿallâm ü ʿalleme'l-Kur'ân

8 Cemâl ü[772] cûd u ʿatâ vü seḫâya menbaʿdur
Kemâl ü maʿrifete baḥr[773] oldı gevhere kân

9 Sütûde-i ẕât-ı şerîfi güzîn her eşyâ
Sır-ı evḳât ü şıfât ü serây-ı her erkân

10 Fenâ bu cümle-i eşyâ vü vech-i o bâḳî
İşâret oldı buña *küllü men ʿaleyhâ fân*

11 Anuñ muḫâlefeti zehr-i ḳâtil-i ekber
Anuñ muvafaḳatı[774] derde bî-gümân dermân

12 Ne görsün anı şeyâṭîn ü mürted ü melʿûn
Çü perdesini gözinden götürmedi Raḥmân

13 Meh-i münîr-i semâvât-ı *lev keşef*[775] bak Ḥaydar
İmâm-ı dîn Esedu'llâh şeh-i zemîn ü zamân

14 Emîn ü ḥâfıẓ-ı aḥkâm-ı şerʿ-i Muṣṭafavî
İmâm-ı ḳâḍı-ı ḳużżât-ı cümle ins ile cân

15 Kelâm-ı nâṭıḳ-ı Bârî vü ḥüccet-i ḳâṭıʿ
Mübeyyin-i heme ʿilm -i[776] delâil ü burḥân

16 Ḫaṭîb-i minber-i ʿilm-i *ledünni* müfti-i dîn
Cihân ḫalḳına cân-baḫş ü câmiʿ-i Furḳân[777]

17 Ol iki baḥr ḥaḳıçün ki şâh Fâṭıma
Şepîr ü şeper[778] olur iki lüʿlü vü mercân

---

[772] cemâl ü: cemâl M1.
[773] baḥr: kân M1.
[774] muvâfaḳat: muvâfatı M1.
[775] lev keşef: ev keşef M1.
[776] ʿilm-i: ʿilm-ü M2.
[777] Furḳân: Ḳur'ân M2.
[778] şepîr ü seper: şeppîr ü şepper M2.

18 Serîr-i Ẕeyne'l-ʿİbâd oldı bil ki ʿarş-ı ʿaẓîm
Livâ-yı Bâḳır u Ṣâdıḳ firâz-ı heft-eyvân

19 Gel imdi âyet-i *Ve'l-Kâẓımîn*'e eyle naẓar
Ki şân-ı Kâẓım'a gönderdi anı ol Sübḥân

20 Rıżâ eşiğine sür yüzüñi kim ol şâhuñ
Derinde cümle melâik[779] durur şehâ derbân

21 Tâḳî ki tâc-ı seri oldı ehl-i taḳvânuñ
Müdâm secde ḳılur maḳdeminde müttaḳiyân

22 Naḳî ki naḳdi anuñ Askerî'dür ey mü'min
Cihânda görmedi miṣlini dîde-i devrân

23 İmâm-ı ḥüccet-i kâim Muḥammed-i Mehdî
K'anuñ[780] zamân-ı ẓuhûrında olur emn ü emân

24 Kul ol gel imdi sen ol[781] şâha Caʿferî kim olur
Kemîne bende eşiğinde[782] Ḫüsrev ü Ḥâḳân

25 Hidâyet isteyen ol şâha eyledi iḳrâr
Bil aña münkir olandur muḍill ü ser-gerdân

M1.34b-35b; M2.41b-42b.

23

Velehun-Naẓm Der- Medḥ-i Evṣâf-ı Ḥaydar-ı Kerrâr[783]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ey dil gel imdi genc-i nihân âşikâr[784] ḳıl
Tîġ-i zebân çeküp ṣıfat-ı Ẕü'l-feḳâr ḳıl

2 Evvel bıraḳ cân u ser ol sû-yı sidreye
Andan ṣenâ-yı server-i Düldül-süvâr ḳıl

---

[779] cümle melâik. cemʿ-i melâik M2.
[780] Anuñ: anıñ M2.
[781] sen ol: M1'de yok.
[782] eşiğinde: eşiğine M1.
[783] Velehu Eyḍan M2.
[784] Âşiḳâr: âşiḳâre M1.

3 Her kim ʿAlî vü âl-iʿAlî'den değül demi
Añma anuñ ḥikâyetini iḫtiṣâr ḳıl

4 Naḫli ki bitmese ʿAli mihriyle ḫâkden
Sen anı ḳaṭʿ eyle vü sütûn-ı dâr ḳıl

5 Peyk-câm ü bâde sâkî-i Kevṣer elindedür
Maḫmûr-ı câna fikr-i ilâc-ı ḫumâr ḳıl

6 Ḳılma ḫilâf Ḥaydar'a terk eyle cân u ser
Bu bende ḳulını işidüp iʿtibâr ḳıl

7 Ol ḳavm ki muḫâlefet-i şehde[785] mevc urur
Deryâ-yı ẓulmet[786] oldı olardan kenâr ḳıl

8 Müşkil-güşâ-yı ʿukde-i her kârdur yaḳîn
Rûşen dilerseñ olmaġ anı imdi kâr ḳıl

9 Çün ʿâḳıbet türâb-ı laḥiddür saña maḳâm
Gel bâr-i Bû-türâb ol ü hem kâr-ı yâr ḳıl

10 Faẓl ile dinde[787] isterseñ olmaḳ iḫtiyâr
Mihr-i ʿAlî vü âl-i ʿAlî iḫtiyâr ḳıl

11 Döndi ʿaṣırda girü bil anuñçün[788] âfitâb
Gel diyem ʿaṣır içinde anı âşikâr ḳıl

12 Dört yüz ḳaṭar üştür-i pür-bâr ider ʿaṭâ
Gel faḳr iseñ sen anuñ ile iftiḫâr ḳıl

13 Mü'minler ile eyle gel imdi nefs-i ḳabûl
Bel bağla[789] ney bigi vü kemer üstüvâr ḳıl

14 Ferdâ ḥisâb-gâhda fevc-i Ḫâric'i
Gönder cehenneme dükelin şermsâr ḳıl

---

[785] şeh: şâh M1.
[786] ẓulmet: ẓulmetde M1.
[787] dînde: dünyede M1.
[788] Anuñçün: anıñçün M2.
[789] Bağla: bağlama M1.

15 Ḳoy anları ki ḳıldılar ḫilâf-ı Ḥaḳ
Gel çün mevâli ʿaẓm-i reh-i Kird-gâr ḳıl

16 Naḳl itdiler ṣaġâr ü kibâr uş Resûl'den
Sen daḫi naḳl-i cümle saġâr ü[790] kibâr ḳıl

17 Âzâr-ı Muṣṭafâ durur âzâr-ı Fâṭıma
Âzârı terk eyle vü zârî[791] vü zâr ḳıl

18 Âzâr-ı mü'min oldı ṭolu âlem-i günâh
Âzâr-ı mü'min itme güneh ṣad-hezâr ḳıl

19 Bu penç rûz[792] ʿömrüñe ḳılma gurûr sen
Gel imdi terk-i zindegî müsteʿâr ḳıl

20 Biñ ḫâr eğer yolında düşe[793] bu çemende gel
Cehd ile ḳaṣd-ı encümen-i sebze-zâr ḳıl

21 Heşt oldı ḫuld ü oldı kitâb-ı Ḫudâ çâr
Ḥüccet getürme ḥürmet-i heşt ü çehâr ḳıl

22 Min baʿde Muṣṭafâ ki[794] der-i şehr-i ʿilm odur
Ḥubb-ı Ḥüseyn ü mihr-i Ḥasan'la ḥiṣâr ḳıl

23 Var Kerbelâ'ya bir naẓar-ı deşt-i pür-belâ
İçre ʿaḳîḳ ü laʿl ile mercân niṣâr ḳıl

24 Ḳaṣr-ı cinânı ḳanlu yaşum naḳş eyledi
Ḥod ebedî o ḫûn ile anlar[795] nigâr ḳıl

25 Şimr ü Yezîd'e yüz yâd ile bî-ḥisâb
Laʿnet hemîşe bî-ʿaded ü bî-şümâr ḳıl

26 Sâkinlerine türbet-i Ḥüseyn'üñ ey ṣabâ
ʿArż u niyâz bendeye biñ iʿtizâr ḳıl

---

[790] ṣaġar ü: ṣaġar-ı M2.
[791] zârî: zâr ü M2.
[792] penç rûz: penç rûze M2.
[793] yolında düşe: yolında M1.
[794] ki: M1'de yok.
[795] anlar: eller M2.

27 Mihr ü şebân rûz-ı Ẕeyne'l-ʿİbâd hem
Mühr ü[796] nişân-ı ṭâʿat-ı leyl ü nehâr ḳıl

28 Ferdâ eğer heves saña dârü'l-ḳarâr ise
Bâḳır-ı ber ile imdi bugün gel ḳarâr ḳıl

29 Arş ol cenâb-ı Caʿfer-i Ṣâdıḳ'ladur şerîf
Taʿẓîm-i ʿarş-ı aʿẓama andan güzâr ḳıl

30 İçgil zicâm-ı Mûsî-i Kâẓım şarâb-ı ḥilm
Luṭf ile cân meyini ḫoş-güvâr ḳıl

31 Gel ʿarż-ı arż-ı ravża-ı marżiye-i Rıżâ
Ser-i pencereye penc-i ṭavaf-ı mezâr ḳıl

32 İsm-i Taḳî işitse düşerler ziye ḫayâl
Yâ Rab bizi bu ḥaşmetle[797] ber-ḳarâr ḳıl

33 Baʿde't-Taḳî Naḳî kim odur baḥrı raḥmetüñ
Cânı ḳabûl-i raḥmet-i Perverdigâr ḳıl

34 Ol şâh-ı ʿAskerî ki ḳamu ʿaskerüz aña
Vaṣfın[798] eğer ḳılursañ anuñ bî-şümâr ḳıl

35 Nice bir intiẓâr eyâ Sâḥibü'z-zamân
Göster cemâl refʿ-i ḳamu intiẓâr ḳıl[799]

36 Zi dem o dem ki ḳudret ile idesin zuhûr
Yâ Rab bizi müşâhid-i ol iḳtidâr ḳıl

37 Ger ol maḥal değülse henüz k'olasın süvâr
Pes fikr-i ḥâl-i ṭâife-i dil-figâr ḳıl

38 Ḳurtar belâ muḥiblerin uş rûzigârdan
Luṭf eyle fikr-i ḫâleti bu rûzigâr ḳıl

39 Mâr-ı ecel çü seyr ḳıla gerd-i ḫâkimi
Ey şâh-ı dîn çâre-i ol ḫâk-sâr ḳıl

---

[796] mihr ü: mihr-i M2.
[797] ḥaşmetle: ḫaşmetle M1.
[798] vaṣfın: vaṣfuñ M1.
[799] Refʿ-i ḳamu intiẓâr: ḳamu refʿ-i intiẓâr M1.

40 Bî-çâre Caʿferî'yi dil-efgâr-ı haste
Dârü'ş-şifâ-yı luṭf ile ümîd-vâr ḳıl

41 Meşhed ki kimyâ-yı kerem oldı toprağı
Tertîb-i türbetin zer ile ḫoş-ʿayâr ḳıl

42 Hem âb-ı pâkı oldı anuñ çeşme-i ḥayât
Baḳî ḥiḳâyetest güẕâfı iḫtiṣâr ḳıl

43 Bu genc-i pür-güher kim olur medḥi ile feth
Gel gûş-ı cân u dile anı gûş-vâr ḳıl

M1. 35b-36a; M2. 42b-43a.

24

Velehun-Naẓm Der-Medḥ-i ʿAlî vü Meʿân Evṣâf-ı Nebî[800]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Evvel ṣenâ vü ḥamd ile Ḥaḳḳ'uñ ibtidâ
Ḳıl andan eyle naʿt-ı Nebî vü velî binâ

2 Min baʿde Muṣṭafâ Esedu'llâh-ı Ḥâşimî
K'oldur meh-i[801] zemîn ü zamân şâh-ı evliyâ

3 Ekmel kemâl ü cûd ü seḫâ birle muttaṣıf
Aʿlem ü ʿalîm ü âlim ü ʿallâm ü reh-nümâ

4 Ẕü'l-faẓl ü ẕü'l ʿalâ vü ẕü ʿamâl-i ẓü'l-ʿilm
Hem Bû-türâb ü Bu'l-Ḥasan ü şâh-ı Bu'l-vefâ

5 Keşşâf-ı *lev-keşef* durur miftâḥ-ı *men ʿaref*
Dânâ-yı *hel etâ* vü tüvânâ-yı *lâ fetâ*

6 Dârende-i cemâl ü nümâyende-i kemâl
Ârende-i celâl ü gehî cenk ü mâcerâ

7 Şâh-ı hümâm-ı mülk-i selûbin imâm-ı dîn
Ḳâḍı-ı ins ü cin şeh-i[802] ṣafder cihân-güşâ

---

[800] Velehu Eyḍan M2.
[801] Meh-i: mâh-ı M1.
[802] şeh-i: şâh-ı

8 Ḳassâm-ı heft -dûzeḫ ü heşt- ḫuld rûz-ı ḥaşr
Dânâ-yı çâr ʿilm ü tüvânâ-yı *lâ fetâ*

9 Kerrârgâh-ı ḥarb ü sipehdâr-gâh-ı cenk
Settârgâh-ı ʿayb ü ẕü'l iḥsân ü ẕü'l-ʿalâ

10 Deryâ-yı ʿilm ü menbaʿ-ı ḥilm oldı kân-ı luṭf
Şâh-ı şehâ vü cûd ü kerem ṣâḥib-i ḥayâ

11 Müftî-i rûz-ı maḥşer ü dârâ-yı dâd-gîr
Ḳâim-maḳâm-ı Aḥmed ü şehinşeh-i livâ

12 Nûr-ı dü çeşm-i her dü cihân ü cihânîyân
Tâc-ı Hüdâ vü encüm-i hâdi vü muhtedâ

13 Ser-çeşme-i mürüvvet ü ser-defter-i kerem
Ser-rişte-i ḥaḳîḳat ü serdâr-ı evliyâ

14 Şehr-i ʿulûm-i Aḥmed-i Muḫtâr'a bâb hem
Ḥablü'l-metîn ü *ʿurve-i vuṣḳâ* vü iḫtidâ

15 Maḥbûb-ı cân-ı Aḥmed-i Mürsel vaṣiyy-i Ḥaḳ
Şâh-ı ümem ü imâm-ı tamâm ü ḫüccet-i Ḫudâ

16 Şâh-ı serîr-i mülk-i şerîʿat hüner-ber-i dîn
Mellâḥ-ı fülk-i baḥr-ı ṭarîḳat meh-i semâ

17 Ol şâh ḳavl-i yezel ki dü ʿâlemde ey ʿazîz
Taḫt aña *innemâ* 'dur ü tâc aña *hel etâ*

18 Zihî pedişeh-i mülk –i vilâyet ki ehl-i küfr
Ḳatl oldı Ẕü'l-feḳâr ile düşdi câ-be-câ

19 Ger kûh-ı ḳâfa itse işâret[803] tîġiyle ol
Mânend-i ḫarbüze ola her pâresi cüdâ

20 Yüz biñ hastaya vü besteye hezâr anuñ
İrür necâtı bir kereminden bulur şifâ

[803] itse işâret: işâret itse M1.

21 Sulṭân-ı dîn buyurdı ki biz nûr-ı vâḥidüz
Dînüñ çerâġı oldı anuñ birle pür-żiyâ

22 Ḳılmadı büte[804] secde çün ol şâh-ı muḥterem
Dinildi *keremu'l-lâhu veche* bî-riyâ

23 ʿÖmrinde ḫamr içmedi vü yimedi ḥarâm
Fısḳ u fesâd ilemedi vü ḳılmadı zinâ

24 Kaʿbe içinde toġdı anadan o[805] nûr-ı pâk
Kaʿbından irdi Kaʿbe yüzine anuñ ṣafâ

25 Feṯḥ itdi bâb-ı Ḫayber'i bir ḥamle ile ol
Hem mancınıḳla girdi Selâsil'e çün hevâ

26 Biʿrü'l-ʿalemde eyledi üç gün üç gice
Cinnîler ile ol dü cihân şâhı mâcerâ

27 Ḳuvvet cihânda[806] bulmaġ içün dîn-i Aḥmed'üñ
Ḳıldı ḫarâb ey nice biñ deyr ü kilîsâ

28 Bir ḳâḍıdur ki maḥkemesinde anuñ ʿayân
Dört aylıġ oġlan oldı anuñ ḥükmine gedâ

29 Ḳıldı işâret oldı ḳurı lücce-i Necef
İtdi kenâresinde ʿAraplar anuñ binâ

30 Virdi gedâya öğle namazın ḳılurken ol
Engüşterini zihî luṭf u zihî seḫâ[807]

31 Ḳıldı kesilmiş elleri[808] çıḳmış gözi dürüst
Ol pâdişâh-ı her dü cihân itdi çün duʿâ

32 Virdi ṭaʿâm leşkere cümle çün oldı ḳaḥṭ
İftâr kendü eylemedi anda hiç ġıdâ

---

[804] büte: puta M1.
[805] o: ol M1.
[806] ḳuvvet cihânda. cihânda ḳuvvet M1.
[807] Seḫâ: ʿaṭâ seḫâ M1.
[808] eller: eli M1.

33 Ḳıldı güher gedâ içün ol aġzı yârını
Hem itdi sâʿ ile bir avuç ḫâki kimyâ

34 Oldı yedinde mum bigi[809] bil âhenîn[810]
Dâvud-vâr ḳıldı zer ol şeh-i[811] ʿalâ

35 Vaḳt-i ʿaṣırda Ḫüsrev-i seyyâre-i semâ
Döndi işâret ile ḳıldı namâzı edâ

36 Mîrâṣ diyü dü seri çün ḳıldı ġarḳ-ı[812] ḫûn
Cinnîler itdiler ḳamu emrine iḳtidâ

37 Hem şîr-i mürde oldı duʿâsı ile diri
Hem daʿvetiyle oldı ḳurı ağaç ejderhâ

38 Geldi öñinde hem dile kâvî bürîde ser
Didi ki yâ imâm bu iş durur[813] iftirâ

39 Ol baḥr-ı cûd u şâh-ı cihângîr ü cân-baḫş
Bir günde ḳıldı sâile dört yüz şütür[814] ʿaṭâ

40 Ḳıldı riyâsız âteş Medîne'den ol güzâr
Zî[815]- menzilet ki eyledi aña ʿaṭâ Ḫudâ

41 Âḫir ḥadîṯ-i *laḥmüke laḥmı*'den ala ḫaber
Vaṣf-ı[816] beyân-ı Mûsâ vü Hârûn değül[817] ṭayâ

42 Rubʿ-ı kelâm-ı Ḫâliḳ ü Ḫallâḳ-ı ins ü cin
Şânında nâzil oldı zihî ẕât-ı kibriyâ

43 Buyurdı yine şöyle ki vaṣfında bî-ḫilâf
Beş yüz ḥadîṯ ol şeh-i *Ve'ş-şems ü Ve'ḍ-ḍuḥâ*

---

[809] bigi: bigi M2.
[810] âhenîn: âhenân M1.
[811] şeh-i: şâh-ı M1.
[812] ġarḳ-ı: baḫş-ı M2.
[813] Bu iş durur: durur bu iş M2.
[814] şütür: şütr-i M1.
[815] zî: zihî M1., M2.
[816] Vaṣf-ı: Vaṣf u M2.
[817] degil: digil M1.

44 Bâr-ı Ḫudâ'yâ heşt-çehâr muḳtedâ ḥaḳı[818]
K'anlardan özge yoḳ dü cihân içre muḳtedâ

45 Kimdür Betül-i Aḥmed-i Mürsel oġulları
Baʿde ez Ḥasan devum Ḥüseyn şâh-ı Kerbelâ

46 Andan imâm-ı âdem ü âl-i ʿabâ ʿAlî
Yaʿni ʿİbâd server-i ser ḥayl-i evṣiyâ

47 Andan imâm Muḥammed Bâḳır durur yaḳîn
Deryâ-yı ʿilm-i Caʿfer-i Ṣâdıḳ şeh-i livâ

48 Andan imâm Mûsî-i Ḳâẓım[819] ki bî-gümân
Ve'l-Ḳâẓımîn âyeti oldı aña ʿaṭâ

49 Andan imâm server-i sulṭân-ı dîn ʿAlî
Yaʿni Riżâ ki dehre virüp durur ol rıżâ

50 Andan Taḳî vü Naḳî Ḥasan ʿAskerî'ye[820] gel
Tâ derdüñe Muḥammed Mehdî ḳıla devâ

51 Ey Caʿferî dilerseñ eğer ḳurb-ı menzilet
Medḥ-i ʿAlî vü âl-i ʿAlî söyle dâimâ

52 İṣnâ ʿaşer ṭarîḳine ḫarc eyle ʿömrüñi
Her dü cihânda isterseñ olmamaḳ hebâ

M1. 36a-38b; M2. 44b-46b.

25

Veleḥun-Naẓm-ı Der- Medḥ-i Resûl ü Âl-i ʿAbâ Raḍıyallâhu Anh[821]
Müfteʿilün Fâʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

1 Geldi yine dilüme medḥ-i Resûl-i Ḫudâ
Ol ṣaçı *Ve'l-leyl* hem vaṣf-ı ruḫ-ı *Ve'ḍ-ḍuḥâ*

2 Şâh-ı zemîn ü zamân ḫâce-i kevn ü mekân
Ḫâtem-i peyġamberân hâdi-yi her dü serâ

[818] ḥaḳı: ḥaḳḳı M1.
[819] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M2.
[820] Ḥasan Askerî'ye: Ḥasanü'l-Askerî'ye M1.
[821] Velehu Eyḍan Fî Medḥ-i Resûl M2.

3 Gelmeye anuñ bigi[822] ʿâleme hiç râh-ber
Olmaya anuñ bigi[823] âdeme hiç reh-nümâ

4 Menbaʿ-ı ʿilm ü hüner maʿden-i dürr-i güher
Ḫâce-i ḫayrü'l-beşer Ḫüsrev-i ḫayrü'l-verâ

5 Bil şeb-i miʿrâcda ḳıldı ʿatâ ol Celîl[824]
Ḫilʿat-i *levlâk* ile tâc-ı *le ʿamrük* aña

6 İnsle cin ü melek ü vaḥş ile ṭayr u felek
Olmasa olmaz idi ʿâlem ü hem[825] mâ-fihâ

7 Kân-ı kerem baḥr-ı cûd ḳıble-i ehl-i sücûd
İder anıñçün dürûd ins ile cin dâimâ

8 İsmine çün Yâ vü Sîn didi kelâmında Ḥaḳ
Anuñ içün ḥarf-i Yâ birle ḳıldı nidâ

9 Pâdişeh-i[826] baḥr ü ber maḥzen-i ʿilm ü hüner
Ḳâsım-ı ḫuld u saḳar müfti-i rûz-ı cezâ

10 Baʿdehu sulṭân-ı dîn şâh-ı cihân-ı yaḳîn
Berheme eşyâ güzîn yaʿni ʿAliyyü'l-ʿalâ

11 Çün didi Allâh *men ʿındehu ʿilme'l-kitâb*[827]
Oldı aynen ol velî ʿâleme müşkil-güşâ

12 Nâzil aña *innemâ* ḥâṣıl aña *ḳul kefâ*
Pâdişeh-i[828] *hel etâ*[829] şâh-ı reh-i *lâ fetâ*

13 Şâh-ı seḫâ vü kerem server-i tûġ ü ʿalem
Rehber-i şehr-i ḳadem pîşrev-i pîşvâ

---

[822] bigi: gibi M1.
[823] bigi: gibi M1.
[824] Celîl: Ḫalîl M2.
[825] hem: M1'de yok.
[826] pâdişeh-i: pâdişâh-ı M1.
[827] ʿilme'l- kitâb: ümmü'l-kitâb M2.
[828] pâdişeh-i: pâdişâh-ı M2.
[829] etâ: M1'de yok.

14 Mülk-i selûbine mâh ʿilm i *ledünnî*'ye şâh
Maẓhar-ı ẕât-ı ilâh Ḥayder-i Ḥayber-güşâ

15 Bâb-ı şepîr ü şeper baḥr-i ʿulûm-ı hüner
Hemdem-i ḫayrü'l-verâ maḥrem-i ḫayrü'n-nisâ

16 Her ki reh-i ʿAbidîn ḳıldı ise ol güzîn
Her dem aña âferîn dâim aña merḥabâ

17 Şâh-ı Taḳî vü Naḳî gel gör olardan Ḥaḳ'ı
Çün dükeli müttaḳî ayrı bulardan Ḥaḳḳ'a

18 ʿAskerî Mehdî imâm ʿâleme cümle tamâm
Caʿferî kemter ġulâm ber-der-i ân pâdişâ

M1.38b-39b; M2. 46b-46a.

26
Velehu Naẓm Der-Sitâyiş-i Hayder-i Ṣafder Keremullâhu Veche[830]
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Be-nâm-ı ḫâliḳü'l-eşbâḥ ü fâlikü'l-eṣbâḥ
Ki yine menḳabet-i şâh ḳıldum istiftâḥ

2 Emîn-i dîn-i Muḥammed Ebu'l-Ḥasan Ḥaydar
Ki oldı şehr-i ʿulûm-ı Muḥammed'e miftâḥ

3 Cemâl-i ẕât ü ṣıfât-ı Ḫudâ'ya maẓhar
Ki buldı tîġi ile şerʿi Aḥmed'üñ iṣlâḥ

4 Ṣadâ-yı naʿrz-i Allâhu Ekber'i anuñ
Vücûd-ı ḫaṣma ṣalardı deminde tâb-ı riyâḥ

5 ʿAdûya simm-i sinânî müstememmü'l-icâd
Daḫi muḫâlefete tîġ-i muḳabbıżü'l-ervâḥ

6 Hücûm-ı seyf-i siyâset-nümâsı aʿdâ-küş
Ṭulûʿ-ı zımḥ-ı ciğer-dûz mütekessir-i damâḥ

[830] Velehu Eyḍan M2.

7 Hem itdi ejderi ol pâre-gâh-ı ṭıfliyyet
Çıḳardı hem[831] zûr bâzûsın[832] lücceden timsâḥ

8 Kimesne[833] görmedi cismin muṣâfda mecrûḥ
K'anuñ cerâḥatına Cibrîl idi cerrâḥ

9 Bu cân murġı ḳafesde işitdüğince ismini[834]
Ḫurûs-ı ʿarş ṣıfât-ı uçmaġ[835] içre[836] açar ecnâḥ

10 Ne ḥaddüñ ola ki medḥ eyleyesin ol şâhı
Çü Ḥaḳ Teʿâlâ'dur ey Caʿferî aña meddâḥ

M1.39b; M2.46a-47b.

27
Velehun-Naẓm Der-Evṣâf-ı Ḥayder ü Ṣafder[837]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Cânuñ[838] çerâġı Ḥayder-i Ṣafder değül midür?
Anuñ fürûʿı nûr-ı peyâmber değül midür?

2 Andan değül midür dü cihânuñ bidâyeti
Andan vücûd-ı baḥr ile ber değül midür?

3 Hem *hel etâ*'da bedr-i münîr-i żiyâ-figen
Hem *innemâ*'da şems-i münevver değül midür?

4 Hem baḥr-ı[839] ʿilm ü ḥilm ü şehinşâh-ı bî-bedel
Hem ġâzi-i künende-i Ḫayber değül midür?

5 Hem nâṣır-ı ġażâ-yı Uḥud hem emîr-i naḫl
Hem şehsüvâr-ı ḳâtil-i ʿAnter değül midür?

---

[831] hem: M1'de yok.
[832] bâzûsın: bâzûsını M1.
[833] kimesne: kimse M1.
[834] ismini: ismin M1.
[835] uçmaġ: uçmaġa M1., M2.
[836] içre: M1'de yok.
[837] Velehu Eyḍan M2.
[838] cânuñ: cihânuñ M1.
[839] baḥr-ı: M1'de yok.

6 Hem pertev-i tecellî nûr-ı cemâl-i Ḥaḳ
Hem maẓhar-ı ḥaḳîḳat-i enver değül midür?

7 Hem müfti-i ḳıyâmet hem şâh-ı selsebil
Hem cennet içre sâḳi-i Kevṣer değül midür?

8 Nûr-ı dü çeşm-i Aḥmed-i Muḫtâr şâh-ı dîn
Şeppîr birisi biri şepper değül midür?

9 Ẕeyne'l-ʿİbâd pertev-i nûr-ı Muḥammedî
Şâhân-ı mülk Bâḳır u Caʿfer değül midür?

10 Birisi dîn birisi[840] îmân iki nûr-ı dil
Kâẓım Rıżâ Taḳî Naḳî ʿAsker değül midür?

11 Ey Caʿferî imâm-ı tamâm şâh-ı evliyâ
Ṣâḥib-zamân Mehdî-i mihter değül midür?

M1.39b-39a; M2.47a

28
Velehun-Naẓm Der Medḥ-i ʿAlî Keremullâhu Veche[841]
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 ʿAlî'den özge kimindür cihânda ʿizzet ü câh
Ki *lâ fetâ* diyü ḥaḳḳında didi anuñ İlâh

2 Şehâdet itdüñse birliğine Ḥaḳḳ'uñ demi
Muḥammed Resûlü'l-lah ʿAlîyyün-velîyu'l-lâh

3 Muḥammed ü ʿAlî bir nûrdırlar ḥaḳîḳatde
Ḥadîṣ-i Aḥmed-i Muḫtâr bu söze oldı güvâh

4 Ḳaçan irişiser aña raḥmetüñ eṣeri
Ne cân ki oldı senüñ dergehinde rûy-ı siyâh

5 Münevver oldı cihân âfitâb-ı ẕâtından
Hem ol eṣerden olupdur şuʿa-ı şems ile mâh

[840] birisi: biri M1.
[841] Velehu Eyḍan M2.

6 Kimün ki şeppîr ü şepper imâmı oldı bugün[842]
Açıldı bil ṭaraf-ı Ḥaḳ'dan iki ṭoġrı râh

7 Ġulâm-ı Ẕeyne'l-ʿİbâd[843] ol Bâḳır u Ṣâdıḳ
Ki bunlara ḳul olandur saʿâdet ıssı sipâh

8 Yolında Kâẓım Rıżâ'nuñ ey ḥaḳîḳat eri
Yüzini ḫâk idegör tâ bulunsın bî-günâh

9 Ne ġam yirüz bu cihânuñ ḥavâdiṣinden biz
Der-i Taḳî vü Naḳî'dür çü bize peşt ü penâh

10 Fedâ yolında bu cân ʿAskerî vü Mehdî'nüñ
Be-ḥaḳḳı nûr-ı Muḥammed be-ḥaḳḳı ḥażret-i şâh

11 Namâz u rûze vü ḥaccuñ ḳabûl olmayısar
Eğer ḳılursañ uşbu gürûhdan ikrâh

12 Gel imdi Caʿferî-veş pey-revi ol evlâduñ
Eğer dilerseñ olasın hidâyete hem-râh

M1. 39a-40b; M2. 48b-48a.

29
Velehun-Naẓm Der Medḥ-i Şâh-ı Merdân Keremullâhu Veche[844]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Min baʿde Muṣṭafâ kim odur nûr-ı enbiyâ
Evvel imâm ʿAli'dür ol şâh-ı evliyâ

2 Buldı[845] anuñ vücûdı ile mümkinât-ı cûd[846]
Hem nûr-ı pâk ile cihân oldı pür-żiyâ

3 Hem kâşif-i lev-keşef ü esrâr-ı maʿânî
Hem mîr-i *hel etâ*'dur ü hem şâh-ı *lâ fetâ*

[842] bugün: çün M1.
[843] Ẕeyne'l-ʿibâd: Ẕeyn-i ʿİbâd M2.
[844] Velehu Eyḍan M2.
[845] buldı: oldı M1.
[846] cûd: vücûd M1.

4 Hem menbaʿ-ı ḥaḳâyıḳ ü baḥr-i ʿulûm-ı dîn
Hem maḥzen-i daḳâyıḳ u envâr-ı *innemâ*

5 Hem reh-nümâ-yı cümle-i efvâc-ı mü'minîn
Hem pîşvâ-yı cümle-i merdân bâ-ṣafâ

6 Hem ibn-iʿamm-i Aḥmed-i Muḫtâr ü hem velî
Hem menbaʿ-ı mürüvvet ü hem maʿden-i seḫâ

7 Hem Ḳâsım-ı behişt ü saḳar rûz-ı yevm-i dîn
Hem ser-firâz-ı server-i sulṭân-ı pişvâ

8 Yâ Rab be-ḥaḳḳı şeppir ü şepper dü nûr-ı pâk
K'anlar durur bugün bize mürşîd ü reh-nümâ

9 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Ẕeyne'l-ʿîbâd[847] ol imâm-ı dîn
Yâ Rab be-ḥaḳḳı Bâḳır ol ṣâḥib-i livâ

10 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Caʿfer-i Sâdıḳ ṣıdḳ-ı ev
Ya Rab be-ḥaḳḳı server-i dîn Kâzım Rızâ

11 Yâ Rab be-ḥaḳḳı pertev-i nûr-ı Taḳî vü Naḳî
Ya Rab be-ḥaḳḳı ʿAskerî[848] Mehdî cihân-güşâ

12 Raḥm eyle Caʿferî'ye vü ʿafv it[849] günâhını
Evlâd-ı Muṣṭafâ'dan anı eyleme cüdâ

M1.40b-40a; M2.49b-49a.

30
Velehun-Naẓm Der-Medḥ-i Ḥayder-i Kerrâr Bâ-Ṣafâ[850]
Fâʿilâtün Mefâʿilün Fâʿilün

1 Bil ki evvel imâm-ı Ḥayder'dür
Şâh-ı miḥrâb ü mîr-i minberdür

---

[847] Ẕeyne'l-ʿİbâd: Ẕeyne ʿİbâd M2.
[848] ʿAskerî: ʿAskerî vü M1.
[849] ʿafv it. ʿavf eyle M1.
[850] Velehu Eyḍan M2.

2 Hem beyân andan oldı cümleye ʿilm
Münşî-i her dîvân ü[851] defterdür

3 Lemʿa-i nûrı ile kevn ü mekân
Ser-be-ser pür-żiyâ vü enverdür

4 Hem vaṣiyy-i Muḥammed-i ʿArabî
Hem emîr-i divân-ı maḥşerdür

5 Hem nübüvvet diyârına ḥâḳim
Hem velâyet iline serverdür

6 Hem şerîʿatda[852] şâh-ı bî-hemtâ
Hem ṭarîḳat erine rehberdür[853]

7 Hem der-i ʿilm-i Aḥmed-i Muḫtâr
Hem şehinşâh-ı heft-kişverdür[854]

8 Ẕât-ı pâk-ı ḳatında cümle cihân
Ẕerredür bil ki daḫi kemterdür

9 Hem odur câmiʿ-i kelâm-ı Mecîd
Hem Ḥaḳ'uñ ṣûretine maẓhardur

10 Murtażâ dergehinde[855] oldı ʿazîz
Kim ki ʿabd-i şepîr ü şeperdür[856]

11 Şâh-ı Ẕeyne'l-ʿİbâd Bâḳır[857] ü hem
Maʿfiret baḥrı içre gevherdür[858]

12 Dîn yolında bilüñ ki[859] buldı kemâl
Her kimüñ ki[860] imâmı Caʿfer'dür

---

[851] dîvân ü: dîvâna M2., dîvân-ı YE.
[852] şerîʿatda: şerîʿata YE.
[853] 5 ve 6. beyitlerin yeri M1'de değiştirilmiştir.
[854] Bu beyit YE'de yoktur.
[855] dergeh: dergâh YE.
[856] şepîr ü şeperdür: şeppîr ü şepperdür M1.
[857] Ẕeyne'l-ʿİbâd Bâḳır: Ẕeyne'l-ʿİbâd ü Bâḳır M2.
[858] gevher: rehber M2.
[859] bilüñ ki: bil ki M1., YE.
[860] kimün ki: kimsene YE.

13 Gel berü[861] Kâẓım Rıżâ[862]'ya ḳul ol
Kim bular[863] şâh-ı rûḥ-ı perverdür

14 Gel Taḳî vü Naḳî yolında fedâ
Eyle cân kim bular mükerrremdür[864]

15 ʿAskerî Mehdî[865] nûr-ı dîde-i dil
Cân diyârına iki cevherdür[866]

16 Caʿ ferî dergehinde[867] ol şâhuñ
Bende-i bendegân-ı[868] Kamberdür[869]

M1. 40a-41b; M2. 49a-50b; YE. 7a.

31
Velehun-Naẓm-ı Der- Ḥaḳḳ-ı ʿAlî Keremullâhu Veche[870]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Men bende-i ġulâm-ı ġulâmân-ı Murtażâ
K'oldur emîr-i sidre-i sultân-ı *innemâ*

2 Şâh-ı Kureyş ü server-i serdâr-ı Hâşimî
Hem mefḫar-i eimme-i evlâd-ı Muṣṭafâ

3 Düldül-süvâr-ı rûz-ı ġażâ[871] Ẕü'l-feḳâr-keş
Kimdür bi-ġayr-i Ḥayder-i[872] Ṣafder cihân-güşâ

4 Müşkil-güşâ-yı ʿâlem ü sulṭân-ı *lev-keşef*
Muʿciz-nümâ-yı âdem ü mürşid ü[873] pîşvâ

---

[861] berü: beri M2., YE.
[862] Kâẓım Rıżâ: Kâẓım u Rıżâ M1.
[863] kim bular: ki bular YE.
[864] Bu beyit YE'de şu şekildedir: " Hem Taḳî Naḳî'nüñ ey cân / ḥâk-i pâkı dîdemüze envârdur." /mükerremdür: mükerrerdür M1.
[865] Mehdî: Mehdî ol YE.
[866] Bu beyit M1'de sayfanın yan tarafında bulunmaktadır.
[867] dergehinde: dergâhında M1., YE.
[868] bendegân-ı : bende şâh-ı M1.
[869] şâh-ı Kamber'dür: kân-ı Kamber'dür
[870] Velehu Eyḍan M2.
[871] rûz-ı ġażâ: rûz-ı ġażâ vü M1.
[872] Ḥayder-i: Ḥayder ü M1.
[873] mürşid ü: mürşid-i M1.

5 Mecmuʿa-i ḥaḳîḳat ü[874] nuṭḳ-ı Muḥammedî
Şâhbâz-ı *lâ fetâ* vü ser-efrâz-ı[875] *hel etâ*

6 Burḥân-ı ʿilm-i sebʿü'l-meṣânî[876] kitâb-ı Ḥaḳ
Keşşâf-ı ḥarf-i ṣavt Esedu'l-lah-ı Ẕü'l-ʿalâ[877]

7 Ḥallâl-i müşkilât ü cihângîr-i cân-baḫş
Şâh-ı serîr-i luṭf u meh-i ṣuffe-i[878] ṣafâ

8 Ser-defter-i ḥaḳâyıḳ[879] u hem baḥr-ı maʿrifet
Câm-ı cihân-nümâdur ü hem maẓhar-ı Ḫudâ

9 Mesned-nişîn-i taḫt-ı İlâhi vü Bû-türâb
Hem pâdişâh-ı ferş-i ʿale'l-ʿarş ü üstüvâ

10 Ḫayrü'l-verâ vü[880] şîr-i Ḥudâvend-i *lem yezel*[881]
K'oldı ḥaḳında[882] münzel anuñ lafẓ-ı *lâ fetâ*

11 Men nice vaṣf idem saña anuñ ṣıfâtını
Maṭlûb-ı dil-güşâdur ü maḥbûb-ı cân fezâ

12 Yâ Rab be-ḥaḳḳı server ü sulṭân-ı dîn Ḥasan
Yâ Rab be-ḥaḳḳı şâh Ḥüseyn şâh-ı Kerbelâ

13 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Ẕeyne'l-ʿİbâd ol imâm-ı pâk
Yâ Rab be-ḥaḳḳı Bâḳır u Ṣâdıḳ şeh-i livâ

14 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Kâẓım kân-ı seḫâ vü cûd
Yâ Rab be-ḥaḳḳı pertev-i nûr rûḥ[883]-ı Rıżâ

15 Yâ Rab be-ḥaḳḳı mihr-i Taḳi vü ʿAlî Naḳî
Yâ Rab be-ḥaḳḳı ʿAskerî Mehdî[884] ol evliyâ

---

[874] ḥaḳîḳat ü: ḥaḳîḳat M2.
[875] ser-efrâz: ser-firâz M1.
[876] Sebʿa'l meṣânî: sebʿü-meṣânî M2.
[877] Ẕü'l-ʿalâ: Ẕü'l-ʿallâ M2.
[878] ṣuffe-i: ṣaḳḳa-i M2.
[879] ḥaḳâyıḳ: ḥâyıḳ M2.
[880] vü: M1'de yok.
[881] M2'de iki defa yazılmış.
[882] ḥaḳında: ḥaḳḳında M1.
[883] rûḥ: rûḫ M2.
[884] ʿAskerî Mehdî: ʿAskerî vü Mehdî M1.

16 Bu Caʿfer-i kemîne'yi irgör murâdına
Derdine kendü luṭfuñ ile eylegil devâ

17 Ferdâ ki rûz-ı ḫaşr ola âl-i Muḥammed'üñ
Eyle gürûhı ile bizi yine âşinâ

M1.41b-41a; M2.50b-51b.

32
Velehu-Der-Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[885]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bu cihânuñ cânısın sen ey erenler serveri
Emrüñe[886] fermân senüñ ins ile cin dîv ü peri

2 Mefḫar-i âl-i Muḥammedsin imâm-ı ber-tamâm
Hem gürûḥ-ı evliyâ vü aṣfiyânuñ bihteri

3 Revnaḳ-ıʿâlem senüñ nuruñla buldı bî-gümân
Çünki pür oldı senüñ nuruñla Aḥmed enveri

4 Vaḥdet-i Ẕât'uñ ʿulûmına ḳaçan irür ʿuḳûl
Çünki ol arada dökdi Cebreîl bâl ü peri

5 Mehd içinde ṭıfl iken çün ejderi ḳılduñ helâk
Ol sebebden cismüñe ism oldı lafẓ-ı Ḥayderî

6 Gel Ḥasan ü Ḥüseyn virdin delîl it cânuña
Kim bulardur cümle ʿâlem mülkinüñ ser-defteri

7 Mihr-i Ẕeyne'l-ʿÂbidîn naḳş oldı göñlüm levḥine
Hem Muḥammed Bâḳır'uñ nûrıyla buldum Caʿfer'i

8 Dürr-i deryâ-yı ḥaḳîḳat bil Mûsî-i Kâẓım[887]'ı
Şâh Mûsa'r-Rıżâ[888] hem baḥr-ı Ẕât'uñ güheri

9 Hem Muḥammed'dür Taḳî vü hem ʿAlî aʿlâ Naḳî
On birinci ʿAskerî k'oldı melâik ʿaskeri

---

[885] Velehu Eyḍan M2.
[886] emrüñe: emrine M1.
[887] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M2.
[888] Mûsâ'r-Rıżâ: Mûsâ Rıżâ M2.

10 Gel fedâ ḳıl ger dilerseñ[889] bulasın ʿizz ü şeref
Mehdî-i ṣâḥib-zamân yolında cânı Caʿferî

M1.41b-42b; M2.51a.

33
Velehu-Der-Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[890]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Her kim ʿAlî'yi bilmedi izʿaña[891] gelmedi
Cünd[892]-i şeyâṭîndür ki îmâna[893] gelmedi

2 Ẕât-ı maʿârifine şu kim vâḳıf olmadı
Ḳaldı delîlsiz daḫi[894] bürhâna gelmedi

3 Feṯḥ itdi bâb-ı Ḫayber[895]'i anuñ kerâmeti
Muʿciz-nümâ-yı miṯli bu meydâna gelmedi

4 Şâhinşeh-i muʿaẓẓam ü sulṭân-ı ser-firâz
Anuñ bigi kimesne[896] bu eyvâna gelmedi

5 Her kim ki âsitânesine ḳılmadı sücûd
Ḫâric-i defter oldı bu dîvâna gelmedi

6 Mânend-i bâb-ı şeppîr ü şepper ki şâh durur[897]
Devrân içinde ʿâlem-i imkâna gelmedi

7 Ẕeyne'l-ʿİbâd ü Bâḳır ü Ṣâdıḳ ḥaḳı[898] daḫi
Kâẓım Rıżâ Taḳî bigi[899] cânâne gelmedi

---

[889] dilerseñ: dilersen M1.
[890] Velehu eyḍan M2.
[891] İzʿâna: îmâna M2.
[892] cünd: cinn M1.
[893] îmâna: raḥmâna M2.
[894] Daḫi: dâḫi M2.
[895] bâb-ü Ḫayber: Ḫayber-i bâb M2.
[896] kimesne: kimse M1.
[897] şâh durur: şâhdur M2.
[898] ḥaḳı: ḥaḳḳı M1.
[899] bigi: gibi M1.

8 Oldur Naḳî vü ʿAskerî Mehdî ki[900] ey azîz
Vaṣfına ḥad bulunmadı pâyâna gelmedi

9 Ey Caʿferî bu[901] merdâne bulmadı dest-res
Her kim bu yolda ʿaşḳ[902] ile merdâne gelmedi

M1.42b; M2.52b.

34
Velehu[903]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Şâh-ı cihân ʿAlîyy-i Velî'dür gümân değül
Her kim değül dir ise bil ehl-i îmân değül

2 Ḥaḳḳında *lâ fetâ* diyü buyurdı ol İlâh
Anuñ-miṣâl dünyede[904] hiçbir civân değül

3 Her kişiye virilmedi Düldül ü Ẕü'l-feḳâr
Her bir ḥasîs server-i[905] ṣâḥib-ḳırân değül

4 Her Ḫâricî ne bile ʿAlî'nüñ ḥaḳîḳatin
Dîv-i laʿîne sırr-ı İlâhi ʿayân değül

5 Sulṭân-ı kâinât[906] hemân ol imâmdur
Her[907] bir delîl ki bende-i şâh-ı cihân değül

6 Şâh ḫizmetine bilüñi merdâne baġla kim
ʿÖmrüñ beḳâsı yoḳ bu cihân câvidân değül

7 Yoḳdur anuñ ticâretinüñ sudı ẕerrece
Her kim bu yolda cân u[908] seri tercümân değül

---

[900] ki: ne M1.
[901] bu: M1'de yok.
[902] ʿaşḳ: ʿışḳ M2.
[903] Velehu Eyḍan M2.
[904] dünyede: dünyâda M1.
[905] server-i. server-ü M1.
[906] kâinât: kâinâtuñ M1.
[907] her: hem M2.
[908] cân u: cân-ı M1.

8 Sulṭân-ı dîn Ḥasan ü Ḥüseyn şâh-ı Kerbelâ
Yolında cân diriġ ḳılan pehlivân değül

9 Ẕeyne'l-ʿİbâd[909] ü Bâḳır ü Ṣâdıḳ'la Kâẓım'uñ
Nûrı hemîşe dîde-i dilden nihân değül

10 Server Rıżâ Taḳî Naḳi şâh-ı ʿAskerî
Mihrinden özge mihre bu göñlüm mekân değül

11 Ey Caʿferî ḳaçan bulısar ʿizzet ü şeref
Şol kim kemîne bende-i ṣâḥib-zamân değül

M1.42a; M2.52a.

35
Velehun-Naẓm Der-Medḥ-i ʿAlî[910]
Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün

1 Ḥaydar durur ol kim bize sulṭân-ı cihândur
Her ḳande naẓar eylesevüz[911] anda ʿayândur

2 Devlet güneşidür ki ṭoġupdur felekden
Pür-nûr anuñ nûrı ile kevn ü mekândur

3 Kimyâ-yı saʿâdetdür anuñ ʿaşḳı
Ol sikke-i ṣâfidür o[912] kim ḥükm-i revândur

4 Deryâ-yı muḥiṭdür kim anuñ mevcidür insân
Hem nuṭḳ-ı İlâhî'dür ü hem şerḥ-i beyândur

5 Evlâd-ı Muḥammed'de Ḥasan mîr-i muḳaddem
Andan Ḥüseyin şâh-ı şehîd heme kândur

6 Yolında fedâ cân-ı cihân Ẕeyne'l-ʿİbâd[913]'uñ
Hem Bâḳır ü Ṣâdıḳ bu göñül taḥtına ḫândur

---

[909] Ẕeyne'l-ʿİbâd: Ẕeyne'l-ʿÂbid M1.
[910] Velehu Eyḍan: M2.
[911] eylesevüz: eyleseyüz M1.
[912] o: ol M2.
[913] Ẕeyne'l-ʿİbâd: Ẕeyn-ʿİbâd M1.

7 Hem Mûsi-i Kâẓım[914] ebedî nûr-ı İlâhî
Hem yine Rıżâ server-i şâh-ı Ḫorasân'dur

8 Hem mihr-i Taḳî sikke-i sulṭân-ı saʿâdet
Hem şaʿşaʿa-i nûr-ı Naḳî şuʿle-feşândur

9 Ey Caʿferî ḳıl secde eşiğine anuñ k'ol
Min baʿde Ḥasan Mehdî-i ṣâḥib-zamândur

M1.42a-43b; M253b-53a.

36
Velehun-Naẓm-ı Der-Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[915]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün

1 Elâ ey pertev-i nûr-ı İlâhî
Zemîn ü âsmânuñ pâdişâhı

2 ʿAlîyyü'l-Murtażâ sen ki senüñdür
ʿAle'l-ʿarş-ı üstüvâ taḫt-ı kemâhi

3 Nübüvvet ilinüñ şemsi ḍuḥâsı
Vilâyet mülkinüñ tâbende-mâhı

4 Tapuñ ʿâriflere maʿbûd u maḳṣûd
Ḳapuñ ʿâşıḳlaruñ hem secde-gâhı

5 Senüñ emrine fermân ins ü cinüñ
Emîri vü vezîri vü sipâhı

6 Saʿâdet şol kuluñdur ki cihânda
Olupdur Murtażâ peşt ü penâhı

7 Ne ḳul kim ola[916] Ḥaydar'dan ʿinâyet
Uruldı başına devlet külâhı

8 Anı gerçek sevenlerdür cihânda
Bulanlar Ḥaḳ ḳatında ʿizz ü câhı

---

[914] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M1.
[915] Velehu Eyḍan: M2.
[916] ola: oldı M2.

9 Mevâlîler bilür şâhuñ ṭarîḳin
Ne bilsün ḫâric-i melʿûn bu râhı

10 Ümîddür k'ide raḥmet Caʿferî'ye
Ḳılup iḥsân ol devletlü şâhı

M1.43b-43a; M253a-54b.

37
Velehun-Naẓm Der-Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[917]
Fâʿilâtün Mefâʿilün Fâʿilün

1 Çün ezelden berî belî dimişüz
Nebi'yi[918] bilimişüz Velî dimişüz

2 Tâbiʿ-i Muṣṭafâ'yuz anuñçün
Cân fedâ reh-i ʿAlî dimişüz

3 Şemʿ-i cemʿ-i rüsul eimme-i pâk
Zümre-i Ḥaḳ[919] o maḥfili dimişüz

4 Ṣıdḳ ile her ki didi[920] nâd-ı ʿAlî
Oldı ġamdan sıncılı dimişüz

5 Çürümez yirde ḫaşr olunca yaḳîn
Anı ẕikr eyleyen dili dimişüz

6 Caʿferî bil ki âl-i Aḥmed'siz
Bulmadı kimse menzil dimişüz

M1.43a; M2.54a.

---

[917] Velehu Eyḍan M2.
[918] Nebî'yi: Nebî'i M1.
[919] zümre-i ḥaḳ: zümre-i pâk M1.
[920] Her ki didi: didi her ki M1.

38

Velehun-Naẓm Diğer Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[921]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün

1 Şehednâ bî-gümân birdür Ḫudâ'muz
Muḥammed Muṣṭafâ'dur muktedâmuz

2 *Ṣıraṭ-ı müsṭaḳîm* üzre revânuz
ʿAlî'dür çün bu yolda reh-nümâmuz

3 İki ʿâlemde uş *elḥamdülillâh*
Ḥüseyn ile Ḥasan'dur pişvâmuz

4 Bugün Ẕeyne'l-ʿİbâd u Bâḳır el-ḥaḳ
Serîr-i dildedür ṣâḥib-livâmuz

5 Ḳul ol ṣıdḳ ile Ṣâdıḳ eşiğinde
Çün ol derden[922] durur derde devâmuz

6 Rıżâ vü Kâẓım'a ḳul olmaġadur
Eyâ mü'min dil ü cândan rıżâmuz

7 Taḳî'dür tâc-ı mü'minân ser-â-ser
Naḳî'nüñ nuṭḳıdur müşkil-güşâmuz

8 Cevâd ü ʿAskerî Mehdî ḥaḳîḳat
Dil ü cân mülkinedür pâdişâmuz

9 Dü penç ü çârdan özge cihânda
Ne mümkin[923] ola ġayra iḳtidâmuz

10 Göñül âyinesinde Caʿferî'dür
Cemâl-i Muṣṭafâ'dandur ṣafâmuz

M1.43a-44b; M2.54b-54a.

---

[921] Velehu Eyḍan: M2.
[922] derden: derdden M1.
[923] mümkin: mümkin ki M2.

39

Velehun-Naẓm Diğer Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[924]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ol ʿAliyyü'l-Murtażâ k'oldur uṣûl-i her uṣûl
Âyet-i *yû fûne bin-neẓr* oldı şânında nüzûl

2 Gelmedi anuñ bigi[925] efḍâl kimsene ʿâleme
Böyle te'vîl itdiler Ḳur'ân'da erbâb-ı ʿuḳûl

3 Oldı râm emrine ins ile cin ü vaḥş u ṭuyûr
Ḥükmine ḳıldı iṭâʿat ʿasker-i cemʿ-i nüḥûl

4 Menbaʿ-i luṭf u mürüvvet kân-ı iḥsân baḥr-ı cûd
Maẓhar-ı nûr-ı Ḫudâ'dur hem der-i ʿilm-i Resûl

5 Server-i mülk-i selûbin rehber-i ḫalḳ-ı cihân
Andan özge bir daḫi ʿâlemde var mı iste bul

6 *Ḥarbüke ḥarbî* buyurdı *silmüke silmî* Nebî
İmdi gel ṣulḥ eylegil ol şâh ile olma fużûl

7 Caʿferî ehl-i ḫilâfuñ ḳılduğı ṭâʿatları
Ger ḫalîfe-i zamân ise daḫi[926] olmaz ḳabûl

M1.44b; M2.54a-55b.

40

Velehun-Naẓm Der Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[927]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bendeyüz bir şâha kim bu ʿâlemüñ sulṭânıdur
Kâinâtuñ serveri bil ki cihânuñ cânıdur

2 On sekiz biñ ʿâlemi râm eylemişdür[928] kendine
Vaḥş u ṭayr u ins ü cin dârende-i fermânıdur

---

[924] Velehu Eyḍan: M2.
[925] bigi: gibi M1.
[926] daḫi: dâḫi M2.
[927] Velehu Eyḍan: M2.
[928] râm eylemişdür: râm eylemişdi M1.

3 Menbaʿ-i cûd ü seḫâ hem[929] maʿden-i ḥilm ü ḥayâ
Maḥzen-i ʿilm-i Ḫudâ luṭf ile iḥsân-kândur[930]

4 Tâ ki ol demden beri geldi vücûda kâinât
Ḥâkim oldur ḥükm anuñdur devr anuñ devrânıdur

5 Ḥaydar-ı Kerrâr imâm-ı evvelîn ü âḫirîn
Ḳâim-i dîn-i[931] Nebî hem Tañrı'nuñ arslanıdur

6 Evliyânuñdur bil ol serdâr-ı dîn ser-çeşmesi
Enbiyânuñ hem delîl-i ḥüccet ü bürḥânıdur

7 Gün yüzinüñdür anuñ ḥurşîd-i ekber ẕerresi
Cân göğinüñ şemme-i ḥüsni meh-tâbânıdur

8 Dîde-i devrân şecâʿatda miṣâlin görmedi
Hem seḫâvetde ḳamu cûd ehlinüñ ol ḫânıdur

9 Caʿferî çün münşi-i ʿilm ü ʿameldür ol velî
Aña kim pey-rev olursa ol ʿâlim-i Rabbânidür

M1.44b-44a; M2.55b-55a.

41
Velehun-Naẓm Der-Medḥ-i ʿAlî[932]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şâh-ı merdândur o kim sermâye-i cân andadur
Şuʿle-i dîndür yüzi envâr-ı îmân andadur

2 Maẓhar-ı ʿilm-i *ledünnî* kân-ı iḥsân baḥr-ı cûd
Maẓhar-ı küll-i ʿacâyib sırr-ı Sübḥân andadur

3 Münzel anuñ şânına *men ʿındehu ʿilme'l-kitâb*
Ṭâlib-i te'vîl andan ol ki Ḳur'ân andadur

---

[929] hem: vü M1.
[930] iḥsânkândur: iḥsândur M1.
[931] dîn-i: dîn ü M1.
[932] Velehu Eyḍan M2.

4 Çün buyurdı noḳṭa-i şol[933] *Bâ-i Bismillâh* menem
Ḥüccetü'l-lâh ol durur kim cümle bürhân andadur

5 ʿAli dergâhından özge derde yoḳdur[934] bil necât
Cemʿ-i müncîler hezârân-der-hezârân andadur

6 Ḫıżr u İlyâs buldılar andan ḥayât-ı sermedi
Ṭâlib ol sen aña ol kim âb-ı ḥayvân andadur

7 Oldur ol deryâ-yı bî-kaʿr-ı[935] ḥaḳîḳat kim yaḳîn
Dürr-i meknûn anda vü lülü-i mercân andadur

8 Sırr-ı *sübḥâne'llezî esrâ* nuñ oldı ʿârifi
Añla ey ʿârif ḥaḳîḳat kim bu ʿirfân andadur

9 Âsib-i dehrüñ ne ġam derdinden ayruḳ Caʿferî
Ḳıl penâh ol şâha kim her derde dermân andadur

M1.44a-45b; M2.55a-56b.

42
Velehun-Naẓm Der-Medḥ-i Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[936]
Fâʿilâtün Mefâʿilün Fâʿilün

1 Muṣṭafâ kim cihâna serverdür
Cân ü ten bil kim aña Ḥayder'dür

2 Nûr-ı vâḥid durur nebiyyü velî
Bu ḥadîṯ[937] şefîʿ-i maḥşerdür

3 ʿArş ü ferş ü zemîn ü kevn ü mekân
Cümle bu nûr ile münevverdür

4 Esedu'l-lâh ol ibn-i ʿamm-i Resûl
Sâḳi-i âb-ı ḥavż-ı Kevṯer'dür

---

[933] şol: M1'de yok.
[934] derde yoḳdur. yoḳdur derde M1.
[935] bî-kaʿr-ı: M1'de yok.
[936] Velehu Eyḍan M2.
[937] ḥadîṯ: ḥadîṯi didi YE.

5 Muṣṭafâ çünki[938] ʿilme şehr oldı
Bil ki ol şehre Murtażâ derdür

6 Muʿcizât-ı Nebî vilâyet-i şâh
Ḳuvvetiyle cihân müsaḫḫardur

7 Ol beşîr ü neẕîr[939] bu şîr-i Ḫudâ
Bu ḳamerdür o şems-i ḫâverdür

8 Şâh Ḥüseyn ü Ḥasan[940] dü nûr-ı baṣar
Biri şeppîr ü biri şepperdür[941]

9 Rûy-ı[942] Ẕeyne'l-ʿİbâd-ı ḳıble-i cân
Dergeh-i[943] Ḥaḳ ṣûretine maẓhardur

10 Bilmeyen Bâḳır'uñ ḥaḳîḳatini
Caʿfer'üñ meẕhebinde ebterdür

11 Mûsi-i Kâẓım[944] ol kerem issi[945]
Pâdişâhdur ki ibn-i Caʿfer'dür

12 Kim ki bildi Rıżâ'nuñ esrârın[946]
Sırr-ı tevḥîd aña müyesserdür

13 Ol Muḥammed Taḳî vü[947] ʿAlî[948] Naḳî
Mü'min ü mü'minâta rehberdür

14 ʿAskerî'nüñ muḥıbbidür ol kim[949]
Ṣıdḳ ile ümmet-i peyġamberdür

---

[938] çünki: çünkim M1.
[939] neẕîr: naẓîr YE.
[940] Ḥüseyn ü Ḥasan: Ḥasan ü Ḥüseyn YE.
[941] "Biri şepîr birisi şeperdür." M2., YE.
[942] rûy-ı: biri M1.
[943] dergeh: dergâh M1., YE.
[944] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M1.
[945] issi: iyesi YE.
[946] esrârın: esrârını YE.
[947] vü: M2'de yok.
[948] ʿAlî: ʿAlîyyü M1.
[949] Bu mısra YE'de şu şekildedir: " ʿAsker ile Muḥammed'üñ muḥibbi."

15 Mehdi-i ṣâḥib-zamân bugün
Bil ki ḫalḳ-ı cihâna rehberdür[950]

16 Ḳulları arasında ol şâhuñ
Caʿferî bir kemîne kemterdür

M1.45b-45a; M2.56b-56a; YE.8b.

43
Velehun-Naẓm Der-Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[951]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şâh-ı merdân şîr-i Yezdân ol ʿAlîyyü'l-Murtażâ
Maʿden-i luṭf u keremdür menbaʿ-i cûd ü seḫâ

2 *Hel etâ*'nuñ ḫilʿatin ḳaddine biçdi ol kerîm
Hem mükerrem eyledi vechini nûr-ı *innemâ*

3 Çünki feṯḥ itdi kerâmet birle ḥışn-ı Ḫayber'i
Didi Aḥmed kim budur nûr-ı Hüdâ şîr-i Ḫudâ

4 Baḥr-i ʿilm ü ḥilm ü sultânı vilâyet taḫtınuñ
Ḫâce-i Ḥaḳ evliyânuñ leşkerine pîşvâ

5 Secde ḳıl ol şâha ḥal olmaḳ dilerseñ müşkilin
Çün ḍalâlet ehline dîn içre oldur reh-nümâ

6 Ger dem-i ʿİsî'den oldısa ölüler ẕi'l-ḥayât
Ḳıldı yetmiş kez Nuṣayr'ı zinde ol şîr-i Ḫudâ

7 Evvel[952] oldur âḫir oldur ẓâhir oldur bâṭın ol[953]
Mülk anuñdur mâlik oldur hâlik oldur muṭlaḳâ

8 Bu Benî Âdem'de kim ola aña hemtâ bugün
Raḥmeten li'l-ʿâlemîn çün didi sen cânsın baña

9 Ẕü'l-feḳârı bağladı biline çün ol şeh-süvâr
Lâ fetâ şânında münzel oldı anuñ *lâ fetâ*

---

[950] Bu beyit YE'de yoktur.
[951] Velehu Eyḍan M2.
[952] evvel: evveli M1.
[953] Ẓâhir oldur bâṭın ol: bâṭın oldur ẓâhir ol M2.

10 Çün dilinden Muṣṭafâ emzirdi maʿnâ şerbetin[954]
ʿİlminüñ şehrine bâb oldı bu sözde yoḳ riyâ

11 İsmini Tevrât içinde yâd ḳıldı ol Celîl
Mûsi-i ʿİmrân[955] dilinden ẓâhir oldı İlyâ

12 Fer-ḫayâdur bil Mesîh'üñ muṣḥafında ism-i şâh
Aḥmed-i Mürsel kitâbında ʿAlî hem evliyâ

13 Mekke'de dirler aña Bâb-ı türâb[956] her şeyḫ ü şâb
Şâmiler aydur Esed hem Türk ḳavmi Eddebâ

14 Dir Emîr-i naḫl aña ehl-i Irâḳ pür-firâḳ
Hem Ḫorâsan pirleri Ḥaydar dir ey ṣâḥib-livâ

15 Vird idinmişdür semâvât ehl-i cümle rûz u şeb
Her biri bir luṭf ile esmâsın anuñ dâimâ

16 Hem odur ʿabdü'l-aḥad ʿabdü'l-mecîd ü Cebreîl[957]
Hem odur ʿabdü'l-ʿaẓîm ʿabdü'l-metîn ü ẕü'l-ʿalâ

17 Didi her bir şeyde evvel gör di kim Ḥaḳ'dur yaḳîn
Ger yaḳînüñ var ise gör nûr-ı Ḥaḳḳ'ı bul safâ

18 Kim ki bildi nefsini bildi gümânsız Rabbini
Böyle buyurdı kelâmında vaṣiyy-i Muṣṭafâ

19 Virdi düşmanlar elinde zehre yüz biñ cân ile
Ḳurretü'l-ʿaynı Resûl'üñ[958] ol Ḥasan bil kim rıżâ[959]

20 Şâh Ḥüseyn ol cennet-i ʿAdn'üñ gülinüñ bülbüli
Çekdi kâfirler elinden Kerbelâ'da pür-belâ

21 Cân u dilden ʿabdiyem Ẕeyne'l-ʿİbâd'uñ ben faḳîr
Çün anuñ ceddini idindüm cihânda muḳtedâ

---

[954] şerbetin: şîrini M1.
[955] Mûsî-i ʿİmrân: Mûsâ ʿİmrân M2.
[956] Bâb-ı t ürâb: Ebû-türâb M1.
[957] Cebreîl: Cebrâîl M2.
[958] Resûl'üñ: ʿAlî'nüñ M2.
[959] Bu beyitten sonrası M2'de yoktur.

22 Çün cihânuñ mihnet-i derdine olanlar esîr
Ol Muḥammed Bâḳır'uñ bâbında isterler şifâ

23 Caʿfer-i Ṣâdıḳ durur ol kim kemâl-i maʿrifet
Buldılar olan kişiler mezhebiyle âşinâ

24 Mûsi-i Kâẓım ki nûş itdi ʿadüvüñ nîşini
Oldı anuñ meskeni me'vâ devâ Ḥaḳ'dan liḳâ

25 Raḥmet içün geldi ey ehl-i ṭarîḳ pâk-ı dîn
On sekiz biñ ʿâleme sulṭân ʿAlî Musâ'r-Rıżâ

26 Ehl-i taḳvânuñ Taḳî ser-tâcıdur ey müttaḳî
Hem Naḳî dü nûr-ı çeşm-i etḳıyâ vü aṣfiyâ

27 Ol Ḥasan kim ʿAskerî'dür evliyâdur ʿaskeri
Devletine dâimâ dâîler eylerler duʿâ

28 Mehdi-i ṣâḥib-zamân sırr-ı vilâyet serveri
Ḳuṭb-ı dîn-i[960] Muṣṭafâ'dur nûr-ı ʿayn-ı müctebâ

29 Caʿferî ger ṣıdḳ ile olmaḳ dilerseñ şâha ḳul
Gel anuñ evlâdına aḥbâbına ḳıl iḳtidâ

30 Men ne mücrim bendeyem kim depredem medḥinde dil
Ḥaḳ kelâmında çün itmişdür saña medḥ ü ṣenâ

31 Ehl-i beyti sevmeyen yandı cehennem nârına
Oldılar cândan sevenler ʿarş üzere mütteḳâ

32 Ḥażretüñde ḥürmet-i ḥaḳḳıçün âl-i Aḥmed'üñ
Raḥmetüñden bizi nev-mîd eyleme yâ Rabbenâ

M1.45a-46a; M2.57b-58b.

[960] dîn-i: dîn ü M1.

44

Velehu Der- Medḥ-i ʿAlî Kerremullâhu Veche[961]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 ʿAlî'dür ʿâlem-i ġayb ü şehâdet mülkine server
ʿAlî'dür ʿalleme'l-esmâ ʿulûm baḥrına güher[962]

2 ʿAlî'dür *künt ü kenz*'ün bil bu maḥfi gencine ser-pûş
ʿAlî'dür sırr-ı *ev-ednâ* sirâc-ı şemʿine enver

3 ʿAlî'dür cennet-i ʿAdn'üñ riyâż-ı cûyına sâḳî[963]
ʿAlî'dür ravża-i Rıḍvân ʿAlî'dür sâḳi-i Kevṣer

4 ʿAlî şânında münzel *innemâ* vü *hel etâ*[964] Ḥaḳ'dan
ʿAlî Ḳur'ân ʿAlî burhân ʿAlî sulṭân-ı heft-kişver

5 ʿAlî'dür nûr-ı ẓâtuñ bil tecellîsin ḳılan ẓâhir
ʿAlî'dür cümle efʿâl ü ṣıfât ü isme ser-defter

6 ʿAlî bâṭın ʿAlî ẓâhir ʿAlî ḥâżır ʿAlî nâẓır
ʿAlî hâdî ʿAlî mehdi ʿAlî reh-bîn[965] ʿAlî rehber

7 ʿAlî'dür aṣlı her ferʿüñ[966] ʿAlî'dür müftisi şerʿüñ
ʿAlî sulṭân ʿAlî sübḥân ʿAlî şâh ʿAlî server

8 ʿAlî'dür nâṣır u[967] nuṣret ʿAlî'dür ḳâdir ü ḳudret
ʿAlî'dür her sere devlet ʿAlî'dür ḳâtil-i ʿAnter[968]

9 ʿAlî'dür ḳâsım-ı cennet ʿAlî'dür ʿâleme raḥmet
ʿAlî'dür ḳâṭıʿ-ı bidʿat ʿAlî'dür ḳâmiʿ-i Ḫayber[969]

10 ʿAlî'dür cümlenüñ ẓikri ʿAlî'dür cümlenüñ fikri
ʿAlî'dür cümlenüñ şükri ʿAlî'dür müfti-i maḥşer[970]

---

[961] M2'de başlık yok., Caʿferî Ḫûb Görür YE.
[962] YE'de 1 ve 2. mısraların yerleri değiştirilmiştir.
[963] riyâż-ı cûyına sâḳî: riyâḥil cûyınuñ hezi YE.
[964] innemâ vü hel etâ: hel etâ vü innemâ YE.
[965] ʿAlî hâdî ʿAlî mehdi ʿAlî reh-bîn: ʿAlî mehdî ʿAlî hâdî ʿAlî reh-bâ YE.
[966] ferʿüñ: vü seyrüñ YE.
[967] nâṣr u: ṣâher-i YE.
[968] ḳâtil-i ʿAnter: ḫâce-i Ḳanber YE., ḫâce-i Ḳamber M2.
[969] YE'de 10. beyittir.
[970] Bu beyit M2 ve YE'de yoktur.

11 ʿAlî'dür İncil ü Furḳân ü Tevrât ü Zebûrü'l-ḥaḳ
Ki didi kim[971] menüm Ḥaḳḳ'uñ kelâm-ı nâṭıḳı yekser[972]

12 ʿAlî Firdevs-i aʿlâ'dur ʿAlî Ṭûbâ-yı raʿnâdur
ʿAlî *hüve'l-hüveydâ'*dur ʿAlî'dür ẕâta hem[973] maẓhar

13 ʿAlî ʿarş ü ʿAlî kürsî ʿAlî mihr ü mehüñ ḳurresi[974]
ʿAlî'dür hem rûḥu'l-ḳudsî[975] ʿAlî'dür encüm-i[976] aḫter

14 ʿAlî'dür vâḥid-i yektâ ʿAlî'dür ẕât-ı bî-hemtâ
ʿAlî'dür maḳṣad-ı aḳṣâ ʿAlî'dür Ḥayder ü ṣafder

15 ʿAlî'dür *Ḳu'l-kefâ bi'l-lâh* rumûzın eyleyen ẓâhir
ʿAlî'dür *lev-keşef* sırrın ḳılan mü'minlere aẓher

16 ʿAlî'dür ḫâlıḳ-ı ʿâlem ʿAlî'dür râzıḳ-ı âdem
ʿAlî'dür maẓhar-ı ḫâtem ʿAlî'dür ḫâce-i Kamber[977]

17 Muḥammed ʿilme şehrüm men[978] dimişdür añla ey ʿârif
ʿAlî'dür şek değül bil kim yaḳîn ol şehre muḥkem der

18 Ḥüseyn ile Ḥasan[979] nûr-ı dü çeşm-i Aḥmed-i Muḫtâr
Biri mehdür[980] biri ḫurşîd biri şeppîr biri şepper[981]

19 İmâm-ı ʿÂbidîn[982] canum Muḥammed Bâḳır îmânum
Biri güldür biri bülbül biri dildâr biri dilber

20 İmâm Caʿfer-i Ṣâdıḳ *ledünnî*ʿ ilmine ḥâzıḳ
Kelâm-ı Ḥaḳḳ ile nâṭıḳ durur ol nesl-i[983] peyġamber

---

[971] kim: ki YE.
[972] YE'de 9. beyittir.
[973] ẕâta hem: ẕâtına YE.
[974] " ʿAlî mihr ü mehüñ ḳurresi ʿAlî ʿarş u ʿAlî kürsi" M1 ; "ʿAlî ʿarş u ʿAlî kürsî ʿAlî'dür mâh-ı ol envâr" YE.
[975] rûḥu'l-ḳudsî: rûḥ-ı ḳudsî M1.,
[976] encüm-i: encüm ü YE.
[977] Bu beyit M2 ve YE'de yoktur.
[978] ʿilme şehrüm men: ʿilme çü şehrüm YE.
[979] Ḥüseyn ile Ḥasan: Ḥasan ile Ḥüseyn YE.
[980] meh: mâh YE.
[981] biri şeppîr biri şepper: biri şepîr biri şeper M2., biri dildür biri dilber YE.
[982] İmâm-ı ʿÂbidîn: Ki Ẕeyne'l-ʿÂbidîn
[983] nesl-i: ibn-i M2.

21 İmâm Mûsi-i Kâẓım[984] ʿAlî Mûsa'r-Rıżâ[985] bil kim
Biri ser ü biri server biri müşk ü biri ʿanber[986]

22 Taḳî'dür başımuñ[987] tâcı Naḳî'dür naḳdüm ey nâcî
Biri baḥrı biri ber[988] ü biri dürr ü[989] biri güher

23 Cihânda ʿAskerî Mehdî iki[990] sulṭân-ı dîn oldı
Biri kâmil biri ekmel biri kimyâ biri cevher[991]

24 Fedâ ḳıl Ṣıdḳ ile cânı yolında Caʿferî şâhuñ
Ki ol şâh-ı mükerremdür ḳamudan bihter ü mihter

M1.46a-47a; M2.59a-60b; YE.3b-4b.

45
Velehu Der-Evṣâf-ı Ḥaḳḳeş
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Cihâna[992] cism ile cândur ʿAliyyü celle celâl
İmâm-ı kevn ü mekândur ʿAliyyü celle celâl[993]

2 Ne var naẓarvendi ne miṣl ü hemtâsı
Şeh-i[994] zemîn ü zamândur ʿAliyyü celle celâl

3 Ne var ẕât u ṣıfâtına ḥad ne ismine ʿad
Füzûn-ı şerḥ ü beyândur ʿAliyyü celle celâl

---

[984] imâm Mûsi-i Kâẓım: olupdur şâh-ı dîn Kâẓım M2., YE.
[985] Mûsa'r-Rıżâ: Mûsâ Rıżâ M2., YE.
[986] biri müşk ü biri ʿanber: biri dürr ü biri güher YE.
[987] başımuñ: başımuz YE.
[988] Biri baḥrı biri ber: biri ber ü biri baḥr M1.
[989] dürr ü: lülü YE.
[990] iki: âl-i dîn YE.
[991] cevher: gevher YE.
[992] cihâna: câna M1.
[993] 1,2 ve 3. beyitler YE'de karıştırılmıştır: " Cihâna cümle cândur ʿAliyyü celle celâl / İmâm-ı kevn ü mekândur ʿAliyyü celle celâl/Ne var ẕâtı ṣıfâtı ḥaddi ne ismine ʿad / Şâh-ı zemîni zamândur ʿAliyyü celle celâl/ Ne var naẓîri vü ne misl-i hemtâsı/İmâm-ı kevn ü mekândur ʿAliyyü celle celâl."
[994] şeh-i: şâh-ı YE.

4 Başar-ı müşâhedesinde egerçi[995] ʿâcizdür
Bu cân[996] gözine ʿayândur ʿAliyyü celle celâl

5 ʿAlîm ü ʿâlim ü ʿallâm ü baḥr-ı ʿilm-i *ledün*
Naʿîm ü ḫuld-ı cinândur ʿAliyyü celle celâl

6 Bu cân semʿine Ḥaḳ'dan bu vaḥiy oldı nüzûl
Ki Rabb-ı cümle cihândur ʿAliyyü celle celâl

7 Meh-i[997] maḳâm-ı mürüvvet şeh-i[998] serîr-i seḫâ[999]
ʿAṭâya luṭf ile kândur ʿAliyyü celle celâl

8 Muḳîm-i maḳʿad-ı ṣıdḳ mefḫar-i maḳâm-ı emîn
Kilîd-i genc-i nihândur ʿAliyyü celle celâl

9 Ḳamu vuḫûş u ṭuyûr[1000] ins ü cin melâikler
Dilinde vird-i zebândur ʿAliyyü celle celâl

10 Hele cümlenüñ oldur şâhı cümlenüñ ol[1001]
Kim aydur ibn-i falândur ʿAliyyü celle celâl

11 Emîn durur kim[1002] ide Caʿferî'ye raḥmet çün
Raḥîm-i ʿâlemiyândur ʿAliyyü celle celâl

M1. 47a; M2. 60b-60a; YE. 4b-4a

46

Velehu Der-Evṣâf-ı Ḥaydar-ı Kerrâr Keremullâhu Veche[1003]
Müfteʿilün Mefâʿilün Müfteʿilün Mefâʿilün

1 Ẕerre-i ḫubb-ı Ḥaydar'ı cân-ı cihâna[1004] virmezem
Cân-ı[1005] cihâna virmezem ẕerre-i ḫubb-ı Ḥaydar'ı[1006]

---

[995] eğerçi: eğerçi dil YE.
[996] cân: cihân YE.
[997] meh-i: mâh-ı YE.
[998] şeh-i: şâh-ı YE.
[999] serîr-i seḫâ: seyyid ü hem seḫâ YE.
[1000] vuḫûş u ṭuyûr: vaḫş u ṭuyûr YE.
[1001] Bu mısra YE'de şu şekildedir: "İlâhi cümlenüñ ol emîr-i şâhı cümlenüñ."
[1002] kim: ki YE.
[1003] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḫub Görür Raḥmetullâhu ʿAleyh YE.
[1004] cân-ı cihâna: câna cihâna M1.
[1005] cân-ı: cân u M2.

2 Mihr ile mâhuñ enveri[1007] nûr-ı cemâl-i Murtażâ
Nûr-ı cemâl-i Murtażâ mihr ile mâhuñ enveri[1008]

3 Yıḳdı ḥiṣâr-ı[1009] Ḫayber'i ḳıldı işâret ol emîr
Ḳıldı işâret ol emîr yıḳdı ḥiṣâr-ı Ḫayber'i

4 Ṭâliʿ-i saʿd-ı[1010] ekberi şems ile mâh-ı müşteri[1011]
Şems ile mâh-ı müşteri[1012] ṭâliʿ-i saʿd-ı ekberi

5 Bildi ṣıfât-ı Safder'i kim ki ṣafâya buldı yol
Kim ki ṣafâya buldı yol bildi ṣıfât-ı Safder'i

6 Ḫâce-i şâh-ı Ḳamber'i[1013] peşt ü penâh idinmişem
Peşt ü penâh idinmişem ḫâce-i şâh-ı Ḳamber'i[1014]

7 Cümle cihân musaḫḫarı oldı ʿAlî'nüñ ey[1015] velî
Oldı ʿAlî'nüñ ey[1016] velî cümle cihân musaḫḫarı

8 Kimsene bil ki serserî bilmedi sırr-ı Ḫayder'i
Bilmedi sırr-ı Ḫayder'i kimsene bil ki serserî

9 ʿİlm-i ḥaḳîḳatüñ deri oldı vaṣiyy-i Muṣṭafâ
Oldı vaṣiyy-i Muṣṭafâ ʿİlm-i ḥaḳîḳatüñ deri

10 Sâḳî-i âb-ı Kevṣer'i ölmeyiser seven[1017] kişi
Ölmeyiser seven[1018] kişi sâḳî-i âb-ı Kevṣer'i

11 Medḥ-i şepîr ü şepperi[1019] vird-i zebân idinmişem
Vird-i zebân idinmişem medḥ-i şepîr ü şepperi

[1006] Bu beyit YE'de şu şekildedir: " Cihân-ı câna virmezem ẕerrece ḥubb-ı Ḫayder'i / Ey baña ʿarż iden bîr-i memleket-i İskender'i."
[1007] enveri: envârı YE.
[1008] enveri: envârı YE.
[1009] ḥiṣâr: ḫiṣâr M1.
[1010] saʿd-ı: saʿd u YE.
[1011] şems ile mâh-ı müşterî: mihr ile mâhuñ envârı YE.
[1012] şems ile mâh-ı müşterî: mihr ile mâhuñ envârı YE.
[1013] Ḳamber: Ḳanber YE.
[1014] Ḳamber: Ḳanber YE.
[1015] ey: YE'de yok.
[1016] ey: YE'de yok.
[1017] ölmeyiser seven: ölmeye sevmeyen YE.
[1018] ölmeyiser seven: ölmeye sevmeyen YE.
[1019] şepîr ü şepper: şepîr ü şeper M2., YE.

12 Ẕeyne'l-ʿİbâd serveri oldı cihânuñ[1020] ey ʿazîz
Oldı cihânuñ ey ʿazîz Ẕeyne'l-ʿİbâd[1021] serveri

13 Bâḳır imâm rehberi[1022] oldı mevâlî meẕhebüñ
Oldı mevâlî meẕhebüñ Bâḳır imâm rehberi[1023]

14 Kim ki ṭarîḳ-i Caʿfer'i buldısa oldı dîn eri
Buldısa oldı dîn eri kim ki ṭarîḳ-i Caʿfer'i

15 Kâẓım-ı kân-ı güheri bil ki imâm-ı Ḥaḳ durur
Bil ki imâm-ı Ḥaḳ durur Kâẓım-ı kân-ı güheri

16 Rûy-ı Rıżâ'ya müşteri cân u göñülden olmışam
Cân u göñülden olmışam rûy-ı Rıżâ'ya müşteri

17 Bil ki Taḳî Naḳî seri[1024] oldı cihân ḥalḳınuñ
Oldı cihân ḥalḳınuñ bil ki Taḳî Naḳî seri[1025]

18 Ḥüsn-i kemâl-i ʿAskerî ṭutdı cihânı ser-be-ser
Ṭutdı cihânı ser-be-ser ḥüsn-i kemâl-i ʿAskerî

19 Mehdi'yi bil ki çâkeri[1026] oldı emîr ü hem vezîr
Oldı emîr ü hem vezîr Mehdi'yi bil ki çâkeri[1027]

20 Oldı kemîne kemteri Caʿferî âl-i Ḥayder'üñ
Caʿferî âl-i Ḥaydar'üñ oldı kemîne kemteri

M1. 48b-48a; M2. 60a-61a; YE. 4a-5b.

[1020] cihânuñ: cihâna YE.
[1021] Ẕeyne'l-ʿİbâd: Ẕeyn-i ʿİbâd M2.
[1022] rehberi: bir seri YE.
[1023] rehberi: bir seri YE.
[1024] seri: sırrı YE.
[1025] seri: sırrı YE.
[1026] çâker: çeker M2.
[1027] Bu beyit YE'de şu şekildedir: " Mehdi-yi mâh-ı enverî kimüñ ki oldı rehberi / Kimüñ ki oldı rehberi Mehdi-yi mâh-ı enverî." / çâker: çeker M2.

47

Velehun Der Evṣâf-ı Ḥayder ü Ṣafder[1028]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün

1 Menem[1029] ki cân u dilden Ḥayderî'yem
Ḥabîb-i Ẕü'l-Celâl'üñ çâkerîyem

2 Ġulâm-ı ḫandân-ı Aḥmed'em hem
ʿAlî'nüñ Ḳamberi'nüñ Ḳamberîyem[1030]

3 Ḥasan şehrine mesken oldı göñlüm
Ḥüseyn'nüñ hem kemîne kemterîyem

4 Ḥaḳîḳat ʿabdiyem Ẕeyne'l-ʿİbâd'uñ
Muḥammed Bâḳır'uñ ḫâk-i[1031] derîyem

5 Münezzeh meşrebinden her gürûhuñ
Mevâlî meẕhebüm ḥaḳ Caʿferî'yem

6 Be-ḥaḳḳ-ı Kâẓım ol sulṭân Rıżâ'nuñ
Muḥıbbîyem ʿadusından berîyem

7 Taḳî tâcum Naḳî'dür nûr-ı ʿaynum
Fedâ-yı ḫâk-pây-ı ʿAskerî'yem

8 Muḥammed Mehdi-yi ṣâḥib-zamânuñ
Mutîʿüm emrine fermân-beriyem

9 Taḫallus Caʿferî ḳıldum anuñçün
Ḫâricîler gözinüñ ḫançeriyem[1032]

M1.48a; M2.62b; YE.5a-6b.

[1028] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḥûb Görür Raḥmetullâhu ʿAleyh YE.
[1029] menem: benüm YE.
[1030] Ḳamberi'nüñ Ḳamberîyem: Ḳanberinüñ Ḳanberîyem YE.
[1031] ḫâk: ḥâk M2., YE.
[1032] M1'de 8 ve 9. beyitler değiştirilmiştir.

48

Velehu Der-Evṣâf-ı ʿAlî Kerremullâhu Veche[1033]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Yâ şâh-ı Kerbelâ vü eyâ şaḫne-i Necef
Senden bulup durur bu cihân cümlesi şeref

2 Şemsi şerîʿatüñ ḳameri hem ṭarîḳatüñ
Mîri ḥaḳîḳatüñ dü cihân içre *ma ʿaref*

3 Bedr-i dü cây-ı leyle-i miʿrâc-ı Muṣṭafâ
Mâh-ı münîr-i *lev-keşefi* şâh-ı *men ʿaref*

4 Dürr-i yetîm-i baḥr-ı ḥaḳîḳat durur ʿAlî
İşbu cihân miṣilde anuñ ẕâtıla ṣadef[1034]

5 N'iddi[1035] cihâna gelmedi *leyse kemiṣlihi*
Şânında münzel oldı eyâ bende-i ḫalef

6 Dil nicesi[1036] sırr-ı ʿAlî'den ḫaber vire
Çün oldı ẕikr-i ḥayli melâik *mâ ʿaref*[1037]

7 Anuñ cemâl-i şavḳı ile mest olup durur
Ḫumâr-ı ḫamrla mey-gede vü ḥanuñ nâ-i ref[1038]

8 Terk it cihânı gir Esedu'l-lâh ṭarîḳine
Şol ʿömr-i nâzenînüñi ḫarc[1039] itmeden telef

9 Anlar ki ḳıldılar yolına cân u ser[1040] fedâ
Evvel cihânı eylediler cümle ber-ṭaraf

[1033] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḫûb Görür Raḥmetullâhu ʿAleyh YE.
[1034] Bu beyit YE'de şu şekildedir: " Dürr-i yetîm durur ʿAlî / İşbu cihânda yoḳ miṣl anuñ ẕâtına ṣadef." / ṣadef: ṣarf M1.
[1035] ni'ddi: mânendiM1., bu YE.
[1036] dil nicesi: bu dil nice ki YE.
[1037] Bu mısra YE'de şu şekildedir: " Çünkim buyurdı Aḥmed-i Muḫtâr mâ ʿaref."
[1038] Bu beyit M1 ve M2'de yok.
[1039] ḫarc: siz YE.
[1040] cân u ser: cânlaruñ YE.

10 Ṣıdḳ ile Caʿferî kerem-i şâha tekye ḳıl
Tâ seni tîr-i[1041] mihnet ü ġam[1042] ḳılmaya hedef

11 Ḥayvân-ṣıfat olan ne bilür ḥubb-ı Ḥayder'i[1043]
Çünkim muḳayyed itdi anı âb ilen[1044] alef

M1. 49b; M2. 62b-62a; YE. 6b-6a.

49
Velehu Der Evṣâf-ı Ḥayder ü Ṣafder[1045]
Mefâʿîlün Mefaʿîlün Feʿûlün

1 ʿAlî'dür ol ki şâh-ı evliyâdur
Delîl ü rehnümâ-yı aṣfiyâdur

2 Cemâl-i şemʿinüñ nûrıyla ʿâlem[1046]
Żiyâ ender żiyâ ender żiyâdur

3 İrişdi mülk-i *ev-ednâ*ya seyri
Maḳâmı her merâtibden ʿalâdur

4 Velîler zümresinüñ hâdisi[1047] hem
Gürûh-ı enbiyâya[1048] pîşvâdur

5 Resûl'üñ[1049] ʿilm şehrinüñ ḳapusı
Yaḳîn bil kim[1050] ʿAliyye'l-Murtażâ'dur

6 Olupdur *hel etâ* şânında münzel
Emîr ü[1051] tâc-dâr-ı *innemâ*'dur

[1041] tîr-i: ol tîr-i YE.
[1042] ġam: ġamı YE.
[1043] " Ḥayvân-ṣıfat olan bunlar ḥubb-ı Ḥayder'i" M2., " Ḥayvân-ṣıfat olanları bilür ḥubb-ı Ḥayderî YE.
[1044] âb ilen: iblîs-i YE.
[1045] Velehu Eyḍan M2., Caʿferî Ḫûb Gûye Raḥmetullâhu ʿAleyh YE.
[1046] seyri: sırr YE.
[1047] hâdisi: pâdişâhı YE.
[1048] gürûh-ı enbiyâya: kerem-i ehle vü ḥaḳḳa YE.
[1049] Resûlüñ: Nebînüñ YE.
[1050] yaḳîn bil kim: ḥaḳîḳat ol YE.
[1051] emîr ü: emîr-i M1., YE.

7 Şeh-i[1052] ser-defter-i erbâb-ı esrâr[1053]
Meh-i[1054] mesned-nişîn-i kibriyâdur

8 ʿAlî'dendur aña[1055] keşf-i kerâmet
Ne cân kim vâḳıf-ı sırr-ı Ḫudâ'dur

9 Kemâl ü ʿilmilendür ol[1056] müzeyyen
Ḥayâ vü ḥilm aña[1057] Ḥaḳ'dan ʿatâdur

10 Vücûda gelmedi mânendi anuñ
Sipeh[1058]-salâr u şâh-ı *lâ fetâ* dur

11 Muḥammed Muṣṭafâ'nuñ ibn-i ʿammi
Ḥelâli Fâṭıma ḫayrü'n-nisâdur

12 Ser-â-ser *kün fekân*'uñ[1059] serverîdür
Ḥasan kim menbaʿ-ı ḫulḳ-ı rıżâ'dur[1060]

13 Ḥüseyn'üñ yolına cânlar fedâ ḳıl
Kim ol şâh-ı şehîd-i Kerbelâ'dur

14 İmâm Ẕeyne'l-ʿİbâd'uñ ḫâk-pâyı
Mevâlîler gözine tûtyâdur

15 Muḥammed Bâḳır ol mîr-i[1061] muḳaddem
Kemâl-i maʿrifetde müntehâdur

16 Ḥaḳîḳat[1062] Caʿfer-i Ṣâdıḳ'dur ol kim
Naẓargâhı anuñ Ḥaḳ'dan liḳâdur

17 Be-ḥaḳ Kâẓım ü Mûsâ er-Rıżâ[1063] kim
Taḳî ser-tâc-ı erbâb-ı teḳâdur

[1052] şeh-i: şâh-ı YE.
[1053] erbâb-ı esrâr: esrâr-ı erbâb YE.
[1054] meh-i: mâh-ı YE.
[1055] aña: oña YE.
[1056] kemâl ü ʿilmilendür ol: kemâli ʿilm ile olmış YE.
[1057] aña: oña YE.
[1058] sipeh: şâh-ı YE.
[1059] kün fekân: kün vekân YE.
[1060] ḫalḳ-ı rıżâ: ḥalḳu'r-rıżâ M1.
[1061] seyr-i: M1., M2.
[1062] ḥaḳîḳat: imâm YE.
[1063] Kâẓım ü Mûsâ Er-Rıżâ: Kâẓım Mûsâ Rıżâ M2., Kâẓım ol Mûsâ Rıżâ YE.

18 Naḳî'dür vâḳıf-ı sırr-ı ilâhi
Ki remz-i *küntü kenz*'e âşinâdur

19 Yaḳîn bil ʿAskerî Mehdî cihânda
İki sulṭân-ı dîn[1064] ṣâḥib-livâdur

20 İlâhî şol[1065] Muḥammed ḥürmetiçün
Daḫi Ḥaydar ki mîr-i etḳıyâdur

21 Bağışla Caʿferî'nüñ cürmini çün[1066]
Ġulâm-ı ehl-i beyt-i Muṣṭafâ'dur[1067]

M1.49b-50b; M2.63b-63a; YE.6a-7b.

50
Velehu[1068]
Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün

1 Sensin cihâna cân ü ten
Yâ şâh-ı Mevlanâ ʿAlî
Sensin emîr-i Ẕü'l-minen
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

2 Sensin ebed sensin ezel
Sensin kitâb-ı *lem yezel*
Sensin bilâ-miṣl ü bedel
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

3 Sensin emîr-i pişvâ
Sensin imâm-ı reh-nümâ
Sensin ser-efrâz[1069]-ı livâ
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

[1064] sulṭân-ı dîn: şehzâde-i YE.
[1065] şol: ol YE.
[1066] çün: sen YE.
[1067] Muṣṭafâ'dur: evliyâdur M2.
[1068] Velehu Eyḍan M2.
[1069] ser-efrâz: ser-firâz M1.

4 Sensin viren Ḥıżr'a sebaḳ
ʿİlm-i *ledün*'den behre Ḥaḳ
Bî-defter ü ṣaṭr ü varaḳ
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

5 Sensin ʿAlî sensin velî
Sensin ḳılan rûşen dili
Ḥall eyleyen her müşkili
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

6 Sensin ʿAliyyü'l-Murtażâ
Sulṭân-ı şâh-ı evliyâ
Şânuñda münzel *innemâ*
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

7 Sensin emîr-i muḥterem
Şâh-ı cihân kân-ı kerem
ʿArş üzre dikmişsin ʿalem
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

8 Sensin muʿîn-i memleket
Ṣadr nişîn-i salṭanat
Naḳş-ı nigîn-i menḳabet
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

9 Sensin cihânuñ ḫâlıḳı
Hem cümle ḫalḳuñ râzıḳı
Ḥaḳḳ'uñ kelâm-ı nâṭıḳı
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

10 Sensin cihânuñ serveri
Hem evliyânuñ rehberi
Hem aṣfiyânuñ mihteri
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

11 Sensin ki yıḳduñ Ḫayber'i
Ḳılduñ ġazâ[1070]-yı ʿAnter'i
Olduñ cihânuñ bihteri[1071]
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

[1070] ġazâ: ġâzî M1.
[1071] ~~bihteri~~: mihteri M2.

12 Sen evliyânuñ sırrısın
Hem etḳıyânuñ berrisin
Deryâ-yı ʿaşḳuñ dürrisin
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

13 Ḥayrân saña ins ü melek
Gerdân seninçün nüh felek
Ḳurbân saña her cân ne şek
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

14 Gûyâ senüñle her zübân
Beynâ senüñle ʿayn-ı cân
İḥyâ senüñle *kün fekân*
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

15 Sensin der-i ʿilm-i Resûl
Buldı cihân senden uṣûl
Zevcüñ Resûl hem Betül
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

16 Bâb-ı şepîr ü şeperi [1072]
Der her dü[1073] ʿâlem serverî
Ḫalḳ-ı cihânuñ rehberî
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

17 Yâ mihr-i Ẕeyne'l-ʿAbidîn
Men der ezel keştem ḳarîn
Ser-bâzum ender râh-ı dîn
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

18 Bâḳır imâm-ı pişvâ
Dîn ehline Ḥaḳ'dan şehâ
Caʿfer bizimçün reh-nümâ
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

19 Kâẓım Rıżâ dîn erleri
Her dü cihân serverleri
Pişvâ idindüm[1074] anları
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

[1072] şeper: şepper M1.
[1073] dü: dem M2.
[1074] idindüm: ḳıldum M1.

20 Her kim Taḳî'dür rehberi
Bil kim Naḳî'dür mihteri[1075]
Ser-tâc oldı ʿAskerî
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

21 Mehdî durur sulṭânumuz
Ḳurbân yolında cânumuz
Oldur bizim burhânumuz
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

22 Ey baḥr-ı ẕâtuñ güheri
Sensin Ḥudâ'nuñ maẓharı
Kemter ḳuluñdur Caʿferî
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

23 Her dem-be-dem fikr eylerem
Evṣâfını ẕikr eylerem
Dâim saña şükr eylerem
Yâ şâh-ı Mevlânâ ʿAlî

M1.50b-50a; M2.63a-65b.

51
Velehu Li-Naẓma Der Medḥ-i Evṣâf-ı ʿAlî[1076]
Mefâʿîlün Feʿilâtün Mefâʿî lün Feʿilün

1 Sen ol ʿAliyy-i ʿalâsın ki şâh-ı merdânsın
Hidâyet ehline Ḥaḳ'dan delîl-i burhânsın

2 Emîr-i taḥt-ı vilâyet imâm-ı cümle velâ
Şeh-i zemîn ü zamânsın cihâna sulṭânsın

3 Seḫâ vü cûd u ʿaṭâ iḳlimine hem server[1077]
Kerîm-i pür-kerem ü baḥr-ı luṭf u iḥsânsın

4 Şeh-i mîr-i livâ hem kelâm-ı nâṭıḳ-ı Ḥaḳ
Der-i[1078] ʿulûm-ı Nebî'sin ü sırr-ı Ḳur'ân'sın

[1075] Bu mısra M2'de şu şekildedir: "Her kim Taḳî'dür mihteri bil kim Naḳî'dür rehberi."
[1076] Velehu Eyḍan M2.
[1077] hem server: server hem M2.
[1078] der-i: didi M1.

5 Ḳaçan irişe senüñ ʿilmüñe ʿuḳûl-ı ʿavâm
Egerçi ʿayn-ı ʿayânsın velî[1079] pinhânsın

6 Ne bile[1080] ḳadrüñi her bir[1081] ḥasîs-i mühre-fürûş
Maʿânî baḥrına sensin ki güher ü kânsın

7 Buyurdı *laḥmüke laḥmî* diyü Muḥammed hem
Beyân-ı *cismüke cismî*'de hem giribânsın

8 Kemâl-i ẕâtuña irmez sülûk-ı ehl-i ḫıred
Ḥaḳîḳat-i dil ü dînsin ü zübde-i cânsın

9 Şecâʿat ile seḫâvet serîrine server
Vilâyet ile nübüvvet iline hem ḫânsın

10 Ne vechilen[1082] ḳıla evsâfuñı bu ḳatre beyân
Ki bî-kerâne vü bî-ḳaʿr-ı baḥr-ıʿummânsın

11 Hezâr ʿAnter ile Ẕü'l-ḫumâr elinde zebûn
Bilüñde tîġ-i dü ser şehsüvâr-ı meydânsın

12 Ne ḳuvvet ile müḳâbil ola saña Rüstem
Ki pehlivân-ı cihânsın ü şîr-i Yezdânsın

13 Be-ḥaḳḳı şeppir ü şepper[1083] be-ḥaḳḳı Ẕeyn-iʿ İbâd[1084]
Be-ḥaḳḳı Bâḳır u Ṣâdıḳ ki cân u cânânsın

14 Be-ḥaḳḳı Kâẓım ü Rıżâ vü hem Taḳî vü Naḳî
Be-ḥaḳḳı ʿAskeri ki Mehdi-yi cihân-bânsın

15 İlâhî hürmet içün Caʿferî'ye itme ʿaẕâb
Ki raḥmet issi Kerîm ü Raḥîm ü Raḥmânsın

M1. 50a-51b; M2.65b-66b.

[1079] velî: velîk M2.
[1080] ne bile: ne bile senüñ M1.
[1081] bir: M1'de yok.
[1082] vechilen: vechile M1.
[1083] şeppir ü şepper: şepîr ü şeper M2.
[1084] Ẕeyn-i ʿİbâd: Ẕeyne'l-ʿİbâd M1.

52

Velehu Evṣâf-ı Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1085]
Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

1 Zihî Kerîm ü Raḥîm ü Muḳîm ü bî-hemtâ
ʿAlîm ü ʿÂlim ü ʿAllâm ü Server ü Yektâ

2 ʿAzîz ü Ḳâdir ü Ḳahhâr u ḳuṭb-ı dîn Ḥaydar
Ki ism-i ẕâtı olupdur anuñ ʿAliyy-ü ʿAlâ

3 Çü ḫilʿat-ı şeh-i[1086] *innemâ*'yı giydi ol şâh
Burûc-ı taḥt-geh-i *hel etâ*'ya dikdi livâ

4 ʿAlî menâḳıbını diñle cân ḳulaġı ile
Ki şâh-ı rûy-ı zemîndir[1087] ü mâh-ı rûy-ı semâ

5 ʿAlî'dür ol ki[1088] cihânı musaḫḫar eyledi
Götürdi küfr ü ẓalâmı getürdi nûr u żiyâ

6 ʿAlî'dür ol ki bu cümle cihâna cân oldı
Vücûda geldi ʿademden nihân ü hem[1089] peydâ

7 ʿAlî'dür ol ki vilâyet iline şâh oldı
Baġışladı nice yüz biñ velî diline ṣafâ

8 ʿAlî'dür ol ki olupdur maḳâm-ı ʿarş-ı ʿaẓîm
Emîr-i sidre vü şâh-ı serîr-i *ev-ednâ*

9 ʿAlî'dür ol ki vücûdından oldı cümle[1090] vücûd
Hem oldı her dü cihân nûr-ı pâk ile iḥyâ[1091]

10 ʿAlî'dür ol ki uzun mancıḳa urdı özi
Bıraḳdı ḳavm-i Selâsil'e şûr ile ġavġâ

[1085] Velehu Eyḍan M2.
[1086] şeh-i: şâh-ı M1.
[1087] zemîndir: zemîn durur M2.
[1088] ki: kim M2.
[1089] hem: M1'de yok.
[1090] cümle. M1'de yok.
[1091] Bu mısra M1'de şu şekildedir: "Hem oldı nûr-ı pâk ile her dü cihân iḥyâ."

11 ʿAlî'dür ol ki ʿaṭâ ḳıldı sâile ḫâtem
Namâz içindeyken zihî kerâmet-i kübrâ[1092]

12 ʿAlî'dür ol ki aḳan ṣuya dön didi döndi
Zihî kerâmet ü muʿciz ki aḳl olur şeydâ

13 ʿAlî'dür ol ki Nuṣayr'ı ʿadedde yetmiş iki kez
Helâk eyledi vü ẓinde ḳıldı ey vernâ

14 ʿAlî'dür ol ki kesilmiş eli bitürdi yine
Vedâʿ itmiş iken birbiriyle her aʿżâ

15 ʿAlî ṭarîḳine her kim giderse mü'mindür
Be-ḥaḳḳ şepîr ü şeper[1093] şâhân-ı her dü serâ

16 İmâm Ẕeyne'l-ʿİbâd[1094] Bâḳır ile Ṣâdıḳ hem
Kemâl-i maʿrifetu'l-lâh'dadur bular[1095] deryâ

17 Ne cân ki Mûsi-i Ḳâẓım'dan[1096] oldı himmet aña
Münevver eyledi gönül evin nûr-ı żiyâ

18 Cihân ḫalḳına cümle imâm oldı Taḳî
Naḳî ḥaḳı[1097] içün eyâ mü'min ḫuceste-liḳâ

19 İmâm ʿAskerî'ye ger[1098] îmân getürdüñ ise
Saña Muḥammed Mehdî şefîʿ ola ferdâ

20 İlâhi Caʿferî' yi raḥmetüñden eyleme dûr
Ki medḥ-i gûy-ı ʿAlî'dür ġulâm-ı âl-i ʿabâ

M1. 51b-52b; M2. 66b-66a.

[1092] kübrâ: kibriyâ M1.
[1093] şepîr ü şeper. şeppîr ü şepper M1.
[1094] Ẕeyne'l-ʿİbâd: Ẕeyne'l-ʿİbâd u M1.
[1095] kemâl-i maʿrifetu'l-lâh'dadur bular: kemâl-i maʿrifetu'l-lahda bulardur deryâ M1.
[1096] Mûsi-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M2.
[1097] ḥaḳı: ḥaḳḳı M1.
[1098] ger: M1'de yok.

53

Velehu Li-Nâẓma Bâ- İmâm-ı ʿAlî Medḥ-i râ[1099]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 ʿAlî'dür ol ki ʿâlemde bugün şâh-ı muʿallâdur
İmâm-ı aʿẓam u ekrem sipeh-salar-ı aʿlâdur

2 ʿAlî emriyle gelmişdür vücûda ʿâlem ü âdem
ʿAlî ḥükmiyle olmışdur ne kim pinhân ü peydâdur

3 ʿAlî mânendi ʿâlemde vücûda gelmedi hergiz
ʿAlî lâ żıddı vü lâ niddür ʿAlî bî-miṣl ü[1100] hemtâdur

4 ʿAlî'dür sırr-ı Sübhâni ʿAlî'dür ʿâlemüñ cânı
ʿAlî'dür güherüñ kânı ʿAlî bî-ḳaʿr-ı[1101] deryâdur

5 ʿAlî şol lâ-mekândur kim münezzehdür ḳamu şeyden
ʿAlî şol bî-nişândur kim her eşyâda hüveydâdur

6 ʿAlî'dür ḳıymet-i gevher ʿAlî'dür bî-behâ[1102] cevher
ʿAlî'dür ʿâleme server ʿAlî nûr-ı tecellâdur

7 ʿAlî'dür câmiʿ-i Ḳur'ân ʿAlî'dür raḥmet-i Raḥmân
ʿAlî'dür menbaʿ-i iḥsân ki bî-mânend ü yektâdur

8 ʿAlî ol şâh-ı merdândur ʿAlî ol şîr-i Yezdândur
ʿAlî ol baḥr-ı iḥsândur ki pür-lûlû-i lâlâdur

9 ʿAlî şâh-ı vilâyetdür ʿAlî ʿayn-ı ʿinâyetdür
ʿAlî nûr-ı hidâyetdür ki ehlü'l-lâha pîşvâdur

10 ʿAlî'dendür eyâ mü'min vücûdı cümle mevcûduñ
Hem oldur noḳṭa-yı bâ hem kitâb-ı Ḥaḳ Teʿâlâ'dur

11 ʿAlî ol ẕât-ı muṭlaḳdur ki her şeyde muḥîṭ oldı
Eğerçi cümle eşyâdan münezzehdür müberrâdur

[1099] Velehu Eyḍan M2.
[1100] ü: M1'de yok.
[1101] bî-ḳaʿr-ı: bî-ḳaʿr u M1.
[1102] bî-behâ: bî-pahâ M1.

12 ʿAlî sırr-ı İlâhî'dür cihânuñ pâdişâhıdur
Bu mü'minler sipâhıdur k'emîr-i rûz-ı cezâdur

13 Ṣıfât-ı ẕâtına şâhuñ kimesne olmadı vâḳıf
Meğer anlar ki ʿâlemde ʿAlî anlara mevlâdur

14 Baña cândur didi Ḥaydar Resûlu'l-lâh eyâ mü'min
Bunı ʿârif bilür kim bu ne sırdur ya ne maʿnâdur

15 Be-ḥaḳḳı şeppîr ü şepper be-ḥaḳḳı ʿÂbidîn server
Be-ḥaḳḳı Bâḳır u Caʿfer ki Ḥayder şâh-ı ʿulyâdur

16 İmâm Kâẓım kerâmetde ʿAli Rıżâ seḫâvetde
Hemân dergâh-ı ʿizzetde bular maḳbûl-ı mevlâdur[1103]

17 Taḳî ḥaḳḳıçün ey ʿâḳil Naḳî'den olmaġıl ġâfil
İmâm ʿAskerî kâmil cihân dârına Dârâ'dur

18 Elâ ey Mehdi-i mihter ḳamu çâkerlerüñ server
Ḳuluñdur Caʿfer-i kemter ḳamu ednâdan ednâdur

M1.52b-52a; M2. 67b-68b.

54
Velehu Li-Naẓma Diğer Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1104]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ṣad selâm olsun saña ey pâdişâh-ı nâzenîn
Şâh-ı merdânsın ki feṯḥ oldı elüñde râh-ı dîn

2 Pâdişâh-ı *innemâ*'sın ser-firâz-ı *hel etâ*
Hem kelâm-ı nâṭıḳî hem Ṭâ vü Hâ vü Yâ vü Sîn

3 Menbaʿ-ı sırr-ı maʿânî maʿden-i ʿilm-i Ḫudâ
Bâb-ı şehristân-ı Aḥmed server-i ehl-i yaḳîn

4 Ṣaḫne-i şehr-i Necef hem müfti-i yevme'l-ḳıyâm
Sâḳi-i Kevṯer emîr-i ravża-i ḫuld-ı berîn

[1103] Bu beyit M1'de yok.
[1104] Velehu Eyḍan M2.

5 Şâh-ı *ev-ednâ* vü mâh-ı sidre-i ʿarş-ı ʿazîm
ʿÂrif-i miʿrâc-ı Aḥmed hem-dem-i Rûḥu'l-emîn

6 Kâşif-i esrâr-ı Ḥaḳ ḫallâl-ı cümle müşkilât
Şeh-süvâr-ı rûzedür[1105] ol şîr-i Rabbü'l-ʿâlemîn

7 Baḥr-i ʿilm ü ḥilm ü luṭf u kân-ı iḥsân ü kerem
İbn-i ʿamm-i Aḥmed-i Muḫtâr ü şâh-ı mürselîn

8 Ḳâṭil-i ʿAnter Emîrü'l-naḫl ü şâh-ı şarḳ u ġarb
Server-i âl-i Muḥammed hem emîrü'l-mü'minîn

9 Mihter-i ḫalḳ-ı cihân ü bihter-i kevn ü mekân
Pâdişâh-ı heft-kişver server-i rûy-ı zemîn

10 Bende-i şeppîr ü şepper her kim oldı cânumuz
Ḳıldı rûşen ḳalbin anuñ nûr-ı Ẕeyne'l ʿÂbidîn

11 Ger Muḥammed Bâḳır'uñ sırrın bilürseñ bî-gümân
Hem imâm Caʿfer'üñ yolın varırsın encümîn

12 Bil ki imâm Mûsâ Kâẓım'dur[1106] emîr-i ins ü cîn
Hem ʿAlî Mûsâ Rıżâ[1107] ser-çeşme-i cân- âferîn

13 Hem Taḳî'dür cümle erbâbü't-teḳânuñ serveri
Hem Naḳî'dür pîşvâ-yı ṭayyibîn ü ṭâhirîn

14 ʿAskerî Mehdî imâmeyn ü hümâmeyn-i cihân
K'anlaruñ ḳavli durur mü'minlere ḥablü'l-metîn

15 Ḳoyma[1108] dilden Caʿferî medḥ ü ṣenâ-yı Ḥayder'i
Tâ saña raḥmet ḳıla ol şâh-ı ḫayrü'r-râḥimîn

16 Ẕikr-i evlâd-ı Nebî'den ḥâlî olma bir nefes
Tâ olasın yâr-ı[1109] devlet hem saʿâdetle ḳarîn[1110]

[1105] rûzedür: rûze-yi M2.
[1106] Mûsâ Kâẓım: Mûsî-i Kâẓım M1.
[1107] Mûsâ Rıżâ: Mûsa'r-Rıżâ M1.
[1108] ḳoyma: ḳoymadın M1.
[1109] yâr-ı: yâr u M1.
[1110] ḳarîn: ḳurûn M2.

M1.52a-53b; M2.68b-68a.

55
Velehu Li-Naẓma Der Evṣâf-ı Ḥaydar[1111]
Mefʿûlü Fâʿilâtün Mefʿûlü Fâʿilâtün

1 Mü'minler ile her kim ʿâlemde âşinâdur
Gönül evi ʿAlî'nüñ nûrıyla rûşenâdur

2 Ẕikr-i ʿAlîyyü ʿÂlî dermân-ı derd-i mü'min
Her zaḫma merhem oldur her derde hem şifâdur

3 Rubʿ-ı kelâm-ı Bârî şânında münzel oldı[1112]
Sulṭân-ı *innemâ* dur hem şâh-ı *hel etâ* dur

4 Bâb-ı ʿulûm-ı Aḥmed ol Ḥaydar oldı sermed
Deryâ-yı cûd-ı[1113] bî-had sulṭân-ı kibriyâdur

5 Hem evliyâya rehber hem enbiyâya server[1114]
Hem aṣfiyâya bihter şâh-ı cihân-güşâdur

6 Hem bihter-i şerîʿat hem mihter-i ṭarîḳat
Hem rehber-i ḥaḳîḳat hem şâh-ı evliyâdur

7 Müşkil-güşâ-yı ʿâlem hem reh-nümâ-yı âdem
Hem ibn-i ʿamm-i ḫâtem hem maẓhar-ı Ḫudâ'dur

8 Şâh-ı muẓafferü'd-dîn ol Ḥaydar-ı yegâne
Ḳuṭb-ı zamânedür hem ʿâlemde muḳtedâdur

9 Hem menbaʿ-ı daḳâyıḳ[1115] hem maḫzen-i ḥaḳâyıḳ[1116]
Hem şâfiʿ-i ḫalâyıḳ hem şâh-ı ḫûb-liḳâdur

10 Andan vücûda geldi ʿâlemde her ne kim var
Ger ʿarż ü ger semâdur ger nûr ger żiyâdur

[1111] Velehu Eyḍan M2.
[1112] münzel oldı: oldı münzel M2.
[1113] cûd-ı: cûy-ı M1.
[1114] Bu mısra M2'de şu şekildedir: "Hem enbiyâya sever hem evliyâya rehber."
[1115] daḳâyıḳ: ḥaḳâyıḳ M2.
[1116] ḥaḳâyıḳ: daḳâyıḳ M2.

11 Oldur ʿAlî kim anuñ mevlûdı oldı Mekke
Bu sırrı ol bilür kim mevlâsı Murtażâ'dur

12 Ḳıldı diri Nuṣayr'ı yetmiş iki kez ol şâh
Anuñ bigi[1117] velîye ger Ḥaḳ diseñ revâdur

13 Mûsâ elinde gerçi oldı ʿaṣâsı[1118] ejder
Ḳudret yedinde şâhuñ ṣuʿbân her ʿaṣâdur

14 Bâb-ı şepîr ü şeper[1119] sulṭân-ı heft-kişver
Dîn iḳlimine server hem şâh-ı *lâ fetâ*'dur

15 Ol ʿÂbidîn ü[1120] Bâḳır Aḥmed dînine nâṣır
Hem Caʿfer-i cihângîr sulṭân-ı pîşvâdur

16 Kâẓım imâm ber-ḥaḳ oldı cihânda muṭlaḳ
Mûsâ Rıżâ'ya[1121] gel baḳ kim ṣâḥib-livâdur

17 Nûr-ı Taḳî cihân ü cânı münevver itdi
Ey cân Naḳî ḥaḳıçün kim server-i niḳâdur

18 Ol şâh ʿAskerî'ye her kim ki oldı bende
Mehdî-yi devrân âḫir ol ḳula reh-nümâdur

19 Ey Caʿferî dilüñden ḥamdini ḳoyma şâhuñ
Çün aña cümle eşyâ gûyende-i ṣenâdur

M1. 53b-53a; M2. 69b-69a.

56
Velehu Li-Naẓma Der Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1122]
Mefʿûlü Fâʿilâtün Mefʿûlü Fâʿilâtün

1 Ol[1123] Ḥayder-ı yegâne k'oldı cihâna server
Oldur ʿAlîyyü ʿÂlî oldur imâm-ı ekber

[1117] bigi: gibi M1.
[1118] ʿaṣâsı: ʿaṣâ M1.
[1119] şepîr ü şeper: şeppîr ü şepper M1.
[1120] ʿÂbidîn ü: ʿÂbidîn M2.
[1121] Mûsâ Rıżâ: Mûsa'r-Rıżâ M1.
[1122] Velehu Eyḍan M2.
[1123] ol: o YE.

2 Bu *kün fekâ*na yekser oldur veliyy ü vâlî
Oldur veliyyü vâlî bu *kün fekâ*na yekser

3 Oldur ḳamuya rehber devr-i[1124] zamân içinde
Devr-i zamân içinde oldur ḳamuya rehber

4 Her dü cihân münevver nûrından oldı anuñ
Nûrından oldı anuñ her dü cihân münevver

5 Sâḳi-i âb-ı Kevṣer kimdür ʿAlî'den özge
Kimdür ʿAlî'den özge sâḳi-i âb-ı Kevṣer

6 Hem *lâ fetâ* peyâmber[1125] ḥaḳḳında didi[1126] anuñ
Ḥaḳḳında didi anuñ hem *lâ fetâ* peyâmber[1127]

7 Şehrine ʿilminüñ der oldı Muḥammed'üñ hem
Oldı Muḥammed'üñ hem şehrine ʿilminüñ der[1128]

8 Feṯḥ oldı ḥıṣn-ı[1129] Ḫayber ḳudret yedinde[1130] anuñ
Ḳudret yedinde anuñ feṯḥ oldı ḥıṣn-ı[1131] Ḫayber

9 Şâh-ı dîvân-ı maḥşer Ḥaydar'dur ey birâder
Ḥaydar'dur ey birâder şâh-ı dîvân-ı maḥşer

10 Manṣûr hem muẓaffer dîninde ol[1132] Resûl'üñ
Dîninde[1133] ol Resûl'üñ manṣûr hem muẓaffer

11 Sulṭân-ı baḥr ü[1134] hem ber[1135] kimdür cihânda Ḥaydar
Kimdür cihânda Ḥaydar sulṭân-ı baḥr ü hem ber

[1124] devr-i: rûy-ı YE.
[1125] peyâmber: peygamber M1, M2, YE.
[1126] ḥaḳḳında didi: didi ḥaḳḳında YE.
[1127] peyâmber: peygamber M2, YE.
[1128] Bu beyit YE'de şu şekildedir: "Şehri ʿilmüñ oldı Muḥammed'üñ hem / Oldı Muḥammed'üñ hem şehrine ʿilmüñ der."
[1129] ḥıṣn-ı: ḥiṣâr-ı YE.
[1130] yedinde: yedinden M2.
[1131] ḥıṣn-ı: ḥiṣâr-ı YE.
[1132] ol: hem ol M1.
[1133] dîninde: dîninde hem M1.
[1134] baḥr ü: baḥr-i M2., YE.
[1135] baḥr ü hem ber: baḥr-i ber bil YE.

12 ʿÂlem ḳamu musaḫḫar ḳudret yedinde[1136] anuñ
Ḳudret yedinde[1137] anuñ ʿâlem ḳamu musaḫḫar

13 Ḥubb-ı şepîr ü şeper[1138] gönlümde mesken itdi[1139]
Gönlümde mesken itdi ḥubb-ı şepîr ü şeper

14 Ẕeyne'l-ʿİbâd[1140] mihter efvâc-ı mü'minîne[1141]
Efvâc-ı mü'minîne Ẕeyne'l-ʿİbâd mihter

15 Hem Bâḳır ile Caʿfer Ḥaḳḳ'uñ[1142] muḳarrebidür
Ḥaḳḳ'uñ muḳarrebidür hem Bâḳır ile Caʿfer

16 Sulṭân-ı heft-kişver oldı İmâm Kâẓım
Oldı İmâm Kâẓım sulṭân-ı heft-kişver

17 Ol şâh[1143] Rıżâ muṭahhar evlâd-ı ṭayyibîndür
Evlâd-ı ṭayyibîndür ol şâh[1144] Rıżâ muṭahhar

18 Mihr-i Taḳî[1145] Naḳî her[1146] mü'min dilinde sâkin
Mü'min dilinde sâkin mihr-i Taḳî Naḳî her

19 Kimdür İmâm ʿAsker ser-tâc-ı ḫalḳ-ı ʿâlem
Ser-tâc-ı ḫalḳ-ı ʿâlem kimdür imâm-ı ʿAsker

20 Mehdî'ye bil ki çâker[1147] olanlar oldı server
Olanlar oldı server Mehdî'ye bil ki çâker[1148]

21 Bu Caʿferî-yi kemter kimdür ġulâm-ı Ḥayder
Kimdür ġulâm-ı Ḥayder bu Caʿferî-yi kemter

[1136] yedinde: yedinden YE.
[1137] yedinde: yedinden YE.
[1138] şepîr ü şeper: şeppîr ü şepper M1.
[1139] itdi: itmiş YE.
[1140] Ẕeyne'l-ʿİbâd: Ẕeyne'l-ʿÂbid-i YE.
[1141] mü'minîne: mü'minîndür YE.
[1142] Ḥaḳḳ'uñ: Ḥaḳ'uñ M2.
[1143] şâh: şeh M2.
[1144] şâh: şeh M2.
[1145] Taḳî: Taḳî vü YE.
[1146] her: hem YE.
[1147] çâker: çeker M2.
[1148] Bu beyit M1'de yok.

M1. 54b-54a; M2. 69a-70a; YE. 5b-5a.

57
Velehu Li-Naẓma Der Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1149]
Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün

1 Ol[1150] Ḥaydar-ı kerrâr kim tutdı cihânı ser-be-ser
Bu on sekiz biñ ʿâleme oldı emîr-i muʿteber

2 Sulṭânıdur ʿâriflerüñ burhânıdur ʿâşıḳlaruñ
Hem ol durur ḫayrü'-l verâ hem ol durur ḫayrü'l-beşer

3 Hem ol durur şîr-i Ḫudâ hem ol durur nûr-ı Hüdâ
Hem Murtażâ hem müctebâ hem Aḫmed'üñ ʿilmine der

4 Hem enbiyânuñ serveri hem evliyânuñ rehberi
Hem aṣfiyânuñ mihteri hem menbaʿ-i ʿilm ü hüner[1151]

5 Hem şaḫne-i şehr-i Necef hem mîr-i taḫt-ı *men ʿaref*
Hem şâh-ı merdân-ı selef hem Ḫüsrev-i valâ güher

6 Hem Ḥayder-i Ḫayber-figen hem ser-firâz-ı ṣaff-şiken
Hem tîġ-i dâr-ı Ẕü'l-minen hem ḳâtil-i dîv-i dü-ser

7 Hem maʿden-i cûd u seḫâ hem menbaʿ-i ḥilm[1152] ü ḥayâ
Hem maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ hem nûr-ı ḫurşîd ü ḳamer

8 Hem pâdişâh-ı muḥterem hem menbaʿ-i luṭf u kerem
Hem ṣâḥib-i seyf ü ḳalem hem şeh-süvâr-ı baḥr u ber

9 Hem güher-i yektâdur ol hem *yuḥyi'l- mevtâ'*dur ol
Hem şâh-ı *ev-ednâ'* dur ol hem mîr-i *mâzâġa'l- baṣar*

10 Hem ibn-i ʿamm-i Muṣṭafâ hem kân-ı iḥsân ü vefâ
Hem maḥrem-i ḫayrü'n-nisâ hem bâb-ı şepîr ü şeper[1153]

[1149] Velehu Eyḍan M2.
[1150] ol: oldur M1.
[1151] Bu beyit M1'de yok.
[1152] ḥilm: ʿilm M1.
[1153] şepîr ü şeper: şeppîr ü şeppîr M1.

11 Men ʿÂbidîn'üñ bendesi hem Bâḳır'uñ efgendesi
Hem Caʿfer'üñ dermândesi hem çâker-i Kâẓım beşer

12 Mûsâ Rıżâ ser-tâcumuz tâcı durur efvâcumuz
ʿÂlem bizüm muḥtâcumuz Maʿîn'de ey ṣâḥib-naẓar

13 Kimdür Taḳî yâḫud Naḳî bilmez bunı her bir şaḳî
ʿAyne'l-yaḳîn gören Ḥaḳ'ı bunlar durur ey bî-ḫaber

14 Cân ile bil kim Caʿferî oldı ġulâm-ı ʿAskerî
Ṣâḥib-zamânuñ kemteri ḫâşâ göre yevme's-saġar

M1. 54a-55b; M2.70a-71b.

58
Velehu Der-Evṣâf-ı Emîrü'l-mü'minîn ʿAlî[1154]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Yâ emîrü'l-mü'minîn yâ ser-firâz-ı *hel etâ*
Yâ imâmü'l- müttaḳîn yâ şeh-süvâr-ı *lâ fetâ*

2 ʿÂlemüñ cism ile cânı cümle sensin cümle sen
Hem kelâm içre senüñ şânuñda münzel *innemâ*

3 *Lev keşef* sırrını iẓhâr eyledüñ ʿâriflere
Men ʿaref taḥtında çün iḳbâl ile dikdüñ livâ

4 Hem nübüvvet ehline sensin emîr-i muʿteber
Hem vilâyet ḳavmine sensin imâm-ı pîşvâ

5 Senden öğrendiler ey baḥr-ı ʿulûm-ı maʿrifet
*Men ledünnî*ʿ ilmini her evliyâ her[1155] aṣfiyâ

6 Hem der-i ʿilm-i Nebî'sin hem kelâm-ı Ẕü'l-celâl
Hem ʿAlîyyü'l- Murtażâ'sın[1156] hem vaṣiyy-i Muṣṭafâ

7 Maʿden-i luṭf-ı mürüvvet menşe-i[1157] ʿilm ü ʿamel
Kân-ı iḥsân ü kerem hem menbaʿ-i cûd u seḫâ

[1154] Velehu Eyḍan M2.
[1155] her: vü M2.
[1156] ʿAliyyü'l-Murtażâ: ʿAliyyü Murtażâ M1.
[1157] menşe-i: münşe-i M2.

8 Sensin ey maʿbûd ü maḳṣûd u gürûh-ı mü'minîn
Pertev-i nûr-ı tecellî maẓhar-ı ẕât-ı Ḫudâ

9 Dürr-i deryâ-yı ṭarîḳatsın ki yoḳdur ḳıymetüñ
Mîr-i[1158] pîşvâ-yı ḥaḳîḳatsın ki olduñ reh-nümâ

10 ʿAsker-i İslâm'a serversin elüñde Ẕü'lfeḳâr
Ey veliyyü reh-nümâ-yı Ḥayder-i Ḥayber-güşâ

11 Sırr-ı tevhîd-i ezelsin pâdişâh-ı *lem yezel*
Hem-dem-i ḫayrü'l-verâsın maḥrem-i ḫayrü'n-nisâ

12 İns ü cinnüñ ḥaḳ imâmıdur şehâ baʿde'l-Ḥasan
Şâh Ḥüseyn ol şâh-ı maẓlûm-ı şehîd-i Kerbelâ

13 Ḥubb-ı Ẕeyne'l-ʿÂbidîn mü'minlerüñ îmânıdur
Bâḳır u[1159] Caʿfer ḥaḳıçün[1160] kim[1161] bulardur muḳtedâ

14 Bil imâm Mûsi-i Kâẓım'dur imâm-ı heftümîn
Hem imâm-ı heştümîn sulṭân ʿAlî Mûsâ Rıżâ[1162]

15 Gel eyâ mü'min Taḳî ile Naḳî'den ur demi
Kim bulardur şâh-ı ser-tâc-ı gürûh-ı etḳıyâ

16 ʿAskerî'nüñ sırrıdur ol Mehdi-i ṣâḥib-zamân
Cümle anuñ[1163] ins ü cin emrine fermândur[1164] şehâ

17 Caʿferî kemter ġulâmıdur ʿAlî'nüñ âlinüñ
Hem muḥibb-i mü'minîn ü mü'minât ü Murtażâ

M1.55b-55a; M2. 71b-72b.

[1158] mîr-i: hem M1.
[1159] Bâḳır u: Bâḳır u hem M1.
[1160] ḥaḳıçün: ḥaḳḳıçün M1.
[1161] kim: M1'de yok.
[1162] Mûsa Rıżâ: Mûsa'r-Rıżâ M1.
[1163] anuñ: M1'de yok.
[1164] fermândur: fermândur u M1.

12 Hem Bâḳır ile Caʿfer her dü cihâna server
ʿÂlemde bil ki bunlar faẓl içredür efâẓil

13 Ger Ḳâẓım Rıżâ'nuñ bulduñsa ʿilmine yol
Tevhîd-i ḫâṣ içinde bulduñ Ḥaḳ'a delâil

14 Bil ki Taḳî'dür ey cân ser-tâc-ı ehl-i taḳvâ
Nûr-ı Naḳî ḥaḳıçün ki oldur Ḥaḳ ile vâṣıl

15 Gel ʿAskerî vü Mehdî ẕikrini ḳoyma dilden[1171]
Ey Caʿferî dilerseñ kim refʿ ola bu ḥâṣıl[1172]

M1.55a-56b; M2.72b-72a.

60
Velehu'n-Naẓm Der-Medḥ-i Ḥaydar[1173]
Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün

1 *Elḥamdüli'l-lâh* kim bugün Ḥaydar durur sulṭânumuz
Ḳurbân anuñ ʿaşḳına hem başumuz hem cânumuz

2 ʿÂşıḳlaruz dîdârına ber-dâruz ʿaşḳı dârına
Oldı bedel îmân uş hem küfr ü hem îmânumuz

3 Ol şâh elinden içmişüz vaḥdet-i mey peymânesin
Ahd ü vefâdur işümüz şınmaz bizim peymânumuz

4 Anuñ cemâl-i Kaʿbesin vâcib durur[1174] ḳılmaḳ ṭavâf
Mü'minlerüz oldur bizüm Ḥannânumuz Mennânumuz

5 ʿÂlem gülistândur bize her müşkil âsândur bize
Çünkim ʿAliyyü'l-Murtażâ oldı bizim burhânumuz

6 Şems-i şerîʿatdur ʿAlî mâh-ı ṭarîḳatdur ʿAlî
Nûr-ı ḥaḳîḳatdur ʿAlî hem câmiʿ-i Ḳur'ânumuz

7 Hem ḫâce-i Ḳamber'dür ol hem müfti-i maḥşerdür ol
Hem sâḳi-i Kevṯer'dür ol hem ravża-i rıḍvânumuz

[1171] dilden: dilinden M1.
[1172] ḥâil: ḥâyil M2., ḥâṣıl M1.
[1173] Velehu Eyḍan M2.
[1174] vâcib durur: vâcibdur M2.

8 Ey ibn-i ʿamm-i Muṣṭafâ ey kân-ı iḥsân ü vefâ
Zaḥmuñ durur merhem bize derdüñ durur dermânumuz

9 Ol şâh-ı şeppîr ü şeper[1175] ol ʿÂbidîn-i muʿteber
Hem Bâḳır-ı[1176] vâlâ- güher Keyhüsrev ü ḫâḳânumuz

10 Bulduḳ ṭarîḳin Caʿfer'üñ ol reh-nümâ-yı rehberüñ
Gitdi gümân u ẓannımuz luṭf itdi ol Sübḥânımuz

11 Ḳâẓım durur server bize Mûsâ Rıżâ rehber bize
Andan Taḳî vü hem Naḳî ser-defter-i dîvânımuz

12 Ol ʿAskerî ol pehlivân ol şâh-ı mülk-i câvidân
Ol Mehdi-i ṣâḥib-zamân hem cân ü hem cânânımuz

13 Ey Caʿferî ġam yimegil ni'dem ne ḳılam dimegil
Çün raḥmetin ʿâm eyledi mü'minlere Raḥmânımuz

M1. 56b-56a; M2.72a-73b.

61
Velehu Li-Naẓma Der Evṣâf-ı Şâh-ı Merdân[1177]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şâh-ı merdân pîşvâ-yı ehl-i dîn
Mefḫar-i evlâd şâh-ı mürselîn

2 Mîr-i maʿnâ âfitâb-ı maʿrifet
Maẓhar-ı esmâ vü efʿâl ü ṣıfat

3 Sâḳi-i Kevṣer ser-efrâz-ı[1178] cinân
Maḳṣad u maḳṣûd-ı cümle ins ü cin

4 Muṣṭafâ ḫâtem gehî ender ṣalât[1179]
Kâşif-i ḥallâl-ı cümle müşkilât

[1175] şeppîr ü şeper: şepîr ü şeper M2.
[1176] Bâḳır-ı: Bâḳır ü M1.
[1177] Velehu Eyḍan M2.
[1178] ser-efrâz: ser-firâz M1.
[1179] ṣalât: ṣalavât M2.

5 Ḥaydar u Ṣafder şehinşâh-ı emîn
Maḫzen-i esrâr-ı Rabbü'l-ʿâlemîn

6 Mürşid-i müşkil-güşâ-yı *men ʿaref*
Ser-firâz-ı Mekke sulṭân-ı Necef

7 Hem der-i şehr-i ʿulûm-ı Muṣṭafâ
Maʿden-i ʿilm ü ʿamel ṣıdḳ u ṣafâ

8 Pâdişâh-ı în cihân ü ân cihân
Der zuhûr ârende-i râz-ı nihân[1180]

9 Pîşvâ-yı ṭayyibîn ü ṭâhirîn
Reh-nümâ-yı evvelîn ü âḫirîn

10 Şîr-i Ḥaḳ şahbâz-ı mülk-i *hel etâ*
Müfred-i meydân şehr-i *lâ fetâ*

11 Şâfiʿ-i rûz-i ḳıyâm Bû-türâb
Bâʿiṯ-i baḫşende-i ehl-i ʿaẕâb[1181]

12 Ḫâce-i Ḳamber şeh-i Düldül-süvâr
Şeh-süvâr-ı ṣaff-şiken bâ- Ẕü'l-feḳâr

13 Maḥrem-i ḫayrü'l-verâ ẕeyne'l-beşer[1182]
Şâh-ı râh-ı ḫırḳa-i tâc ü kemer

14 Câmiʿ-i Ḳur'ân ü hâdî-i sebel
Raḥmet-i ʿâlem imâm-ı cüz ü küll[1183]

15 Mecmaʿü'l-baḥreyn ü meşhûr-ı cihân
Seyyid ü sâdât-ı mülk-i câvidân

16 Güher-i baḥr-i ḥaḳîḳat kân-ı cûd
Kaʿbe-i cân ḳıble-i ehl-i sücûd

17 Kevkeb-i burc-ı saʿâdet şems-i dîn
Nûr-ı heft-aḫter meh-i rûy-ı zemîn

[1180] "Bu dünyanın ve öte dünyanın padişahı gizli, olan sırrı süsleyip ortaya çıkarır."
[1181] "Bû-Türâb, kıyamet gününün şefaatçisi, azap ehlinin bağışlayıcısıdır."
[1182] ẕeyne'l-beşer: ẕeyn-i beşer M1.
[1183] Bu mısra M2'de şu şekildedir: "Raḥmet-i imâm ʿâlem-i cüz ü küll."

18 İbn-i ʿamm-i Muṣṭafâ-yı müctebâ
Ber güzîde mefḫar-i âl-i abâ

19 Ḫüsrev-i Ḫayber-figen ḫayrü'l-enâm
Severân-ı der- gehş miṣl-i ġulâm

20 Vaṣf-ı û nâyed temâm ender zebân
Şerḥ-i ân ne-tevân kerden şerḥ-i ân[1184]

21 Vaṣıfân vaṣf-ı û dermândende
Key tevâni rev-tû ʿuẕr-i ḫûş ḫâh[1185]

22 Caʿferî meddâh-ı ân pâdişâh
Der maḳâm-ı ʿizz-i û sermândend[1186]

23 Ḳaṭre-i der pâyân-ı deryâ key resed
Ẕerre-i[1187] der ḳurb-i şüreyyâ key resed[1188]

M1.56a-57a; M2. 73a-74a.

62
Velehu Ġazel Der Medḥ-i Ûrâ[1189]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1 Anuñ kim derde dermânı Muḥammed Muṣṭafâ'dandur
Delîl ü dîn ü îmânı ʿAliyyü'l- Murtażâ'dandur

2 Ne mü'min kim Ḥasan mihrin gönülde eyledi muḥkem
Şefâʿat aña maḥşerde Ḥüseyn-i Kerbelâ'dandur

3 İmâm ʿÂbidîn Bâḳır cihânda gün bigi ẓâhir
Ne bilsün anları kâfir ki anlar reh-nümâdandur

[1184] "Dil ile ondan söz etmenin sonu gelmez. (Çünkü) O, anlatılmaz."
[1185] Bu beyit M2'de bir sonraki beyitle karışmıştır. Anlamı: " Vasfediciler (bile) onun vasıflarını dile getirmekte yetersiz kaldılar. Sen nasıl (bu yolda) ilerleyebilirsin -Onu vasfetmeye çalışırsın?- Özrünü dile.
[1186] sermândend: sermânded M1. / Anlamı: " Caferî o padişahın meddâhı olmasına rağmen onu yüceltme işinde geri kalmıştır."
[1187] M2'de farklı yazılmış.
[1188] "Bir damla deryaya ve bir zerre Süreyyâ yıldızına nasıl ulaşabilir ki?"
[1189] Velehu Eyḍan M2.

4 Gel imdi Caʿfer-i Ṣâdıḳ'dan al bürhân delâîl kim
Delîli ehl-i ʿirfânuñ ḳamu ol pîşvâdandur

5 Cihânda Ḳâẓım'ı her kim imâm-ı heftümîn bildi
Hemîşe aña himmetler ʿAlî Mûsâ Rıżâ'dandur[1190]

6 Taḳî vü bâ Naḳî ʿAsker bularuñdur cihân yekser
Muḥammed Mehdi ol mihter belî nûr-ı Ḥudâ'dandur

7 Ne ġam yir Caʿferî işbu cihânuñ ḥâdiṣâtından
Çün anuñ her dü ʿâlemde demi âl-i âbâ'dandur

M1. 57a; M2.74a.

63
Velehu Li-Naẓm Der-Medḥ-i Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1191]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḳıblemüz rûy-ı Muḥammed Muṣṭafâ
Kaʿbemüz kûy-ı ʿAlîyyü'l-Murtażâ

2 Baʿdehu ḥubb-ı Ḥasan îmânumuz
Şâh Ḥüseyn-i Kerbelâ sulṭânumuz

3 Pîşvâmuz oldı Ẕeyne'l-ʿÂbidîn
Ol imâm-ı reh-nümâ-yı râh-ı dîn

4 Bende-i bâb-ı Muḥammed Bâḳır'uz
Caʿfer-i Ṣâdıḳ deminde mâhirüz

5 Mûsi-i Kâẓım[1192] ʿAlî Mûsa'r-Rıżâ[1193]
Bil bulardur server-i her dü serâ

6 Hem Taḳî vü hem Naḳî hem ʿAskerî
Muḳtedâmuzdur bizim ey dîn erî

7 Mehdî-yi hâdî durur ṣâḥib-zamân
Bendeyüz biz aña ol şâh-ı cihân

[1190] Mûsâ Rıżâ: Mûsâ'r-Rıżâ M1.
[1191] Velehu Eyḍan M2.
[1192] Mûsi-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M2.
[1193] Mûsâ'r-Rıżâ: Mûsâ Rıżâ M2.

8 Di ṣorarlarsa ki kimdür Caʿferî
Muṣṭafâ dergâhınuñ bir çâkerî

9 Ehl-i beyte yüzini ḥâk eylemiş
Ġayrıdan göñül evin pâk eylemiş

10 Bağlamış ḫizmet ḳuşağın beline
Ṣıdḳ ile girmiş erenler yolına

M1. 57a-58b; M2. 74a-75b.

64
Velehu Der Medḥ-i ʿAlî vü Ẕü'l-feḳâreş[1194]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ol zamân kim ʿâlem-i imkân değüldi âşikâr
Ne olurdı mâh u sâl anda ne leyl ü nehâr
Yazmış idi bunı cân levḥine ol Perverdigâr
Lâ fetâ illâ ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

2 Ol gün anda kim[1195] Uḥud cengin iderdi Murtażâ
İşidürlerdi semâdan cümle ol ehl-i ġazâ
Bu duʿâyı oḳuyup[1196] ḳılurdı Cebrâîl nidâ
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

3 Ṣordılar ol dem Muḥammed ne kim ey ṣulṭân-ı dîn
Bu duʿâyı oḳuyan kimdür bize bildür yaḳîn
Didi kim oḳur felekde bunı Cebrâîl-emîn
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

4 Çün bunı Rûḥu'l-emîn ol şâha nâẕil eyledi
Ḥaḳ murâdın cümlenüñ ol demde ḥâṣıl eyledi
Bunı andan beri mü'minler ḥamâyıl[1197] eyledi
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

[1194] Velehu Eyḍan M2., Cebrâîl ʿAleyhisselâm Ẕikr İtdüği Duʿâdan YE.
[1195] kim: YE'de yok.
[1196] oḳuyup: yâd idüp YE.
[1197] ḥamâyıl: hamâyıl YE.

5 Ger dilerseñ[1198] bulasın şerrinden aʿdânuñ necât
Dâimâ maġlûb ola tîġüñ öñinde müşrikât
Ḳıl bunı tekrâr tâ âsân ola her müşkilât
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

6 Her ki bilmez *lâ fetâ* medḥini ol mü'min değül
Bil ki inkâr eyleyen bu medḥi ehl-i dîn değül
Bunı tekrâr idene irmek belâ mümkin değül
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

7 Olma ġam-gîn göñlüñi bir dem beri gel şâd ḳıl
Hemm ü ġam dâmından anı fârıġ u[1199] âzâd ḳıl
Dâimâ dilüñde bu medḥ-i duʿâyı yâd ḳıl[1200]
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

8 Ger dilerseñ ḥâlet-i nez'üñde şeyṭân-ı laʿîn
Ḳaṣd-ı îmân itdüğinde olasın andan emîn
Bu duʿâyı sen saña eyle siper-ender kemîn
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

9 Ey ġulâm-ı ḫandân-ı Aḥmed ü şâh-ı ʿalâ
Olmamaḳ isterseñ ʿâlemde belâya mübtelâ
Bu duʿâyı yâd ḳıl tâ refʿ ola küll-i belâ
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

10 Gel eğer isterseñ olasın cihânda şâdman
Hem belâlardan ḳażâlardan bi-külli der amân
Bu duʿâyı imdi vird eyle dilüñde her zamân
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr[1201]

11 Ger diler iseñ yaza ol Ḥaḳ divânında sevâb
ʿAfv ola cümle günâhuñ ola müzdüñ bî-ḥisâb
Bu duʿâyı oḳı yetmiş kerre[1202] ender câme-ḫâb
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr[1203]

[1198] dilerseñ: dilersin YE.
[1199] fârıġ u: fârıġ-ı YE.
[1200] Bu mısra YE'de şu şekildedir: " Dâimâ bu medḥi dilü ñde duʿâ it yâd ḳıl."
[1201] YE'de 9. ve 10. bent karıştırılmıştır.
[1202] kerre: keret M2.
[1203] Bu bent YE'de yoktur.

12 Ey ġulâm-ı Muṣṭafâ vü pîr ü[1204] şâh-ı Necef
Ḳılmadın[1205] tîr-i ecel[1206] cân-ı ʿazîzini hedef
Bu duʿayı vird idiñ tâ bulasın ʿizz ü şeref
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

13 Ey ḳılan şeppîr ü şepperden[1207] tevaḳḳuʿ himmeti
Dâimâ olsun saña nâẓil[1208] Ḫudâ'nuñ raḥmeti
Bu duʿâ mü'minlerüñdür bil ki tâc u[1209] devleti
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr

14 Ḥażret-i ʿÂbid[1210] ü Bâḳır Ṣâdıḳ ü Kâẓım Rıżâ
Düşmenine bunlaruñ laʿnet tîgiyle ḳıl ġazâ
Bu duʿayı oḳı gel kim bundadır refʿ-i ḳażâ
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕü'l-feḳâr[1211]

15 Hem Taḳî vü bâ- Naḳî vü ʿAskerî ṣâḥib- zamân
Bâr-gâhında dilerseñ kim bulasın câvidân
Bu duʿâyı Caʿferî ḳıl dâimâ vird-i zübân
Lâ fetâ illâ ʿAlî lâ seyfe illâ Ẕül-feḳâr[1212]

M1. 58b-59b; M2. 75b- 76a; YE. 8a-9b.

65
Velehu Li-Naẓma Der Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1213]
Fâʿilâtün Mefâʿilün Fâʿilün

1 Her kim ol bâṭın-ı ṣafâ oldı
Pey-rev-i âl-i Muṣṭafâ oldı

[1204] pîr ü: perver-i YE.
[1205] ḳılmadın: ḳılmadan YE.
[1206] tîr-i ecel: tîr ü ecel YE.
[1207] şeppîr ü şepper: şepîr ü şeper M2, YE..
[1208] nâẓil: dâim..YE.
[1209] tâc u: tâc-ı YE.
[1210] ʿÂbid: ʿİbâd M2.
[1211] Bu bentin ilk iki mısrası YE'de farklıdır: " Şâh imâm Ẕeyne'l-ʿİbâd ü Bâḳır ü ol Caʿfer / Şâh imâm Mûsâ Kâẓım ile Ṣâdıḳ ḥaḳ server." / Son iki mısra YE'de yoktur.
[1212] Bu bentin ikl iki mısrası YE'de şu şekildedir: " Hem Naḳî hem ʿAskerî hem Mehdî-i ṣâḥib-zamân / Bâr-gâhında dilerse ñ kim bulasın câvidân."
[1213] Velehu Eyḍan M2.

2 Ser-menzili oldı dârü's-selâm
Rehber aña ki Murtażâ oldı

3 Ḥasanü'l-müctebâ imâm-ı hümâm
Ḥüseyn şâh-ı Kerbelâ oldı

4 Cân u dilden ġulâm-ı Ẕeyne'l-ʿİbâd
Her kim oldısa pâdişâ oldı

5 Baḥr-ı ʿilm ol Muḥammed Bâḳır
Dergeh-i[1214] ʿâlemde muḳtedâ oldı

6 Caʿfer-i Ṣâdıḳ ol şeh-i dü serâ
Ḳamu derd ehline devâ oldı

7 Kâẓım ol kân-ı cûd u luṭf u kerem
Maẓhar-ı nûr-ı kibriyâ oldı

8 Bil ki yetmiş iki ḥac ey mü'min
Ber-ṭavâf-ı der-i Rıżâ oldı

9 Gel Muḥammed Taḳî'ye eyle sücûd
Kim o[1215] sulṭân-ı evliyâ oldı

10 Her kime rehber oldı ise Naḳî
ʿAskerî aña reh-nümâ oldı

11 Mehdî-i hâdî ol hidâyet-baḫş
Ḥüccetu'l-lâh ü pîşvâ oldı

12 Caʿferî naẓm-ı medḥ-i evlâduñ
Saña Ḥaḳ'dan meğer ʿaṭâ oldı

13 Ki zikirdür dilüñe o deryâdan
Getürürsin güherler inşâ oldı

M1. 59b-59a; M2. 76a-77b.

[1214] dergeh: dergeh.. M1, dür ki M2.
[1215] o: ol M1.

66

Velehu Li-Naẓma Der Medḥ-i İmâm ʿAlî[1216]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ey tâbiʿ-i Muḥammed ü evlâd-ı muḥterem
Ey pey-rev-i ʿAlîyy-ü velî eşrefe'l-ümem

2 Ger dâr-ı bî-beḳâda yoḳdur añ'iʿtibâr
Şeppîr ü şepper[1217] ise imâmuñ saña[1218] ne ġam

3 Gel ol kemîne bende-i Ẕeyne'l-ʿİbâd kim
Reşk eylerdi o[1219] salṭanata Ḳayṣer ile Cem

4 Kim bilmedi[1220] Muḥammed Bâḳır ṭarîḳini
İsmini âdem oḳıma kim ol durur ʿadem

5 Şol kimseye ki[1221] Caʿfer-i Ṣâdıḳ durur[1222] imâm
Nâr-ı cehîmden irmeye hergiz aña elem

6 Mûsî-i Kâẓım[1223] eşiğidür Kaʿbe-i Arab
Hem âsitân-ı Şâh Rıżâ ḳıble-i ʿAcem

7 Dürreyn ü gühereyn ü şiʿâʿayn ü envereyn
Yaʿni Taḳî vü[1224] Naḳî dü şeh-i[1225] râyet-i[1226] ʿilm

8 Maḥşer güninde sâye-i ʿarş ola aña cây
Her cân ki ʿAskerî ile Mehdî'den ura dem

9 Ey Caʿferî kelâm-ı kerâmet-fezâñdur
Mü'minlere çü şehd ü münâfıḳlara çü sem

M1.59a; M2.77b-77a.

[1216] Velehu Eyḍan M2.
[1217] şeppîr ü şepper : şepîr ü şeper M2.
[1218] saña: M1'de yok.
[1219] o: ol M1.
[1220] bilmedi: bâb-u M2.
[1221] ki: kim M1.
[1222] Ṣâdıḳ durur: Ṣâdıḳ'dur M1.
[1223] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M2.
[1224] vü: M2'de yok.
[1225] şeh-i: şâh-ı M1.
[1226] râyet-i: râyet ü M2.

67

Velehu Li-Naẓma Der Niyâz-ı Bâ Âl-i ʿAbâ Râ[1227]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Yâ Rab be- ḥaḳḳı Aḥmed-i muḫtâr-ı muḥterem
Yâ Rab be- ḥaḳḳı Ḥaydar-ı kerrâr bâ-kerem

2 Yâ Rab be- ḥaḳḳı ḳurretü'l-ʿayneyn-i[1228] Fâṭıma
Yaʿni Ḥasan ü[1229] Ḥüseyn şehîd-i tîg ü sem

3 Yâ Rab be- ḥaḳḳı ol ʿAlîyy-ü ʿÂbidîn laḳab
K'eyler sücûd eşiğine anuñ ʿArab ʿAcem

4 Yâ Rab be- ḥaḳḳı Bâḳır u Ṣadıḳ dü[1230] şâh-ı dîn
Yâ Rab be- ḥaḳḳı Kâẓım u Rıżâ şeh-i ʿalem

5 Yâ Rab be- ḥaḳḳı rûy-ı çü mâh-ı Taḳî Naḳî
Yâ Rab be-ḥaḳḳı ʿAskeri vü Mehdî daḫi hem

6 ʿAfv idüben günâhını virgil murâdını
Bu Caʿferî'yi eyle ḳabûl-ı der-i ḥarem

7 Ḳıl âl-i Aḥmed eşiğini[1231] aña cây kim
Anda bu cümle ins ü melekdür ḥaşem ḫadem

8 Her kime kim naṣîb ola ḳul olmaḳ ol dere
Ayruḳ daḫi ne ġuṣṣa vü aña daḫi ne ġam

M1. 60b; M2. 77a-78b.

68

Velehu Li-Naẓma Der- Evṣâf-ı Ḥaḳḳ-ı Ûrâ[1232]
Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün

1 Muḥammed Muṣṭafâ şâh-ı cihândur
Ki ḥükmi her dü ʿâlemde revândır

[1227] Velehu Eyḍan M2.
[1228] ḳurretü'l-ʿayneyn-i: ḳurret-i ʿayneyn M2.
[1229] ü: M2'de yok.
[1230] dü: ü M1.
[1231] eşiğini: eşiğin M1.
[1232] Velehu Eyḍan M2.

2 Hem anuñ baʿdehu ḳâim maḳâmı
ʿAlîyyü'l-Murtażâ'dur kim ʿayândur

3 Gel andan ṣoñra gör ḫayrü'n-nisâyı
Ki ḫâdim aña ḥavrâ-yı cinândur

4 Ḥüseyn ile Ḥasan yolında cândur
Cihânuñ[1233] cümle vârı tercümândur

5 Ḳulum men cân ile Ẕeyne'l-ʿİbâd'a
Kim ol şâh-ı cihân-ı kâmrândur

6 Muḥammed Bâḳır u Ṣâdıḳ'dan ur dem
Ki dem anlardan uran şâd-mândur

7 Ne cân kim bildi Kâẓım'la Rıżâ'yı
Cihân âfetlerinden der-âmândur

8 Taḳî vü bâ-Naḳî vü ʿAskerî'yi[1234]
Ne bilsün ol ki derbend-i gümândur

9 Beşâret Caʿferî mü'minlere kim
Ẓuhûr-ı Mehdi-yi ṣaḥib-zamândur

M1. 60b-60a; M2.78b-78a.

69
Velehu Li-Naẓma Der- Evṣâf-ı Âl-i ʿAbâ[1235]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Her kim cihânda pey-rev-i âl-i ʿabâ değül
Ḳâlû-belâda[1236] bil kim ol ehl-i belâ değül

2 Bil şâhı muʿteber k'olasın ehl-i iʿtibâr
Virdüñ senüñ göñülde[1237] eğer lafẓ-ı *lâ* değül

[1233] cihânuñ: cihânum M2.
[1234] ʿAskerî'yi: ʿAskerî M1.
[1235] Velehu Eyḍan M2.
[1236] ḳâlû belâ: ḳâlû belî M2.
[1237] göñülde: göñlüñden M1.

3 Mü'min odur kim ola mevâlî vü müttaḳî
Olmayan eyle lâyıḳ-ı vaṣl u liḳâ değül

4 Çün bu cihân fenâdur u vechi Ḥaḳḳ'uñ[1238] beḳâ
Bil kim beḳâya ṭâlib olanlar fenâ değül

5 Gönli evinde Caʿferî yoḳ rûşenâ hiç
Ol kim ʿAlî vü âl-i ʿAlî'yle âşnâ değül

M1. 60a; M2. 78a.

70

Velehu Li-Naẓma Bâ-Selâm-ı Muḥammedü'l-Muṣṭafâ-yı Bâ-Ṣafâ Ṣalli[1239]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı cümle enbiyâ
Aḥmed ü Maḥmûd Ebu'l- Ḳâsım[1240] Muḥammed Muṣṭafâ

2 Esselâmu'l-lâh eyâ muʿciz-nümâ-yı ins ü cin
Esselâmu'l-lâh eyâ müşkil-güşâ-yı[1241] cân-fezâ

3 Esselâmu'l-lâh eyâ naḳş-ı nigîn-i menḳabet
Esselâmu'l-lâh eyâ mesned-nişîn-i Kibriyâ

4 Esselâmu'l-lâh eyâ ser-defter-i şaḳḳa'l-ḳamer
Esselâmu'l-lâh eyâ cân perver-i[1242] her dü serâ

5 Esselâmu'l-lâh eyâ şâh-ı şefîʿü'l-müẕnibîn
Esselâmu'l-lâh eyâ *Şems-i duḫâ-yı*[1243] *ḳul kefâ*

6 Esselâmu'l-lâh eyâ ender şerîʿat pîşvâ
Esselâmu'l-lâh eyâ ender ṭarîḳat reh-nümâ

[1238] Ḥaḳḳ: Ḥaḳ M2.
[1239] Velehu Eyḍan M2., Hâẕâ Kitâb-ı Caʿferî Raḥmetullâhu ʿAleyh Ḫûb Görür YE.
[1240] Ebu'l-Kâsım: Eba'l-Kâsım M2.
[1241] müşkil-güşâ-yı: müşkil-güşâ vü M2.
[1242] perver-i: perverîn-i M1., YE.
[1243] şems-i: şemsü'ḍ-ḍuḥâ YE.

7 Esselâmu'l-lâh eyâ maḥbûb-ı Rabbü'l-ʿâlemîn
Esselâmu'l-lâh eyâ maṭlûb-ı cümle enbiyâ[1244]

8 Esselâmu'l-lâh eyâ ʿayne'l-yaḳîne râh-ber[1245]
Esselâmu'l-lâh eyâ Ḥaḳḳa'l-yaḳîne reh-nümâ[1246]

9 Esselâmu'l-lâh eyâ uş ism ü cismüñ *Yâ vü Sîn*[1247]
Esselâmu'l-lâh eyâ şânuñda münzel *Tâ vü Hâ*[1248]

10 Esselâmu'l-lâh eyâ aṣl-ı cihân ü cân hem
Esselâmu'l-lâh eyâ *levlâke levlâke lemâ*

11 Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı *mâzaġa'l-baṣar*
Esselâmu'l-lâh eyâ bürhân kim *ve mâ ṭaġâ*

12 Esselâmu'l-lâh eyâ cism-i laṭîf-i sâyesiz[1249]
Esselâmu'l-lâh eyâ ismi[1250] ṭolu ʿarż u semâ

13 Esselâmu'l-lâh eyâ vaṣfuñ *ʿalâ ḫuluḳin ʿaẓîm*
Esselâmu'l-lâh eyâ aṣluñ senüñ bî-ibtidâ

14 Esselâmu'l-lâh eyâ ḫâtem ki oldı baʿde kim
Ol serîrüñ üzre şâh-ı dîn ʿAlîyye'l-Murtażâ

15 Esselâmu'l-lâh eyâ Ḥayder ki sensin bî-gümân
Şâh-ı cümle aṣfiyâ burhân-ı cümle etḳıyâ

16 Esselâmu'l-lâh eyâ şâhinşeh-i luṭf u kerem
Esselâmu'l-lâh eyâ[1251] ser-defter-i cûd u seḫâ

17 Esselâmu'l-lâh eyâ mirʿat-ı esmâ vü ṣıfât
Esselâmu'l-lâh eyâ âyine-i ẕât-ı Ḫudâ

18 Esselâmu'l-lâh eyâ baḥr-ı ʿulûm-ı maʿrifet
Esselâmu'l-lâh eyâ gencine-i ḥilm ü ḥayâ

[1244] enbiyâ: aṣfiyâ M1.
[1245] ʿayne'l-yaḳîne râh-ber: ʿayne'l-yaḳînüñ rehberi YE.
[1246] reh-nümâ: pîşvâ M1.
[1247] Yâ vü Sin: Yârısın M1., Ve Yâsin YE.
[1248] Tâ vü Hâ: innemâ M1., YE.
[1249] sâyesiz: sâyesin YE.
[1250] ismi: ismüñ YE.
[1251] eyâ: YE'de yok.

19 Esselâmu'l-lâh eyâ keşşâf-ı sırr-ı *lev-keşef*
Esselâmu'l-lâh eyâ muʿciz-nümâ müşkil-güşâ[1252]

20 Esselâmu'l-lâh eyâ şâh-ı ṣırâṭ-ı müstaḳîm[1253]
Esselâmu'l-lâh eyâ mâh-ı[1254] simâ-yı *hel etâ*[1255]

21 Esselâmu'l-lâh eyâ maʿbûd-ı cümle mü'minîn
Esselâmu'l-lâh eyâ maḳṣûd-ı cümle muḳtedâ[1256]

22 Esselâmu'l-lâh eyâ şîr-i Ḫudâvend-i Kerîm
Esselâmu'l-lâh eyâ ser-leşker-i rûz-ı ġazâ[1257]

23 Esselâmu'l-lâh eyâ baḥr-ı mürüvvet kân-ı cûd
Esselâmu'l-lâh eyâ şâh-ı seḫâ vü hem ʿaṭâ[1258]

24 Esselâmu'l-lâh eyâ dârende-i ʿarş-ı ʿaẓîm
Esselâmu'l-lâh eyâ ârende-i[1259] ṣubḥ u mesâ

25 Esselâmu'l-lâh eyâ[1260] ḳaddüñe[1261] ḫilʿat *hel etâ*
Esselâmu'l-lâh eyâ farḳıñda tâc-ı *innemâ*

26 Esselâmu'l-lâh eyâ ṣafder emîr-i[1262] ṣaff-şiken
Esselâmu'l-lâh eyâ Ḥayder şeh-i Ḫayber-güşâ

27 Esselâmu'l-lâh eyâ müftî-i rûz-ı yevm-i dîn
Esselâmu'l-lâh eyâ ḳassâm-ı cennet hem liḳâ

28 Esselâmu'l-lâh eyâ sâḳî-i Kevṣer sırr-ı Ḥaḳ
Esselâmu'l-lâh eyâ ḳâḍı-ı[1263] maḥşer ḳadd- cezâ

[1252] 19. beyitten 25. beyite kadarki bölüm M1, M2 ve YE nüshalarında karışmıştır. Özellikle YE nüshasında beyitlerin mısraları karışmış, 19 ve 20. beyitlerin 2. mısralarının yeri değiştirilmiştir.
[1253] ṣırâṭ-ı müstaḳîm: ṣırâtü'l-müstaḳîm YE.
[1254] mâh-ı: mâ-ı M1., YE.
[1255] M1'de 22. beyittir.
[1256] M1'de 23. beyittir. /muḳtedâ: mütteḳâ YE.
[1257] M1'de 20. beyittir. /ġazâ: cezâ YE.
[1258] M1'de 21. beyittir. /YE'de 23 ve 24. beyitlerin 2. mısraları birbiriyle değiştirilmiştir. /seḫâ vü hem ʿaṭâ: ʿaṭâ vü hem seḫâ M1., seḫâ-yı hem ʿaṭâ YE.
[1259] dârende-i: ârende-i YE.
[1260] M2'de yok.
[1261] ḳaddüñe: ḳaddine M1.
[1262] emîr-i: emîr ü M1., emîn-i YE.
[1263] ḳâḍı-ı: müfti-i YE.

29 Esselâmu'l-lâh eyâ mâh-ı[1264] münîr-i mülk-i dîn
Esselâmu'l-lâh eyâ bedr-i nücûm *Şems-i duḫâ*[1265]

30 Esselâmu'l-lâh eyâ miftâḥ-ı genc-i maʿrifet
Esselâmu'l-lâh eyâ nûr-ı Hüdâ[1266] şîr-i Ḫudâ

31 Esselâmu'l-lâh eyâ hem-dem saña Rûḥu'l-ḳudüs
Esselâmu'l-lâh eyâ maḥrem saña ḫayrü'l-verâ

32 Esselâmu'l-lâh eyâ Zehrâ Betül şâh-ı dîn
Esselâmu'l-lâh eyâ Fâṭıma-ı ḫayrü'n-nisâ

33 Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı dîn yaʿni Ḥasan
Esselâmu'l-lâh eyâ burhân-ı cümle reh-nümâ[1267]

34 Esselâmu'l-lâh eyâ şâh-ı şehîdân[1268] Ḥüseyn
Esselâmu'l-lâh eyâ mazlûm-ı deşt-i Kerbelâ

35 Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı Ẕeyne'l-ʿÂbidîn
Esselâmu'l-lâh eyâ mîr-i[1269] valâ şâh-ı livâ[1270]

36 Esselâmu'l-lâh eyâ Bâḳır bihâr-i maʿrifet
Esselâmu'l-lâh eyâ Ṣâdıḳ imâm-ı pîşvâ

37 Esselâmu'l-lâh eyâ Mûsi-i Kâẓım kân-ı cûd
Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân ʿAlî Mûsâ Rızâ

38 Esselâmu'l-lâh eyâ server Taḳîyy-i[1271] müttaḳî
Esselâmu'l-lâh eyâ ʿAlî Naḳî şâh-ı niḳâ

39 Esselâmu'l-lâh eyâ sulṭân-ı ʿâlem ʿAskerî
Esselâmu'l-lâh eyâ Mehdî-yi hâdiye'l-Hüdâ

[1264] mâh-ı: mihr-i YE.
[1265] bedr-i nücûm şems-i ḍuḫâ: bedrü'n-nücûm şemsü'ḍ-ḍuḫâ YE.
[1266] nûr-ı Hüdâ: Nûru'l-Hüdâ YE.
[1267] reh-nümâ: etḳıyâ M1.
[1268] şâh-ı şehîdân: şâh-ı şehîd şâh YE.
[1269] mîr-i mîr ü M1.
[1270] valâ şâh-ı livâ: livâ-yı şâh-ı evlâ YE.
[1271] Ṭaḳiyy-i: Ṭaḳî M2.

40 Esselâmu'l-lâh eyâ Aḥmed ki cânın Caʿferî
Âl'üñüñ evlâdınuñ yolında ḳılmışdur fedâ[1272]

M1. 60a-62b; M2. 78a-80b., YE.2b-3b.

71
Velehu Li-Naẓma Der Ḥaḳḳ-ı Sitâyiş-i ʿAlî Râ[1273]
Müfteʿilün Müfteʿilün Fâʿilün

1 Gel beri ey ṭûṭi-i müşgîn-nefes
Medḥ-i ʿAlî söylemeğe ḳıl heves

2 ʿAzm-i gülistân-ı cinân eylegil
Nice bir olasın esîr-i[1274] ḳafes

3 Añlamadı bu[1275] nefesi her ḥasîs
Bilmedi gül ḳadrini her ḫâr u ḫâs

4 Kitf-i Nebî aña ki miʿrâcdur
Rütbesine irmedi saʿyile kes

5 Olmaya bir şîr-i Ḫudâ çün[1276] rûbâh
Yetmeye ṭayrân-ı hümâya meges

6 Gel bu fenâ dünyede[1277] ey Caʿferî
Ġaflet ile ömrüñi ḳılma ʿabes

7 Ḳâfile-sâlâr-ı şeh-i evliyâ
Sırrını şerḫ eyle çûbân-ı ceres

M1. 62b; M2. 80b-80a.

[1272] YE nüshasında 38, 39 ve 40. beyitler karışmış ve iki beyitte birleştirilmiştir: " Esselâmullâh eyâ server-i Taḳî hem Naḳî / Esselâmullâh eyâ sulṭân-ı ʿâlem ʿAskerî ; Esselâmullâh eyâ Mehdî-i hâdî bi'l-Hüdâ / Esselâmullâh eyâ Aḥmed'üñ cânuñ Caʿferî."
[1273] Velehu Eyḍan M2.
[1274] esîr-i: esîr ü M1.
[1275] bu: bir M1.
[1276] çün: ü M2.
[1277] dünyede: dünyâda M1.

72

Nât-ı Resûl vü ʿAlî vü Âl-i ʿAbâ Râ[1278]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Yâ Rab be-ḥaḳḳı seyyid-i kevneyn Muṣṭafâ
Yâ Rab be-ḥaḳḳı server-i dîn şâh-ı Murtażâ

2 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Fâṭıma ḫayrü'n-nisâ ki olur
Ḫalḳ-ı cihân ʿismetine cümlesi güvâ

3 Yâ Rab be-ḥaḳḳı ol Ḥasan ü ḥürmet-i Ḥüseyn
Mesmûm birisi biri maẓlûm-ı Kerbelâ

4 Yâ Rab be-ḥaḳḳı sûziş-i Ẕeyne'l-ʿİbâd kim
Olur idi işi gice gündüz anuñ bükâ

5 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Bâḳır u Ṣâdıḳ ki bunlaruñ
Ḥaḳ'dan değüldi ẓâhir ü[1279] bâṭınları cüdâ

6 Yâ Rab be-ḥaḳḳı Mûsî-i Kâẓım[1280] ki dünyede[1281]
Bu ḫalḳ-ı kâinâtdur ol mîr ü pîşvâ

7 Yâ Rab be-ḥaḳḳı şâh-ı Ḫorasân ki dergehin
Yanmaz cehîme kim ki ṭavâf itse bî-riyâ

8 Yâ Rab be-ḥaḳḳı ʿizzet-i nûr Taḳi vü Naḳî
K'anlar durur bu her dü cihân içre muḳtedâ

9 Yâ Rab be-ḥaḳḳı ʿAskeri vü Mehdi kim müdâm
Anlara ḳılmışuz dil ü cândan biz iḳtidâ

10 Raḥm eyle Caʿferî-yi ġarîb ü żaîfe kim
Oldur kemîne bende-i evlâd-ı Muṣṭafâ

M1. 62b-62a; M2. 83a- 84b.

[1278] Velehu Eydan M2.
[1279] M2'de yok.
[1280] Mûsî-i Kâẓım: Mûsâ Kâẓım M1.
[1281] dünyede: dünyâda M1.

73

Velehu Li-Naẓma Der Ḥaḳḳ-ı O ....[1282]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Her ḳande k'eyleseñ naẓar anda Ḫudâ'yı gör
Yaʿni ki Muṣṭafâ'yı bil Murtażâ'yı gör

2 Bil kim Muḥammed ü ʿAli bir nûrdur hemîn
Şâhid bu sırra gel ḫaber-i Muṣṭafâ'yı gör

3 Min baʿde Murtażâ cihângîr-i cân-baḫş
Sulṭân-ı ins ü cin Ḥasan-ı müctebâ'yı gör

4 Şâh-ı şehîd-i Kerbelâ'dan işit ḫaber
Hem eşk-i her dü nergis-i Ẕeyne'l-ʿAbâ'yı gör

5 Ger cân u dilden olduñ ise bende-yi Bâḳır
Gel Ṣâdıḳ eşiğinde bu ṣıdḳ u ṣafâyı gör

6 Kâzım ki kân-ı ṣabr ile baḥr-ı kemâldur
Gel nice nûş eyledi bunca belâyı gör

7 Dârü'l-fenâda ḫuld-ı berîn ister iseñ ir[1283]
Bu merḳad-ı münevver-i sulṭân Rıżâ'yı gör

8 Tâc-ı tamâm-ı müttaḳiyân kim Taḳî durur[1284]
Nûr-ı Naḳî'ye ḳıl naẓar ol muḳtedâyı gör

9 Olduñsa bende ger Ḥasan ʿAskerî'ye sen
Ol ṣâḥib-zamân şeh-i her dü serâyı gör

10 Ey Caʿferî cihândan ü ḫalḳ-ı cihândan
Ulı ʿAlî'yi añla vü âl-i ʿabâyı gör

M1. 62a-63b; M2. 84b-84a.

[1282] Velehu Eyḍan M2.
[1283] ir: eğer M1.
[1284] Taḳî durur: Taḳî'dur M1.

74

Velehu Der- Mersiyye-i İmâm Ḥüseyn ʿAleyhisselâm[1285]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ey kâşif-i ḥaḳâyıḳ-ı esrâr Yâ Ḥüseyn
Vey maḥzen-i[1286] daḳâyıḳ-ı ebrâr Yâ Ḥüseyn

2 Ceddüñ resûl-ı Ḥaḳ'dur atañ şâh-ı evliyâ
ʿAmmuñ be-nâm-ı Caʿfer-i Tayyâr Yâ Ḥüseyn

3 Kimdür birâderüñ senüñ imâm-ı dîn Ḥasan
Fâṭıma'dur anañ saña ġam-ḫâr Yâ Ḥüseyn

4 Sulṭân Kerbelâ'ya vü server şehidlere
Sensin ki senden oldı bu iẓhâr Yâ Ḥüseyn

5 Mâh-ı muḥarrem irdi yine ḳıldı cûş dil
Başladı ʿaynum olmaġa ḫûn-bâr Yâ Ḥüseyn

6 Ṭoġmış iken dirîġ ki sen şems-i ḫâverî
Ḳılduñ[1287] ġurûb oldı cihân târ Yâ Ḥüseyn

7 Yoluñda ḳıldılar bî-riyâ cân u ser fedâ
Anlar ki itdiler saña iḳrâr Yâ Ḥüseyn

8 Ol ḳavm ki[1288] kerhile ḳaṣd itdiler size
Ḳısm oldı anlara ebedî[1289] nâr Yâ Ḥüseyn[1290]

9 Laʿnet Yezîd ü[1291] kâfir ü melʿûn ü müşrike
Kim oldı ehl-i beyt ile aġyâr Yâ Ḥüseyn

10 Şimr-i laʿîne laʿnet iden buldı raḥmeti
Kim oldı münâfıḳ u mekkâr Yâ Ḥüseyn

[1285] Velehu Eyḍan Der-Mersiyye-i İmâm Ḥüseyn M2.
[1286] Bu kelime M2'de yanlış yazılmış.
[1287] ḳılduñ: ḳıldı M1.
[1288] ki: kimM2.
[1289] anlara ebedî: ebedî anlara M1.
[1290] Bu beyitin sonu M1'de tam olarak çıkmamış.
[1291] Yezîd ü: Yezîde vü M1.

11 Ḳabûl-i Ḥaḳ[1292] olan ḳılur iḳrâr cân ile
Merdûd olan ider saña inḳâr Yâ Ḥüseyn

12 Bu Caʿferî'ye şefâʿat naẓarlaruñ
Ol gün ki ḥaşr ola ḳoma nâçâr Yâ Ḥüseyn

M1. 63b-63a; M2. 81b-81a.

75
Velehu Diğer Merşiyye-i İmâm Ḥüseyn ʿAleyhisselâm[1293]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Ol pîşvâ-yı[1294] rehber-i merdân Yâ Ḥüseyn
Vey ser-firâz-ı server-i meydân Yâ Ḥüseyn

2 Ceddüñ Ḥabîb-i Ḥaḳ'dur ü[1295] hem şâh-ı mürselîn
Atañ ʿAlî câmiʿ-i Ḳur'ân Yâ Ḥüseyn

3 Bir bâḳi nûr idüñ yine itdüñ beḳâya ʿaẓm
Olduñ şehîd olanlara bürhân Yâ Ḥüseyn

4 Sen şâh idüñ serâ-yı beḳâ idi saña cây
Ḳılduñ vedâʿ-ı ʿâlem-i imkân Yâ Ḥüseyn

5 Hem maʿrifet maḳâmına ḳuṭb-ı zamân idüñ
Yedüñde idi cümlesi fermân Yâ Ḥüseyn

6 Mâh-ı muḥarrem irdi vü mü'minler itdi yâs
Maḥzûn ġamuñla şöyle perîşân Yâ Ḥüseyn

7 Mü'minlerüñ gözinden aḳan yaş uş bugün
Yiryüzini eyledi ṭûfân Yâ Ḥüseyn

8 Giydi kebût câmeyi hem heft-âsmân
Ḳıldı melâik âh ile efgân Yâ Ḥüseyn

9 Mâh-ı tebân[1296] bu derd ile döndi hilâle uş
Hem ebrû ol firâḳ ile giryân Yâ Ḥüseyn

[1292] ḳâbûl-i Ḥaḳ: ḳabûlü'l-Ḥaḳ M1.
[1293] Velehu Eyḍan Fi'l-Merşiyye M2.
[1294] ol pîşvâ-yı: ey pîşvâ vü M2.
[1295] Ḥabîb-i Ḥaḳ'dur ü: Ḥabîb-i Ḥaḳ durur M1.
[1296] mâh-ı tebân: mâh-ı tâbân M1.

10 Laʿnet Yezîd'e her kim oḳıdısa aña irer
Her dem hezâr raḥmet-i Yezdân Yâ Ḥüseyn

11 Şimr-i[1297] laʿîn cehennem iti ol pelîd gör
Kim saña çekdi ḫançer-i bürrân Yâ Ḥüseyn

12 Maḳbûl-ı dergeh[1298] olmadı vü bulmadı necât
Her cân kim olmadı saña ḳurbân Yâ Ḥüseyn

13 Ol gün[1299] senüñle her ki şehîd oldı bî-gümân
İrişdi aña raḥmet-i Raḥmân Yâ Ḥüseyn

14 Her kim ki ḳaṣd ḳıldı saña ey imâm-ı dîn
Me'vâsı oldı dûzeḫ-i nîrân Yâ Ḥüseyn

15 Ol müşrîk ü münâfıḳ-ı[1300] melʿûn-ı bed-fiʿâl
Ḳıldı saña cefâ-yı firâvân yâ Ḥüseyn

16 Her kim yoluñda itdi ise cân u ser îṯâr
Oldı maḳâmı Ravża-ı Rıḍvân Yâ Ḥüseyn

17 Bu Caʿferî ki derdüñ ile yâr olupdur
Sizden olur aña yine dermân Yâ Ḥüseyn

M1. 63a-64b; M2. 81a-82a.

76
Velehu Der- Medḥ-i İmâm ʿAlî er-Rıżâ ʿAleyhisselâm[1301]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Zî ravża-ı muḳaddes ü zî Kaʿbe-i ṣafâ
Zî merḳad-ı münevver ü zî ḳible-i duʿâ

2 Zî ḳubbe-i münevver ü pür-revnaḳ u şeref
Zî bâr-gâh-ı ʿarş-ı cenâb-ı felek binâ

[1297] şimr-i: şimr ü M1.
[1298] dergeh: dergâh M1.
[1299] gün: gün ki M1.
[1300] münâfıḳ-ı: münâfıḳ u M1.
[1301] Der-Medḥ-i İmâm ʿAlî bin Mûsâ Rıżâ Raḥmetullâhu ʿAleyh M2.

3 Bil kim budur o Kaʿbe-i ḥâcât devâ-yı[1302] ins
Çün bundadur o server-i ser[1303] cümle evliyâ

4 Baḥr-i kemâl[1304] menbaʿ-i esrâr-ı maʿrifet
Gencîne-i ʿulûm şehihşâh-ı *lâ fetâ*

5 Hem vâriṣ-i ʿulûm-ı Nebî hem imâm-ı dîn
Olmaz naṣîb kimseye bu ʿizz ü kibriyâ

6 Luṭf-ı Ḫudâ şeffʿ-i günâhkâr-ı ins ü cin
Yaʿni şehîd-i mülk-i Ḫorasân ʿAlî Rıżâ

7 Zî âfitâb-ı burc-ı imâmet kim irişür
Ḫurşîde ravżasından anuñ nûr ile żiyâ[1305]

8 Zî pâdişâh[1306] ki himmet-i ḫânende dâimâ
Cümle cihân ḫalḳına olur anuñ ṣalâ

9 Bir dürr-i ḳıymetidür ol güher-i kemâl
Bîgâne iremez aña illâ ki âşinâ

10 Tesbîḥ ider ziyâret idende melâik
Sübḥâne men taḳaddes bi'l-ʿizzü ve'l-ʿalâ[1307]

11 Vird-i muḳarrebân-ı Ḫudâvend-i Ẕü'l-Celâl
Medḥinde ceddinüñ oḳur âyât-ı *hel atâ*

12 Vaṣfında rûy u mûyınuñ oḳur çü ḳudsîler
Her ṣubḥ u şâm sûre-i *Ve'l-leyl ü Ve'ḍ-ḍuḥâ*

13 Çün vâriṣ-i Muḥammed ü[1308] Mûsâ'sın ey emîr
Ẓâhir şecerden oldı saña muṣḥaf u ʿaṣâ

14 Şol ṭaş ki vardur anda ayaġuñ nişânesi
Merve ḥaḳı[1309] ki anda olur ḥacc-ü bî-riyâ

[1302] devâ-yı: revâ-yı M1.
[1303] ser: M1'de yok.
[1304] kemâl: ʿulûm M1.
[1305] nûr ile żiyâ: nûr-ı żiyâ M1.
[1306] pâdişâh: pâdişeh M2.
[1307] "İzzet ve yücelik içinde, kutsal sözlerle tesbih ederler."
[1308] ü: M2'de yok.
[1309] ḥaḳı: ḥaḳḳı M1.

15 Ey pâdişâh-ı rûy-ı cihân ḫâk-i dergehüñ
Ḫalḳ-ı cihân dîdesine oldı tûtiyâ

16 Ey maẓhar-ı feżâil-i şâh Murtażâ ʿAlî
Vey maẓhar-ı ḥaṣâil ser-cümle enbiyâ

17 Semʿine dergehüñ ḫüdemâ senüñ ey velî
Gâh-be-gâh Ḥaḳ'dan irür *fe'dḫulü* nidâ

18 Ḥuffâẓe-i ravżanuñ senüñ âvâzesi şehâ
Her bâmdâr[1310] nüh feleğe irgürür[1311] ṣadâ

19 Muḳarreblerine reşk iletir âsitânuñ
Bostân-ı cennet içre ḳamu murġ-ı ḫoş-serâ

20 Ḫoş-zîr-i sâye-i ʿilmüñde olur emîn
Mülk-i vilâyetüñde dikenler şehâ livâ

21 Anlar ki dîn yolında saña ḳıldılar ḫilâf
Anlara bî-gümân derk-i esfel oldı câ

22 Sen ḥüccet-i Ḫudâ'sın ü biz bendeyüz ḳamu
Ser ḳoymışuz ḳalem bigi[1312] uş bir ḥaṭṭ-ı Rıżâ

23 Yâ şâh-ı evliyâ naẓar eyle ki ḳullaruñ
Üftâde-i kemend-i ġamuz hem-dem-i belâ

24 Dârü'ş-şifâsıdur[1313] eşiğüñ ḥasta dillerüñ
Yüz biñ niyâz u zâr ileyüz ṭâlib-i şifâ

25 Var bir penâhı her kişinüñ ḥâdiṯâtdan
Getürmişüz cenâbuña şehâ[1314] biz ilticâ

26 Sâil-i ḫaḳ-i dergehüñüz Yâ Eba'l Ḥasan
Luṭfuñdan umarız dün ü gün raḥmet ü ʿaṭâ

[1310] bâmdâr: bâmbâm M1.
[1311] irgürür: irdürür M1.
[1312] bigi: gibi M1.
[1313] dârü'ş-şifâ: dâr-ı şifâ M2.
[1314] şehâ:şâhâ M2.

27 Gelmişdür eşiğüñe eyâ şâh-ı dil-nevâz
Sen şâhsın Caʿferî-yi bîçâredür gedâ

M1. 64b-65b; M2. 82a-83a.

77
Velehu Diğer Der- Medḥ-i İmâm ʿAlîyyü'r- Rıżâ [1315]
Mefʿûlü Fâʿilâtün Mefʿûlü Fâʿilâtün

1 Naḳş oldı levḥ-i dilde ol Meşhed-i muḳaddes
Ol bâr-gâh-ı ʿâlî ol âsitân-ı aḳdes

2 Zî ḳubbe kim anuñ hem-sâye[1316] sâyesinde
Sebʿ-i semâ vü sidre nüh çember-i muḳavves

3 Ḳaṣr-ı behişte beñzer bir merḳad-ı münevver
Dünyâda[1317] görmemişdür miṣlini[1318] hiçbir kes

4 Her ṣaffa ṣafâsınuñ ve'ṣ-ṣaffât-ı ṣafâ
Her ṭâḳ-ı ḳubbesinüñ mânendi çarḫ-ı aṭlas

5 Her bir deri miṣlde bir bâbdur behişt'den
Ṣaḥnı ḳamu muraṣṣaʿ ṣaḳfı ḳamu muḳarres

6 Gülbîñ-i gîl-i ḫışti her bostâna bu baḫşa
Ḫâk-i abir sirişti her ʿayna tûtiyâ pes

7 Muḳrîleri ṣadâsın göklerde her melâik
Sebʿ-i fi'l-leyâlî ṣubḥ-ı izâ teneffüs

8 Ḫuffâzı ravżasınuñ Dâvud'dan urur dem
Miṣli maʿrifinüñ ʿâlemde yoḳ sözi kes

9 Her şeb ziyâretinde meddâhları çü bülbül
Oḳur kimi murabbaʿ söyler kimi muḫammes

10 Ẕikri sevâkininüñ *bi'l-ʿizz ü ve'l-ʿalâ* hem
Virdi ḫavâriyinüñ *sübhâne men teḳaddes*

[1315] Fî Medḥ-i İmâm Rıżâ Raḥmetullâhu ʿAleyhisselâm M2.
[1316] sâye: M1'de yok.
[1317] dünyâda: dünyede M1.
[1318] miṣlini: miṣlin M2.

11 Çünkim ġubâr-ı pâyı her çeşme tûtiyâdur
Ey Caʿferî kim atma gözden anı çü nergis

M1. 65b-65a; M2. 84a-85b.

78
Velehu Der Sitâyeş-i İmâm ʿAlîyye'r-Rıżâ ʿAleyhisselâm[1319]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Her kim Rıżâ'yı bildi cihânuñ yegânesi
Ḳıldı hidâyet aña imâm-ı zamânesi

2 Ḳıṣṣa-lenâ ḥikâyet-i âl-i Muḥammed
Girmez menüm[1320] çü[1321] semʿ ime ġayruñ fesânesi

3 Kuhl-ı baṣar ġubâruñ ider ʿayna ḳudsiler
Her ḳande k'olsa[1322] eṯer-i ḳudûm[1323] nişânesi

4 Her künc-i burc-ı mülk-i Ḫorâsân-ı zemînde
Mecnûn ṣıfatlu[1324] ola hezerân divânesi

5 Firdevs'e ravżasından irer zevk ü bahâ
ʿArş-ı Mecîd'e sebḳat ider âşiyânesi

6 Ḳul-ı Nebî'dür ki ol[1325] ṭavâf itse ravżasın
Yandurmaz anı nâr-ı cehîmden zebânesi

7 Ey Caʿferî eşiğine eyle sücûd kim
Oldı maḳâm-ı secde-i ins âsitânesi

M1. 65a; M2. 85b-85a.

[1319] Fî Medḥ-i İmâm Rıżâ M2.
[1320] menüm: benüm M2.
[1321] çü: M1'de yok.
[1322] k'olsa: ki olsa M2.
[1323] eṯer-i ḳudûm: eṯer-i ḳudûmî M2.
[1324] ṣıfatlu: ṣıfat M1.
[1325] ki ol: ol ki M2.

79

Velehu Eydan Der Medḥ-i İmâm ʿAlî er-Rıżâ ʿAleyhisselâm[1326]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Şâh ʿAlî Mûsâ'r-Rıżâ[1327] kim nesl olur peyġambere
Ḳıldılar nisbet anı ʿḥilm ü[1328] ḥayâda Ḥayder'e

2 Şol imâmdur k'ol ḳılmışdur berâber Muṣṭafâ
Ber- ṭavâf-ı bâ-Nebî heftâd-ı ḥacc-ı ekbere

3 Oldı andan ötri erbâb-ı ṭarîḳuñ Kaʿbe'si
Kim dinildi ḳıble-i heftüm diyü ol servere

4 Cennet-i Firdevs durur anuñ mübârek merḳadı
Gel naẓar ḳıl Meşhedi'nden ẓâhir olan Kevṯer'e

5 Bûy-ı raḥmet cânlara ḫâk-i diyârından gelür
Ṣad-hezerân âferîn ol ḫâke vü ol cevhere

6 Cân dimâġını muʿaṭṭar eyle bûyından k'anuñ
Miske beñzer tozı toprâġı cümle ʿanbere[1329]

7 Ger aġaç olsa ḳalem deryâ mürekkeb ey ʿazîz
Âḫir olmaz vaṣfını yazsalar anuñ deftere

8 Ey şehîd-i Ṭûs irür raḥmet riyâżuñdan senüñ
Ger ese luṭfuñ nesîminden seher her kişvere

9 Gelmişüz eşiğüñe yüz sürmeğe ey reh-nümâ
Şîʿat-i şâhuz ki baş indürmezüz her maʿşere

10 Tâ ki sen olduñ şehîd ey server-i dünyâ vü dîn
Çıḳdı uş mü'minlerüñ[1330] efġânı heftüm aḫtere

11 Ey Muḥammed Muṣṭafâ'nuñ bir güzîde maẓharı
Âteş-i derd ü ġamuñla döndi sînem micmere

[1326] Fî Medḥ-i İmâm Rıżâ M2.
[1327] Mûsa'r-Rıżâ: Mûsâ Rıżâ M2.
[1328] ḥilm ü: ʿilm ü M1.
[1329] ʿanber: ʿamber M2.
[1330] uş mü'minlerüñ: mü'minlerüñ uş M1.

12 Fitne-i Me'mûn ile olduñ şehîd ey şâh-ı dîn
Gevher-i ẕât idüñ ulaşduñ yine ol gevhere

13 Âḫiretden ḳorḳmadı âḫir saña ḳaṣd eyledi
Ṣad-hezerân laʿneti Ḥaḳḳ'uñ[1331] o segden kemtere

14 Ahd ü peymân eyledi ḳıldı senüñle bîʿatı
ʿÂḳıbet âḳ oldı ol merdûd gör sen dilbere[1332]

15 Mehdi-i ṣâḥib-zamân k'ide ẓuhûr ol nûr-ı Ḥaḳ
İntiḳâmuñ ala müşrikden ḳomaya maḥşere

17 Caʿferî naẓmuñ senüñ medḥinde ol şâhuñ bugün
Ṭaʿn ider ḳand-ı nebât ile mükerrer sükkere

M1. 65a-66b; M2. 85a-86b.

80
Velehu Der Evṣâf-ı İmâm ʿAlî er-Rıżâ ʿAleyhisselâm[1333]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 Sulṭân Rıżâ ki şâh-ı zemîn ü zamân durur
Her dü cihânda ḥükmini bil kim revân durur

2 Aḥmed diseñ olur aña *ḫulḳ-ı ʿaẓîm*de
Cûd u seḫâ birle ʿAlî-veş ʿayân durur

3 Virdi Ḥasan bigi[1334] yemeğe zehre uş Rıżâ
Ol kim ḥudûd-ı merḳadı miṣl-i cihân durur

4 Ẓıll-ı İlâh maẓhar-ı nûr-ı cemâl-i Ḥaḳ
Ol şâhdur[1335] ki ḳıble-i ehl-i îmân durur

5 *Şems-i ḍuḥâ* disem no'la gün ṭalʿatına çün
Mihriyle miṣl-i mâh u nûr-ı cihân durur

[1331] Ḥaḳḳ: Ḥaḳ M2.
[1332] dilbere: servere M2.
[1333] Fî Medḥ-i İmâm Rıżâ M2.
[1334] bigi: gibi M2.
[1335] şâhdur: şâh durur M2.

6 Ṭutdı cihânı muʿciz ile cümle ser-be-ser
Ḫoş devlet ile pâdişeh-i[1336] kâm-rân durur

7 Şol ser-firâz u ʿâlî merâtib durur[1337] k'anuñ
Naʿleynine üç ʿarş-i ʿaẓîm[1338] âşiyân durur

8 Bir zerre ḫâk-pâyını ger virseler şehâ
Cümle cihân cevâhirine rây-gân durur

9 Sâcid durur felekde merḳadına melâik[1339]
Meddâhı yirde cümle anuñ ins ü cân durur[1340]

10 Misk ü ʿabîr ġâliyesinden olur ḥacîl
Girdi der-i şu resme kim ʿanber-feşân durur

11 Bir pâdişâhdur[1341] ol kim anuñ çetr-i sâyesi
Kürsî vü ʿarş u sidre vü heft-âsmân durur[1342]

12 Bir ḳatresi yeter dü cihân cürmine ḳamu
Şol baḥr-ı raḥmeti kim anuñ bî-girân durur

13 Dil nice anı şerḥ ide gelmez beyâna çün
ʿAḳıllar ol beyânda[1343] küll-i lisân durur

14 Eyle sücûd Caʿferî ol şâh eşiğine
Mü'minlerüñ çü maʿbedi ol âsitân durur

15 Yâ Rab be-ḥaḳḳı çâr-deh evlâd-ı Muṣṭafâ
K'anlar şeh-i serîr-i dü kevn ü mekân durur

16 Bu bende-i kemîneyi[1344] ol derden itme dur
K'ol âsitâne cân u seri tercümân durur

[1336] pâdişeh-i: pâdişâh-ı M1.
[1337] âlî merâtib durur: âlî durur merâtib M1.
[1338] naʿleynine üç ʿarş-ı ʿaẓîm: naʿline ʿarş-ı ʿaẓîm üç M1.
[1339] Bu mısra M2'de şu şekildedir: "Sâcid felekde merḳadınadur melâik"
[1340] Bu mısra M1'de şu şekildedir: "Meddâḥı anu ñ yirde cümle ins ü cân durur."
[1341] pâdişâh: pâdişeh M2.
[1342] heft-âsmân durur: heft- âsumândur M1.
[1343] beyânda: beyândan M1.
[1344] kemîneyi: kemîne M2.

17 Faḫr ü şeref birle yaḳîn buldu salṭanat
Şol kim kemîne kemter ol ḫândân durur

18 Her kim bu dere[1345] eyledi ḳurbân cânını
Dârü'l-beḳâda ʿömri anuñ câvidân durur

M1. 66b-67b; M2. 86b-87b.

81
Medḥ-i İmâm Rıżâ [1346]
Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 *El-minnet-i lillâh* ki ol ḫâna irişdük
Bâbında anuñ luṭf ile iḥsâna irişdük

2 Vaṣl olduḳ eṭvâf-ı der-i heftâd- dü ḥacca[1347]
Yaʿni yine sulṭân-ı Ḫorasân'a irişdük

3 Çün oldı bu biz bendeye hem-râh-ı hidâyet
Saʿy eyleyüp ol sâye-i sulṭâna irişdük

4 Mânend ü żaîf-mûrçe eftân ü[1348] ḫayrân uş
Biñ ʿözr ile dergâh-ı Süleymân'a irişdük

5 Tâ ḳıldı tecellî bize envâr-ı cemâli
Ol nûr ile uş şuʿle-i îmâna irüşdük

6 Ol maḥzen-i gencîne-i Sübḥân'a ḳarışduḳ[1349]
Ol baḥr-ı dür-i raḥmet-i Raḥmân'a irişdük

7 Bir ḳatre idük[1350] çün bize ḳıldı naẓar ol şâh
Geçdük nice ırmaḳları ʿummâna irişdük

8 Dir Caʿferî derd ile idük[1351] yâr ezelden
Tâ eşiğine irdük dermâna irişdük

[1345] dere: derde M1.
[1346] Velehu Der Muḥammed Bâb-ı Ḥaḳḳ-ı Resîd M1.
[1347] Bu mısra M1'de şu şekildedir: "Vaṣl oldı ṭavâf-ı der-i heftâd-dü ḥacca."
[1348] eftân ü: eftâd ü M1.
[1349] ḳarışduḳ: ḳavuşduḳ M2.
[1350] ḳatre idük: ḳatreyüdük M2.
[1351] derd ile idük. derd ileyüdük M2.

M1. 67b; M2. 89b-89a.

82

Velehu Der Evṣâf-ı Ṣâḥib-i Zamân Muḥammed Mehdî ʿAleyhisselâm[1352]

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün

1 ʿAdl ile çünki Mehdi-yi ġayb ola âşikâr
Ẓulm-i ʿadüvvi defʿ ide elṭâf-ı Kird-gâr

2 Ḳamʿ ide Ẕülfeḳâr ile küfrüñ esâsını
Şol dem kim ola Düldül'e ol şâh-ı dîn süvâr

3 Atı öñince Ḫâricîler ola münhezim
Ḳatline anlaruñ çü[1353] çeke tîġ-i âb-dâr

4 Ve hem celâl çün ola müstevlî düşmene
Pür-ʿasker olsa ger bu cihân ola târümâr

5 Feṯḥ ola cümle ol şehe[1354] gencîne-i zemîn
Heẕliyle kimse görmeye ʿâlemde iftiḳâr

6 Ol ʿaṣr içinde ḳurd ide[1355] ḳoyun ile ṣalaḥ
Ol devr[1356] içinde hem döke zehrini cümle mâr

7 Her ḳande kim ḳadem ḳosa ol muḳtedâ-yı dîn
Ol ḫâküñ ola nükheti[1357] müşk[1358] ü ʿabîr[1359]-vâr

8 Ḥubbı anuñ muḥabbinedür cennet ü liḳâ
Buġżı hemîşe mebġużınadur ʿaẕâb u nâr

9 Müştâḳam ey şehî dü cihânuñ cemâlüñe
Burḳaʿ getür ki ḥâlimi zâr itdi intizâr

[1352] Velehu Eyḍan M2.
[1353] çü: çün M1.
[1354] şehe: şâha M1.
[1355] ide: ile M1.
[1356] devr: ʿaṣr M1.
[1357] nükheti: gehî M1.
[1358] müşk: misk M2.
[1359] ʿabîr: ʿanber M1.

10 Buldı Naʿîm ü cennet-i Firdevs ü selsebil
Sen şâha her kim eyledise cân u ser işâr

11 Faḫruñ mezîd olsun eyâ Caʿferî senüñ
Kim ehl-i beyt-i Aḥmed ile ḳılduñ iftiḫâr

M1. 67b-67a; M2. 80a-81b.

83
Tefsîr-i Besmele
Fî-Heẕe Bismillâhirraḥmânirraḥîm Tefsîr-i Be-Ṭarîḳ-i Ehl-i Beyt
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bil ki *Bismillâhiraḥmânirraḥîm*
Fâtiḥâdandur üç âyet ey ḥakîm

2 Anuñ ile[1360] on olur *sebʿü'l-mesân*
Böyle buyurdı Ḫudâ'yı müsteʿân

3 On ṭoḳuz olur ḥurûfı[1361] ey ʿazîz
Anı bil kim ola her işüñ temîz

4 Üç eliften iki lâm oldı ḳasem
Diñleseñ cândan saña bir bir disem

5 Ol elîf[1362] kim ḥarf-i *Bismillâḥ*'dur
Muṣṭafâ'dur kim cihâna şâhdur[1363]

6 Yaʿni Aḥmed'den ʿibâretdür o ḫarf
ʿÂḳil iseñ ḳıl bu ʿilme ʿömri ṣarf

7 Bil ki ikinci elifdür Murtażâ
Yaʿni Ḥaydar müfti-i rûz-ı cezâ

8 Ol elif ki âyetü'r-raḥmândadur
Yazılu her yirde kim Ḳur'ân'dadur

[1360] anuñ ile: anuñ ilen M2.
[1361] ḫurûfi: ḫurûf M2.
[1362] elif: elifdür M2.
[1363] Bu beyit M1'de yoktur.

9 Fâṭıma'dur hem üçünciden murâd
Böyle nâzil oldı bu ey ḫoş nihâd

10 Yaʿni Zehrâ oldı pes[1364] ḥarfü'r-raḥîm
Ol elif kim er-raḥîmdedür muḳîm

11 Ol iki lâm ki ḳasem ḳıldı ilâh
Şâh Ḥüseyn'le Ḥasan'dur[1365] ol âgâh

12 Yaʿni anlar lafẓatu'l-lâh[1366] lâmdur
Şol Celâl'e kim müsemmâ-nâmdur

13 Gitdi penci ḳaldı anuñ[1367] çâr-deh
Çâr-deh maʿ ṣûmdur ol ey merd-i reh

14 Evvelâ tenzîl ki *Bismillâh*'dur
Âyet-i kübrâ-yı ol Allâh'dur

15 Anuñ içün oldı miftâh-ı kelâm
Kim aça Ḳur'ân ḳapusın ve's-selâm

16 Penc-i fırḳa çâr-deh maʿ ṣûm-ı pâk
Bilmeyenler bunları oldı helâk

17 Bil ki bunlar âyetu'l-lâh durur[1368]
Bilmeyenler kâfir ü gümrâh durur[1369]

18 On ṭoḳuz ḥarfüñ bulardur maẓharı
Enbiyâ vü evliyânuñ rehberi

19 Bunlar olmasaydı olmazdı cihân
Ẓâhire gelmezdi esrâr u nihân

20 Ẕât-ı Ḥaḳḳ'a[1370] bil ki esmâdur bular
İsm hem ʿayn-ı müsemmâdur bular

[1364] pes: M2'de yok.
[1365] Ḥasan'dur: Ḥasan durur M1.
[1366] lafẓatu'l-lâh: lafẓu'l-lâh M2.
[1367] anuñ: M2'de yok.
[1368] âyetu'l-lâh durur: âyetu'l-lâhdur M2.
[1369] gümrâh durur: gümrâhdur M2.
[1370] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.

21 Maẓhar-ı Ḥaḳḳ'dur bular ey müttaḳî
Bilmeyen bunları bilmezler Ḥaḳ'ı

22 Ẕât-ı pâk-ı Ḥaḳḳ'a[1371] bunlar âyine
Ḥaḳ bulardan görünür her âyine

23 Anuñ içün didi Aḥmed kim kişi
Dimese *Bismillah* ebterdür işi

24 Her işüñ kim öñi *Bismillâh* ola
Ol iş issine muʿînu'l-lâh ola

25 Bu ḥadîṣüñ bildüñ ise ṣûretin
Nicedür gör imdi maʿnâ sîretin

26 Yaʿni ki olursa saña ibtidâ
Pîşvâ ol çâr-deh nûr-ı Hudâ

27 Olmaya hergiz işüñ ebter[1372] senüñ
Yarıcuñ Ḥaḳ ola ey server senüñ

28 Bulduñ ise bu rumûza râh sen
Olmayasın tâ ebed gümrâh sen

29 Aña kim âl-i Nebî hem-râh ola
Ḥâşâ ve kellâ kim ol güm-râh ola

30 Gümreh anlardur ki Ḥaḳḳ'ı[1373] bulmadı
Ḥaḳḳ'a[1374] maẓhar kimdür bilmedi

31 Virdi bir nâḳış eline elini
Baġladı zünnâr birle belini

32 Beñzer ol aʿmâya ol kim yideler ni'deler
Ḳancarı[1375] olsa alalar gideler

33 Gör ḳaçan bula dalâletden necât
Olmasa hem-râh ḳavm-i münciyât

[1371] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.
[1372] ebter: epter M1.
[1373] Ḥaḳḳ'ı: Ḥaḳ'ı M2.
[1374] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.
[1375] ḳancarı: ḳancaru M1.

34 Caʿferî anlara ḳıldı iḳtidâ
Bildi yoḳ anlardan özge muḳtedâ

35 İḳtidâ ḳılsañ bulara ey püser
Ḥaḳ Teʿâlâ'dan ola saña naẓar

36 Mürşid-i kâmil bulardur dünyede
Bunları ḳoyup kişi ḳanca[1376] gide

37 Her kelâmuñda buyurmışdur Ḫudâ
Çâr-deh maʿṣûm içün nûr-ı Hüdâ

38 Hem veliyy-i mürşid anlardur yaḳîn
Hem[1377] kelâmu'l-lâhdadur ey ehl-i dîn

39 Ger saña mürşid gerekse muḳtedâ
Muṣṭafâ âline el vir bul ṣafâ

40 Çün sana âl-i Nebî rehber ola
Pîşvân ol nesl-i peyġamber ola

41 Bulasın ol dem ṣırâṭ-ı müstaḳîm
Raḥmet ide saña ol Rabbü'r-raḥîm

42 Olasın vesvâs-ı şeyṭândan emîn
Ḳılmaya ayruḳ saña kâr ol laʿîn

43 Rûz-ı maḥşerde ḳopasın rû-sefîd
Kime mâtem olsa ol gün saña ʿîd

44 Olasın ẓıll-ı livâ-yı Muṣṭafâ
Sâyesinde her dem ey merd-i Ḫudâ

45 Saña rûzı ḳıla cennâti'n-naʿîm
Ḥûr u ġılmân ola bezmüñde nedîm

46 İçesün şerbet elinden Ḥaydar'uñ
Ol imâm-ı reh-nümâ vü[1378] rehberüñ

[1376] ḳanca: ḳande M1.
[1377] hem: kim M2.
[1378] reh-nümâ vü: reh-nümâ-yı M1.

47 Bulasın ol dem ḥayât-u câvidân
Olasın zinde Ḫıżır-veş bî-gümân

48 Bunda maʿbûdın bilen anlar durur
K'anlara âl-i Nebî mürşid olur

49 Yâ ilâhî sen bizi ol âlden
Anlaruñ işlediği aʿmâlden

50 Eyleme maḥrûm ü ḳılma bî-naṣîb
Sen bizüm derdümüze olġıl ṭabîb

M1. 67a-69b; M2. 87b-89b.

84

Velehu Der Ḥaṣlet-i Eimme-i Maʿṣûm ʿAleyhisselâm[1379]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ey mevâlî diñle imdi bir kelâm
Kim nicedür ḫaṣlet-i her bir imâm

2 On yedi oldı tamâmet ey ʿazîz
Bil bunı k'ola ḳamu işüñ temîz

3 Evvel oldur kim ola ol didüği
Hem ikinci nûr ola her itdüği

4 Parmağın[1380] emse üçinci ol emîn
Parmağından[1381] aḳa şîr ü engübîn

5 Ol durur dördüncisi k'anda mübîn
Ola ʿilm-i[1382] evvelîn ü âḫirîn

6 Hem odur beşincisi kim ey fetâ
Beñzemeye kimse aña ṣûretâ

[1379] Velehu Eyḍan Der- Ḥaṣlet-i Eimme-i Maʿṣûm ʿAleyhi ve Sellem M2.
[1380] parmaġın: barmaġın M2.
[1381] parmaġından: barmaġından M2.
[1382] ilm-i: ilm ü M1.

7 ʿAṣr içinde kim anuñ bigi cemîl
Olmaya bir daḫi ey cân bellü[1383] bil

8 Oldur[1384] altıncı ki anuñ ʿilmine
Kimsene irmeye daḫi ḥilmine

9 Hem anuñ bigi feṣâḥât serveri[1385]
Olmaya yedincisi ey dîn eri

10 Hem şecâʿatda sekizinci yaḳîn
Olmaya emṣâli ol şâh-ı güzîn

11 Hem ṭoḳuzuncı seḫâvet bir daḫi
Ḳılmaya anuñ[1386] bigi[1387] kimse ey aḫî

12 Diñle gel onuncısın ey müstemend
Olmaya hiç kimsene ondan bülend

13 On birinci yire anuñ gölgesi
Düşmeye hergiz eyâ Tañrı ḫâṣı

14 On ikincisi hem oldur kim aña
Ḳonmaya hergiz meges öñden soña

15 On üçünci ḳancarı[1388] ḳılsa naẓar
Vire ol şâha selâm dîvâr-ı der

16 Oldur on dördüncisi kim ol emîr
Geçdüği yir ola çün misk[1389] ʿabîr

17 On beşincisi anuñ ey dîn eri
Ölüye ḳılsa naẓar[1390] ola diri

18 Hem on altıncısı oldur k'ol hümâm
Her ne kim görse gözi ile tamâm

[1383] bellü: belli M2.
[1384] oldur: ol durur M2.
[1385] feṣâḥat serveri: M2'de bu kelimelerin üzeri çizilmiş.
[1386] ḳılmaya: ḳalmaya M2.
[1387] bigi: gibi M1.
[1388] ḳancarı: ḳancara M1.
[1389] misk: müşk ü M1.
[1390] naẓar: duʿâ M2.

19 Her ṭarafdan görür ʿayne'l-yaḳîn
Her ne kim olursa ol sulṭân-ı dîn

20 On yedincinüñ işit aḥvâlini
Kim bilür mâżiʿ mużâriʿ ḥâlini

21 Her ne kim gelmiş gelecekdür ḳamu
Cümlesi aña ʿayândur ey ʿamû

22 ʿÂlem-i imkânda andan gözlü yoḳ
Her yaradılmışda andan gizlü yoḳ

23 Bu cihânda aña virilen şeref
Kimseye virilmemişdür ey ḫalef

24 Ten bigidür bu cihân ol cânıdur[1391]
Kün-fekânuñ ser-be-ser sulṭânıdur

25 Olmasa andan hidâyet dünyede[1392]
Bilmeye kimsene Ḥaḳ'ı[1393] ey dede

26 Ger anuñ bigi[1394] imâmı ḳoyasın
Varasın her bir zelîle uyasın

27 Olmaya şol itdüğüñ[1395] ṭâʿat ḳabûl
Ger ola şeyṭân ṭâʿatında[1396] yol

28 Bil ki evlâd-ı Muḥammed'dür imâm
Dünye[1397] vü âḫirde [1398]ey merd-i tamâm

29 Olmaya anlardan özge bir kişi
Kim bite anuñla uşbu dîn işi

[1391] Bu mısra M1'de şu şekildedir: "Ten bigidür bu cihândur ol cândur."
[1392] dünyede: dünyâda M1.
[1393] kimsene Ḥaḳ'ı: ḥaḳḳını kimse M1.
[1394] anuñ bigi: anı bigi M1.
[1395] itdüğüñ: itdüñ M2.
[1396] ṭâʿtında: ṭâʿatından M2.
[1397] dünye: dünyâ M1.
[1398] âḫirde: aḫrîde M2.

30 Dîn ü[1399] îmân anlaruñladur dürüst
ʿAḥd ü peymân anlaruñladur dürüst

31 Pîşvâ anlardan özge kimse yoḳ
Reh-nümâ anlardan özge kimse yoḳ

32 Nitekim Aḥmed dimişdür ey velî
Bu ḥadîṯi diñle rûşen ḳıl dili

33 Her kime kim âl-i[1400] evlâddan cüdâ
Ger olur ise cihânda muḳtedâ

34 Şeyḫ-i şeyṭân-ı laʿîndür bî-gümân
Olmaz anda şemme-i bûy-ı îmân

35 Şol kişiler ki ʿAlî âlin ḳoya
Vara bir zerrâḳ ü sâlûsa uya

36 Bil ki[1401] ol ḥayvân durur insân değül
Cîn durur anuñ ṣıfâtı cân değül

37 Yine buyurmışdur ol sulṭân-ı dîn
Şâh-ı ʿâdil raḥmeten -li'l-ʿâlemîn

38 Her kime kim meẕheb evlâd-ı Nebî
Meẕhebinden ġayrı ola ey ebî[1402]

39 Gökyüzinde ḳuş bigi[1403] ger uça ol
Ur ḳanadın ṣı dimiş durur Resûl

40 Caʿferî çün âl-i Aḥmed'den cüdâ
Bildi kim yoḳdur cihânda muḳtedâ

41 Lâ-cerem idindi rehber anları
Cân u[1404] dilden ḳıldı server anları

[1399] dîn ü: dîn-i M2.
[1400] âl-i: âl ü M2.
[1401] ki: kim M2.
[1402] ebî: bî M1.
[1403] bigi: gibi M1.
[1404] cân u: cân-ı M2.

42 Ger saña gerekse ey ṭâlib imâm
Muṣṭafâ âline el vir ve's-selâm

43 K'anlara uyan kişi buldı necât
Ḳalmadı işinde hergiz müşkilât

44 Fâʿilât Fâʿilât Fâʿilât
Çâr-deh maʿ ṣûmdur añla nûr-ı ẕât

M1. 69b-70a; M2. 89a-91a.

85
Velehu Naẓm Der-Beyân-ı Mühr-nâme[1405]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Vâr idi birinüñ baḫt-ı nîk-varı
Vâliye[1406] adlu ḥâtûn görkebarı?[1407]

2 Geldi birgün Muṣṭafâ'nuñ ḳatına
Yüz yere ḳoydı anuñ ḥażretine

3 Didi ey sulṭân-ı cümle kâinât
Kim saña yoḳdur cihânda müşkilât

4 Bir suâlüm var saña ey nûr-ı pâk
Çün seni cândan seven olmaz helâk

5 Saña senden ṣoñra kim ḳâim[1408] maḳâm
Olısardur didi ey şâh-ı tamâm

6 Bu durur[1409] senden suâlüm yâ[1410] emîr
Baña bunı di kerem ḳıl aydivir

7 Kim olısar hem vaṣî[1411] sen servere
Sen emîr ü rûz-gâr ü rehbere

[1405] Mühr-nâme M2., Mühr-nâme-i Caʿferî vü Muʿcizât-ı Ḥazret-i Peyġamber ʿAleyhisselâm ü İṣbât F.
[1406] vâliye: vâle F.
[1407] görkebarı: gör ki bây M1., M2. ?
[1408] ḳâim: ḳâyim M2.
[1409] bu durur: budur M1.
[1410] yâ: eyâ M2.
[1411] vaṣî: vaṣin F.

8 Böyle diyince Muḥammed Muṣṭafâ
Aldı bir ṭaş ele ol kân-ı seḫâ

9 Oldı[1412] ṭâş avcında mânend-i ḫamîr
Başdı aña mühr-i ḫâtem ol emîr

10 Didi kim ey bende-i perverdigâr
Kim ḳılursa bunı böyle âşikâr

11 Bil kim ol olur baña ḳâim maḳâm
Hem vaṣîdür baña hem oldur imâm

12 Virdi çün ol ṭaşı anuñ eline
Didi ṣaḳla saña bu sır biline

13 Aldı ol ṭaşı sevine sevine
Şâd oluban gitdiʿ avrat evine

14 Geçdi bunuñ üzre nice[1413] mâh u sâl
İrdi ol dem k'Aḥmed itdi intiḳâl

15 İttifâḳ ile Ebû Bekr'i imâm
Ḳıldılar bir nice taḥsîn bâ-tamâm[1414]

16 Çün işitdi[1415] bunı ol ʿavrat ṭurur
Alup ol ṭaşı Ebû Bekr'e gelür

17 Didi uşbu ṭaşı baña Muṣṭafâ
Mühr ḳıldı virdi ol kân-ı seḫâ

18 Didi benden ṣoñra kim vaṣî baña
Olur ise bu ṭaşı virgil aña

19 Kim bu ṭaşı ala avcına ʿayân
Mum bigi[1416] ola elinde bî-gümân

[1412] oldı: ol M2., F.
[1413] üzre nice: üzerine F.
[1414] bâ't-tâmâm: bâ-tamâm M2.
[1415] işitdi: işidüp F.
[1416] bigi: gibi M1.

20 Sen eğer gerçek vaṣî iseñ aña
Eyle bu müşkil işi derhâl baña

21 Öyle diyicek aña ol ḫûb-fiʿâl
Aydur ey bî-ʿaḳl bu işdür muḥâl

22 Bu ne mümkindür kim[1417] ola mûm ḥacer
Ḫışm idüp ṭur[1418] didi ey bî-ḫaber

23 Ṭurdı ol dem içre ol ḫâtûn hemân
Geldüği yola yine oldı revân

24 Nâgehân Selmân'a yolı oldı[1419] dûş
Ḳalmamışdı ṣabrı ol dem ḳıldı cûş

25 Ḥâlini ʿarż eyledi ol dem aña
Didi Selmân gel varalum ben saña

26 Göstereyüm kim durur ḳâim maḳâm
Ol Resûlu'l-lâh yerine hem imâm

27 Düşdi anuñ öñine[1420] çün gitdiler
Vardılar şâh eşiğine yitdiler

28 Gördiler oṭurmış evde ol imâm
Didiler yâ şâh-ı ʿâdil es-selâm

29 Ḳoydılar ṭaşı öñinde ol emîr
Eline alınca ṭaş oldı[1421] ḫamîr

30 Başdı ol dem ḫâtem-i mührin aña
Didi ṣaḳla kim gerek olur saña

31 Aldı ol ṭaşı duʿâlar eyledi
Ḥaḳ vaṣî sensin diyüben söyledi

[1417] kim: ki F.
[1418] ṭur: dur M2.
[1419] yolı oldı: oldı yolı M1.
[1420] öñine: iline M2; yanına F.
[1421] ṭaş oldı: oldı ṭaş F.

32 Şâd-mân oldı vü[1422] gitdi evine
Geçdi bunuñ üstine çoḳ dem yine

33 Tâ kim ol sulṭân-ı ʿâlem şâh-ı dîn
Ol vaṣîyy-i *Raḥmeten li'l-ʿâlemîn*

34 Şâh-ı merdân ol imâm-ı reh-nümâ
Cismini ġayb eyledi ol pâdişâ[1423]

35 Geçdi andan ṣoñra yirine Ḥasan
Ol imâmuñ[1424] diñle imdi yine sen

36 Aluban ol ṭaşı ol ʿavrat yine
Getürüben ḳoydı[1425] Ḥasan öñine

37 Didi ey serdâr-ı cümle evliyâ
Uşbu ṭaşı Muṣṭafâ vü Murtażâ

38 Eyledi mühr ey imâm-ı müttaḳîn
Öyle diyince Ḥasan aldı[1426] hemîn

39 Eline ol ṭaşı çün mum oldı ṭaş[1427]
Ḳıldı anda muʿcizâtın olda fâş

40 Ol daḫi mühr eyledi ol dem aña
Didi ṣaḳla kim gerek olur saña

41 Rıḥlet içün[1428] çün Ḥasan baġladı raḫt
Şâh Ḥüseyn'e değdi cümle tâc u taḫt

42 Yine ol ḫâtûn Ḥüseyn'üñ ḳâtına
Ṭaşı getürdi didi ḫażretine

[1422] vü: F'de yok.
[1423] Bu beyit F'de yoktur.
[1424] imâmuñ: imâmı F.
[1425] ḳoydı: ḳodı F.
[1426] aldı: ol dem M1.
[1427] Bu beyit F'de şu şekildedir: "Elde ol ṭaş mum oldı ṭaş."
[1428] riḥlet içün: riḥletine F.

43 K'ey[1429] şeh-i[1430] sulṭân-ı cümle ʿâlemüñ
Pîşvâ-yı reh-nümâsı âdemüñ

44 Sen vaṣiyy-i Murtażâ'sın bî-gümân
Ḳıl keremden uşbu ṭaşa dir nişân

45 Aldı ol ṭaşı Ḥüseyn-i Kerbelâ
Bî-tevaḳḳuf ḳıldı mühr ender[1431] melâ

46 Yine ol ṭaşı aña virdi emîr
Gerek olur saña bunı ṣaḳla dir

47 Aldı vü girdi yola ol mü'mine
İrdi maḳṣûdına vardı evine

48 Geçdi bunuñ üstine ḫayli zamân
Çün Ḥüseyn ol şâh-ı dîn oldı nihân

49 Oldı andan ṣoñra Ẕeyne'l-ʿÂbidîn
Reh-nümâ-yı mü'minât ü[1432] mü'minîn

50 Bir gün ol server ḳılur idi namâz
Ḳunut oḳuyuben iderken[1433] niyâz

51 Tâ ki ol ʿavrat irişdi ol zamân
Ḳıldı maʿlûm anı ol şâh-ı cihân

52 Didi ol demde hemân kim[1434] yâ İlâh
Pâdişâhlar üzre sensin pâdişâh

53 Uşbu pîr ʿavrat ki geldi nâgehân
Dilerüm senden ki ola nev-civân

54 Öyle diyince imâm ol pîr[1435] zen
Nev-civân oldı bu sırrı diñle sen

[1429] k'ey: ey F.
[1430] şeh-i: şâh-ı M1.
[1431] ender: anda F.
[1432] mü'minât ü: mü'minât-ı M2.
[1433] iderken: iderdi M1.
[1434] kim: ki M2., F.
[1435] pîr: pîre M1., F.

55 Ayağına düşdi geldi ol şehüñ[1436]
Didi kim ben kemteri bu dergehüñ[1437]

56 Virdi ol ṭaşı didi kim yâ imâm
Virdi bunı baña ceddüñ ol hümâm

57 Mühr[1438] ḳıldı Murtażâ vü müctebâ
Hem atañ şâh-ı şehîd-i Kerbelâ

58 İsterem senden de[1439] mühr ey ser-firâz
Dergehüñden kim[1440] budur şâha niyâz

59 Ṭaş üzere mühr ḳıldı çün[1441] velî
Ol vaṣiyy-i pâk ol sırr-ı ʿAlî

60 Didi benden ṣoñra Bâḳır baḥr-i cûd
Ḫalḳa rehber ola ol[1442] ṣâḥib-vücûd

61 Viresin ol daḫi mühr ide aña
Tâ ḳıyâmetde gerek ola saña

62 Çün elüñde bu mühr-i ḥüccet ola
Bî-gümân ol Ḥaḳ saña raḥmet ḳıla

63 Sâye-i ʿarş ola yerüñ ol zamân
Câvidân anda ḳalasın câvidân

64 Nice müddet ṣoñradan ey nâzenîn
Dünyeden[1443] çün ḳıldı riḥlet ʿÂbidîn

65 Bâḳır anuñ yirine oldı imâm
İḳtidâ ḳıldılar[1444] aña ḫâṣ u ʿâm

[1436] şehüñ: şâhuñ M2.
[1437] dergehüñ: dergâhuñ F.
[1438] mühr: mühri M2.
[1439] de: F'de yok.
[1440] dergehüñden kim: dergehüñdendür M2; dergehüñden pes F.
[1441] mühr ḳıldı çün: mühr çün ḳıldı M2; mühr ḳıldı ol F.
[1442] ol: M2'de yok.
[1443] dünyeden. dünyâdan M1., F.
[1444] iḳtidâ ḳıldılar: ḳıldılar iḳtidâ M1.

66 Baʿde müddet geldi ol ḫâtun aña
Didi kim cânum fedâ olsun saña

67 Ey vaṣiyy-i ʿÂbidîn ey ḫoş nihâd
Mühr ḳıl bu ṭaşa dir[1445] k'oldur[1446] murâd

68 Didi mühr itdi buña ceddüñ Resûl
Şepir ü şeper[1447] ʿİbâd ey pür uṣûl

69 Dilerüm senden daḫi ey pîşvâ
İdesin mühr ola ḫâcetüm revâ

70 Bu kelâmı söyleyince ol velî
Ṭaşa mühr eyledi ol sırr-ı ʿAlî

71 İrdi andan daḫi ol maḳṣûdına
Cânı[1448] teslîm eyledi maʿbûdına

72 Zî saʿâdetlü zihî devletlü cân
K'ire aña Muṣṭafâ'dan bu nişân

73 Caʿferî bil ḫücceti mü'minlerüñ
Ellerinde hem nişânı anlaruñ

74 Mühr-i âl-i Muṣṭafâ vü Murtażâ
Olısardur bî-gümân rûz-ı cezâ

75 Yâ İlâhi cümle-i mü'minlere
Vir bu mühri eyle iḥsân anlara

M1. 70a-73b; M2. 91a-94a; F. 246b-248b.

[1445] dir: F'de yok.
[1446] k'oldur: kim oldur F.
[1447] şepîr ü şeper: şeppîr ü şepper M1; şeppîr ü şeper F.
[1448] cânı: cân M1.

86

Velehu Li-Naẓma Der Beyân-ı Ġazâ-yı Tebût[1449]
Mefʿûlü Mefâʿilün Feʿûlün

1 Ey yek-cihet-i reh-i Muḥammed
Yek-reng-i ʿAlî vü âl-i Aḥmed

2 Cân gûşuñı aç ü eyle ışfâ
Bir nice kelâm-ı ḫûb-ġazâ[1450]

3 Selmân ḳılur uş bunı rivâyet
Bir ḳavli ṣaḥîḥ durur[1451] begâyet

4 Eñ ṣoñra ġazâyı[1452] kim Muḥammed
Kıldı ol emîr-i şâh-ı sermed

5 Şerḫ eyleyen anı saña bu dem
Cânuñ ola işidende ḫurrem

6 Ol demde[1453] Resûl-i Ḥaḳ Medîne
Şehrinde ḳılurdı saʿy-i dîne

7 Vâr idi Tebûk[1454] adlu bir yir
Olur idi anda ḫayli kâfir

8 Dîn düşmeni müşrik ü münâfik
Birbiri ile olup muvâfiḳ

9 Sâz-ı sefer itdiler müretteb
Cemʿ oldılar ittifâḳ ile heb

10 Tâ ki çeküben[1455] çeri çıḳalar
Medîne'ye varalar yıḳalar

[1449] Velehu Eyḍan Der Beyân-ı Ġazâ-yı Tebût ʿAleyhisselâm.
[1450] kelâm-ı ḫub-ġazâ: ḫub-kelâm-ı ġazâ M1.
[1451] bir ḳavli ṣaḥîḥ durur: bir ḳavli durur ṣaḥîḥ M1.
[1452] ġazâyı: ġazâ M1.
[1453] demde: dem ki M2.
[1454] Tebûk: Tebûtun M1.
[1455] çeküben: çekiben M2.

11 Çünkim bunı Muṣṭafâ işitdi
Ġâzîleri cümle cemʿ itdi

12 Seccâdede[1456] ḳodı Murtażâ'yı
Ol kân-ı şecâʿat ü seḫâyı

13 Çün gitdi Nebî vü ḳaldı Ḥayder
Ol server-i cümle peyġamber

14 Tîz demde irişdi ol araya[1457]
Kim anda olurdı küfre mâye

15 Kâfir çerisi meğer kim anda
Ḳonmışdı beride[1458] yabânda

16 İşitdi ki Muṣṭafâ irişdi
Ol kâfir içine ġayrı[1459] düşdi

17 Emr eyledi cümle leşkerine
Giydürdi giyimlerin erine

18 Çün ʿasker-i kâfir ü müselmân
Bir araya geldi ṭoldı meydân

19 Şol vechle ki anda ḳıldılar cenk
Ḳân oldı revân nice ferseng

20 Yay şındı vü nîzeler uşandı
Oḳ yire döşek bigi[1460] döşendi

21 Başlar kesilüp döküldi ḳanlar
Öldi nice pehlivân[1461] civânlar

22 Ol denlü ṣavâş ki başdan aşdı
Çoḳ kişiler anı gördi ḳaçdı

[1456] seccâde: sicâde M2.
[1457] araya: diyârâya M2.
[1458] beride: beriyyede M1.
[1459] ġayrı: ġayret M1.
[1460] bigi: gibi M2.
[1461] pehlivân: pehlivân ü M1.

23 Ṭağıldı çerisi Muṣṭafâ'nuñ
Ol menbaʿ ü maʿden-i ṣafânuñ

24 Ḳaçmadı Muḥammed ile Selmân
Ṭurdı[1462] ol ikisi anda ey cân

25 Cibrîl-i Emîn irişdi ol dem
Didi ki eyâ Resûl-i Ekrem

26 Ḥaḳ Celle ʿAlâ ider selâmı
Hem[1463] size buyurdı bu kelâmı

27 Yârânlaruñ oldı ise aġyâr
Ġam yime ki[1464] ben senüñleyüm yâr

28 Ulular içine gir nihân ol
Selmân ile anda hem zübân ol

29 Öyle didi gitdi biñ ḥażret
İtdi Aḥmed'e anda dürlü ʿizzet

30 Selmân ile Muṣṭafâ hem ol dem
Gizlendi ulular içre bâ-hem

31 Şeyṭân-ı laʿîn[1465] meğer kim anda
Ḥâżır olup anda ol miyânda

32 Ol demde uzun boylu bir pîr
Ṣûretine girdi ḳıldı tedbîr

33 Bir aṭa binüp nidâlar eyler
Kâfirler içinde böyle söyler

34 Kim öldi Muḥammed uş beşâret
Olsun size dir ḳılur işâret

[1462] ṭurdı: durdı M2.
[1463] hem: ḥaḳ M1.
[1464] ki: kim M1.
[1465] Bu tamlamanın üzeri M1'de silik çıkmış.

35 Bir başı kesübeni[1466] getürdi
Kâfir meliki öñinde ḳoydı[1467]

36 Çün gördi olar inanup anı
Sevindiler öldi ṣanup[1468] anı

37 Putlarına secde eylediler
Çoḳ küfr ü[1469] kelime söylediler

38 İşidürdi[1470] Muḥammed anı
Yalvarur idi Ḥaḳ'a[1471] nihânî

39 Dir idi ki[1472] ey Kerîm ü Sübḥân
Sen cümleyesin[1473] Raḥîm ü Raḥmân

40 Din yolını eylegil müheyyâ
Şerʿ âyinesini[1474] ḳıl mücellâ

41 Mü'minlere taḳviyet ʿaṭâ ḳıl
Çün nûr-ı Hüdâ'sın ihtidâ ḳıl

42 Çün ḳıldı duʿâ Resûl-i Ekrem
Cibrîl-i Emin irişdi ol dem

43 Didi ki Ḫudâ-yı cümle ʿâlem
Ol reh-nümâ-yı[1475] ḫalḳ-ı ʿâlem[1476]

44 Tiz ol yüri var[1477] Ḥabîbüm'e yit
Nâd-i ʿAli'yi ilet selâm it

[1466] kesübeni: kesüben ki M2.
[1467] ḳoydı: ḳordı M1.
[1468] ṣanup: ṣanuben M1.
[1469] küfr ü: küfr-i M1.
[1470] işidürdi: işidürdi hep M2.
[1471] Ḥaḳ'a: Ḥaḳḳ'a M1.
[1472] ki: kim M1.
[1473] sen cümleyesin: sensin cümleye M1.
[1474] âyinesini: âyinesin M1.
[1475] reh-nümâ-yı: râh-nümâ-yı M2.
[1476] Bu beyit M2'de iki kez yazılmış. (43 ve 46. beyit)
[1477] var: M1'de yok.

45 Çün eyleye bunı ol mükerrer
Ḥâżır ola ol şeh-i[1478] muẓaffer

46 Mü'minlerüñ ala intiḳâmın
Kâfirden eyâ şeh-i[1479] reh-i dîn

47 Uçdı yine Cibrîl semâya
Başladı hemân Nebî duʿâya

48 Nâd-ı ʿAli'yi oḳudı tekrâr
Ḳılurdı namâz emîr-i[1480] kerrâr

49 Didi iki kez ki yâ ʿAlî gel
Sensin baña yâr yâ velî gel

50 Şah virdi selâm ṭurdı[1481] ol dem
Tiz baġladı Ẕü'l-feḳâr'ı muḥkem

51 *Lebbeyk* didi yâ Resûl ber-ḥaḳ
Sensin dü cihân cânı[1482] muṭlaḳ

52 Göz yumuban açmadın irişem
Dîn yolına varuban[1483] dürişem

53 Kâfirleri şöyle ḳıram anda
Tâ söylene ḥaşre dek cihânda

54 Şâh öyle diyüp süvâr olınca
Fâṭıma irişdi der-i pençe[1484]

55 Didi ki eyâ[1485] veliyyü'l-lâh
Bu sırra beni dir eyle âgâh

56 Şâh didi Resûl ü ceyş-i İslâm
Şındı vü irişdi baña peyġâm

[1478] şeh-i: şâh-ı M1.
[1479] şeh-i şâh-ı M1.
[1480] emîr-i: emîr ü M2.
[1481] ṭurdı:durdı M2.
[1482] cihân cânı: cihânuñ cânı M1.
[1483] varuben: varıben M2.
[1484] der-i pençe: der-i bî-pençe ? M2.
[1485] eyâ: eyâ yâ M1.

57 Atañ senüñ ol Ḥabîb-i Yezdân
Ulular içinde oldı pinhân

58 Öyle didi[1486] şâh girdi yola
Allâh adını getürdi dile

59 Kâġıd bigi[1487] dürdi yirleri Ḥaḳ
Bir demde çün ol veliyyü muṭlaḳ

60 Tayy itdi mekânı vü irişdi
Ḳoçuşdı Resûl ilen[1488] görüşdi

61 Çün gördi cemâl-i Muṣṭafâ'yı
Çoḳ ḳıldı duʿâ ile ṣenâyı

62 Şol şedde ki ḳuşanırdı Ḥayder
Bir söğeye baġladı o server

63 Selmân'a götür didi götürdi
Şol demde ṣalât[1489] selâm getürdi

64 Çekdi ele aldı Ẕü'l-feḳâr'ı
Bir naʿra urup o[1490] şîr-i Bâri[1491]

65 Kâfir meğer aluban ġanîmet
Ġâfil oturup iderdi ṣoḥbet

66 İşidicek ol şehüñ[1492] âvâzın
Koydı ḳamusı silâḥ ü[1493] sâzın

67 Kaçmaġa bular ḳılınca âġâz
İrişdi o ser-firâz ü[1494] şehbâz

[1486] didi: didi vü M1.
[1487] bigi: gibi M1.
[1488] ilen: ile M2.
[1489] ṣalât: ṣalât ile M1.
[1490] o: ol M1.
[1491] şîr-i Bârî: şîr-ü Bârî M1.
[1492] şehüñ: şâhuñ M1.
[1493] silâḥ ü: silâḥ-ı M2.
[1494] ser-firâz ü: ser-firâz-ı M2.

68 Ḳırdı ḳamu uvaġın irisin
Bir ḳoymadı ad içün dirisin

69 Her ne ki var idi mâl ġanîmet[1495]
Aldılar[1496] ü ḳıldılar ʿazîmet

70 İşidicek anı ceyş-i İslâm
Bir birine eylediler iʿlâm

71 Geldiler o[1497] Muṣṭafâ[1498] ḳatına
El bağladı cümle ḫizmetine

72 Didiler eyâ şeh-i[1499] dü ʿâlem
Vey rehber-i reh-nümâ-yı âdem

73 Eksiklüğümüze ḳalmañuz siz
Sen şâha kemîneyüz ḳamu biz[1500]

74 ʿÖzr eyleyüp itdiler duʿâlar
Ol server-i ʿâleme şenâlar

75 Çün oldı ḳaçan çerî cemʿ
Pervâne bigi[1501] ki cezb ide şemʿ

76 ʿAzm eylediler yine Medîne
Şehrine ki dînedür ḫazîne

M1. 73b-75a; M2. 94a-98b.

[1495] ġanîmet: niʿmet M2.
[1496] aldılar: aldular M2.
[1497] o: hep M1.
[1498] Muṣṭafâ: Muṣṭafâ'nuñ M1.
[1499] şeh-i: şâh-ı M1.
[1500] M1'de bu mısra şu şekildedir: "Sen şâh kemînryüz ḳamumuz."
[1501] bigi: gibi M1.

87

Velehu Der-Beyân-ı Mevlûd-ı Emîrü'l- Mü'minîn ʿAlî İbn-i Ebî Ṭâlib Keremullâhu Veche[1502]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Fażl-ı *Bismillâhirraḥmânirraḥîm*
Oldı miftâḥı kelâmuñ ey ḥakîm

2 Ol kim anuñ vâlidi mevlûdı yoḳ
Andan özge kimsenüñ maʿbûdı yoḳ

3 Birdür ol miṣl ü manend ü veled
Vaṣf-ı ẕât-ı pâk *Allâhü'ṣ-ṣamed*

4 Ḳıldı bizi ten dönüp cân eyledi
Câna ḫilʿat[1503] ʿilm ü ʿirfân eyledi

5 Hem bize gösterdi ol râh-ı necât
Arada ḳoymadı hergiz müşkilât

6 Reh-nümâ virdi bize ol Muṣṭafâ
Hâdi-i dîn şâfiʿ-i rûz-ı[1504] cezâ

7 Muḳtedâmuzdur emîrü'l-mü'minîn
Ol vaṣiyy-i nefs-i ḫayrü'l mürselîn

8 Baʿde ol on bir imâm-ı reh-nümâ
Virdi ol Bâri biz içün pîşvâ

9 Ger dilerseñ kim ola işüñ temîz
Gel beri aç cân ḳulaġuñ ey ʿazîz

10 Diñle gel mevlûd-ı Ḥaydar'dan ḫaber
Tâ göresin ḳudret-i Ḥaḳ'dan eṣer

11 Bu[1505] rivâyet oldı Câbir'den ʿayân
Böyle buyurdı ki ey cân ol zamân

[1502] Der Beyân-ı Mevlûd-ı Emîrü'l- Mü'minîn ʿAlî İbn-i Ebû Ṭâlib M2.
[1503] ḫilʿat: ḫilʿat ü M2.
[1504] rûz-ı: rûz-ü M2.
[1505] bu: bir M2.

12 Ol Ḥabîbu'l-lâh Resûl-i Ẕü'l-celâl
Ḥażretinden eyledüm bir gün suâl

13 Kim baña mevlûd-ı Ḥaydar'dan ḫaber
Vir diyü ey şâh-ı dîn ḫayrü'l-beşer

14 Didi benden ṣoñra[1506] ol miṣl-i Mesîh
Nice ṭoġdı eyleyem saña ṣarîḥ

15 Âdem-i ḫâkîden öñdün dir i yâr
Bil ʿadedde müddet-i beş yüz hezâr

16 Yıl öñürdiden yaratdı[1507] bir nûr
Ol Kerîm ü Raḥim ü ol Ġafûr

17 Ol benüm nûrumdı hem nûr-ı ʿAlî
Andan oldı her nebî vü her velî

18 Gice gündüz ẕikr ü tesbîḥ-i Ḫudâ
Olmış idi virdimüz dir dâimâ

19 Âdem'e ḫilʿat cüvânird? ḳıldı Ḥâk
Nûrumuz çün[1508] oldı cây ol ṣülbü pâk

20 Tâ gelevüz[1509] ṣülbden ey yâr-ı ʿazîz
Yirümüz olurdı erḥâm-ı temîz

21 Tâ ki ender ṣulb-ı ʿAbdü'l-Muṭṭalib
Oldı ol nûr-ı muḳaddes münḳalib

22 Oldı andan ṣoñra ol nûr ey velî
İki şaḳ biri menüm biri ʿAlî

23 Oldı ʿAbdullâh'a birisi naṣîb
Ol ki ismine dimişdür Ḥaḳ Ḥabîb

24 Hem biri anuñ Ebû Ṭâlib'de cây
Eyledi ey mü'min-i ḫuceste-re'y

[1506] ṣoñra: ṣoñra bil kim M1.
[1507] yaratdı: yaratdı o M1.
[1508] çün: içün M2.
[1509] tâ gelevüz: pâklar M2.?

25 Oldı ʿAbdullâh'dan ol nûr Âmine
Ḫâtun'uñ raḥmine k'oldur mü'mine

26 Çün ṭokuz ay geçdi ben oldum ʿayân
Oldı mevlûdümle[1510] rûşen bu cihân

27 Kim[1511] Bû Ṭâlib'den ʿAlî nûr-ı eḥad
Fâṭıma bintü Esed'de[1512] oldı red

28 Andan öñdün[1513] kim Bû-Tâlib'den ʿAlî
Anası[1514] raḥmine düşe ol velî

29 Vâr idi bir evliyâ-yı rûz-gâr
Gice gündüzdi ʿibâdet birle yâr

30 Müddet-i ömri ṣad u heştâd sâl
Fikr ü[1515] ẕikri idi dün gün Ẕü'l-celâl

31 Cümlesinde ʿömrinüñ ol pâk-ı dîn
Diler idi Ḥaḳ'dan ol ehl-i yaḳîn

32 Tâ kim aña eyleye ʿarż ol[1516] Ḫudâ
Bir velî kim ola ḫalḳa pîşvâ

33 Ol velînüñ bir gün ey ehl-i hüner
Yanına vardı Ebû Tâlib meğer

34 Gördi ʿâbid eyledi taʿzim aña
Şükr idüp Allâh'a hem tekrîm aña

35 Didi ol ʿâbid ki ey meh-veş civân
Ḳandan olursun baña eyle ʿayân

[1510] mevlûdumla: mevlûd ile M2.
[1511] kim: hem M2.
[1512] Esed'de: Esed'e M2.
[1513] öñdüñ: öndün M1.
[1514] anası: atası M2.
[1515] fikr ü: fikri M1.
[1516] ʿarż ol: ol ʿarż M1

36 Dir Tehâme'denem[1517] ey pîr bî-ḫilâf
Hem neseb olur baña ʿAbdü'l-menâf[1518]

37 Ḳanḳı ḳavimdensin eyle âşikâr
Dir Benî Hâşim'denem ey yâdiġâr

38 Çün Benî Hâşim diyicek ol ʿazîz
Ṭurdı anuñ ayaġına düşdi tîz

39 Didi minnet ol Ḥaḳ'a ey ḫoş-nihâd
Kim baña uşta bugün virdi[1519] murâd

40 Müjde ey Bû-Ṭâlib ferḫunde-fâl
K'eyledi ilhâm baña uş Ẕü'l-celâl

41 K'ola senden bir oġul bî-cürm ü ʿayb
Hem[1520] veliyy-i Ḥaḳ ola bî-şek ü reyb

42 Çünki[1521] ola ẓâhir ol ey[1522] nîk ü nâm
Diyesin Müṣrem saña virdi selâm

43 Hem dönüpdi kim[1523] şehâdet eyledi
Ẕât-ı Ḥaḳ birdür diyüben söyledi

44 Bende-i ḫâs u Resûl-i Muṣṭafâ
Pîşvâ vü[1524] şemʿ-i cemʿ-i enbiyâ

45 Sen vaṣîsin hem aña[1525] ḳâim maḳâm
İns ü cinnüñ cümlesine sen imâm

46 Ola senden ṣoñra ey şâh-ı Hudâ
On bir evlâduñ bi-küll-i reh-nümâ

[1517] tehâmedenem: tehâmedenven M2
[1518] ʿAbdü'l-menâf: ʿAbd-i menâf M2.
[1519] virdi: virdüñ M1.
[1520] hem: ol M1.
[1521] çünki: çünkim M2.
[1522] ey: M1'de yok.
[1523] kim: ki M1.
[1524] pîşvâ vü: pîşvâ-yı M1.
[1525] hem aña: aña hem M2.

47 Didi Bû Tâlib ki ey merd-i emîn
Dilerüm senden nişân k'idem yaḳîn

48 Didi Müṣrem her ne isterseñ ʿayân
Eyleyem faẓlıyla Allâh'uñ hemân

49 Didi cennetden getür baña ṭaʿâm
Tâ tesellî olam ey merd-i tamâm

50 Oldı meşġûl duʿâ çün ol kibâr
Gör ne ḳıldı ḳudret-i perverdiġâr

51 Bir ṭabaḳ engûr ü incîr ü enâr
Oldı ġâyibden hem ol dem âşikâr

52 Oldı şâd ol dem anı görüp[1526] hemân
Yidi ol niʿmetleri oldı revân

53 Yidi çün cennet ṭaʿâmın ol velî
Oldı andan nuṭfe-i pâk-ı ʿAlî

54 Oldı ol dün çün helâli birle bir
Düşdi ana raḥmine bedr-i münîr

55 Çünki ana raḥmine düşdi i yâr
Oldı[1527] yirler heybetinden bî-ḳarâr

56 Yir yüzine düşdi cümle zelzele
Mekke ehli içre oldı ġulġule

57 Ser-nigûn[1528] oldı Kureyş'üñ putları
Ḳıldılar cümle fiġân ey dîn erî

58 Mekke'den cümle çıḳuban gitdiler
Yüce ṭaġlar başına ʿazm itdiler

59 Zelzele günden güne oldı ziyâd
Ṣanki ẓâhir oldı ḥaşr ey ḫoş-nihâd

[1526] anı görüp: görüp anı M2.
[1527] düşdi: oldı M2.
[1528] ser- nigûn: ser-nügûn M2.

60 Cümlesi bir araya cemʿ oldılar
Ol Ebû Ṭâlib ḳatına geldiler

61 Didiler ey merd-i ʿâḳil kâr-dân
Sañadur aḥvâlümüz cümle beyân

62 Yoḳ bize ârâm bu ters-i bîmden
Di nidür bunuñ devâsın imdi sen

63 Didi Bû-Ṭâlib ki uş emrin bedîd
Eyledi ol ḫaliḳ-i ʿarş-ı mecîd

64 Ḳıldı ẓâhir bir velisini Ḫudâ
K'ol durur sulṭân-ı cümle evliyâ

65 Ol vaṣiyy-i nefs-i peyġamber ola
Nâṣır-ı dîn ṣâḳi-i Kevṯer ola

66 Ger aña îmân getürseñüz ʿayân
Bu ḥavâdiṯden bulursız dir amân

67 Didiler cümle ki ey ehl-i uṣûl
Sen ne dirseñ biz anı[1529] ḳılduḳ ḳabûl

68 Ol velîden kim bize vürdüñ nişân
Ḳılduḳ iḳrâr aña cümle bî-gümân

69 Dilegil Ḥaḳ'dan ki tâ bu ibtilâ
Bari şimden girü[1530] bizden refʿ ola

70 Döndi[1531] Kaʿbe'den yaña ol pâk-bâz
Yüz yire ḳoydı[1532] vü ḳıldı çoḳ niyâz

71 Bir zebân ü sırr-ı elfâz-ı ġarîb
Bir faṣîḥ elfâz u ḳavl-i ʿacîb[1533]

[1529] biz anı: anı biz M2.
[1530] girü: giri M2.
[1531] döndi: ṭutdı M1.
[1532] ḳoydı: ḳaldı M1.
[1533] "Öyle bir dil ki bir kısmı anlaşılır, bir bölümü acayip sözlerden oluşan garip lafızlarla örülmüş sırrı içeriyor."

72 Birle ḳıldı çün duʿâ ol pâk-ı dîn
Ṭurdı yir deprenmedi ol dem hemîn

73 Diñle imdi tâ ḳılam şerḥ ü edâ
Ḳıṣṣa-ı mevlûd-ı şâh-ı evliyâ

74 Anası ol Fâṭıma bintü Esed
Ḥâmile oldı yaḳîn geldi ʿaded

75 Dün ü gün ḳarnında anuñ Murtażâ
İder idi Ḥaḳḳ'a[1534] tesbîḥ ü duʿâ

76 Çün vilâdet zaḥmeti oldı ẓuhûr
Didi Bû-Tâlib'e ol gün yüzlü ḥûr

77 Dir Ebû Ṭâlib aña kim sen baña
Ger icâzet viresin varam saña

78 Bir nice ʿavratlara idem ḫaber
Tâ saña bu demde ḫizmet ideler

79 Fâṭıma didi belî olur revâ
Ṭurdı yirinden çün ol ehl-i vefâ

80 İrdi hâtifden avâz ol dem hemîn
Bunda sır vardur diyüben ey emîm

81 Ṭoġduġı demde anadan ol velî
Değmesin dir aña her nâ-pâk eli

82 Fâṭıma didi eyâ[1535] ḫayrü'l-enâm
Giderem pes[1536] cânib-i Beytü'l-Ḥarâm

83 Tâ ola kim baña ol perverdigâr
Luṭf u iḥsânından âsân ḳıla kâr

84 Didi böyle iverek ḳoydı ḳadem
Kaʿbe'ye irdi ne ḳıldı diñle hem

[1534] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.
[1535] eyâ: ki ey M2.
[1536] giderem ben: giderin pes M1.

85 Gördi ḳapu baġlu ol ümmet-i velî
Ḫoş şenâ-yı Ḥaḳḳ'a depretdi dili

86 Didi ey perverdigâr-ı bî-bedel
Sensin Evvel sensin Âḫir sen Ezel

87 Enbiyâ ḥaḳḳıçün ey Ẕât-ı ḳadîm
Hem Kerîmsin hem Raḥîmsin hem Muḳîm

88 Ḥaḳḳ-ı cümle enbiyâ-yı mürselîn
Hâdi-yi ḫalḳ-ı cihân şâh-ı dîn

89 Ol velînüñ ḥaḳḳı içün kim ʿayân
Ḥubbıdur mü'minlere anuñ îmân

90 Daḫi ceddüm ḥaḳḳı içün ey Celîl
Kim anuñ ismidür İbrâhîm Ḫalîl

91 Didi âsân eyle bu derdi baña
Kim sañadur ilticâm öñden ṣoña

92 Baña bu Beytu'l-lah içre eyle râh
Kim ḳamu ḳalmışlara sensin penâh

93 Fâṭıma'dan çün niyâz oldı ʿayân
Oldı şaḳ dîvâr-ı Kaʿbe ol zamân

94 Çünki girdi Kaʿbe'ye ol muḥterem
Yine bütün oldı dîvâr-ı[1537] Ḥarem

95 Cedd ü cehd itdiler ol dem bî-ḥisâb
Olmadı mümkin ki ola feṭḥ-i bâb

96 Bildiler yaḳîn kim[1538] ol perverdigâr
Ḫalḳa ol mevlûdı ḳılmaz âşikâr

97 Tâ ola ḫalḳuñ gözinden ol nihân
Anuñ içün ḳapu açılmaz ʿayân

[1537] dîvâr-ı: dîvâr-u M1.
[1538] kim: ki M2.

98 Bunlara gösterdi ḳudret ol celîl
Üç gün açılmadı ḳapu bellü bil

99 Oldı cumʿa gicesi ḥükm-i İlâh
Tâ ide cumʿa güni mevlid-i şâh

100 Oldı nûrânı biġâyet âsmân
Gice gündüz bigi[1539] rûşen ol zamân

101 Ehl-i Mekke cümle ḥayrân ḳaldılar
Ḳudret-i Ḥaḳ'dur çün anı bildiler

102 Ol gice Bû-Ṭâlib iḥyâ eyledi
Ḫalḳa ol maʿnîden ol dem söyledi

103 İdiñüz dir hem beşâret hem sürûr
Ḥücceti Ḥaḳḳ'uñ bu dem oldı[1540] ẓuhûr

104 Nâşırı dînüñ olur uş âşikâr
Kim anuñ birle bulur İslâm ḳarâr

105 Ol veliyy-i ḫâs-ı Rabbü'l-ʿâlemîn
Ol vaṣiyy-i nefs-i ḫayrü'l-mürselîn

106 Ol kim olur kâşif-i ʿilm-i İlâh
Leşker-i İslâm'a[1541] hem serdâr ü[1542] şâh

107 Ol Muḥammed-kîş ü peyġamber-ḫişâl[1543]
Ol şeh-i dîn ḳâmiʿ-i küfr ü ḍalâl

108 Ol kim ol mü'minleredür nûr hemîn[1544]
Şâh-ı dîn ser-çeşme-i Ḥaḳḳa'l-yaḳîn

109 İriser mü'minlere andan necât
Tîġinüñ öñinde ḫâlik müşrikât

[1539] bigi: gibi M1.
[1540] oldı: olur M2.
[1541] İslâm'a: İslâm M2.
[1542] serdâr ü: serdâr-ı M2.
[1543] ḫişâl: ḥişâl M1.; M2
[1544] nûr hemîn: nûr-ı ʿayn M2.

110 Çünkim ol mâh-ı vilâyet bî-ḥicâb
Ṣubḥ-dem yüz göstere çün âfitâb

111 Nurı birle bu cihân rûşen ola
Yiryüzi cennet bigi[1545] gülşen ola

112 Ol Ebû Ṭâlib ḥadîṯ-i dil-firûz
Söyledi bu ḫalḳa tâ olunca rûz

113 Diñle imdi gel eyâ ehl-i ḫıred
Şerḥ-i ḥâl-i Fâṭıma bintü Esed

114 İrdi çün dördünci gün der oldı bâz
Girdi Bû Tâlib idüp Ḥaḳḳ'a[1546] niyâz

115 Gördi[1547] Ḥaydar ṭoġmış u[1548] itmiş sücûd
Bir faṣîḥ elfâz ile eyler dürûd

116 Fâṭıma birle oṭurmış dört ḥûr
Kaʿbe'nüñ ṭopṭolu olmış içi nûr

117 Giydüği ṭonları[1549] istebraḳ ḥarîr
Ḳoḫularından ḫacîl[1550] miṣk ü ʿabîr

118 Başını ḳaldurdı ol dem Murtażâ
Ol imâm-ı[1551] ins ü cin nûr-ı Hüdâ

119 *Eşhedü en lâ ilâh* ol şâh-ı dîn
Didi hem illâ'l-lah ol merd-i[1552] güzîn

120 Muṣṭafâ vü müctebâñdur hem Resûl
Ḳâḍı-ı dîn ṣâḥib-i redd ü[1553] ḳabûl

[1545] bigi: gibi M1.
[1546] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.
[1547] gördi: gördü M2.
[1548] u: hem M1.
[1549] ṭonları: donlar M2.
[1550] ḫacîl: ḥacîl M1.; M2.
[1551] imâm-ı: imâm ü M2.
[1552] merd-i: mîr-i M2.
[1553] redd ü: redd-i M1.

121 Hem vaṣiyy-i nâib-i[1554] peyġamberem
Ḥüccet-i Ḥaḳ ḫalḳa cümle rehberem

122 Nitekim ol oldı şâh-ı enbiyâ
Hem menüm sulṭân-ı cümle evliyâ

123 Baña dirler Murṭażâ vü müctebâ
Baña dirler ḫayr-ı âl-i Muṣṭafâ

124 Şâh-ı merdân ṣafder-i meydân menüm
Şîr-i Yezdân ḳudret-i Sübḥân menüm

125 Dîn ü îmân bulısar menden[1555] kemâl
Küfr ü şirke iriser menden[1556] zevâl

126 Böyle buyurdı Ebû Ṭâlib ki men
Gördüm anı çün tamâm itdi süḫân

127 Döndi ol ḥûrîlerüñ ol birine
Esselâmu'l-lâh diyüp[1557] ṣorar yine

128 Nicedür ʿammuñ benüm virgil ḫaber
Ey güneş ṣûretlü ḫâtun ḫûb-siyer

129 Didi ʿammuñ niʿmet ü nâz u naʿîm
İçre ḫoş ʿâlemde durur[1558] ol ḥaḳîm

130 Bunı böyle bil ki[1559] ey şâh-ı kirâm
Saña ʿammuñdan getürdük biz selâm

131 Didi atamdan ṣoraram vir suâl
Dir cevâb ey ḥüsn ile ṣâḥib-kemâl

132 Didi atañ cennet içredür muḳîm
Dergeh-i Ḥaḳ'dan aña ʿizzet ʿaẓîm

[1554] nâib-i: nâyib-i M2.
[1555] menden: benden M2.
[1556] menden: benden M2
[1557] diyüp: dir M2.
[1558] âlemde durur: âlemdedür M2
[1559] ki: kim M2.

133 Dir Bu-Ṭâlib çün işitdüm men ḫaber
Didüm atañ benven ey cân-ı[1560] peder

134 Döndi bu kerret baña virdi selâm
Merḥabâ didüm eyâ şâh-ı kirâm

135 Didi ḥaḳ dirsin velîkin ibtidâ
Hem sañadur hem bañadur ol ata

136 Çün Ebû Ṭâlib bu sözi diñledi
Ḥaḳ buyurursın diyüben söyledi

137 Didi Bû Ṭâlib aña kim yâ[1561] emîn
Kim durur ʿammuñ baña bildür yaḳîn

138 Didi İsâ'dur baña ʿamm[1562] ey peder
Ol ki Meryem ḫâtuna olur püser

139 Dir hemân dem oldılar[1563] ol ḥûrler
Ġâib[1564] ol görklü cemâl-i nûrlar

140 Şordı Bû Ṭâlib kim uşbu dört ḥûr
Yâ veled kimdür bular ḳandan gelür

141 Ḫażret-i Ḥaḳ şâha ilhâm eyledi
Tâ feṣâḥat birle bir bir söyledi

142 Biri Meryem Âsiye anuñ biri
Biri Mûsâ anası[1565] ey dîn eri

143 Biri Ḥavvâ'dur anuñ bilgil ʿayân
Saña maʿlûm olsun ey ʿizzetlü cân

144 Didi Selmân'a Muḥammed k'ey ṣafâ
Çün beni gördi ʿAliyyü'l-Murtażâ

[1560] cân-ı: cân ü M1.
[1561] yâ: ey M2.
[1562] ʿamm: M2'de yok.
[1563] oldılar: Bu kelime M2'de yan yana iki defa yazılmış.
[1564] ġâib: ġâyib M2.
[1565] anası: annesi M2.

145 Açmamış idi mübârek gözlerin
Daḫi ġayruñ görmemişdi yüzlerin

146 Çün gözin açdı baña ḳıldı naẓar
Dir selâmu'l-lâh eyâ ḫayrü'l-beşer

147 Hem şehâdet ḳıldı Ḥaḳḳ'uñ ẕâtına
Ol birüñ birliğinüñ iṯbâtına

148 Didi Ḥaḳ birdür aña benven güvâh
Sen Resûl bende-i ḫâṣ-ı İlâh

149 Seyyid-i kevneyn ü sulṭân-ı rüsul[1566]
Pîşvâ-yı ḫalḳ u hâdi-yi sebel[1567]

150 Ben saña ḥükm eyleyem Ḥaḳḳ'uñ vaṣî
ʿAsker-i İslâm'a nâṣır yâ Nebî

151 Ola benden ṣoñra ey şâh-ı tamâm
On bir evlâd-ı muṭaḥḥarum imâm

152 Muṣṭafâ dir diñledüm çün sözlerin
Elüme aldum ü öptüm gözlerin

153 Didüm ey ṣunʿ-ı Ḫudâ-yı Ẕü'l-celâl
Ey mübârek maḳdem ey ṣâḥib-kemâl

154 Gerçi Mûsâ'ya Hüdâvend-i ḳadîr
Ḳıldı Hârûn'ı birâder hem vezîr

155 Sen baña dünyâ vü âḫir yâ[1568] aḫî
Hem vezîrsin hem birâder hem vaṣî

156 Ḥâk-pâyuñ ehl-i İslâm tâcıdur
Münkerüñ hâlik muḥibbüñ nâcidür

157 Ḥaḳ seni ḳıldı emîrü'l-mü'minîn
Hem saña didi imâmü'l-müttaḳîn

[1566] rüsul: dîn M1.
[1567] sebel: sebîl M2.
[1568] âḫir yâ: âḫir eyâ M1; âḫirî yâ M2.

158 Her ki benden ṣoñra ide seni imâm
Ola anuñ meskeni dârü's-selâm

159 Ol ki idinmeye seni muḳtedâ
Ola dûzeḫ içre câvid aña câ

160 El getürdüm ü duʿâlar eyledüm
V'elmen vallah? diyü söyledüm

161 Yaʿni her kim ola buña dost-dâr
Sen daḫi luṭfuñdan anı dost-dâr

162 Her ki ṭutarsa bunuñla buġż[1569] u kîn
Olur ol aʿdâ-yı Rabbü'l-ʿâlemîn

163 İrdi ol dem içre hâtifden nidâ
K'ismi anuñ ey Muḥammed Muṣṭafâ

164 Sen Muḥammed'sin anuñ ismi ʿAlî
Sen Ḫabîbüm'sin benüm oldur velî

165 Rabbü'l-aʿlâ'dan eyâ şâh-ı güzîn
İştiḳâḳ itdüm anuñ ismin yaḳîn

166 Anadur taḳviyyet-i İslâm-ı[1570] dîn
Ol durur mennaʿ-i şirk ü kibr ü kîn

167 Ol ḳıla Lât u Menât'ı[1571] der-nigûn
Putları[1572] Kaʿbe içinde ser-nigûn

168 Kaʿbe ṭâmı[1573] üzerinde ser-firâz
Âşikâre söyleye bang-i nemâz

169 Ol ola şâh-ı[1574] emîrü'l-mü'minîn
Ol ola sulṭân-ı cümle ins ü cin

[1569] buġż: buʿż M1.
[1570] İslâm-ı: İslâm ü M2.
[1571] menâtı: menât M1.
[1572] putları: butları M2.
[1573] ṭamı: damı M2.
[1574] şâh-ı: şâh ü M2.

170 Ol ola serdâr-ı her rûz-ı ġazâ
Ol ola kerrâr-ı hem yevm-i[1575] veġâ

171 Cümleye bî-şübhe ġâlib ol durur
Maẓhar-ı küll-i ʿacâyib[1576] ol durur

172 Hem odur ḥallâl-i cümle müşkilât
Hem penâh-ı mü'minîn ü mü'minât

173 Maḥlûḳâta hem odur ümîd ü[1577] bîm
Hem odur şâh-ı ṣırâṭ-ı müstaḳîm

174 Ol durur hem ʿarṣa-i rûz-ı şümâr
Sâḳi-i Kevṣer ḳasîm ü ḫuld-ı nâr

175 Her ki[1578] olur olsa anuñ düşmeni
Ola câvid nâr içre meskeni

176 Ḥâl-i mevlûd-ı ʿAlî şâh-ı ʿArab
Cumʿa güni on üç olmışdı Receb

177 Gelmesinden Kaʿbe'ye aṣḥâb-ı fîl
Hem otuz yıl ṣoñra dendi bellü bil

178 Toġdıçün[1579] Kaʿbe'de ol ṣâḥib-i cûd
Vâcib oldı ol yaña ḳılmaḳ sücûd

179 Otuz iki yaşar idi bil Nebî
Kim anadan ẓâhir oldı[1580] ol velî

180 Didi Aḥmed kim ʿAlî baʿde'l-kelâm
Olduğından ṣoñra bu sözler tamâm

181 Döndi Bû Ṭâlib'e aydur ey peder
ʿİlm ü dâniş içre sensin râh-ber

[1575] yevm-i: yevm ü M1.
[1576] ʿacâyib: ʿacîb M2.
[1577] ümîd ü: ümîd-i M1.
[1578] ki: kim M2.
[1579] ṭoġdıçün: ṭoġdığıçün M1; ṭoġduğıçün M2.
[1580] ẓâhir oldı: oldı ẓâhir M2.

182 Yüri[1581] Müṣrem'den yaña olġıl revân
Çün varasın ṭapusına ol zamân

183 Ḳıl beşâret bizden aña k'ol hümâm
Söyle virdi di saña çoḳ çoḳ selâm

184 Çün[1582] Ebû Ṭâlib işitdi bu sözi
Ṭutdı Müṣrem'den yaña ol dem yüzi

185 Ölmiş idi Müṣrem irmişdi ecel
Şâh ana raḥmine geldüği maḥal

186 Çünki[1583] irdi ġâra Bû Ṭâlib hemân
Ġâr içinde gördi var iki yılân

187 Geldi Müṣrem ḳâtına ol nâzenîn
Yatmış uyur idi Müṣrem ṣanasın

188 Çün selâm itdi aña ol şâh[1584] revân
Virdi Ḥaḳ luṭfından ol dem aña[1585] cân

189 Didi Bû Ṭâlib beşâret ey kibâr
Ol velî kim didüñ oldı âşikâr

190 Anadan ṭoġdı emîrü'l-mü'minîn
Ol imâm-ı evvelîn ü âḫirîn

191 Ol veliyyü'l-lâh saña[1586] virdi selâm
Ṣordı[1587] senüñ ḥâlüñi dir ey kirâm

192 Çün işitdi Müṣrem anı oldı şâd
Ḥaḳḳ'a[1588] secde eyledi ol ḫoş-nihâd

[1581] yüri: yürü M1.
[1582] çün: çü M2.
[1583] çünki: çünkim M2.
[1584] şâh: şeh M2.
[1585] ol dem aña: aña çünki M1.
[1586] ol veliyyü'l-lâh saña: Bu kelime gurubu M2'de alt alta iki kez yazılmış.
[1587] ṣordı: ṣordu M2.
[1588] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.

193 Yüzümi[1589] ört diyüp aña söyledi
Ḥaḳḳ'a ol dem cânı teslîm eyledi

194 Yüzini çün örtdi vü döndi hemân
Ol dönünce dile geldi ol yılân

195 Virdi ikisi bile aña selâm
Ḫoş selâm aldı vü ḳıldı iḥtirâm

196 Ol iki ejdere ḳıldı ol suâl
Siz ne yirdensiz nedür diñ ḥasb-i ḥâl

197 Yoğıduñuz bunda ḳandan geldüñüz
Bu arada nişe sâkin olduñuz

198 Böyle virdi Ṭâlib'e anlar cevâb
Kim bizi Allâh-ı aʿlem bi-ṣ-savâb

199 Yoġ idi vâr itdi ol perverdigâr
Ḳudretinden bizi bil[1590] ey şehsüvâr

200 Ḳıldı bize emr ol dem Ḥaḳ hemân
Tâ olavüz[1591] Müṣrem içün pâṣbân

201 Rûz-ı ḫaşr olunca ey dîn serverî
Beklerüz biz bunı tâ dîv ü perî

202 Kimse ki[1592] buña zarâr irgörmeye
Bizden özge kimse anı[1593] görmeye

203 Bu ḫaberden ṣoñra Bû Ṭâlib yine
Şâd u ḥurrem geldi ol dem evine

204 Diñle bundan ṣoñra ey yâr-ı güzîn
Câbir itdi bunı[1594] rivâyet yaḳîn

[1589] yüzümi: yüzüm M1.
[1590] bizi bil: bil bizi M1.
[1591] olavüz: olayüz M2.
[1592] kimse ki: kimsesi M2.
[1593] anı: bunda M2.
[1594] Câbir itdi bunı: bunı Câbir itdi M1.

205 Didi itdüm Muṣṭafâ'dan ben suâl
Kim bunı dir böyle bu ḳavm-i ḍalâl

206 Küfr ile oldı Bu-Ṭâlib dir ḳamu
Ol emîr-i ḫûb-ṣûret ḫûb-rû

207 Didi peyġamber ki Cebrâîl emîn
Bunı yekrek bilür ey ehl-i yaḳîn

208 Ol gice kim beni Ḥayy-ü müste'ân
Eyledi mi'râca da'vet ol zamân

209 Çün göründi baña ol 'arş-ı mecîd
Oldı dört nûr 'arş ayaġından bedîd

210 Ben niyâz itdüm Ḥaḳ'a kim yâ Şekûr
Baña bildür kim nedür ol dört nûr

211 İrdi ol dem Ḥażret-i Ḥaḳḳ'dan nidâ
Öyle bil kim ey Muḥammed Muṣṭafâ

212 Birisi 'Abdü'l-Muṭṭalib[1595] nûrıdur
Hem ikincisi Bu-Ṭâlib nûrıdur

213 Ol üçünci bil ki 'Abdullâh'uñ ol
Nûrıdur ol kim atañdur yâ Resûl

214 Bil ki Ḥamza nûrıdur dördüncisin
Ol kim 'ammuñdur eyâ şâh-ı güzîn

215 Yine didüm yâ İlâhî kim bular
Bu merâtibleri ḳandan buldılar

216 Böyle diyince nidâ ol Kird-gâr
Yine itdi baña k'anlar âşikâr

217 Putperestlerden yürürlerdi nihân
Dîn-i İbrâhîm'le anlar bî-gümân

218 Dinlerin ḳılmazlar idi âşikâr
Putperest kâfirlere hergiz bular

[1595] 'Abdü'l-Muṭṭalib: 'Abdü'l-Muṭâlib M2.

219 Geldiler mü'min cihân içre nihân
Yine îmân birle oldılar revân

220 Anuñ içün bu merâtib buldılar
Ḥaḳ perest dirildiler Ḥaḳ öldiler

221 Bunlara her kim dir ise nâ-sezâ
Ol cehennemde bulısardur cezâ

222 Nice müslümân diyesin anlara
Kim diye cehliyle kâfir bunlara

223 Sen revâ nice görürsin kim Ḫudây
Ḳıla kâfir ṣulbunı nûrına cây

224 Ṭayyib içün ṭayyibi ol Kird-gâr
Bil ki yâr itmişdür ey cân âşikâr

225 Sen taʿaṣṣub birle ṭutup kibr ü kîn
Dirsin ehl-i küfr idi bunlar yaḳîn

226 Ḫâteme irince Âdem'den neseb
Oldı âli bir atâ bî-reyb ü şek[1596]

227 On yedisi enbiyâ idi güzîn
On yedisi evliyâ ey ehl-i dîn

228 On yedisi pâdişâh-ı pâk-rây
Dîn olurdı bunlara râh-ı Ḫudây

229 Pâk geldiler ḳamu bu ʿâleme
Devr-i Âdem'den irince ḫâteme

230 Çün Muḥammed oldı şâh-ı enbiyâ
Hem ʿAlî serdâr-ı cümle evliyâ

231 Hem vaṣiyy-i Muṣṭafâ vü hem imâm
Muḳtedâ-yı her dü ʿâlem ve's-selâm

232 Fâṭıma ṣıbteyn ü Ẕeyne'l-ʿÂbidîn
Bil bulardur server-i ehl-i yaḳîn

[1596] bî-reyb ü şek: bî-şek ü reyb M2.

233 Bâḳır u Ṣâdıḳ imâm-ı reh-nümâ
İnse vü cinne bulardur pîşvâ

234 Baʿde hem Kâẓım Rıżâ vü hem cevâd
Nâ-muradlar buldı bunlardan murâd

235 Hem Taḳî vü ʿAskerî ṣâḥib-zamân
Yaʿni Mehdî pâdişâh-ı ins ü cân

236 Oldı anda ḫâtem eimme ey velî
Kimsenüñ anlara irmez menzili

237 Mü'min oldur kim bulardan ura dem
Sen bularuñ ġayrını ṣayġıl ʿadem

238 Çün bularuñ şânına indi kelâm
Zübde-i eşyâ bulardur ve's-selâm

239 Her kim olmazsa bularuñ tâbiʿî
Ger Ḥanîfe'dür ü ger ol şâfiʿî

240 Yâ eğer Ḥanbel ü ger[1597] Mâlik ola
Ol necâta irmeye hâlik ola

241 Yâ İlâhî sen bizi mü'minlerüñ
Ḳılma ırma zümresinden anlaruñ

242 Ol gün anda kim ola küll-i anâs
Daʿvet imâmlu imâmı birle ḫâṣ

243 Yâ İlâhî ḥaḳḳ-ı cümle aṣfiyâ
Âl-i Aḥmed'den bizi ḳılma cüdâ

244 Caʿferî'dür gerçi bir dermânde ḳul
Cürmini ʿafv idüben eyle ḳabûl

M1. 76b-84b; M2. 100a-110b.

[1597] ü ger: eğer M2.

88

Velehu Der Beyân-ı Vefât-ı Âl-i Muḥammed ʿAleyhisselâm[1598]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Diñle ey yek-reng-i evlâd-ı Resûl
Yek-cihet ender fürûġ ender uṣûl

2 Ol zamânda kim ʿAliyyü'l-Murtażâ
Cismini ġayb itdi ol kân-ı seḫâ

3 Ḳaldı andan ṣoñra Ḥüseyn ü Ḥasan
Diñle bunlaruñ vefâtın imdi sen

4 Zehr içirdiler Ḥasan oldı şehîd
Ḳıldılar ḳaṣd aña ol ḳavm-i Yezîd

5 Şâh Ḥüseyn ol server-i her dü serâ
Ol daḫî oldı şehîd-i Kerbelâ

6 Ḳaldı andan ṣoñra Ẕeyne'l-ʿÂbidîn
Ol imâm-ı muḳtedâ-yı ehl-i dîn

7 Anı da ʿAbdü'l- Melik oġlı Velîd
Ol münâfıḳ ʿâḳıbet ḳıldı şehîd

8 Oldı andan ṣoñra hem Bâḳır imâm
Ol emîr-i reh-nümâ vü ol hümâm

9 Anı da Ḥüşâm kâfir bî-günâh
ʿÂḳıbet ḳıldı şehîd ey merd-i râh

10 Caʿfer-i Ṣâdıḳ şeh-i ṣıdḳ ü ṣafâ
Geçdi seccâdeye ol kân-ı vefâ

11 Anı da Manṣûr-ı zâlim ʿâḳıbet
Zehr ile ḳıldı şehîd ol bed-ṣıfat

12 Ḥażret-i Kâẓım imâm-ı reh-nümâ
Oldı andan ṣoñra ḫalḳa pîşvâ

13 Anı da Hârûn-ı dûn ḳıldı şehîd
Ḫışm-ı Ḥaḳ'dan ḳılmadı hem ol pelîd

[1598] Vefâtnâme-i Eimme-i Âl-i Muḥammed ʿAleyhisselâm M2.

14 Baʿdehu sulṭân-ı dîn Mûsâ'r-Rıżâ[1599]
Oldı ol seccâde[1600] üzre pâdişâ

15 Diñle gel anuñ da vaṣf-ı ḥâlini
Hem şehîd olmasınuñ aḥvâlini

16 Ol zamân kim öldi Hârûn Er-Reşîd[1601]
Taḥta geçdi oġlı Me'mûn ol pelîd

17 Şâh[1602] Rıżâ ol server-i sulṭân-ı dîn
Ṣâḥib-i ʿayne'l-yaḳîn ḥaḳḳa'l-yaḳîn

18 Muṣṭafâ seccâdesinde[1603] ol zamân
Muʿtekif oturmış idi bil ʿayân

19 Şehr-i Yeṣrib il vilâyet ḫâṣ ü ʿâm
Aña olmışlardı cümle ve's-selâm

20 Anlara dâim işi irşâd idi
Anlaruñ göñli[1604] anuñla şâd idi

21 Ḫalḳ-ı ʿâlem gelür idi bî-ḥisâb
Her ṭarafdan bây yoḫsûl şeyḫ ü şâb

22 Ḥal iderdi cümlesinüñ müşkilin
Her ḳaçan depretse ol ḳudret dilin

23 ʿİlm ile ṭutmışdı cümle ʿâlemi
Ḥilm ile ẓabṭ eylemişdi âdemi

24 Bil beşer değüldi[1605] ol bir nûr idi
Emrine ins ile cin me'mûr idi

25 Kân-ı iḥsân idi baḥr-i maʿrifet
Menbaʿ-i luṭf idi şâh-ı maġfiret

[1599] Mûsa'r-Rıżâ: Mûsâ Rıżâ M2.
[1600] seccâde: sicâde M2.
[1601] Hârûn Er-Reşîd: Hârûn Reşîd M2.
[1602] şâh: şeh M2.
[1603] seccâdesinde: sicâdesinde M2.
[1604] göñli: göñlü M1.
[1605] değüldi: değüldür M1.

26 Anı Me'mûn işidüp emr eyledi
Cemʿ idüben beğlerine söyledi

27 Kim bugün sulṭân ʿAlî Mûsâ Rıżâ
Yoḳdur anuñ bigi[1606] bir müşkil-güşâ

28 Mürşid-i kâmil bulunmaz bir daḫî
Miṯli bu ʿâlem içinde ey aḫî

29 Dilerem ben[1607] aña ḳılam iḳtidâ
Olmayam hem[1608] bir zamân andan cüdâ

30 Eyleyem biʿât elinden bî-gümân
Didi getürmek gerek anı hemân

31 Ola benden ṣoñra anuñ tâc ü taḫt
Her ne kim vâr mülk ü mâl ü raḫt ü baḫt

32 Emr idünce ehl-i inşâ geldiler
Yazdılar bir nâme ḫâżır ḳıldılar

33 Yazdılar k'ey reh-nümâ-yı râh-ı dîn
ʿUrvetü'l-vüṯḳâ[1609] vü hem[1610] nûr-ı mübîn

34 ʿÂlim-ü ʿilme'l-yaḳîn-i Muṣṭafâ
ʿÂrif-i ʿayne'l-yaḳîn-i Murtażâ

35 Ṣâḥib-i seccâde-i şerʿ-i Resûl
Varıcaḳ nâme keremden ḳıl ḳabûl

36 Server-i her dü serâ[1611] ḫayrü'l-enâm
Biz ḳuluñdan anlara yüz biñ selâm

37 Bir ḳadem rencîde ḳıl bizden yaña
Kim biġâyet arzû-mendüz saña

[1606] bigi: gibi M1.
[1607] ben: ben ki M2.
[1608] hem: her M1.
[1609] ʿurvetü'l-vuṯḳâ: ʿurvetü'l-vuṯḳâsın M2.
[1610] M2'de yok.
[1611] serâ: cihân M2.

38 Nâmeyi virdiler elçi eline
Tâ revân oldı Medîne yolına

39 Bir nice ay[1612] geçdi çün irişdiler
Vardılar şâh ayaġına düşdiler

40 Didiler k'ey[1613] server-i her dü cihân
Gizlü sırlardur[1614] saña cümle ʿayân

41 Yazup uşbu nâmeyi Me'mûn bize
Virdi biz ḳullar getürdük uş size

42 Aldı sulṭân nâmeyi ḳıldı naẓar
Didi vâcibdür bize itmek sefer

43 Ol zamân etbâʿına emr eyledi
Bir nice anda rumûzlar söyledi

44 Yol içün bir ḳaç gün içinde tamâm
Düzdiler[1615] esbâb buyurdı çün imâm

45 Bir nice günde imâm oldı revân
Düşdi şehr içine feryâd ü fiġân

46 Çün saʿâdet atına oldı süvâr
Gitmeğe ʿazm itdi ol şâh-ı kibâr

47 Geldi cümle mü'minîn ü mü'minât
Didiler yâ şâh olduḳ şimdi mât

48 Didiler vâ ḥasretâ aġladılar
Nâr-ı firḳâtdan ciğer ṭaġladılar

49 Dîdeler baḥrından itdiler hezâr
Atı ayaġına güherler niṣâr[1616]

[1612] ay: gün M1.
[1613] k'ey: ey M1.
[1614] sırlardur: işlerdür M2.
[1615] düzdiler: düzdüler M2.
[1616] niṣâr: iṣâr M2.

50 Elvedâʿ eylediler ol şâh ile
Gitdi anlar ḳaldı bunlar âh ile

51 Şâh[1617] Rıżâ çünkim revân oldı yola
İrdiler beriyye içre bir çöle

52 Yoḳdı ol menzilde hiçbir ḳatre ṣu
İçelerdi hem alalardı vużû

53 Bir yere başdı ayaġın ol imâm
Yine ḳaldırdı yirinden ve's-selâm

54 Aḳdı mübârek izinden çeşmeler
Her ayaġından belürdi işmeler

55 İçdiler ol ṣûyı abdest aldılar
Ol gice Ḥaḳḳ'a[1618] ʿibâdet ḳıldılar

56 Çün irişdi ṣubḥ-dem gün virdi nûr
Ḳıldılar ol aradan daḫî ʿubûr

57 Geldiler bir menzile kim anda hem
Ṣu bulunmaz idi ol şâh-ı kerem

58 El getürdi vü duʿâlar eyledi
Ġam yimeñ diyü[1619] bulara söyledi

59 Didi kim ol ḫâliḳ-i perverdigâr
Ḳoymaya ṣusuz bizi bu yirde zâr

60 Öyle diyince imâm-ı reh-nümâ
Pîşvâ-yı evliyâ vü aṣfiyâ

61 Sûy-ı Maġrib'den belürdi bir seḥâb
Yaġdı bir yaġmûr ki mânend-i kelâb

62 Aldılar abdest ü ḳıldılar namâz
İtdiler dergâha biñ dürlü niyâz

[1617] şâh: şeh M2.
[1618] Ḥaḳḳ'a: Ḥaḳ'a M2.
[1619] diyü: diyüp M2.

63 Yidiler içdiler anda ol gice
Diñle imdi irtenüñ ḥâli nice

64 Ṣubḥ-dem çünkim imâm oldı süvâr
Bile atlandı ḳamu aṣḥâb ü yâr

65 Ol seferde ol şehinşâh-ı cihân
Eyledi el-ḳıṣṣa biñ muʿciz ʿayân

66 Gâh[1620] ḳılurdı ḥastalar içün duʿâ
Ol duʿâdan kesb iderlerdi şifâ

67 Gâh yürür idi ṭaş üzre ol emîr
Ṭaş ayaġ[1621] altında olurdı ḥamîr

68 Gâh yürür idi bile ardınca ṭaġ
Gâh virürdi mîve-i ter ḳurı baġ

69 Ol seferde bile olan şeyḫ ü şâb
Gördi[1622] anuñ muʿcizâtın bî-ḥisâb

70 Baʿde müddet-i medîd ol pâdişâh
Ṭûs'a irdi ol güneş ṣûretlü mâh

71 İşidüp Me'mûn istiḳbâl ider
Ḫâṣ ü ʿâm ol şâh içün ḳarşu gider

72 Çünkim ol şâha gelüp ḳavuşdılar
Cümle atı ayaġına düşdiler[1623]

73 Didiler yâ şâh-ı ʿâlem merhabâ
ʿÖmr kim sensiz geçer olur hebâ

74 Ḥaḳ bize *elḥamdülillâh* kim bugün
Eyledi uş mâtem eyyâmın düğün

75 Geldi Me'mûn öpdi şâhuñ elini
Boynına ṣaldı imâmuñ ḳolını

[1620] gâh: geh M2.
[1621] ayaġ: ayaġı M2.
[1622] gördi: gördü M2.
[1623] düşdiler: düşdüler M2.

76 Ḥâżır itmişdi imâma bir serây
Ol serâya ḳondı ol bedr olmış ay

77 Ḳıldı ʿizzet şâha Me'mûn bî-şümâr
Didi kim sensin baña ḫuyiş ü tebâr

78 Pîşvâ ol sen baña ey reh-nümâ
Muḳtedîyüm ben saña sen muḳtedâ

79 İsterem k'idem[1624] elüñden bî ʿati
Tâ bulam maḥşer güninde raḥmeti

80 Ben ölenden ṣoñra cümle tâc u taḫt
Ola senüñ[1625] il ü gün ḫarc ü ḫarâc

81 Döndi andan aña didi ol emîr
Ol imâm-ı bî-miṣâl ü bî- naẓîr

82 Uşbu sözlerdür didi cümle feşâr
Sen ḳaçan olsañ gerek benümle yâr

83 Bu cihândan senden öñdin[1626] ben revân
Olısarvan[1627] böyledür buyruḳ hemân

84 Görünür bu kim öñürdi ben ölem
Ṣaġ iken sen dünyeden riḥlet ḳılam

85 Cifr-i câmiʿ den buyurmışdur ʿAlî
Senden öñdün[1628] ölmeğümi ol velî

86 Ḥażret-i ceddüm Muḥammed hem yaḳîn
Böyle buyurmışdur ol sulṭân-ı dîn

87 Öyle diyince[1629] aña Me'mûn-ı dûn
Aydur ey cümle cihâna reh-nümûn

[1624] k'idem: idem M1.
[1625] senüñ: sinüñ M2.
[1626] öñdün: öñden M1.
[1627] olısarvan: olsarvan M2.
[1628] öñdün: öñdin M2.
[1629] diyince: diyincek M2.

88 Luṭf ḳıl biz bendeden döndürme yüz
Pâdişâh[1630] sensin saña biz bendeyüz

89 Şâh elin uzatdı istikrâh ile
Tâ ki bîʿat ḳıldı Me'mûn şâh ile

90 Emr[1631] ḳıldı ḫutbeyi ol şâh içün
Oḳudılar ol Ḥabîbu'l-lâh içün

91 Sikke-i zer urdı anuñ ismine
Resmini döndürdi anuñ resmine

92 Çün bu işler ile güne oldı bây
Geldiler ol ḥażrete yoḫsûl u bây

93 Eylediler iḳtidâ ol servere
Ol imâm-ı reh-nümâ vü[1632] rehbere

94 Bârgâhı oldı çün bî-ḥad ziyâd
Fitneler ḳaynatdılar ehl-i fesâd

95 Nice mefsûd bir yire cemʿ oldılar
Cümlesi Me'mûn ḳatına geldiler

96 Didiler ey şâh-ı deryâ-bâr sen
İdeli[1633] ol servere iḳrâr sen

97 Cümle ḫalḳ-ı ʿâlem aña iḳtidâ
Ḳldılar yoḫsûlı[1634] bây şâhı gedâ

98 Pâdişâh[1635] ol oldı bugün ad anuñ
Salṭanat anuñ ü ʿadl ü dâd anuñ

99 Saña kimse ḳılmaz oldı iltifât
Ḳorḳaruz kim düşe bir gün müşkilât

[1630] pâdişâh: pâdişeh M2.
[1631] emr: emri M2.
[1632] reh-nümâ vü: reh-nümâ-yı M1.
[1633] ideli: ideler M1.
[1634] yoḫsûlı: yoḫsûlü M1.
[1635] pâdişâh: pâdişeh M2.

100 Ṭutalar ol Kâẓım oġlınuñ sözin
Döndüre[1636] ḫalḳ-ı cihân senden yüzin

101 Görerek anuñ seḫâsını sipâh
Öldüreler seni vü ol ola şâh

102 Çün ölesin sen keseler neslüñi
Yir yüzinde ḳomayalar aṣluñı

103 Ḳılmaz olursañ buña tedbîr[1637] sen
Göresin az demde çoḳ tenfîr[1638] sen

104 Didi Me'mûn bu zamân ni'tmek gerek
Siz ne dirseñüz anı itmek gerek

105 Didiler öldürmek olmaz ḳahr ile
Bitmez anuñ işi illâ[1639] zehr ile

106 Ḳıldılar ḳatline şâhuñ ittifâḳ
Ol münâfıḳlar ḳılup[1640] anda nifâḳ

107 Bir nice gün geçdi gör kim nitdiler
Ḫoş żiyâfetler barâġın itdiler

108 Şâh Me'mûn daʿvet itdi ḳâtına
Didi müştâḳuz şehüñ ṣoḥbetine

109 Luṭf idüp rencîde ḳılsunlar ḳadem
Bir nice gönderdi şâh içün ḫadem

110 Ol gelen âdemleri şâh döndürür[1641]
Ḫoş varalum dir girüye gönderür[1642]

111 Var idi şâhuñ meğer bir hemdemi
Hem ḥareminde olurdı maḥremi

[1636] döndüre: döndere M1., M2.
[1637] tedbîr: tedbîri M2.
[1638] tenfîr: tenfîri M2.
[1639] illâ: ilâ M2.
[1640] ḳılup: ḳalıp M2.
[1641] döndürür: dönderür M1.
[1642] gönderür: göndürür M2.

112 Ḫiẕmetinde[1643] idi şâhuñ her zamân
Bir kemîne bende bigi[1644] bî-gümân

113 Şâh[1645] Rıżâ ol dem aña emr eyledi
Var falân araya didi söyledi

114 Yüri[1646] üç yirden birer avuç türâb
Al baña tiz gel didi ol âfitâb

115 Vardı emr itdüği bigi[1647] ol imâm
Üç avuç ṭoprak̟ getürdi ve's-selâm

116 Aldı ol[1648] ṭoprag̟ı bir bir yiledi [1649]
Ol üçüncisinde gör ne söyledi

117 Didi bu ṭoprak̟da cennetden nişân
Vardur andan ġâfil olma ey civân

118 Olurum Me'mûn elinde men şehîd
Beni ḫayr içün oḳumaz ol pelîd

119 Çün ölem ben baña eyle anda[1650] cây
Tâ ola dünyâda ol cennet serây

120 Ḳıblegâh-ı mü'minât ü mü'minîn
Olısardur didi ol şâh-ı güzîn

121 Öyle didi ṭurdı yirinden imâm
Geldi Me'mûn'uñ evine ol hümâm

122 İçerü[1651] çün girdi Me'mûn ol zamân
Taḫta da'vet eyledi şâhı hemân

[1643] ḫiẕmetinde: hıdmetinde M2.
[1644] bigi: gibi M1.
[1645] şâh: şeh M2.
[1646] yüri: yürü M2.
[1647] bigi: gibi M2.
[1648] ol: bu M2.
[1649] yiledi: yaladı M1.
[1650] eyle anda: anda eyle M2.
[1651] içerü: içeri M2.

123 Ḳıldı her günkiden artuḳ iʿtibâr
Didi ḫoş geldüñ eyâ şâh-ı kibâr

124 Didi ḫoş geldüñ eyâ şâh-ı cihân
Pîşvâ vü[1652] reh-nümâ-yı ins ü cân

125 Bir nice ṣalḳum[1653] üzümi zehre ol
Bandurup ḳoymışdı bir tepside bol

126 Ḳıldı teklîf anı şâhuñ öñine
Gel naẓar ḳıl sen bu işüñ ṣonı ne

127 Didi luṭf it yi üzümden yâ emîr
İştihâ içün olur dir bî-naẓîr

128 Öyle diyincek aña dir ol velî
Ol imâm-ı pâk-ı dîn nesl-i ʿAlî

129 Kim görünür uşbu üzümden baña
Nice dürlü zehr ile renc ü ʿanâ

130 Didi Me'mûn şol Muḥammed Muṣṭafâ
Ceddünüñ aşḳına yi ey bâ-ṣafâ

131 Çün Muḥammed ismin işitdi imâm
Yidi bir dâne üzümden ol hümâm

132 Ṭurdı[1654] yirinden revân ol şâh-ı dîn
Çekdi burḳaʿ yüzine gitdi ḥazîn

133 Baġladı ḳâpûyı girdi ḫalvete
Başladı anda niyâz-ı Ḥażret'e

134 Şâh ḳılduḳda[1655] Medîne'den sefer
Oġlını ḳılmışdı yirinde meğer

135 Bil kim ol şehzâde ismidür Taḳî
K'oldı ol ser-tâc-ı cümle mütteḳâ

[1652] pîşvâ vü: pîşvâ-yı M1.
[1653] ṣalḳum: ṣalḳım M2.
[1654] ṭurdı: durdı M2.
[1655] ḳıldıḳda: ḳıldı M1.

136 Ol saʿat kim yidi zehri şâh[1656] Rıżâ
Oġlına Ḥaḳ'dan hemân irdi nidâ

137 Didi var anda ki varmışdur imâm
Ṭayy-i ʿarż idüp irişdi ol hümâm

138 Bir dem içinde irişdi şâha ol
Ṭurfetü'l-ʿayn içre geçdi bunca yol

139 Geldi çün gördi imâmuñ ḥâlini
Ṣordı bir bir ḳıṣṣa vü aḥvâlini

140 Didi şâh ey nûr-ı ʿaynum merhabâ
Ḳıldı uş düşmen bana cevr ü cefâ

141 İderem ben dâr-ı dünyâdan sefer
Sen ṣaġ ol şimden girü[1657] dir ey püser

142 Eline aldı Taḳî'nüñ elini
Aġzına ṣoḳdı mübârek dilini

143 Didi şimden girü ol şâh-ı tamâm
Geç dedeñ seccâdesinde[1658] ol imâm

144 Ol imâm-ı ins ü cin arż ü semâ
Çoḳ vaṣiyyet eyledi ol dem aña

145 Ḥażret'e baʿde'l-vaṣiyyet ol velî
Ḳıldı cân teslîm ol ibn-i ʿAlî

146 Yudı ḫizmetkâr ile şâhı Taḳî
Hem kefen ṣardı aña ol müttaḳî

147 Oldı çün gök ehline Ḥaḳ'dan ḫiṭâb
İndi bir demde melâik bî-ḥisâb

148 Çün imâmet ḳıldı ol şâh-ı cihân
Ḳıldılar şâhuñ namâzın ol zamân

[1656] şâh: şeh M2.
[1657] girü: giri M2.
[1658] seccâdesinde: sicâdesinde M2.

149 Çün melâik gitdi yirlü yirine
Didi ol şehzâde[1659] ḫizmetkârına

150 Giderem ben dir emânet zinhâr
Her vaṣiyyet kim imâm-ı rûz-gâr

151 Eylemişdür saña anı eyle sen
Kim olursa daḫi mâniʿ söyle sen

152 Kim budur emr-i emîr-i muʿteber
Böyle diyince[1660] ḳılurlar hep ḫaẕer

153 Öyle didi oldı ġâib[1661] ser-firâz
Oldı şehre fâş uşbu gizlü râz

154 Bildi Me'mûn k'ol imâm-ı bâ-kemâl
Perde-i ġayb ardına çekdi cemâl

155 Geldi kim anı yuyup kefen ṣara
Hem buyura defn ideler bir yire

156 Didi ḫiẕmetkârı[1662] şâhuñ kim bu dem
Geldi Muḥammed Taḳî ol muḥterem

157 Yudı vü ṣardı kefen ḳıldı namâz
Yine ġâib oldı dir ol ser-firâz

158 İtdiler ḳaṣd anı kim götüreler
Ol buyurduğı yire yitüreler

159 Tâ bunuñ ardını ṭutunca hemân
Dönmedin ṭurdı[1663] öñi oldı revân

160 Vardı ol araya kim ol nûr-ı pâk
Emr idüp andan getürtmiş idi ḫâk

[1659] şehzâde: şâhzâde M1.
[1660] diyünce: diyincek M2.
[1661] ġâib: ġâyib ol M2.
[1662] ḫiẕmetkâr: ḫidmetkâr M2.
[1663] ṭurdı: durdı M2.

161 İndi ol demde hevâdan ol yire
Bu kerâmet sırrına di kim ire

162 Ḳazdılar çün türbe çıḳdı bir pıñâr[1664]
Gör nicesi oldı ol âḫir-kâr

163 Ol pıñâruñ[1665] gördiler balıḳ içi
Ṭoptolu parmaḳ bigi[1666] cümle kiçi

164 Çıḳdı bir büyük balıḳ gör kim nider
Bu kiçi balıḳları bir bir yudar

165 Yutdı bunuñ cümlesin oldı nihân
Şu daḫî ol dem ḳurıdı dir hemân

166 Didi Me'mûn uşbu remzi kim bile
Ol gelen beğlerine kendü ile

167 Öyle dince[1667] aña ḫizmetkâr şâh
Didi kim bilmez misin ey rû-siyâh

168 Ol uvaḳ balıḳ bu ʿâlem beğleri
Şol büyük balıḳ ki yutdı[1668] anları

169 Yaʿni birgün Mehdi-yi ṣâḥib-zamân
Nâgehân ide ẓuhûr ol pehlivân

170 İde dünyâ beğlerin bir bir[1669] helâk
Ẓulm ü ẓulmetden cihânı ḳıla pâk

171 Şâhı çün ol ârada defn itdiler
Her biri yerlü yirine gitdiler

172 Zî münâfıḳ ki Muḥammed nesline
Ḳaṣd ide dünyâ çün[1670] anuñ aṣlına

[1664] pıñâr: buñâr M1.
[1665] pıñâruñ: buñâruñ M1.
[1666] bigi: gibi M1.
[1667] dince: diyünce M1.
[1668] yutdı: yuddı M2.
[1669] bir bir: cümle M2.
[1670] çün: içün M2.

173 Diye[1671] ki benven Muḥammed ümmeti
Ḳorḳmaya Allâh'dan ol laʿnetî

174 Ehl-i İslâm olan âl-i Aḥmed'e
Hergiz uşbunuñ bigi[1672] iş mi ide

175 Ḥâşâ[1673] ve kellâ[1674] ki ol ümmet ola
Ḫilʿati hemân anuñ[1675] laʿnet ola

176 Yâ İlâhî ḳılma anlardan bizi
Çün ġalaṭ gitmişdür anlaruñ izi

177 Baʿdehû ḳaldı Taḳî ol şâh-ı dîn
Ol imâm-ı reh-nümâ-yı ehl-i dîn[1676]

178 Anı daḫî Muʿtasım ḳıldı şehîd
Ol münâfıḳ bed-fiʿâl ol pelîd

179 Çün Naḳî'ye değdi nevbet ol imâm
Oldı atasına ol ḳâim[1677] maḳâm

180 Anı da ḳıldı Mütevekkil hemân
Dem şehîd ol düşmen-i Ḥaḳ bî-îmân

181 ʿAskerî oldı[1678] imâm-ı ʿâm ḫâṣ
Baʿdehû aʿlem ʿalâ küll-i anâs

182 Anı daḫî Muʿtemid[1679] ol nâ-bekâr
Laʿnet olsun aña bî-ḥad[1680] ü şümâr

183 ʿÂḳıbet ḳıldı şehîd ol serveri
Ol imâm-ı rûz-gâr ü rehberi

[1671] diye: didi M2.
[1672] bigi: gibi M2.
[1673] ḥâşâ: ḫâşâ M1.
[1674] ve kellâ: vü kelâ M2.
[1675] hemân anuñ: anuñ hemân M2.
[1676] ehl-i dîn: mü'minîn M2.
[1677] ḳâim: ḳâyim M2.
[1678] oldı: ol dem M1.
[1679] Muʿtemid: Muʿtaṣıd M2.
[1680] ḥad: ṣad M1.

184 Ḥüccet-i Ḥaḳ Mehdi-yi ṣâḥib-zamân
Atasınuñ yirine geçdi hemân

185 Ol daḫî bir nice rûz-ı rûz-gâr
Atasından ṣoñrası[1681] ol şehsüvâr

186 Kendüzini[1682] ḳıldı gözlerden nihân
Cânı gitmiş cisme döndi bu cihân

187 Ola bir gün kim Ḫudâ-yı müsteʿân
İde ol mâhı ḥicâbından ʿayân

188 Ẓulm ü ẓulmetden bu ʿâlem ola pâk
Olmaya mü'minlere ol demde pâk

189 İde pür -ʿadl ile cümle yiryüzin
Ol hidâyet-baḫş ol şâh-ı güzîn

190 Olduğınca uşbu dünyâ pây-dâr
Ol durur bil kim imâm-ı rûz-gâr

191 Ḥaḳḳı cümle enbiyâ vü evliyâ
Ḥaḳḳı cümle evṣıyâ vü aṣfiyâ

192 Ḥaḳḳı ʿarş u kürsi vü levḥ ü ḳalem
Ḥaḳḳı beytü'l-maḳdes ü beytü'l-ḥaram

193 Ḥaḳḳı nûr-ı Muṣṭafâ-yı müctebâ
Ḥaḳḳı nûr-ı Murtażâ-yı muḥtedâ

194 Ḥaḳḳı maʿṣûmân-ı[1683] pâk-ı çâr-deh
Ḥaḳḳı ʿizzet kim olardur bî-günâh

195 Bu kemîne Caʿferî'yi yâ Ḫudâ
Eyleme evlâd-ı Aḥmed'den cüdâ

196 Olıcaḳ maḥşer güni ey pâdişâh
Ehl-i beytüñ sâyesinde vir penâh

M1. 84b-90a; M2. 110a-118a.

[1681] ṣoñrası: ṣoñra M2.
[1682] kendüzini: kendi özini M2.
[1683] maʿṣûmân-ı: maʿṣûm-ı M1.

89

Velehu Beyân-ı Ġâib-şoden Muḥammed-i Mehdî ʿAleyhisselâm Der[1684]

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Ḥüccetü'l-lâh ol imâm-ı muḳtedâ
Ḳâim-i[1685] dîn-i Muḥammed Muṣṭafâ

2 Künbet ü nâm o sulṭân-ı güzîn
Aḥmed ismi künyeti Mehdî hemîn

3 Çün[1686] cihândan ʿAskerî oldı nihân
Yirine Mehdî imâm oldı hemân

4 Oṭurup seccâdede[1687] ol şâh-ı dîn
Pîşvâlıḳ pîşe itmişdi hemîn

5 Var idi ʿammusı anuñ ol zamân
Caʿfer-i Kâẕib[1688] idi adı ʿayân

6 Ḫamr idi dâim işi kîn ü fużûl
Yoġ idi[1689] anda bûy-ı İslâm-ı Resûl

7 Oluban ẓâlimler ile yek-cihet
Mehdi'ye ḳaṣd itmiş idi biñ keret

8 Girmez idi fırṣat anuñ destine
Diş bilerdi ol velînüñ ḳaṣdına

9 Bindi çün[1690] ḥırṣ ile şeyṭân atına
Vardı bir gün ol ḫalîfe ḳatına

10 Didi kim ey server-i rûy-ı zemîn
Maḳṣûdum senden benüm budur hemîn

[1684] Der Beyân-ı Ġâib-şoden Muḥammed Mehdî ʿAleyhisselâm M2.
[1685] ḳâim-i: ḳâyim-i M2.
[1686] çün: çü M2.
[1687] seccâdede: sicâdede M2.
[1688] Kâẕıb: Keẕẕâb M2.
[1689] yoġ idi: yoḳdı M1.
[1690] çün: çü M2.

11 Alasın baña Ḥasan el-ʿAsker'üñ
Taḫtını ṭapşurasın ol rehberüñ

12 Didi ey Caʿfer ḫalîfe ol zamân
Çünki budur dileğüñ benden hemân

13 Ger dilerseñ ḳardaşuñ yirini sen
Gör ne direm diñle imdi saña ben

14 Ḳardaşuñ oġlın ṭutup getür baña
Daḫi ne ister iseñ virem[1691] saña

15 Didi emrüñe muṭîʿüm ey ʿazîz
Vir baña yoldaş ki bu iş ola temîz

16 Ger virürseñ leşker anı bu zamân
Getürem dir saña ṭutulmış hemân

17 Ol ḫalîfe ol bed-aḫter gör ni'der
Bir nice yüz ẓâlim aña ʿarż ider

18 Caʿfer alup anları girdi yola
Tâ ki taḳdîrinde Allâh'uñ no'la

19 Geldiler şâhuñ serâyına yaḳîn
Oṭurup Ḳur'ân oḳurdı ol emîn

20 Didi Caʿfer siz duruñ[1692] ben varayum
Evde midür anı taʿyin[1693] göreyüm

21 Ser-be-ser anı temâm eyleñ ḥiṣâr
Tâ ki cümle ḥıfẓ ola dîvâr ü dâr

22 Uşbu luʿb ile getürevüz[1694] ele
Gitdi kimse almadı kendü ile

[1691] virem: vireyüm M1.
[1692] durun: ṭurun M2
[1693] taʿyin: yaḳîn M1.
[1694] getürevüz: getireyüz M2.

23 Varuban ol dem[1695] çaġırdı ḳapuya
Didi aç kim geldi ʿammuñ ṭapuya

24 Açdılar ḳapuyı girdi içeri
Mehdi-yi ṣâḥib-zamân ol dîn eri

25 Didi kim ceddüm Muḥammed Muṣṭafâ
Didi ki dem durur ol kân-ı eṣḫâ

26 Ġâib olmaḳ sâʿati irdi bize
Didi yâ ʿammu dünyâ-yı[1696] varuñ size

27 Var idi bir ḳuyu içi ṭolu ṣû
Vardı ḳuyu[1697] ḳâtına ol mâh-ı rû

28 İki şaḳ oldı ḳuyu ol dem uṣûl
Ḳudretinden virdi Ḥaḳ ol şâha yol

29 Bir ḳapu açıldı çıḳdı ol imâm
Ḥâẓır olanlar ḳamu gördi temâm

30 Ol ḳapudan ṭaşra bir ʿâlem daḫi
Şol gülistân-ı İrem-veş ey aḫî

31 Miṣl-i cennet bir cihân-ı bî-girân
Bî-tevaḳḳuf ol emîr oldı revân

32 Âẕine güniydi[1698] Şaʿbân ortası
K'oldı pinhân gözden ol Tañrı ḥâṣı

33 İki yüz altmış beş olmışdı tamâm
Hicrete[1699] kim ġâib oldı[1700] ol imâm

34 Ḫıżr bigi[1701] zinde bu dünyâda ol
Ola dimişdür nice müddet Resûl

[1695] ol dem: tâ kim M1.
[1696] dünyâ-yı: dünye-yi M2.
[1697] ḳuyu: ḳuyı M2.
[1698] güniydi: günü idi M2.
[1699] hicrete: hicretin M1.
[1700] ġâib oldı: oldı ġâyib M2.
[1701] bigi: gibi M1.

35 İre çün vaʿde ola bir gün ʿayân
Ẓulm ü ẓulmetden ola ḥâlî cihân

36 Yıḳa ol bidʿatlerüñ bünyâdını
Ehl-i beytüñ ala bir bir dârını

37 Şarḳ ü ġarba ide ḥükm ol pâdişâh
Ola mü'minler aña ʿasker sipâh

38 Ḫâricî'den ala her kîni ki var
Yoġ[1702] ola bâṭıl ola ḥaḳ âşikâr

39 Kim inâd eyler[1703] olursa ol zamân
Virmeyeler aña bir laḥẓa amân

40 Mûr ü mâr ü[1704] ins ü cin ü ṭuyûr
Ḳılmayalar anuñ emrinden nüfûr

41 Her ne kim emr eyler ise ol imâm
İdeler aña iṭâʿat ve's-selâm

42 Dökeler cümle yalanlar zehrini
Değşüreler cümle luṭfa[1705] ḳahrını

43 Ḳamçı bigi[1706] ellerine alalar
Ḳande k'oġlancıḳlar anı bulalar

44 Birike ḳurt ile[1707] ḳoyun bir yire
Daḫi ol şâh k'itse seyrân her yire

45 Her ne yirde var ise genc-i nihân
Ḳudretiyle ola[1708] yir üzre ʿayân

46 Eyleye ḳısmet anı ol bedr-i ay
Tâ ki bir ola ḳamu yoḫsûl u bây

[1702] yoġ: yoḳ M1.
[1703] inâd eyler: inâd ider M1.
[1704] mûr ü mâr: mûr-ı mâr-ı M2.
[1705] cümle luṭfa: luṭfa cümle M2.
[1706] bigi: bigi M2.
[1707] ḳurt ile: ḳurdula M2.
[1708] ola: ol M2.

47 Kimseye hiç kimse muḥtâc olmaya
Kimse yoḳluḳdan şikâyet ḳılmaya

48 İki leşker ola cümle mü'minîn
Dâd[1709] içün ḳalmaya ehl-i kibr ü kîn

49 Kim ḳılıç çekse ḳuruya ḳolları
Bağlana her ḳande ḳaçsa[1710] yolları

50 Dünye[1711] pâdişehlerinüñ[1712] her[1713] biri
İde pişrevlik aña ey dîn eri

51 Yürüyüp mülk-i cihânı ṭutalar
Feṯḥ ola her ne yire kim yiteler

52 Zî saʿâdet zihi devlet k'ol hümâm
Ola ʿâlem mülkine ḳâim[1714] imâm

53 Yâ İlâhî sen bizi ol muḳtedâ
Dergehinden eyleme ol gün cüdâ

54 Ḳıl müyesser bize anı görmeği
Ayağı ṭoprağına yüz sürmeği

M1. 90a-92a; M2. 98b-100b.

90
Velehu Ḥasbiḥâl-i Caʿferî Bâ-Faḫreş Ez-Âl-i Muḥammed[1715]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1 Bende ki în naẓar ez âl-i Muḥammed-dârem
Ebedî salṭanat-ı devlet-i sermed dârem[1716]

[1709] dâd: ad M2.
[1710] ḳaçsa: ḳaçtı M2.
[1711] dünye: dünyâ M1.
[1712] pâdişeh: pâdişâh M1.
[1713] her: hem M2.
[1714] ḳâim: ḳâyim M2.
[1715] Velehu Eyḍan M2.
[1716] "Ben kulun, Muhammed âline olan bakışından dolayı mutluluk verici bir saltanata sahibim."

2 Heme ez-devlet-i ân şâh-ı velâyet Ḥaydar
Ḥamdülillâh ki iḳbâl-i müebbed dârem[1717]

3 Dârem ummîd zi dergâh-ı çâr-deh maʿṣûm
Ki necâtem bedehend ez çi ʿamel-i bed dârem[1718]

4 Mihr-i sulṭân-ı Ḫorasân merâ der-cânest
Behr-i ân dâʿiye-i belde-i Meşhed dârem[1719]

5 Sened-i pîr-i men ez şâh Şerefü'd-dîn est
İn şeref bes ki çünin pâkize mesned dârem[1720]

6 Kerd bâ tövbe merâ pâk çun ân pîr-i naṣûḥ
Zedem ʿayn-ı ʿAlî ki ism-i pir Aḥmed dârem[1721]

7 Remz-i[1722] tecrîd zenem lâ cerem ey yâr-i ṭarîḳ
Çunki men pend ez ân pâk-i mücerred dârem[1723]

M1.92a; M2. 118a-119b.

Rübâʿiyyât[1724]
Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

91
Es-selâm ey bâb-ı şehristân-ı Aḥmed es-selâm
Çün ẓuhûr itdüñ ḥaḳîḳat buldı râh-ı dîn niẓâm
Raḥmetüñ deryâsınuñ cebininde bir ḥasdur tamâm
ʿArş u ferş ü ʿâlem-i[1725] imkân ü küll ü ḫâṣ u ʿâm

[1717] "Velâyet sahibi Haydar'ın devletinden Allah'a hamdolsun ki ebedi bir talihe sahibim."
[1718] "On dört masumun dergahından ümit ederim ki, (onlar) işlemiş olduğum kötü amelden dolayı beni kurtuluşa erdirecekler."
[1719] "Horasan sultanının ruhumda sevgisi ve şefkati vardır. Bundan dolayı (kutsal) Meşhed bölgesinin arzusunu taşıyor ve orada olmayı istiyorum."
[1720] " Benim pirimin dayanağı Şah Şerefü'd-dîn'dendir. (Ve) böylesine tertemiz bir senede sahip olma şerefi yeterlidir."
[1721] "O içten yapılan tövbe beni tertemiz kıldı. Tıpkı Ali bigi tövbe ettim, zira Pir Ahmed ismine sahibim."
[1722] remz-i: dem-i M1.
[1723] " İster istemez tek başına nefes alıp veririm. Ey yol dostu (çünkü) ben öğüdü o tertemiz olan mücerredden aldım."
[1724] Rübâʿî M2.
[1725] ʿâlem-i: ʿâlem ü M1.

92

Ger necâta irmek isterseñ reh-i[1726] ḍalâlden
Ḥaḳ ṭarîḳin iste Aḥmed'üñ[1727] ʿAlîyy-ü Vâli'den
Olmasa göñlüñde mihr-i çâr-deh maʿṣûm-ı pâk
Bulmaġa mümkin değül raḥmet daḫi aʿmâlden

93

Hest mihr-i[1728] Ḥayder ü Ṣafder yaḳîn
Aṣl-ı[1729] îmân mâye-i dünyâ vü dîn
Bî-cevâdeş nekdered kes ez-ṣırâṭ
Bî-velâyiş kes neyâbed ḥavâ vü ʿîyn

94

Aña kim devlet-i ezelden yârdur
Muḳtedâsı Aḥmed-i muḫtârdur
Pîşvâsı ehl-i beyt-i ṭayyibîn
Reh-nümâsı Ḥaydar-ı[1730] Kerrârdur

95

Anhâ ki demrâ zî belâ zede end
Dest der-dâmen-i ʿAlî zede end
Ez dem-i maẓhar-i ʿacâyib ḫoş
Ṭabl-i kuvs-ı Sübhânî zede-end[1731]

96

Maẓhar-ı ẕâtiyy-i Ḫudâ-yi Ẕü'l-Celâl
Ġayrı Ḥaydar[1732] nîst ân[1733] ṣâḥib-kemâl
İn merâtib kes nedâret der-cihân
Cüzz Muḥammed Muṣṭafâ min baʿd-i âl[1734]

[1726] reh-i: râh-ı M1.
[1727] iste Aḥmed'üñ: Aḥmed'üñ iste M2.
[1728] mihr-i: mühr ü M1.
[1729] aṣl-ı: ehl-i M1.
[1730] Ḥaydar-ı: Ḥaydar u M1.
[1731] "Evet diyenler Ali'nin eteğine yapışanlardır. Çok hoş görünen (o) nefesten yücelik davulunu çalmışlardır."
[1732] Ḥaydar: ʿAlî M1.
[1733] ân: ey M2.
[1734] "Yüce Allah'ın zatının görüntüsü olarak Ali'den başkası yoktur. Ve bu mertebelere dünyada Muhammed Mustafa ve âlinden başkası sahip değildir."

97

Ey şehinşâh-ı dü ʿâlem kân-ı iḥsân baḥr-ı cûd
Âline evlâdına yüz biñ ṣalât u dürûd
Nüh felek dâim niyâzuñda senüñ ender rüḳûʿ
Hem yedi yir ayaġuñ altında ḳılmışdur sücûd

98

Çün didi *lâ taḳneṭû min raḥmet'illah* ol Kerîm
Raḥmetinden olmaz nevmîd vallâhu'l-ʿazîm
Âyet-i *min raḥmet'illah* bilmişüz kimlerdür
Bulmışuz hem yolın ol[1735] nâcî gürûhuñ müstaḳîm

99

Şâh-ı merdân server-i dünyâ vü dîn
Ḳudret-i Ḥaḳ şîr-i Rabbü'l-ʿâlemîn
Ḥayder-i kerrâr emîrü'l-mü'minîn
Ṣafder ü serdâr imâme'l-müttaḳîn

100

Aña kim âl-i ʿAlî oldı imâm
Buldı mü'minler içinde nîk ü nâm
Oldı ol merdâne-i merd-i temâm
Raḥmet anuñdur ḥaḳîḳat ve's-selâm

101

Her kimüñ kim muḳtedâsı şâhdur
Her dü[1736] gün aña muʿînu'l-lâhdur
Aña iḳrâr eyleyen buldı necât
Aña inkâr eyleyen gümrâhdur

102

Ger cihânda bulmaḳ isterseñ necât
Cümle ḥal olmaḳ dilerseñ müşkilât
Aḥmed-i muḫtâr bil nûr-ı ṣıfât
Ḥaydar-ı kerrâr bil mir'ât-ı ẕât

[1735] hem yolın ol: hem ol yolın M1.
[1736] dü: dün M1.

103
Bizim sulṭânımuz ʿayn-ı ʿAli'dür
Bu tende cânımuz ʿayn-ı ʿAli'dür
Ḥaḳîḳat Kaʿbesidür âsitânı
Aña bürhânımuz ʿayn-ı ʿAli'dür

104
Ẕât-ı Ḥaḳ'dan çün nüzûl oldı kitâb
Rûz-ı maḥşer geldi vaḳt-i iḥtisâb
Cânuma her dem irişür bu ḫiṭâb
Kim ʿAlî'dendür ḳamuya feṯḥ-i bâb

M1.92a-94b: M2.119b-120a.

KAYNAKÇA

AK, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 2001.

ARSLANOĞLU, İbrahim, "*Dede Mustafa Güvenç ile Söyleşi*", Hacı Bektaş Veli Dergisi, S. 9, *Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi*, Ankara 1999.

ATALAY, Adil Ali, *Hz. Ali'nin Faziletnamesi*, Can Yay. İstanbul 1996.

ATALAY, Adil Ali, *İmam Cafer-i Sadık Buyruğu*, Can Yay. İstanbul 2002.

ATALAY, Besim, *Bektaşilik ve Edebiyatı*, Ant Yay. İstanbul 1991.

DAĞLI, Muhtar Yahya, Bektaşi Tomarı, Bektaşi Nefesleri, Sebat Matbaası, İstanbul 1935

DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yay. Ankara 1997.

E.J.W, Gibb, *Osmanlı Şiir Tarihi*, Akçağ Yay. Ankara Tarihsiz

ERGUN, Sadettin Nüzhet, *Türk Şairleri*, C. 2, TDK Yay. Agah Sırrı Levend Armağanı.

ERÖZ, Mehmet, *Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik*, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1990.

EYÜBOĞLU, İsmet Zeki, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik*, Yeni Çığır Yay. İstanbul, 1980.

FIĞLALI, Ethem Ruhi, *Türkiye'de Alevilik Bektaşilik*, Selçuk Yay. İstanbul 1996.

GÖLPINARLI, Abdülbâki, *Hurûfîlik Metinleri Kataloğu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1973.

GÖLPINARLI, Abdülbâki, *Mevlana Müzesi Yazmalar Kataloğu*, C. 2, Ankara 1971.

GÖLPINARLI, Abdülbâki, *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*, İnkılap ve Aka Kitabevleri, İstanbul 1977.

GÖLPINARLI, Abdülbâki, *Alevi-Bektaşi Nefesleri*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1963.

GÖLPINARLI, Abdülbâki, *100 Soruda Türkiye'de Mezhepler ve Tarikatlar*, Gerçek Yay. İstanbul 1969.

HASLUCK, F.W, *Bektaşilik Tetkikleri*, Çev. Ragıp Hulusi, Devlet Matbaası, İstanbul 1928.

İLHAN, Avni, *İmam Musa Kâzım, İmam Ali Rıza, İmam Taki*, Türkiye Diyânet Vakfi Yay. Ankara 1996.

İPEKTEN, Haluk, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergah Yay. İstanbul 1994.

İslam Ansiklopedisi, TDV Yay. İstanbul 1998.

KEMİKLİ, Bilal, *Sun'ullâh-ı Gaybî, Hayatı-Eserleri-Şiirleri*, Akçağ Yay. Ankara 2000.

KITAY, Mehmet, *Hakîki İslam Tarihi ve Ehlibeyt*, Yayınevi, Yayın yeri ve tarihi belli değil.

KOCA, Turgut, *Bektaşi-Alevi Şairleri ve Nefesleri*, 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar, Maarif Kitaphanesi, İstanbul 1990.

KOCADAĞ, Burhan, *Şahkulu Sultan Dergâhı ve İstanbul Bektaşî Tekkeleri*, Can Yay. İstanbul 1998.

KORKMAZ, Esat, *Ansiklopedik Alevilik Bektaşilik Terimleri Sözlüğü*, Ant Yay. İstanbul 1993.

KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, İkinci Basım, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1966.

KÖPRÜLÜ, Fuat, "Bektaşîliğin Menşeleri", *Türk Yurdu*, C. 9, S. 1698, Mayıs 1925, s. 68-76.

KURNAZ, Cemal, Tatcı Mustafa, Aydemir Yaşar, *Giritli Salacıoğlu Mustafa Celvetî, Divân*, Akçağ Yay. Ankara 2000.

KUTLUAY, Yaşar, *Tarihte ve Günümüzde İslâm Mezhepleri*, Selçuk Yay. Ankara 1968.

LEVEND, Agâh Sırrı, *Divân Edebiyatı* , Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar, İstanbul 1980.

MELİKOFF, İrene, *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları*, Çev. Turan Alptekin, Cem Yay. İstanbul 1993.

Mezhepler ve Tarikatlar Ansiklopedisi, Tercüman Yay. İstanbul 1987.

NOYAN, Bedri, *Bektaşilik Alevilik Nedir*, Doğuş Yay. İstanbul 1985.

NOYAN, Bedri, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, Ardıç Yay. Ankara 2001.

OCAK, Ahmet Yaşar, *Bektaşî Menâkıbnâmelerinde İslam Öncesi İnanç Motifleri*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1983.

ONAY, Ahmet Talat, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, TDV Yay. Ankara 1992.

ÖZ, Baki, *Bektaşilik Nedir*, Der Yay. İstanbul 1997.

ÖZ, Baki, *Dünyada ve Türkiye'de Bektaşi Dergahları*, Can Yay. İstanbul 2001

ÖZKIRIMLI, Atilla, *Alevilik-Bektaşilik ve Edebiyatı*, Cem Yay. İstanbul 1985.

ÖZMEN, İsmail, *Alevi ve Bektaşi Şiirleri* Antolojisi, C. 2, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1998.

ÖZTELLİ, Cahit, *Bektaşi Gülleri* , Alevi-Bektaşi Şiirleri Antolojisi, Milliyet Yay. Şubat 1973.

ÖZTÜRK, Yaşar Nuri, *Tarihi Boyunca Bektaşîlik*, Yeni Boyut Yay. İstanbul 1990.

PALA, İskender, *Ansiklopedik Divân Şiirleri Sözlüğü*, Leyla ile Mecnun Yay. İstanbul 2003.

SAVAŞ, Saim, *XVI. Asırda Anadolu'da Alevilik*, Vadi Yay. Ankara 2002.

SEZGİN, Abdülkadir, *Hacı Bektaş Velî ve Bektaşîlik*, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1990.

ŞEYH, Müfid Muhammed b. Numan, *El-İrşâd*, (Çev. Duman Davut), Gümüş Ofset, İstanbul 1996.

TATCI, Mustafa, *Yunus Emre Dîvânı*, Akçağ Yay. Ankara 1998.

TATCI, Mustafa, *Edebiyattan İçeri, Dini-Tasavvufî Türk Edebiyatı Üzerine Yazılar*, Akçağ Yay. Ankara 1997.

Tezkirelere Göre Divân Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Kültür Bakanlığı Yay. Ankara 1988.

TDEA, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergah Yay. İstanbul 1990.

Türk Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1971.

ULUDAĞ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yay. İstanbul 2001.

YAMAN, Mehmet, *Alevilik, İnanç-Edeb-Erkan*, Ufuk Matbaası, İstanbul 1994.

Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu, Yapı Kredi Yay. İstanbul 2001.

YENİTERZİ, Emine, *Divân Şiirinde Na't*, Türkiye Diyânet Vakfı Yay. Ankara 1993.

YENİTERZİ, Emine, *Türk Edebiyatında Na'tlar, Antoloji*, Türkiye Diyânet Vakfı Yay. Ankara 1993.

YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler*, Ansiklopedik Sözlük, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992.

DİZİN

âb 3/13, 48/11
abdest 88/55, 88/62
âb-ı hayât 7/11/2
âb-ı hayâtuñ 17/31
âb-ı hayvân 14/4/3, 3/31, 41/6
âb-ı pâkı 23/42
Âb-ı şemşîr-i cihângîrüñdür 20/10
abtahî 8/1
âbuña 6/14
âd 2/21
ad 86/68, 88/98
Âdem 11/7/8, 17/10, 2/31, 5/58, 53/2, 6/8, 66/4, 7/2/2
Âdem'de 43/8
Âdem'den 87/226
âdemdür 11/2/6
âdeme 1/5, 25/3, 5/3
Âdem'e 87/19
Âdem-i hâkîden 87/15
âdemi 1/29, 1/4, 1/5
Âdem'i 5/12, 5/51, 88/23
âdemleri 88/110
Âdem'üñ 13/5/6
âdemüñ 85/43
adhâ 2/25
adı 89/5
adını 86/58
adlu 85/1, 86/7
aʿdâd 2/15
aʿdâ-küş 26/6
Aʿdâña 7/8/5
aʿdânuñ 64/5
Aʿdâsına 12/1/8
aʿdâ-yı Rabbü'l-ʿâlemîn 87/162
aʿlâ 17/25, 32/9
aʿlem 12/2/7, 12/2/9, 17/67, 24/3, 88/181
aʿmâ 2/28
aʿmâlden R 92, 83/49
aʿmâya 83/32
aʿzâ 52/14
aʿzam 14/4/4, 17/25
aʿzamuñ 17/26
âferîn 25/16, 6/14, 79/5
âferîniş 7/7/6
âfetlerinden 68/7
Âfitâb 1/20, 20/2, 21/4, 23/11, 87/110, 88/114
âfitâb-ı burc-ı imâmet 76/7
âfitâb-ı cânuñ 7/11/1
Âfitâb-ı cihâna 11/7/3
âfitâb-ı maʿrifet 61/2
âfitâb-ı zâtından 28/5
âgâh 13/6/3, 83/11, 86/55
âgâz 86/67
ağaç 24/37, 79/7
ağladılar 88/48
ağyâ 2/18
ağyâr 74/9, 86/27
ağzı 24/33, 5/64
Ağzına 88/142
Ağzınuñ 6/10
âh 75/8, 88/50
ahbâbına 43/29
Ahbâbuña 7/8/5
ahd 16/2/4, 60/3, 79/14
âhenîn 24/34
ahî 84/11, 88/28, 89/30
âhir 1/1, 1/13, 1/3, 24/41, 3/1, 43/7, 55/18, 79/13, 79/7, 87/155, 87/86
âhirde 84/28
âhiretde 20/32
Âhiretden 79/13
âhirîn 20/30, 40/5, 5/7, 6/9, 61/9, 84/5, 87/190
âhirine 15/4/3
âhir-kâr 88/162
Ahmed 12/6/5, 2/32, 2/40, 32/3, 43/3, 5/63, 55/15, 6/13, 70/1, 70/40, 80/2, 83/23, 84/32, 87/180, 89/2, 90/6
Ahmed'den 83/6
Ahmed'e 20/13, 86/29
Ahmed-i muhtâr R 102
Ahmed-i muhtârdur R 94
Ahmed-i Muhtar'dur 19/2
Ahmed-i muhtâr-ı muhterem 67/1
Ahmed-i Mürsel 43/12
Ahmed'üñ R 92, 17/49, 17/74, 19/8, 26/3, 57/3
ahtere 79/10
Ahter-i zâtuñla 20/2
ahvâline 20/32
ahvâlini 84/20, 88/139, 88/15
ahvâlümüz 87/61
Âisü 20/16
âk 79/14
aka 84/4
akan 52/12, 75/7
Akdı 88/54
akl 52/12
âl 11/9/6
al 62/4, 88/114
ala 24/41, 79/15, 85/19, 86/46, 89/36, 89/38
alalar 83/32, 89/43
alalardı 88/52
Alasın 89/11
Aldanma 14/6/4
âlden 83/49
alef 48/11
âlem-i günâh 23/18
alınca 85/29
alısarsın 19/19
âl-i âbâ'dandur 62/7
âl-i Ahmed 67/7, 86/1
âl-i Ahmed'den 84/40, 87/243
âl-i Ahmed'e 88/174
âl-i Ahmed'siz 37/6
âl-i Ahmed'üñ 43/32
âl-i ashâbeş 2/40
âl-i ʿabâ 24/46
âl-i ʿabâyı 73/10
âl-i ʿAlî R 100, 23/10, 24/51
âl-i ʿAlî'yle 69/5
âl-i evlâddan 84/33
âl-i Haydar'üñ 46/20
âl-i Hayder'üñ 46/20

âl-i Muhammed-dârem 90/1
âl-i Muhammed'den 8/7
âl-i Muhammed'e 10/1
âl-i Muhammed'üñ 31/17
âl-i Nebî 83/29, 83/40, 83/48
âli 87/226
âl-iʿ Alî'den 23/3
âlim 24/3
âlin 84/35
Âline R 97, 83/39, 84/42
âlinüñ 58/17
Allah 14/1/8, 14/2/8, 14/3/9, 14/4/8, 14/5/8, 14/6/8, 14/7/7, 14/8/8
Allâh 25/11, 3/1, 86/58
Allâh'a 87/34
Allâh'dan 88/173
Allâh'dur 83/14
Allâh-ı aʿlem 87/198
Allâh'uñ 1/27, 87/48, 89/18
Allahü's-Samed 3/28
Allâhü's-samed 87/3
almadı 89/22
almak 17/2
altıncı 1/16, 84/8
altıncısı 84/18
altında R 97, 1/12, 1/9, 88/67
altmış 5/47, 89/33
Aluban 85/36, 86/65
Alup 85/16, 89/18
alur 7/9/7
Âl'üñüñ 70/40
amân 64/10, 87/66, 89/39
Âmine 87/25
ân R 96, 17/74, 17/75, 2/40, 61/8, 90/6, 90/7
aña 1/17
anadan 24/24, 5/45, 87/179, 87/190, 87/81
Anadur 87/166
anañ 74/3
anası 87/142, 87/28, 87/74
ancak 14/7/1, 5/52
anda 76/14
Anhâ R 95
ârâm 5/23, 87/62
Ârende-i celâl 24/6
ârende-i râz-ı nihân 61/8
ârende-i subh 70/24
âri 4/6
ârif 17/71
arslanı 19/7
arslanıdur 40/5
Arş 23/29
artuk 88/123
arz 88/144
arzû-mendüz 88/37
Ârzusında 19/18
âsân 64/5, 87/83, 87/91
âsândur 60/5
âsâyı 17/62
asfiyâ 43/26, 58/5, 70/15, 87/243, 88/191, 88/60
Asfiyânuñ 19/2, 32/2, 50/10, 57/4
asfiyâya 55/5
ashâb 88/64
ashâb-ı fîl 87/177
asıl 14/3/4
Âsib-i dehrüñ 41/9
âsitân 80/14
âsitâne 80/16
âsitânesi 14/5/6, 78/7
âsitânesine 33/5
âsitân-ı akdes 77/1
âsitânı R 103
âsitân-ı Şâh 66/6
âsitânuñ 7/11/4, 76/19
âsitîn 20/3
Âsiye 87/142
Askerî'dür 22/22
asl-ı cihân 70/10
Asl-ı îmân R 93
aslı 11/2/6, 44/7
aslına 88/172
Aslını 20/9
asluñ 70/13
asluñı 88/102
âsmân 11/3/2, 20/30, 87/100
âsmân-ı Yâ 20/2
asmânuñ 12/1/10
âsmânuñ 12/2/10, 12/3/10, 12/4/9, 12/5/10
âsmânun 12/6/10, 12/7/10, 36/1
âsumân 17/3
aşdı 86/22
âşikâr 23/1, 23/11
Âşikâre 87/168
âşinâ 31/17, 43/23, 76/9
âşinâdur 12/8/6, 49/18, 55/1
âşinâya 14/5/3
âşinâ-yı şîr-i Hudâ 11/4/5
âşiyân 80/7
âşiyânesi 78/5
aşkına 88/130
âşnâ 69/5
Âşuftesi 8/2
atâ 76/11
ata 86/33, 87/135, 87/226
atamdan 87/131
atañ 74/2, 75/2, 85/57, 86/57, 87/132, 87/133
atañdur 87/213
atasına 88/179
Atasından 88/185
Atasınuñ 88/184
âteş 12/1/9, 20/10
âteş-i celâl-i Muhammed'e 10/2
Âteş-i derd 79/11
âteşle 20/10
Atı 82/3, 88/49, 88/72
atına 88/46, 89/9
atlandı 88/64
atma 77/11
avâz 87/80
âvâzesi 76/18
âvâzın 86/66
avcına 85/19
avcında 85/9
avuç 2/24, 24/33, 88/114, 88/115
Ay 7/10/6, 87/26, 88/39, 88/76
ayağ 88/67
Ayağı 89/54

ayağın 88/53
Ayağına 85/55, 87/38, 88/39, 88/49, 88/72
ayağından 87/209, 88/54
ayağuñ 76/14
âyât-ı hel 76/11
âyâtı 14/2/4
aydivir 85/6
aydur 43/13, 85/21, 88/87
âyet 83/1, 23/23
Âyet-i kübrâ-yı ol 83/14
Âyet-i min R 98, 23/38, 64/6
âyeti 24/48
âyet-i Ve'l-Kâzımîn'e 22/19
Âyet-i yû 39/1
âyetini 7/4/7
âyetu'l-lâh 83/17
âyetü'r-rahmândadur 83/8
ayı 5/48
âyin 7/1/6
âyine 83/22, 83/22
âyine-i zât-ı Hudâ 70/17
Âyine-i zât-ı İlâh-ı kadîm 15/2/4
âyinesinde 38/10
âyinesini 86/40
aylıg 24/28
aynen 25/11
ayrı 25/17
ayruk 11/6/3, 41/9, 67/8, 83/42
ayurma 17/78
az 88/103
âzâd 64/7
âzâr-ı Fâtıma 23/17
Âzâr-ı Mustafâ 23/17
Âzâr-ı mü'min 23/18, 23/18
Âzârı 23/17
azher 44/15
Âzine 89/32
azîz 33/8
bâ 62/6, 90/6
Bâb 15/1/3, 24/14, 43/10
bâbdur 77/5
Bâb-ı ʿulûm-ı Ahmed 55/4
bâb-ı Hayber'i 24/25, 33/3
bâb-ı şehristân-ı Ahmed R 91, 54/3
Bâb-ı şepîr 25/15, 50/16, 55/14, 57/10
bâbı 17/32
Bâb-ı türâb 43/13
bâbında 43/22, 81/1
bâd 12/1/9
bâde 23/5
baʿde'l-Hasan 58/12
baʿde'l-kelâm 87/180
baʿde'l-vasiyyet 88/145
baʿde'n-nebiyy-i hablü'l 20/23
Baʿde't-Takî 23/33
baʿd-i âl R 96
Bâʿis-i bahşende-i ehl-i ʿazâb 61/11
Bağ 13/4/7, 88/68
bâğ-ı cennet 17/55
bâğına 17/4
Bağışla 49/21
Bağışladı 52/7
bağla 23/13, 34/6
bağladı 43/9, 83/31, 87/155, 85/41, 86/50, 86/62, 86/71, 88/133
Bağladılar 11/5/5
bağlama 18/20
Bağlamış 63/10
Bağlana 89/49
bağlandı 1/26
Bağlayup 18/19, 20/5
bağlu 87/85
bağludur 5/4
bağrın 17/20
bahâ 78/5
bahâdır-ı yevm-i sâf-ı musâf 18/2
bâ-hem 86/30
bahr 15/3/6, 2/5, 22/17, 22/8
bahr-ı cûd R 97, 24/39, 25/7, 39/4, 41/2
bahr-ı dür-i rahmet-i Rahmân'a 81/6
bahr-ı ʿilm 11/2/2, 20/8, 27/4, 65/5
bahr-ı ʿilm-i ledün 45/5
Bahr-ı ʿulûm 15/4/2
bahr-ı ʿulûmet 21/14
bahr-ı ʿulûm-ı maʿrifet 58/5, 70/18
bahr-ı ihsândur 53/8
bahr-ı kemâldur 73/6
bahr-ı lutf 51/3
bahr-ı maʿrifet 31/8
bahr-ı mürüvvet 70/23
bahr-ı rahmeti 80/12
Bahr-ı şefâʿatuñda 8/4
bahrı 23/33, 30/11, 44/22
bahr-ı Zât'uñ 32/8
bahr-ı zâtuñ 50/22
bahrına 11/3/6, 17/2, 44/1, 51/6
bahrından 88/49
bahrınuñ 5/19
bahr-i cûd 85/60
bahr-i ʿAlî 12/6/1
Bahr-i ʿilm 43/4, 54/7
bahr-i ʿulûmdur 16/5/2
bahr-i ʿulûm-ı dîn 29/4
bahr-i ʿulûm-ı hüner 25/15
bahr-i ʿulûm-ı maʿrifetdür 12/5/7
Bahr-i kemâl 76/4
bahr-i kerân 11/3/4
Bahr-i maʿânî 13/5/1
bahr-i maʿrifet 88/25
bahr-i zâtuñ 5/20
bahş 1/25, 18/6
bahşa 77/6
bahşende 15/3/4
baht 88/31
baht-ı nîk-varı 85/1
bâ-i Bismillâh 41/4
bak 22/13, 3/24, 55/16
bakarsañ 59/2
bâ-kerem 22/5, 67/1
Bâkır 10/5, 11/8/2, 12/8/4, 17/70, 21/14, 24/47, 27/9, 28/7, 29/9, 30/11,

31/13, 33/7, 34/9, 35/6, 38/4, 44/19, 46/13, 46/13, 49/15, 50/18, 51/13, 52/16, 53/15, 55/15, 56/15, 56/15, 58/13, 59/12, 62/3, 64/14, 65/5, 66/4, 12/8/10, 67/4, 68/6, 70/36, 72/5, 85/60, 85/65, 87/233, 64/1, 88/8
Bâkır-ı ber 23/28
Bâkır-ı vâlâ-güher 60/9
Bâkır'uñ 19/13, 32/7, 42/10, 43/22, 54/11, 57/11, 87/96
Bâkır'uz 63/4
bâki 16/7/1
bâkî 22/10
Bakî 23/42, 3/20, 75/3
Bâkîsi 16/6/4
bâl 11/6/8, 32/4
bâlâ 16/3/2
balığa 1/30
balık 88/163, 88/164, 88/168, 88/168, 11/4/3
balıkları 88/164
bâli 17/35
bâmdâr 76/18
baña 85/11
bâ-Nakî 64/15, 68/8
Bâ-nazar 21/15
Bandurup 88/125
bang-i nemâz 87/168
barâğın 88/107
bâr-gâh-ı ʿâlî 77/1
bâr-gâh-ı ʿarş-ı cenâb-ı felek 76/2
Bârgâhı 88/94
Bâr-gâhında 64/15, 24/40
bârgâhuñ 7/11/4
Bâr-ı Hudâ'yâ 24/44
Bâr-ı saʿâdet 15/3/3
bâr-i Bû-türâb 23/9
Bari 87/69
Bâri 87/8
bâ-safâ 29/5, 88/130
Basar-ı müşâhedesinde 45/4
Basdı 85/30, 85/9, 88/53
Basîr 13/7/3
baş 79/9
başa 7/8/4
başdan 86/22
bâ-şeref 21/10
başı 86/35
başımuñ 44/22
başın 17/40
başına 11/4/3
Başını 5/15, 87/118
Başladı 74/5
Başlamadın 11/5/9
Başlar 86/21
başumuz 60/1
bâ-tamâm 85/15
bâtıl 16/5/3, 59/2, 89/38
Bâtın 1/3, 3/17
bâtın-ı safâ 65/1
bâtınında 2/9
Bâtınî 2/9
bâtınları 72/5
bây 88/21, 88/92, 88/92, 88/97, 89/46
Bâ-yı Bismillâh'a 17/34
bâz 87/114
bâzûsın 26/7
bâ-Zü'l-fekâr 61/12
Be 18/2, 3/2
bed-ahter 89/17
bedehend 90/3
bedel 4/1, 50/2, 60/2
bedeli 11/1/5
bed-fiʿâl 88/178
bedîd 87/209, 87/63
Bedr 15/4/2, 88/76
bedr-i ay 89/46
bedr-i dü 12/4/2, 48/3
bedr-i münîr 87/54
bedr-i münîr-i ziyâ-figen 27/3
bedr-i nücûm 70/29
bed-sıfat 88/11
begâyet 16/6/1, 86/3
beğleri 88/168
beğlerin 88/170
beğlerine 88/166, 88/26
Be-hakkı 17/70
be-hilâfeş 15/6/6
behîm 18/5
behiştden 77/5
behre 50/4
Behr-i ân 90/4
bekâ 19/18, 3/20, 69/4
bekâsı 34/6, R 97
bekâya 69/4, 75/3
Beklerüz 87/201
Bekr'e 85/16
Bekr'i 85/15
be-külli 16/7/1, 45/10
Bel 23/13, 87/181
belâ R 95
belâdan 11/1/7, 11/5/3, 11/9/2
belâlardan 64/10
belâya 64/9
belâyı 73/6
belî 11/1/7, 37/1, 62/6, 87/79
beline 63/10
belini 83/31
bellü 5/18, 84/7, 87/177, 87/98
belürdi 88/54, 88/61
ben 43/21, 5/58, 5/62, 85/25, 85/55, 86/27, 87/150, 87/205, 87/210, 87/26, 88/119, 88/141, 88/150, 88/29, 88/78, 88/80, 88/83, 88/84, 89/20
be-nâm-ı Caʿfer-i Tayyâr 74/2
be-nâm-ı ʿAlî 11/1/1
Be-nâm-ı hâlikü'l-eşbâh 26/1
bende 1/6, 12/8/5, 2/19, 21/20, 22/24, 23/6, 4/4, 5/71, 55/18, 7/1/4, 73/9, 88/112, 90/1
bendeden 88/88
bende-i âl-i Mustafâdur 12/8/8
Bende-i bâb-ı Muhammed 63/4
Bende-i bendegân-ı Kamberdür 30/16
bende-i evlâd-ı Mustafâ 72/10
bende-i gulâm-ı gulâmân-ı Murtazâ 31/1
bende-i halef 48/5
bende-i halefdür 12/4/7

Bende-i hâs 87/44
bende-i hâs-ı İlâh 87/148
bende-i kemîneyi 80/16
bende-i perverdigâr 85/10
bende-i sâhib-zamân 34/11
bende-i şâh-ı cihân 34/5
bende-i şâh-ı ʿÂbidîn'em 12/8/3
bende-i şâh-ı evliyâyam 12/5/2
Bende-i şeppîr 54/10
bende-i Zeyne'l-ʿİbâd 66/3
benden 17/2, 85/18, 85/60, 87/14, 87/151, 87/158, 88/31, 89/12
bendesi 5/69, 57/11
bendesidür 11/8/3
bendeye 12/1/6, 23/26, 3/27, 81/3
bendeyem 43/30
bende-yi Bâkır 73/5
Bendeyüz 40/1, 63/7, 76/22, 88/88
Benî 43/8
beni 5/62, 86/55, 87/144, 87/208, 87/37
ber 15/3/6, 25/9, 27/2, 44/22, 56/11, 57/8
berâber 79/2
berât 11/9/5
ber-dâr 14/7/4
ber-dâruz 60/2
ber-der-i ân 25/18
ber-hak 55/16, 86/51
Berheme 25/10
beri 20/12, 20/15, 20/16, 20/24
berî 37/1, 40/4, 64/4, 64/7, 71/1, 87/9
beride 86/15
berîyem 47/6, 71/5, 73/2, 75/3, 76/22, 76/25, 76/9, 77/3, 77/5, 77/5, 79/11, 80/11, 80/12, 80/8, 81/7, 83/31, 83/4, 83/4, 84/1, 84/1, 84/11, 84/26, 84/29, 84/35, 84/7, 85/15, 85/4, 85/50, 85/8, 86/18, 86/2, 86/3, 86/32, 86/33, 86/35, 86/59, 86/62, 86/64, 86/68, 86/7, 86/70, 87/115, 87/12, 87/141, 87/141, 87/151, 87/16, 87/226, 87/244, 87/29, 87/32, 87/33, 87/41, 87/46, 87/51, 87/54, 87/60, 87/64, 87/71, 87/71, 87/78, 87/8, 88/107, 88/109, 88/111, 88/112, 88/116, 88/116, 88/125, 88/125, 88/131, 88/138, 88/139
beriyye 88/51
ber-karâr 1/16, 23/32
berr 11/3/4
berrisin 50/12
ber-taraf 48/9
Ber-tavâf-ı bâ-Nebî 79/2
Ber-tavâf-ı der-i Rızâ 65/8
berü 11/9/8, 3/18, 30/13, 7/1/3
bes 90/5
besteye 24/20
Beş 24/43, 89/33
Beşâret 68/9, 86/34, 87/103, 87/183, 87/189
beşâreti 2/38
beşer 11/2/6, 57/11, 7/2/7, 88/24
beşinci 1/18
beşincisi 84/17, 84/6
beşîr 42/7
Betül 50/15, 70/32
Betül-i Ahmed-i Mürsel 24/45
beyân 12/5/9, 13/1/7, 13/2/8, 13/3/8, 13/4/8, 13/5/8, 13/6/6, 13/7/7, 14/3/4, 2/5, 30/2, 5/18, 5/68, 51/10, 6/7, 7/7/8, 87/61, 9/8
beyâna 12/1/4, 80/13
beyânda 17/51, 80/13
beyândur 45/3
beyâne 12/3/4
Beyân-ı cismüke 51/7
beyânı 13/5/5, 7/4/6
beyânın 7/10/4
beyânuñ 7/5/5
Beyʿatda 7/5/4
Beynâ 50/14
Beynehu 3/29
beyneke 3/29, 88/139, 88/147, 88/155, 88/162, 88/164, 88/164, 88/164, 88/170, 88/170, 88/185, 88/187, 88/24, 88/27, 88/28, 88/29, 88/32, 88/37, 88/39, 88/43, 88/44, 88/45, 88/51, 88/53, 88/57, 88/61, 88/61, 88/76, 88/95, 88/99, 89/17, 89/27
Beynende-i dîde-i dil 7/7/7
Beytu'l-lah 87/92
beytü'l-haram 88/192
beytü'l-makdes 88/192
bezmüñde 83/45
bırak 23/2
Bırakdı 52/10
bî 15/3/1, 88/79
bî-behâ 53/6
Bî-cevâdeş R 93
Bî-cihet 5/18
bî-cürm 87/41
Bî-çare 23/40
bî-çareyi 20/31
biçdi 43/2
bidâyet 3/2
bidâyeti 2/18, 27/2
bidʿat 7/5/4
bidʿatlerüñ 89/36
Bî-defter 50/4
Bî-dili 20/31
bî-ʿaded 23/25, 3/10
bî-ʿakl 85/21
biʿât 88/30
bîʿat 88/89, 89/29, 89/30, 89/31, 89/35, 89/36, 89/36, 89/39, 89/44, 89/46, 89/9
bîʿatı 79/14
Biʿrü'l-ʿalemde 24/26
Bîgâne 76/9
Bî-gâneden 14/5/3
bigâyet 87/100, 88/37

bi-gayr-i Hayder-i Safder 31/3
bigi 25/3
bî-girân 80/12
bî-gümân 1/3, 15/1/2, 18/26, 20/13, 22/11, 24/48, 3/3, 3/32, 38/1
bi-gümân 5/58, 5/63, 5/72, 54/11, 6/11, 6/2, 70/15, 75/13, 76/21, 83/47, 84/34, 85/19, 85/44, 85/62, 85/74, 87/217, 87/68, 88/112, 88/30, 9/5
bî-günâh 28/8, 88/194, 88/9, 47/4
bî-haber 57/13, 85/22
bî-had 3/27, 88/182, 88/94
bihâr 2/26
bihâr-i maʿrifet 70/36
bî-hemtâ 2/1, 52/1
bî-hicâb 87/110
bî-hilâf 20/28, 24/43, 87/36
bî-hisâb 23/25, 64/11, 87/95, 88/147, 88/21, 88/69
bihter 44/24, 55/5
bihter-i cümle 7/7/6
bihter-i kevn 54/9
bihter-i şerîʿat 55/6
bihteri 19/2, 32/2, 5/6, 50/11
Bihter-vâz-ı ʿâbid-i esnâm 15/6/6
bî-ibtidâ 70/13
bî-îmân 88/180
bî-kaʿr-ı bahr-ıʿummânsın 51/10
bî-kaʿr-ı deryâdur 53/4
bi-kalb-i selîm 18/8
bî-karâr 87/55
bî-kerâne 51/10
bi-küll-i reh-nümâ 87/46
bi-külli 14/6/6, 16/5/3, 64/10, 8/7
bilâd 21/13
Bî-lafz 12/3/6
bi-lafz-ı Ahmed 7/6/1
bilâ-misl 50/2
bildi 11/7/9, 11/9/4, 15/1/8, 15/2/8, 15/3/7, 15/4/7, 15/5/8, 15/6/8, 18/6, 19/12, 42/12, 43/18, 46/5, 5/61, 62/5, 68/7, 7/1/5, 78/1, 83/34, 84/40, 88/154
bildiler 87/101, 87/96
bildise 15/1/8, 15/2/8, 15/3/7, 15/4/7, 15/5/8, 15/6/8, 7/6/7
bildiyse 11/3/8
Bildüm 14/5/7
bildüñ 83/25, 9/8
bildür 64/3, 87/137, 87/210
bile 1/29, 10/9, 16/3/4, 34/4, 51/6, 7/3/5, 87/195, 88/166, 88/64, 89/13, 88/68, 88/69
bi'l-ʿizz 77/10
bi'l-ʿizzü 76/10
bi'l-lâh 44/15
Bilmedi 46/8
Binâ 12/3/8, 2/6, 20/29, 24/1, 24/29
bînâ 7/2/3, 76/2
binâsı 11/2/8
bî-nasîb 83/50
binâ-yı bedîʿat 7/5/3
bî-nazîr 21/15, 88/127, 88/81
Bindi 89/9
bindirdi 1/30
biñi 5/46, 5/47
bî-nihâyet 5/61
bî-nişândur 53/5
bin-nezr 39/1
bint-i Muhammed 12/2/3
bintü 87/113, 87/27, 87/74
binüp 86/33
bir R 91, 1/13, 1/14, 1/25, 1/29, 1/30, 11/6/4, 11/8/9, 12/6/2, 14/3/7, 14/5/1, 14/8/1, 14/8/6, 17/79, 2/21, 2/21, 2/24, 2/26, 2/29, 20/21, 20/6, 23/23, 23/35, 24/20, 24/25, 24/28, 24/33, 24/39, 28/3, 34/3, 34/5, 39/5, 4/1, 40/1, 42/16, 43/15, 43/17, 5/22, 5/38, 61/18, 5/59, 5/63, 5/77, 51/6, 54/16, 57/13, 6/15, 6/5, 63/8, 64/7, 7/2/6, 7/3/2, 7/3/4, 7/4/4, 7/4/6, 7/8/3, 71/2
Bir... 7/7/5
birâder 12/5/1, 14/6/7, 56/9, 32/3, 56/9, 87/154, 87/155
birâderüñ 74/3
Birbiri 1/10, 1/8, 86/8, 6/6
birbiriyle 52/14
birdür 38/1, 87/148, 87/3, 87/43
birer 88/114
bî-reyb 13/6/2, 87/226, 9/5
birgün 85/2, 88/169
biri 1/11, 1/13, 11/8/2, 16/8/3, 16/8/3, 42/8, 42/8, 43/15, 44/18, 44/18, 44/18, 44/18, 44/19, 44/19, 44/19, 44/19, 44/21, 44/21, 44/21, 44/21, 44/22, 44/22, 44/22, 44/22, 44/23, 44/23, 44/23, 44/23, 7/12/2, 87/142, 87/142, 87/142, 87/22, 87/22, 88/171
Birike 89/44
birin 1/14
birinci 32/9
birine 86/70
birinüñ 85/1
birisi 27/10, 27/8, 72/3
bî-riyâ 24/22, 72/7
birle 1/8, 15/3/3, 2/6, 20/12, 24/21, 25/8, 80/17, 80/2, 83/31, 87/104, 87/111, 87/116, 87/141, 87/219, 87/225, 87/242, 87/29, 87/54, 87/72
birliğine 1/7, 2/12, 3/13
birliğinüñ 87/147
birüñ 87/147
bismil 12/1/8
bismillah 83/23
bismillâh 83/24

bismillâhdur 83/14
Bismillâhirahmâni'r-rahîm 83/1
bi-s-savâb 87/198
bî-sütûn 1/8
bî-şek 87/41
bî-şerîk 17/15
Bî-şübhe 7/4/5, 87/171
bî-şümâr 23/25, 23/34, 88/77
bite 84/29
Bî-tevakkuf 85/45, 89/31
bitmese 23/4
Bitmez 88/105
bitürdi 52/14
Bî-velâyiş R 93
bî-vizâret 17/15
biz 24/21, 28/9, 5/79, 63/7, 72/9, 76/22, 76/25, 81/3, 86/73, 87/130, 87/201, 87/67, 87/8, 88/36, 88/41, 88/88, 88/88
bizden 2/11, 87/183, 87/202, 87/69, 88/37
bize 10/8, 11/6/4, 13/6/1, 14/7/6, 14/8/1, 16/1/2, 16/1/2, 16/4/5, 18/18, 28/9, 29/8, 35/1, 5/17, 5/79, 60/11, 60/11, 60/5, 60/5, 60/8, 64/3, 7/5/5, 7/5/7, 81/5, 81/7, 87/200, 16/5/2, 87/5, 87/6, 87/62, 87/68, 88/41, 88/42, 88/74, 20/8, 89/26, 89/54
bî-zevâl 1/1Şn 1/1
bizi 20/17, 23/32, 23/36, 31/17, 43/32, 83/49, 87/198, 87/199, 87/241, 87/243, 87/4, 88/176, 88/59, 89/53
Bizim R 103, 50/21, 60/3, 60/5, 63/6
bizimçün 50/18
bizüm 57/12, 60/4, 83/50
bol 88/125
bostâna 77/6
Bostân-ı cennet 76/19
boylu 86/32
Boynına 7/8/6, 7/10/5, 88/75
bu 11/7/9
bûd 5/14
bud-ân 5/14
Buʿzı 15/5/4
buğz 87/162.
Buğzı 82/8
Bu'l-Hasan 21/4, 24/4
Bu'l-Hasan'dur 19/6
burc 1/10, 1/17, 1/19, 2/22
burcı 1/27
burcın 1/21
burcında 20/2
burhân 21/17, 22/15, 44/4
burhân-ı cümle 70/15, 70/33
Burhân-ı ʿilm-i sebʿü'l-mesânî 31/6
burhânıdur 19/14, 57/2
burhânumuz 60/5
Burkaʿ 82/9, 88/132
burkaʿı 2/29
burkuʿ 2/20
Burûc-ı taht-geh-i hel 52/3
bustân 13/4/7
Bû-Tâlib 87/102
Bu-Tâlib 87/133, 87/206, 87/212, 87/40, 87/63
Bû-Tâlib'den 87/28
Bû-Tâlib'e 87/76
Bû-türâb 15/5/1
Bu-türâb 21/4, 24/4, 31/9, 61/11
Bûy 1/25
bûy-ı behişt 6/6
bûy-ı İslâm-ı Resûl 89/6
Bûy-ı rahmet 79/5
bûyıdur 5/77
bûyından 79/6
buyruk 88/83
buyura 88/155
bükâ 72/4
bülbül 17/4, 44/19, 77/9
bülbül-i gülşen-i belâgât 7/3/5
bülbüli 17/42, 43/20
bülbül-i vird-i zübânı 17/55
bülend 84/12
bünyâdını 89/36
bürhân 13/4/1, 41/4, 62/4, 70/11, 75/3
bürhâna 33/2
bürhânıdur 40/6
bürhânımuz R 103
bürîde 24/38
büte 24/22
bütler 5/30
Bütün 17/68, 87/94
büyük 88/164, 88/168
câ 1/17
Ca 10/9, 51/15, 6/15, 76/21, 87/159
câ-be-câ 24/18
Câbir 87/204
Câbir'den 87/11
Caʿfer 27/9, 50/18, 53/15, 56/15, 56/15, 58/13, 59/12, 89/12, 89/18, 89/20
Caʿfer'dür 30/12
Caʿfer-i cihângîr 55/15
Caʿfer-i Kâzib 89/5
Caʿfer-i kemîne'yi 31/16
Caʿfer-i kemter 53/18
Caʿfer-i Sâdık 17/71, 19/13, 29/10, 43/23, 44/20, 63/4, 65/6, 66/5, 88/10
Caʿfer-i Sâdık'dan 62/4
Caʿfer-i Sâdık'dur 49/16
Caʿferî 13/7/6, 14/8/5
Caʿferi 16/8/5, 19/18, 20/31, 21/20, 22/24, 24/51, 25/18, 26/10, 27/11, 30/16, 32/10
Caʿfer'i 32/7, 33/9, 34/11, 35/9, 37/6, 39/7, 4/5, 40/9, 41/9, 42/16, 43/29, 44/24, 46/20, 46/20, 47/9, 48/10, 5/67, 50/22
Caʿferî' 52/20, 54/15, 55/19, 57/14, 58/17, 59/15, 60/13, 61/22, 62/7, 63/8, 64/15, 65/12, 66/9, 68/9, 69/5, 7/12/6, 70/40, 71/6,

73/10, 75/17, 27/8, 78/7, 8/7, 81/8, 83/34, 84/40, 85/73, 9/9
Caʿ ferî'dür 11/9/6, 72/3, 38/10, 87/143, 87/244, 87/24
Caʿ ferî'nüñ 49/21, 89/50
Caʿ ferî-veş 28/12
Caʿ ferî'ye 12/8/8, 5/22, 29/12, 84/13, 36/10, 87/127, 45/11, 27/10, 74/12, 7/12/2
Caʿ ferî'yem 18/30, 87/212, 87/23, 47/5, 5/76
Caʿ ferî-yi bîçâredür 76/27, 74/7, 76/14
Caʿ ferî-yi garîb 72/10, 12/2/1
Caʿ ferî-yi kemter 56/21, 56/21
Caʿ ferî'yi 17/78, 20/25
Caʿ ferî'yi 2/41, 24/3, 23/40, 43/3, 67/6, 88/195
Caʿ fer'üñ 42/10, 54/11, 57/11, 60/10
câh 28/1, 5/53
câhı 36/8
câhil 16/5/4
câme-hâb 64/11
câmeyi 75/8
Câm-ı cihân-nümâdur 31/8
câm-ı cihân-nümâya 14/5/2
câmi 9/7, 28/2
Câmiʿ-i Furkân 13/4/5, 17/22, 22/16
câmiʿ-i kelâm-ı Mecîd 30/9
Câmiʿ-i Kur'ân 21/9, 53/7, 61/14, 75/2
câmiʿ-i Kur'ânumuz 60/6
cân 1/6, 10/4, 10/7, 11/1/9, 11/2/10, 11/2/9
Can 11/3/1, 11/3/1, 11/3/9, 11/4/10, 11/4/9, 11/5/10, 11/6/10, 11/6/5, 11/7/10, 11/8/10, 11/9/9, 12/2/9, 12/3/5, 12/6/9, 13/1/6, 13/2/6, 13/2/8, 13/3/8, 13/4/8, 13/5/8, 13/6/6, 13/7/7, 14/1/7, 14/3/1, 14/4/7, 14/7/1, 14/8/7, 15/1/3, 15/3/4, 16/5/4, 16/8/4, 19/13, 2/25, 2/29, 20/24, 21/6, 22/1, 22/14, 23/2, 23/30, 23/6, 26/9, 28/10, 28/4, 3/13, 3/3, 30/14, 30/15, 34/7, 34/8, 37/2, 38/8, 40/7, 42/1, 43/19, 43/21, 45/4, 45/6, 46/16, 47/1, 48/9, 49/8, 5/33, 5/75, 5/77, 5/78, 50/13, 51/13, 52/17, 52/4, 52/6, 55/17, 57/14, 59/14, 6/11, 6/6, 60/12, 64/1, 65/4, 66/8, 68/5, 68/7, 7/12/1, 7/12/6, 7/2/6, 7/7/1, 7/7/6, 7/7/7, 7/8/4, 70/10, 70/4, 73/5, 74/11, 74/7, 75/12, 75/16, 79/6, 8/6, 80/16, 80/9, 82/10, 84/36, 84/41, 84/7, 86/2, 86/24, 87/11, 87/143, 87/188, 87/224, 87/235, 87/4, 87/9, 88/124, 88/145, 9/7, 9/9
Câna 87/4
cânâne 33/7
cânânımuz 60/12, 50/21
cânânsın 51/13
cân-bahş 22/16, 24/39
cânda 7/6/2
cândan 11/8/3, 38/6, 43/31, 72/9, 83/4, 85/4
cândur 45/1, 53/14, 68/4
câne 12/3/1
cân-ı cihân 35/6
Cân-ı cihâna 46/1, 46/1
cân-ı ʿazîzini 64/12
cân-ı peder 87/133
cânı 17/29, 17/8, 23/33, 32/10, 44/24, 53/4, 55/17, 58/2, 85/71, 86/51, 87/193, 88/186
cân-ı yeksân 14/4/1
Cânıdur 11/1/6, 19/7, 40/1, 84/24
cânımuz R 103
cânın 70/40
cânını 3/15, 80/18
cânısın 32/1
cânib-i Beytü'l-Harâm 87/82
cânlar 15/4/4
canlar 19/17, 49/13, 8/1
cânlara 79/5
cânsın 43/8
Cânum 14/8/4
canum 44/19, 85/66
Cânuma R 104
cânumuz 16/6/1, 19/17, 50/21, 54/10, 60/1
Cânuñ 27/1, 7/11/6, 86/5
cânuña 32/6
cânuñı 5/70, 3/5
câvid 87/159, 87/175
câvidân 34/6, 64/15, 80/18, 83/47, 85/63, 85/63
câvidâni 12/6/4
cây 66/8, 67/7, 75/4, 87/19, 87/223, 87/24, 88/119
cây-gâh 1/23
cây-ı leyle-i miʿrâc-ı Mustafâ 48/3
cây-ı men 12/4/2
cebininde R 91
Cebrâîl 64/2, 87/207
Cebrâîl-emîn 64/3
Cebreîl 32/4, 43/16, 5/55
Cedd 87/95
Cedd-i delühâne 1/15
ceddini 43/21
ceddinüñ 76/11
ceddüm 87/90, 89/25
Ceddüñ 74/2, 75/2, 85/56, 85/68
Ceddünüñ 88/130
cedel 4/4
cefâ 88/140
cefâ-yı firâvân 75/15
Cehd 23/20, 3/15, 5/69, 87/95
cehennem 43/31, 7/8/5, 75/11
cehennemde 15/6/4, 87/221
cehenneme 23/14
cehîm 18/24
cehîme 72/7, 88/186
Cehl 14/1/4
cehliyle 87/222
Celâl 2/20, 82/4

Celâl'e 83/12
celâl-i ʿ Alî 11/6/4
celâli 11/3/3
Celâl'üñ 16/8/3
Celîl 25/5, 87/90, 87/98
Cell 11/2/7
Celle 86/26
Cem 66/3
cemâl 11/3/3, 11/6/4, 2/20, 22/8, 23/35, 88/154
cemâl-i bedr-i ayı 14/8/3
cemâl-i Kaʿbesin 60/4
cemâl-i Muhammed'e 10/3
Cemâl-i Mustafâ'dandur 38/10
cemâl-i Mustafâ'yı 86/61
cemâl-i nûrlar 87/139
cemâl-i şavkı 48/7
Cemâl-i şemʿ inüñ 49/2
cemâli 10/3, 6/7
Cemâl-i zât 26/3
cemâlin 11/4/5, 77/11
cemâlinden 2/29, 79/16
Cemâl'üñ 16/8/3
cemâlüñe 82/9, 80/14
cemʿ 1/22, 82/11, 2/27, 5/26, 86/11, 86/75, 86/9, 87/60, 88/26, 3/31, 88/95
cemʿ-i cemʿi 17/58
Cemʿ-i müncîler 41/5
cemîl 84/7
cenâb-ı Caʿfer-i Sâdık'ladur 23/29
Cenâb-ı kibriyâ 3/23, 89/53
cenâb-ı Rab 8/5
cenâbuña 76/25
ceng-i ser 15/3/4
cengin 64/2
cenk 14/6/5, 24/6, 86/19
cennât 18/5
cennâti'n-naʿîm 83/45
cennet 13/2/5, 20/29, 27/7, 82/8, 87/111, 87/132, 87/53
cennetden 88/117
cennete 20/22
cennet-i ʿ Adn'üñ 43/20, 44/3
Cennet-i Firdevs 79/4, 82/10
cerâhatına 26/8
cerem 90/7
cerrâh 26/8
cesîm 18/18
cevâb 15/5/2, 87/131, 87/198
Cevâd 38/8, 87/234
cevâhirine 80/8
cevân-ı fâ 12/2/6
cevgân 7/12/2
cevher 44/23, 53/6
cevherdür 30/15
cevhere 79/5
cevr 88/140
cevzâ 1/25
ceyş-i İslâm 86/56, 86/70
cezâ 87/221, 83/37, 84/44
cezâsıdur 9/9
cezb 86/75
cezbesi 2/29
Cibrîl 12/1/5, 26/8, 11/4/4, 86/47
Cibrîl-i emîn 16/8/4, 20/1, 86/25
Cibrîl-i Emin 86/42, 86/64, 88/132, 88/154
cîfe 18/20
Cifr-i câmiʿden 88/85
ciğer 88/48
cihân 11/2/4, 11/5/7, 11/5/8, 46/16, 11/6/6, 13/1/7, 11/8/7, 12/1/7, 12/8/5, 14/1/2, 14/3/1, 15/1/1, 15/3/2, 15/5/1, 16/1/1, 16/5/1, 16/7/1, 19/6, 20/15, 21/15, 21/19, 21/6, 24/26, 29/2, 42/6, 46/17, 46/7, 48/2, 50/19, 52/18, 52/9, 56/4, 56/4, 59/1, 61/8, 61/8, 62/6, 68/7, 69/4, 7/11/3, 7/11/7, 7/12/5, 7/2/6, 7/5/2, 7/8/1, 72/8, 74/6, 80/12, 80/8, 82/4, 83/19, 84/24, 86/51, 87/111, 87/219, 87/26, 88/186, 50/1, 88/40, 89/35
cihâna 11/1/5, 11/1/9, 11/2/10, 11/3/1, 11/3/9, 11/4/10, 11/5/10, 11/6/10, 11/7/10, 11/8/10, 11/8/2, 11/9/9, 12/4/1, 12/7/1, 14/4/1, 14/7/1, 18/11, 2/20, 42/1, 45/1, 48/5, 5/63, 50/1, 51/2, 52/6, 56/1, 59/12, 83/5, 88/87
cihânda R 102, 11/1/7, 11/4/4, 11/9/2, 11/9/8, 12/1/6, 12/4/6, 12/6/3, 85/72, 16/1/6, 17/37, 17/51, 2/34, 2/42, 22/22, 24/27, 24/52, 28/1, 36/6, 36/8, 38/9, 43/21, 44/23, 49/19, 55/16, 56/11, 56/11, 59/11, 62/3, 62/5, 64/10, 69/1, 7/3/6, 7/6/2, 80/1, 84/23, 84/33, 85/3, 86/53
cihândan 73/10, 88/83, 89/3
cihândur 45/6
cihângîr-i cân-bahş 31/7, 73/3
cihân-güşâ 24/7, 29/11, 31/3
cihân-ı bî-girân 89/31, 12/2/1, 12/4/4, 16/4/5, 19/15, 20/11, 23/36, 25/16, 5/14, 7/12/3, 5/60, 88/170, 64/3, 64/7, 66/8, 68/6, 75/10, 77/8, 8/6, 82/2, 83/41, 83/44, 83/47, 85/14, 85/23, 85/24, 85/25, 85/30, 85/32, 85/40, 86/25, 86/30, 86/42, 86/5, 86/50, 87/102, 87/103, 87/118, 87/139, 87/163, 87/184, 87/188, 87/193, 87/200, 87/203, 87/211, 87/237, 87/51, 87/52, 87/72, 87/80, 88/113, 88/138, 88/144, 88/156, 88/165, 88/180, 89/23, 89/25, 89/28
cihânı 12/6/2, 16/7/4, 2/22, 46/18, 46/18, 48/8, 48/9, 52/5, 57/1, 80/6
cihânîyân 24/12
cihânuñ 12/5/8, 14/1/8, 14/2/8, 14/3/9, 14/4/8, 14/5/8,

14/6/8, 14/7/7, 14/8/8, 19/14, 19/7, 27/2, 28/9, 32/1, 40/1, 43/22, 46/12, 46/12, 50/10, 50/11, 50/9, 53/12, 62/7, 68/4, 78/1, 82/9
Cim 18/5
cin 11/7/4, 11/8/7, 16/3/2, 16/6/2, 17/75, 24/42, 24/7, 25/6, 25/7, 32/1, 39/3, 40/2, 45/9, 5/29
cîn 54/12, 58/16, 61/3, 70/2, 73/3, 76/6, 84/36, 87/118, 87/169, 88/144, 88/24, 89/40
cinân 15/1/5, 21/6
cinne 87/233
Cinnîler 24/26, 24/36
cinnüñ 17/49, 17/6, 58/12, 87/45
cinüñ 36/5
cism 11/1/9, 11/2/10, 11/3/9, 11/4/10, 11/6/10, 11/7/10, 11/8/10, 11/9/9, 17/8, 22/1, 45/1, 58/2
cisme 3/6
cism-i cübbesi 5/45
cism-i latîf-i sâyesiz 70/12
cismi 19/8, 19/8
cismî'de 51/7
cismin 26/8
Cismine 13/5/6, 43/11, 5/39
Cismini 85/34, 88/2
cismüñ 6/11, 70/9
cismüñe 32/5
civân 34/2, 87/35, 88/117
civânlar 86/21
cûd 11/4/2, 11/6/7, 22/8, 24/10, 24/3, 31/14, 40/8, 5/9, 51/3, 80/2
cûdı 14/2/3
Cumʿa 87/176, 87/99, 87/99
Cumhûruna 7/9/3
cûş 5/21, 74/5, 85/24
cûşa 14/8/4
cûşdan 5/21
cüdâ 24/19, 29/12, 72/5, 84/33, 84/40, 87/243, 88/195, 88/29
cümle 12/4/3, 46/7, 5/3, 5/9
Cünd-i şeyâtîndür 33/1
cürʿa 14/8/6
cürʿayı 14/8/7, 11/7/1
cürmine 80/12
cürmini 49/21, 87/244, 3/5
cüst 7/3/2
cüvân-ı fehîm 18/7
cüvânird? 87/19
Cüz 5/35, 88/119, 87/49
cüzden 14/2/6
cüziyâtsın 7/9/5
Cüzz R 96
çağırdı 89/23
çağrışurlar 3/23
Çâker 16/6/2, 56/20, 56/20, 7/1/4
çâker-i Kâzım 57/11
çâkeri 46/19, 46/19
çâkerî 63/8
çâkerîdür 5/57
çâkerîyem 47/1
çâkerlerüñ 53/18
çâlak 7/3/2
çalındı 14/7/3
çalmasañ 7/12/3
çapan 17/44
çâr 14/4/5, 23/21
çârdan 38/9
Çâr-deh 20/29, 20/31, 80/15, 83/16, 83/26
çâre-i ol 23/39
çarh 16/4/3
çarh-ı atlas 77/4
çehâr 23/21
Çekdi 11/1/8, 43/20, 75/11
çeke 82/3
çeker 8/6
çekse 89/49
çeküben 86/10
çeküp 23/1
çember-i mukavves 77/2
çemende 23/20
çerâğ 1/21
çerâğı 24/21, 27/1
çeri 86/10
çerî 86/75
çerisi 86/15, 86/23
çeşme 77/11
çeşme-i hayât 23/42
çeşme-i hayâtuñ 14/2/2
çeşmeler 88/54
çeşmesinden 3/31
çeşm-i Ahmed-i Muhtâr 27/8, 2/8, 44/18
çeşm-i çerâğ-ı cihân 13/3/7, 21/18
çeşm-i çerâğ-ı evliyâ 19/7
çeşm-i her 24/12, 22/16, 22/2, 24/12
çetr-i sâyesi 80/11, 24/31, 24/44, 28/5
Çevgan 7/12/3, 3/25, 30/8, 34/6
Çevgân 7/12/5, 46/17, 46/7, 48/1
çîn 15/4/5, 48/4, 5/1, 50/15, 7/1/4
çok 11/9/8, 87/183, 53/17, 55/17
çöle 88/51
çûbân-ı ceres 71/7, 6/9
çü 66/9
dâd 88/98, 89/48
dâʿiye-i belde-i Meşhed 90/4
Daʿvet 5/29, 5/30, 87/208, 87/242, 88/122
Daʿvetine 5/33
daʿvetiyle 24/37
dağlar 17/20, 76/8
dahi 67/8
dâhil 59/5
dâîler 43/27
dâim-i savm 15/6/7
dâire-i zamân 14/3/6
Dal 18/8, 3/8
dalâl 87/107
dalâlet 43/5
dalâletde 13/1/3, 13/6/4
dalâletden 83/33
dalmak 17/2

Dâmenîn 20/23
dâmı 14/6/4
dâmından 64/7
'dan 17/15
dânâ 4/3
Dânâ-yı çâr 24/8
Dânâ-yı hel 24/5
dâne 88/131
dânesine 14/6/4
dâniş 87/181
dâr 89/21
Dârâ'dur 53/17
dârâ-yı dâd-gîr 24/11
darb-ı tîg 20/9
darbına 18/15
dârem 90/1, 90/2, 90/3, 90/3, 90/4, 90/5, 90/6, 90/7
Dârende-i cemâl 24/6
dârende-i ʿarş-ı ʿazîm 70/24
dârende-i fermânıdur 40/2
dâr-ı bî-bekâda 66/2
dâr-ı dünyâdan 88/141
Dârına 13/2/4, 53/17, 60/2
dârını 89/36
Dârü'l-bekâda 80/18
Dârü'l-fenâda 73/7
dârü'l-karâr 23/28
dârü's-selâm 65/2, 87/158
Dârü'ş-şifâsıdur 76/24
Dârü'ş-şifâ-yı lutf 23/40
Dâvud'dan 77/8
Dâvud-vâr 24/34
debîr 11/7/3
dede 84/25
dedeñ 88/143
Def 14/1/2
defʿ 82/1
defn 88/155, 88/171
defter 12/5/9, 14/3/5, 20/11, 7/4/6
defterdür 30/2
deftere 79/7
defteri 14/1/3
değül 27/2, 34/1, 34/1, 69/1
dehân 14/3/7
dehende 11/1/1, 18/30
dehre 24/49
dek 86/53
delâil 59/13
delâîl 62/4, 84/40
delîl 3/8, 32/6, 34/5, 49/1, 62/1
delîl-i burhânsın 51/1
delîl-i hüccet 40/6
Delîli 62/4
delîlsiz 33/2
dem R 104, 10/5
de-mâ-dem 16/8/4
dem-be-dem 19/17, 20/3, 50/23
demde 64/4, 85/52, 86/14, 86/32, 86/59, 86/6, 86/63, 87/78, 87/81, 88/103, 88/147, 88/161, 88/188
demden 20/12, 20/15, 40/4
demdür 11/2/4
demende-i sûr 11/7/5, 11/5/10
dem-i ʿİsî'den 43/6
dem-i mazhar-i ʿacâyib R 95
demi 15/3/4, 17/27, 23/3, 28/2, 58/15, 62/7, 7/5/5
deminde 26/4, 63/4
demrâ R 95
demüñden 7/2/6
dendi 87/177
deñize 14/7/2
deñizi 18/26
denlü 86/22
depredem 43/30, 50/19, 55/14, 62/1, 63/6, 7/1/6, 76/21, 79/10, 84/17, 84/29, 84/30, 84/9
depreden 11/1/1
deprenmedi 87/72
deprenür 18/30
depretdi 87/85
depretse 88/22
Der 12/6/1, 13/3/6, 15/3/1, 21/12, 3/23, 44/17, 50/16, 50/17, 56/7, 56/7, 57/3, 61/22, 61/8, 7/10/2, 87/114
der-âmândur 68/7
derbân 22/20
der-bânıdur 19/6
derbend-i gümândur 68/8
derc 1/10
der-cânest 90/4
der-cihân R 96
derd 65/6, 75/9, 81/8
der-dâmen-i ʿAlî R 95
derde 22/11, 38/5, 41/5, 5/70, 41/9, 55/2, 62/1
derden 38/5, 80/16
derdi 87/91
derdinden 41/9
Derdine 31/16
derdümüze 83/50, 83/13
derdüñ 60/8, 75/17
derdüñe 24/50
derdünüñ 19/13
derdür 42/5
dere 67/8, 80/18
Der-ʿâlem-i gayb 7/7/3
derecât 11/9/6
dergâha 88/62
dergâh-ı çâr-deh 90/3
Dergâh-ı ʿAlî'de 12/5/8
dergâh-ı ʿizzetde 53/16
dergâh-ı Süleymân'a 81/4
dergâhına 4/5, 5/14
dergâhındadur 20/5
dergâhından 41/5
dergâhınuñ 63/8
Dergehde 7/6/6
dergehden 5/70
Dergeh-i ʿâlemde 65/5
Dergeh-i Hak 42/9
Dergeh-i Hak'dan 87/132
dergeh-i Murtazâ'ya 14/5/4
dergehin 72/7
Dergehinde 1/6, 2/19, 28/4, 30/10, 30/16, 5/57
dergehinden 2/41, 83/13, 89/53
dergehüñ 76/17, 85/55

Dergehüñden 85/58
dergehüñe 7/5/7, 13/5/3
derhâl 85/20
der-i dü 21/15
der-i ʿilm-i Ahmed-i Muhtâr 30/7
der-i ʿilm-i Habîb-i Hudâ 15/1/3
Der-i ʿilm-i Muhammed-i ʿArabî 11/4/8
der-i ʿilm-i Nebî'sin 58/6
Der-i ʿilm-i nebiyy-i küll-i dehûr 11/7/2
der-i ʿilm-i Resûl 39/4, 50/15
Der-i ʿulûm-ı Nebî'sin 51/4
der-i marziyana 4/4
Der-i medîne-i ʿilm-i Nebî 22/2
der-i pençe 86/54
der-i şehr-i ʿilm 23/22
der-i şehr-i ʿulûm-ı Mustafâ 61/7
deri 46/9, 46/9, 77/5
der-i şu 80/10
Der-i Takî 28/9
Derinde 22/20
derk 2/3, 7/3/4
derk-i esfel 76/21
dermân 22/11, 41/9, 75/17
dermâna 81/8
dermânde 87/244
dermândende 61/21
dermândesi 57/11
dermân-ı derd-i mü'min 55/2
dermânı 62/1
dermânıdur 19/13
dermânumuz 60/8
der-nigûn 87/167
der-şehâdet 7/7/3
Dertlere 13/2/3
deryâ 2/5, 52/16, 79/7
deryâdan 65/13
Deryâsına 14/7/5
deryâsınuñ R 91, 13/5/4
deryâ-yı bî-kaʿr-ı hakîkat 41/7
Deryâ-yı cûd-ı bî-had 55/4
Deryâ-yı ʿaşkuñ 50/12, 88/108
Deryâ-yı ʿilm 24/10
Deryâ-yı ʿilm-i Caʿfer-i Sâdık 24/47
Deryâ-yı muhitdür 35/4
Deryâ-yı zulmet 23/7
Dest R 95
destgîr 21/15
Dest-gîridür 19/11
dest-i rüsül 20/7, 5/41
destine 89/8
dest-res 33/9
devâ 24/50, 31/16, 43/24, 65/6
devâmuz 38/5
devâsın 87/62
devâtuñ 7/9/7
devâ-yı ins 76/3
devlet 18/8, 35/2, 36/7, 44/8, 5/13, 7/8/4, 80/6, 89/52
devlet-i câvîd 15/5/4
devlet-i ezelden R 94
devleti 64/13
devletin 5/61
Devletine 43/27
devletlü 36/10, 85/72
devletüñ 20/2
devr 1/11, 40/4, 82/6
Devrân 33/6
devrânıdur 40/4
Devr-i Âdem'den 87/229
Devr-i zamân 56/3, 56/3
devum 24/45
devvâr 16/4/3
deyr 24/27
deyrini 3/18
deyü 17/20
Di 12/2/2, 43/17, 63/8, 85/6, 87/183, 87/62, 88/161
dîdâr 13/2/5
dîdârına 60/2
dîde-i âfitâba 12/5/6
Dîde-i cân 11/4/1
dîde-i devrân 22/22, 40/8
dîde-i dilden 34/9
Dîde-i dili 11/6/2
dîde-i mihr 7/4/4
Dîdeler 88/49
dîdesine 11/8/5, 76/15
didi 56/6
dil 12/1/4, 12/3/4, 14/1/5, 14/8/3, 18/16, 18/20, 2/5, 23/1, 3/13, 38/6, 38/8, 43/30, 48/6, 5/66, 5/68, 59/9, 6/12, 7/4/7, 7/6/2, 72/9, 74/5, 8/6, 80/13
Dilber 14/3/1, 44/19
dilbere 79/14
dilberi 5/68
dildâr 44/19
dilde 59/10, 7/7/8
dilden 10/4, 11/4/4, 19/13, 47/1, 54/15, 59/15, 65/4, 73/5, 84/41
dile 11/1/8, 11/4/1, 20/14, 23/43, 24/38, 5/67, 7/9/7, 86/58, 87/194
dil-efgâr-ı haste 23/40
Dilegil 87/69
dileğüñ 89/12
diler 14/2/7, 16/1/6, 64/11, 87/31
Dilerem 88/29
dilerseñ R 102, 17/2, 23/8, 24/51, 28/12, 3/30, 32/10, 43/29, 43/5, 59/15
dil-i katrede 11/3/4, 87/95
dili 11/1/1, 2/29, 37/5, 50/5, 7/10/7, 84/32, 87/85
dilim 18/30
dilîm 18/9
dilin 88/22
dilinde 11/4/9, 16/4/4, 45/9, 56/18, 56/18
dilinden 43/10, 43/11
diline 52/7
dilini 88/142
diliyle 1/7
Diller 11/2/3, 5/66
dillerüñ 13/2/3, 76/24
Dilümde 14/3/4

dilüme 25/1
dilüñde 14/6/7, 64/10, 64/7
dilüñden 55/19
dilüñe 65/13
dilüñle 20/13
dimâğına 6/6
dimâğını 79/6
dimişüz 37/1
dîn R 93, R 99, 11/5/1, 16/2/5, 19/16, 20/7, 21/20, 27/10, 3/18, 30/12, 43/5, 46/14, 46/14, 50/18
Din 86/40, 86/52, 86/8, 87/142
diñ 87/196, 87/201, 64/10, 87/228, 87/57, 89/24, 89/50
dince 88/167
dinde 2/33, 23/10
dînedür 86/76
dîn-i Ahmed'üñ 24/27
Dîn-i İbrâhîm'le 87/217
dîni 5/52
Dîninde 56/10
dînsin 51/8
Dînüñ 24/21, 87/104
dir 43/14
diri 24/37, 55/12, 84/17
diriğ 34/8
dirîğ 74/6, 8/5
dirildiler 87/220
dirisin 86/68
Diş 89/8
dîv 18/22, 32/1, 6/5, 87/201
divân 14/3/5
dîvân 30/2, 7/4/6, 7/7/2
dîvâna 33/5
divânesi 78/4
divânında 64/11
dîvâr 89/21
dîvâr-ı der 84/15
dîvâr-ı Harem 87/94
dîvâr-ı Ka'be 87/93
dîv-i der 13/3/3
Dîv-i la'îne 34/4
dîvküş 15/6/2
diyârına 30/15, 30/5
dost 14/3/2, 14/6/6, 7/3/4, 7/5/7, 7/8/4
dost-dâr 87/161, 87/161
dördünci 1/20, 87/114
dördüncisi 84/16, 84/5
dördüncisin 87/214
Dört 23/12, 5/71, 24/28, 24/39, 5/44, 87/116, 87/140, 87/209, 87/210
döşek 86/20
döşendi 86/20
dûd 10/2
du'â 19/20, 24/31, 43/27, 5/31, 64/13, 86/42, 86/61, 87/50, 87/72, 87/75, 88/66
du'âdan 88/66
du'âlar 85/31, 86/74, 87/160, 88/58
du'âsı 24/37
du'âya 86/47
du'âyı 64/11
du'ayı 64/12, 64/14, 64/15, 64/2, 64/3, 64/8, 64/9
duhâsı 36/3
dûr 2/41
'dur 24/17, 52/20
dur 57/9, 8/7, 80/16
durağ 1/21, 1/21
durur 46/15, 5/24, 5/9, 57/2, 57/3, 60/8, 80/1
dûş 85/24
dûzeh 87/159
dûzeh-i nîrân 75/14
düğün 88/74
Düldül 12/2/3, 12/7/3, 34/3
Düldül'e 82/2
Düldül-süvâr-ı rûz-ı gazâ 31/3
Düldül'üñ 17/44
dün 76/26, 8/6, 87/30, 87/54, 87/75, 9/5
dünya 1/26
dünyâ 19/18, 2/30, 7/2/4, 87/155, 88/170, 88/172, 88/190
dünyada 15/5/7
dünyâda 15/5/7, 20/18, 77/3, 88/119, 89/34
dünyânuñ 11/1/6
dünyâ-yı varuñ 89/26
dünye 14/6/4, 84/28, 89/50
dünyede 20/16, 20/32, 34/2, 71/6, 72/6, 83/36, 84/25
Dünyeden 85/64, 88/84
Dür 11/6/7, 12/6/2
dürdi 86/59
dürişem 86/52
dürlü 17/54, 5/10, 86/29, 88/129, 88/62
dürr 44/22
Dürreyn 66/7
Dürr-i deryâ-yı hakîkat 32/8
dürr-i deryâ-yı tarîkat 17/24
Dürr-i deryâ-yı tarîkatsın 58/9
dürr-i kıymetidür 76/9
Dürr-i meknûn 41/7
Dürr-i râzı 12/4/1
dürr-i semîn 11/5/7
dürr-i yetîm 18/26, 50/8, 50/9, 52/15, 52/4, 53/11, 53/12, 53/13, 53/16, 53/2, 53/3, 53/3, 53/3, 53/4, 53/5, 53/6, 53/8, 53/8, 53/8, 53/9, 53/9, 53/9, 54/12, 55/11
Dürr-i yetîm-i bahr-ı hakîkat 48/4
dürr-i yetîm-i bahr-ı rahmet 7/8/1
dürrini 2/5
dürrisin 50/12
dürûd R 97, 25/7, 87/115
dürüldi 14/1/3
dürüst 24/31, 84/30, 84/30
düşdi 24/18, 85/27, 85/55, 86/16, 87/38, 87/54, 87/55, 87/56, 88/45
düşdiler 88/39, 88/72
düşe 23/20, 87/28, 88/99
düşer 2/23
düşerler 23/32

düşmanlar 43/19
düşmen 88/140
düşmene 82/4
düşmen-i Hak 88/180
düşmeni 86/8, 87/175
Düşmenine 64/14
düşmenüñ 18/19
Düşmeye 84/13
Düşmeyesin 5/70
Düzdi 1/8
Düzdiler 88/44
düzeh 16/4/1
Düzüpdi 2/8, 43/21
ʿ 14/1/2, 16/5/4
ʿabd-i âl-i ʿabâ 2/41
ʿabd-i şepîr 30/10, 88/85
ʿabdiyem 43/21, 47/4
ʿAbdullâh'a 87/23
ʿAbdullâh'dan 87/25
ʿAbdullâh'uñ 87/213
ʿabdü'l-ahad 43/16
ʿabdü'l-ʿazîm 43/16
ʿabdü'l-mecîd 43/16
ʿAbdü'l-Melik 88/7
ʿAbdü'l-menâf 87/36
ʿabdü'l-metîn 43/16
ʿAbdü'l-Muttalib 87/212
ʿabes 71/6
ʿâbid 87/34, 87/35
ʿAbidîn 17/70
ʿÂbidîn 53/15, 54/10, 55/15, 62/3, 67/3, 85/64
ʿÂbidîn-i muʿteber 60/9
ʿÂbidîn'üñ 57/11
ʿabîr 80/10, 84/16, 87/117
ʿabîr-vâr 82/7
ʿAcem 67/3
ʿacîn 20/10
ʿâcizdür 45/4
ʿaczi 3/21
Ḍad 18/15
ʿad 45/3
ʿaded 2/5, 87/74
ʿadedde 52/13, 87/15
ʿadedsiz 15/5/6
ʿadem 15/2/5, 66/4, 87/237
ʿademden 2/8, 52/6, 11/8/9
ʿAdl 82/1, 88/98
ʿadusından 47/6
ʿAdûya 26/5
ʿadüvüñ 43/24
ʿadüvv-i âl-i ʿAlî 11/5/6
ʿafv 29/12, 64/11, 67/6, 87/244
ʿAhd 84/30
ʿahd-i ʿubûdiyet 20/5
ʿâkıbet 23/9, 79/14, 88/11, 88/183, 88/7, 88/9
ʿAkıllar 80/13
ʿakîk 23/23
ʿâkil 4/3, 53/17, 83/6
ʿakl 18/12, 2/18
ʿAkla 5/53
ʿakl-ı hurdebîn 6/12
ʿakluñ 14/6/7
ʿAkreb 1/19
ʿaks-i kaddüñ 7/8/2
ʿaksi 16/8/3
ʿaks-i zâtından 5/24
ʿAlâ 11/4/6, 2/1, 24/4, 5/40, 52/2, 70/13, 86/26, 88/181
ʿalâdur 49/3
ʿAle'l-ʿarş-ı üstüvâ 36/2
ʿâlem R 97, 11/7/8
ʿalem 15/2/1, 16/7/4, 19/10, 19/9, 20/1, 25/13, 25/6, 87/125, 3/19, 3/20, 3/9, 32/6, 49/2, 5/11, 5/2, 5/4, 5/47, 5/80, 50/16, 50/7, 53/2, 56/12, 56/12, 57/12, 59/5, 6/2, 60/5, 7/1/2, 7/4/2, 7/7/8, 86/43, 86/72, 87/231, 88/168, 88/188, 88/28, 89/30, 89/52
ʿâlemde 11/1/3, 20/31, 20/6, 20/7, 24/17, 3/17, 38/3, 39/5, 53/1, 53/13, 53/3, 55/1, 55/10, 55/8, 59/10, 59/12, 59/3, 6/15, 62/7, 64/9, 68/1, 77/8, 82/5, 87/129
ʿâleme 1/5, 22/1, 22/1, 25/11, 25/18, 25/3, 39/2, 43/25, 44/9, 5/11, 5/3, 53/6, 57/1, 6/15, 7/1/6, 7/12/4, 7/7/1, 87/229
ʿâlem-i gayb 44/1
ʿâlem-i gayba 12/7/2
ʿâlem-i imkân R 91, 64/1
ʿâlem-i imkâna 33/6
ʿâlem-i imkânda 4/2, 84/22
ʿâlemi 1/29, 1/4, 1/5, 5/12, 88/23
ʿâlemîn 6/1, 7/2/7
ʿâlemüñ 17/52, 19/1, 40/1, 53/4, 58/2, 85/43
ʿaleyk 21/1, 21/6, 64/10, 21/9
ʿAli 11/4/1
ʿAlî 11/6/8, 11/7/6, 11/8/6, 12/6/3, 12/8/9, 13/2/7, 15/1/8, 15/2/8, 15/3/7, 15/4/7, 15/5/8, 15/6/8, 17/3, 18/28, 19/10, 19/14, 20/22, 20/5, 20/5, 23/3, 23/4, 24/46, 24/49, 28/3, 31/15, 32/9, 41/5, 42/13, 43/12, 43/25, 44/12, 44/12, 44/12, 44/13, 44/13, 44/13, 44/21, 44/4, 44/4, 44/4, 44/4, 44/6, 44/6, 44/6, 44/6, 44/6, 44/6, 44/6, 44/6, 44/7, 44/7, 44/7, 44/7, 48/4, 50/1, 50/1, 50/10, 50/11, 50/12, 50/13, 50/14, 50/15, 50/16, 50/17, 50/18, 50/19, 50/2, 50/20, 50/21, 50/22, 50/23, 50/3, 50/4, 50/5, 50/5, 50/6, 50/7
ʿÂlî 55/2, 56/1, 58/14, 59/6, 60/6, 60/6, 60/6, 63/5, 64/1, 64/15, 69/5, 70/37, 70/38, 73/2, 75/2, 76/16, 76/6, 79/1, 80/7, 86/49, 87/164, 87/180, 87/22, 87/230, 87/27, 87/28, 88/27
ʿAlî'den 11/7/1, 12/2/2, 12/4/4, 28/1, 56/5, 56/5, 59/3
ʿAlî'dendur 49/8
ʿAlî'dendür R 104, 18/10, 53/10
ʿAlî'dür 11/1/9, 11/2/10, 11/3/9, 11/4/10
ʿAlidür 11/5/10, 11/6/10, 11/7/10, 11/8/10,

11/9/9, 14/1/8, 14/2/8, 14/3/9, 14/4/8, 14/6/1, 14/6/8, 14/7/7, 14/8/8, 16/1/7, 16/2/6, 16/3/6, 16/4/6, 16/5/6, 16/6/6, 16/7/6, 16/8/6, 17/10, 17/10, 17/11, 17/11, 17/12, 17/12, 17/13, 17/13

ʿAlîdür 17/14, 17/14, 17/15, 17/15, 17/16, 17/16, 17/17, 17/17, 17/18, 17/18, 17/19, 17/19, 17/20, 17/21, 17/21, 17/22, 17/22, 17/22, 17/22, 17/23, 17/23, 17/24, 17/24, 17/25, 17/25, 17/26, 17/26, 17/27, 17/27, 17/28, 17/28, 17/29, 17/29, 17/30, 17/30, 17/31, 17/31, 17/32, 17/32, 17/33, 17/33, 17/34, 17/34, 17/35, 17/35, 17/36, 17/36, 17/37, 17/37, 17/38, 17/38

ʿAli'dür 17/39, 17/39, 17/39, 17/39, 17/4, 17/40, 17/40, 17/41, 17/41, 17/42, 17/43, 17/43, 17/44, 17/45, 17/45, 17/46, 17/46, 17/47, 17/47, 17/48, 17/48, 17/49, 17/49, 17/5, 17/50, 17/50, 17/51, 17/51, 17/52, 17/52, 17/53, 17/53, 17/54, 17/54, 17/55, 17/55, 17/56, 17/56, 17/57, 17/57, 17/58, 17/58, 17/59, 17/6, 17/6, 17/60, 17/60, 17/61, 17/61, 17/62, 17/62, 17/63, 17/63, 17/64, 17/64, 17/65, 17/65, 17/66, 17/66, 17/67, 17/68, 17/7, 17/7, 17/8, 17/8, 17/9, 17/9, 29/1, 38/2, 44/1, 44/1, 44/10, 44/10, 44/10, 44/10, 44/11, 44/12, 44/13, 44/13, 44/14, 44/14, 44/14, 44/14, 44/15, 44/15, 44/16, 44/16, 44/16, 44/17, 44/2, 44/2, 44/3, 40/2, 44/3, 7/4/3, 44/3, 44/5, 44/5, 44/7, 44/7, 44/8, 44/8, 44/8, 44/8, 44/9, 44/9, 21/4, 44/9, 44/9, 49/1, 53/5, 52/10, 52/11, 52/12, 52/13, 52/5, 52/6, 52/7, 52/8, 52/9, 53/1, 53/4, 53/4, 53/4, 53/6, 53/6, 53/6, 53/7, 53/7, 53/7

ʿAlîm 1/18

ʿÂlim 15/1/6, 18/1, 2/1, 2/7, 22/7, 22/7, 24/3, 45/5, 45/5, 52/1, 52/1

ʿâlim-i ʿallâm-ı hikmet 17/38

ʿâlim-i ʿilm 21/12, 78/3

ʿâlim-i Rabbânidür 40/9

ʿÂlim-ü 88/34

ʿAlî'nüñ 17/2, 17/77, 34/4, 46/7, 46/7, 47/2, 55/1, 58/17, 59/9

ʿAlîst 18/25

ʿAlî-veş 80/2

ʿAlî'yi 11/9/4, 33/1, 73/10

ʿAlîyye'l-Murtazâ 70/14

ʿAliyye'l-Murtazâ'dur 49/5

ʿAliyy-i ʿAlâ 16/3/4

ʿAliyy-i ʿalâsın 51/1

ʿAlîyy-i Velî'dür 34/1

ʿAliyyü celle celâl 45/1, 45/1, 45/10, 45/11, 45/2, 45/3, 45/4, 45/5, 45/6, 45/7, 45/8, 45/9

ʿAlîyy-ü R 92

ʿAliyy-ü 52/2

ʿAlîyyü 56/1, 67/3

ʿAliyyü'l-a 2/7

ʿAliyyü'l-ʿalâ 25/10

ʿAliyyü'l-Murtazâ 39/1

ʿAlîyyü'l-Murtazâ 43/1, 50/6, 87/144, 88/2

ʿAliyyü'l-Murtazâ'dandur 62/1

ʿAliyyü'l-Murtazâ'dur 19/7

ʿAlîyyü'l-Murtazâ'dur 68/2, 53/2

ʿAlîyyü'l-Murtazâ'sın 58/6

ʿAliyyün 11/2/5

ʿAlîyyün-velîyu'l-lâh 28/2

ʿAllâm 13/7/3, 22/7, 24/3, 45/5, 52/1

ʿallâme-i ʿilm-i ledün 15/1/6

ʿalleme'l-esmâ 44/1

ʿalleme'l-esmâ'da 17/33, 87/9, 89/15, 9/8

ʿalleme'l-Kur'ân 22/7

ʿâm R 91, 5/47, 60/13, 85/65, 88/19, 88/71

ʿamâl-i zü'l-ʿilm 24/4

ʿamel 1/19, 15/2/3, 4/5, 58/7, 61/7

ʿameldür 40/9

ʿamel-i bed 90/3

ʿameli 11/1/4

ʿÂmil 16/5/5, 62/5, 17/66

ʿamîm 18/13

ʿamm 87/138

ʿamm-i peyâmber 17/1

ʿammu 89/26

ʿAmmuñ 74/2, 87/128, 87/129, 87/137, 89/23

ʿammuñdan 87/130

ʿammuñdur 87/214

ʿammusı 89/5

ʿamrük 25/5, 5/56

ʿamû 3/9, 84/21

ʿanâ 88/129

ʿanber 44/21, 5/77

ʿanbere 79/6

ʿanber-feşân 80/10

ʿAnkâ 13/7/2

ʿAnter 12/7/7, 51/11, 84/35

ʿAnter'üñ 17/40

ʿArab 67/3

ʿAraplar 24/29

ʿaref 15/2/5, 21/10, 24/5, 48/2, 48/6, 5/34, 57/5, 58/3, 61/6

ʿaref'dür 12/4/2

ʿârif 11/2/9, 12/1/1, 3/11, 41/8, 44/17, 53/14

ʿÂrife 13/2/5, 7/1/3

ʿÂrif-i ʿâlem 11/7/3

ʿÂrif-i ʿayne'l-yakîn-i Murtazâ 88/34

ʿÂrif-i ʿilm-i kelâm 21/14
ʿÂrif-i miʿrâc-ı Ahmed 54/5
ʿÂrif-i ser 15/2/5
ʿârifi 41/8
ʿâriflere 36/4, 58/3, 7/11/4
ʿâriflerüñ 19/14, 57/2
ʿarsa-i rûz-ı şümâr 87/174
ʿArş R 91, 1/9, 13/2/4, 14/5/6, 16/4/3, 17/9, 19/15, 2/6, 20/30, 42/3, 43/31, 44/13, 5/11, 5/23, 5/24, 5/4, 50/7, 7/3/2, 7/6/5, 80/11, 87/209, 88/192
ʿarş-ı berîn 20/13
ʿarş-ı ʿazîm 22/18
ʿarş-ı mecîd 87/209
ʿArş-ı Mecîd'e 78/5
ʿArş-ı muʿallâ 13/7/1
ʿarş-i ʿazîm 80/7
ʿarz 18/25, 23/26, 4/5, 14/5/8, 55/10, 70/12, 85/25, 87/32, 89/17
ʿarz-ı arz-ı ravza-ı marziye-i Rızâ 23/31
ʿarzuñ 17/47
ʿasâ 76/13
ʿasâdur 55/13
ʿasâsı 55/13
ʿasır 23/11
ʿasırda 23/11
ʿasker 17/76, 27/10, 5/43, 56/19, 62/6, 89/37
ʿaskerdür 11/8/7
ʿasker-i cemʿ-i nühûl 39/3
ʿAsker-i İslâm'a 58/10, 87/150
ʿasker-i kâfir 86/18
ʿAskerî 17/76
ʿAsker'i 20/25, 21/18, 44/16, 25/18, 28/10, 29/11, 30/15, 31/15
ʿaskeri 32/9, 32/9, 33/8, 38/8, 43/27, 44/23, 49/19, 50/20, 51/14, 53/17, 54/14, 59/15, 60/12, 63/6, 64/15, 65/10, 66/8, 17/20, 67/5, 70/39, 72/9, 87/235, 88/181, 89/3
ʿAskerî'dür 11/8/7, 43/27
ʿAskerî'nüñ 19/17, 42/14, 58/16
ʿAskerî'ye 12/8/7, 24/50, 52/19, 55/18, 73/9
ʿAskerî'yi 68/8
ʿaskerüz 23/34
ʿasr 82/6, 84/7
ʿaşer 24/52
ʿâşık 14/5/3
ʿâşık-ı sâdık 12/3/9
ʿÂşıklara 7/11/4
ʿâşıklaruñ 36/4, 57/2, 17/4
ʿÂşıklaruz 60/2
ʿâşikâne 12/3/5
ʿAşk 12/3/5, 33/9, 17/44
ʿaşkı 35/3, 60/2
ʿaşkına 10/8, 2/36, 20/30, 17/5, 60/1
ʿAşkuñ 16/6/4, 7/4/7
ʿAşkuña 14/7/4
ʿAşkuñla 7/2/3
ʿatâ 15/4/1, 2/14, 22/8, 23/12, 24/39, 17/59, 24/40, 24/48, 25/5, 51/3, 52/11, 65/12, 70/23, 76/26, 86/41
ʿatâdur 12/8/9, 16/1/3, 49/9
ʿAtâya 45/7
ʿati 88/79
ʿavrat 85/16, 85/36, 85/51, 85/53
ʿavratlara 87/78
ʿayân 11/3/1, 11/3/3, 11/3/8, 11/9/8, 22/3, 24/28, 34/4, 5/13, 5/18, 5/37, 80/2, 85/19, 87/11, 87/143, 87/26, 87/35, 87/48, 52/14, 87/66, 87/89, 87/93, 87/97, 88/18, 88/187, 88/40, 88/65, 89/35, 89/45, 13/7/3, 89/5
ʿayândur 35/1, 45/4, 2/1, 68/2, 84/21
ʿayânı 13/5/2
ʿayb 87/41
ʿAyn 13/5/2, 18/18, 3/18
ʿayna 77/6
ʿAyne'l-yakîn 57/13, 84/19
ʿayne'l-yakîne 70/8
ʿayn-ı cân 50/14
ʿAyn-ı ʿAlî 13/1/8, 13/2/9, 13/3/9
ʿAyn-ı ʿAli 13/4/9, 13/5/9, 13/6/7, 13/7/8, 18/18, 90/6
ʿayn-ı ʿAli'dür R 103, R 103, R 103
ʿayn-ı ʿayânsın 51/5
ʿAyn-ı ʿinâyet 21/8
ʿayn-ı ʿinâyetdür 53/9
ʿayn-ı hakkı 3/18
ʿayn-ı müsemmâdur 83/20
ʿayn-ı rahmet 17/59
ʿayn-ı zât 15/6/4
ʿaynına 7/8/4
ʿaynınuñ 5/75, 5/75
ʿaynıyla 3/24
ʿaynum 74/5
ʿaynuña 12/1/9
ʿaynuñda 3/14
ʿazâb 51/15, 82/8
ʿazâb-ı ʿikâb 15/5/4
ʿazâb-ı elîm 18/14
ʿazâzildür 11/5/6, 36/2
ʿAzîm 2/30, 5/40, 70/13, 60/5, 87/132
ʿazîmet 86/69
ʿazîz 11/7/9, 12/7/1, 2/14, 24/17, 3/22, 30/10, 46/12, 46/12, 52/2, 79/7, 83/3, 84/2, 87/38
ʿazm 75/3, 86/76, 87/58, 88/46
ʿAzm-i gülistân-ı cinân 71/2
ʿazm-i reh-i Kird-gâr 23/15
Eba'l 76/26
ebed 15/3/5, 15/6/4, 50/2, 83/28
ebeddür 16/6/3

ebedî 14/3/1, 23/24, 35/7, 74/8, 90/1
ebî 84/38
ebkemdür 11/2/3, 46/3, 76/13, 84/16, 85/29, 85/46, 85/6, 85/7, 85/9, 88/127, 88/67, 88/81, 89/31
ebrû 75/9
ebter 83/27
ebterdür 42/10, 83/23
Ebû 85/15, 85/16, 87/112, 87/126, 87/136, 87/184, 87/24, 87/33, 87/60, 87/77
Ebu'l-Hasan 26/2
Ebu'l-Kâsım 6/13, 70/1
ecel 87/185
ecilden 5/42
ecma'în 20/26
ecnâh 26/9
edâ 24/35, 87/73
Eddebâ 43/13
ednâdan 53/18
ednâdur 53/18
efâzil 59/12
efdâl 39/2
efḍâl 17/51
ef'âl 44/5, 61/2
'ferî 6/15
'ferî'ye 51/15
efgân 75/8
efgânı 79/10
efgendesi 57/11
eflâk 12/2/5, 7/3/1
eftân 81/4
Efvâc-ı mü'minîne 56/14, 56/14
efvâcumuz 57/12
eger 2/11, 48/3, 2/26
egerçi 45/4, 51/5
eğer 12/6/1, 13/2/6, 13/7/5, 17/2, 2/28, 23/20, 23/28, 23/34, 24/51, 28/11, 28/12, 6/2, 64/10, 69/2, 85/20, 87/240
Eğerçi 53/11
Ehad 18/1
'hilm 79/1
ehl-i belâ 69/1
ehl-i beyt 74/9, 19/20
Ehl-i beyte 5/70, 63/9
ehl-i beyt-i Ahmed 82/11
Ehl-i beyti 43/31
ehl-i beyt-i tayyibîn R 94
Ehl-i beytüñ 19/20, 88/196, 89/36
Ehl-i bidâyet 13/1/6
ehl-i cümle 43/15
ehl-i dîn 20/1, 64/6, 87/227
ehl-i dirhem 12/2/4
Ehl-i 'irfândur 6/14
ehl-i 'irfânuñ 62/4
ehl-i fesâd 88/94
ehl-i gazâ 64/2
ehl-i günâh 3/16, 8/4
ehl-i Hak 3/26
ehl-i hıred 87/113
ehl-i hilâfuñ 39/7
ehl-i hüner 87/33
ehl-i Irâk 43/14
ehl-i i'tibâr 69/2
ehl-i îmân 34/1
ehl-i inşâ 88/32, 87/156
Ehl-i İslâm 88/174
ehl-i kibr 89/48
ehl-i kîl 10/9
ehl-i küfr 24/18, 87/225
Ehl-i Mekke 87/101
ehl-i rızâ 2/40
Ehl-i salâh 59/8
ehl-i sır 1/28
ehl-i sürûr 3/5
ehli 1/2
ehl-i tâ'at 1/12
Ehl-i takvânuñ 43/26
ehl-i tarîk 43/25
ehl-i usûl 87/67
ehl-i vefâ 16/2/4, 87/79
ehl-i yakîn 87/207
ehlin 5/60
ehline 43/5, 50/18, 51/1, 58/4, 65/6, 88/147
ehlini 1/22
ehlinüñ 19/11, 40/8
ehlü'l-lâha 53/9
'ındehu 25/11, 41/3
'ıyâl-i 'Alî 11/6/5
'-i Kur'ân 9/7
'İbâd 24/46, 85/68
'ibâdet 15/6/6, 87/29, 88/55
'ibâretdür 83/6
'îd 83/43
'ikâb 11/9/3
'ilm 16/2/2, 21/7, 22/15, 24/8, 25/14, 30/2, 49/5, 87/181, 88/23
'İlme 13/3/6, 15/3/1, 16/5/5, 17/66, 19/9, 42/5, 83/6
'ilme'l-kitâb 25/11, 41/3
'ilme'l-yakîn-i Mustafâ 88/34
'ilm-i evvelîn 84/5
'ilm-i hakîkat 12/2/7
'İlm-i hakîkatüñ 46/9, 46/9
'İlm-i ledün'den 50/4
'ilm-i ledünnî 12/2/1, 13/5/5
'ilm-i ledünni 59/6
'ilm-i selûbinden 12/2/1
'ilmilendür 49/9
'ilmin 2/5
'ilminde 17/14
'ilmine 44/20, 57/3, 59/13, 84/8
'ilmini 58/5
'ilminüñ 17/32, 2/7, 43/10, 56/7, 56/7
'İlmiyle 14/1/4
'ilmüñe 51/5
eimme 87/236
eimme-i pâk 37/3
'inâyet 12/1/6, 16/6/1, 36/7
'inâyetler 3/27
'inâyetlerine 2/15
'inde'llâh 17/73
'irfân 16/2/2, 41/8, 87/4
'Îsâ 11/2/4
'ismetine 72/2
'îyn R 93, 5/57
'izz 32/10, 36/8, 5/20, 5/53, 64/12, 76/5
'izzet 2/14, 28/1, 34/11, 86/29, 87/132, 88/194, 88/77

ʿizzet-i nûr 72/8
ʿizzetlü 87/143
ʿİzzetüñ 20/14
ejder 55/13
ejdere 87/196
ejderhâ 24/37
ejderi 26/7, 32/5
ekâlim 20/20
Ekber'i 26/4
ekmel 17/51, 24/3, 44/23
Ekmel-i insân 13/4/6, 21/9
ekrem 17/25, 53/1, 7/6/2
ekremdür 11/2/5
Eksiklüğümüze 86/73
el 20/15, 4/1, 83/39, 84/42, 86/71, 87/160, 88/58
Elâ 17/1
ʿlâ 2/7, 36/1, 53/18
elçi 88/38
elden 20/23
ele 12/6/2, 85/8, 86/64, 89/22
el-ʿAsker'üñ 89/11
elem 66/5
elest 17/42
elfâz 87/71
el-hak 16/6/4, 38/4
elhamdülillâh 38/3
Elhamdüli'l-lâh 60/1, 88/74
elhân 14/4/7
eli 52/14, 87/81
Elif 14/2/5, 18/1, 18/28, 3/1, 3/28, 83/10
elîf 83/5, 83/8
elifdür 83/7
eliften 83/4
elin 88/89
elinde 43/19, 51/11, 55/13, 7/12/5, 85/19, 88/118
elindedür 23/5
elinden 14/8/6, 43/20, 60/3, 83/46, 88/30
eline 15/5/5, 83/31, 85/12, 85/29, 85/39, 88/142, 88/38
elini 83/31, 88/142, 88/75
elinüñ 4/1
eliyle 2/8
el-kıssa 88/65
elleri 17/68, 24/31
Ellerinde 85/73
ellerine 89/43
ellezî 17/28
El-minnet-i lillâh 81/1
eltâf-ı Kird-gâr 82/1
elümde 12/5/9
Elüme 87/152
elüñde 54/1, 58/10, 85/62
elüñden 12/3/3, 88/79
Elvedâʿ 88/50
emân 22/23
emânet 88/150
emced 7/6/2
emîm 87/80
emîn 11/1/7, 11/5/3, 20/8, 22/14, 45/11, 64/8, 76/20, 83/42, 84/4, 87/137, 87/207, 89/19
Emîn-i dîn-i Muhammed 26/2
emîr 21/15, 46/19, 46/19, 46/3
Emîre'l-Mü'minîn 20/9
emîr-i divân-ı mahşerdür 30/4
emîr-i ʿâlem-i gayb 11/3/5
Emîr-i ʿarşı 2/31
emîr-i hûb-sûret 87/206
emîr-i innemâ'dur 12/8/1
emîr-i ins 54/12
emîr-i küll-i emîr 11/1/6
emîr-i muʿteber 57/1, 58/4
emîr-i muhterem 50/7
Emîr-i mülk-i selûbin 22/2
emîr-i nahl 27/5, 43/14
emîr-i pişvâ 50/3
emîr-i ravza-i huld-ı berîn 54/4
emîr-i reh-nümâ 88/8
emîr-i reh-nümâ-yı evvelîn 6/9
emîr-i saff-şiken 70/26
Emîr-i Sidre 22/7, 52/8
emîr-i sidre-i sultân-ı innemâ 31/1
emîr-i şâh-ı sermed 86/4
Emîri 36/5
Emîr-i taht-ı vilâyet 51/2
emîr-i Zü'l-minen 50/1
emîridür 19/14
emîrü'l-mü'minîn R 99, 54/8, 58/1, 87/157, 87/190, 87/7
Emîrü'l-nahl 54/8
emn 22/23
emr 5/78, 86/17, 87/200, 88/113, 88/115, 88/160, 88/26, 88/32, 88/43, 88/90, 89/41
emr-i emîr-i muʿteber 88/152
emri 1/8
emrin 87/63
emrinden 89/40
emrine 1/12, 1/12, 1/6, 13/5/7
Emriñe 16/3/2, 17/75, 3/3, 36/5, 39/3, 4/4, 47/8, 5/33, 58/16, 88/24
emrinüñ 19/10, 83/38
emriyle 1/28, 12/2/5, 53/2
Emrüñe 32/1, 89/15
Emrüñle 14/4/4
emsâli 84/10
emse 84/4
emûr-i kerrâr 86/48
emvât 13/2/2
emzirdi 43/10
en 21/11
Eñ 86/4, 87/119
enâr 87/51
Enbiyâ 11/9/7, 5/36, 5/43, 70/1, 70/7, 76/16, 83/18, 87/227, 87/87, 87/56, 22/21, 88/191

Enbiyâdan 5/34
enbiyânuñ 17/58, 17/8, 19/1, 40/6, 5/6, 87/31, 57/4
enbiyâya 17/59, 55/5, 7/6/4
enbiyâ-yı mürselîn 87/88
encümende 17/63
encüm-i ahter 44/13
encüm-i hâdi 24/12
encümîn 54/11
end R 95
ender R 97, 15/3/4, 16/1/5, 16/3/5, 49/2, 49/2, 50/17, 61/20, 61/4, 64/11, 70/6, 70/6, 85/45, 87/21, 88/1, 88/1
Ene'l 14/7/4
enfâs 5/26
enfâsından 5/25
engûr 87/51, 87/4
engübîn 84/4
Engüşterini 24/30
enîn 5/31
envâr 5/25
envâr-ı cemâli 81/5
envâr-ı îmân 41/1
envâr-ı innemâ 29/4, 44/17
enver 12/5/6, 44/2
enverdür 11/8/5, 30/3
envereyn 66/7
enveri 32/3, 46/2, 46/2
ʿoldı 12/4/7
ʿÖmr 88/73
ʿömr-i nâzenînüñi 48/8
ʿömri 80/18, 83/6
ʿÖmrinde 24/23
ʿömrinüñ 12/4/5, 87/31
ʿÖmrüñ 34/6
ʿömrüñe 23/19
ʿömrüñi 24/52
ʿözr 81/4, 86/74
ʿözrini 4/5
ʿözrüñ 5/67
erbâb-ı ʿayân 5/68
erbâb-ı ʿukûl 39/2
erbâb-ı tarîkuñ 79/3
erbâbü't-tekânuñ 54/13
Erden 14/1/5
erenler 19/5, 32/1, 63/10
erhâm-ı temîz 87/20
eri 28/8, 46/14, 46/14
erî 63/6, 84/17, 84/9, 87/142, 87/57, 89/24, 89/50
eriden 17/20
erine 30/6, 86/17
erkân 22/9
erkânıdur 19/20
erleri 50/19
er-rahîmdedür 83/10
Er-Reşîd 88/16
er-Rızâ 49/17
ervâh 5/26
esâs-ı hubb-ı ʿAlî 11/2/8
esâsın 15/5/5, 7/5/3
esâsını 82/2
esbâb 88/44
esdi 16/7/3
ese 79/8
Esed 1/21, 43/13, 87/113, 87/74
Esedalllâh'dur 13/6/1
Esed'de 87/27
Esedu'l-lah 11/5/7
Esedu'llâh 22/13
Esedu'l-lâh 42/4, 48/8
Esedu'llâh'dur 13/1/1, 13/1/1, 13/1/2, 13/1/3, 13/1/4, 13/1/5, 13/1/6, 13/2/1, 13/2/1, 13/2/2, 13/2/3, 13/2/4, 13/2/5, 13/2/6, 13/2/7, 13/3/1, 13/3/1, 13/3/2, 13/3/3, 13/3/4, 13/3/5, 13/3/6
Esedu'llahdur 13/3/7, 13/4/1, 13/4/1, 13/4/2, 13/4/2, 13/4/3, 87/115, 13/4/3, 13/4/4, 13/4/4, 13/4/5, 13/4/5, 13/4/6, 13/4/6, 13/4/7, 13/4/7, 13/5/1, 13/5/2, 13/5/3, 13/5/4, 13/5/5, 13/5/6, 13/5/7, 13/6/1, 13/6/2, 13/6/3, 13/6/4, 13/6/5, 13/7/1, 13/7/1, 13/7/2, 13/7/3, 13/7/4, 13/7/5, 13/7/6
Esedu'llah'dur 18/5
Esedu'llâh-ı Hâşimî 24/2
Esedu'l-lah-ı Zü'l-ʿalâ 31/6
eser 16/2/3, 18/27, 87/10
eserden 28/5
eser-i kudûm 78/3
eser-i nûr 15/5/1
eseri 28/4
esîr 43/22
esîr-i kafes 71/2
esmâ 12/7/5, 14/3/4
esmâdur 83/20
esmâsın 43/15
esmeyince 7/1/2
esrâ'da 17/28
esrâ'nuñ 41/8
esrâr 11/3/8, 5/25, 5/26, 83/19
esrâr-ı maʿânî 29/3
esrârın 42/12
Es-selâm R 91, R 91, 6/1, 85/28
Esselâmu'l-lâh 70/1, 70/10, 70/10, 70/11, 70/11, 70/12, 70/12, 70/13, 70/13, 70/14, 70/16, 70/16, 70/17, 70/18, 70/18, 70/19, 70/19, 70/2, 70/2, 70/20, 70/20, 70/21, 70/21, 70/22, 70/22, 49/6, 70/23, 70/23, 70/24, 70/24, 70/25, 70/25, 70/26, 70/26, 70/27, 70/27, 70/28, 70/28, 70/29, 70/29, 70/3, 70/3, 70/30, 70/30, 70/31, 70/31, 70/32, 70/32, 70/33, 70/33, 70/34, 70/34, 70/35, 70/35, 70/36, 70/36, 70/37, 70/37, 70/38, 70/38, 70/39, 70/39, 70/4, 70/4, 70/40, 70/5, 70/6, 70/6, 70/7, 70/7, 70/8, 70/8, 70/9, 70/9, 87/127
est 90/5
eşcâr 2/26
eşcârı 2/23
Eşhedü 87/119
Eşiği 5/72
eşiğidür 66/6
eşiğinde 22/24, 38/5, 73/5

Eşiğine 20/3, 35/9, 67/3, 78/7, 80/14, 81/8, 85/27
eşiğini 67/7
eşiğüñ 76/24
eşiğüñde 7/12/6
eşiğüñe 76/27, 79/9, 24/36
eşk-i her 73/4
eşrefe'l-ümem 66/1
eşref-i cümle-i rüsülsün 7/2/4
eşref'ü'r-rüsul 2/35
eşyâ 1/7, 11/8/9, 12/3/6, 12/3/9, 15/2/7, 16/3/1, 17/3, 18/4, 2/25, 2/9, 22/9, 25/10, 3/9, 55/19, 7/10/7, 7/2/1
eşyâda 53/5
eşyâdan 11/5/4, 20/16, 6/13
eşyâdur 3/7
etâ' 17/21
etâ 19/6, 21/3, 24/17, 24/5, 25/12, 31/5, 44/4, 49/6, 54/2, 58/1, 61/10, 70/20, 70/25
etâ'da 27/3
etâ'dur 12/5/4, 12/8/1, 29/3, 55/3
etâ'nuñ 43/2
etâ'ya 52/3
etbâʿına 88/43
eteğin 12/3/3
etkıyâ 70/15
etkıyânuñ 19/2, R 95, 50/12
etvâf-ı der-i heftâd-dü 81/2
ʿubûr 11/7/6, 88/56
ʿukbâda 20/18
ʿukûl 2/3, 3/12, 32/4
ʿukûl-ı ʿavâm 51/5
ʿulûm 11/3/6, 44/1
ʿulûmına 32/4
ʿulü'l-elbâb 11/2/3
ʿummâna 81/7
ʿunsur 14/4/5
ʿurûcın 6/7
ʿurve-i vuskâ 24/14
ʿUrvetü'l-vüskâ 88/33
ʿUtâridle 1/24
ʿuzr-i hûş 61/21
evde 85/28, 89/20
evi 19/12, 55/1
evin 52/17, 63/9
evinde 69/5
evine 14/1/1, 85/13, 85/32, 85/47, 87/203, 88/121
evini 2/37
evlâd 2/40
evlâd-ı Ahmed'den 88/195
Evlâd-ı Muhammed'de 35/5
evlâd-ı Muhammed'dür 84/28
evlâd-ı muhterem 66/1
evlâd-ı Mustafâ 80/15
Evlâd-ı Mustafâ'dan 29/12
evlâd-ı mutahharum 87/151
evlâd-ı Nebî 84/38
evlâd-ı peyâmber 17/69
Evlâd-ı tayyibîndür 56/17, 56/17
evlâdına R 97, 43/29
evlâdınuñ 70/40
evlâduñ 28/12, 87/46
evliyâ 13/2/7, 15/2/6, 31/15, 43/12, 58/5, 76/3, 85/37, 87/122, 87/227, 87/230, 87/64, 88/191
evliyâdur 12/8/2, 43/27
evliyânuñ 17/58, 17/8, 19/1, 43/4, 5/6, 50/10, 50/12, 57/4, 83/18
Evliyânuñdur 40/6
evliyâya 12/4/3, 12/4/6, 17/59, 55/5, 7/6/4
evliyâ-yı rûz-gâr 87/29
Evrâd-ı ekâbir-i selefdür 12/4/8
evsâfın 59/9
Evsâfını 50/23
evsâfuñı 51/10
evsıyâ 88/191
Evvel 1/3, 2/13, 23/2, 24/1, 29/1, 3/1, 30/1, 43/17, 43/7, 48/9, 84/3, 87/86
Evvelâ 83/14
evveli 13/1/2, 70/17
evvelidür 14/1/8, 14/2/8, 14/3/9, 14/4/8, 14/5/8, 14/6/8, 14/7/7, 14/8/8
evvelîn 20/30
evveline 15/4/3
Evvelînüñ 13/1/2
ey 46/12, 46/7
eyvâna 33/4
eyyâmın 88/74
ezber 12/7/9, 7/4/7
ezberdür 11/8/4
ez-devlet-i ân 90/2
ez-dil 21/20
ezel 4/3, 50/17, 50/2, 87/86
ezelden 37/1, 81/8
ezelî 14/2/3, 14/8/2
ezelîden 2/28
Ezhedi 15/6/7
ez-sırât R 93
fâʿil 59/1
Fâʿilât 5/81, 84/44
fâʿil-i mutlak 17/37
Fahr 80/17
fahri 19/9
Fahruñ 82/11
fakîr 43/21
fakr 23/12
falân 88/113, 72/4, 87/100, 87/102, 87/18, 87/208, 87/29, 88/55, 88/63
fâl-ı ʿAlî 11/6/9
fâlikü'l-esbâh 26/1
fân 22/10
fânî 16/7/1
fânidür 19/18
fârıg 64/7
fark 7/9/6
farkıñda 70/25
farz 5/17
fasîh 87/115, 87/71
fâş 17/23, 7/11/7, 85/39, 88/153
Fâtıma 17/69, 22/17, 49/11, 72/2, 86/54, 87/116, 87/232, 87/27, 87/74, 87/79, 87/82
Fâtıma'dan 87/93

Fâtıma'dur 74/3, 83/9, 13/5/1
Fâtıma-ı hayrü'n-nisâ 70/32
Fâtihâdandur 83/1
fâzıl 16/5/1
fazileti 9/6
Fazl 23/10, 59/12
Fazl-ı Bismillâhirrahmânirrahîm 87/1
fazl-ı Nakî'ye 20/24
Fazl-ı Nebî 15/1/5
Fâzlı 2/7
fazlıdur 2/7
Fazlında 14/1/6, 13/7/2
fazlıyla 20/6, 87/48
fazluñ 14/3/2
Fe 18/20, 3/20
fedâ 15/4/4, 19/17, 20/19, 28/10, 30/14, 32/10, 35/6, 37/2, 44/24, 48/9, 49/13, 5/70, 70/40, 74/7, 8/1, 85/66, 9/1
fedâdur 11/6/5
Fedâ-yı hâk-pây-ı ʿAskerî'yem 47/7
fe'dhulü 76/17
feʿâl 3/29
fehm 12/2/6
fekân 13/2/4, 15/1/1, 50/14, 7/7/1
fekâna 56/2, 56/2, 70/15
fekâne 12/3/8
fekân'ı 12/6/6, 16/7/3
fekân'uñ 12/1/10, 12/2/10
fekânuñ 12/3/10, 12/4/9, 12/5/10, 12/6/10, 12/7/10, 12/8/10, 17/13, 49/12, 7/11/5
feleğe 76/18
felek R 97, 13/5/3, 14/4/4, 19/15, 20/1, 25/6, 3/4, 50/13
felekde 80/9
felekden 35/2
felek-i kün 13/2/4
felekle 1/10
fen 21/7, 70/5
Fenâ 22/10, 69/4, 71/6
fenâdur 18/20, 3/20
ferahnâk 7/3/6
Ferdâ 23/14, 23/28, 52/19
ferʿüñ 44/7, 44/22, 51/6, 57/5
Fer-hayâdur 43/12
ferhunde-fâl 87/40
ferhundesi 5/69
ferî 10/9
fermân 1/6, 17/75, 22/20, 32/1, 36/5, 7/12/5
fermân-beriyem 47/8
fermândur 3/3, 58/16
fermânıdur 19/10
fermânına 13/5/7
fermânında 20/26
ferseng 86/19
ferş R 91, 13/2/4, 19/15, 20/30, 42/3
feryâd 88/45
fesâd 24/23
fesâhât 84/9
fesâhat 87/141
fesâne 16/6/4
fesânesi 78/2
feşâr 88/82
fetâ 12/6/6, 18/28, 19/10, 21/3, 24/5, 24/8, 25/12, 28/1, 31/10, 31/5, 43/9, 43/9, 56/6, 58/1, 53/11, 61/10, 64/15, 64/6, 76/4, 84/6
fetâ'dur 49/10
Feth 12/6/6, 14/2/6, 23/43, 24/25, 33/3, 43/3, 54/1, 56/8, 56/8, 59/7, 82/5, 89/51
feth-i bâb R 104, 87/95
fettâh 18/5
fevc-i Hâric'i 23/14
feyekûn 22/1
fezâ 31/11
fezâsına 7/11/7
fırkana 5/56
fırsat 89/8
Fısk 24/23
fi 3/29
fiʿli 2/4
figân 87/57, 88/45
fih 3/28
fihâ 2/30
fikr 50/23, 87/30
Fikre 5/53
fikr-i hâleti 23/38
fikr-i hâl-i tâife-i dil-figâr 23/37
fikr-i ilâc-ı humâr 23/5
fikri 44/10
fi'l-ʿarasât 18/29
fırâk 11/6/3, 43/14, 75/9
fırâz-ı heft-eyvân 22/18
Firdevs'e 78/5
Firdevs-i aʿlâ'dur 44/12
Fitne-i Me'mûn 79/12
Fitneler 88/94, 88/90
fitrâkine 5/4
fi'z-zulümât 11/9/4
fûne 39/1
Furkân 44/11, 9/2
Furkânı'dur 19/5
fuzûl 39/6, 89/6
Fükûr 2/3
fürûʿı 27/1
fürûğ 88/1
Füzûn-ı şerh 45/3, 14/8/5, 53/17, 59/1, 88/117
gaffârü'z-zünûb 3/19
gâfil 86/65
gaflet 71/6
gafûr 87/16
Gâh 11/3/5, 88/68, 88/153, 88/157, 89/33
gâib 87/139, 89/26
galat 88/176
gâlib 87/171
gâlibest 13/1/8, 13/2/9, 13/4/9
gâliyesinden 80/10, 11/6/3, 28/9, 41/9, 48/10, 60/13, 15/1/5, 62/7, 64/7, 66/2, 67/8
gam 86/27, 88/58
gamdan 37/4
gam-gîn 64/7
gam-hâr 74/3
gamuñla 75/6, 79/11
ganî 2/19, 3/11
ganîmet 86/65, 86/69

gâr 87/186
gâra 87/186
garb 15/3/6, 22/3, 54/8
garba 89/37
garbına 5/56
gark 14/7/5, 8/4
gark-ı hûn 24/36
gavgâ 52/10
gayb 20/12, 85/34, 88/2, 13/1/2
gâyet 13/1/2
gâyibden 87/51
gayn 18/19, 3/19
gayra 38/9
gayret 18/19
gayr-ı ʿAlî 18/3
gayrı R 96, 15/1/8, 15/2/8, 15/3/7, 15/4/7, 15/5/8
gayr-ı şâh-ı kadîm 18/29, 3/17, 5/14, 84/38, 86/16
gayrıdan 63/9
gayrını 3/18, 87/237
gayruñ 78/2, 87/145
gazâ 64/14
gazâ-yı ʿAnter'i 50/11
gazâyı 86/4
gâzi-i künende-i Hayber 27/4
gâzi-i şehr-i Selâsil 17/66
gâzîleri 86/11
gedâ 76/27
gedâ 15/4/5, 2/19, 24/28, 24/33, 88/97
gedâya 24/30
Gehî 2/20, 2/21, 2/22, 2/23, 2/24
genc-i nihân 23/1, 89/45
Genc-i nihânî 13/5/1
genc-i pür-güher 23/43
gencine 44/2
Gencîne-i ʿulûm 76/4
gencine-i hilm 70/18
gencîne-i zemîn 82/5
gerdân 14/4/4, 50/13
gerd-i hâkimi 23/39
gerdîşdedür 1/13
gerdündesi 3/4
Gevher 13/5/4
gevherdür 30/11
gevhere 22/8, 79/12
Gevher-i zât 79/12
gezen 12/6/2
gıdâ 24/32
gılmân 3/5, 83/45
gınâ 14/1/6
Gice 1/13, 11/8/9, 11/9/5, 24/26, 5/37
gicede 7/10/5
gicesi 87/99
gide 83/36
gizlü 84/22, 88/153, 88/40
göğe 1/15, 1/22
göği 1/24
göğinde 1/26
göğinüñ 40/7
gök 5/21, 88/147
gökde 1/16, 1/18
gökden 1/20
gökler 1/8, 5/60
göklerde 77/7
Göklere 14/7/5
Gökyüzinde 84/39
gölgesi 84/13
Gönder 23/14
gönderdi 22/19, 8/5, 88/109
gönderür 88/110
gönli 19/12, 69/5, 88/20
Gönlüm 14/1/1, 14/8/4, 32/7, 34/10, 47/3
Gönlümde 56/13, 56/13
gönlüñde R 92
gönlüñi 64/7
gönül 11/5/9, 14/1/4, 35/6, 38/10, 55/1, 63/9, 8/2
gönülde 11/2/8, 11/5/5, 62/2, 69/2
gönülden 46/16, 46/16, 5/25
görklü 87/139
göz 11/4/5, 7/3/2, 86/52
gözden 14/5/2, 77/11, 89/32
gözi 13/2/6, 24/31, 3/12, 84/18
gözin 11/3/1, 13/1/6, 87/146
gözinden 16/5/4, 22/12, 5/33, 75/7, 87/97
gözine 45/4, 49/14
gözinüñ 47/9
göziyle 20/24
gözlerde 5/80
gözlerden 88/186
gözlerin 87/145, 87/152
gözlerüñ 13/5/2, 2/28
gözlü 84/22
gözlüdür 5/44
gubâr-ı pâyı 77/11
gubâruñ 78/3
gulâm 25/18
gulâm-ı âl-i ʿâbâ 11/4/4
gulâm-ı âl-i ʿabâ 52/20
gulâm-ı âl-i Hayder 12/5/1
gulâm-ı Caʿfer'dür 11/8/3
gulâm-ı ʿAskerî 57/14
gulâm-ı ehl-i beyt-i Mustafâ'dur 49/21
gulâm-ı handân-ı Ahmed 64/9
gulâm-ı handân-ı Ahmed'em 47/2, 43/7, 44/6
Gulâm-ı handân-ı Hayderüñdür 17/79
gulâm-ı Hayder 11/9/6, 56/21, 56/21, 64/3
gulâm-ı Mustafâ 64/12
gulâm-ı Nebîdür 2/41, 65/4
gulâm-ı Zeyne'l-ʿİbâd 28/7
gulâmıdur 58/17
gulgule 87/56
gurûb 74/6
gurûr 23/19
gussa 67/8
gûş 3/31
gûş-ı cân 23/43
gûşuñı 86/2, 69/4
gûş-vâr 23/43
Gûyâ 50/14
gûyende-i senâdur 55/19

güher 24/33, 31/17, 44/1
gühereyn 66/7
güher-feşân 20/29, 5/78
güher-i bahr-ı maʿânî 17/29, 75/5
Güher-i bahr-i hakîkat 61/16
güher-i kemâl 76/9
güheri 32/8, 50/22
güher-i yektâdur 57/9
güherine 11/3/6
güherler 65/13, 88/49
güherüñ 53/4
gül 71/3
Gülbîñ-i gîl-i hışti 77/6
güldür 44/19
güle 1/25
Güli 17/42, 2/6
gülinüñ 43/20
gülistândur 60/5
gülistân-ı İrem-veş 89/30
gülsitânı 17/55
gülşen 3/25, 87/111
gülşen-i tahkîka 17/4
gümân 14/3/2, 14/3/8, 34/1, 60/10
gümânsız 43/18
gümrâh 83/17, 83/28
güm-râh 83/29, 29/3
gümrâhdur R 101
Gümreh 83/30, 34/2
günâhımuz 2/11, 56/6
günâhını 29/12, 67/6, 64/1
günâhuñ 64/11
güneh 23/18
güneş 87/128, 88/70
güneşi 5/13
güneşidür 2/34, 35/2
gürûhdan 28/11
Gürûh-ı enbiyâya 49/4, 55/14
gürûh-ı evliyâ 32/2
gürûh-ı mü'minîn 58/8
gürûh-ı münciyâtuñ 7/9/4
gürûh-ı şiʿât 7/5/2
Gürûh-ı 2/33
gürûhı 31/17
gürûhuñ R 98, 47/5
güvâ 72/2
güvâh 28/3, 87/148
güzâfi 23/42
güzâr 23/29, 24/40
güzer 14/2/6
güzîde 61/18, 79/11
güzîn 11/5/8, 20/16, 22/9, 25/10, 25/16, 6/13, 87/227
haber 11/6/9, 17/2, 24/41, 48/6, 73/4, 87/128, 87/133
haberden 87/203
haberdür 16/6/4, 57/12, 11/3/7, 58/14, 60/11
haber-i Mustafâ'yı 73/2
haberi 16/6/4
haberüñ 15/3/1
Habîb 87/23, 62/5, 70/37, 87/142, 88/27
Habîb-i Hak 8/4
Habîb-i Hak'dur 75/2
Habîb-i Hudâ 13/3/6
Habîb-i İlâh'a 11/2/7
Habîbi 2/32
Habîb-i Yezdân 86/57, 56/12, 56/12
Habîb-i Zü'l-Celâl 19/3
Habîb-i Zü'l-Celâl'üñ 47/1
Habîbu'l-lâh 87/12
Habîbüm'e 86/44, 7/4/3, 24/14
Habîbüm'sin 87/164
hablü'l-metîn 54/14
hac 65/8
hâcât 17/54
hacca 81/2
haccuñ 28/11
hacc-ü 76/14
hâce 12/7/3
Hâce-i Hak 43/4
Hâce-i hayrü'l-beşer 25/4
Hace-i her 5/1
Hâce-i Kamber 13/3/1, 61/12
hâce-i Kamber'dür 60/7
hâce-i kevn 25/2
hâce-i sultân-ı kamber 17/61
hâce-i şâh-ı Kamber'i 46/6
hacer 85/22
hacerden 17/60
hacere 2/24
hâcetüm 85/69
hacîl 80/10, 87/117
had 12/3/4, 33/8, 45/3
haddüñ 26/10
hadem 67/7, 88/109
hâdi 12/5/5
hâdî 44/6
Hâdidür 3/27
Hâdi-i dîn 87/6
hâdî-i sebel 61/14
hâdim 68/3
hadîs 24/43, 42/2
hâdisâtdan 76/25
hâdisâtından 62/7
Hadîs-i Ahmed-i Muhtâr 28/3
hadîs-i dil-firûz 87/112
hadîs-i lahmüke 24/41
hâdisi 49/4, 20/13
hadîsi 84/32
hadîsüñ 83/25
Hâdi-yi gümrâh 13/6/4
Hâdi-yi halk-ı cihân 87/88
hâdi-yi her 25/2
hâdi-yi sebel 87/149
hâdi-yi sübül 5/41
hâfız-ı ahkâm-ı şerʿ-i Mustafavî 22/14
hâh 61/21
Hak R 92, 11/2/5, 11/4/5, 14/7/4, 16/5/3, 17/13, 17/69, 20/13, 20/19, 26/10
hâk 28/8, 3/30, 36/8, 43/30, 47/5, 5/14, 5/18, 5/38, 5/55, 5/56, 5/74, 50/4, 55/12, 58/12, 59/14, 63/9, 64/11, 64/4, 7/3/3, 7/4/7, 7/5/2, 7/5/5, 74/11, 83/22, 83/35, 85/62, 86/59, 87/135, 87/148, 87/157, 87/188, 87/200, 87/220, 87/220, 52/17, 87/23,

88/160, 88/74, 89/28, 89/38, 9/3
Hak'a 59/13, 86/38, 87/210, 87/39
Hâkân 22/24
hâkânumuz 60/9
Hak'dan 11/2/9, 12/8/9, 14/8/1, 43/24, 44/4, 45/6, 49/16, 49/9, 51/1, 65/12, 7/3/1, 76/17, 87/31, 87/69, 88/136, 88/147
hâkden 23/4
Hak'dur 14/3/8, 43/17
hâke 79/5
Hak'ı 11/9/4, 15/1/8, 15/2/8, 15/4/7, 15/5/8, 15/6/8
hakı 24/44, 33/7, 52/18, 57/13, 76/14, 83/21, 84/25
hakıçün 12/8/2, 20/31, 22/17, 55/17, 58/13, 59/14
hakında 31/10
Hâk-i abir 77/6, 83/5
hâk-i dergehüñ 76/15
hâk-i derîyem 47/4
hâk-i diyârından 79/5
Hâk-i kademüñden 7/8/4
Hâk-i pâyı 5/75
hâki 24/33, 15/6/1, 17/27, 3/1, 40/4, 17/35, 87/1, 17/5
hakîkat R 100, R 91, 28/8, 38/8, 41/8, 47/4, 49/16, 5/19
hakîkatde 28/3
Hakîkat-i dil 51/8
hakikat-i hâl 14/5/7
Hakîkati 2/38
hakîkatin 34/4
hakîkatini 42/10
hakikatüñ 14/1/7, 14/4/7
hakîkatüñ 48/2
Hakîm 2/30
hâkim 30/5, 83/1, 87/129
hâkine 5/4
Hakk'a 11/1/4, 12/7/5, 13/5/2, 25/17, 7/4/1, 83/30, 87/114, 87/192, 87/193, 87/75, 88/55
hakka'l-yakîn 88/17
Hakka'l-yakîne 70/8
hakk-ı cümle 87/243, 87/88
hakkı 11/9/6
Hakk'ı 13/5/2, 83/30, 87/89, 87/90, 88/191, 88/191, 88/192, 88/192, 88/193, 88/193, 88/194, 88/194
hakkıçün 19/11, 53/17, 87/87
Hakkında 12/6/5, 20/21, 20/28, 28/1, 34/2, 56/6, 56/6, 9/4
hakku'l 20/15
Hakk'uñ 19/5, 24/1, 28/2, 44/11, 50/9, 56/15, 56/15, 69/4, 79/13, 87/103, 87/147, 87/150
hâk-pâyı 49/14
hâk-pâyını 80/8, 20/4, 5/61
Hâk-pây-i ʿAliyy-i Musâ 11/8/5
Hâk-pâyuñ 87/156
hâk-sâr 23/39
Hak'uñ 1/28, 14/1/6, 14/6/1, 30/9
hâküñ 82/7
hal R 102, 85/2, 43/5, 7/10/7, 88/22, 86/23
Hâl 1/7
halaktü'l-eflâk 7/11/8, 7/4/8, 7/8/8
halef 84/23
hâlet-i nez'üñde 64/8, 7/4/1
hâlık-ı ʿâlem 44/16
hâlıkı 50/9
Hâl-i mevlûd-ı ʿAlî 87/176
hâl-i Muhammed'e 10/9
hâlî 54/16
hâli 88/63, 89/35
halîfe 1/4, 89/12, 89/9
Halîfe-i harem-i Mekke 22/3
halîfe-i zamân 39/7
hâlik 43/7, 87/109, 87/156, 87/240
halik-i ʿarş-ı mecîd 87/63
hâlik-i her 13/3/3
Halik-i perverdigâr 1/16
hâlik-i perverdigâr 88/59
Hâlik-i yektâ 2/1, 79/4, 87/145, 87/153, 88/142
Halik'üñ 13/5/4
Halîl 87/90
hâlimi 82/9
hâlini 88/139
halk 17/60
Halka 85/60, 87/102, 87/112, 87/121, 87/32, 87/96, 88/12
halk-ı cihân 12/2/2, 16/3/2, 76/15, 88/100
halk-ı cihâna 42/15
halk-ı cihândan 73/10
Halk-ı cihânı 13/5/7
Halk-ı cihânuñ 50/16
Halk-ı dü 16/5/1
Halk-ı ʿâlem 88/21, 88/97
halk-ı kâinâtdur 72/6
halk-ı müktedâ 10/3
halkı 11/5/8
halkına 22/16, 52/18, 76/8
halkınuñ 46/17
halkuñ 50/9, 87/97
Hall 12/5/7, 17/43, 4/6, 50/5
Hallâk-ı ins 24/42
hallâl-ı cümle 54/6
Hallâl-ı ʿukûd-ı müşkilâtuñ 7/9/1
hallâl-ı gehî 15/6/1
hallâl-i cümle 3/8, 87/172
hallâl-i her 59/4
Hallâl-i müşkilât 31/7
Halline 14/2/7
hâlüñi 87/191
halvete 88/133
halvetinde 5/53
hamâyıl 64/4
hamd 12/3/6, 24/1

hamdine 12/6/8
hamdini 55/19
Hamdülillâh 90/2
hâme 17/9
Hâme-i kudret 11/1/8
Hamel 1/19, 44/7
hâmil 16/5/5, 17/66
Hâmile 87/74
hamîr 85/29, 88/67
hamle 24/25
hamr 24/23
hamrı 4/6
Hamza 87/214, 85/45, 85/57, 85/58, 85/59, 85/61
Han 12/3/3
hâna 81/1
Hanbel 87/240
hançer-i bürrân 75/11
hançeriyem 47/9
hândân 80/17, 85/67
hândur 35/6
Hânedân-ı Ahmed'üñ 5/69, 85/68, 85/69, 85/70
hânıdur 19/1, 40/8
Hanîfe'dür 87/239
Hannânumuz 60/4
hânsın 51/9
hanuñ 48/7
hâr 23/20, 7/3/5, 71/3
harâb 12/2/4, 15/5/5, 2/37, 24/27, 7/5/3
harâbâddan 19/19
harâc 88/80
harâm 16/4/1, 24/23
hârâmî 14/6/5
harbî 15/5/2, 39/6
harbüke 15/5/2, 39/6
Harc 12/4/5, 24/52, 48/8, 88/80
harem 15/2/6
hareminde 88/111
harf 2/6, 83/6
harf-i bismillâhdur 83/5
harf-i hablu'llâha 17/34, 17/72
harf-i Yâ 25/8
harfine 14/8/1
harfüñ 83/18
harfü'r-rahîm 83/10
Hâric-i defter 33/5
hâric-i melʿûn 36/9
Hâricî 12/6/7, 34/4
Hâricî'den 89/38
hâricî-efgen 22/3
Hâricîler 47/9, 82/3
harîm-i hürmet-i Kâzım'a 20/21
harîmüñden 6/6
harîr 87/117
Hârûn 24/41, 88/16
Hârûn-ı dûn 88/13
Hârûn'ı 87/154
hâs R 91
Hasan 10/3, 11/6/8
Hasan'dur 38/3
Hasan-ı müctebâ 21/11
Hasan-ı müctebâ'yı 73/3
Hasanü'l-müctebâ 65/3
hasât 5/31
hasb-i hâl 87/196
hasb-i neseb 8/7
hasdur R 91
hasenât 11/9/8, 15/6/3
hâsı 84/13
hâsıl 17/14, 64/4
hasîs 34/3, 71/3
hasîs-i ednâ 16/3/4
hasîs-i mühre-fürûş 51/6
haslet-i her 84/1, 17/54
hasn-i hasîn 20/25
hasretâ 88/48
hasretden 11/6/3
hasta 76/24
hastalar 88/66
hastaya 24/20
hâşâ 57/14, 7/2/7, 8/5, 83/29, 88/175
hâşâk 7/3/5
haşem 67/7
Hâşim 87/38
Hâşim'denem 87/37
haşmetle 23/32
Haşr 13/7/6, 37/5, 74/12, 87/59
haşre 86/53
hatâ 2/11
hatâdur 7/2/7
hâtem 17/67, 5/36, 52/11, 61/4, 70/14, 87/236
Hâteme 87/226, 87/229
hâtem-i enbiyâ 7/6/3
hâtem-i mührin 85/30
hâtem-i nokta-i nübüvvet 7/7/2
Hâtem-i peygamberân 25/2
hatîat 7/5/6
Hatîb-i minber-i ʿilm-i ledünni 22/16
hatîbi 14/4/7
hâtifden 87/163, 87/80
hâtif-i gayb'dan 12/2/9
hatm 6/4
hatt-ı celî 11/1/8
hatt-ı Rızâ 76/22
hâtûn 85/1, 85/42
hâtun 85/66, 87/128
hâtuna 87/138
Hâtun'uñ 87/25
havâ R 93
havâdisden 87/66, 49/18, 50/20, 54/13
havâdisinden 28/9
havâriyinüñ 77/10
havrâ-yı cinândur 68/3
Havvâ'dur 87/143, 85/11
hayâ 11/4/7, 85/26, 11/6/7, 85/54, 15/4/6, 85/65, 40/3, 49/9, 57/7, 87/45, 70/18, 88/121
hayâda 79/1, 88/137
hayâl 23/32, 88/179
hayât 18/6, 88/45, 3/6, 88/64, 6/14, 89/29
hayâta 7/9/2, 89/33, 89/3, 89/52
hayât-ı câvid 14/8/2
hayât-ı câvidân 3/32
hayât-ı câvidânî 16/7/2
hayât-ı sermedi 41/6
hayât-u 83/47
Hayber'i 50/11
Haydar R 96
Haydar'a 23/6
Haydar'dan 36/7
Haydar'dur 19/9, 85/34, 56/9, 87/8, 56/9, 88/60

Haydar-ı Hayber-figen 21/7
Haydar-ı kerrâr R 102
Haydar-ı Kerrârdur R 94, 12/3/10
Haydar-ı yegâne 55/8, 12/5/10
Haydar'uñ 83/46, 12/7/10
Hayder 11/5/3, 12/8/9, 12/2/6, 14/6/3, 12/7/1, 17/49, 12/7/1, 30/12, 12/8/1, 87/242, 13/3/1
Hayder'den 12/1/6
Hayder'dür 11/8/1, 14/6/2, 12/1/10, 12/2/10, 12/3/10
Hayder'e 11/5/5
Hayder-ı yegâne 56/1
Hayder-i Hayber-figen 57/6
Hayder-i Hayber-güşâ 25/14, 88/147
Hayder-i kerrâr R 99
Hayder-i kerrâra 10/2, 6/5, 64/6, 7/6/6
Hayder-i Safder 27/1
Haydarî'yem 47/1
haydur 3/6
hayfanuñ 19/18
hayl-i evsiyâ 24/46
hayli 20/5, 5/15, 85/48, 86/7
hayr 88/118
Hayrân 50/13, 81/4, 87/101
hayr-ı âl-i Mustafâ 87/123, 22/14, 25/7
hayrü'l 11/2/6, 3/4, 32/1
hayrü'-l 57/2
hayrü'l-beşer 57/2, 6/4, 87/13, 87/146
hayrü'l-enâm 61/19, 87/82, 88/36
hayrü'l-mürselîn 20/14
Hayrü'l-verâ 31/10, 70/31
hayrü'n-nisâ 72/2
hayrü'n-nisâdur 49/11
hayrü'n-nisâyı 68/3
hayrü'r-râhimîn 20/32
hayvân 84/36
Hayvân-sıfat 48/11
Hayy 1/18, 18/1
Hayy-ü 87/208
hazer 88/152
hâzık 44/20
hâzır 44/6, 59/2, 86/31, 88/76, 89/29
hazîn 20/31, 88/132
hazîne 86/76
hazîne-i ʿirfân 22/4
hazret 86/29
Hazret'e 88/145
hazrete 88/92
Hazret-i ceddüm 88/86
Hazret-i ʿÂbid 64/14
Hazret-i Hak 87/141
Hazret-i Hakk'dan 87/211
Hazret-i Kâzım 88/12
hazret-i şâh 28/10
hazretinde 11/2/5
Hazretinden 87/12
hazretine 85/2
Hazretüñde 43/32
hazretüñden 17/78
He 18/27, 3/27
heb 86/9
hebâ 24/52, 88/73
hedef 48/10, 64/12
heft 10/8
Heftâd-dü 14/3/7, 7/7/4
heftâd-ı hacc-ı ekbere 79/2
heft-âsmân 75/8, 80/11
heft-âsmânı 7/10/5
heftüm 79/10, 32/5, 52/13, 85/4
helâk 88/170
Helâli 49/11, 87/54
helâl-i Zehrâ 12/7/4
Hem 11/2/2, 11/2/2, 11/2/7, 16/8/2, 27/6
hem-dem 12/2/3, 70/31
hem-demdür 11/2/7
hem-dem-i belâ 76/23
Hemdem-i hayrü'l-verâ 25/15
Hem-dem-i hayrü'l-verâsın 58/11
hem-dem-i Rûhu'l-emîn 54/5
hemdemi 88/111
hemrâh 13/6/1
hem-râh 28/12, 83/29, 83/33
hem-râh-ı hidâyet 81/3
hem-sâye 77/2
hemtâ 20/6, 43/8
hemtâdur 53/3
hemtâsı 45/2
henüz 23/37
Hest R 93
Heşt 23/21
heştâd 87/30
heşt-çehâr 24/44
heşt-huld 24/8
hevâ 12/3/2, 24/25
hevâdan 88/161
Hevâdâr-ı Nebî 17/1
hevâya 14/5/4
heves 23/28, 71/1
heybetinden 87/55, 11/2/4, 2/29, 24/20, 51/11, 75/10, 87/15, 88/49, 9/3
hezâr 7/4/6
hezârân-der-hezârân 41/5
hezerân 78/4
Hezliyle 82/5
hıfz 89/21
Hırmen-i hânında 15/4/5
hırs 89/9
hısâl-i ʿAlî 11/6/7
Hısn 13/1/5
hısn-ı Hayber 12/2/4, 56/8, 56/8
hısn-ı Hayber'i 43/3
Hısn-ı himâyetinde 59/7
Hışm 85/22
Hışm-ı Hak'dan 88/13
Hışmıyla 12/2/4
hıtta-i şark 14/7/3
Hızır-veş 2/23, 3/32, 83/47
Hızr 41/6, 89/34

Hızr'a 14/4/3, 16/7/2, 50/4
Hızr-ı hayât-ı câvidânuñ 7/11/2
Hızrı 14/2/2
Hızr'ı 17/31, 7/9/2
hicâbından 88/187
Hicesi 11/8/4
Hicrete 89/33
hidâyet 14/5/5, 18/27, 22/25, 51/1, 78/1, 84/25
hidâyet-bahş 65/11, 88/189
hidâyete 28/12
hidâyetler 3/27
hikâyet 16/6/4
hikâyetest 23/42
hikâyet-i âl-i Muhammed 78/2
hikâyetini 23/3
hilâf 23/6, 76/21
hilâf-ı Hak 23/15
hilâle 75/9
hilʿat 5/39, 7/3/1, 7/8/5, 70/25, 87/19, 87/4
hilʿat-ı şeh-i innemâ'yı 52/3
Hilʿat-i hel 11/4/3
Hilʿat-i levlâk 25/5
Hilʿati 88/175
hilʿatin 43/2
hilm 11/2/2, 11/4/7, 11/6/7, 27/4, 43/4, 49/9, 54/7, 8/3, 88/23
hilme 16/5/5, 17/66
hilmine 84/8
himâyet 13/1/5
himmet 52/17, 6/10
himmet-i âl-i ʿAlî 15/5/6
himmet-i Bû-türâb 14/8/2
himmet-i hânende 76/8
himmeti 64/13
himmetler 62/5
Hind 7/1/4
hisâb 15/5/3
hisâb-gâhda 23/14
hisâl-i Muhammed'e 10/7
hisâr 23/22, 89/21
hisâr-ı Hayber'i 46/3, 46/3
hisârı 11/5/3
hitâb R 104, 14/8/7, 88/147
hizmet 63/10, 87/78
hizmetçün 1/26
Hizmetinde 88/112
hizmetine 86/71
hizmetkâr 88/146, 88/167
hizmetkârı 88/156
hizmetkârına 88/149
hoca 5/62
Horâsan 43/14
hoş-ʿalefdür 12/4/4
hoş-ʿayâr 23/41
hoş-güvâr 23/30
hoş-nihâd 87/192, 87/39, 87/59
Hoş-zîr-i sâye-i ʿilmüñde 76/20
Hû 17/20
hûb 14/5/1
hubb-ı Hasan 63/2
hubb-ı Hayder'i 48/11
Hubb-ı Hüseyn 23/22, 27/8, 56/13, 44/18
hubb-ı şepîr 56/13
Hubbı 82/8
Hubb-ı Zeyne'l-ʿÂbidîn 58/13
Hubbıdur 87/89
hûb-fiʿâl 85/21
hûb-rû 87/206
hûb-siyer 87/128
huceste-likâ 52/18
Hudâ 20/14, 7/2/8, 83/37, 87/32, 87/64, 88/195
Hudâ'muz 38/1
Hudâ'nuñ 17/5, 50/22, 64/13
Hudâvend-i cümle 18/7
Hudâvend-i kamu 3/7
Hudâvend-i Kerîm 1/1, 3/1
Hudây 87/223
Hudâ-yı cümle 86/43
Hudâ-yı Kerîm 2/2
Hudâ-yı müsteʿân 88/187
Hudâ'yı 73/1, 83/2
hudûd-ı merkadı 80/3
Huffâze-i ravzanuñ 76/18
Huffâzı 77/8
huld 23/21
huld-ı berîn 6/6, 73/7
huld-ı cinândur 45/5
huld-ı nâr 87/174
Hulk-ı ʿazîm 9/4
hulk-ı ʿazîmde 80/2
hulk-ı ʿazîmüñ 6/12
hulle 7/8/5
Hulleden 5/39
hulukin 5/40, 70/13
Humâr-ı hamrla 48/7
hûn 23/24
hûn-bâr 74/5
hûr 11/7/1, 13/2/5, 20/30, 3/5, 5/57, 83/45, 87/116, 87/140, 87/76
hûr-ı cennet-i Naʿîm'üñ 17/26
hûr-ı ʿîyn 20/4
hûrîlerüñ 87/127
hûrler 87/139
hurrem 86/5, 87/203
hurşîd 44/18
Hurşîde 76/7
hurşîd-i ekber 40/7
hurşid-i tâbân 5/75
Hurûf-ı ʿaynından 16/3/3
hurûf-ı lâ-yezâlî 17/35
hurûfı 83/3
Hurûs-ı ʿarş 26/9
Hûseyn 75/12
hutbe-i ʿaşk 7/10/2
Hutbe-i levlâk 5/39
hutbe-i nutk 14/3/3
hutbeyi 88/90
huyiş 88/77
Hüccet 13/4/1, 23/21
Hüccet-i Hak 87/121, 88/184

hüccet-i Hudâ 24/15
hüccet-i Hudâ'sın 76/22
hüccet-i kâtı‘ 22/15
hücceti 85/73, 87/103
Hüccetu'l-lâh 65/11
Hüccetü'l-lâh 41/4, 89/1
Hücûm-ı seyf-i siyâset-nümâsı 26/6
Hüdâvend-i kadîr 87/154
Hüdâvendim 2/42
hüdemâ 76/17
Hükm 1/12, 17/63, 40/4, 5/48, 87/150, 89/37
hükm-i esâtîr-i evvelüñ 9/2
hükm-i İlâh 87/99
hükm-i revândur 35/3
Hükmi 1/9, 68/1
hükmine 2/30, 24/28, 39/3
hükmini 80/1
Hükmiüñ 3/4
Hükmiyle 12/2/5, 53/2
hülâsa-i zât 11/9/1
hümâm 84/18, 85/56, 87/183, 88/121, 88/131, 88/137, 88/8, 89/52
hümâmeyn-i cihân 54/14
hüner 15/2/3, 25/4, 25/9, 57/4
hüner-ber-i dîn 24/16
hünsa 15/4/5
hürmet 51/15
hürmet-i hakkıçün 43/32
hürmet-i heşt 23/21
hürmet-i Hüseyn 72/3
hürmetiçün 49/20
Hüseyin 35/5
Hüseyn 11/6/8, 24/45, 31/12, 32/6, 34/8, 38/3, 42/8, 43/20, 44/18, 58/12, 65/3, 67/2, 68/4, 70/34, 74/1, 74/1, 74/10, 74/11, 74/12, 74/2, 74/3, 74/4
Hüseyn'e 10/4, 85/41
Hüseyn-i Kerbelâ 63/2, 85/45
Hüseyn-i Kerbelâ'dandur 62/2
Hüseyn'le 83/11
Hüseyn'nüñ 47/3
Hüseyn'üñ 19/11, 49/13, 85/42
hüsn 87/131
hüsn-i kemâl-i ‘Askerî 46/18, 46/18
Hüsrev 22/24, 5/43
Hüsrev-i Hayber-figen 61/19
Hüsrev-i hayrü'l-verâ 25/4, 5/72, 61/22, 76/8, 85/52
Hüsrev-i seyyâre-i semâ 24/35
Hüsrev-i valâ 57/5
Hüşâm 88/9
hüvallah 17/15
hüve'l-hüveydâ'dur 44/12
hüveydâ 7/2/1, 5/47
hüveydâdur 53/5
Irâġ 17/78, 71/3, 85/65
ırma 87/241
ırmakları 81/7
ısfâ 86/2
ıssı 28/7
i 1/24, 25/14, 87/242
ibâdet 59/2
ibâret 17/15, 88/71

ibn-i Ca‘fer'dür 42/11
ibn-i ‘Alî 88/145
ibn-i ‘ammi 17/27
İbn-i ‘amm-i Ahmed-i Muhtâr 54/7
ibn-i ‘amm-i hâtem 55/7, 57/10
ibn-i ‘amm-i Mustafâ 60/8, 19/11, 20/18, 24/45, 24/50, 31/12, 32/6, 34/8, 35/5, 35/9, 42/8, 43/19, 43/27, 44/18, 47/3, 49/12, 62/2, 67/2, 68/4
İbn-i ‘amm-i Mustafâ-yı müctebâ 61/18
ibn-i ‘amm-i Resûl 42/4
ibn-i ‘ammi 49/11
ibn-i Ebî 13/1/8, 13/2/9, 13/3/9
ibn-i Ebi 13/4/9, 13/5/9, 13/6/7, 13/7/8
ibn-i falândur 45/10
ibn-i‘amm-i Ahmed-i Muhtâr 29/6
İbrâhîm 87/90
ibtidâ 15/4/3, 24/1, 83/26, 87/135
ibtidânuñ 17/65, 17/41, 17/65
ibtidâsı 17/17, 70/33, 72/3, 73/9, 74/3, 76/26, 80/3, 85/35, 85/36, 85/38, 85/41, 88/3
İbtidâ-yı sühan 11/1/1
ibtilâ 87/69
icâbet-i da‘vât 2/17
icâzet 87/77
İctimâ‘-ı âb 20/10
i‘lâm 86/70
i‘tibâr 23/6, 88/123
i‘tizâr 23/26
İftâr 24/32, 88/4

iftihâr 23/12, 82/11, 89/11
iftihâr-ı âl-i ‘Alî 11/5/8
iftikâr 82/5
iftirâ 24/38
ihfâ 2/35
ihsâ 2/2
ihsân 14/4/1, 24/9, 36/10, 5/79, 59/3, 85/75, 9/4
ihsâna 81/1
ihsânı 3/21
ihsânına 15/4/4, 7/1/1
ihsânından 87/83
ihsânını 3/15
ihsânınuñ 18/27
ihsân-kândur 40/3
ihsânsın 51/3
İhsânuña 7/1/4, 24/14
ihtidâ 86/41, 83/11
ihtilâf 20/27
ihtirâm 87/195
ihtisâr 23/3, 23/42
ihtiyâr 14/6/6, 23/10, 23/10

ihyâ 3/10, 50/14, 52/9, 7/2/6, 87/102
ikâmetüñde 14/2/5
ikbâl 58/3
ikbâl-i müebbed 90/2
iklimine 51/3, 55/14
ikrâh 28/11
ikrâr R 101, 10/1, 16/4/1, 18/17, 22/25, 5/73, 74/11, 74/7, 87/68, 88/96
iktidâ 24/36, 43/29, 72/9, 83/34, 83/35, 85/65, 88/29, 88/93, 88/97
iktidâmuz 38/9
iktidâr 23/36, 1/15, 28/1, 3/16, 34/2, 5/22, 83/11, 85/52, 87/119, 2/41, 20/31, 49/20, 5/79, 51/15
il 88/19, 88/80
ilâh 1/23, 2/31
İlâhî 12/8/8, 17/78
İlâhi 52/20, 83/49, 85/75, 87/215, 87/241, 87/243, 88/176, 89/53
ilen 86/60
ilhâm 87/40
iline 30/5, 51/9, 52/7
ilinüñ 36/3
illâ'l-lah 87/119
ilticâ 76/25
ilticâm 87/91
ilticâsı 12/3/7
iltifât 88/99
İlyâ 43/11
İlyâ'nuñ 12/1/7
İlyâs 41/6, R 100, 14/4/4, 20/25, 20/8, 21/14, 24/38, 24/47, 24/48, 24/49, 25/18, 29/1, 44/20, 44/21, 46/13, 46/13, 49/14, 52/16, 52/18, 52/19, 53/16, 53/17, 54/11, 54/12, 55/16, 56/16, 56/16, 56/19, 58/14
imâm 10/3
imâma 88/76, 79/2
imâmdur 34/5
imâme'l-müttakîn R 99
imâmet 88/148
imâmetde 20/8
imâmeyn 54/14, 53/1
imâm-ı âdem 24/46
imâm-ı aʿzam 12/2/8
imâm-ı aʿzâm 17/73
imâm-ı bâ-kemâl 88/154, 11/3/1
imâm-ı ber-Hak 12/2/6
imâm-ı ber-tamâm 32/2, 18/23
imâm-ı bî-misâl 88/81
imâm-ı cümle 51/2, 18/7
imâm-ı cüz 61/14, 24/7, 29/9, 75/14
İmâm-ı dîn 22/13, 22/13, 74/3, 26/2, 76/5, 35/1
İmâm-ı ʿÂbidîn 44/19
imâm-ı ʿâm 88/181, 43/14
imâm-ı ʿAsker 56/19, 40/5, 46/15
imâm-ı ekber 56/1, 49/20
imâm-ı evvelîn 87/190, 52/2
imâm-ı Hak 46/15, 87/115
imâm-ı Hayder'dür 30/1, 58/14
imâm-ı heftümîn 62/5, 53/14, 55/4
imâm-ı her 22/2, 20/22, 11/8/7, 88/144
imâm-ı heştümîn 58/14
İmâm-ı hüccet-i kâim 22/23, 90/2
imâm-ı hümâm 65/3, 56/11
imâm-ı ins 87/118, 56/11
İmâm-ı kâdı-ı kuzzât-ı cümle 22/14
İmâm-ı kevn 45/1, 60/1
imâm-ı muktedâ 89/1
imâm-ı muktedâ-yı ehl-i dîn 88/6, 61/5, 83/7
imâm-ı müttakîn 85/38
imâm-ı pâk 31/13
imâm-ı pâk-ı dîn 88/128
imâm-ı pâk-i dîn 5/7, 58/4
imâm-ı pişvâ 50/18
imâm-ı pîşvâ 70/36, 59/1
imâm-ı pîşvâ-yı her 20/1, 83/46, 87/233, 88/12, 88/93
imâm-ı reh-nümâ 50/3
imâm-ı reh-nümâ-yı ehl-i dîn 88/177
imâm-ı reh-nümâ-yı râh-ı dîn 63/3
imâm-ı rûz-gâr 88/150, 40/5
imâm-ı rûzgâr 5/71, 88/190, 11/8/1, 12/2/10, 12/4/9, 12/6/10, 12/8/10, 14/6/1, 17/13, 28/6, 84/26, 24/15
imâm-ı rûz-gâr 88/183, 57/1
imâm-ı rûzigâr 5/29, 67/1
imâmı 12/1/10
imâm-ı tamâm 27/11, 44/14
imâm-ı zamânesi 78/1, 53/15
imâmıdur 58/12, 16/4/5, 85/35, 88/139, 88/75, 87/157, 13/4/2, 15/6/5, 16/2/5, 19/16, 52/19, 84/30, 87/125, 87/219, 87/89
imâmlu 87/242, 70/15
imâmuñ 66/2, 70/26, 86/13, 86/62
imâmü'l-müttakîn 58/1
imân 12/8/7
îmân 27/10, 12/4/9, 60/2, 7/1/7, 7/8/7, 12/5/10, 12/6/10, 12/7/10, 87/66, 12/8/10, 9/1
imâna 2/37
îmâna 33/1, 42/1
îmânı 62/1, 58/13
îmânıdur 19/16
îmânum 44/19
îmânumuz 60/2, 63/2, 79/1
inâd 89/39
inanup 86/36

İncîl 19/5
İncil 44/11, 87/238, 88/161
incîr 87/51
İndi 5/45
indürmezüz 79/9, 13/2/1
İnʿâmuña 7/1/4, 5/73, 74/11
infisâl 3/29
inkâr R 101, 10/2
İnnemâ 11/4/3
innemâ' 17/21, 24/17, 25/12, 44/4, 50/6, 58/2
innemâ'da 27/3, 1/6, 13/5/3, 15/1/3, 16/3/2, 16/6/2, 17/75, 3/3, 36/5, 39/3, 40/2, 45/9, 5/29, 5/33, 50/13, 58/12, 58/16, 61/3, 67/7, 7/11/6, 80/9, 87/169, 87/45, 88/24, 89/40
ins 17/49, 17/6
insan 14/2/7, 14/4/5, 35/4, 7/1/5, 84/36
insân 9/8
insânı 2/6
İnse 87/233
İnsle 25/6
inşâ 16/3/3, 2/4, 65/13, 7/2/8
intihâ 15/4/3
intihânuñ 17/65
intihâsı 17/17, 17/41, 17/65
intikâl 85/14
intikâmın 86/46
İntikâmuñ 79/15
intizâr 23/35, 23/35, 82/9
inüp 7/10/6
ir 73/7
irâdet 16/6/3
irâdetüñ 16/7/3
İsâ'dur 87/138
îsâr 75/16
isâr 82/10
isbât 2/16
isbâtına 3/2, 87/147
isgâ 7/3/6
islâh 26/3
İslâm 20/9, 59/7, 87/104
isleridür 12/5/3
ism 32/5, 7/1/1, 70/9, 83/20
İsme 13/7/5, 44/5
ism-i aʿzamdur 11/2/2
ism-i aʿzamı 16/3/3
ism-i mübâreği 7/6/1
ism-i pir 90/6
ism-i şâh 43/12
ismi 11/1/2, 5/44, 5/57, 5/74, 70/12, 87/164, 89/2
İsm-i Takî 23/32
ism-i zâtı 52/2
ism-i zâtuñ 17/41
ismidür 2/4, 87/90, 88/135
ismin 18/9, 87/165, 88/131
İsmine 14/4/5, 25/8, 45/3, 5/39, 87/23, 88/91
ismini 2/24, 2/32, 26/9, 43/11, 66/4
ismüñ 6/3
İsmüñe 7/10/2
İsnâ 24/52
issi 12/8/4, 14/4/4, 42/11, 51/15
issine 83/24
istikbâl 88/71
istikrâh 88/89
iş 83/24, 89/15
İşâret 22/10, 24/19, 24/29, 24/35, 46/3, 46/3, 86/34
İşbu 48/4
işdedür 1/13
işdür 85/21
işi 72/4, 83/23, 84/29, 85/20, 88/105, 88/20
işidende 86/5
İşidicek 86/70
İştihâ 88/127
İştikâk 87/165
işümüz 60/3
işüñ 83/24, 83/27, 83/3
itâʿat 1/12, 39/3, 5/33, 89/41
İttifâk 85/15, 86/9, 88/106
iverek 87/84
izʿaña 33/1
izhâr 16/4/5, 58/3, 74/4
izi 88/176
izinden 88/54
kabâ 11/4/3
Kâbe 5/36
kâbil 59/9
kabûl 28/11, 39/7, 84/27, 87/120, 87/244, 87/67, 88/35
kabûl-ı der-i harem 67/6
kabûl-i rahmet-i Perverdigâr 23/33
Kabûl-ü 74/11
Kaçmağa 86/67
kadd-cezâ 70/28
kaddine 43/2
kaddüñden 6/10
kaddüñe 70/25
kadem 7/3/2, 82/7, 87/84, 88/109, 88/37
kâdıdur 24/28
Kâdı-ı dîn 87/120
Kâdı-ı ins 24/7
Kâdı-ı kuzzât-ı heme 15/1/3
kâdı-ı mahşer 70/28
kâdı-i her 17/54
Kâdı-i kuzât 15/3/6
Kâdı-i müftî-i yevme'l 15/5/3
kâdı-i rûz-ı cezâ 13/3/5
Kâdir 1/18, 2/6, 44/8, 52/2
Kâdir'dür 3/21
kadr 11/9/5
kadrini 71/3
Kadrüñ 7/3/5
kadrüñi 51/6
Kaʿbe 24/24, 24/24, 7/11/4, 87/167
Kaʿbe'de 87/178
Kaʿbe'den 87/70
Kaʿbe-i Arab 66/6
Kaʿbe-i cân 61/16
Kaʿbe-i hâcât 76/3
Kaʿbe-i hakîkî 16/1/2
Kaʿbe-i safâ 76/1
Kaʿbemüz 63/1
Kaʿbe'nüñ 87/116

Kaʿbe'si 79/3
Kaʿbesidür R 103
Kaʿbe'ye 87/177, 87/84, 87/94
Kaʿbe'yi 5/51
Kaʿbından 24/24
Kâf 13/7/2
Kaf 18/21, 3/21
kafesde 26/9
kâfi 17/57
Kâfile-salâr-ı kamu 15/1/5
Kâfile-sâlâr-ı şeh-i evliyâ 71/7
Kâfir 11/5/5, 62/3, 74/9, 83/17, 86/15, 86/16, 86/35, 86/65, 86/7, 87/222, 87/223, 88/9
Kâfirden 86/46
Kâfire 13/4/2
kâfiri 17/40
kâfirler 43/20, 86/33
kâfirlere 87/218
Kâfirleri 86/53
kâfirüñ 17/20
kâfu'l-Kur'ân 17/22
Kâğıd 86/59
kahhâr 17/38, 52/2
kâhir 17/38
k'Ahmed 85/14
Kahr 11/6/4, 88/105
kahrını 89/42
Kahrıyla 12/2/4
kaht 24/32
kâ'im 17/49
kâim 68/2, 85/11, 85/26, 85/5, 87/45, 88/179, 89/52
kâ'imdür 17/18
Kâim-i dîn-i Muhammed Mustafâ 89/1
Kâim-i dîn-i Nebî 40/5
Kâim-i Hak 15/6/7
Kâim-makâm-ı Ahmed 24/11
kâinât 15/6/1, 21/5, 40/4, 5/81, 8/3, 85/3
kâinâtı 2/33
kâinâtuñ 14/2/1, 40/1
Kâl 10/9
Kala 5/52
kalan 13/1/3
kalasın 85/63
kalbe 14/1/6
kalbin 54/10
Kalbinden 7/9/7
kalem 1/9
Kâlû-belâda 69/1
kalup 14/1/5
Kamberi'nüñ 47/2
Kamberîyem 47/2
Kamçı 89/43
Kamʿ 82/2
Kamer 1/26, 2/21, 20/4, 57/7
kamerdür 42/7
kameri 48/2
kâmet-i Tûbâ-yı bülend 6/10, 85/14
kâmı 14/6/6
kâmiʿ-i erkân-ı Hayber 17/61
kâmiʿ-i Hayber 44/9
kâmiʿ-i Kalʿa-i Selâsil 12/7/7
kâmiʿ-i küfr 87/107
kâmil 12/1/1
Kâmil-i her 21/7
Kâmilî 2/8
kâmurânı 17/52
kân 11/3/6, 22/8, 86/19
kanadın 84/39
k'anda 84/5, 46/2
kand-ı nebât 79/16
kândur 35/5, 45/7
Kân-ı bahr-i ʿulûm 11/4/7
kân-ı cûd 61/16, 65/7, 70/23, 70/37
Kân-ı ʿamel 15/1/6
Kân-ı ʿatâ 15/2/2
kân-ı eshâ 89/25
kân-ı ihsân R 97, 16/2/2, 39/4, 41/2, 54/7, 57/10, 58/7, 60/8, 88/25
Kân-ı kemâl 21/12
kân-ı kerem 1/9, 15/4/1, 15/4/6, 25/7, 50/7
kân-ı lutf 24/10
kân-ı menbaʿ-i lutf 3/22
kân-ı sabr 73/6
kân-ı sehâ 14/4/1
kân-ı şecâʿat 86/12
kânı 13/5/4, 42/9
kanı 14/7/4
kân-ı takvâ 17/74
kân-ı vefâ 88/10
kânıdur 19/4
kanıdur 19/8
Kankı 87/37
K'anlar 12/8/2
kanlar 86/21
K'anlara 83/48
K'anlardan 24/44
K'anlaruñ 54/14
kanlu 23/24
kânsın 51/6
kânû 20/23
K'anuñ 22/23, 26/8
K'anuñdur 17/75, 87/173
kapu 87/85
kapudan 89/30
kapudur 19/9
Kapuñ 36/4
kapuña 16/8/4
kapunuñ 14/4/6
kapusı 19/9, 49/5
kapusın 83/15
kapusına 18/5
kapuya 89/23
kâpûyı 88/133
kapuyı 89/24
kâr 23/8, 83/42, 87/83
karâr 23/28, 87/104
kâr-dân 87/61
kardaşuñ 89/13, 89/14
kârdur 23/8
Kâr-ı dü 7/12/5
kâr-ı yâr 23/9
karışduk 81/6
karîn 50/17, 54/16
karnında 87/75
karşu 88/71
karşusına 5/18
karz 5/17
kasd 74/8, 75/14, 79/13, 88/158, 88/172, 88/4, 89/7

kasd-ı encümen-i sebze-zâr 23/20
Kasd-ı îmân 64/8
kasdına 89/8
kasem 15/2/7, 83/11, 83/4
Kâsım-ı behişt 29/7
kâsım-ı cennet 44/9
Kâsım-ı huld 25/9
kâsım-ı nâr 15/1/5, 21/6
kâsır 7/3/4
Kâsır-ı idrâk 6/12
kasîm 18/21, 87/174
Kasr-ı behişte 77/3
Kasr-ı cinânı 23/24
kassâm-ı cennet 70/27
Kassâm-ı heft 24/8
kâşif-i ʿilm-i İlâh 87/106
kâşif-i ʿilm-i lâ 7/7/4
Kâşif-i esrâr-ı Hak 54/6
kâşif-i hakâyık-ı esrâr 74/1
Kâşif-i hallâl-ı cümle 61/4
kâşif-i her 21/5
kâşif-i lev-keşef 29/3
kâşif-i sırr-ı fiʿl 12/7/5
kâşifi 17/31
katar 23/12
katʿ 20/9, 23/4
katıʿ-ı bidʿat 44/9
katıʿ-ı Lât 15/6/2
katına 85/2
kâtına 85/42, 86/71, 87/187, 87/60, 88/108, 88/95, 89/27, 89/9
katında 11/7/8, 36/8
kâtil 59/8
kâtil-i dîv-i dü-ser 57/6
Kâtil-i ʿAnter 13/3/3, 17/39, 44/8, 54/8
Kâtil-i küll-i müşrikât-ı hacîm 18/2
Kâtil-i müşrik 11/7/7
kâtil-i Zü'l-humâr 12/7/7
Katl 24/18
Katline 82/3, 88/106
katre 51/10, 81/7, 88/52
katre-i âb 11/7/8
Katre-i der 61/23
katresi 5/64, 80/12
kâvî 24/38
kavimdensin 87/37
kavl-i ʿacîb 87/71
kavli 54/14, 86/3
kavl-i yezel 24/17
kavlince 19/19
kavm 16/4/1, 23/7
kavm-i dalâl 87/205
kavm-i münciyât 83/33
kavm-i Selâsil'e 52/10
kavmi 43/13
Kavm-i tekâ 59/8
kavm-i Yezîd 88/4
kavmine 58/4
kavseyn'e 5/36
Kavs-ı Hutı 1/17
kavuşdılar 88/72
Kayd 14/5/4
kaynatdılar 88/94
Kayser 66/3
kaza 11/5/3
kazâlardan 64/10
Kazdılar 88/162
Kâzım 10/6, 12/8/4, 21/16, 27/10, 28/8, 29/10, 30/13, 31/14, 33/7, 49/17, 50/19, 51/14, 53/16, 55/16, 56/16, 56/16, 59/13, 60/11, 64/14, 65/7, 67/4, 73/6, 87/234, 88/100
Kâzım'a 38/6
Kâzım'dur 54/12
Kâzım-ı kân-ı güheri 46/15, 46/15
Kâzım'ı 62/5
Kâzımîn 20/21
Kâzım'la 68/7
Kâzım'uñ 34/9
kebût 75/8
keder 14/5/5
Kef 18/22, 3/22
kefâ 17/52, 25/12, 70/5, 88/146, 88/157
kefen 88/155, 74/5, 74/6, 74/7, 74/8, 74/9, 75/1, 75/1, 75/10, 75/11, 75/13, 75/14, 75/15, 75/16, 75/2
kelâm 11/8/9, 16/5/2, 58/2, 84/1, 87/238
kelâma 14/3/8
Kelâm-ı Hakk 44/20
kelâm-ı hûb-gazâ 86/2
kelâm-ı Hudâ 13/1/4
kelâm-ı Hudâ-yı ʿAzze 11/2/7
kelâm-ı kerâmet-fezâñdur 66/9
kelâm-ı Lâ-yezâl' 12/1/5
kelâm-ı mecîd 2/39
Kelâm-ı nâtık-ı Bârî 22/15
kelâm-ı nâtık-ı Hak 17/36, 51/4, 19/5, 50/9
kelâm-ı nâtıkı 44/11, 75/3, 75/4, 75/5, 75/6, 75/7, 75/8, 75/9, 85/48, 88/3, 88/5
kelâm-ı nâtıkî 54/2
kelâmı 14/6/7, 20/13, 7/3/6, 85/70, 86/26
kelâm-ı zât-ı kadîm 11/7/2
kelâm-ı Zü'l-celâl 58/6
kelâmın 3/31
kelâmında 25/8, 43/18, 43/30
kelâmullah 5/46
kelâmu'l-lâhdadur 83/38
kelâmuñ 20/28, 87/1
kelâmuñda 83/37
kelîm 18/23
kelime 86/37
kellâ 83/29, 88/175
kemâl 11/2/2, 22/8, 24/3, 30/12, 49/9, 87/125
kemâlâtuñda 6/12
kemâl-i ʿAlî 11/6/1
Kemâl-i künhiñ 2/3
kemâl-i maʿrifet 43/23
Kemâl-i maʿrifetde 49/15
Kemâl-i maʿrifetu'l-lâh'dadur 52/16
kemâl-i râh-ı dîn 6/4
Kemâl-i zâtını 2/28
Kemâl-i zâtuña 51/8

kemer 1/26, 23/13, 61/13
kemîn 64/8
kemîne 17/79, 20/5, 22/24, 34/11, 42/16, 46/20, 46/20, 47/3, 66/3, 72/10, 80/17, 88/112, 88/195
kemîneyüz 86/73
k'emîr-i rûz-ı cezâdur 53/12
kemislihi 48/5, 25/18, 50/22, 58/17
kemter 80/17
kemterdür 30/8, 42/16
kemtere 79/13
kemter-i kemterîn-i Kamber 12/5/2
kemteri 46/20, 46/20
kemterîn 20/27, 20/5
kemterîyem 47/3
kemterüñdür 17/79
kenâr 23/7
kenâresinde 24/29
kendine 40/2
kendü 24/32, 31/16
kendüzini 5/20, 88/186
kenz'e 49/18
kenzüñ 17/17
kenz'ün 44/2
kerâmât 17/47
kerâmet 43/3, 52/12, 88/161
kerâmetde 53/16
kerâmet-i kübrâ 52/11
kerâmeti 33/3
kerâmetine 2/15
Kerbelâ 19/11
Kerbelâ'da 43/20
Kerbelâ'ya 23/23
Kerd 90/6
kerden 61/20
kerem 11/4/2, 11/4/7, 11/6/7, 12/8/4
keremden 85/44, 88/35
keremdür 43/1
kerem-i şâha 48/10
kereminden 24/20
Keremullahu 11/3/7
keremu'l-lâhu 24/22
keret 89/7
kerhile 74/8
Kerîm R 98, 2/1, 2/15, 20/32, 22/5, 43/2, 5/40, 51/15, 52/1, 86/39, 87/16
Kerîm-i pür-kerem 51/3
Kerîmsin 87/87
Kerrârgâh-ı harb 24/9
kerrâr-ı hem 87/170
kerre 5/21, 64/11
kerret 87/134
kes 71/4
kesb 17/71, 88/66
kesb-i cenân 15/3/5
Kesb-i kemâl 59/11
keseler 88/102
kesilmiş 24/31
kesret 3/26
Kesretden 4/6
kesübeni 86/35
keşef 22/13
keşf-i kerâmet 49/8
Keşşâf-ı harf-i savt 31/6
Keşşâf-ı lev-keşef 24/5
keşşâf-ı sırr-ı lev-keşef 70/19
keştem 50/17
ketf-i şeh-i dünyâ 20/7
ketm-i ʿademden 2/36
kevkebe 1/14, 2/22
Kevkeb-i burc-ı saʿâdet 61/17
kevn 17/13, 18/22, 18/7, 21/18, 21/20, 30/3, 35/2, 42/3, 80/15
kevne 7/11/6
Kevser 11/7/1, 20/30, 5/64
Kevser'e 79/4
Kevserüñ 19/3
Keyhüsrev 60/9
kıble 7/11/4, 7/6/4
Kıblegâh-ı mü'minât 88/120
kıble-i duʿâ 76/1
kıble-i ʿAcem 66/6
kıble-i ehl-i îmân 80/4
kıble-i ehl-i sücûd 25/7, 61/16
kıble-i heftüm 79/3
Kıble-i maʿnî 6/4
Kıblemüz 63/1
kısmet 18/24, 7/8/5, 89/46
kıssa 88/139
Kıssa-ı mevlûd-ı şâh-ı evliyâ 87/73
Kıssa-lenâ 78/2
kıyâma 5/16
kıyâmet 12/7/6, 13/1/5
kıyâmetde 85/61
kıymet 7/8/1
kıymet-i gevher 53/6
kıymeti 2/24
kıymetüñ 58/9
ki 90/6
kibâr 23/16
kibr 11/5/5, 62/3, 66/5, 84/1, 84/28, 84/42, 85/15, 85/28, 85/56, 87/151, 87/158, 87/231, 88/115, 88/131
kibriyâ 76/5
Kibriyâ-yı pür-kudret 18/11
kiçi 88/163, 88/164
k'ide 36/10, 79/15
k'idem 87/47, 88/79
k'idindi 11/9/2
Kilîd-i genc-i maʿânî 22/4
Kilîd-i genc-i nihândur 45/8
kilidi 14/1/7, 88/143, 88/44, 88/53, 88/8, 89/41
kilidin 14/4/6
kilîsâ 24/27, 5/45
kimyâ 2/24, 24/33, 44/23
kimyâ-yı kerem 23/41
Kimyâ-yı saʿâdetdür 35/3
kîn 11/5/5, 87/162, 87/166, 87/225, 89/48, 89/6
kîni 89/38
kirâm 87/191
Kird-gâr 87/216, 87/224
kişiye 34/3
kişvere 79/8
Kişver-i İslâm'a 20/25
kitâb R 104, 14/8/1, 5/44

kitâb-ı ʿaşkuñ 14/3/5
kitâb-ı Hak 31/6, 53/10
kitâb-ı Hudâ 23/21
kitâb-ı lem 50/2
kitabı 5/42
kitâbı 5/42
kitâbında 43/12
Kitf-i Nebî 71/4
Kldılar 88/106, 88/97
Koçuşdı 86/60
kodı 86/12
kolını 88/75
kolları 89/49
kopasın 83/43
Korkaruz 88/99
korkmadı 79/13
Korkmaya 88/173
kosa 82/7
kubbe 77/2
kubbe-i münevver 76/2
kubbesi 5/45
kudret 17/38, 18/21, 2/8, 23/36, 4/1, 44/8, 55/13, 56/12, 56/12, 56/8, 56/8
Kudret-i Hak R 99
kudret-i Hak'dan 87/10
Kudret-i Hak'dur 87/101
kudret-i perverdigâr 87/50
kudret-i Sübhân 87/124
Kudretinden 87/199
kudretine 1/27
Kudretiyle 89/45, 87/10
kudretlerin 1/28
kudsîler 76/12
kudsiler 78/3
kudve-i rûzgâr 7/2/5
kûh 17/57
kûh-ı âhenîn-i ʿazîm 18/15
kûh-ı kâfa 24/19
Kuhl-ı basar 78/3
kuhlüdür 5/75
kul 17/15
kula 55/18, 27/11
kulağı 2/25, 27/3, 52/4, 27/5
kulağın 13/1/7, 27/7, 13/2/8, 13/3/8, 13/4/8, 13/5/8, 13/6/6, 13/7/7
kulağına 11/2/9, 11/4/9
kulağuñ 87/9
kulda 4/5
Kul-ı Nebî'dür 78/6
kulını 23/6
Ku'l-kefâ 44/15
kullar 88/41
kullara 13/1/3
Kulları 42/16
Kullarına 3/21
kullaruñ 76/23
kulluğa 1/30
Kulluhum 20/23
Kulum 68/5
kuluñ 12/8/6
kuluñdan 88/36
kuluñdur 36/6, 50/22, 53/18
Kunut 85/50
Kur'ân 41/3, 44/4, 83/15, 89/19
Kur'ân'da 20/14, 39/2
Kur'ân'dadur 83/8
Kur'ân'ı 6/3
kurbân 5/78, 50/13, 50/21, 60/1, 7/12/6, 75/12, 80/18, 9/9
kurbânıdur 19/17
kurbeti 5/59
kurb-ı menzilet 24/51
kurb-i süreyyâ 61/23
kurd 82/6
Kureyş'üñ 87/57
kurı 24/29, 24/37
kurıdı 88/165
kurresi 44/13
kurretü'l-ʿayneyn-i Fâtıma 67/2
Kurretü'l-ʿaynı 43/19
kurt 89/44
Kurtar 23/38
kuruya 89/49
kûs-ı rihlet 14/7/3
kusûr 3/14
kuş 84/39
kuşağın 63/10
kuşanırdı 86/62
kutb-ı dîn 52/2
Kutb-ı dîn-i Mustafâ'dur 43/28
kutb-ı zamân 75/5
Kutb-ı zamânedür 55/8
kuvvet 20/25, 20/9, 24/27, 59/7
Kuvvetiyle 42/6
Kûyende-i her 7/7/7
kûy-ı ʿAlîyyü'l-Murtazâ 63/1
Kûyı 16/1/2
kuyu 89/27, 89/27, 89/28
Kûyuñ 7/6/4
küffâra 5/50
küfr 2/37, 52/5, 60/2, 7/12/3, 86/37, 87/125, 87/206
küfre 86/14
Küfrüñ 14/1/3, 15/5/5, 20/9
küfûr 11/7/7
küfür 7/5/3
kül 5/35
külâhı 36/7
külin 14/7/5
küll R 91, 5/37, 61/14, 7/11/5
küll-i anâs 87/242, 88/181
küll-i belâ 64/9
küll-i beyyinâtuñ 14/2/4
küll-i hakîm 18/11
küll-i havf 18/28
küll-i kün 16/7/3
küll-i lisân 80/13
küll-i mü'min 2/17
külli 12/6/6, 14/5/4, 59/10
külli'l 3/29
külliyâtuñ 14/2/6, 7/9/5
küllü 22/10
kün 12/1/10, 12/2/10, 12/3/10, 12/3/8, 12/4/9, 12/5/10, 12/6/10, 12/6/6, 12/7/10, 12/8/10, 17/13, 18/22, 49/12, 5/33, 50/14, 56/2, 56/2, 7/10/4, 7/11/5
Künbet 89/2
künc-i burc-ı mülk-i Horâsân-ı zemînde 78/4

künende 59/8
Kün-fekânuñ 84/24
künh-i kemâlin 1/29
Künhine 5/68
künt 17/17, 44/2
künyeti 89/2
kürsi 1/9
kürsî 16/4/3, 17/9, 44/13, 5/11, 5/23, 5/24, 5/4, 7/6/5, 80/11, 88/192
Lâ fetâ illa ʿAlî lâ seyfe illâ Zü'l-fekâr 64/2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
lâ-cerem 2/37, 84/41
laʿîn 11/5/6, 6/5, 83/42
laʿl 23/23
laʿli 17/60, 2/24
Laʿlüñ 7/8/2
Laʿnet 23/25, 64/14, 74/10, 74/9, 75/10, 88/175, 88/182
laʿneti 79/13
laʿnetî 88/173
lafzatu'l-lâh 83/12
lafz-ı Hayderî 32/5
lafz-ı lâ 31/10, 69/2
lahdüm 16/1/5, 16/3/5
lahmi 12/6/5
lahmî 17/27, 19/8, 20/17
lahmi'den 24/41
lahmüke 12/6/5, 17/27, 19/8, 20/17, 51/7, 9/7
lahza 89/39
lakab 67/3, 8/1, 5/66, 18/23, 3/23
lâl 6/12
Lam 18/28
Lâm 3/28, 83/11, 83/4
lâmdur 83/12
lâ-mekândur 53/5
Lât 15/6/6, 87/167
latîf 14/5/1
lâ-yezâl 1/1
lâyık 11/1/4, 4/5
lâyık-ı vasl 69/3
le 5/56
lebbeyk 3/23, 86/51
lebüñden 7/11/2
ledünnî 44/20, 58/5
ledünnî'ye 25/14
lehü 15/2/7
leîm 18/17
Lem 17/14, 4/3
lemâ 7/1/8, 7/10/8, 7/11/8, 7/12/7, 7/2/9, 7/3/7, 7/4/8, 7/5/8, 7/6/8, 7/7/9, 7/8/8, 7/9/8, 70/10
Lemʿa-i nûrı 30/3
Lemʿa-i pertev-i cemâl-i ʿAlî 11/6/2, 32/7, 42/13
leşker 89/16, 89/48
leşkere 24/32
leşker-i iklîm-i şehâdet 12/7/2
Leşker-i İslâm'a 87/106, 84/2, 87/9, 88/126
leşkerine 43/4, 86/17
letâfet 7/1/2
levh 1/9, 11/1/8, 17/9, 5/11, 88/192
levh-i dilde 11/8/4, 77/1
Levh-i mücellâ 13/7/1
levhine 11/5/9, 14/8/3, 32/7, 64/1, 7/4/7
lev-keşef 17/23, 44/15, 58/3
levlâk 7/3/1, 9/4
Levlâke 7/1/8, 7/10/8, 7/11/8, 7/12/7, 7/2/9, 7/3/7, 7/4/8, 7/5/8, 7/6/8, 7/7/9, 7/8/8, 7/9/8, 70/10, 70/10
leyl 64/1
leyl-i zulümde 18/23
Leyse 18/29, 48/5
Leyseke 15/2/7
leyse'l 3/29
lezzet 19/19
lezzet-i mâ-i Maʿîn 6/10
libâsından 18/18
lîk 2/16, 43/24, 69/3, 82/8
likâ 70/27
likâdur 49/16
likâ-yı Hak 9/9
li'l 6/1
li'l-ʿâlemîn 20/6, 43/8
lil-ʿâlemîn 5/1, 5/74, 6/15
-li'l-ʿâlemîn 84/37, 85/33
li'l-ʿâlemînsin 6/1
Li-maʿ Allah'dur 5/54
lisân 11/3/7, 52/3, 58/3
livâ 76/20, 87/168
livâ'ñuñ 7/9/4
Livâ-yı Bâkır 22/18
luʿb 89/22, 11/4/2, 11/6/4, 11/6/7, 14/2/2, 14/4/1, 15/4/4, 22/5, 23/30, 23/38, 24/30, 3/21
lûlû-i lâlâdur 53/8
lutf 65/7
lutfa 89/42
Lutf-ı Hudâ 76/6
lutfi 18/13
lutfından 87/188
lutfuñ 31/16, 79/8
Lutfuñdan 76/26, 87/161
lücceden 26/7
lücce-i Necef 24/29
lüʿlü 22/17
lülü-i mercân 41/7
Lütfuñ 7/1/2
mâ 21/18
ma 48/2, 48/6
Mâ' 5/58, 70/11
mâcerâ 24/26, 24/6
Maçîn 7/1/4
Maʿânî 51/6
maʿânî-i levlâk'dan 6/2
maʿârif 17/71
maʿbed 7/6/4
maʿbedi 80/14
maʿbûd 18/29, 36/4, 58/8
maʿbûd-ı cümle 70/21
maʿbûdı 87/2
maʿbûdın 83/48
maʿbûdına 85/71
maʿden-i cûd 16/2/2, 57/7
maʿden-i dürr-i güher 25/4
maʿden-i edeb 8/3
Maʿden-i ʿilm 15/2/3, 61/7

maʿden-i ʿilm-i Hudâ 54/3
maʿden-i hilm 40/3
Maʿden-i lutf 43/1
Maʿden-i lutf-ı mürüvvet 58/7
maʿden-i safânuñ 86/23
maʿden-i sehâ 29/6
maʿdeni 14/2/2
maʿdilet 15/2/3
Maʿfiret 30/11
Maʿîn'de 57/12, 11/7/3, 21/1, 5/11, 57/8, 7/9/7, 76/22
maʿlûm 85/51, 87/143
maʿnâ 43/10, 83/25
maʿnâdur 53/14
maʿnayı 14/3/7, 79/7, 88/192
maʿnîde 11/6/4
maʿnîden 87/102
Maʿni-i Kur'ân 13/4/1
Maʿni-i muhtâr 13/2/6, 11/3/6, 13/3/4, 17/4, 3/24
maʿrifet 75/5
maʿrifetde 11/2/3
maʿrifete 22/8
maʿrifinüñ 77/8
maʿsûm 20/29, 20/31, 83/37, 90/3
maʿsûmân-ı pâk-ı çârdeh 88/194
maʿsûmdur 83/13, 84/44
maʿsûm-ı pâk R 92
maʿşere 79/9
maʿzûl 17/68
mâ-fihâ 25/6
mağlûb 64/5
Mağribde 14/7/3, 25/14, 28/5, 88/70, 87/185
mâh 64/1
mahal 23/37
mahbûb-ı cân 31/11
Mahbûb-ı cân-ı Ahmed-i Mürsel 24/15
mahbûb-ı Rabbü'l-ʿâlemîn 70/7, 31/14, 59/3, 85/17
mahfi 2/9
mahfi 44/2
mahfili 37/3
mâh-ı dırahşân 9/5, 75/6
Mâh-ı muharrem 74/5
mâh-ı münîr-i levkeşefdür 12/4/2
Mâh-ı münîr-i levkeşefi 48/3, 46/4
mâh-ı münîr-i mülk-i dîn 70/29
mâh-ı müşteri 46/4
mâh-ı rû 89/27
mâh-ı rûy-ı semâ 52/4, 17/14, 44/23, 53/17, 59/11, 6/5
mâh-ı sidre-i ʿarş-ı ʿazîm 54/5
mâh-ı simâ-yı hel 70/20
mâhı 2/34, 88/187
mâh-ı Takî 67/5
mâh-ı tarîkat 59/4
mâh-ı tarîkatdur 60/6
Mâh-ı tebân 75/9
mâh-ı vilâyet 87/110
mâhir 17/33
mâhirüz 63/4
mahkemesinde 24/28
mahlûk 11/1/5
mahlûkâta 5/9, 79/6
mahlûkâtdan 5/27
mahlûkı 2/36
mahmil 12/1/2, 87/97, 87/98, 89/29
Mahmûd 6/13, 70/1
Mahmûr-ı câna 23/5
mahrem 12/2/1, 17/25, 70/31
mahremdür 11/2/9
mahrem-i esrâr-ı Bârî 17/12
Mahrem-i hayrü'l-verâ 61/13
mahrem-i hayrü'n-nisâ 25/15, 57/10, 58/11
Mahrem-i sultân-ı kamu 15/2/6
mahremi 17/42, 88/111
mahrûm 2/10, 20/17, 83/50
Mahşer 66/8, 7/4/5, 88/196, 88/79
mahşerde 62/2, 7/9/4
mahşere 79/15
Mahşerüñ 19/3
mâhuñ 46/2
mahv 5/52
mahzen-i cûd 17/48
mahzen-i dakâyık 29/4
mahzen-i dakâyık-ı ebrâr 74/1
Mahzen-i ʿilm 15/2/3, 15/4/6
Mahzen-i ʿilm-i Hudâ 40/3
Mahzen-i esrâr 13/2/1
Mahzen-i esrâr-ı Rabbü'l-ʿâlemîn 61/5
mahzen-i esrâr-ı sermed 17/46
Mahzen-i esrâr-ı şâh-ı bî-bedel 5/8
mahzen-i gencîne-i Sübhân'a 81/6
mahzen-i hakâyık 55/9
Mahzûn 75/6
mâ-i muʿîn 20/29
makâm 11/3/4, 2/16, 23/9, 85/11, 85/26, 85/5, 87/45, 88/179
makâm-ı ʿarş-ı ʿazîm 52/8
makâm-ı ʿizz-i û 61/22
makâm-ı emîn 11/5/2
makâm-ı secde-i ins 78/7
makâm-ı sefer 15/3/5
makâmı 17/49, 49/3, 68/2, 75/16
makâmına 75/5
makbil 12/1/6
Makbûl-ı dergeh 75/12
Makbûl-ı Hak 7/6/7
makbûl-ı mevlâdur 53/16
makdem 87/153
makdemi 5/51
makdeminde 22/21
Maksad 61/3
maksad-ı aksâ 44/14

maksûd 36/4
maksûd-ı cümle 61/3, 5/7, 70/21
maksûdı 17/14, 59/10
maksûdına 85/47, 85/71
Maksûdum 89/10
mâl 86/69, 88/31
mâlik 43/7, 87/240
mâlik-i esrâr 17/39
Mâlik-i mülk 15/3/6, 17/36
mâlik-i mülkü'r-rikâb 15/5/7
Mâlikî 2/12
mancıka 52/10
mancınıkla 24/25
Mânend 81/4
manend 87/3
Mânend-i bâb-ı şeppîr 33/6
mânend-i hamîr 85/9
Mânend-i harbüze 24/19
mânend-i kelâb 88/61
Mânendi 12/3/8, 49/10, 53/3, 77/4
mâni‘ 88/151
mansûr 56/10, 56/10
Mansûr-ı zâlim 88/11
manzûrdur 5/80
mâr 5/29, 82/6, 89/40
marazlarına 14/1/4
Mâr-ı ecel 23/39
Mâsivâ-yı Hakkuñ 5/5
mât 88/47
mâtem 16/8/3, 83/43, 88/74
mâtem-i mesrûr 5/28
matlûb-ı cümle 70/7
Matlûb-ı dil-güşâdur 31/11
mâye 86/14
mâye-i dünyâ R 93
mâye-i îmân 22/6
mâyesi 5/5, 10/7, 2/9, 44/12, 83/30, 3/24, 30/9
mazhar 12/7/5, 85/8, 26/3, 88/2, 7/4/1
mazhardur 11/8/8
mazhar-ı âfitâb-ı zâtuñ 7/9/1
Mazhar-ı Allâh 13/6/2, 19/8
mazhar-ı cüz 7/9/5
Mazhar-ı dîn 5/43, 53/4
Mazhar-ı ‘ilm-i ledünnî 41/2
Mazhar-ı esmâ 61/2, 8/7
Mazhar-ı eşyâ 6/3
mazhar-ı fezâil-i şâh 76/16
Mazhar-ı Hak'dur 5/5
mazhar-ı hakîkat-i enver 27/6
Mazhar-ı Hakk'dur 83/21
mazhar-ı hasâil 76/16
mazhar-ı hâtem 44/16, 29/8
mazhar-ı Hudâ 31/8
mazhar-ı Hudâ'dur 55/7
mazhar-ı keşf 17/47, 87/171
Mazhar-ı küll-i ‘acâyib 41/2
mazhar-ı küll-i 7/9/5
mazhar-ı nûr-ı cemâl-i Hak 80/4
Mazhar-ı nûr-ı Hudâ'dur 39/4
Mazhar-ı nûr-ı kibriyâ 65/7
mazhar-ı nûr-ı rûy-ı hâtem 16/8/2
mazhar-ı sırr-ı esmâ 2/27, 50/22, 83/18, 21/5, 21/16, 58/8, 15/1/4, 5/43
mazhar-ı sırr-ı hakâyık 17/64
mazharı 79/11
mazhar-ı zât 14/2/1
mazhar-ı zât-ı Hak 16/3/1, 80/15
mazhar-ı zât-ı Hudâ 57/7
Mazhar-ı zât-ı Hudâ-yı lem 5/8, 87/216
Mazhar-ı zât-ı ilâh 25/14, 72/8
mazhar-ı zât-ı pâk-ı Bârî 16/8/2
Mazhar-ı zât-ı pâk-ı lem 11/1/3
Mazhar-ı zât-ı pâk-i hâtemdür 11/2/1
mazhar-ı zâtı 17/5, 84/43
Mazhar-ı zâtiyy-i Hudâ-yi Zü'l-Celâl R 96
Mazharıdur 3/13
mâzi‘ 84/20, 70/34
mazlûm-ı deşt-i Kerbelâ 20/19, 80/7
mazlûm-ı Kerbelâ 72/3
mebde-i kâf 7/11/5
mebde'i 17/13
meb‘ûs 5/27
mebguzınadur 82/8
Mebgûzları 16/4/2
meclîs-i hâs 5/55
Mecma‘ü'l-bahreyn 61/15
Mecmu‘a-i hakîkat 31/5
Mecnûn 78/4
mecrûh 26/8
Medâr-ı kün 22/1
meddâh 20/1, 26/10
meddâh-ı ân 61/22
Meddâhı 80/9
meddâhları 77/9
medh 26/10, 43/30, 54/15
medh-i du‘âyı 64/7
Medh-i ‘Alî 24/51, 71/1
medh-i gûy-ı ‘Alî'dür 52/20, 14/6/4
medh-i melâik-i mukarreb 16/4/4
medh-i Resûl-i Hudâ 25/1
medh-i şepîr 46/11, 46/11
medhi 23/43, 64/6
medhinde 43/30, 76/11, 79/16
medhini 64/6
Medîne 86/6, 86/76
Medîne'den 24/40, 88/134

Medîne'ye 86/10
meʿvâ 2/16
mefʿûle 59/1
mefhar-i âl 22/2
mefhar-i âl-i abâ 61/18
Mefhar-i âl-i Muhammedsin 32/2
mefhar-i eimme-i evlâd-ı Mustafâ 31/2
Mefhar-i evlâd 61/1
mefhar-i makâm-ı emîn 45/8
mefsûd 88/95
meges 84/14
Meğer 53/13, 65/12, 86/15
meh 5/64, 7/4/4
Mehd 32/5
Mehdî 12/8/7, 24/50, 25/18, 29/11, 30/15, 31/15, 33/8, 38/8, 44/23
mehdi 44/6, 49/19, 50/21, 52/19, 54/14, 59/15, 62/6, 67/5, 72/9, 87/235, 89/2, 89/3
Mehdî'den 66/8
Mehdî-i hâdî 65/11
Mehdi-i her 21/19
Mehdî-i mihter 27/11
Mehdi-i mihter 53/18
Mehdî-i mîr-i muʿallâ 17/77
Mehdi-i sâhibü'z-zamân 11/8/8
Mehdi-i sâhib-zamân 19/17
Mehdî-i sâhib-zamân 20/26, 32/10, 42/15, 43/28, 58/16, 60/12, 79/15
Mehdî-i sâhib-zamândur 35/9
Mehdi-i zamân 10/7
Mehdî'nüñ 28/10
Mehdî'ye 56/20, 56/20
Mehdi'ye 89/7
Mehdi-yi cihân-bânsın 51/14
Mehdî-yi devrân 55/18
Mehdi-yi gayb 82/1
Mehdî-yi hâdî 63/7
Mehdî-yi hâdiye'l-Hüdâ 70/39
Mehdi-yi sâhib-zamân 88/169, 88/184, 89/24
Mehdi-yi sâhib-zamânuñ 47/8
Mehdi'yi 46/19, 46/19
mehdür 44/18
meh-i kün 15/1/1
Meh-i makâm-ı mürüvvet 45/7
meh-i men 15/2/5
Meh-i mesned-nişîn-i kibriyâdur 49/7
Meh-i münîr-i semâvât-ı lev 22/13
meh-i rûy-ı zemîn 61/17
meh-i semâ 24/16
meh-i suffe-i safâ 31/7
meh-i zemîn 24/2
meh-tâbânıdur 40/7
mehüñ 1/27, 44/13
meh-veş 87/35
mekân 14/4/2, 18/22, 18/7, 21/18, 21/20, 22/1, 25/2, 30/3, 34/10, 42/3, 54/9, 80/15
mekândur 35/2, 45/1
mekânı 7/7/5, 86/60
mekânuñ 17/13
mekes 71/5
mekkâr 74/10
Mekke 55/11, 87/56
Mekke'de 43/13
Mekke'den 87/58
Mektûb 14/3/5
melâ 85/45, 17/76, 20/30, 20/5, 22/20, 32/9, 48/6, 75/8, 76/10, 80/9, 88/149
melâik 77/7, 57/14, 88/147, 85/55
melâikler 45/9, 5/24
melâz 2/42
melcâ 2/42
Melce' 13/7/6
melek 50/13, 88/166, 89/22
melekdür 67/7
melekler 2/12
melekût 2/12
melʿûn 22/12, 74/9
meliki 86/35
melikü'l 20/15
Mellâh-ı fülk-i bahr-ı tarîkat 24/16
memât 11/9/3, 3/6, 88/104, 88/108, 88/118, 88/122, 88/130, 88/154, 88/16, 88/166, 88/41, 88/71, 88/75, 88/77, 88/89, 88/95
Me'mûn 88/26, 74/4
Me'mûn-ı dûn 88/87
Me'mûn'uñ 88/121, 13/3/4, 15/2/2, 21/1, 21/12, 24/10, 25/13, 3/22, 42/11, 54/7, 57/8, 58/7, 65/7, 70/16, 85/6
me'mûr 88/24
Men 12/5/2, 12/8/3, 22/10, 25/11, 31/1, 31/11, 41/3, 43/30, 44/17, 50/17, 57/11, 58/3, 58/5, 68/5, 76/10, 77/10, 87/126, 87/133, 88/118, 90/7
menâkıbını 52/4
Menât 15/6/2
Menât'ı 87/167
menbaʿ 86/23
menbaʿdur 22/8
Menbaʿ-ı cûd 19/4
menbaʿ-ı dakâyık 55/9
Menbaʿ-ı ʿilm 25/4
Menbaʿ-ı ʿirfân 15/1/1
menbaʿ-ı hakâyık 29/4
menbaʿ-ı hayâsın 8/3
menbaʿ-ı hilm 16/2/2, 24/10
menbaʿ-ı hulk-ı rızâ'dur 49/12
menbaʿ-ı ihsân 21/9
menbaʿ-ı lutf 15/4/1, 17/48, 21/1, 5/41
menbaʿ-ı mürüvvet 29/6
Menbaʿ-ı sırr-ı maʿânî 54/3
Menbaʿ-i cûd 13/3/4, 40/3, 43/1, 58/7
menbaʿ-i ʿilm 57/4

Menbaʿ-i ʿirfân 15/2/5
menbaʿ-i esrâr-ı maʿrifet 76/4
menbaʿ-i hilm 57/7
menbaʿ-i ihsân 22/5, 53/7
Menbaʿ-i lutf 39/4, 57/8, 88/25
Menbaʿ-i nûr-ı ziyâ 21/11
menden 87/125, 87/125
menem 13/1/4, 41/4, 47/1
menkabet-i şâh 26/1
mennaʿ-i şirk 87/166
Mennânumuz 60/4
menşe-i ʿilm 58/7
menşe'-i nûr-ı Muhammed 17/46
menşe'i 7/11/5
Menşûr 7/9/7
menüm 44/11, 78/2, 87/122, 87/124, 87/124, 87/22
menzil 12/1/1, 37/6
menzîlde 5/53
menzilde 88/52
menzile 12/1/2, 88/57
Menzil-gehi 14/7/3
Menzili 1/19, 87/236
menziline 5/65
merâ 90/4, 90/6
merâtib R 96, 80/7, 87/220
merâtibden 49/3
merâtibleri 87/215
mercân 22/17, 23/23
merdâne 33/9, 33/9, 34/6
merdâne-i merd-i temâm R 100, 13/3/9, 13/4/9, 13/5/9, 13/6/7, 13/7/8
merdân-ı Hudâ 13/1/8, 13/2/9, 23/16, 87/189, 87/50, 87/166, 87/225
merd-i ʿâkil 87/61
merd-i emîn 87/47
merd-i güzîn 87/119
merd-i Hudâ 83/44
merd-i mevâli-yi yegâne 12/3/1
merd-i râh 88/9
merd-i reh 83/13
merd-i tamâm 84/28, 87/49
merdûd 6/5, 74/11, 79/14
Merdûd-ı ezeldür 16/6/3
merhabâ 25/16, 87/134, 88/140, 88/73
merhem 55/2, 60/8
Merhemidür 13/2/3
merkad-ı Mûsî-i Kâzım 17/72
merkad-ı münevver 76/1, 77/3
merkad-ı münevver-i sultân 73/7
merkadı 79/4
merkadına 80/9
Merkadından 20/22
merkaduñdur 6/6
Merve 76/14
merve-i safâdur 16/1/2
Meryem 87/138, 87/142
mesâ 70/24
Mescûd-ı melâik 7/2/2
mesel 4/2
meseli 11/1/6
mesh 5/42, 7/5/6
Mesîh'üñ 43/12
Mesken 1/14, 1/25, 47/3, 56/13, 56/13, 33/8
meskeni 43/24, 87/158, 87/175
Mesmûm 72/3, 46/17
mesned 7/6/5, 90/5
mesned-nişîn-i Kibriyâ 70/3
Mesned-nişîn-i makâm 12/1/1
Mesned-nişîn-i taht-ı İlâhi 31/9
mest 48/7
Meşgûl 12/6/8, 87/50
Meşhed 23/41
Meşhed-i mukaddes 77/1
Meşhedi'nden 79/4, 61/15
Meşhûr-ı cihân 7/6/1
meşrebinden 47/5
me'vâ 1/17, 13/7/6, 2/38, 43/24, 12/4/8
mevâli 23/15, 46/13, 46/13, 47/5, 59/3, 84/1, 49/14, 75/14
mevâlî 69/3, 59/7
Mevâlîler 36/9, 87/98
Me'vâsı 7/9/4, 88/22
mevc 23/7
mevcidür 35/4, 16/7/4, 20/30, 7/4/2
Mevcûd 7/12/1
mevcûdâta 5/9
mevcûduñ 53/10
mevlâdur 53/13
mevlâsı 55/11
Mevlâ-yı muʿazzam 12/6/4, 89/28
mevlid-i şâh 87/99, 55/11, 87/96
mevlûd-ı Haydar'dan 87/13
mevlûdı 87/2
mevlûdümle 87/26
mevzûn 1/23
meydân 86/18
meydâna 33/3
meydânıdur 19/11
mey-gede 48/7
mey-i selsebîl-i cennet 7/8/2
meyini 23/30
mezâhib 11/5/1
mezheb 19/16, 84/38
mezhebin 19/16
mezhebinde 42/10
Mezhebinden 84/38
mezhebiyle 43/23
mezhebüm 47/5
mezhebüñ 46/13, 46/13
mezîd 82/11
mı 39/5, 88/174
mi 14/4/2

micmere 79/11, 89/20, 27/1, 27/10, 27/2, 27/4, 27/6, 27/8, 27/9
midür 27/2, 67/8, 87/244
midür? 27/1
miʿmâr 13/2/4
miʿrâc 14/6/3, 20/13, 20/7, 5/60, 9/3
miʿrâca 5/37, 5/59, 87/208
miʿrâcdur 71/4
miʿrâcına 20/7, 5/41
Miʿrâcuña 7/6/5
miftâh 26/2
miftâh-ı genc-i maʿrifet 70/30
miftâh-ı kelâm 83/15
miftâh-ı men 24/5
miftâhı 87/1
mihnet-i derdine 43/22
Mihr 23/27, 44/13, 46/2, 46/2, 5/64
mihre 34/10
mihr-i çâr-deh R 92
Mihr-i ʿAlî 23/10
mihr-i Hasan'la 23/22
Mihr-i Haydar 18/20
mihr-i Hayder R 93
mihr-i hüsnüñ 7/10/6
Mihr-i sultân-ı Horasân 90/4
Mihr-i şepîr 59/10
Mihri 15/3/5, 15/5/4
mihr-i Taki 31/15
mihr-i Takî 35/8, 56/18, 56/18
Mihr-i Zeyne'l-ʿÂbidîn 32/7
mihr-i Zeyne'l-ʿAbidîn 50/17
mihribânı 17/8
mihrin 62/2
Mihrinden 34/10
mihriyle 23/4, 80/5
mihter 44/24, 56/14, 56/14, 62/6
Mihter-i halk-ı cihân 54/9
mihter-i ins 7/7/6
mihteri 19/2, 5/6, 50/10, 50/20, 57/4
mihter-i tarîkat 55/6
Mim 18/24, 3/24, R 96, 12/2/6, 20/16, 20/23, 23/22, 24/2, 29/1, 35/9, 73/3
min R 98
minber-i câmiʿ-i maʿâni 7/10/2
minberi 14/4/7
minnet 87/39
mîr 72/6
Mîrâs 24/36
mir'ât-ı zât R 102
mirʿat-ı esmâ 70/17
mirʿâtına 3/24
Mîr-i aʿzam 11/5/1
Mîr-i ʿilm 15/4/6
mîr-i etkıyâdur 49/20
Mîr-i gayb-pûş 15/1/7
mîr-i hel 29/3
mîr-i hidâyet-nümâ 15/2/2
mîr-i livâ 15/2/1, 16/2/1
mîr-i livâ-yı hel 12/5/4
Mîr-i maʿnâ 61/2
mîr-i mâzâga'l-basar 57/9
Mîr-i mesned-nişîn-i ʿarş-ı ʿazîm 11/7/7
mîr-i meydân 17/50
mîr-i meydân-ı fütüvvet 17/7, 82/2
mîr-i meydân-ı hakîkat 17/30
mîr-i meydân-ı kıyâmet 17/11
mîr-i minberdür 30/1
mîr-i mukaddem 35/5, 49/15
Mîr-i müşkil-güşâ-yı müttekiyân 11/7/4
Mîr-i pîşvâ-yı hakîkatsın 58/9
Mîri 48/2
mîr-i taht-ı men 57/5
mîr-i valâ 70/35
Mirrîhi 1/18
misâl 2/30
misâlin 40/8
misâlüñ 4/2
misilde 48/4
misin 88/167, 5/77, 80/10, 84/16
misk 87/117
Miske 79/6, 45/2
misl 87/3, 17/52
mislde 77/5, 22/24
Misl-i cennet 89/31, 25/12
misl-i cihân 80/3
misl-i çâker 12/5/8
misl-i gulâm 61/19
misl-i mâh 80/5, 28/7
misl-i Mesîh 87/14, 11/1/5, 77/8
misl-i şemʿ 5/26, 30/13
misli 2/13, 36/7, 88/28, 38/5
mislihi 15/2/7, 77/3
mislini 22/22, 38/6
mislüñ 14/3/6, 43/29, 20/8, 5/62
Mislün 14/4/2
mîve-i bostân-ı rahmet 17/16
mîve-i ter 88/68
mîveler 17/60
miyân 2/10
Miyân-beste-i Ahmed 22/6
miyânda 86/31
miyân-ı mâ' 6/8, 59/2
Mîzân 1/23
Mucîb 2/17
mudill 22/25
muʿallime'l-esmâ 22/6
muʿattar 79/6
muʿciz 52/12, 80/6, 88/65
muʿcizat 2/37
muʿcizât 5/50, 9/5
Muʿcizât-ı Nebî 42/6
muʿcizâtın 85/39, 88/69
Muʿcizeyle 7/4/3
muʿciz-nümâ 70/19
Muʿciz-nümâ-yı âdem 31/4
muʿciz-nümâ-yı ins 70/2

Muʿciz-nümâ-yı misli 33/3
Muʿcizüñe 7/6/6
Muʿîn 2/15
muʿîn-i memleket 50/8
Muʿîn-i memleket-i dîn 22/6
muʿînu'l-lâh 83/24
muʿînu'l-lâhdur R 101
Muʿtasım 88/178
muʿteber 69/2
Muʿtekif 88/18
Muʿtemid 88/182
muʿterefdür 12/4/6
Muʿti-i defter-i hayât 11/9/3
Muʿti-i hâtem-gehi 15/3/4
muʿti-i her 5/32
muhabbetinüñ 11/8/4
muhabbinedür 82/8
muhâl 5/66, 85/21
muhâlefete 26/5
muhâlefet-i şehde 23/7
muhâlefeti 22/11
muhâlif 16/6/5
Muhammed Mustafâ R 96, 19/1, 5/2, 6/13, 68/1, 70/1, 85/8, 87/163, 87/211, 88/130, 89/25
Muhammed Mustafâ'dandur 62/1
Muhammed Mustafâ'dur 38/1
Muhammed Mustafâ'nuñ 49/11, 79/11, 11/8/6, 14/1/8, 14/2/8, 14/3/9, 14/4/8, 14/5/8, 14/6/8, 14/7/7, 14/8/8, 16/1/7, 16/2/6, 16/3/6, 16/4/6, 16/5/6, 16/6/6, 16/7/6, 16/8/6, 19/13, 19/15, 24/47, 28/3, 43/22, 44/17, 44/19, 47/4, 47/8, 49/15, 49/20, 51/7, 52/19, 54/11, 62/6, 64/3, 65/5, 65/9, 66/4, 68/6, 7/6/1, 73/2, 86/24, 86/34, 86/38, 86/4, 87/144, 87/230, 88/131, 88/156, 88/172, 88/173, 88/86
Muhammed 24/50, 28/2
Muhammed'dür 32/9
Muhammed'e 9/1, 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 9/5, 9/6, 9/7, 9/8, 9/9
Muhammed-i Mehdî 22/23
Muhammed-kîş 87/107
Muhammed'sin 87/164
Muhammed'üñ 56/7, 56/7
muhammer 11/5/9
muhammes 77/9
muhbir-i ʿilm-i dakâyık 17/64
muhıbbî 12/8/4
muhıbbidür 42/14
Muhıbbîyem 47/6
muhibb-i imâm-ı küll-i imâm 18/24
muhibb-i mü'minîn 58/17
muhibbiseñ 19/13
muhibbüñ 87/156
Muhibleri 16/4/2
muhiblerin 23/38
muhît 18/12, 53/11
muhît-i kemâl-i Muhammed'e 10/5
muhît-i küll-i yakîn 11/5/4
muhkem 44/17, 62/2, 86/50
muhkemdür 11/2/8
muhsin 3/15, 51/7, 9/7
muhtâc 89/47
muhtâcumuz 57/12
muhtedâ 24/12
muhterem 15/2/6, 3/22, 87/94, 88/156
muhyi 13/2/2
mukaddem 6/8
mukaddem-i nâs 2/32, 83/16
mukaddes 6/6
mukarreb-i Şâh 12/7/9
mukarrebidür 56/15, 56/15
Mukarreblerine 76/19
mukarres 77/5
mukayyed 48/11
mukîm 87/132
Mukîm-i makʿad-ı sıdk 45/8
Mukrîleri 77/7, 34/9
muktedâ 20/20, 5/10, 24/44, 5/23, 24/44, 43/21, 58/13, 65/5
muktedâdur 55/8
muktedâmuz 38/1
Muktedâmuzdur 63/6, 87/7
muktedâsı R 101, R 94, 11/8/1
muktedâ-yı dîn 82/7
Muktedâ-yı her 87/231
muktedâyı 73/8
muktedâ-yı tayyibîn 20/24
Muktedîyüm 88/78
mum 24/34, 85/19
mûm 85/22, 85/39
mûr 5/29, 89/40
murabbaʿ 77/9
murâd 83/9, 85/67, 87/234, 87/39
Murâdı 2/27, 40/3, 43/15, 45/7, 5/79, 54/7, 60/10, 81/1, 87/83, 88/109, 88/127, 88/88, 9/4
murâdın 20/32, 64/4
murâdına 31/16
murâdını 67/6
murassaʿ 77/5
murg-ı hoş-serâ 76/19
murgı 26/9
murg-i ʿAnkâ 17/57
Murtazâ 12/1/2, 14/1/3, 30/10, 36/6, 42/5, 57/3
Murtazâ'dur 55/11, 88/181, 88/19
Murtazâ-yı âfitâb-ı ʿâlemdür 11/2/1
Murtazâ'yı 73/1, 89/32, 86/12, 25/12, 59/10, 59/15
Mûsa 13/7/2
Mûsâ 19/14, 20/22, 49/17
Musâ 5/61, 54/12, 87/10, 54/12, 87/13, 55/13, 87/78, 55/16

musâfda 26/8
musahhar 52/5
musahharı 46/7, 46/7
Mûsa'r-Rızâ 32/8
Musâ'r-Rızâ 43/25, 44/21, 63/5
Mûsâ'r-Rızâ 79/1, 88/14
Mûsâ'sın 76/13
Mûsâ'ya 17/62, 44/16, 17/62, 87/154
mushaf 76/13
mushafda 11/1/2
Mushaf-ı ʿaşk 11/6/9, 46/6
Mushaf-ı Yezdân 13/4/4
mushafında 43/12
Mûsi-i ʿİmrân 13/4/3, 13/7/4, 43/11
Musi-i ʿimrân 9/6
Mûsi-i Kâzım 19/14
Mûsî-i Kâzım 24/48, 35/7, 2/4, 42/11, 43/24, 44/21, 63/5, 66/6, 70/37, 12/4/8, 72/6
Mûsi-i Kâzım'dan 52/17
Mûsi-i Kâzım'dur 58/14
Mûsî-i Kâzım'ı 32/8
Musi-i Kâzım'uñ 11/8/4
Mustafâ 19/19, 23/22, 19/8, 24/2, 29/1, 42/1, 42/5, 43/10
Mustafâ'dan 85/72, 87/19, 87/205
Mustafâ'dur 5/81
Mustafâ'nuñ 17/12
Mustafâ'yı 73/1, 7/12/7, 7/2/9, 7/3/7
mutahhar 56/17, 7/5/8, 7/6/8, 7/7/9, 56/17, 7/9/8
mutîʿ 16/3/2, 7/5/3
Mutîʿüm 47/8
mutîʿüñ 7/8/6
mutlak 17/36, 55/16, 86/51, 86/59
mutlakâ 43/7, 89/17
muttasıf 24/3
muvafakatı 22/11
muvâfık 86/8
muyıdur 5/77
mûyınuñ 76/12, 8/2
muzaffer 56/10, 56/10
muzârîʿ 84/20
mübârek 88/54
müberrâdur 53/11
Mübeyyinât-ı kemâli 2/39
Mübeyyin-i heme 22/15
mübîn 20/11, 20/15, 6/7, 84/5
mübtelâ 64/9
mücellâ 86/40, 11/6/6
mücrim 43/30, 2/33
müctebâ 10/3, 20/20, 57/3, 85/57, 87/123
müctebâñdur 87/120
müdâm 12/2/5, 12/7/9, 14/4/4, 72/2, 16/4/4, 22/21, 12/8/5, 72/9
müddet 5/15, 85/64, 85/66, 12/8/5, 89/34
müddet-i beş 87/15
müddet-i medîd 88/70
Müddet-i ömri 87/30
müdrik-i ʿakl 2/4
müebbed 7/6/3
müferreş-i hadrâ 2/23
Müflis 14/1/6
Müfred-i meydân 61/10
müfti-i dîn 22/16, 46/17
müfti-i kıyâmet 27/7, 11/9/3, 13/3/5, 44/10
Müfti-i mahşer 11/7/5, 5/9, 12/7/6, 58/8, 15/1/7
müfti-i mahşerdür 60/7
müfti-i rûz-ı cezâ 83/7
müfti-i rûz-ı cezâ 25/9
müftî-i rûz-ı hisâb 21/4, 2/12
Müftî-i rûz-ı mahşer 24/11
müftî-i rûz-ı yevm-i dîn 70/27
Müfti-i şerʿü 11/4/8
müfti-i yevme'l-kıyâm 54/4
müfti-i yevm-i dîn 7/4/5
müftisi 17/32
müheyyâ 17/74, 86/40
Mühr 23/27, 85/17, 85/38, 89/6, 85/40
Mühr-i âl-i Mustafâ 85/74
mühr-i hâtem 85/9
mühr-i hüccet 85/62
Mühr-i Süleymân 13/4/6
mühri 5/49, 85/75
Müjde 87/40
mükâbil 51/12, 86/45, 88/32
mükemmil 12/1/1
mükerrem 12/2/2, 12/6/4, 17/73, 43/2
mükerrer 79/16, 86/45
mükerrerdür 11/8/9
mükerremdür 30/14
mükevvenât 7/2/3
Mülk 43/7, 88/31
mülket-i innemâ'ya 12/5/4
mülk-i câvidâne 12/3/3, 85/42
mülk-i cihânı 89/51
mülk-i ʿâlem 20/26
mülk-i ev-ednâya 49/3
Mülk-i selûbine 25/14
mülk-i Süleymân 9/3
mülk-i sülûnîden 20/11
mülk-i şuhûda 7/2/5
Mülk-i vilâyetüñde 76/20
mülkin 19/18, 20/15
mülkine 44/1, 89/52
mülkinedür 38/8, 32/6
mülkinüñ 36/3
Mü'min 11/8/6, 12/5/5, 18/10, 22/22, 38/6, 42/13, 52/18, 53/10, 53/14, 56/18, 56/18, 58/15, 62/2, 64/6, 65/8, 69/3, 87/219, 87/237
mü'minân 3/23
mü'minât 3/8, 58/17, 87/172, 88/47
mü'minâta 11/8/6, 12/5/5, 18/10, 42/13
mü'mindür 52/15
Mü'mine 13/4/2, 85/47, 87/25
mü'min-i huceste-re'y 87/24

mü'min-i muvahhid 59/1
mü'min-i yakîn 3/19
mü'minîn 2/40
mü'minin 3/8, 70/21, 85/49, 88/120, 88/47, 89/48
mü'minler R 100, 23/13, 53/12, 55/1, 64/4, 75/6, 89/37, 12/2/8, 12/6/7, 12/8/7, 13/2/5, 13/7/6, 44/15, 5/72, 54/14, 60/13, 66/9, 68/9, 86/41, 87/109, 87/89, 88/188
mü'minlere 13/1/5, 88/38
mü'minleredür 87/108, 12/3/7, 15/6/5, 19/19, 58/13, 79/10, 80/14, 85/73, 86/46, 87/241
Mü'minlerüñ 75/7, 86/31, 86/65, 87/33, 88/111, 88/134
mü'minlerüñdür 64/13
Mü'minlerüz 60/4
mümkin R 92, 20/10, 38/9, 4/2, 64/6, 7/1/3, 87/95
mümkinât-ı cûd 29/2
mümkinâtuñ 14/2/3
Mümkindür 10/1, 85/22
münâcât 17/54
münâcât-ı Tûr 13/7/4
münâdî 18/29
münâfık 74/10, 88/172, 88/178, 88/7
münâfık-ı mel'ûn-ı bed-fi'âl 75/15
münâfıklar 88/106
münâfıklara 66/9
münâfik 86/8
Mün'akis 1/11
münevver 14/1/2, 28/5, 52/17, 55/17, 56/4, 56/4, 59/5, 6/9, 7/4/4
münevverdür 42/3
münezzeh 11/5/4, 3/11, 47/5, 6/11
münezzehdür 53/11, 53/5
münhasırı 2/4
münhezim 82/3
münkalib 87/21
Münker 16/1/5, 16/3/5
Münkerüñ 87/156
münkir 22/25
münşi-i 'ilm 40/9
Münşî-i her 30/2
müntehâdur 49/15
münzel 31/10
mürekkeb 79/7
müretteb 86/9
mürsel 2/35
mürselîn 87/7
Mürşid 16/1/4
mürşîd 29/8, 31/4, 59/8, 83/39, 83/48
Mürşid-i kâmil 83/36, 88/28
Mürşid-i müşkil-güşâ-yı men 61/6, 25/8
mürted 22/12
mürüvvet 19/4, 39/4
müsahhardur 42/6
müselmân 86/18
müsemmâ 11/2/2, 13/7/5
müsemmâ-nâmdur 83/12
müslim 12/5/5
müslimâta 12/5/5
müslümân 87/222
Müsrem 87/185, 87/187, 87/187, 87/192, 87/200, 87/42, 87/48, 87/182
Müsrem'den 87/184, 25/9
müstahsırı 2/4
müstakîm R 98
müste'ân 83/2, 87/208
müste'âr 23/19, 83/27
müstememmü'l-icâd 26/5, 85/31
müstemend 84/12, 86/26
müstevlî 82/4
müşâhede 2/28, 87/136
müşâhid 5/79
müşâhid-i ol 23/36
müşâkil 59/4
müşerref 1/24, 5/51
müşk 44/21, 82/7
müşkil 60/5, 85/20, R 102
müşkîlât 15/6/1, 21/5, 3/8, 54/6, 61/4, 84/43, 85/3, 87/172, 87/5, 88/99
müşkilât 64/5, 13/5/3, 25/6, 3/4, 5/54
müşkilâtı 17/43
müşkilât-ı yekser 12/5/7
müşkilâtuñ 14/2/7, 17/31
müşkil-güşâ 25/11, 50/18, 70/19, 88/27
müşkil-güşâmuz 38/7, 72/5
müşkil-güşâ-yı cân-fezâ 70/2
Müşkil-güşâ-yı 'âlem 31/4, 55/7
Müşkil-güşâ-yı 'ukde-i her 23/8
müşkili 50/5
müşkilin 43/5, 88/22
müşrîk 75/15
müşrik 86/8, 15/3/7
müşrikât 64/5, 87/109, 25/17
müşrikden 79/15
müşrike 74/9
Müştâkam 82/9
müştâkuz 88/108
Müşteri 1/16, 46/16, 46/16
mütekessir-i damâh 26/6
Mütevekkil 88/180
müttakî 15/1/8, 15/2/8, 15/3/7, 15/4/7, 15/5/8, 15/6/8, 21/17, 25/17, 43/26, 69/3, 83/21, R 103, 88/146
müttakiyân 22/21
müttekâ 43/31, 88/135
müyesser 11/6/3, 89/54
müyesserdür 42/12
müzdüñ 64/11
müzeyyen 49/9
Müzill 2/14
nâ-bekâr 88/182
nâcî R 98, 44/22
nâcidür 87/156

Nâciye 2/33
nâçâr 74/12
nâd-ı ʿAlî 37/4
Nâd-ı ʿAli'yi 86/48
Nâd-i ʿAli'yi 86/44
Naʿîm 18/6, 45/5, 82/10, 87/129
naʿleyn 5/59
Naʿleynine 80/7
Naʿl-i sîm-i Düldülüñ'dendür 20/4
naʿra 86/64
naʿt-ı Nebî 24/1
nâfih-i rûh-ı izâfî 17/57
Nâgehân 85/24, 85/53, 88/169
Nahli 23/4
nâ-i ref 48/7
nakd-ı mevcûdâtıdur 5/32
nakdi 22/22
nakdin 12/4/5
nakdüm 44/22
nâkıs 83/31
Naki 10/6, 11/8/6, 12/8/6, 17/75, 22/22, 23/33, 24/50, 25/17, 27/10, 29/11, 30/14, 31/15, 32/9, 34/10, 42/13, 43/26, 46/17, 51/14, 52/18, 55/17, 56/18, 56/18, 57/13, 60/11, 62/6, 63/6, 65/10, 66/7, 67/5, 70/38, 72/8
Nakî 21/17
Nakî'den 53/17, 58/15
Nakî'dür 28/9, 44/22, 47/7
Nakî'nüñ 19/16, 38/7
Nakî'ye 88/179
nakkâş 17/23
Nakl 23/16
nakl-i cümle 23/16
nakş 23/24, 32/7, 77/1
nakşa 17/23
nakş-ı nigîn 20/15
nakş-ı nigîn-i men 7/10/3
Nakş-ı nigîn-i menkabet 50/8, 70/3
nâm R 100, 2/24, 5/23, 87/42, 89/2
Namâz 28/11, 5/17, 52/11, 85/50, 86/48, 88/157, 88/62
namâzı 24/35
namazın 24/30
namâzın 88/148
nâme 17/9, 88/32, 88/35
Nâmeyi 88/38, 88/41, 88/42
Nâ-muradlar 87/234
nâ-pâk 87/81
nâ-peydâ 2/3
nâr 15/5/4, 16/4/1, 3/13, 74/8, 82/8, 87/175, 66/5
nâr-ı cehîmden 78/6
Nâr-ı firkâtdan 88/48
nârına 43/31
nâruñ 17/42
nâ-sezâ 87/221
nâsır 44/8, 55/15, 87/150
Nâsır-ı dîn 15/2/1, 87/65
nâsır-ı gazâ-yı Uhud 27/5
Nâsırı 87/104
nasîb 67/8, 76/5, 87/23
nâtık 44/20
nâyed 61/20
nâz 5/20, 87/129
nazar 1/27, 13/1/6, 13/2/6, 20/21, 20/24, 22/19, 3/25, 35/1, 5/22, 73/1, 73/8, 76/23, 79/4, 81/7, 83/35, 84/15, 84/17, 87/146, 88/126, 88/42, 90/1
Nazargâhı 49/16
nazar-ı deşt-i pür 23/23
nazarlaruñ 74/12
nazarvendi 45/2
nâzenîn 85/64, 87/187
nâzım 17/72
nâzır 44/6, 5/80
nâzil 16/5/2, 24/42, 25/12, 59/6, 6/11, 6/3, 64/13, 64/4, 83/9, 9/2
nazm-ı medh-i evlâduñ 65/12
nazmuñ 79/16
Nebî 12/2/6, 15/3/1, 39/6, 86/13, 86/47, 87/150, 87/17, 12/4/4, 87/179
Nebîdüm 5/58
nebîdür 16/1/7, 16/2/6, 16/3/6, 16/4/6, 16/5/6
Nebî'dür 16/6/6, 16/7/6, 16/8/6
Nebî'nüñ 17/32
nebînüñ 17/53
nebîydün 6/8
Nebi'yi 37/1
nebiyyü 42/2
necât R 101, R 102, 11/4/4
necâta R 92, 87/240
necâtem 90/3
necâtı 24/20
Necef'in 18/16
nedâret R 96
nedîm 83/45
nedür 11/6/1, 87/196, 87/210
nefes 54/16
nefesde 18/13, 19/20
nefesi 71/3
nefh 13/5/6
nefs-i kabûl 23/13
nefs-i Resûl-i Hudâ 15/4/1
nefsi 20/14
nefsim 20/6
nefsini 4/6, 43/18
nehâ 2/15
nehâr 23/27, 64/1
nekdered R 93
Nekîr 16/1/5
Nekir 16/3/5
nergis 77/11
nergis-i Zeyne'l-ʿAbâ'yı 73/4
neseb 87/226, 87/36
nesh 5/42, 9/2
nesîm 18/27
nesîmi 16/7/3
nesîminden 79/8
nesl 79/1
nesl-i ʿAlî 88/128
nesl-i peygamber 44/20, 83/40

nesline 88/172
neslüñi 88/102
nesnenüñ 13/1/2
neşât 1/22
ne-tevân 61/20
nevâl-i Muhammed'e 10/4
nevâya 14/5/7
nev-bahâr-ı bâğ-ı cennet 17/16
nev-bahâruñ 17/42
nevbet 88/179
nev-civân 85/53, 85/54
nevmîd R 98
nev-mîd 43/32, 5/73
ney 23/13
neyâbed R 93
nezîr 42/7
nidâ-yı gaybî 14/7/6
n'iddi 17/45, 48/5
niddür 53/3
ni'deler 83/32
ni'dem 60/13
nider 88/164
ni'der 89/17
nidür 87/62
ni‘met 87/129
ni‘meti 3/10
ni‘metleri 87/52
nifâk 88/106
nigâr 23/24
nigûnsâr 16/4/2
nihâd 83/9, 85/67
nihân 34/9, 52/6
nihânî 12/6/9, 86/38
nihâyet 16/6/5, 4/3
nihâyeti 2/7
nîk R 100, 87/42
nikâb 11/3/3
nîm 18/19
nisbet 79/1
nîst R 96
nişân 5/13, 85/44, 85/72, 87/47, 87/68, 88/117
nişânesi 76/14, 78/3
nişânı 7/10/4, 85/73
nişân-ı tâ‘at-ı leyl 23/27
nişe 87/197
nişîn-i saltanat 50/8
nîşini 43/24
nitdiler 88/107
Nite 11/2/6
Nitekim 18/30, 84/32, 87/122
ni'tmek 88/104
niyâz 23/26, 34/6, 76/24, 85/50, 85/58, 87/114, 87/210, 87/70, 87/93, 88/62, 9/6
niyâz-ı Hazret'e 88/133
Niyâzmendi 2/17
niyâzuñda R 97
nizâm R 91, 5/47
nîzeler 86/20
nokta 17/34
nokta-i ‘ilmini 2/26
nokta-i şol 41/4
nokta-i vasfınuñ 7/4/6
nokta-yı bâ 53/10
nuñ 17/21, 17/21
'nuñ 17/52
Nun 18/25, 3/25, 7/11/5
nûr 11/4/1, 15/2/3, 19/12, 3/14, 42/3, 5/10, 5/11, 52/5, 55/10, 7/8/4, 75/3, 76/7, 81/5, 84/3, 87/108, 87/116, 87/16, 87/209, 87/210, 87/22, 87/25, 88/24
nûra 59/5
nûrânı 87/100
nûrânıdur 19/12
nûrdan 5/19
nûrdırlar 28/3
nûrdur 73/2
nûr-ı basar 42/8
nûr-ı bâtın 17/33
nûr-ı bedr 22/5
nûr-ı burhân 17/50
nûr-ı cemâl-i Hak 27/6
Nûr-ı cemâl-i Murtazâ 46/2, 46/2
nûr-ı cihân 80/5
nûr-ı çeşm-i cümle 20/4
nûr-ı çeşm-i etkıyâ 43/26
nûr-ı dîde-i dil 30/15
nûr-ı dil 27/10
Nûr-ı dü 24/12
nûr-ı ‘Alî 87/17
Nûr-ı ‘ayn-ı cihân 11/6/6
Nûr-ı ‘ayn-ı Muhammed-i Medenî 11/1/2
nûr-ı ‘ayn-ı müctebâ 43/28
nûr-ı ‘aynı 17/5, 24/40
nûr-ı ‘aynum 47/7, 88/140
nûr-ı ehad 87/27
nûr-ı enbiyâ 29/1
nûr-ı Hak 6/14, 79/15
Nûr-ı hakîkat 59/4
Nûr-ı hakîkatdur 60/6
nûr-ı Hakk'ı 43/17
Nûr-ı heft-ahter 61/17
Nûr-ı hidâyet 13/1/1, 13/1/3, 21/8
nûr-ı hidâyetdür 53/9
nûr-ı Hudâ 2/39, 83/26
nûr-ı Hudâ'dandur 62/6
nûr-ı hurşîd 57/7
Nûr-ı Hüdâ 13/3/7, 15/2/2, 15/4/1, 21/11, 43/3, 57/3, 70/30, 83/37, 87/118
nûr-ı Hüdâ'sın 86/41
nûr-ı ilâh 20/12, 7/8/3
nûr-ı İlâhî 35/7
nûr-ı innemâ 43/2
Nûr-ı meh 21/4
nûr-ı Muhammed 28/10
nûr-ı mukaddes 87/21
nûr-ı Murtazâ-yı muhtedâ 88/193
nûr-ı Mustafâ-yı müctebâ 88/193
Nûr-ı mutlak 11/7/2
nûr-ı mübîn 88/33
Nûr-ı Nakî 59/14
Nûr-ı Nakî'ye 73/8
nûr-ı Nebî 12/7/4
nûr-ı pâk 24/24, 29/2, 29/8, 52/9, 85/4, 88/160
Nûr-ı pâk-ı rûh-ı ‘Aliyyün 11/4/6
Nûr-ı peygâmber 13/3/4
nûr-ı peyâmber 27/1, 11/2/10, 11/4/10, 11/5/10, 11/6/10, 11/8/10, 11/9/9

Nûr-ı peygamber-i zemîn 11/1/9
Nur-ı peygamber-i zemîn 11/7/10, 87/87
Nûr-ı peyğamber-i zemîn 11/3/9, 1/18, 18/12, 2/1, 2/16, 52/1, 83/10
nûr-ı semâ 18/25
nûr-ı sıfât R 102, 2/31
nûrı 17/47
nurı 2/33, 7/3/3, 35/2, 5/18, 5/32, 5/75, 87/111
Nûr-ı Takî 55/17
nûr-ı tecellâdur 53/6, 70/21
Nûr-ı vâhid 42/2, 16/2/1
nûr-ı vâhidüz 24/21, 72/8
nûr-ı Yezdân 17/75, 83/34
nûr-ı zâhir 17/33
nûr-ı zât 84/44
nûr-ı zâtuñ 44/5
Nûr-ı zemîn 11/3/2
nûr-ı Zeyne'l 54/10
nûr-ı ziyâ 2/20, 52/17, 87/212, 87/213, 87/214
nûrıdur 5/80, 83/39, 87/212, 84/33, 84/40, 87/159, 88/78, 89/53
nûrına 2/21, 87/223, 17/3, 56/4, 1/20, 12/1/7, 16/1/1, 3/25, 32/7, 49/2, 5/2, 55/1, 59/5
nûrından 56/4
Nûrıyla 14/1/2
nûrumdı 87/17
Nûrumuz 87/19
nûruñ 7/2/2
Nûruñdan 7/2/1
nuruñla 32/3, 32/3
Nusayrı 43/6, 52/13, 55/12
nusret 44/8
nûş 14/8/7, 3/31, 43/24, 73/6
nutfe-i pâk-ı ʿAlî 87/53
Nutk-ı dür-efşânına 15/4/4
nutk-ı İlâhî'dür 35/4
nutk-ı Muhammedî 31/5
nutkıdur 38/7
nutkındadur 20/29
nutkıñdan 5/38
Nutkuñda 14/4/3
nutkundan 6/14
nübüvvet 30/5, 36/3, 5/49, 51/9, 58/4
Nübüvvetüñ 2/34
nücûm 22/5
nücûm-ı felek 15/4/2
nüfûr 89/40, R 97, 1/10, 14/4/4, 19/15, 50/13, 76/18, 77/2, 11/1/8
nüh 3/4, 58/17, 64/2, 65/2, 73/3, 76/16
nükheti 82/7, 83/7
nükte 7/5/7, 85/37
nükte-i lafz-ı dür-feşânuñ 7/11/7
nükteyi 12/5/9, 85/57
nümâyende-i kemâl 24/6, R 104, 45/6
'nüñ 7/12/6
nüsha-i nasîhat 7/5/5, 85/74
nüzûl 39/1, 87/118
o 15/6/4, 23/24, 87/123, 87/75
od 2/27
Oda 5/51
oglan 24/28, 7/1/8, 7/10/8
oğlı 88/16, 88/7
oğlın 89/14
Oğlına 88/136
Oğlını 88/134, 89/15
oğlınuñ 88/100
oğul 87/41
oğulları 24/45
Żımmında 7/4/6
Żiyâ 49/2
Żiyâ-yı şems-i pür-envâr 22/5
Ok 86/20
okı 64/11, 64/14
okıdısa 75/10
okıma 66/4
omuzu 5/49, 1/10, 19/10, 2/22, 3/9, 32/9, 40/2, 43/25, 57/1, 83/18, 83/2, 83/3, 84/13, 84/14, 84/15, 84/16, 84/17, 84/18, 84/2, 84/20, 87/151, 87/176, 87/227, 87/227, 87/46, 87/8
On 87/228, 88/56
ondan 84/12
onuncısın 84/12
otuz 5/46, 87/177, 87/179
öğle 24/30, 88/196, 88/70, 88/88, 89/37
öküz 1/29
Öküzi 1/30
özge 1/2, 11/1/3, 11/1/5, 12/2/2, 24/44, 75/17, 28/1, 38/9, 39/5, 41/5, 56/5, 56/5, 59/3, 8/7, 83/34, 84/29, 84/31, 84/31, 87/2, 87/202
özi 52/10
özine 11/3/3, 59/11
pâdişâ 15/4/5, 25/18, 65/4, 85/34, 88/14
pâdişâdur 12/8/5
pâdişâh 5/22
pâdişâhdur 3/16, 42/11, 80/11
Pâdişâh-ı dûne 11/2/4, 7/3/7, 7/4/8, 7/5/8, 7/6/8, 7/7/9, 7/8/8, 7/9/8, 87/19, 87/229, 88/170, 88/188, 88/188, 90/6
pâdişâh-ı ev-ednâ 2/31, 34/10
pâdişâh-ı ferş-i ʿale'l-ʿarş 31/9
Pâdişâh-ı heft 20/20
Pâdişâh-ı heft-kişver 54/9
pâdişâh-ı her 24/31
Pâdişâh-ı în 61/8
Pâdişâh-ı innemâ'sın 54/2, 7/10/5
pâdişâh-ı ins 87/235
pâdişâh-ı Kamber 12/7/3
pâdişâh-ı lem 58/11
pâdişâh-ı livâ 11/4/8
pâdişâh-ı muhterem 57/8

pâdişâh-ı nâzenîn 54/1
pâdişâh-ı pâk-rây 87/228
pâdişâh-ı rûy-ı cihân 76/15
pâdişâh-ı rûy-ı zemîn 11/5/1
pâdişâhı 17/6, 36/1
Pâdişâh-ı yuhyi'l-mevtâdur 3/7
pâdişâhıdur 53/12
Pâdişâhlar 85/52
pâdişâh-livâ 2/34
pâdişâmuz 38/8
Pâdişeh-i bahr 25/9
pâdişeh-i cihân 7/12/1
pâdişeh-i cihân-güşâdur 12/8/3
pâdişeh-i ʿadl-i dâd 21/13
Pâdişeh-i hel 25/12
Pâdişeh-i ins 21/6
pâdişeh-i kâm-rân 15/1/6, 80/6
pâdişeh-i lâ 21/3, 87/181
Pâdişeh-i taht-ı cihân-ı kıdem 15/2/4
pâdişehlerinüñ 89/50
pâk 3/18, 5/31, 7/1/8, 88/98, 7/10/8, 7/11/8, 7/12/7, 7/2/9
pâk-bâz 87/70
pâk-ı dîn 43/25, 87/31
pâk-i mücerred 90/7
pâkize 90/5
pâre-gâh-ı tıfliyyet 26/7
pâresi 24/19
parmağı 5/48
Parmağın 84/4
Parmağından 84/4
parmak 88/163
pâsbân 87/200
pâyâna 33/8
pâyân-ı deryâ 61/23
pây-dâr 88/190
pây-der-gil 12/1/3
pâyidâr-ı kevn 22/1
peder 87/138
pedişeh-i mülk 24/18
pehlevân 12/3/5, 63/9
pehlivân 34/8, 60/12, 86/21, 88/169
pehlivân-ı cihânsın 51/12
pehlivân-ı meydân 7/12/4
pelîd 75/11, 88/118, 88/13, 88/16, 88/178
Penâh 2/42, 28/9, 41/9, 46/6, 46/6, 5/72, 87/92, 88/196
penâh-ı mü'minîn 87/172
penâhı 36/6, 87/72
penâh-ı ümem 15/4/6
Penc-i fırka 83/16
penci 83/13
penc-i tavaf-ı mezâr 23/31
penç 10/8, 23/19, 38/9, 7/9/6
pend 90/7
per 11/6/8, 17/35
perde 12/1/9, 14/5/2
perde-i cehli 16/5/4
Perde-i gayb 88/154
perdesini 22/12
perest 87/220
perestler 20/27
perî 32/1, 32/4
perî 87/201
perîşân 75/6
Pertev-i âfitâb-ı ʿâlem-i zât 11/4/6
Pertev-i âfitâb-ı talʿat-ı şâh 11/3/2
Pertev-i âfitâb-ı zât 11/9/1
pertev-i Mustafâ 14/1/1, 11/9/2
pertev-i nûr 31/14
pertev-i nûr-ı İlâhî 17/6, 36/1
pertev-i nûr-ı Muhammedî 27/9
pertev-i nûr-ı Takî 29/11
Pertev-i nûr-ı tecellî 58/8
pertev-i nûr-ı zât-ı mutlak 14/7/1
Pertev-i nûruñdan 6/9
pertev-i tecellî 27/6
Pervâne 86/75, 76/25
Perverdigâr 1/24, 64/1, 87/199, 87/83, 87/96
perverdigâr-ı bî-bedel 87/86
perver-i her 70/4
Pes 23/37, 3/23, 77/6, 83/10, 87/82
peşt 11/9/2, 15/4/6, 28/9, 36/6, 46/6, 46/6, 5/72
peyâmber 56/6, 56/6
peydâ 17/3, 52/6, 7/2/2, 7/7/3
peydâdur 53/2
peygâm 86/56
peygamber 86/13, 87/207
peygambere 79/1
peygamber-hisâl 87/107
Peyk-câm 23/5
peymân 16/2/4, 79/14, 84/30
peymânesin 60/3
peymânumuz 60/3
pey-rev 40/9
pey-rev-i âl-i ʿabâ 69/1
Pey-rev-i âl-i Mustafâ 65/1
pey-rev-i ʿAlîyy 66/1, 88/12, 88/124, 88/78
pey-revi 28/12
Peyveste 12/6/8
pınâr 88/162
pınâruñ 88/163
pinhân 17/3, 53/2, 86/57, 89/32
pinhânsın 51/5
pîr 64/12, 85/53, 85/54, 86/32, 87/36
pîr-i gayb-dân 15/1/7
pîr-i nasûh 90/6
pirleri 43/14
pîşe 89/4
Pîş-rev-i Cennet 13/3/2
pîşrev-i pîşvâ 25/13
pişrevlik 89/50

pîşvâ 15/6/3, 31/4, 43/4, 5/3
Pişvâ 50/19, 65/11, 70/6, 72/6, 83/26, 84/31, 85/69, 87/233, 87/32, 87/44, 87/8
pîşvâdandur 62/4
pişvâdur 12/8/7
pîşvâdur 16/1/6, 49/4, 53/9, 59/8
Pîşvâlık 89/4
pişvâmuz 38/3
Pişvâmuz 63/3
Pîşvân 83/40
Pişvâsı R 94, 17/53
pîşvâ-yı cümle-i merdân 29/5
pîşvâ-yı ehl-i dîn 61/1
Pîşvâ-yı evliyâ 21/2, 88/60
Pîşvâ-yı evvelîn 5/7
pişvâ-yı hâdî 12/2/8
Pîşvâ-yı halk 87/149
pîşvâ-yı rehber-i merdân 75/1
Pîşvâ-yı reh-nümâsı 85/43
pîşvâ-yı tayyibîn 54/13, 61/9
Put 20/27
Putları 87/167, 87/57
Putlarına 86/37
Putperest 87/218
Putperestlerden 87/217
pür 15/3/2, 2/22, 20/12, 30/3, 32/3, 43/14, 53/8, 85/68, 88/189
pür-belâ 43/20
Pür-ʿasker 82/4
Pür-nûr 35/2
pür-nûr-ı tâb 15/5/1
pür-revnak 76/2
pür-semer 15/3/3
pür-ziyâ 24/21, 29/2, 5/76
püser 83/35, 87/138, 88/141
R 92
Ra 18/10
Râ 3/10
Rab 23/32, 23/36, 29/10, 29/10, 29/11, 29/11, 29/8, 29/9, 29/9, 31/12, 31/12, 31/13, 31/13, 31/14, 31/14, 31/15, 31/15, 5/62, 67/1, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 67/4, 67/5, 67/5, 72/1, 72/1, 72/2, 72/3, 72/4, 72/5, 72/6, 72/7, 72/8, 72/9, 80/15
Rabbenâ 43/32
Rabb-ı cümle 45/6
Rabbini 43/18
Rabbü'l-aʿlâ'dan 87/165
Rabbü'r-rahîm 83/41
râh 13/7/5, 28/6, 5/53, 83/28, 87/92
râh-ber 25/3, 70/8, 87/181
râh-ı dîn R 91, 50/17, 54/1
râh-ı Hudây 87/228
râh-ı necât 87/5
râhı 36/9
rahîm 18/10, 2/1, 51/15, 52/1, 86/39
Rahim 87/16
Rahîm'dür 3/10
Rahîm-i ʿâlemiyândur 45/11
Rahîmsin 87/87
Rahm 20/32, 29/12, 72/10
Rahmân 22/12, 86/39
Rahmânımuz 60/13
Rahmânsın 51/15
Rahmet R 100, R 92, 12/8/8, 13/5/4, 18/10, 36/10, 43/25, 44/9, 45/11, 5/73, 51/15, 54/15, 6/15, 7/11/6, 76/26, 79/8, 83/41, 85/62
Rahmeten 20/6, 43/8, 5/1, 5/74, 6/1, 6/1, 6/15, 7/2/7, 84/37
Rahmet-i ʿâlem 61/14
rahmet-i Rahmân 53/7, 75/13
rahmeti 3/10, 5/35, 64/13, 7/11/6, 74/10, 88/79
rahmet-i Yezdân 75/10
rahmetiçün 8/5
rahmet'illah R 98, R 98
rahmetin 60/13
Rahmetinden R 98
rahmetü'l-lâh 20/16
Rahmetüñ R 91, 23/33, 28/4, 8/5
Rahmetüñden 43/32, 52/20
rahmine 87/185, 87/25, 87/28, 87/54, 87/55, 5/60
rahşân 20/4
raht 85/41, 88/31
rakîm 18/20
râm 13/5/7, 2/30, 39/3, 40/2
rânâ 2/22
Raûf 2/2
ravza-ı mukaddes 76/1
Ravza-ı Rıdvân 75/16
Ravza-i Rıdvân 13/4/7, 44/3
ravza-i rıdvânumuz 60/7
ravzasın 78/6
ravzasından 76/7, 78/5
ravzasınuñ 77/8
raybe 3/28
rây-gân 80/8
râz 88/153
Râzık 2/2
râzık-ı âdem 44/16
râzıkı 50/9
Râzıkî 2/10
reâni 7/10/3
Receb 87/176
recîm 18/22
red 7/6/7, 87/27
Ref 16/5/4
refʿ 18/28, 59/15, 64/9, 17/78, 87/69
refʿ-i kamu 23/35
refʿ-i kazâ 64/14
rehber 12/5/5, 12/7/2, 16/2/3, 44/6, 55/5, 56/3, 56/3, 59/11, 60/11, 65/10, 65/2, 83/40, 84/41, 85/60
rehberdür 11/8/6, 30/6, 42/13, 42/15
rehbere 85/7, 88/93
rehberem 87/121

rehber-i asfiyâ 21/2
Rehber-i dîn 13/6/3, 15/1/4
rehber-i hakîkat 55/6
rehber-i halk-ı cihân 39/5
rehber-i Havvâ 17/10
Rehber-i her 21/17
Rehber-i millet 11/5/2, 84/31, 87/6, 88/78
rehber-i râh-ı hakîkat 17/24
rehber-i rehnümâ-yı âdem 16/8/1
rehber-i reh-nümâ-yı âdem 86/72
Rehber-i şehr-i kadem 25/13
rehberi 21/18, 46/13, 46/13, 50/10
rehberî 50/16, 50/20, 57/4, 83/18, 88/183
rehberüñ 5/71, 83/46, 89/11
reh-bîn 44/6
reh-i dalâlden R 92
reh-i ʿAbidîn 25/16
reh-i ʿAlî 37/2
rehinde 12/3/2
reh-nümâ 2/33, 24/3, 25/3, 29/8, 43/5, 5/3, 50/18, 58/9, 70/33, 70/6, 70/8, 79/9
reh-nümâdandur 62/3
reh-nümâdur 12/8/4, 16/1/4, 55/18
reh-nümâmuz 38/2, 21/20
Reh-nümâsı R 94, 17/53
reh-nümâ-yı âdem 55/7
rehnümâ-yı asfiyâdur 49/1
reh-nümâ-yı cümle-i efvâc-ı mü'minîn 29/5
Reh-nümâ-yı evvelîn 61/9
reh-nümâ-yı halk-ı ʿâlem 86/43
reh-nümâ-yı Hayder-i Hayber-güşâ 58/10
reh-nümâ-yı ins 88/124
Reh-nümâ-yı mü'minât 85/49
reh-nümâ-yı râh-ı dîn 88/33
rehnümâ-yı rehberi 5/6
reh-nümâ-yı rehberüñ 60/10
reh-nümûn 88/87
Reîs-i Yesrib 22/3
rekk-i menşûr 17/9
remze 11/7/9
remz-i küntü 49/18
remzi 13/1/7, 13/2/8, 13/3/8, 13/4/8, 13/5/8, 13/6/6, 65/10, 13/7/7, 18/22, 7/6/7, 88/166
Remz-i tecrîd 90/7
renc 88/129
rencîde 88/109, 88/37
resed 61/23, 61/23
resm 7/1/6
resme 80/10
resmine 88/91
Resmini 88/91
Resûl 15/5/2, 5/59, 50/15, 84/39, 85/68, 86/51, 86/56, 86/60, 87/120, 87/148, 87/213, 89/34
Resûl'den 23/16
resûl-ı Hak'dur 74/2
Resûl-i Ekrem 86/25, 86/42
Resûl-i Hak 86/6
Resûl-i Mustafâ 87/44
Resûl-i Zü'l-celâl 87/12
Resûlu'l-lâh 53/14, 85/26
Resûlü'l-lah 28/2
Resûl'üñ 43/19, 49/5, 56/10, 56/10
reşâd 16/1/4
Reşk 66/3, 76/19
revâ 20/11, 85/69, 87/223, 87/79
revâdur 55/12
revâk-ı gerdûn 7/2/3
revân 5/37, 80/1, 85/23, 86/19, 87/182, 87/188, 87/219, 87/52, 88/132, 88/159, 88/38, 88/45, 88/51, 88/83, 89/31
revândır 68/1
revân-ı nâzenîn 20/19
revânuz 38/2
Revnak-ı ʿâlem 32/3
rev-tû 61/21
reyb 87/41
Rezzâk 2/2
Rıdvân 13/3/2
Rıhlet 85/41
Rızâ 10/6, 11/8/5, 17/73
Rıza 19/14, 20/22, 21/16, 22/20, 24/49, 27/10, 29/10, 33/7, 34/10, 35/7, 38/6, 43/19, 50/19, 51/14, 53/16, 54/12, 56/17, 56/17, 57/12, 58/14, 60/11, 64/14, 66/6, 67/4, 70/37, 76/6, 80/1, 80/3, 87/234, 88/113, 88/136, 88/17, 88/27, 88/51
Rızâ'dandur 62/5
rızâmuz 38/6
Rızâ'nuñ 28/8, 42/12, 47/6, 59/13
rızâsına 20/19
Rızâ'ya 12/8/5, 30/13, 55/16
Rızâ'yı 68/7, 73/7, 78/1
Rızkına 18/21
rızkını 2/10, 23/8, 3/25, 50/5, 54/10, 7/2/8, 84/32, 87/100, 87/111, 87/26
rihlet 85/64, 88/84
Riştesi 5/77
rivâyet 86/3, 87/11, 87/204
riyâ 43/10
riyâsız 24/40
riyâz-ı cûyına 44/3
riyâzuñdan 79/8
Rizâ 24/49
rûbâh 71/5
Rubʿ-ı kelâm-ı Bârî 55/3, 59/6
Rubʿ-ı kelâm-ı Hâlik 24/42
rubʿı 20/28
Rubʿını 12/1/5
Rûh-ı revâni 13/5/6

rûh-ı Rızâ 31/14
rûhına 19/20
Rûhu'l-emîn 6/3, 64/4
rûhu'l-kudsî 44/13
Rûhu'l-kudüs 16/3/3, 16/7/2, 70/31
rumûza 83/28
rumûzın 44/15
rumûzına 9/7
rumûzlar 88/43
rû-sefîd 83/43
rû-siyâh 88/167
rûşen 1/20, 11/6/2, 11/6/9, 20/2
rûşenâ 69/5
rûşenâdur 55/1
rûy 76/12, 8/2
rûy-ı çü 67/5
rûy-ı Muhammed Mustafâ 63/1
rûy-ı Rızâ'ya 46/16, 46/16
rûy-ı siyâh 28/4
Rûyı 16/1/2
rûy-ı zemîn 20/12
Rûy-ı Zeyne'l-ʿİbâd-ı kıble-i cân 42/9
Rûyuñ 7/6/4
rûz 1/14, 23/19, 43/15, 87/112
rûze 28/11
rûz-gâr 85/7
rûz-ı cezâ 85/74
rûz-ı gazâ 87/170
rûz-ı haşr 24/8, 31/17, 87/201
Rûz-ı mahşer R 104
Rûz-ı mahşerde 83/43
rûz-ı rûz-gâr 88/185
rûzı 83/45
rûz-ı yevm-i dîn 29/7
rûz-ı Zeyne'l-ʿİbâd 23/27
rûzi 18/13
rûzigâr 23/38
rûzigârdan 23/38
rükûʿ R 97, 15/3/4
Rüstem 51/12
Rütbesine 71/4
rütbeti 5/54
rü'yet-i cemâlüñi 8/6
sağâr 23/16
sabâ 23/26
sâbirîn 20/28
sabrı 85/24
Sâcid 80/9
saçı 25/1
saçıdur 5/76
saçından 6/7
saçuñ 7/10/4
Sad 18/14, 3/14, 54/1, 87/30
sadâ 11/4/9, 76/18
sadak 14/7/6
sadâsın 77/7
sâdât-ı mülk-i câvidân 61/15
Sadâ-yı naʿrz-i Allâhu 26/4
sadef 11/5/7, 48/4
sadefdür 12/4/1
sad-hezâr 2/11, 23/18, 7/1/1
Sad-hezerân 79/13, 79/5
Sâdık 21/15, 22/18, 28/7, 31/13, 33/7, 35/6, 38/5, 51/13, 52/16, 64/14
Sadık 67/4, 70/36, 72/5, 73/5
Sâdık'dan 10/5, 68/6
Sâdıkîn 20/21, 20/28
Sâdık'la 34/9
Sâdık'uñ 12/8/4
Sadr 50/8
Sad-rûc-ı Mesîh 7/2/6
sâʿ 24/33, 87/233
saʿâdet 28/7, 36/6, 88/46, 89/52
saʿâdetle 54/16
saʿâdetlü 85/72
saʿat 88/136
sâʿat-i ihtisâb 14/8/5
sâʿati 89/26
Saʿy 81/3
saʿy-i dîne 86/6
saʿyile 71/4
safâ 14/1/1, 24/24
safâmuz 38/10
safâsınuñ 77/4, 14/5/5, 46/5
safâya 46/5, 5/12
safâyı 73/5
Safder R 93, R 99, 13/3/1, 44/14, 61/5, 70/26
safder-i hem 21/7
safder-i meydân 87/124
saffa 77/4
saff-şiken 15/6/2
saf-şiken 21/7
sagâr 23/16
sağ 88/141, 88/84
sâhib-i cûd 87/178
Sâhib-i ʿayne'l-yakîn 88/17
Sâhib-i esrâr-ı Habîb-i Hudâ 13/6/5
sâhib-i hayâ 24/10
sâhib-i livâ 29/9
sâhib-i redd 87/120
Sâhib-i seccâde-i şerʿ-i Resûl 88/35
Sâhib-i seyf 21/1, 57/8
sâhib-i seyf-i kalem 15/2/1
sâhib-i Zülfekâr 12/2/3
sâhib-i Zü'l-fekâr 12/7/3
sâhib-kemâl R 96, 87/131, 87/153
sâhib-kırânı 17/52
sâhib-livâ 43/14
sâhib-livâdur 49/19, 55/16
sâhib-livâmuz 38/4
sâhib-nazar 57/12
Sâhibü'z-zamân 23/35
sâhib-vücûd 5/30, 85/60
sâhib-zamân 21/19, 27/11, 63/7, 64/15, 73/9, 87/235
Sâhib-zamânuñ 57/14
sahîh 86/3
Sahnı 77/5
sâil 16/7/5
sâile 17/67, 24/39, 52/11
sâil-i evsâf-ı Hayder 17/1
Sâil-i hak-i dergehüñüz 76/26
sakar 25/9, 29/7

sakfı 77/5
sâkî 44/3
sâki-i âb-ı havz-ı Kevser 12/7/6
Sâki-i âb-ı havz-ı Kevser'dür 42/4
sâki-i âb-ı Kevser 56/5, 56/5
sâkî-i âb-ı Kevser'i 46/10, 46/10
Sâki-i Kevser 13/3/2
sâkî-i Kevser 23/5, 27/7, 44/3, 54/4, 61/3, 70/28, 87/174, 87/65
sâki-i Kevser'dür 60/7
sâki-i Kevser'üñ 14/8/6
sâki-i mestânıdür 19/3
sakîm 18/16, 5/38
sakla 85/12, 85/30, 85/40, 85/46
sâl 64/1, 85/14, 87/30
salâ 76/8
salah 82/6
salar 2/20
salardı 26/4
sâlât R 97
salât 15/6/7, 61/4, 86/63
salâtı 14/6/3
salâtuñ 14/2/5, 7/9/6
salavât 11/9/7
Saldı 5/20, 5/50, 88/75
Sâlik-i râh-ı hakîkat 20/20, 43/17, 5/2, 52/7, 61/7, 83/39, 87/144, 88/10
salkum 88/125
saltanat 7/6/3, 80/17, 88/98
saltanata 66/3
saltanat-ı devlet-i sermed 90/1
sâlûsa 84/35
sanasın 87/187
Sanki 87/59
sanma 1/11
sanup 86/36
sara 88/155
sardı 88/146, 88/157
sarf 83/6
sarîh 87/14
Sâtir 2/11
satr 50/4
savâş 86/22
savurup 14/7/5
sâyeden 6/11
sâye-i ʿarş 66/8, 85/63
sâye-i sultâna 81/3
sâyeñüzde 7/8/3
sâyesi 5/5
sâyesidür 7/9/4
sâyesinde 77/2, 83/44, 88/196
saygıl 87/237
sâyir-i âsumân 7/7/5
Sâz-ı sefer 86/9
sâzın 86/66
Se 18/4, 3/4
sebak 50/4
sebeb 1/14
sebebden 2/35, 32/5, 5/26
Sebʿ-i fi'l-leyâlî 77/7
Sebʿ-i semâ 77/2
sebʿü'l-mesân 83/2
sebkat 78/5
Seccâde 16/1/4, 88/14
Seccâdede 86/12, 89/4
seccâdesinde 88/143, 88/18
seccâdeye 88/10
Secde 13/6/2, 22/21, 24/22, 35/9, 43/5, 5/4, 7/10/6, 86/37, 87/192
secdeden 5/15
secde-gâhı 36/4
sefer 88/134, 88/141, 88/42
seferde 88/65, 88/69
segden 79/13
sehâ 11/4/2, 24/3, 24/30, 40/3, 43/1, 51/3, 57/7, 58/7, 70/16, 80/2
sehâb 88/61
sehâb-ı eyvânıdur 19/2
sehâsını 88/101
sehâvet 17/48, 19/4, 51/9, 84/11
sehâvetde 40/8, 53/16
sehâya 22/8
sehâyı 86/12
seher 79/8
sekiz 19/10, 3/9, 40/2, 43/25, 57/1
sekizinci 84/10, 54/1, 84/15, 86/44, 86/50, 86/63, 87/130, 87/134, 87/183, 87/188, 87/191, 87/195, 87/42, 88/36
selâm 87/195
selâmı 14/6/1
selâmu'l-lâh 87/146
Selâsil 12/2/4, 59/7
Selâsil'e 24/25
selâtinler 2/19
Selmân 85/25, 86/24
Selmân'a 85/24, 86/63, 87/144
Selsebîl 11/7/1
selsebil 82/10
sem 66/9, 67/2
semâ 70/12, 88/144
semâdan 64/2, 9/2
semâdur 55/10
semâvât 17/47, 43/15
semâya 86/47
semʿime 78/2
semʿine 12/2/9, 14/1/7, 14/8/7, 45/6, 76/17
semʿini 12/6/9
Semîʿ 13/7/3
senâ 12/6/8, 14/1/5, 18/4, 19/20, 2/12, 24/1, 43/30
senâ-gûyendesi 3/4
senâlar 86/74
senâ-yı Hakk'a 87/85
senâ-yı Hayder'i 54/15
senâ-yı server-i Düldül-süvâr 23/2
senâyı 86/61
Ser 12/7/2, 23/2, 23/6, 24/38, 44/21, 48/9, 51/11, 74/7, 75/16, 76/22, 82/10, 9/9
serâ 2/32, 25/2, 52/15, 63/5, 65/6, 70/4, 88/36, 88/5
ser-â-ser 12/5/3, 17/76, 38/7, 49/12
serây 88/119, 88/76
serâya 14/5/1, 88/76
serâ-yı bekâ 75/4
serây-ı her 22/9
serâyı 73/9

serâyına 89/19
Ser-bâzum 50/17
ser-be-ser 19/14, 30/3, 46/18, 46/18, 57/1, 80/6, 84/24, 89/21
ser-cümle 76/16
Ser-çeşme 10/6
ser-çeşme-i cân 6/14
ser-çeşme-i cân-âferîn 54/12
Ser-çeşme-i dîn 16/8/5
ser-çeşme-i Hakka'l-yakîn 87/108
ser-çeşme-i hayâtuñ 7/9/2
Ser-çeşme-i mürüvvet 24/13
ser-çeşmesi 40/6
serdâr R 99, 87/106
serdâr-ı cümle 85/37, 87/230
serdâr-ı dîn 40/6
serdâr-ı evliyâ 24/13
serdâr-ı her 87/170
ser-defter 44/5
ser-defter-i cûd 70/16
ser-defter-i dîvânımuz 60/11
Ser-defter-i hakâyık 31/8
Ser-defter-i her 7/7/2
ser-defter-i kerem 24/13
ser-defter-i şakka'l-kamer 70/4
ser-defteri 32/6
sere 44/8
Seredân 1/27
ser-efrâz-ı cinân 61/3
ser-efrâz-ı hel 31/5
ser-efrâz-ı livâ 50/3, 85/58, 86/67, 87/168, 88/153, 88/157
ser-firâz 80/7, 86/26
ser-firâz-ı ʿâlem 16/4/2, 54/2
ser-firâz-ı hel 58/1, 86/28, 86/3, 86/30
Ser-firâz-ı Mekke 61/6
ser-firâz-ı saff-şiken 57/6
ser-firâz-ı server-i meydân 75/1
ser-firâz-ı server-i sultân-ı pişvâ 29/7
ser-gerdân 22/25
ser-i cümle 12/8/2
ser-i kûyında 15/4/5
Ser-i pencereye 23/31
seri 24/36, 34/7, 46/17, 46/17, 7/12/6, 80/16
Serîr-i dildedür 38/4
Serîr-i Zeyne'l-ʿİbâd 22/18
serîrine 51/9
serîrüñ 70/14
serler 15/4/4, 5/78
ser-leşker-i cihân 11/3/5
ser-leşker-i rûz-ı gazâ 70/22
Ser-leşker-i şâh-ı kâmrâni 12/6/3
sermândend 61/22
sermâye-i cân 41/1
Sermâye-i ʿömrüñi 12/3/2
Sermâyesi 12/4/5
sermed 17/28, 55/4
Ser-menzili 65/2
ser-nigûn 1/8, 87/167, 87/57
ser-pûş 44/2
Ser-rişte-i hakîkat 24/13
serseri 1/11, 1/11
serserî 46/8, 46/8
Ser-tâc 50/20
ser-tâc-ı cümle 88/135
ser-tâc-ı ehl-i takvâ 59/14
ser-tâc-ı erbâb-ı tekâdur 49/17
Ser-tâc-ı halk-ı ʿâlem 56/19, 56/19
ser-tâcıdur 43/26
ser-tâcumuz 57/12
server 12/5/4, 2/19, 31/12, 34/10, 44/1, 44/21, 44/7, 5/56, 51/3, 51/9, 52/1, 53/15, 53/18, 53/6, 55/14, 55/5, 56/1, 56/20, 56/20, 59/12, 6/13, 6/8, 60/11, 70/38, 74/4, 83/27, 84/41, 85/50, 86/62
Serverân-ı cihân 11/8/3
serverdür 11/8/2, 30/5, 42/1
servere 79/3, 85/7, 88/93, 88/96
Server-i âl-i Muhammed 54/8
Server-i cümle 21/13, 86/13
server-i cümle-i peyâmber 7/4/2
Server-i dîn 13/3/5, 29/10, 72/1
server-i dünyâ R 99, 15/1/4, 79/10
Server-i ʿâlem 5/2
server-i ʿâleme 86/74
server-i ʿâlem-i hakîkat 7/5/1
server-i ʿâlem-i maʿânî 16/7/1
server-i ʿArab 8/1, 87/232
server-i ehl-i yakîn 54/3
server-i evlâd-ı hâtem 17/10
server-i her 15/1/1, 21/6, 63/5, 88/36, 88/40, 88/5
Server-i ins 11/7/4
server-i kün 7/7/1
Server-i merdân 13/4/5
Server-i mülk-i selûbin 39/5
server-i nikâdur 55/17
server-i penç 7/9/6
server-i rûy-ı zemîn 54/9, 89/10
server-i safder-i zemâne 12/3/7
server-i sâhib-kırân 34/3
Server-i sâkinân-ı makʿad-ı sıdk 11/5/2, 76/3
server-i ser 24/46
server-i serdâr-ı ʿâlem 6/1

server-i serdâr-ı Hâşimî 31/2
server-i ser-firâz-ı ʿâlem 16/8/1
server-i sultân-ı dîn 24/49, 88/17
server-i şâh-ı Horasân'dur 35/7
server-i şâh-ı kâmirâni 7/10/1
serveri 14/2/1
serverî 15/6/5, 19/1, 21/18, 21/20, 32/1, 40/1, 43/28, 46/12, 46/12, 50/10, 50/16, 54/13, 57/4, 84/9, 87/201, 88/183
server-i tûğ 25/13
serverîdür 49/12
serverine 11/9/7
Serverleri 12/5/3, 12/5/8, 50/19
serversin 58/10
serverüñ 5/71
setr 2/11
Settârgâh-ı ʿayb 24/9
sevâb 11/9/3, 14/8/1, 15/5/6, 64/11
sevâkininüñ 77/10
Sevdüm 14/5/3
Sevdüñse 14/6/2
seven 46/10, 46/10, 85/4
sevenler 43/31
sevenlerdür 36/8
Severân-ı der-gehş 61/19
Sevindiler 86/36
sevine 85/13, 85/13
sevmeyen 43/31
Sevr 1/23
seyfe 19/10, 64/1, 64/15
Seyr 14/5/1, 2/22, 23/39, 7/10/5
seyrân 89/44
seyrânıdur 19/15
seyri 3/17, 49/3
seyyiât 15/6/3
Seyyid 61/15
seyyid-i kevneyn 72/1, 87/149
sı 84/39
sıbteyn 87/232
sıdk 11/1/7, 37/4, 38/5, 42/14
sıdk-ı ev 29/10
sıfât 11/9/1
sıfat 61/2, 70/17
sıfât-ı Hudâ'ya 26/3, 46/5
sıfât-ı Safder'i 46/5, 5/25, 5/25, 5/49, 82/1, 85/10, 87/104, 87/189, 87/216, 87/218, 87/224, 87/37, 87/51, 89/38
sıfâtı 12/7/5, 17/43
sıfatı 3/24, 59/9, 7/4/1, 84/36
sıfât-ı uçmağ 26/9
Sıfât-ı zâtına 53/13
sıfat-ı Zü'l-fekâr 23/1
sıfâtın 15/6/4
sıfatın 2/20
sıfâtına 45/3
sıfâtında 12/4/4
sıfâtından 5/24
sıfâtını 31/11
sıfatlu 78/4
sıfâtuñ 14/2/1
sığmaz 11/6/1
sıncılı 37/4
sındı 86/20
Sındırma 16/2/4
sınmaz 60/3
sır 14/3/7, 2/5
sırât 11/7/6
Sırat-ı müstakîm 38/2
sırât-ı müstakîm 83/41, 12/6/10
sırdur 53/14
Sır-ı evkât 22/9
sırlardur 88/40
Sırr 5/37
sırra 11/2/9, 73/2, 86/55
sırr-ı ʿAlî 85/59, 85/70
sırr-ı ʿAlî'den 48/6
sırr-ı elfâz-ı garîb 87/71
sırr-ı ev-ednâ 44/2
sırr-ı ev-ednâ'ya 17/25
Sırr-ı evkât-ı cemâli 2/39
sırr-ı Hak 70/28
sırr-ı Hayder'i 46/8, 46/8
Sırr-ı hidâyet 13/1/4
Sırr-ı Hudâ 15/1/1
sırr-ı İlâhi 34/4
sırr-ı İlâhî'dür 53/12
sırr-ı Kur'ân 17/50
sırr-ı Kur'ân'sın 51/4
sırr-ı men 5/34
Sırr-ı muhtâr 11/6/8
sırr-ı pinhân 14/4/6
sırr-ı Sübhân 41/2
Sırr-ı sübhâne'llezî 41/8
sırr-ı Sübhâni 53/4
sırrı 11/7/9, 11/9/8
Sırr-ı tevhîd 42/12
sırr-ı tevhîd-i Ene'l-Hak 17/56
Sırr-ı tevhîd-i ezelsin 58/11
sırr-ı vilâyet 43/28
sırrıdur 13/2/7, 17/77, 58/16
sırrın 17/23, 44/15, 54/11, 14/2/5, 18/12, 3/12, 88/161
sırrına 11/2/3
sırrını 19/12, 3/30, 3/30, 58/3, 71/7
sırrısın 50/12
sidre 1/9, 77/2, 80/11
sidre-i müntehâya 14/5/6
sikke-i sâfidür 35/3
sikke-i saltanat 7/10/3
sikke-i sultân-ı saʿâdet 35/8
Sikke-i zer 88/91
silâh 86/66
silmî 15/5/2, 39/6
silmüke 15/5/2, 39/6
simm-i sinânî 26/5
Sîn 14/2/4
Sin 18/12, 20/2
Sind 7/1/4
sînem 79/11

sipâh 28/7, 88/101, 89/37
sipâhı 36/5
sipâhıdur 53/12
sipehdâr-gâh-ı cenk 24/9
Sipeh-salâr 49/10
sipeh-salar-ı aʿlâdur 53/1
siper-ender 64/8
Sirâc-ı şemʿ-i şehâdet 22/4
sirâc-ı şemʿine 44/2
sîretin 83/25
sirişti 77/6
sohbet 86/65
sohbeti 5/54
sohbetine 88/108
sokdı 88/142
söğeye 86/62
söyle 16/2/5
söyleyince 85/70, 19/11
söz 12/8/9, 20/22
sözde 43/10, 24/17
söze 28/3, 31/12
sözi 7/11/1, 33/6, 77/8, 87/136, 87/184
sözin 88/100
sözler 87/180
sözlerdür 88/82
sözlerin 87/152, 2/27, 88/165, 88/52
Su 88/57
sû 89/27
suâl 16/1/5, 16/7/5, 87/12, 87/131, 87/196, 87/205
su'âl 16/3/5
suâlüm 85/4, 85/6
subca 59/8, 36/7
subh 76/12, 88/56, 85/41, 88/64
Subh-dem 87/110, 87/58
subh-ı izâ 77/7
sûda 16/8/3
sudı 34/7
suʿbân 55/13, 86/47, 88/133
sufilere 12/4/3
suhuf-ı kerîm 18/3
suhuf-ı metninüñ 13/5/5
sulb-ı ʿAbdü'l-Muttalib 87/21
sulbını 87/223
sulh 39/6, 44/7, 58/14, 74/4, 80/1, 88/42
sultân 21/17, 43/29, 44/24
sultân-ı aʿzam 17/70, 56/11
sultân-ı bahr 56/11, 21/5, 22/9, 44/5
Sultân-ı bidâyet 16/6/5
Sultân-ı cihân 12/6/4
sultân-ı cihândur 35/1
Sultân-ı cihân-ı câvidâni 7/10/1
Sultân-ı cihânsın 12/5/1
sultân-ı cümle 70/1, 88/71, 85/3, 88/89, 87/122, 87/169, 90/5, 87/64, 24/21, 25/10, 31/12, 34/8, 44/23
sultân-ı dîn 88/86
sultân-ı ʿâlem 70/39, 85/33
sultân-ı evliyâ 65/9
sultân-ı güzîn 89/2, 17/41
Sultân-ı hakîkat 12/7/8, 44/4, 55/14, 56/16
sultân-ı heft-kişver 56/16, 12/1/4
sultân-ı Horasân'a 81/2
Sultân-ı innemâ'dur 55/3
Sultân-ı ins 73/3
Sultân-ı kâinât 34/5, 86/56
sultân-ı kibriyâdur 55/4
sultân-ı lev-keşef 31/4
Sultân-ı livâ-yı hel 12/8/1
sultân-ı mâzağa'l-basar 70/11
sultân-ı Necef 61/6
sultân-ı pîşvâdur 55/15, 85/12, 87/80
sultân-ı rüsul 87/149
Sultân-ı sehâ 16/1/3
sultân-ı ser-firâz 33/4
Sultân-ı şâh-ı evliyâ 50/6
sultân-ı şark 22/3, 12/5/10, 12/7/10, 12/8/10
Sultân-ı şeriʿat 12/2/7
sultânı 43/4, 48/10, 43/25, 61/7, 47/6, 63/10, 70/37, 73/5, 9/1, 88/27
Sultân-ı Türk 8/1
sultân-ı yakîn 20/18
Sultân-ı zemîn 12/1/10, 12/2/10
sultân-ı Zeyne'l-ʿÂbidîn 70/35, 5/46
sultânıdur 19/1, 40/1, 57/2, 84/24
sultânımuz R 103
sultanları 19/6
sultânsın 51/2
sultânumuz 50/21, 60/1, 63/2
sunʿ-ı Hudâ-yı Zü'l-celâl 87/153
sunʿına 18/14
sunʿında 3/14
Sûre-i nûnda 5/40
Sûre-i Sübhân 13/4/4, 6/7
sûre-i Tâ 14/2/4
sûre-i ve'l-leyl 76/12
sûret 3/17
sûretâ 84/6
sûret-i her 17/23
Sûret-i insânda 6/5
sûretin 83/25
sûretine 30/9, 42/9
sûretlü 87/128, 88/70
sûsen-i ʿarş 17/26
susuz 88/59
suya 52/12
Sûy-ı Mağrib'den 88/61
sû-yı sidreye 23/2
sûyı 88/55, 22/19, 44/7
sûziş-i Zeyne'l-ʿİbâd 72/4
Sübhân 86/39
Sübhâne 76/10, 77/10
Sübhânımuz 60/10

sücûd 87/178, R 97, 1/2, 16/3/1, 18/8, 33/5, 5/14, 5/30, 65/9, 67/3, 78/7, 80/14, 87/115
sücûd 11/1/4, 12/3/9, 12/6/9, 18/6, 55/11, 85/54
sücûdı 14/7/2, 17/19
sühân 87/126
sükkere 79/16
sükker-i dehânuñ 7/11/1
sülâle-i pâk 11/6/8
sülbden 87/20
sülbü 87/19
sülûkda 2/18
sülûk-ı ehl-i hıred 51/8
sünbül 17/4
sünbüle 1/25
sür 22/20
sürer 16/8/4, 20/3
sürmeğe 79/9
sürmeği 89/54
sürûr 11/7/9, 87/103
Sütûde-i zât-ı şerîfi 22/9
sütûn-ı dâr 23/4
süvâr 23/37, 82/2, 86/54, 88/46, 88/64
süvârî 17/44
şâb 43/13, 88/21, 88/69
şâd 87/52, 25/8, 3/12, 5/57, 54/2, 6/11, 7/1/1, 7/1/7, 70/9
şâdman 64/10
Şâd-mân 85/32
şâd-mândur 68/6
Şa'bân 89/32
şa'şa'a-i meh-i ma'âni 12/5/6
şa'şa'a-i nûr-ı Nakî 35/8
şâfi'-i halâyık 55/9
şâfi'-i rûz-ı cezâ 87/6
Şâfi'-i rûz-i kıyâm 61/11
şâfi'î 87/239
Şâfi-i bîmâr 13/2/2, 1/15, 11/6/8
şah 12/3/1, 12/4/1, 12/4/6
Şâh 17/73
şâha 18/17, 49/19, 5/1, 64/3, 70/33, 84/19, 84/37, 88/14
şâhân-ı her 52/15
Şâhân-ı mülk 27/9
Şâhbâz-ı lâ 31/5
şahbâz-ı mülk-i hel 61/10
şâhdur R 101, 11/5/1, 12/5/3, 18/26, 80/4, 83/5
Şâhenşeh-i iklîm-i şehâdet 16/6/2
Şâhenşeh-i kişver-i mürüvvet 16/1/3
şâh-ı a'lâ 17/77
şâh-ı a'zam 16/8/5
şâh-ı bî-hemtâ 30/6
şâh-ı Bu'l-vefâ 24/4
Şâh-ı cihân 13/3/3, 15/2/1
Şah-ı cihân 15/5/7, 34/1, 5/58, 5/63, 50/7, 63/7, 7/12/6, 7/2/1, 85/51, 88/124, 88/148
şâh-ı cihândur 68/1
şâh-ı cihângîr 24/39, 69/2
şâh-ı cihân-güşâdur 55/5
şâh-ı cihân-ı 'âdil 59/3
şâh-ı cihân-ı kâmrândur 68/5
Şâh-ı cihânı 13/5/3
şâh-ı cihân-ı yakîn 25/10
Şâh-ı cümle 70/15
şâh-ı deryâ-bâr 88/96
şâh-ı dil-nevâz 76/27, 23/39, 6/1, 67/4, 70/14, 70/32, 79/12, 82/2, 85/33
şâh-ı dîn 27/8, 86/32
şâh-ı dîvân-ı mahşer 56/9, 56/9
şâh-ı 'Acem 8/1
şâh-ı 'âdil 16/5/1, 5/1, 84/37, 85/28
şâh-ı 'alâ 64/9
şâh-ı 'âlem 17/70, 88/73
şâh-ı 'âlişânı 7/10/7
şâh-ı 'Arab 87/176
şâh-ı 'Asker 10/6
şâh-ı 'Askerî 23/34, 34/10
şâh-ı emîrü'l-mü'minîn 87/169
şâh-ı enbiyâ 87/122, 87/230
şâh-ı 'ulyâdur 53/15
Şâh-ı ev-ednâ 54/5
şâh-ı ev-ednâ' 57/9
şâh-ı evliyâ 24/2, 27/11
şâh-ı evliyâdur 16/1/1, 49/1
şâh-ı güzîn 84/10, 87/165, 87/214, 88/120, 88/189
Şâh-ı harîm 15/2/6
şâh-ı hayrü'r-râhimîn 54/15
şâh-ı hel 55/3
şâh-ı her 5/81
şâh-ı hidâyet 16/6/1
şâh-ı Horasân 72/7
şâh-ı hûb-likâdur 55/9
şâh-ı Hudâ 87/46
Şâh-ı hümâm-ı mülk-i selûbin 24/7
şâh-ı ins 10/7
şâh-ı kâmrânî 16/7/5, 64/7, 85/13, 87/192, 87/203, 88/20
şâh-ı Kerbelâ 24/45, 31/12, 34/8, 48/1, 65/3
şâh-ı kerem 88/57
şâh-ı keremden 19/4
şâh-ı kibâr 88/123, 88/46
şâh-ı kirâm 87/130, 87/134
Şâh-ı Kureyş 31/2
şâh-ı lâ 29/3, 49/10, 55/14
şâh-ı livâ 70/35
şâh-ı livâ-yı hel 19/6
şâh-ı mağfiret 88/25
şâh-ı mazlûm-ı şehîd-i Kerbelâ 58/12

şâh-ı men 48/3, R 99, 11/7/1, 11/9/1, 16/2/1, 19/3, 43/1, 61/1, 85/34, 87/124
Şâh-ı merdân 11/4/1, 12/4/6, 12/6/7, 12/7/2, 13/6/1, 14/3/6, 14/5/5, 15/3/1, 15/5/5, 16/1/1, 17/63, 18/21, 20/17, 22/17, 25/14, 32/8, 34/6, 39/6, 42/8, 43/20, 44/7, 5/46, 52/3, 52/7, 55/12, 55/18, 56/17, 56/17, 58/12, 60/3, 63/2, 75/4, 79/1, 80/14, 81/7, 83/11, 85/27, 86/50, 86/54, 86/56, 86/58, 87/106, 87/185, 87/188, 88/101, 88/108, 88/109, 88/110, 88/113, 88/134, 88/136, 88/140, 88/167, 88/17, 88/39
Şâh-ı merdâna 18/8
Şâh-ı merdândur 41/1, 53/8
şâh-ı merdân-ı mürüvvet 17/7
şâh-ı merdân-ı selef 57/5
şâh-ı merdânsın 51/1, 54/1
şâh-ı Mevlanâ 50/1
şâh-ı Mevlânâ 50/1, 50/10, 50/11, 50/12, 50/13, 50/14, 50/15, 50/16, 50/17, 50/18, 50/19, 50/2, 50/20, 50/21, 50/22, 50/23, 50/3, 50/4, 50/5, 50/6, 50/7, 50/8, 50/9
Şâh-ı mihrâb 30/1
şâh-ı mu'allâdur 53/1
şâh-ı muhterem 24/22, 50/18
şâh-ı Murtazâ 72/1
şâh-ı muzaffer 7/4/1
Şâh-ı muzafferü'd-dîn 55/8
şâh-ı mükerremdür 44/24
şâh-ı mülk-i câvidân 60/12
şâh-ı mürselîn 54/7, 61/1, 75/2
şâh-ı Necef 64/12
şâh-ı nikâ 70/38
şâh-ı pâk 7/3/3
Şâh-ı râh-ı hurka-i tâc 61/13
Şâh-ı reh-i hel 21/3
şâh-ı reh-i lâ 25/12
Şâh-ı reh-i men 21/10
şâh-ı rehnümâ 10/8
şâh-ı rûh-ı perverdür 30/13
şâh-ı rûy-ı zemîndir 52/4
şâh-ı sehâ 15/2/2, 25/13, 70/23
şâh-ı selâmün 21/1, 21/1, 21/10, 21/11, 21/12, 21/13, 21/14, 21/15, 21/16, 21/17, 21/18, 21/19, 21/2, 21/20, 21/3, 21/4, 21/5, 21/6, 21/7, 21/8, 21/9
şâh-ı selsebil 27/7
Şâh-ı ser-defter-i kemâl 11/4/7
şâh-ı serîr-i ev-ednâ 52/8
Şâh-ı serîr-i livâ 21/16
Şâh-ı serîr-i lutf 31/7
Şâh-ı serîr-i mülk-i şerî'at 24/16
şâh-ı serîrü'r-Rahmân 22/7
şâh-ı ser-tâc-ı gürûh-ı etkıyâ 58/15
şâh-ı server 12/7/1, 87/173
şâh-ı sırât-ı müstakîm 70/20, 12/3/10, 12/4/9
şâh-ı sultân-ı şefâ'at 17/11
şâh-ı sultân-ı şerî'at 17/30
şâh-ı şark 54/8
şâh-ı şefî'ü'l-müznibîn 70/5
Şâh-ı şehâ 24/10
şâh-ı şehîd 35/5
şâh-ı şehîdân 70/34
şâh-ı şehîd-i Kerbelâ 85/57
Şâh-ı şehîd-i Kerbelâ'dan 73/4
şâh-ı şehîd-i Kerbelâ'dur 49/13
şâh-ı şeppîr 60/9
şâh-ı şerî'at 7/5/1
şâh-ı şerî'at-ı Peyâmber 12/7/8, 11/9/5
şâhı 36/10
Şâh-ı Takî 25/17
şâh-ı tamâm 85/5, 87/151, 88/143
şâh-ı tamâmı 14/6/2
Şâh-ı ümem 24/15
şâh-ı velâyet 90/2
Şâh-ı vilâyet 13/1/1, 21/8
şâh-ı vilâyetdür 53/9
şâh-ı yektâ 7/2/5
şâh-ı zamân 13/6/3, 80/1
Şâh-ı zemîn 25/2, 85/48, 87/108, 87/119, 87/13
Şâh-ı Zeyne'l-'İbâd 30/11, 88/47, 88/5, 88/50, 88/51, 88/89, 88/90, 89/44, 11/1/4, 11/1/7, 13/6/2, 16/3/1, 16/4/1, 16/6/3, 22/24, 22/25, 40/1, 41/9, 43/29, 43/5, 64/4, 7/2/7, 7/8/7, 82/10, 84/15, 85/58, 86/73, 87/141, 88/138, 88/72, 88/77, 89/28
şâhıdur 19/5
şâhına 4/5, 3/13
Şâhid 73/2, 87/88, 88/132, 88/177, 89/4
şâhinşeh-i lutf 70/16
Şâhinşeh-i mu'azzam 33/4
Şâhlar 11/8/5
şahne-i Necef 48/1
şahne-i Necef'dür 12/4/1
şahne-i şâh-ı Necef 15/5/3
şahne-i şehr-i Necef 21/10, 54/4, 57/5
şâhsın 76/27
Şâhuñ 12/3/3, 19/11, 19/8, 22/20, 30/16, 36/9,

42/16, 44/24, 5/54, 53/13, 55/13, 55/19, 79/16, 88/106, 88/111, 88/112, 88/126, 88/148, 88/156, 88/75, 89/19
şak 5/48, 87/22, 87/93, 89/28, 9/5
şakî 57/13
Şakk 7/10/6
şal-i Muhammed'e 10/8
şâm 76/12
Şâmiler 43/13, 29/1, 74/2, 76/23
şân-ı Kâzım'a 22/19, 12/1/5, 16/5/2, 19/8, 20/28, 6/3, 87/238
şânına 41/3, 55/6
Şânında 48/5
Şânuña 6/11, 5/40, 58/2, 7/1/8, 7/10/8, 7/11/8, 7/12/7, 7/2/8, 7/2/9, 7/3/7, 7/4/8, 7/5/8, 7/6/8, 7/7/9, 7/8/8, 7/9/8, 70/9
Şânuñda 50/6
şarâb 14/8/6
şarâb-ı hilm 23/30
şark 15/3/6, 89/37
şarkına 5/56
şart 9/8
şeb 43/15, 77/9, 8/2
şebân 23/27
şebe 1/14
şeb-i mi'râcda 25/5
şebinde 9/3
şecâ'at 17/48
şecâ'atda 40/8, 84/10
şecerden 17/60, 53/15, 76/13
şecer-i mîve-i mihri 15/3/3
şedde 86/62
Şefâ'at 62/2, 74/12
şefâ'atdan 20/17
şefi' 52/19, 5/34
şefi'-i günâhkâr-ı ins 76/6
şefi'-i mahşerdür 42/2
şefi'i 11/7/6, 12/8/6
şefi'-i yevm-i kıyâm 22/4
şefi'idür 19/3
şefi'ü'l-müznibîn 20/17, 5/74
şefi'ü'l-müznibînsin 7/4/5
şefi'ü'l-müznibînsin 7/9/3, 11/6/7, 12/6/8, 20/4, 22/20, 58/12, 58/16, 7/1/6, 76/18, 76/20, 76/25, 80/8
şehâ 11/9/5
Şehâdet 28/2, 44/1, 87/147, 87/43
şehbâz 86/67
şehd 66/9
şehe 82/5
Şehednâ 38/1
şeh-i âsmân 15/1/4
şeh-i dîn 87/107
şeh-i dü 65/6, 7/7/8, 86/72
şeh-i Düldül-süvâr 61/12
şeh-i 'alâ 24/34
şeh-i 'alem 67/4
şeh-i Hayber-güşâ 70/26
şeh-i her 73/9, 8/3
şeh-i livâ 24/47, 31/13
Şeh-i mîr-i livâ 51/4
şeh-i muzaffer 86/45
şeh-i müşkil-güşâ 15/4/2
şeh-i râyet-i 'ilm 66/7
şeh-i reh-i dîn 86/46, 11/2/4
şeh-i safder 24/7
şeh-i sâhib-livâ 15/1/7
şeh-i serdâr-ı kamu 15/6/1
Şeh-i ser-defter-i erbâb-ı esrâr 49/7
şeh-i serîr-i dü 80/15
şeh-i serîr-i sehâ 45/7
şeh-i sıdk 88/10
şeh-i sultân-ı cümle 85/43
şehî 82/9
şeh-i Ve'ş-şems 24/43
şeh-i zemîn 22/13, 45/2, 51/2, 75/13, 75/3, 79/10, 79/12, 88/11, 88/118, 88/13, 88/178, 88/180, 88/183, 88/4, 88/7, 88/9
şehîd 88/15
şehîd-i Kerbelâ 88/5
şehîd-i mülk-i Horasân 76/6
şehîd-i râh-ı dîn 20/19
şehîd-i tîg 67/2
şehîd-i Tûs 79/8
şehidlere 74/4
şehihşâh-ı lâ 76/4
şehinşâh-ı bî-bedel 27/4, 12/1/3, 18/30, 24/26, 26/10, 45/10, 88/122, 88/146, 88/171, 88/97
şehinşâh-ı cihân 88/65
şehinşâh-ı dü R 97
şehinşâh-ı emîn 61/5
şehinşâh-ı heft-kişverdür 30/7
şehinşeh-i livâ 24/11
şehr 13/3/6, 15/3/1, 42/5, 88/45
şehre 42/5, 44/17, 88/153
şehr-i 'ilm 8/3
şehr-i 'ulûm-ı Muhammed'e 26/2
Şehr-i 'ulûm-i Ahmed-i Muhtâr'a 24/14
şehr-i lâ 61/10
Şehr-i Yesrib 88/19
Şehrinde 86/6
şehrine 43/10, 47/3, 56/7, 56/7, 86/76
şehrinüñ 49/5
şehristânıdur 19/9
şehrüm 44/17
şeh-süvâr 43/9
şehsüvâr 87/199, 88/185
şeh-süvâr-ı bahr 57/8
şehsüvâr-ı kâtil-i 'Anter 27/5
şeh-süvâr-ı lâ 58/1
şehsüvâr-ı meydânsın 51/11
Şeh-süvâr-ı rûzedür 54/6
Şeh-süvâr-ı saff-şiken 61/12

şehsüvâr-ı şâh-ı kadîm 18/1
şehsüvâr-ı şehr-i Necef 11/7/5
şeh-süvârı 17/21
şehüñ 85/55, 86/66, 88/108
şehzâde 88/135
şeh-zâde 88/149
Şek 13/2/7, 13/6/2, 14/3/8, 18/14, 44/17, 50/13, 87/226
Şekûr 87/210
şem' 1/22, 86/75
şem'-i cem'-i enbiyâ 87/44
Şem'-i cem'-i rüsul 37/3
şem'-i cem'i 17/58
Şem'-i semâvât 15/3/2
şemme 2/21
şemme-i bûy-ı îmân 84/34
şemme-i hüsni 40/7
şemme-i nûr-ı hüsnüñ 7/4/4
Şems 46/4, 46/4, 15/4/2
şems-i dîn 61/17
şems-i duhâ 2/21, 70/29, 80/5
şems-i duhâ-yı kul 70/5
şems-i felek 20/3
şems-i hâverdür 42/7, 12/6/6
şems-i hâverî 74/6
Şems-i münevver 13/3/7, 27/3
Şems-i şerî'at 59/4, 24/42
Şems-i şerî'atdur 60/6, 48/2, 25/15, 52/15, 55/14, 56/13, 56/13, 59/10
şemsi 36/3, 39/1
şeper 22/17, 43/9, 44/4, 49/6, 55/3, 59/6, 57/10
şeperdür 11/8/1, 30/10
şeperi 50/16
şepîr 11/6/5, 11/8/1, 22/17, 52/15
Şepir 85/68, 11/6/5, 12/7/4, 17/69, 27/8, 28/6, 29/8, 33/6, 51/13, 53/15, 54/10, 66/2
şepper 44/18
şepperden 64/13
şepperdür 42/8
şepperi 46/11, 46/11
şepperüñ 12/8/2
şeppir 12/8/2, 17/69, 21/12, 27/8, 29/8, 42/8, 44/18, 51/13, 64/13, 66/2
şeppîr 28/6, 51/9
şerbet 83/46
şerbetin 43/10
Şer' 86/40, 20/22
şeref 32/10
şerefdür 12/4/3
şerefü'd-dîn 90/5
şer'i 26/3
şerer 15/3/2
şer'üñ 44/7
Şerh 13/5/5, 14/3/4, 14/5/7, 7/7/8, 71/7, 80/13, 86/5, 87/73
Şerha 11/6/1, 61/20
şerh-i ân 61/20
şerh-i beyâna 59/9
şerh-i beyândur 35/4
Şerh-i hâl-i Fâtıma 87/113
şer-i şeytân 16/2/3
Şerî'at 2/38
şerî'at 7/12/2, 70/6
şerî'atda 30/6
şerî'atüñ 48/2
şerîf 23/29
şerîk 18/1
Şermende 7/11/2
şermsâr 23/14
şerrinden 64/5
şevketin 5/61
şevkinden 3/5
şey 12/6/9
şeyâtîn 22/12
şeydâ 2/29, 52/12
şeyde 43/17, 53/11
şeyden 53/5
şeyh 43/13, 88/21, 88/69
Şeyh-i şeytân-ı la'îndür 84/34
şeytân 84/27, 89/9
şeytân-ı la'în 64/8, 86/31
şey'üñ 11/4/9
Şın 18/13, 3/13
şi'â'ayn 66/7
şi'âr 2/38
Şî'at-i şâhuz 79/9
şifâ 14/1/4, 24/20, 43/22, 5/38, 88/66
şifâdur 55/2
şifâya 18/16
şihâb 14/8/3
şikâyet 89/47
şimden 5/67, 87/69, 88/141, 88/143
şimdi 88/47
Şimr 23/25
Şimr-i la'în 75/11
Şimr-i la'îne 74/10
şîr 84/4
şîr-i Bâri 86/64
Şîr-i Hak 11/7/5, 61/10
şîr-i Hudâ 12/2/8, 15/5/3, 15/6/2, 16/2/1, 16/5/1, 21/10, 42/7, 43/3, 43/6, 57/3, 70/30, 71/5
şîr-i Hudâvend-i Kerîm 70/22
şîr-i Hudâvend-i lem 31/10
şîr-i mürde 24/37
şîr-i Rabbü'l-'âlemîn R 99, 54/6
şîr-i Yezdân 17/50, 43/1, 87/124
şîr-i Yezdândur 53/8
şîr-i Yezdânsın 51/12
Şîrîn 7/11/1
şirke 59/8, 87/125
şu'a-ı şems 28/5
şu'le-feşândur 35/8
Şu'le-i dîndür 41/1
şu'le-i îmâna 81/5
şu'le-i nûr 11/7/3
şular 7/8/7
şûr 5/50, 52/10

şükr 1/7, 18/13, 50/23, 87/34
şükri 44/10
şümâr 88/182
şürûʿ 12/3/4
şütür 24/39
tâb 14/8/4
tabak 87/51
tâbân 20/2
tâbende-mâhı 36/3
tâb-ı riyâh 26/4
tâbi 12/4/7
tabîb 83/50
tâbiʿ-i Muhammed 66/1
Tâbiʿ-i Mustafâ'yuz 37/2
tâbiʿî 87/239
tabl-i İbrîz-i kelîm 18/25
Tabl-i kuvs-ı Sübhânî R 95
tâc 11/4/3, 24/17, 64/13, 85/41, 88/31, 88/80
Tâc-dâr-ı innemâ 19/6
tâc-dâr-ı innemâ'dur 49/6
tâc-dârı 17/21
tâc-ı devlet 17/59
Tâc-ı Hüdâ 24/12
tâc-ı innemâ 70/25
tâc-ı le 25/5
tâc-ı mü'minân 38/7
Tâc-ı ser-i evsıyâ 21/2
Tâc-ı ser-i mü'minân 21/19
tâc-ı ser-i şepîr 12/7/4
tâc-ı seri 22/21
Tâc-ı siret-i innemâ 21/3
tâcı 44/22, 57/12
Tâc-ı tamâm-ı müttakiyân 73/8
tâcıdur 87/156
tâcın 5/56
tâcum 47/7
taʿab 8/6
Taʿâla 5/18
taʿâm 24/32, 87/49
taʿâmın 87/53
taʿassub 87/225
tâʿat 17/67, 84/27
tâʿatında 84/27
tâʿatları 39/7
Taʿn 79/16
taʿyin 89/20
taʿzim 87/34, 60/9, 85/68
Taʿzîm-i ʿarş-ı aʿzama 23/29
tağ 88/68
tağâ 70/11
Tağı 5/31
Tağıldı 86/23
tağladılar 88/48
tağlar 87/58
Tahallus 47/9
tahir 3/16
tâhirîn 20/24, 54/13, 61/9
tahsîn 7/1/1, 85/15
Taht 24/17, 85/41, 88/31, 88/80
Tahta 88/122, 88/16
Taht-ı ʿilminde 16/4/3
taht-ı kemâhi 36/2
tahtına 35/6
tahtında 58/3
Tahtını 89/11
tahtınuñ 43/4
takaddes 76/10
takdîrinde 89/18
tâk-ı kubbesinüñ 77/4
takıldı 7/8/6, 10/6, 11/8/6, 12/8/6, 17/74, 21/17
Tâkî 22/21, 24/50, 30/14, 32/9, 33/7, 34/10, 43/26, 46/17, 49/17, 52/18, 57/13, 58/15, 60/11, 62/6, 63/6, 64/15, 66/7, 68/8
Takî 27/10, 34/11, 48/1, 64/12, 7/5/2, 42/13, 76/2, 46/17, 80/17, 47/7, 84/23, 51/14, 90/5, 53/17
Taki 72/8, 73/8, 87/235, 88/135, 88/146, 88/156, 88/177
Takî'dür 38/7, 44/22, 50/20, 54/13, 59/14
Takî'nüñ 20/23, 88/142
Takî'ye 65/9
Takîyy-i müttakî 19/15, 70/38
taknetû R 98
Takrîr 12/1/4, 16/5/5, 59/9
takviyet 86/41
takviyyet-i İslâm-ı dîn 87/166
Tal 12/6/2
talapda 5/21
talʿatına 80/5
talʿatınuñ 5/64
taleb 8/6
Tâlib 16/6/1, 19/9, 41/6, 69/4, 84/42, 87/112, 87/114, 87/126, 87/137, 87/140, 87/184, 87/186, 87/189, 87/203, 87/33, 87/47, 87/60, 87/77
Tâlib'de 87/24
Tâlib'den 87/27
Tâlib'e 87/181, 87/198
Tâlibest 13/1/8, 13/2/9, 13/3/9, 13/4/9, 13/5/9, 13/6/7, 13/7/8
tâlib-i güher-i maʿâni 12/6/1
tâlib-i şifâ 76/24
Tâlib-i te'vîl 41/3
Tâliʿ-i saʿd-ı ekberi 46/4, 46/4
tamar 6/14
Tamdıkça 14/7/4
tâmı 87/168
tanımadı 12/1/3
Tañrı 84/13, 89/32
Tañrı'nuñ 19/7, 40/5
tapşurasın 89/11
Tapuñ 36/4
tapuña 7/8/1
tapuñdur 7/2/5
tapusına 87/182, 2/26
tapuya 89/23
târ 74/6
tarafdan 84/19, 88/21
taraf-ı Hak'dan 28/6
tarîk 14/6/5, 19/11
tarîkat 12/1/8, 12/2/7, 12/7/8, 2/38, 30/6, 7/12/2, 7/5/1, 87/136, 70/6

tarîkatüñ 48/2
tarîk-i Ca‘fer'i 46/14, 46/14
tarîk-i ehl-i dîn 19/16
tarîk-i mustakîm 5/38
tarîkin R 92, 36/9, 60/10
tarîkine 24/52, 48/8, 52/15
tarîkini 66/4
târümâr 82/4
taş 76/14, 85/29, 85/39, 85/59, 85/8
tâş 85/9, 88/67, 88/67
taşa 85/44, 85/67, 85/70
taşı 85/12, 85/13, 85/16, 85/17, 85/18, 85/19, 85/29, 85/31, 85/36, 85/37, 85/39, 85/42, 85/45, 85/46, 85/56
taşra 89/30
tavâf 18/16, 60/4, 72/7, 78/6
tavk-ı la‘net 7/8/6
tâvus 5/50
tayâ 24/41
tayr 25/6, 40/2, 5/29
tayrân-ı hümâya 71/5
tayy 7/7/5, 86/60
Tayy-i ‘arz 88/137
Tayyib 87/224
tayyibi 87/224
Te 18/3, 3/3
tebâr 88/77
teberrâ 12/1/8
Tebûk 86/7
tecellî 81/5
tecellîsin 44/5
tedbîr 86/32, 88/103
Te‘âlâ 16/3/1
Te‘âlâ'dan 83/35
Te‘âlâ'dur 26/10, 53/10
te‘âlallâh 3/3
Tehâme'denem 87/36
tekaddes 77/10
tekellüm 12/3/6
teklîf 88/126
tekrâr 16/4/4, 64/5, 64/6, 86/48
tekrîm 87/34
tekye 48/10
telef 48/8
telefdür 12/4/5
temâm 61/20, 89/21, 89/29
temâşâ 3/14
temennî 19/18
temîz 83/3, 84/2, 87/9, 89/15
temkîn 7/1/5
temsîl 1/5
Ten 11/1/6, 17/18, 3/12, 42/1, 50/1, 84/24, 87/4
tende R 103, 17/29
teneffüs 77/7
tenfîr 88/103
tenhâ 2/26
tenzîl 83/14
tepside 88/125
terâne 12/3/6
tercemân 7/7/4
tercî‘-i bend 11/9/7
tercümân 34/7, 80/16
tercümândur 68/4
Terk 14/6/6, 23/17, 23/6, 48/8
terk-i zindegî 23/19
tersâ 2/17, 2/37
ters-i bîmden 87/62
Tertîb-i türbetin 23/41
tesbîh 2/25, 5/31, 76/10, 87/75
tesbîh-i her 11/3/7
tesbîh-i Hudâ 87/18
tesellî 87/49
teslîm 85/71, 87/193, 88/145
teslîm-i rızâ 4/4
teşbîh 1/5
teşehhüdde 5/16
tevakku‘ 64/13
tevâni 61/21
tevekkül 10/4
Tevhîd-i hâs 59/13, 39/2
te'vîl 20/11
Tevrât 19/5, 43/11, 44/11
tezyîn 7/1/2
Tı 18/16, 3/16
tıfl 32/5
tıyn 6/8
tıyn'de 5/58
ticâretinüñ 34/7
tîgiyle 64/14
tîğ-i âb-dâr 82/3
tîğ-i dâr-ı Zü'l-minen 57/6
tîğ-i dü 51/11
tîğ-i mukabbızü'l-ervâh 26/5
tîği 26/3
Tîğ-i zebân 23/1
Tîğinüñ 87/109
tîğiyle 24/19
Tîğ-keş 15/6/2
tîğüñ 64/5
tilâvet 18/3
timâr 13/2/3
timsâh 26/7
tîn 11/5/9
tîr-i ecel 64/12
tîr-i mihnet 48/10
Tîz 86/14
Tiz 86/44, 86/50, 87/38, 88/114
toğupdur 35/2, 86/57
Toğdı 1/20, 14/8/3, 24/24, 5/45, 87/14, 87/190
Toğdıçün 87/178
Toğduğı 87/81
Toğmış 74/6, 87/115
toğrı 28/6, 5/19
toksan 5/46
tokuz 83/18, 83/3, 87/26
tokuzuncı 84/11
toldı 86/18
tolu 16/1/1, 23/18, 70/12, 89/27
Top 7/12/2, 7/12/5
topı 7/12/3
toprağı 2/27, 23/41
toprâğı 79/6, 88/116
toprağına 89/54
toprak 2/24, 88/115
toprakda 88/117
toptolu 87/116, 88/163
tozı 20/4, 79/6
tövbe 90/6, 74/8
Tûbâ-yı behişt 7/8/2

Tûbâ-yı raʿ nâdur 44/12
tûfân 13/4/2, 75/7
tufeyl-i nûr 5/28
tuğyân 7/12/3
Tulûʿ -ı zımh-ı ciğer-dûz 26/6
Tûr 13/7/2, 17/54
tur 85/22
tura 21/20
turdı 5/16, 85/23, 86/24, 86/50, 87/38, 87/72, 87/79, 88/121, 88/132, 88/159
Turfetü'l-ʿayn 18/3, 88/138
Tûr'ı 17/62
turur 85/16
Tûs'a 88/70
Tut 19/16
Tutalar 88/100
Tutardı 7/12/3
tutarsa 87/162
tutdı 46/18, 46/18, 5/18, 5/47, 57/1, 80/6, 87/184
tutduñ 20/15
tûti-i müşgîn-nefes 71/1
tûtiyâ 76/15, 77/6
tûtiyâdur 77/11
tutmışdı 88/23
tutulmış 89/16
tutunca 88/159
tutup 87/225, 89/14
tûtyâdur 49/14
tûyi 21/8, 21/8, 21/8, 21/9, 21/9, 21/9
tuyûr 11/7/4, 39/3, 45/9, 89/40
türâb 1/20, 88/114
türâb-ı lahiddür 23/9
türbe 88/162
türbet-i Hüseyn'üñ 23/26
Türk 43/13
tüvânâ-yı lâ 24/5, 24/8
tüvâni 12/6/1
uça 84/39
Uçdı 86/47
uhrâ 2/13
Uhud 64/2
ukde 17/34
ûlâ 16/1/5, 16/3/5
ulaşduñ 79/12
Ulı 73/10
Ulular 86/28, 86/30
umarız 76/26
ummîd 90/3
umsun 6/15
usûl 39/1, 50/15, 85/68, 88/1, 89/28
usûl-i her 39/1
uvağın 86/68, 46/7, 50/5, 51/5, 52/7, 66/1, 76/17, 84/32, 85/59, 85/70, 87/164, 87/17, 87/179, 87/189, 87/22, 87/236, 87/28, 87/53, 87/81, 88/128, 88/145, 88/85
uvak 88/168
üç 24/26, 24/26, 80/7, 83/1, 83/4, 87/176, 87/98, 88/114, 88/115
üçinci 84/4
üçünci 1/22, 84/15, 87/213
üçünciden 83/9.
üçüncisinde 88/116
Üftâde-ikemend-i gamuz 76/23
ümem 5/28
ümîd 87/173
Ümîddür 36/10
ümîd-vâr 23/40
ümmet 5/17, 5/35, 5/62, 7/8/7, 88/175, 9/6, 9/8
ümmet-i peygamberdür 42/14
ümmeti 5/35, 5/42, 88/173
ümmet-i velî 87/85
ümmetinüñ 7/5/6
ümmetüñden 8/5
üñ 12/1/5
üstinde 1/21
üstine 5/36, 85/32, 85/48
üstünde 1/29, 1/8
üstüne 4/1
üstüvâ 31/9
üstüvâr 23/13
üştür-i pür-bâr 23/12
üzümden 88/127, 88/129
üzümi 88/125
vâ 88/48
vâcib 4/2, 60/4, 7/1/3, 87/178
vâcibdür 88/42
Vâcibü'l 2/13
vaʿde 89/35
vahdet 18/26
Vahdet-i hum 4/6
vahdet-i mey 60/3
Vahdet-i Zât'uñ 32/4
Vâhib-i muʿtî-i velî 15/1/2
vâhiddür 3/26
vâhid-i bî-misli 4/1
Vâhid-i yektâ 13/7/3, 44/14
vahiy 45/6
vahş 25/6, 39/3, 40/2, 5/29
vâkıf 33/2, 53/13
vâkıf-ı esrâr-ı Ahmed 17/28
vâkıf-ı sırr-ı Hudâ'dur 49/8
vâkıf-ı sırr-ı ilâhi 49/18
Vakt-i ʿasırda 24/35
vakt-i ihtisâb R 104
vâlî 12/4/3, 56/2, 56/2
Vâli'den R 92
vâlidi 87/2
vâli-i her 2/32
Vâliye 85/1
Vâli-yi dergâh 13/6/5
vallah? 87/160
vallâhu 17/67
vallâhu'l-ʿazîm R 98
Vâris-i ʿilm-iʿ Aliyyü'l-Murtazâ 20/18
vâris-i ʿulûm-ı Nebî 76/5
vâris-i Muhammed 76/13
Vâris-i muhtâr 15/1/2
varlığı 7/11/3
varlığuñdan 7/11/3
vasf 31/11, 5/66

Vasf-ı beyân-ı Mûsâ 24/41
vasf-ı ʿAlî 12/1/4
vasf-ı hâl-i ʿAlî 11/6/1
vasf-ı hâlini 88/15
vasf-ı ruh-ı Ve'd-duhâ 25/1
Vasf-ı zât-ı pâk 87/3
Vasıfân 61/21
vâsıl 59/14
vasî 85/18, 85/20, 85/31, 85/7, 87/150, 87/155
vasîdür 85/11
vasîsin 87/45
vasiyyet 88/144, 88/150
vasiyy-i ʿÂbidîn 85/67
vasiyy-i Hak 24/15
vasiyy-i Muhammed-i ʿArabî 30/4
vasiyy-i Murtazâ'sın 85/44
vasiyy-i Mustafâ 43/18, 46/9, 46/9, 87/231
vasiyy-i nâib-i peygamberem 87/121
vasiyy-i Nebî 11/2/5, 15/1/2
vasiyy-i nefs-i hayrü'l 87/7
vasiyy-i nefs-i hayrü'l-mürselîn 87/105
vasiyy-i nefs-i peygamber 87/65
vasiyy-i pâk 85/59
vasîyy-i Rahmeten 85/33
Vasl 7/5/7, 81/2
Vasluña 14/4/3, 8/6
Vasluñdan 7/9/2, 88/68
vech 12/1/4
veche 11/3/7, 24/22
vech-i esved 7/6/6
vech-i o 22/10, 64/9
vechi 69/4
vechidür 5/76
vechiledür 18/12
vechilen 51/10
Vechinde 7/2/2
vechini 43/2
vechle 86/19
vechüñdür 6/4
Vedâʿ 52/14
vedâʿ-ı ʿâlem-i imkân 75/4, 89/51
Ve'd-duhâ 24/43, 5/76, 6/7, 7/10/4, 76/12
ve'd-duhâ'dur 8/2
vefâ 57/10, 60/8
vefâdur 60/3
vefânuñ 14/2/2
vefâtın 88/3
velâ 51/2
velâyet 30/5
velâyetüñ 2/34
ve'l-ʿalâ 76/10
, 37/1, 40/9, 42/2, 46/7
Velîd 88/7
velîden 87/68
velîdür 16/1/7, 16/2/6, 16/3/6
velî'dür 16/4/6, 16/5/6, 16/6/6, 16/7/6, 16/8/6
velîkin 87/135
Velîler 49/4
velînüñ 17/53, 87/33, 87/89, 89/8
velisini 87/64
velîye 55/12
veliyy 56/2
veliyy-i Hak 87/41
veliyy-i hâs-ı Rabbü'l-ʿâlemîn 87/105
veliyy-i Hudâ 11/4/1
veliyy-i mürşid 83/38
veliyyü 56/2, 58/10, 86/59
veliyyü'l-lâh 86/55, 88/131, 87/191
Ve'l-Kâzımîn 24/48
Ve'l-leyl 25/1, 5/76, 7/10/4, 8/2
ve'l-leyli 6/7
V'elmen 87/160
verâ 57/2
veraʿ 15/6/7
vernâ 52/13
verz-i dîn 15/6/7
vesîlet 7/5/7
ve's-saffât-ı safâ 77/4
ve's-selâm R 100, 5/52, 83/15, 84/42, 87/231, 87/238, 88/115, 88/19, 88/53, 89/41
vesvâs-ı şeytândan 83/42
vezîr 46/19, 58/6, 46/19, 87/154
vezîri 36/5
vezîrsin 87/155
vilâdet 87/76
vilâyet 12/5/3, 24/18, 36/3, 43/4, 51/9, 52/7, 58/4, 88/19
vilâyet-i şâh 42/6
Vird 43/15, 64/10, 64/12, 7/1/7
Vird-i mukarrebân-ı Hudâvend-i Zü'l-Celâl 76/11
vird-i rûz 8/2
Virdi 24/30, 24/32, 43/19
vird-i zebân 46/11, 46/11
vird-i zebândur 45/9
vird-i zübân 64/15
virdiler 88/38
virdimüz 87/18
visâl-i ʿAlî 11/6/3
visâl-i Muhammed'e 10/1
vuhûş 11/7/4, 45/9
vuzû 88/52
vücûd 1/2, 1/2, 11/4/2, 15/2/5, 18/18, 2/13, 2/8, 52/9
vücuda 12/1/7
vücûda 14/3/6, 14/4/2, 14/4/5, 2/36, 40/4, 49/10, 52/6, 53/2, 53/3, 55/10
vücûd-ı bahr 27/2
vücûd-ı ʿazîm 18/4
Vücûd-ı hasma 26/4
vücûdı 17/19, 29/2, 53/10
vücûd-ı vâcib 14/2/3
vücûdından 5/13, 52/9
vücûduna 2/13
yabânda 86/15
yâd 23/25, 43/11, 64/7
yâdigâr 87/37
yağmûr 88/61

yakîn R 93, 13/2/2, 18/26, 23/8, 24/47, 37/5, 4/5, 41/7, 43/17, 44/17, 49/19, 49/5, 64/3, 80/17, 83/38, 84/10, 87/137, 87/165, 87/204, 87/225, 87/47, 87/74, 87/96, 88/86, 89/19
yakînüñ 43/17
yalanlar 89/42
Yalvarur 86/38
yâr 1/24, 24/1, 13/2/7, 5/49, 75/17, 81/8, 86/27, 86/49, 87/15, 87/224, 87/29, 87/55, 88/64, 88/82
yaradılmışda 84/22
yaradur 2/31
Yârânlaruñ 86/27, 86/49
Yaratdı 2/36, 5/12
Yaratdığına 2/10
yârdur R 94
yâr-gârı 17/44
yâr-ı devlet 54/16
yâr-ı ʿazîz 87/20, 87/32
yâr-ı gârı 17/12
yâr-ı güzîn 87/204
yarı 5/64
Yarıcuñ 83/27
yarından 6/10
yârını 24/33
yâr-i tarîk 90/7
yâs 75/6
yaş 75/7
yaşar 87/179
yaşum 23/24
Yatmış 87/187
yatsa 18/9
Yay 86/20
Yed-i beyzâ 13/7/4, 20/3
yedi R 97, 2/22, 5/21, 5/21, 5/21, 84/2
yedinci 1/15
yedincinüñ 84/20
yedincisi 84/9
yedinde 2/12, 2/30, 24/34, 55/13, 56/12, 56/12, 56/8, 56/8, 59/7
yedisi 87/227, 87/227, 87/228
yediyle 18/21
yediüñde 7/12/5, 75/5
yegâne 12/3/9
yegânesi 78/1
Yek-cihet 88/1, 89/7
yek-cihet-i reh-i Muhammed 86/1
yekrek 87/207
Yek-reng-i ʿAlî 86/1
yek-reng-i evlâd-ı Resûl 88/1
yeksân 9/1
yekser 44/11, 56/2, 56/2, 62/6
Yektâ 52/1
yektâdur 53/7
yemeğe 80/3
Yemen'de 17/63
yerak'allâhu 3/29
yetmiş 43/6, 52/13, 55/12, 64/11, 65/8
yevme'l-kıyâm 5/27, 5/52
yevme's-sagar 57/14
yevm-i dînüñ 17/32
yevm-i vegâ 87/170
yezâli 7/7/4
yezel 17/14, 31/10, 5/8, 50/2, 58/11
yezelî 11/1/3
yezeli 4/3
Yezîd 11/7/7, 74/9
Yezîd'e 23/25, 75/10
Yıl 87/16, 87/177
yılân 87/186, 87/194
yılduz 5/22
yıllar 5/16
yidi 1/28, 14/4/6, 87/52, 87/53, 88/131, 88/136
Yidiler 88/63
yil 12/1/9, 2/27, 3/13
yiledi 88/116
yili 18/27, 7/1/2
yohsûl 88/21, 88/92, 89/46
yohsûlı 88/97
yol 3/16, 3/26, 46/5, 46/5, 5/19, 5/36, 5/55, 5/59, 59/13, 84/27, 88/138, 88/44, 89/28
yola 12/4/5, 13/6/1, 85/23, 85/47, 86/58, 88/51, 89/18
yolda 33/9, 34/7, 38/2
yoldaş 89/15
yolı 85/24
yolın R 98, 54/11
yolına 14/6/2, 19/17, 48/9, 49/13, 5/78, 63/10, 88/38
yolında 12/3/1, 12/3/5, 16/2/4, 17/71, 23/20, 28/10, 28/8, 30/12, 30/14, 32/10, 35/6, 44/24, 87/16, 68/4, 70/40, 76/21
yolından 12/1/2
yolını 86/40
yolları 89/49
Yoluñda 74/7, 75/16
yolunda 8/1
yuhyi'l-mevtâ'dur 57/9
Yûsuf-ı Kenʿân 13/4/3
yüz R 97, 14/6/5, 19/20, 19/20, 20/3, 23/12, 23/25, 24/20, 24/39, 24/43, 43/19, 52/7, 76/24, 79/9, 85/2, 87/110, 87/15, 87/70, 88/36, 88/88, 89/33, 89/54, 9/3
yüze 5/79, 42/3
yüzi 16/8/4, 41/1, 5/65, 7/11/1, 87/184
yüzin 7/5/6, 88/100
yüzinde 88/102
yüzinden 15/3/2
yüzine 2/20, 24/24, 87/56, 88/132
yüzini 15/5/1, 28/8, 5/20, 63/9, 87/194
yüzinüñdür 40/7
yüzlerin 87/145
yüzlü 87/76
Yüzümi 87/193
yüzüñ 7/10/4
yüzüñi 22/20
zabt 20/25, 88/23
Zad 3/15, 1/3, 16/5/3, 17/3, 20/27, 3/17, 43/7, 44/15, 44/5, 44/6, 5/34, 5/44, 62/3, 79/4, 87/64

Zâhir 1/26, 5/60, 61/4, 63/8, 20/26, 72/1, 79/2, 43/11, 83/39, 84/42, 85/17, 85/37, 86/11, 86/16, 86/30, 72/5, 76/13, 86/71, 87/179, 87/42, 87/59, 87/120
zâhire 5/10, 83/19, 87/152, 87/6
Zâhirî 2/9
zahma 55/2
zahmeti 87/76
zahmı 13/2/3
Zahmuñ 60/8
zaîfe 72/10
zaîf-mûrçe 81/4, 12/1/9, 2/38, 88/18, 3/13
zâkirdür 3/9
zalâmı 52/5
zâlim 89/17
zâlimler 89/7, 84/20, 85/25
zamân 11/1/9, 11/2/10, 11/3/9, 11/4/10, 11/5/10, 11/6/10, 11/7/10, 5/45
zaman 11/8/10, 11/9/9, 15/2/7, 2/6, 20/26, 22/13, 24/2, 25/2, 3/23, 5/14, 64/1, 64/10, 80/1, 85/48, 85/51, 85/63, 87/100, 87/11, 87/182, 87/208, 88/104, 88/112, 88/122, 88/148, 88/16, 88/18, 88/29, 88/43, 89/12, 89/16, 89/39, 89/5
zamânda 88/2
zamândur 45/2
zamân-ı zuhûrında 22/23
zamânsın 51/2
zamîrinde 20/11
zannımuz 60/10
zâr 23/17, 76/24, 82/9, 88/59
zarâr 87/202
zârî 23/17
zât 12/7/5, 45/3, 5/31, 4/3
zâta 44/12
zâtdur 5/32
zât-ı bî-hemtâ 44/14
zât-ı bi-nihâyet 2/18
Zât-ı Hak 5/14, 87/43
Zât-ı Hak'dan R 104
Zât-ı Hakk'a 83/20
Zât-ı kadîm 87/87, 41/3, 43/9, 44/4, 48/5, 49/6, 50/6, 55/3, 58/2, 85/23, 70/9, 2/18, 2/26, 5/54
zât-ı kibriyâ 24/42
Zât-ı ma'ârifine 33/2
zât-ı ma'rifetün 11/3/8
zât-ı mutlak 3/30
zât-ı mutlakdur 53/11
Zât-ı pâk-ı Hakk'a 83/22
zât-ı pâk-ı Hakk-ı mutlak 17/56
Zât-ı pâk-ı Hudâ'ya 11/8/8
Zât-ı pâk-ı katında 30/8
Zât-ı pâki 11/5/4
zât-ı şerifsin 7/3/4
zâtı 2/4, 7/4/1
zâtıdır 2/16
zâtıla 48/4
zâtına 3/2, 3/24, 87/147, 86/52
Zâtını 3/12
Zât-i pâki 5/32
zâtuñ 14/7/5
zâyi' 3/15
Ze 18/11, 3/11
zebân 14/3/3, 18/9, 2/2, 61/20, 7/7/7, 34/8, 87/71
zebânda 17/37, 50/21
zebânesi 78/6
zebânı 12/6/8
zebûn 51/11
Zebûr 19/5
Zebûrü'l-hak 44/11
zede R 95, R 95
zede-end R 95
Zedem 90/6
Zehk 16/5/3
zehr 88/105, 88/11, 88/129, 88/4
Zehrâ 70/32, 83/10
zehre 43/19, 80/3, 88/125
zehr-i kâtil-i ekber 22/11
zehri 88/136
zehrini 82/6, 89/42
zelîl 2/14
zelîle 84/26
zelzele 87/56, 87/59
zemîn 10/7, 12/5/10, 12/6/10, 12/7/10, 12/8/10, 13/6/3, 17/3, 89/17, 2/23, 2/6, 36/1
zen 85/54
zenb 2/11
zenem 90/7
zeni 18/25
zer 23/41, 24/34
zerr 5/31
zerrâk 84/35
zerrâta 2/16
zerre 1/6, 1/6, 2/28, 2/30, 80/8, 19/12, 7/8/3
zerrece 34/7, 11/9/2, 15/6/5, 18/17
Zerredür 30/8
Zerre-i der 61/23
Zerre-i hâk-i pây-i âl-i 'Alî 11/6/6, 41/5, 64/5, 75/12, 83/33, 84/43, 87/109
zerre-i hubb-ı Haydar'ı 46/1, 46/1
zerre-i hûr 11/7/8
zerresi 40/7, 5/64
zerresine 2/21
zevâl 87/125
zevâldendür 3/11
Zevcüñ 50/15
zevk 78/5
zevrak 14/7/2
zeyne'l-beşer 61/13
Zeyne'l-'Âbidîn 20/20, 63/3, 85/49, 87/232, 88/6
Zeyne'l-'ibâd 10/5, 11/8/2, 21/13, 27/9
Zeyne'l-'îbâd 29/9, 31/13, 33/7, 34/9, 38/4, 46/12, 46/12, 52/16, 56/14, 56/14, 87/93
Zeyne'l-'İbâd'a 68/5
Zeyne'l-'İbâd'ı 59/11
Zeyne'l-'İbâd'uñ 19/12, 35/6, 43/21, 47/4, 49/14
Zeyn-i'İbâd 51/13
zıddı 17/45, 53/3

Zıll-ı İlâh 80/4
zıll-ı livâ-yı Mustafâ 83/44
zîbâ 2/36
zicâm-ı Mûsî-i Kâzım 23/30
zihî 18/4
Zî-kerâmet 18/4
zikirdür 65/13, 1/7, 11/3/7, 12/6/9, 14/6/7, 18/30, 18/9, 37/5, 50/23, 7/10/7
zikr 87/18, 7/7/3, 83/19, 85/48, 86/28, 87/217, 87/219, 87/97, 88/165, 88/186, 89/3
Zikr-i ʿ Alîyyü 55/2
Zikr-i evlâd-ı Nebî'den 54/16
zikr-i hayli 48/6
Zikri 11/4/9, 12/7/9, 44/10, 7/2/8, 77/10, 87/30
zikrini 59/15
Zikrüñ 7/5/5
zi'l-hayât 43/6
Zî-menzilet 24/40
zinâ 24/23
zindânıdur 19/19
Zinde 3/32, 43/6, 52/13, 83/47, 89/34
zinhâr 20/23, 88/150
zîr 16/3/2
Zîr-i kademinde 16/4/3
ziyâ 11/4/1, 14/1/2, 15/3/2, 30/3, 49/2, 52/5, 76/7
ziyâd 87/59, 88/94
ziyâdur 16/1/1, 49/2, 55/10
ziyâfetler 88/107
ziyâne 12/3/2
ziyânı 7/5/4
ziyâret 76/10
ziyâretinde 77/9
ziye 18/10, 23/32
zuhûr 87/103
zuhûr R 91, 11/7/1, 20/3, 23/36, 5/10, 5/50, 61/8, 7/1/3, 79/15, 87/76, 88/169
zuhûra 14/4/6, 7/1/6
Zuhûr-ı Mehdi-yi sahib-zamândur 68/9
zulem 14/1/2
Zulm 20/12, 88/170, 88/188, 89/35
zulmet 20/12, 5/13, 7/8/3
Zulmetde 14/1/5
zulmetden 88/170, 88/188, 89/35
Zulm-i ʿ adüvvi 82/1
zulümâtda 12/1/3
zulümden 18/17
zûr 26/7
zü 24/4
zübân 50/14, 86/28
Zübân-ı hâl 2/25
zübde-i cânsın 51/8
Zübde-i eşyâ 87/238
Zübde-i în 21/5
zübde-i kâinât 7/3/1
Zühâli 1/15
zühde 59/8
zühhâd 15/6/7
Zühreyi 1/22
zü'l 24/4, 24/9
zülâl-i Muhammed'e 10/6
Zü'l-celâl 87/30, 87/40
zü'l-ʿ alâ 24/9, 43/16
Zü'l-fazl 24/4
Zü'l-fekâr 15/5/5, 19/10, 24/18, 34/3
Zü'lfekâr 58/10, 64/1
Zül-fekâr 64/15
Zülfekâr 82/2
Zü'l-fekârı 43/9
Zü'l-fekâr'ı 86/50, 86/64
Zü'l-fekâr-keş 31/3
Zü'l-fekâr'uñ 17/44
zülfüñ 5/77
Zü'l-humâr 51/11
Zümre-i Hak 37/3
zümresinden 87/241
zümresinüñ 49/4
zünnâr 83/31
zürriyetiyle 5/12

ÖZET

Biyografik kaynaklarda yaşamına ilişkin herhangi bir kayıt bulunmayan Caferî ile ilgili bilgileri, günümüze ulaşan tek eseri olan Divânı'ndan yola çıkarak elde ediyoruz. Şiirlerinde kullandığı dil özellikleri dikkate alındığında onun 16. asır şairlerinden olduğunu görüyoruz. Gerçek adının Pîr Ahmed olduğunu zikrettiği Farsça şiiri, âyet ve hadislerden yaptığı alıntılar ve kullandığı terkipler, şairin Arapça ve Farsça'ya vakıf olduğunu göstermektedir. Şiirlerinden koyu Alevi inanca sahip olduğunu anladığımız Caferî'nin şiirleri, Alevi-Bektaşi şiirine has özellikler gösterir.

Şiirlerinden anladığımız kadarıyla Caferî, inancı gereği hiç evlenmemiş, kendisini inancını yaymaya adamış, müfrit bir mutasavvıf şairdir. Yine bir manzumesinden anladığımıza göre Şiilerce kutsal kabul edilen Meşhed'deki Ali er-Rızâ türbesini ziyaret etmiş, hac vazifesini yerine getirmiştir.

Bu tezde Divân'ın Türkiye kütüphanelerinde bulunan üç nüshasından faydalanılmıştır. Bir şiirin (85. şiir) tenkitli metni oluşturulurken dört nüsha esas alınmıştır. Divân, dinî-tasavvufî ve sosyal açıdan incelenmiştir.

Caferî şiirlerinde bazı Arapça ve Farsça terkiplere rağmen genelde anlaşılır bir dil kullanmıştır. Eski Anadolu Türkçesi'ne ait kelime ve eklere şiirlerinde yer vermiştir. Aruz ölçüsüne uydurmak için Türkçe kelimeleri "n'ider, k'evvel..." şeklinde kullanmıştır.

Divân nazım şekilleri, ölçü ve kafiye bakımından incelendiğinde, müstensihten kaynaklandığını düşündüğümüz hatalar dışında Caferî'nin başarılı bir şair olduğunu görüyoruz.

Divân'ın muhtevâsı çeşitli açılardan tahlil edilmiştir. Bu incelemede Caferî'nin genel anlamda dini-tasavvufî, özel olarak Alevî-Bektaşî edebiyatına ait mefhumları yerinde ve anlamına uygun olarak kullandığı görülmektedir. Şair, âyet ve hadisleri ya aynen ya kısmen ya da mealen şiirlerinde işlemiştir. Caferî âyet ve hadisleri anlamına uygun olarak yerleştirmiş, bu sözlerden fazlasıyla faydalanmıştır.

Koyu Alevî inanca sahip olan Caferî, Allah Hz. Muhammed, Hz. Ali ve on bir imama derin sevgi besleyen bir şairdir. Şiirlerinde baştan sona bu sevgisini dile getirmiştir.

Fatma Zehra BEDİR

SUMMARY

Knowledge on Caferi, the poet for whom there is no record in biographical sources, can only be derived from his single work, his Divan. Considering the language he used in his poems, we see that he was a poet of 16th century. His poem in Persian language where he mentioned his name as "Pir Ahmed", the extracts from Koran verses, traditions and his syntheses indicate that the poet was capable of Arabic and Persian language. The poems of Caferi, a fundamentalist Alevi as for his poems, reveals the characteristics of Alevi- Bektasi poetry.

As derived from his poems, Caferi newer got married, dedicated himself to widening his belief and he was an extremist and fundamentalist person. Again as understood from one of his poem, he visited the tomb of Ali- er Riza in sacred Meshed and performed his duty for pilgrimage.

In this thesis, the three copy of Divan in Turkish libraries were used. While writing the critics of a poem (Poem No 85), the fourth copy was also taken as basis. The book "Divan" was examined in terms of Religion- Sufism and social aspects.

Caferi generally, though having Arabic and Persian syntheses, used a straightforward language in his poems. He used the works and prefix and suffixes of Ancient Anatolian Turkish in his poems. In order to obey the rules of Aruz merits, he used to use Turkish words as "n'ider, k'evvel...".

When the poetry genres of Divan is analyzed in terms of merits and rhyme, it is seen that Caferi is a successful poet excluding the errors possible resulted from printing errors,

The content of "Divan" was examined in various aspects. In this analysis, it was observed that Caferi used religion- Sufism characteristics in general, especially the concepts of Alevi- Bektasi literacy in accordance with its usage and

meaning. The poet examined the verses and traditions in their original or partial form or as for their meaning. Caferi placed the verses and traditions in accordance with their meanings and mainly inspired from these sayings.

Caferi, a fundamentalist Alevi believer, nourished deep affection for Allah (c.c), Hz. Mohammad (s.a.v), Hz. Ali (r.a) and eleven Imams. In all his poems, the poet uttered this affection.

Fatma Zehra BEDIR

EK

CAFERİ DİVANI'NIN MİLLÎ KÜTÜPHANE YAZMA A 3052 NÜSHASININ TAPKI BASIMI (M1)

هذا دیوان جعفری — رحمة الله تعالی علیه

اول خداوند کریم لایزال — کاول اولد و اخر اولد در نه زوال
اندن اوزکه کمسه یوقدی وجود — هر وجوده اکا ایلر سجود
اول و اخر اولدی بی کمان — باطن و ظاهر همان اولدی همان
یوغکن اول وار قلدی عالمی — ایلدی آنده خلیفه آدمی
عالمی تشبیه قلدی آدمه — آدمی تمثیل ایتدی عالمه
ذره ذره امرنه فرمان قمو — دوکهنده بنده انس جان قمو
حال دیله آنی اشیا ذکر ایدر — جمله آنك برکینه شکر ایدر
دوزدی کوکلری مربله بی ستون — بربری استوندی جمله سرنکون
عرش کرسی سدره لوح قلم — حکمی آکنده ایاکانی کرم
نه فلکله اون ایکی برج ایلدی — بربری ایجنده خوش درج ایلدی
منعکس دور ایدر آنك هربری — سرسری صنعه سزانی سرسری
حکم آکنده اطاعت امرنه — اولدیلر چون اهل طاعت امرنه
کیجه وکوندز بولر کردیشده دور — هربری اخر آنده برایشده دور
مسکن ایتدی هربرین برکوکبه — بونلری قلدی سبب دوزی شبه

زحلی قلدی بدنجی کوکبه شاه — جدی دلوخانه ایتدی اول اله
مشتری آلتنجی کوکبه برقرار — ایلدی اولی خالقی پروردکار
قویرجونی ایلدی ناوی اکا — اولی ایکی برج اوزره اولدی جا اکا
هم بشنجی کوکبه مریخی مقیم — ایلدی اولی قادر وحی وعلیم
منزلی اولدی انك عقرب حمل — اولی ایکی برج اوزره اشلر اولی عمل
طغدی هم دردنجی کوکبه کون افتاب — اولدی نوریله انك روشن تراب
هم اسد برجنه اکا قلدی وراغ — اولدی وراغ اوستونده یاندیرمجی چراغ
زهره قلدی اوچنجی کوکبه شمع — ایتدی آنکله نشاط اهلینی جمع
ثور و میزان اکا اولدی جایکا — کورنه موزون ایلدی آنی آلله
هم ایکنجی کوکبی اولی پروردکار — قلدی مشتری عطاردله ای یار
اولدی مسکن اکا جوزا سنبله — بوی بخشایتدی آنی هربرکله
ظاهر ایتدی دنیاکوکنده قمر — اولدی خی بغلندی خدمتجون کمر
هم سرطان اولدی برجی اولمهدن — کل نظر فیل قدرتیله الله
اولدی هم مریله ساکن یدی بیر — کور حکمتله قدرتلرنه ای اهل سیر
برلاکوز اوستنده قویدی عالمی — نه بیله کمنی کمالنه آدمی

اوکوزی بندیردی اول بن بالغه	آنی دخی قویدی بیاول قولغه

فی التوحید

ذهی کریم و رحیم و مقیم و ذی همتا
علیم عالم و علام و خالق یکتا

رزق و رازق رزاق اول خدای کریم
کریم ایده وصفی آنده زبان اله احصا

کمال کنهن آنده عقول انمیه ودك
فکود اوله قوا اول آده یوده نابینا

نه ذات منحصری حده نه وصف مستحصر
نه فعل مدرك عقل و نه اسم ودانشا

نه سرّ علمك آنده بیان ایلیه بو دل
نه بحر و ذی فلو و آنده عدد ودریا

بو عرش و فرش و زمین و زمان انسانی
ذی قدر ذی کم ایکی هر فسله قلدی بنا

ذی عالمی کم آنده علمك نهایتی یوق
ذی خاصی کم آنده فضله علی ولا علا

ذی کاملی کم عدمدن جهان قلدی وجود
دو زبدك قدرت ایله طلسم سبع سما

ذی ظاهری کم آنده باطنده مخفی یوق
ذی باطنی کم آنکا مظهر اولمدی جمله اشیا

ذی رازقی کم ویرر رزقی قومز محروم
یرانده یغنه کراولسه میان سندن خارا

ذی ساتری کم کور رستر ایدر کناهمز
کلوب بزدن اکر جمله هزار ذنب خطا

ذی حاکمی کم ایده بر کسنه محدثات
ذی آلکی کم یدینده آنده قوه ملکوت

نه واجب الوجود کم مثلی یوقدر آنده
نه واحد الوجود کم مثلی شویله ذلیل

ذهی عزیز کم کمسنه اندن عزت عطا
ذهی کریم کم اولمز کرامتنه نهایت

ذهی مهین کم عنایتلرینه یوق عدد
ولیك جمله رزقانه زایدر رمادی

ذهی مقیم کم دکلدر مقامکا اثبات
بنا و مندی آنده کل مؤمن و ترسا

ذهی مجیب کم ایلر اجابت دعوات
اولور بو مرکب عقل اول سلوکده اعمی

ذهی بدایتی یوق ذات بی نهایت کم
ذهی غنی کم آنده درکهنده جمله کدا

ذهی سرور کم سلطانلر اکا بنده قول
کهی جمال صفتك یوزینه برقع ایدر

کهی قمر دیو بر شمه نورینه ویرر آد
کهی قلور ینه بر ذره سینی شمس ضحا

کهی ویرر دیدکوکبه سیر اولدیکی برج
کهی جهان قلور پر و کاه ایدر ورنا

کهی بو جمله اشجاری حضر و شد و نادر
کهی دو شر بو زمین اوزره مفرش خضرا

کهی ویرر حجره لعل قیمتی دیو نام
کهی قلور براوج طیرانه اسمنی کمیا

زبان حاله اشیا اکا قلور تسبیح
کل ایدی جان قولاغی چو قلسه قیل اصغا

کراولور سبب ترکیب بحار و قلم اشجار
آنده یاز دیه بر نقطهٔ علمنی تنها

بو اوده صوبیل طیرانه کم ایلدی جمع
مراد ذی قلمق ایدی یعنی مظهر سر اسما

کمال ذاتنی هر ذره مشاهده قیل
دکلسه کر اولیدی بو کون لرك اعما

کتور سه برقوی برکنا ول جا لندت
هزار جان و دلی قیله جذبه سی شیدا

ذهی

ذهی عظیم کدینا یدنده ذرّه مثال
ذهی الله کنودی یراد و ادم ایدر
ویردهم اسمنی احمد دوین حبیب ایدر
بوکائناتی آنك نوریله ایلدی خلق
بنوّتك کنشیدر ولاینك ماهی
اول سببدن آنی اشرف الرّسل قلدی
یاردندی عشقنه آنك بوجمله مخلوقی
چونکه معجزاته قلدی کفر اوینی خراب
شریعت ولدی طریقت شعار و دینك تاجی
مبیّنات کلامی آنك کلام مجید
بحقّ احمد و اولاد و آل اصحابش
الهی جعفری دوکمکدن ایلمه دور
پناه کیمه کتورم چون ای خداوندم

الفصل

الف الله اول خداوندکریم
اوّل اولدی آخر اولدی رای حکیم

ذهی حکیم کحکمنه رام دنیا و دینها
امیر عرش قیلود پادشهی اولدنا
یاراتدی هم مقدم ناسوتی هردو سرا
کروه ناجیه هم دینده قلدی رهنما
ایکی جهاندنه اولیدی اوّل پادشاه نوا
کجمله مرسلاینه کلمشدر اخفا
کتوردی کم عدمدن وجوده خوش پیما
اوکنده لاجرم ایمانه کلدی چون تراقی
حقیقتی حواکا چونکم ایلدی ماوی
سرّ اوقات جمالی هم اولدی نور خدا
بحقّ آن همه مؤمنین اهل رضا
کم اول غلام بنی دروعبدل و عبا
جهاندنه جمله کسنین ملاذ و ملجا

التوحید

بی بدایت یوقدر آنك ذاتنه
اولیله امکان یوقدر اثباتنه
بی نهایت یوقدر آنك ذاتنه
امرنه فرهاندر آنك بی کمان
حکمنك کردنده سی هم نه فلك
اولدی شوقندن آنك اهل سرور
بلکه جمله جسمه اندنده حیات
پادشاهی بیچی الموتادر اول
هم اودر حلّ جمله مشکلات
اون سکز بیك عالم ایچره ای عمو
بی عدد احیا قلوبدر نفسی
اویله بیل کرعالمی ایسه سن آنی
ذاتنی بوتن کوزی کورمز آنك
مظهر یدر نادر خالق اب و بیل
قیل تماشا واسه عبنکده نور
یحمد قیل سن محسن ایله جانی
بلکه بولدیولمز انکا اهل کناه

ظی ظاهر باطن اولدی غیری یوق
عین عینی حق کوردی غیری یوق
عین غفار الذنوب اولدی درهین
فی فساد و بیلکه عالم باقی اول
قاف قادر در کم هرکس عجزی یوق
کاف کان منبعی لطف و کرم
لام لبیک چاغرشور لی هر زمان
میم مظهر در صفاتی ذاته
نون نور یله جهان روشن در
واو واحد در بقین کثرت انکا
هی هادی در هدایتلر قیلور
لام الف لا ریب فیها ای ولد
بی یرك الله فی کل الفعال
کر دیلر سن یله سین حق سرّنی
کل کلام الله عفر نیك کوش قیل

کرچه بو عالمده صورت سیری چوق
کل برو باك ایله بودین دیر بنی
هر دو عالم ایچره ای مؤمن یقین
کر بقا استرسن آنی اشته بول
قولکی نیه لطفله احسان چوق
بیلکم اولدی ای عزیز و محترم
در جناب کبریا پس مؤمنان
معرفت عینیله بق فرقانه
قنده کم قلسك نظر کوشندر
یولنا بوله ای اهل حق اوکدن صوکنا
بنده یه بی حد عنایتلر قیلور
کم آنك وصفیدر الله الصمد
بینه بینك لیس الا نفصال
اکثلیا سین ذات مطلق سرّنی
آب حیوان جشمه سندن توش قیل

تاسکا ایره حیات وجاودان
زنده اوله سین حضرتنده سکا

ولکم

فی التوحید

ای وحدتی مثل سکا چون بدل اولمز
قدرتی ایسك او سبنه بردخی اولمز
یوعالم امکانده چین اوله مثالك
ممکن سکا ای واجب بیچون مثل اولمز
دی قنده نهایتا وله ای عاقل دانا
اول لم یزلی ذاته کم کون ازل اولمز
کل بنده ایسك امر ینه تسلیم رضا اول
در ما رضینا در آنك جدل اولمز
ای جعفری دوکا کل عذری عرض ایت
چون قولده یقین شا لاین عمل اولمز
کثر بدن او کیم ایکمدی نفسنی آدی
وحدت خم ایچره آنك خمری حل اولمز

ولکم

فی نعت الرسول علیه السلام

خوجهٔ هر دو جهان سلطان دین
شاه عادل رحمة للعالمین
سروری عالم محمد مصطفی
بولدی نور یله آنك عالم صفا
پیشوا اولدر بو جمله عالمه
رهنما اولدر بو جمله آدمه
جمله عالم بغلودر فتر اکنه
عرش کرسی سجده ایلر خاکنه
مظهری حقدر که بو قدر سایه سی
ما سوای حقدر اولدر مایه سی
انبیانك مهتری و بهتری
اولیانك رهنمای رهبری

مفتی محشر امام پاک دین
پیشوای اولین و آخرین

مظهر ذات خدائی لم یزل
مخزن اسرار شاهی نی بدل

جمله مخلوقاته مقصود اولدور
جمله موجودات ایچره هم جود اولدور

چنکه نوری ایلدی آنک ظهور
کلدی آندن ظاهر بیلک دور و نور

تا کہ اول نور عالمه دیکدی علم
اولدی عرش و کرسی و لوح و قلم

هم بنه اندن یراتدی آدمی
آدم من ذریته عالمی

چون اودق کونشی اولدی عیان
قلمدی ظلمت وجودندن نشان

قلدی حق درکاهنه اولدم سجود
ذات حق بودان زمانی غیری نبود

باشنی قلدی برمدی اول سجده دن
خیلی مدت یکدی تا کیم اودنه دنی

بنجه یلار هم قیامه طوردی اول
هم نشهنده اوطوردی ثویله بول

اول نماز ایدیکم اولدی بزه فرض
جمله امتا وزدنیه اولدی فرض

حق تعالی طوتدی اولنوری عیان
بی جهت قرشوسنه بللو بیان

بیل حقیقت بحرینک ایچینه اول
ایلدی اولنوردن اوتری طوغی یول

کوردی چون اول بحرده آنک بوزنی
صلدی عز نازله کندوزنی

اول طوبلدی بدی کره قلدی جوش
اولیلدی جوشدیدی کوله اولدی اوش

هر نظر کم قیلدی آنکا پادشاه
هر بن بن بر بلدن ایتدی حاول الله

بعده اولنور کم قلدی ارام
عرش و کرسی اولدی آنکا بیلک نام

عرش و کرسی عکسن ایتدندر
هم ملائکه صفا ایتدندر

اولدی انفاسندن انوار آشکار
هم بنه کوکلندن اسرار آشکار

بو اول اسرار و اول انفاس اولدی جمع
اولدی ارواح اولکا بدن مثل شمع

اولدی اول مبعوث تا یوم القیام
جمله مخلوقاتدن اولدی نامدار

هم اوم اولدی طفیلی نورا و
هم قوده ماتم و مسرورا و

دعوت ایتدی اول امام روزکار
وحش طیری انس و جنی خود مار

بنه دعوت قلدی اول صاحب وجود
قلدی اوکنده آنک پتلر سجود

طاغ ذرا بتدی دعا اول پاک ذات
تسبیح ایچنده اینن ایتدی حصات

نور آنک نقد موجود ایتدر
ذات پاکی معطی هر ذا ایتدر

دعوتینه کلدی جمله انس جان
امرینه قلدی اطاعت کن فکان

ابنیادن کیمه ایردی بو شرف
کیمده ظاهر اولدی سر من عرف

جزء کلی جون اولدی آنک امتی
امت اول تاکم بوله سبن و حمتی

خاتم اولدی ابنیا اوستینه اول
تاب قوسینه آنکچون اولدی بول

اول کیجه کیم اولدی معراجه روان
سن جزئی کلی کا اولدی عیان

ویردی حق کا طریق مستقیم
بولدی نطقکدن شفاهر برسیم

خطبهٔ لولاک اوقودی اسمنه
حلّه دن خلعت کیوردی جسمنه

دیدی هم شانکده آنک اول کریم
سورهٔ نونده علی خلق عظیم

ایرمدک معراجنه دست رسل
منبع لطفا ولدی هادی سبل

هر کتابی چون کتابی قلدی نسخ
اول اجلدن امتی اولدی مسخ

انبیا عسکری کا اول پادشاه
مظهری حد ین مظهری ذات الله

دور کتاب ایچنده اسمی ین اودر
کوردی آنی ظاهر اولکم کوزلودر

چون اناداک طوغدی جسمی جنتی
اینمدی پشمش بیک کلیسا قبه سی

قلدی طقسان بیک کلام الله ایله
اولدی اوتوز بیکی سر اولشاهله

اولدی التمش بیکی قسم وخاص وعام
طوتدی آنکله بو عالم خوش نظام

ایکی شق ایلدی آیی پر مغی
کوردی فه حکم ایندی بو دور کین دور مغی

هم نبوت مهری اولدی آشکاره
ایکی وموذی اواسنده ای یار

قلدی سنک وخاردن طاووس طاوس
صلدی معجز ایله کفاره شود

کعبهٔ قلدی مشرف مقدمی
اوده ما نمی اکی کبیر زاده می

جمله دینلر محو اولوبه یوم القیام
قاله آنک دینی ابحق والسلام

عقله آنک حلوتنده واه یوق
فکر اول منزله عز وجاه یوق

الی مع الله دیو شاهد ربتی
بوله مرسل ملک اول صحبتی

حقّله چون مجلس خاص ایده اول
جبرائیل الاده یه بولمایه یول

حق لعمرک تاجن اودی فرقنه
سر ودایتدی غریبه وشرقنه

اسم آنک طاوها ویاسین
درکهنده چاکر یدرخور وعین

بن بنیدم دیدی اولشاه جهان
ماوطینده ایکن ادم بیکمان

بولدی هم نعلین ایله معراجه یول
بولمدی اول قرنجه هیچ برسول

مصطفی اولدمکه معراج ایلدی
وحیتله کوکلرا هلنی طولیدی

کوردی موسی مصطفی نه شوکتک
ایلدی آنک بی نهایت دولتک

دیدی یارب بنی امت قیل بوکا
قول اولم بن خوجه اولم اول بکا

بردی حق احمد کبی شاهی جهان
کلمیسر دوجهانه بیکمان

اوش آنک اغزی یاری قطره سی
مهر ومه کون طلعتنک ذره سی

کمسه آنک منزلینه ایرمدی
کمسه اولکودیکی بوزی کورمدی

ای بنجه دلرا آنک وصفنده ملال
دلایله وصف ایلمک اثی محال

کاملین آنك جعفری وصفی دیله	یوری وارشمدنکرو عذرلری دیله
دل پخن اول دلبری ایلر بیان	کیمسنه چنکم ایرمز دبابی عیان
جهد قیل تا کیم اولاسین بنده سی	خاندان احمدك فرخنده سی
اهل بینه جانکی ایله فدا	دوشمیه سین تا که درکهدن جدا
دوکهنده بنده اولا اول سرورك	اول امام روزکار رهبرك
اشیکی مؤمنلره پشت وپناه	ایلمشدر بیکمان اولپادشاهم
اومدك نومیدلرا کا اقرارایدن	بومدك رحمت آنی انکارایدن
قلدی آنی حق شفیع المذنبین	اولدی اسمی رحمة للعالمین
خاکپای کحلدر جان عینلك	نورهم خورشیدتابان عینلك
والضحی وجهیدر آنك پرضیا	ودخی واللیل صبحیدر نی دیا
مثلی عنبرایکی زلفك بویدر	دوشنسی بیلن جان هر بر مویدر
جان وسر لریولنه قربان آنك	هر نکم امرایلسه فرمان آنك
یاالهی لطف احسان قیل بزه	تا مشاهده اوله روز براول یوزه
چون کوزلرده آنك نوردر	جمله عالم ناظر اول منظوردر
فاعلات فاعلات فاعلات	مصطفی در شاه هر دو کائنات

وله المنظم	فی نعت الرسول علیه السلام
السلام ای سرور سردار عالم شاه دین	رحمة للعالمین سین رحمة للعالمین
عالم اولمزدی کی سن اولمیدك بیکمان	کودن بومعنی لولاکدن اولدی همین
مظهری اشیا انکچون اوقورآنده نصدك	قلدك انزل شانله قرآن اول روح الامین
قبله مفخر سندك وجهکدر ای خیر البشر	انکچون سندك ختم اولدی کمال ده دین
صورت انسانه سندن کامل اولمز برخی	ساکنا انکار ایلیندی یوم رد ولعین
جان دیمانه یوزکدن بردیوی بهشت	شول بقدر قدرکدن بیکمان خلد برین
سوره کحاد بیان ایلر عروجن وصفنی	ای جالی والضحی واللیل صاچکدن مبین
انکچون اولدك ای سرور دم مقدم جملدن	سن بیندك آدم اولدن میان ماء طین
پرتوی نورکدن اولشدر منور بوجهان	ای امیر دهمای اولین واخرین
همت قدکدن اولدی قاب قوسین طوبی بلند	اعزبك یاندن اولدی لذت ما دعین
بیکمان جسمك منزه اولدی جانك ساده دن	شانله هم اولدك نازل طاووما وسین
دلسنك خلقی عظیمك وصفی انکه لایزال	قاصر ادراکمالاندن عقل خرده بین
احمد ومحمود یا القاسم محمد مصطفی	سن سین ای سرور کون اولدك جمله اشیادن کزین
شول حیات ابدیکه نطفکدن ظهوری نور حق	اهل عرفاندن اکا سرچشمهٔ جاندن آفرین

كمدن اوسون جعفری رحمت بردخی | رحمة للعالمين عالمه جودن ثمين
تن جميع بندستايش هم محمدا | صلوات الله وسلامه
ای اسمله طاوها ویاوسين | احسانه صدهزار تحسين
لطفك يلی اسمينجه عالم | بولدی لطافت ايله تزيين
اندن برو كم ظهور قلدك | اوش عارفه واجب اولدی تعظيم
احسانه هندوسند جاكر | انفامنه بنده چين وماچين
هركم سكا ايردی اولدی انسان | اولكم سنی بلدی بولدی تمكين
ايرشدی شها ظهوره سندن | بوعالمه رسم وآيين ودين
هركمكه سكا ايمان كتوردی | ورد اولدی كا بونا دی سين

كيم ديدی سندن شانده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای شاهی جهان بوجمله اشيا | نوركدن اولوبدر دهويدا
مسجود ملائك اولمزمادم | وجهكده نورك اولمسه پيدا
عشقكله بونه دواق كردون | هم جمله مكونات وبينا
ای اشرف جميلهٔ رسل سن | اولمه سن اولمزدی بود نيا

ای قدروهٔ روزگار طاپكدر | بر ملك شهوده شاه يكتا
ای جان وجهان بر دمكدن | صد روح مسيح اولدی احيا
سن شاهه بشر ديمه خطادر | ای رحمت عالمين خاشا
كوركون كبی بنجه قلدی دوشن | شانده خدا بوذكری انشا

كيم ديدی سندن حقكده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای ذبدهٔ كائنات وافلاك | خلعت سكا حقدن اولدی لولاك
بركوزيوبن اچنجه قويدك | عرش اوزره قدم جبت وجالاك
اول خاق عظيم كم سكا حق | ويردی كيمه ويردی ای شها پاك
برذات شريف سنكم ای دوست | دولك امتدی سنی قاصر ادراك
ای بلبلی كلشنی بلاغت هر | قدرك بنه بيله خار وخاشاك
هركيم بوكلدمی قلدی اصفا | اولدی دوجهاندا اول فرخناك

كيم ديدی سندن شانده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای ذات وصفاتی حقه مظهر | وی شاه مظفر ومطهر هر

موجود سنك جون اولدى عالم — اى سرور جملهٔ پيا مبر
سنك كبى قيلمدى كمسه — معجز ايله عالمى مسخّر
برشمهٔ نورى حسنك ايله — اوش ديدهٔ مهر و ماه منوّر
بى شبهه شفيع المذنبينسين — هم مفتئ يوم الدينسين محشر
برنقطهٔ وصفنك بيانى — ضمنده هزار ديوان و دفتر
دل لوحنه عشقك آيتنى — حق يزه لى بوايتدم ازبر

كيم ديدى سنك حقكده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

اى شاه شريعت و طريقت — وى سرور عالم حقيقت
بولدى بو جهان سنكله شرف — اولدى سكا حق كروهٔ نبوت
قلدك چو خراب كفر اساسن — قمع اولدى بناء هر بدعت
بيهنده زبانى يوقدر آمك — شولكم سنكله ايلدى بيعت
وصفك دمى حق بيانك ايلر — ذكرك بزه نسمهٔ نصيحت
سرّين اولكم هركرا متنك — مسح ايلمدى يوزك خطيئت
وصل ولمفه دركهنه اى دوست — بونكمله بزه يتر وسيلت

كيم ديدى سنك ثنا نده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

اى اسم مبارك محمّد — مشهور جهان بلفظ احمد
كمدر دل و جاندهٔ سنك اكرم — كمدر دو جهاندهٔ سنك امجد
چون خاتم انبياسن اولدك — اولدى سكا سلطنت مؤبّد
دويك سنك انبيا يه قبله — كويك سنك اولياية معبد
معراجنه كم ايرمشه جونكم — اولدى سكا عرش و كرسى مسند
معجزنده هركم ايدى انكار — دوزخده اولدى اول جماسوز
مقبول حق اولدى كم بودر مزى — بلديسه اولدى بلمه يلر رد

كيم ديدى سنك حقكده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

اى سرور كن فكان سنسين — كم عالمه جمله جان سنسين
وى خاتم نقطهٔ نبوّت — سر دفترى ديوان سنسين
دو عالم عيب دردر شهادت — پيدا سين و هم نهان سنسين
اى كاشف علم يزالى — هفتاد دو ترجمان سنسين

برکامله طی ایدن مکانی — ای سایر آسمان سنسین
ای بهتری جمله آفرینش — هم مهتری انس و جان سنسین
بینندهٔ دیدهٔ دل و جان — گویندهٔ هر زبان سنسین
هر دله اپاشاه دو عالم — بوشرحله بو بیان سنسین

کم دیدی سنك شاننده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای دردینیم بحر رحمت — اولمزدو جهان طپوکه قیمت
طوبای بهشت عکس قدك — لعلك می چون سبیل جنت
شولنوراله سن سنکم اولمن — بر ذرّه سایه کزده ظلمت
خاك قده مکدن ایردی ای دوست — جان عینه نوده باشه دولت
اجابنه خلعت اولدی حلّه — اعدانه جهنم اولدی قسمت
هرکم سنك اولدی مطیعك — بو ینه طقیلدی طوقه لعنت
اشیدوب بونی ایمان کتوردی — سن شاهه شولرکم اولدی امّت

کم دیدی سنك حقکده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای مظهری

ای مظهری افتاب ذاتك — حلّ ایلدی عقود مشکلاتك
وصلکدن ایریدردی حیاته — حضری سرچشمهٔ حیاتك
سنسنکه شفیع المذنبین سن — جمله ذنوبه عفو ایلدی سن
محشرده لواك سایه سیدر — ما واسی کروه تحیاتك
هم مظهر جزوی جزء ذاتك سن — هم مظهر کل کلیاتك
چون سرور بنج فرقا ولدك — بنج اولدی امّت بنجوصلاتك
منشور دله بونی بزاداوش — قلبندن اولدی قلم هدایتك

کم دیدی سنك شاننده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای سرور شاه کامرانی — سلطان جهان جاودانی
اسمینه اوقوندی خطبهٔ عشق — در منبر جامع معانی
هم سکّهٔ سلطنت سنکدر — ای نقش نکین من رآنی
والليل صحتك بیانك ایلر — ای والضحی کون بولدك تشانی
برکیجه ده سنك اوزکه کسه — سیر ایتدی هفت آسمانی
ای ابتدی اینوب اوکنده سجده — شق ایلدی مهر سنك آنی

حال دلیله بوجملهٔ اشیا	ذکر ایلرای شاه عالی شانك

کم دیدی سنك حقکده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای کون یوزی افتاب جانك	شرین سوزی سکر دهانك
شرمنده لبکدن آب حیات	ای حضر حیات جاودانك
وار اولدی جهان وار لفکدن	ای وار لفی جملهٔ جهانك
عاشقلره کعبه باوکاهك	عارفلره قبله آستانك
هم مبدءٔ کاف نون سنین	هم منشأ کل کن فکانك
سندن بود وکونه ایردی رحمت	ای رحمت جمله انس وجانك
فاش ایتدی جهان فضاسنه اوشن	بو نکتهٔ لفظ دُر فشانك

کم دیدی سنك شانده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

ای پادشاه جهان وهم جان	موجود سنکچون اولدی امکان
هم ساکم شریعت وطریقت	طوب اولدی بری برسبی جوکان
جوکانله چلمسن بو طوبی	طوتاردی جهانی کفر وطغیان

بو عالمه کلمدی وکلمز	برسنك کبی پهلوان میدان
جوکان اللده وطوب اوکنده	کاردوجهان بدنده فرمان
ای شاه جهان بو جعفریك	جان وسری اشکنده قربان

النظم ولکم

کم دیدی سنك حقکده اول پاك
لولاك لما خلقت الافلاك

قیل علیه السلام فی نعت الرسول

جانلر فدیولسنه ایا ابطحی لقب	سلطان ترك وشاه عجم سرورعرب
آشفته سی اولدی کوکل روی موبك	والليل والضحی دیاکار یردی روب
ای شمس علم وحلم وشه هردوکائنات	هم منبع حیا وهم معدن ادب
اهل کتاب جمله سی غرقای حبیب حق	بحر شفاعتندا دولوردی کل عجب
حاشا که منکدن اولا رحمتك دریغ	کوندردی سنی رحمتجون جناب رب
دل ایرمکه وصلکه دون وکون چکر تعب	جان ذوق جمالنی هردم قلور طلب
ای جعفری سن ال محمدن اولمه دور	قنی بولورسن اوزکه بکزر حسب نسب

ولکم النظم فی نعت الرسول علیه السلام

هرکم کتوردی صدقله ایمان محمده	قلدینه واداسه یکسان محمده
نسخ اولدی حکم اساطیر اولدی	نازل اولدی سماده چون فرقان محمده

ایدی نثار دیه مواج شنده حق — یوز بیك هزار ملك سلیمان محمده

لولاك آنك حقكده بیورمشدر ویرمشدر هم — خلق عظیم و لطفله احسان محمده

شوق ایدی بحر ازله جذب و بیمانك — شول دونكم ایندی ماه دوخشان محمده

كل دكله بو فضیلتله كه امت اولمغه — قلدی نیاز موسی عمران محمده

بیل یردن اسه لحمك لحمی دموزنه — جان اولدیغن جامع قران محمده

كربونی بلندن اسه بیان ایله ای عزیز — امت نشوطلما اولورسان محمده

ای جعفری جان ایسه آنك دعای خیر — قربان اولكه قلدی سروجان محمده

ولكم ۱۱ النظم

اقرار هركم ایلسه ال محمده — ممكندر اولكم ایره وصال محمده

انكار ایتدیكی حیدی كران تاكم سن — اولمیه سین دوداغ آتش جلال محمده

اول مجتبی امام حسن خلق مقتدا — بحر زدی آنك جمالی جمال محمده

كل جان و دلدن ایله توكل حسینكم — اندن ایرشدی جمله نوال محمده

زین العبا و باقر و صادق قدنا وردی — كه اولدی بولر محیط كمال محمده

كاظم رضا تقی و نقی شاه عسكری — سرچشمه اولدی بولر زلال محمده

اولیا مهدی زمان و زمین شاه انس و جن — مظهر اولكه بیل آنی كه اولدی حفصال محمده

تا هفت و پنج اولدی بونه شاه و هما — كیم دیدی بولادك شفقه شال محمده

ای جعفری بیله بونی اهل قیل و قال — قال ایله كمسه ایرمدی حال محمده

وله در ستایش حیدر صفدر

علی ابن ابی طالب كرم الله وجهه

ابتدای سخن بنام علی — كه اولدر درد بر دن دهنده دلی

نور عین محمد مدنی — اولكه مصحفده اولدی اسم ولی

كمد در اندن اوزكه عالمده — مظهر ذات پاك لم یزلی

كعبه قلمی سجودی اولدی شاهه — حقه لایق دكل آنك عملی

مثلی آنك جهانه كلمدی هیچ — اوزكه مخلوق اولمدی بدلی

جاندر اول امیر وكل امیر — تن كبیدر بود نیانك مثلی

دو جهانده بلادن اولدی امین — هركه صدقله شاهد دیدی بلی

خامهٔ قدرت ایله لوح دله — چكدی بونكه اوزده خط جلی

كه علید رجهانه بسمله جان

نور پیغمبری زمین زمان

مرتضی آفتاب عالمدر — مظهری ذات پاك خالقدر

هم اولدر بحر علم و حلم و كمال — هم مسمی هم اسم اعظمدر

ایره من سرّ بنه اولوا الالباب | دلکر اولمه معرفتده ابکمدر
پادشاه دونه هن ارجهات | اولسه ده صفدر و عیسی مددر
اولدر وصیّ نبی علیّ ولی | بیلکه حق حضرتنده اکرمدر
نه خیر البشر دیلدی اکا | آنک ایچون اصلی آدمدر
هم کلام خدای عزّ و جل | هم حبیب الهه همدمدر
نزیقلسون اساس حبّ علی | چون بناسی کوکلده محکمدر
جان قولاغنه حقدن ایردی ندا | دیدی عارف بو سرّه محرمدر

کرّم الله وجهه خبری | ذکر و تسبیح هر لسان اولدی
هرکه بیلدیسه ذاتی معرفتن | اشبو اسرار اکا بیان اولدی

کر علید جهانه کسملا جان
نور پیغمبری زمین و زمان

شاه مردان علیّ ولی خدا | دیدهٔ جان و دله نور و ضیا
اندن ایردی بتوله لطف کرم | اندن اولدی وجود و جود و سخا
انما اولدی بیلکه باشنه تاج | خلعت هل اتی ایدندی قبا
هرکم اولدی جهانده نور دیکه | جان و دلدن غلام آل و عبا
حق جالله کوزایله کور میسّر | اولیان اشنای شیر و خدا
پرتوی آفتاب عالم ذات | نور پاک روح علیّ علا
شاه سرور فتری کمال و کرم | کان بحری علوم و حلم و حیا
ذری علم محمد عربی | مفتیٔ شرع پادشاه لوا
ذکری اولمش دلنده هر شه کا | جان قولاغنه ایردی اشبو صدا

کر علید جهانه کسملا جان
نور پیغمبری زمین و زمان

بیلکه حیدر جهانه جان اولدی | جان کوزنی اچانه عیان اولدی
پرتوی آفتاب طلعت شاه | نور او زمین و آسمان اولدی
کاه جلالی او زرینه قلدی نقاب | که جمال کوسترو به عیان اولدی
کاه دل قطره ده ایدندی مقام | کی بر و بحری کران اولدی
کاه اولدی امین عالم غیب | کاه سر لشکری جهان اولدی
کیم طالدی علوم بحر ننه | معرفت کوهرینه کان اولدی

کرّم الله

شاهد و پادشاه و وی زین میر اعظم و مذاهب دین
سرور ساکنان مقعد صدق ره‌بری قبلهٔ مقام امین
کعبهٔ حیدر حصاری اولدی آندن هر قضا دن بلادن اولدی امین
ذات پاکی منزه اشیادن کرجه اولدی محیط کل یقین
کافر اولدی اولاد کیدره چون بغلدلر کوکلده کبر یله کین
هر که اولدی عدوّ آل علی شول عزازلدر کا اول اولدی لعین
بو جهان جمله سی صدف کبیدر اسد الله اینجنه در ثمین
اولدر افتخار آل علی که جهان خلق اوزره اولدی کزین
بو کوکل نوجه‌سنه بن بلمشدم باشلمدین اولیجه مخمس طین

که علید در جهان جسمله جان
نور پیغمبری زمین و زمان

شرحه صفه‌سز چو وصف حال علی نردبیم کم ندر کمال علی
دیدهٔ دل دوشن ایلدی اوش لمعهٔ پرتوی جمال علی
نزعم ایتی فراق و حسرتدن چون میسر در وصال علی
قصر لطف اولدی بزه معینده بر که جمال اولدی هر جلال علی

جان فدا در شیر و شیر ایچون کیولدر بو کون عیال علی
نور عین جهان خلق و جهان ذرهٔ خاکپای آل علی
کم وجود و لطف و حلم و حیا در همیشه شها حصال علی
شاه حسین و حسن سلالهٔ پاک سرّ و مختار و بر و بال و علی
بو خبر اولدی روشن آجه فجه مصحف عشق ایچره فال علی

که علید در جهان جسمله جان
نور پیغمبری زمین و زمان

شاه مردان علیدن اولدی ظهور کوثر و سلسبیل و جنت و حور
نور مطلق کلام ذات قدیم دری علم نبی کل و هور
عارف عالم دبیر و قلم افتاب جهانه شعلهٔ نور
میر مشکل کشای متقیان سرور انس و جن و حوش و طیور
شیر حق شهسوار شهر نجف مفتح محشر و دمندهٔ صور
کمکه آنک شفیع اولدی علی اول صراط اوزره بیکه قلدی عبور
میر و سند نشین عرش عظیم قاتل مشرک و یزید و کفور
عالم آنک یاننده ذرهٔ خور عالم آنک یاننده قطرهٔ آب

کمکه بود مژه ایردی اولدی عزیز | هرکم بوسردی بلدی بولدی سرور

کم علیدر جهانه جسمله جان
نور پیغمبری ذمین وزمان

هرکم آلغ امامی حیدر در | مقتداسی شیر و شیر و شیر در
بیلکه ذین العباد و باقر و هم | هر بری بوجهانه سرور در
سروران جهان بنده سیدر | اولکه جاندن غلام جعفر در
موسی کاظمک مجتبنک | هیجه سی لوح دلده ازبر در
خاکپای علی موسی الرضا | شاهلر دیده سنه انور در
اول محمد تقی و علی نقی | مؤمن و مؤمناته رهبر در
عسکریدر امام انسله جنت | کم جهان جمله اکا عسکر در
مهدی صاحب زمان بوکون | ذات پاکی خدایه مظهر در
هر براشیا دلنده اشبو کلام | کیجه کوندز بیلکه مکرر در

کم علیدر جهانه جسمله جان
نور پیغمبری ذمین وزمان

شاه مردان در خلاصهٔ ذات | پرتوی آفتاب ذات وصفات

کمکه

کمکه ایدندی آنی پشت و پناه | هر بلادن بولدی جهانده نجات
مفتی محشر و ثواب و عقاب | معطی دفتری حیات و ممات
کمکه بیلدی علی بیلدی حقی | بلمین قالدی شویله فی الظلمات
کمکه اولشاه بولدی اولدی شها | کیجه کوندز اکا فدر و برات
جعفریدر غلام حیدر و آل | کرچه حق دکلدر اول درجات
چونکه ترجیع بندی اولدی تمام | انبیا سرودینه ویر صلوات
کل براشبو سردی یاله عیان | تا بولسین جهانده چوق حسنات

وله ترجیع بند

کم علیدر جهانه جسمله جان | دیکر حق اوو
نور پیغمبری ذمین وزمان

ای عارف کامل و مکمل | مسند نشین مقام و منزل
چقمایوذر مرتضی یولندن | تا منزل ایرلیشیجه محمل
هر کسه که طاپمدی شاهی | قلدی ظلمانده پای در کل
چون وصف علی بیان صفدن | تقریر نه وجهیله قیله دل
دیمشی کلام لایزالات | شانند آنک کتوردی جبریل
هر بنده یه کم اوله عنایت | حیدر دیه اولور جهانده مقبل

بوجمله جهان ایلیانك | نودیله وجوده کلدکجه بیل
اعداسنه قلمیان تبرا | اولمیه طریقت ایچره بشمل
کوزعینه پرده اولمدیسه | کر آتش وباد وخاکله بیل

حیدر در اما می کن فکانك
سلطان زمین وآسمانك

ای علم سلوبندن اودن دم | وی علم لدنی برلد محرم
دی کدن اول علیدن اوذکد | بوخلق جهان اوزره مکرم
اولصاحب ذوالفقار دلدل | اول بنت محمد ایله همدم
قهریله خراب حصین خیبر | خشمیله سلدسیل اهل درهم
امریله دونرمد امر افلاك | حکمیله ساکن اولدی یرهم
من بعد نبی امام برحق | حیدر در ای جوان فاتهم
سلطان شریعت وطریقت | هم علم حقیقت ایچره اعلم
مؤمنلره پیشوای هادی | هم شیر خدا امام اعظم
جان شمعنه بوندا ایرشدی | اولها تف غیبدن نکه اعلم

حیدر در اما می کن فکانك

سلطان

ای مرد موالی یکانه | قالمه یودی شاه بولنده جانه
تاویرمیه سین هوار هکدن | سرمایه عمریکی ذیانه
شاهك اتکین قویه ایندن | خان اولیودی ملك جاودانه
چون وصفنه حد بولنمز آنك | دل پنجه شروع ایده بیانه
جان ویرمکه پهلوان کرکدر | عشقله بولنده عاشقانه
اشیادوکلی اکه ایدرهمد | بی لفظ وتکلم وترانه
مؤمنلرك التجاسی اولدر | هم سرور صفدر زمانه
مانندی وجوده کلمز دی | بنا اولی بوکن فکانه
اشیا قوسی بوسرّی سویلر | کای عاشق صادق ویکانه

حیدر در اما می کن فکانك
سلطانی زمین وآسمانك

اولشاهدرکه شخنه بخفدر | دردرازی جهانه صدفدر
هم ماه منیرلوکشفدر | هم بدردوجای من عرفدر
هم جمله اولیایه والی | هم جمله صوفیلره شرفدر

انلرکه علیدن اودمدی دم	حیوان صفاتنده خوش علفدر
خرج ایمیه یئن بویونه نقدین	سرمایه سی عمر بیلک تلفدر
شاه اولدیغی ولیایه اولشاه	کوندکبی جهاندنه معترفدر
شولکمسه که تابع اولدی اکا	بیل آنیکه بندهٔ خلفدر
بیلکم بوحدیث ای موالی	اولاد اکابری سلفدر

حیدر در دما می کن فکانک
سلطانی زمین و آسمانک

سلطان جهانشین ای برادر	اولدکسه غلام آل حیدر
من بنده شاه اولیایم	هم کمتری کمترین قنبر
انلرکه ولایت اسلریدر	سرور لری شاهدر سراسر
هم میرلوای هل اتی در	هم مملکت انمایه سرور
هم مسلم و مسلمانه هادی	هم مؤمن مؤمنات رهبر
هم شعشعهٔ ماه سمانی	هم دیدهٔ آفتابه انور
هم بحری علوم معرفتدر	احلّ ایدیجی مشکلات یکسر
سرورلری بوجمله جهانک	درکاه علیده مثل چاکر

بونکتهٔ

بونکتهٔ اوشبیان ایدوب	اچدم اوقودم الحمده دفتر
حیدر در دما می کن فکانک	سلطانی زمین آسمانک

ای طالب کوهری معانی	در بحر علی اکن تو انی
کل یده در الله کنوزکه هر کن	کورمش اولدکزد جهانی
بیلکه علیدر جهانده	سرلشکر شاه کامرانی
مولای معظم و مکرم	سلطان جهان و جاودانی
هم الحمد لحمی کم شدلک	حقکده احمد بیوردی آنی
شانده چولافتی دیلدی	فتح ایلدی کل کن فکانی
مؤمنلره صورکه شاه کمدر	هرخادجی قنده بیلسون آنی
پیوسته ثنا و حمد نه آنک	مشغول ایده کور شها ذبانی
جان سمعنی آچ بو سرّیه کلمه	هرشئ بنیچه ذکر ایدر آنی

حیدر در دما می کن فکانک
سلطانی زمین و آسمانک

کمدر بوجهانه شاه سرور	حیدر در دای عزیز حیدر
سرلشکری اقلیم شهادت	هم عالم غیبه شاه و رهبر

هم صاحب ذوالفقار دلدل — هم خوجهٔ پادشاه قنبر
هم نور نبی جلال زهرا — هم تاج سر شبیر و شبّر
هم کاشف سر فعل اسما — هم ذات و صفاتی حقّه مظهر
هم مفتیٔ محشر قیامت — هم ساقیٔ آب حوض کوثر
هم قامع قلعهٔ سلاسل — هم قاتل ذوالفقار و عنتر
سلطان حقیقت و طریقت — هم شاه شریعت پیامبر
اولمق دیلرسن مقرّبی شاه — بوذکری مدام ایدنکل ازبر

حیدر در دما می کن فکانک
سلطانی زمین و آسمانک

حیدر کم امیر انّما در — سلطان لوای هل اتی در
اول شبّیر و شبّر لک حقیقی‌در — کانلر سر جمله اولیا در
من بندهٔ شاه عابدینم — اول پادشاه جهان کشا در
ای باقر و صادق محبّی — کاظم کرم اسّی رهنما در
خلق دو جهان دعایه بنده — اول خلق جهان پادشا در
تقی اولدی اول قولدن شفیعی — کم اول نقی ایله اشنا در

کل عسکریه ایمان کتوردکم — مؤمنلره مهدی پیشوادر
رحمت قیل الهی جعفریه — کاول بندهٔ آل مصطفادر
آنلرکه علیدر امامی — حقدن بو سوزآنلره عطادر

حیدر در دما می کن فکانک
سلطانی زمین و آسمانک

ولکه دوستایشی شاه مردانه

شاه ولایت اسد اللّهدر — نور هدایت اسد اللّهدر
اوّلینک اوّلی هر ننه نک — غایت غایت اسد اللّهدر
بیلکه ضلالتده قالن قولدر — نور هدایت اسد اللّهدر
چونکه منم دیدی کلام خدا — سرّ هر ایت اسد اللّهدر
اولکه قیامت کونی مؤمنلره — حصن و حمایت اسد اللّهدر
کر نظر انسک آچوبن جانکوزک — اهل بدایت اسد اللّهدر

دکله بو دم زنکه بیتایلرم — جان قولفک آچکه سکا سویلرم
عین علی ابن ابی طالبست — کن همه مردان خدا غالبست

حیدر کرّار اسد اللّهدر — محرز اسرار اسد اللّهدر
اولدی یقین محیی و اموات هم — شافیٔ بیمار اسد اللّهدر

وهمید دخی اون دنلرك	دوتلره یتمادر اسد اللّٰهدر
عرشله فرش وفلك کن فکان	دارنه مهادر اسد اللّٰهدر
حوریله مؤمنلره جنّت ویرن	عارفه دیدادر اسد اللّٰهدر
جانکوزی ایله اکراتسن نظر	معنیٔ مختادر اسد اللّٰهدر
بیلکه حقه علی سرّیدر اول اولیا	شاه وکل ای یادر اسد اللّٰهدر
دکله بودمزیکه بیان ایلرم	جان قولغنه اچکسکا سویلرم
عین علی بن ابی طالبست	کزهمه مردان خدا غالبست
خوجهٔ قنبر اسد اللّٰهدر	حیدر وصفدر اسد اللّٰهدر
پیشروی جنّت رضوانهم	ساقیٔ کوثر اسد اللّٰهدر
منبع جود وکرم ومعرفت	نور پیامبر اسد اللّٰهدر
شاه جهان هالك هردیودر	قاتل عنتر اسد اللّٰهدر
سرور دین قاضیٔ روز جزا	مفتیٔ محشر اسد اللّٰهدر
علمه جوشهر اولدی حبیب خدا	بیلکم اکادر اسد اللّٰهدر
نورهدا چشم چراغ جهان	شمس منوّر اسد اللّٰهدر
دکله بودمزیکه بیان ایلرم	جان قولغنه اچکسکا سویلرم

عین علی بن ابی طالبست	کزهمه مردان خدا غالبست
معنیٔ قرآن اسد اللّٰهدر	حجّت برهان اسد اللّٰهدر
مؤمنه ایمان اسد اللّٰهدر	کافره طوفان اسد اللّٰهدر
یوسف کنعان اسد اللّٰهدر	موسیٔ عمران اسد اللّٰهدر
مصحف یزدان اسد اللّٰهدر	سورهٔ سبحان اسد اللّٰهدر
جامع فرقان اسد اللّٰهدر	سرور مردان اسد اللّٰهدر
مهر سلیمان اسد اللّٰهدر	اکمل انسان اسد اللّٰهدر
باغله بستان اسد اللّٰهدر	روضهٔ رضوان اسد اللّٰهدر
دکله بودمزیکه بیان ایلرم	جان قولغنه اچکسکا سویلرم
عین علی بن ابی طالبست	کزهمه مردان خدا غالبست
بحر معانی اسد اللّٰهدر	کنج نهانی اسد اللّٰهدر
حقّه ایرن حقّی کوزلرك کوزلرك	عین وعیانی اسد اللّٰهدر
انس وملك چرخ وفلك همزنك	شاه جهانی اسد اللّٰهدر
رحمت دریا سندك اولخالقك	کوهر وکانی اسد اللّٰهدر
علم لدنّی صحف متننك	شرح وبیانی اسد اللّٰهدر

جسمنه نفخ ایلین اول دمدن — روح روانی اسد اللّٰهدر
امرنه فرمانده رام ایلدیت — خلق جهانی اسد اللّٰهدر

دکله بودم مزکی بیان ایلرم — جان قولقدن آچکسکا سویلرم
عین علی ابن ابی طالبست — کزهه مردان خدا غالبست

چونکه بزه شاه اسد اللّٰهدر — نوبوله همراه اسد اللّٰهدر
سجده قیل اولشاهه کیم ریب شک — مظهر الله اسد اللّٰهدر
رهبر و دین شاه زمان زمین — جمله دن آگاه اسد اللّٰهدر
قافله ضلالته بوردی استه کیم — هادی گمراه اسد اللّٰهدر
صاحب سر و حبیب خدا — والی درگاه اسد اللّٰهدر

دکله بودم مزکی سویلیم — جان قولقدن آچکه بیان ایلرم
عین علی ابن ابی طالبست — کزهه مردان خدا غالبست

عرش معلا اسد اللّٰهدر — لوح مجلا اسد اللّٰهدر
طورده موسی اسد اللّٰهدر — قافله عنقا اسد اللّٰهدر
عالم و علم و سمیع و بصیر — واحد یکتا اسد اللّٰهدر
موسی عمران مناجات طور — هم ید بیضا اسد اللّٰهدر

اسمه اکر بولدی وکیسه راه سن — بیلکه مسمّا اسد اللّٰهدر
حشر کونی جعفری مؤمنده — ملجا و مأوا اسد اللّٰهدر

دکله بودم مزکی بیان ایلرم
عین علی ابن ابی طالبست

جان قولقدن آچکسکا سویلرم
کزهه مردان خدا غالبست

ولکن النظم دوحدح — دیکی حق اوزا

چون پرتوی مصطفا ایرشدی — کوکلم اوینه صفا ایرشدی
نوریله جهان منوّر اولدی — دفع اولدی ظلم ضیا ایرشدی
کفرلک قعودفتری دوردی — هر قنده کم مرتضی ایرشدی
جهلیله کوکل مرضلرینه — علمیله آنك شفا ایرشدی
ظلمتده قالوبدر دبودل — اردنینه دوشنا ایرشدی
مفلس یوردایکن اشبو قلبه — فضلنه حقّك غنا ایرشدی
آچلدی حقیقتك کلیدی — جان سمعنه یوندا ایرشدی

آنکر کم جهانك اولیدر
الله و محمد و علیدر

ای سرودی جمله کائناتك — وی مظهر ذات الله صفاتك

هم معدنی لطیفله وفانك | هم خضری بوچشمهٔ حیانك
سن سین ازلی وجود واجب | هم جود بوجمله ممکناتك
هم سورهٔ طاوها و یاسین | هم ایاتی کل بیناتك
الف کبی اول اقامتگده | تاسترنیه ایره سین صلواتك
تاقلمیه سین کرز بوجزدن | فتح اولیاسکا کلیاتك
کردیلر سن اوکه سین انسان | حکینه ایرش بو مشکلاتك

انلرکه جهانك اولیدر
الله ومحمد وعلیدر

دلبر بکا اشبو جان ایجنده | سن سین ابدی جهان ایجنده
هرکیمه کم ایردی فضلك ای دوست | قومادك آنی کمان ایجنده
چون خطبهٔ نطق اوقوندی سنك | بولدم سنی هر زبان ایجنده
دیلمده اصل جمله اسمی | شرح ایلدم بو بیان ایجنده
مکتوب سنك کتاب عشقك | هر دفتر وهر برده ایجنده
کلمدی وجوده مثلك ای شاه | بو دائرهٔ زمان ایجنده
بو معنیٔ بیکه سرّ اولمدر | هفتاد دو بردهدن ایجنده

حقدر

حقدر بو کلامه شك کتورمه | کم اولمیه کورکمان ایجنده

انلرکه جهانك اولیدر
الله ومحمد وعلیدر

ای کان سخا ولطف احسان | سن سین بوجهانه جانی بکسان
مثلنمی کلوبدر وجوده | بالفعله کلدن اشبو مکان
وصلنه ایرنلر ایردی حضره | نطفکده بولوندی آدم وحیوان
بونه فلك اشی امام اعظم | امر کلمه سنك مدام کردان
چون کلدی وجوده جار عنصر | اسمینه بیوردك آنك انسان
آچدك یدی قاپونك کلیدك | ایرشدی ظهوره سرّ پنهان
اوقوردی حقیقتك خطیبی | جان منبری اوزره اولخوش الحان

انلرکه جهانك اولیدر
الله ومحمد وعلیدر

سیر ایلیو برابر ایله کلدم | خوش خوب ولطیف سیر ایله کلدم
چونکه کتوردی پرده کوزدن | سن جام وجهان نمایه کلدم
سودم سنی سکا عاشق اولدم | بیکانه دن اشنایه کلدم

قیدا ولیشیدم هوایه کلدی | چون درگاه فرضایه کلدم
ایلدی بگا هدایت اولشاه | قالمدی کدر صفایه کلدم
اولدی بگا استانه سی عرش | اول سدره منتهایه کلدم
بیلدم فرود حقیقت حال | شرح ایلدم اوش نوایه کلدم

آنلرکه جهانک اولیدر
الله ومحمد وعلیدر

آنلرکه علیدر امامی | اولشوحقک آنلره سلامی
کل بولینه خوش ایمان کتورکل | سودکشه کراول شاه تمامی
اولمدی آنک صلاتی معراج | هرکسه کیلمدی امامی
آلدانمه بو دنیا دانه سنه | تاقیامه قیدسنی دامی
یوزبیک اوله بو طریقه بنده | هرکوشده جندا بجولاهی
قلدم سنی اختیارای دوست | ترک ایلدم اوش بکل کامی
کرچه اراسه عقلک ای پرور | ذکرایله دلنده بوکلامی

آنلرکه جهانک اولیدر
الله ومحمد وعلیدر

ای پرتوی نوری ذات مطلق | سن بیلمیسن بوجهانه جان انجق
آنلرکه سکا دکل سجودی | ایرکورمدی لردکیزه زورق
مقربه چالندی کوبردحلت | منزل کهی اولدی خطهٔ شرق
عشقکدی پنجه لر اولدی پرداد | طامد قچه قانی دیدی انا الحق
کوکلره کولین صاووردی آنلر | دریاسنه ذنک اولدی بلرغرق
کلدی بزه بوندای غیبی | اشتدک آنی دیدککم صدق

آنلرکه جهانک اولیدر
الله ومحمد وعلیدر

حفظ بزه چون کتاب ایرشدی | برحرفنه بیک ثواب ایرشدی
بولدک ازلی حیات وجاوید | چون همت بوتراب ایرشدی
هم طوغدی جمال بدرآی | دل بوحنه اول شهاب ایرشدی
جانم سنی دیدی چوشر کلدی | کوکلم سکا اویدی تاب ایرشدی
ای جعفری ایلدی غافل اولمه | اوش ساعت احتساب ایرشدی
اول ساقی کوثرلک الندن | برجرعه ایله شراب ایرشدی
اول جرعه چونکه نوش قلدم | جان سمعنه بوخطاب ایرشدی

ای پرتوی

آنکه جهانك اوّلیدر	دیکر حقّ اودر آ
الله و محمّد و علیدر	

سر خدا سرور هر دو جهان	منبع عرفان مهی کن فکان
وادث مختار و وصیّ نبی	واهب معطیٔ ولیٔ بیکمان
باب دِژ علم حبیب خدا	قاضیٔ قضات همه انس و جان
رهبری دین مظهر ذات الله	سروری دنیا و شهی آسمان
قافله سالار قموا ولیا	فضل نبی قاسم نار و جنات
عالم و علّامهٔ علم لدن	کان عمل پادشهی کامران
مفتیٔ محشر شهی صاحب لوا	میر و غیب پوش پیر غیب دان

غیر علی کمدر ایا متّقی
هرکم آتی بیلدسه بیلدی حقی

ناصر دین و میر لوا و علم	شاه جهان صاحب سیف قلم
نور هدا میر و هدایت نما	کان عطا شاه سخا و کرم
مخزن علم و عمل و معدلت	معدن علم و هنر نور هم
اینهٔ ذات اله قدیم	پادشاه تخت جهان قِدَم

منبع عرفان و مهی من عرف	شاه حریم حرم محترم
محرم سلطان نموا نبیا	عارف سر جملهٔ وجود و عدم
لیس کمثله و یوب هر زمان	یشهد الاشیاء له بالقسم

غیر علی کمدر ایا متّقی
هرکم آتی بیلدسه بیلدی حقی

علمه چو شهر اولدی نبی شاه در	بیل خبرك یوغسه ای بی خبر
انکیون اولدی جهان پر ضیا	شمع سموت یوزندن سنر
هم شجری میوهٔ مهری آنك	بار سعادت برله پر ثمر
معطیٔ خاتم کهی اندر دکوع	جانله بخشنده دمی جندهٔ سر
مهری ایله کسب جنان ایتمین	بیلکه ابدی اولدی اولدی مقام
قاضیٔ قضات نمو شرق غرب	مالك ملکی و کلی بحر و بر

غیری علی کمدر ایا متّقی
هرکم آتی بیلدسه بیلدی حقی

کان کرم منبع لطف و عطا	نور هدا نفس رسول خدا
بدر و نجوم فلك و شمس دین	بحر علوم و شهی مشکل کشا

یوقدر آنك اوّلینه ابتدا | اولمز آنك آخرینه انتها
نطق دردافشانه جانلر نثار | لطفله احسانه سرلر فدا
خرمن خوانده قوخوشه چین | هم سرکوبنده کدا پادشا
میر وعلم پشت پناه اُمّتی | کان کرم محزن علم وحیا

غیر علی کمد رایا متقی
هرکم آنی بیلد سه بیلدی حقی

بیل اثری نور در رخی بو تراب | قلدی جهان بوذنی پر نور ناب
دیدی آکا سلمك سلمی رسول | قلدی ینه خیبرك خرنی جواب
شیر خدا شیخنه شاه نجف | قاضی مفتی یوم الحساب
مهر آنك دولت جاوید هم | بغضی آنك نار وعذاب عقاب
آلدی چون اولشاه الله ذوالفقار | قلدی قو کفرك اساسن خراب
هرکیه کم همّت آل علی | ایردی اسه بوکدی عدد سز ثواب
شویله بود نیاده واول دنیاده | شاه جهان ملك ملك الرقاب

غیر علی کمد رایا متقی
هرکم آنی بیلد سه بیلدی حقی

اول شهی سردار قو کائنات | حاکم وحلال کهی مشکلات
تیغ کشی ودیو کشی وصف شکن | شیر وخدا قاطع لات منات
هرکم آنی ایلدی پیشوا | هر حسنات اولدی آکا سیئات
قلدی جهنمده بیل اوتا ابد | بلمین آنك صفاتك عین ذات
چونکم اودر سروری مؤمنلرك | کل کتو ایمان کم بولسین نجات
هرکه عبادت بخلاف شن کند | بهتر واز عابد واصنام لات
از هد ذهاد ورع وورز دین | قائم حق دائم وصوم وصلوات

واله در مدح دیگر

غیر علی کمد رایا متقی
هرکم آنی بیلد سه بیلدی حقی

اولشاهکه شاه اولیادر | نوریله جهان طولو ضیادر
رویی بزه کعبهٔ حقیقی | کویی بزه مروهٔ صفادر
شاهنشه کشوری مروّت | سلطان سخاوهم عطادر
سجّادهٔ نشین دین احمد | مرشد ورشاد ودهنمادر
کر ایده سؤالی منکر ونکیر | اندر لحد مکه کلور اولا
کردیر لر اسه سکا جهانده | کلوروا ولادکه پیشوادر

دیمکه بنید و ولید
یعنی که محمد و علید

اول شیر و خدا و شاه مردان — اول مبرو لوا و نور یزدان
اول معدن جود و کان احسان — اول منبع حلم و علم و عرفان
هر کسه که دهپ ایتدی آنی — قلمن اتی اکا شر و شیطان
کی اهل وفا یسن کل ایدی — صندوقه یولنده عهد و پیمان
صور دلر اسه بکا کسویله — کذب و سکا دین و کذب ایمان

دیمکه بنید و ولید
یعنی که محمد و علید

ای مظهر ذات حق تعالی — سن شاهه سجود ایلر اشیا
امرینه مطیع انسله جن — هم خلق جماد زیر و بالا
روح القدس اسم اعظمی هم — حروف عینندن ایتدی انشا
سن اول و یغنی علی و عالی — قندیله هر حسیس ادنا
کی ایده سؤال منکر و نکیر — اندر لحد مکه کلر دیر اولا

دیمکه بنید و ولید — یعنیکه محمد و علید

شول قوم که شاهه ایتدی اقرار — آنلره حرام دوزخ و نار
محبلری سن فراز عالم — مغبضلری جمله سی نکونسار
تحت علمنده عرش و کرسی — زیر قدمنده چرخ دوّار
هم مدح ملایك مقرب — دلنده اولور مدام نکرار
دیرلرسه که کمدر امامك — ایمدی بزه کل بودم قیل اظهار

دیمکه بنید و ولید
یعنی که محمد و علید

اول شیر و خدا شاه عادل — خلق دو جهان اوزره فاضل
برجی علو مدد کرم آنلك — شانینه کلام اولدی نازل
تاکون کبی ظاهر اولدی اول حق — زهق اولدی همان بکل باطل
کل پرده جهل جان کوزندن — رفع ایله که کور مزآنی جاهل
دیرلرسه که کمدر ایله تقریر — عامل قو علمه حلمه حامل

دیمکه بنید و ولید
یعنیکه محمد و علید

ای شاه هدایت و عنایت — طالب سکا جانمز بغایت

ای شاه هدایت وعنایت — طالب سکا جانمز بغایت
چاکر سکا انس وجن چوسن — شاهنشهی اقلیم شهادت
فرد وداز لدر وابد در — سن شاهه کتور مین ارادت
عشقك خبری خبر در الحق — باقیسی فسانه وحکایت
کدر در لواسه بکا یحیی — سلطان بدایت ونهایت

دیمکه بنیدر وولیدر
یعنیکه محمّد وعلیدر

ای سرور عالم ومعانی — سن باقی جهاندا بکل فانی
روح القدسله حضرتندن — ایرسدی حیات وجاودانی
چون اسدی یادانك نسیمی — وارایدی کل کن فکانی
اولمزدی سن اولمکسن دوعالم — موجود سن ایدلمز جهانی
کن بکا سؤال ایدوسه سائل — کدر بوشاه کامرانی

دیمکه بنیدر وولیدر
یعنیکه محمّد وعلیدر

ای سرور وسرفراز عالم — وی رهبری رهنمای آدم

هم مظهری ذات پاك باری — هم مظهر نور روی حاتم
ای عکس جمالك وجلالك — یکن ذری سوده بری ماتم
جبریل امین دیوکه ای جان — ایردکجه سوردیوزی مادم
ای جعفری صور سلرکه کمدر — سرچشمهٔ دین وشاه اعظم

دیمکه بنیدر وولیدر
یعنیکه محمّد وعلیدر

الا ای سائل اوصاف حیدر — هوادار نبی عمّ پیامبر
اکر بندهٔ حبل المتین سن — علیدن بحرنه طالمق دلرسن
علی نورندن اولدی ظاهر اشیا — زمین واسمان پیدا وپنهان
علیدر کاشف تحقیقه بلیل — علیدر معرفت باعینه سنبل
علیدر مظهر ذاتی خدانك — علیدر نور عینی مصطفانك
علیدر پرتوی نوری الهی — علیدر انس وجنك پادشاهی
علیدر شاه مردان مروّت — علیدر میر ومیدان فتوّت
علیدر جسم وجانی ابنیانك — علیدر مهربانی اولیانك
علیدر عرش وکرسی لوح خامه — علیدر دفتر منشور دیله نامه

علیدی سروری اولاد خاتم — علیدی رهبری حوا و آدم
علیدی میر و میدان قیامت — علیدی شاه سلطان شفاعت
علیدی محرم اسرار باری — علیدی مصطفانک یار غاری
علیدی حق اماسی کن فکانک — علیدی مبدئ کون و مکانک
علیدی نو بهاری باغ جنت — علیدی میوهٔ بستان رحمت
علیدی کنت کنزک ابتداسی — علیدی اولکه یوقدر انتهاسی
علیدی اولکه قائمدر ایرلمز — علیدی اولکه تن آیرا اولمز
علیدی اولکه دائمدر وجودی — علیدی اولکه ایرلر سجودی
علیدی انمانک یا جداوی — علیدی هل اتی تاج شهسواری
علیدی قاف والقرآن علیدر — علیدی جامع فرقان علیدر
علیدی لو کشف سرک قلوبکش — علیدی صورتی هر نقطه نقاش
علیدی دردریای طریقت — علیدی رهبری راه حقیقت
علیدی سرّ اوادنایه محرم — علیدی اعظم و اعلا و اکرم
علیدی لحمک لحمی ودمی — علیدی مصطفانک ابن عمی
علیدی کاشفی هر مشکلاتک — علیدی خضر هم آب حیاتک

علیدی

علیدی عالمنک بابی بنینک — علیدی مفتیسی یوم دینک
علیدی علم الاسماده ماهر — علیدی نور باطن نور ظاهر
علیدی باء بسم اللّٰه نقطه — علیدی حرف حبل اللّٰه عقده
علیدی هم کلامی ناطقی حق — علیدی مالک الملک الکلام مطلق
علیدی ابتداسی اسم ذاتک — علیدی انتهاسی هر صفاتک
علیدی محرمی انست نارک — کلی و بلبلی هر نو بهارک
علیدی حل ایدن هر مشکلاتی — علیدی کوستردی بو نجه صفاتی
علیدی اولکه یوقدر ضدّ آنک — علیدی اولکه یوقدر ندّی آنک
علیدی نور ارضین سماوات — علیدی مظهر کشف و کرامات
علیدی مخزن جود و سخاوت — علیدی منبع لطف و شجاعت
علیدی انسله جنلمک امامی — علیدی احمدک قائم مقامی
علیدی نور برهان سر قرآن — علیدی شیر مردان میر و میدان
علیدی جمله دن افضل جهاندن — علیدی جمله دن اکمل بیاندن
علیدی قل کفی نک کافرانی — علیدی جملنک صاحبقرانی
علیدی هر ولینک رهنماسی — علیدی هر نبینک پیشواسی

علیکَ موسی وطور ومناجات — علیکَ قاضیُ الحاجات ولوحاجات

علیکَ سرّ توحیدی انا الحق — علیکَ ذات پاکی حقّ مطلق

علیکَ نافخ روح اضافی — علیکَ مرغ عنقا کوه قافی

علیکَ اولیانك شمع جمعی — علیکَ انبیانك جمع جمعی

علیکَ اهل خلق ایدن تجردی — علیکَ میوه لر دیرن شجردن

علیکَ قامو اوکان خیبر — علیکَ خواجهٔ سلطان قنبر

علیکَ حکم ایدن بیلکم کیمده — علیکَ شاه جمله ایچنده

علیکَ مظهری سرّی حقایق — علیکَ مخبر علم ودقایق

علیکَ ابتدا سی ابتدانك — علیکَ انتهاسی انتهانك

علیکَ علمه عامل حلمه حال — علیکَ غازیُ شهری سرسل

علیکَ اولکه طاعت ایچره خاتم — ویرید دسانا ایله والله اعلم

علیکَ کم کسلمش الدی اول — بتون قلدی بتورکن شویله معزول

بحقّ فاطمه شبّر وشبّیر — کیونلر دوحق اولا دپیامبر

بحقّ عابدین اولشاه عالم — بحقّ باقر اول سلطان اعظم

بحقّ جعفری صادق کم عارف — آنك یولنده کسب ایتدی معارف

بحقّ

بحقّ مرتضای موسیٰ کاظم — کا ولدی حرق جبل اللهه ناطم

بحقّ شاه رضا امام اعظم — کی عندالله اولا ولمشدی مکرّم

بحقّ ان تقیّ کان تقوا — کی دینك احمدك قبلدی محیا

بحقّ ان نقیّ نور یزدان — کانکدی انس وجن امریه فرمان

بحقّ عسکریکم آکه عسکر — ولیك اولدیلر جمله سراسر

بحقّ مهدیُ سیر ومعلّی — علیکَ سرّ بدر اولشاه اعلا

الهی جعفریُ حضرتندن — ایراغ ایمه ایرمه رحمتندن

کسنك برکینه مکنه کدر — غلام خاندان حیدر کدر

وله النظم در مدح حقّ او بحروف التهجّی

ا ای شهسوار شاه قدیم — احدلا شریك وحیّ وعلیم

ب بهادر یوم صفّ مصاف — قاتل کل مشرکات جحیم

ت تلاوت ایدیکم غیر علی — طرفة العین ایچره صحف کریم

ث ثنا ایلرکا جمله اشیا — ذی کرامت ذهی وجود عظیم

ج جنّات قیوسنه فتّاح — اسد الله دیه آکله اولمه رحیم

ح حیات اندن اولدی جمله جهان — کمکه بیلدی بوسری بولدی نعیم

خ خداوند جمله کون و مکان — حیدر اولدی ایا جوان فهیم
و دولت آندک کفلدی بیحد — شاه مردانه اولیقلب سلیم
ذ ذکر ایلین زبان اسمنک — چورومز برده یانسه کوچه دلیم
ر رحمت قمو علیدندو — مؤمن و مؤمنات ذیه رحیم
ز زنی کبریای پرقدرتی — کم اولایدی جهانه کل حکیم
س سرینه عقل ایرشمز انک — کنه وجهله در محیط و مقیم
ش شکر ایله هر نفسده اکا — تا سکا دوزی بیله لطف عمیم
ص صنعته شک کتوره آنک — کسکا ایمنه عذاب الیم
ض ضربنه طور مزدی آنک — اولسه کر کوه اهنین عزیم
ط طواف ایدکسه دل بخلق — دکشور لدی شو شفایه سقیم
ظ ظلمدن بخاف استراسک — ایله اقرار شاهه اولمه لئیم
ع عین علی لباسندن — یزه کوستردی هم وجود وجسیم
غ غیرت قلبجان بیلوکه — بغلیوب دوشمنک ایله دونیم
ف فنادر چوجقه بغلمه دل — مهر حیدر وار ایکن اولمه دقیم
ق قدرت یدیله جمله منزلت — دزقنه بیلکه شاه اولدی قسیم

لدکن

لدکن دیدی اولدی کون و مکان — اکلمدی بوردمزی دیوود رجیم
ل لیل ظلمده انی انا — دیدکی حیدر اشدوب آنی کلیم
م محب امام کل امام — اولمیندره قسمت اولدی جحیم
ن نور سموت ارض علیست — چه دنی طبل ابن یر کلیم
و وحدت دکزی ایچره یقین — بیکمان شاهدر چودر یتیم
ه هدایت قویه اندندر — اسرا حسانندن یلی چو نسیم
لا لا فتی الا علی — دیین دفع اوله کل خوفله بیم
ی یناد لمناد فی العرصات — لیس معبود غیر شاه قدیم
جعفر بیکه شاهی ذکر ایدرم — نکم دیره نور دهنده دلیم

وله النظم در وصف اوال عبا علیهم السلام

اول محمد مصطفی کم عالمک سلطانیدر — انبیانک سروری هم اولیانک خاندر
اصفیانک بهتری هم اتقیانک مهتری — احمد مختار در اولکم سحاب بواندر
محشرده بیلکم شفیعدر جیب ذی الطول — کوثرده هم شاه مردان ساقی مستاندر
هر نه استرسن سن اول شاهی کرمدن اشکم — منبع جود و سخادر هم مروت کاندر
اول اولن هدی حقک کلام ناطقی — هم ذبور و انجیل و تورات هم فرقاندر

تاجدار انما شاه لوای هل اتی — بو الحسنین کم جهانی سلطان اندرون و بیرون

نکته بند آسمان هم چشم چراغ اولیا — اول علی المرتضی دکم جهانی جاندن

ملک لحمی حدیثی کلدی شاهدن شانله — احمدن جسمی آتک جسمی و قانی قاندن

طالب اول شول علم کم جدیدن آندن قاپو — اول قپودن اولکه عالم فخری نهر ستاندن

لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار — اوسکر نبیدن عالم آندن امرلک فرماندن

دستگیریدن حسن شاهدن قرینی هندن — شاه سیدک حضرتلرنک کوبلر مبداندن

کلک بیدک سر فی دین الجهاد لک زوجه — کون کبی کوکلی اولان نورلر نورلاندن

جان و دلدن کی بحق سر محمد با قرلک — جعفر صادق سنن هردم دمادم درماندن

موسی کاظم امیریدن جهانک سر بسر — هم علی موسی الرضا عارف فرلک برهاندن

اول محمد کم اکا دیرلر تقی و منتقی — عرش فرشندن ملک هردم آندن سیراندن

نور نفسندن مدهمان کا ولدکه فخری اهلدن — دین آندن مذهبی آنک ایمان آندن ایماندن

عسکری بیدن یولنه جانلر فدا هردم مبدم — مهدی صاحب زمانکه جانمن قربانلاندن

آرزو سنده بیل بزلرهم جعفری بولسه ندن — کل بقا ملکدن تمنی قیلکه دنیا فاندن

بنچه لدن الیسرین بوخرب آباد دن — مصطفی قولنه چون هو منلرک زندلاندن

اهل بیتک دوحه یوزین دیبوز بیک ثنا — هر نفسده ایلمه عارف فرلک ادکاندن

ولد لنا ظمه در مدح	جمله صفدر مع المحمد مهتر
ای امام پیشوای هردو عالم آل دین	اوش خلک او زره سکا محتاج جبریل امین
طاق و ایوان خبده تابان آفتاب دولتک	احترونک کوکده روشن آسمان یاوسین
اشکنه نی سوزیه دمبدم شمس فلک	شول یدک بیضا ظهور ایندکچه کندن آستین
نعل سیم دلدلکدن قمر زرین شها	خاکپاین توزی نوری چشم جمله حور عین
عالی درکاهکده در حیل ملوک پاسبا	بغیلوب عهد عبودیت یکنه کمترین
یوقدر فضلیل بو عالمده برهنا سکا	چون سکا نفسم دیدکی اولدم تلفا لعالمین
این مدی معراجنه عالمده بهیچ دست رسل	ساکا معراج اولدکچون کشف شهی دنیا و دین
سنی اندن اوتری املم ایندی احمد برینه	یوغدی چون بردنی مثلک امامنده امین
اصلی قطع ایلدکلرن چون شرین یتشله	بولدی اندن قوتی اسلم یا امیر المؤمنین
اجتماع آب و آتش اولیده ممکن ولی	آب شمشیرجها نکیرندن آتشله عجین
سکا درمان سلوینده دم اودن مفلق شها	اولدکچون تادیبا هردفتر ضمیرندن مبین
ناکه اولدم مدبر و اولدی ای نور اله	ظالم و ظلمت بری پس اولدی تمور وی زمین
حق سنک دیدکلرک سویدی کلوی بیکان	اول کبی کم اولدی معراج احمده عرش برین
عزتنک وصفی نیچه کلسون دیرم چون کم خدا	دیدی قرآندن سنکچون نفس خیر المرسلین

اولی محمد بن رو طوندن جهان ماکن قمو
ایکسن من رحمة الله اولدی چونکم دینده
ایلم محرومم شفاعتدن بری ای شاه چون
وارث علم علی المرتضی یعنی حسن
اولکه شهید راه دین مظلوم دشت کربلا
سالک راه حقیقت مقتدا و مجتبا
کل حریمی حرمتکا ظمه ایله پر نظر
ورقدن جنته ایرشدی دانه شرفا
یا ملاذ الدال قومه ذنبا تقتلک کم بولکم
جانی کوزیکل بر و فضل نقیه قیل نظر
کل امام عسکری کوکم بنجه ضبط ایدی
اولن مانکم اولی ظاهر مهدی صاحب زمان
لهکم انکلم قیلی ظاهر او بنجق اختلاف
کلدی بونلرشاذ بعی کلامدن بیخبر
چاردن معصوم کم جنت بونلر کوندن بنا

تا سکا الملک الحق المبین نقش یکین
هر کسنی بلیدی بو جمله اشیانک کنی
لحمد لحمی دیدی سکا شفع المذنبین
کم اولدی دیناده و عقباده سلطان دین
حق رضا سنی ولدی فدا دوان نازنین
پادشاه هفت اقلیم یعنی زین العابدین
کاندن خلق عقیده کلدی کاظمین و صادقین
شاه علی موسی الرضا کاندن امام هشتمین
کلهم کانو من بعد النبی جل المنتبی
کم اول اولدی مقتدای طیبین و طاهرین
کشورک سلطنت بر اول حصنی حصین
اولدی فرمانده اندن ملک عالم اجمعین
پت پر سنلر یکه بو لمیه اندن کمترین
دیدی حقکدن بولارلن صادقین و صابرین
بونلرک کوهر فشانی نطفکدن دردماغ معین

کوتری

کوتر وجود و ملک اسمان و عرش و فرش
یا الهی چاردهم معصوم حق جعفری
دیناده و اخرتده بن مرادلن یاکریم

ولد المنظم در مدح علی ذوی کرم الله وجهه

صاحب سیف قلم شاه سلام علیک
پیشوای اولیا و رهبری اصفیا
شاه دهی هل اتی پادشهی لا فتی
بوالحسن و بوتراب مفتی روز حساب
مظهری ذات و صفات کاشف مشکلات
پادشهی انس و جان سرور هر دو جهان
حیدر خیبر فکن صفدر هر صف شکن
شاه ولایت توی نور هدایت توی
جامع ذم انوی منبع احسان توی
شاه دهی من عرف شهر نجف
بولدی نورهدا آن حسن مجتبا

بونلرک عشقیله موجود اولدین واخرین
بنده بیچاره قلمده دو عالمده حزین
دیدم قیل احوالله سنین جو خیر الراحمین

بعد از شبیر هم در همه عالم علم — کاندر کمال قرم نام سلام علیک

بعد از دین الهی پادشاه عدل داد — سرور جمله بلاد شاه سلام علیک

بعد باقر امام بحر علومت تمام — عارف علم کلام شاه سلام علیک

بعد صادق امیر در دو جهان با شکوه — با نظر و بی نظیر شاه سلام علیک

بعد کاظم رضا مظهر ذات خدا — شاه سریر لوا شاه سلام علیک

بعد سلطان تقی بعد برهان نقی — رهبری هر دو شق شاه سلام علیک

بعد هما عسکری هر دو جهان را سرور — کون و مکان را رهبر شاه سلام علیک

بعد صاحب زمان مهدی هر دو جهان — تاج سری هر دو مان شاه سلام علیک

بنده ترا جعفری از دل و دین سرور — کون و مکان را رهبر شاه سلام علیک

وله النظم در مدح حق علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه

یا ابو عالم هم و یا ابو عالمه جان — مدار کن فیکون پادار کون و مکان

ذی ک علمه مدینهٔ علم نبی مفخر آل — امیر ملک سلونی امام هر دو جهان

خلیفهٔ حرم مکه هادی جمافکن — رئیس یثرب و بطحا شرق غرب عیان

سراج شمع شهادت شفیع یوم قیام — کلید گنج معانی خزینهٔ عرفان

ضیاء شمس پر انوار و نور بدر بجوم — کریم و باکرم و لطف و منبع احسان

میان

میان بستهٔ احمد معلم الاسما — معین و مملکت دین و مایهٔ ایمان

امیر سرده و شاه سریر الرحمن — علیم و عالم و علام و علم القرآن

جمال جود و عطا و سخا یه منبعد — کمال و معرفتش کاولد کوره کان

ستودهٔ ذات شریفی کز بن هر اشیا — سراو فات صفاتی سرای هر ادکان

فنا بوجه اشیا و وجه او باقی — اشارت اولد بوکا کل من علیها فان

انت مخالفتی ذهر قاتل اکبر — انت موافق دره بیکمان درمان

نر کور بن انی شیاطین و مرتد و طغون — چو پرده نی کوزند کتور مدی درحمان

مهی مبین سموات او کشف جلد — امام دین اسد الله شهی زمین و زمان

امین و حافظ احکام شرع مصطفوی — امام قاضی قضات جمله اسلاه جان

کلام ناطق باری و حجت قاطع — مبین همه علم دلائل و برهان

خطیب منبر علم لدنی مفتی دین — چهاد خلقه جانبخش و جامع فرقان

اول ایکی بحر حقیقی نکو شاه فاطمه — شبیر و شبر اولور ایکی لولو مرجان

سریر زین العباد اولد بیلکه عرش عظیم — لوای باقر و صادق فراز هفت ایوان

کل ایمدی ایت و الکاظمین ایله نظر — کشان کاظمه کوندری انی اول بجان

رضا اشکنه سوی یوز یکی اولشاهکه — درند جمله ملوکه دور شهادریان

نقی که تاج سری اوندی اهل تقوا اندی — مدام سجده قلوب متقیان اوندی

نقی که نقد اندی عسکریدای مؤمن — بجمعانده کودمدی مثلنی دیدی دوران

امام حجت قایم محمد مهدی — که آندن ظاهر اولوب دین امامان

قول اولکل امدی شاهه جعفری کم اولور — کیمنه بنده اشیکنده خسرو خاقان

هدایت استدین اولشا ایلدی اقرار — بیل انکا منکر اولاندن مضل و سرکردان

وله النظم دراوصاف حیدر کرار

ای دل کل امدی کنج نهانا آشکار اویلی — تیغ زبان چکوب صفدن اوغا قل

اول براق جان و سر اول سوی سدره یه — اندن ثنای سرور دلدل سوار قل

هرکم علی وال علیدن دکل دمی — انکه اندی حکم بنی احصار قل

نخلی که بنمه علی مهریله خاکدن — سن انی قطع ایله وستوده دار قل

پیلک جام بادهٔ ساقی دکوثر الندن — تخمور جانه فکر علاج خمار قل

قیلم خلوص حیدره ترک ایله جان و سر — بوبنده قولینی اشیدوب اعتبار قل

اولقومکه مخالفتی شاهده موج اورر — دریای ظلمتنده اولرلر کنار قل

فشحل کنای عقدهٔ هرکار دربقین — دکشن رمز و کرسن اولماغ انی بعد کار قل

چون عاقبت ترابلحدی سکن مقام — کل بار بوتراب اولوب هم کار یار قل

فضیلت دنیاده استرسن اولمق اختیار — مهر علی وال علی اختیار قل

دوندی عصر دکروبیل آنکون آفتاب — کلدیم عصر ایجنده آنی آشکار قل

دوندی یوز قطاشتر بر بارایدی عطا — کل فقر سنک سن آنکله افتخار قل

مؤمنلر ایلر ایلر کل ایدک نفسی قبول — بیل بظلمه فی کبی و کرا ستوار قل

فرداحسابکاهده فوج خارجی — کوندر جهنمه دوکلین شرمسار قل

قوی انلر یکه قیلدیلر خلاف حق — کل چون مولی عزم رهی کروکار قل

نقل ایدر لر صغار کبار اولشدر سوللدن — سن دخی نقل جمله صغار و کبار قل

ازار مصطفیدن آزار فاطمه — ازار ترک ایله وزاری وزار قل

ازار مؤمن اولدی طلو عالم کناه — ازار مؤمن ایمه کنده صدهزار قل

بو بنج روز عمر یکه قلمه غرور سن — کل امدی ترک زنده کی مستوار قل

پیلک خار اکر یولنده بوچمنده کل — جهد ایله قصد ایجمن سبزه زار قل

هشت اولدی خلد و اولدی کنار خدا جار — جنت کنوز محرمت هشت و چهار قل

من بود مصطفی دری شهر علم اودر — جنت مین و مهر حسنلر حصار قل

وار نظر کریلیه نظر دشت بلا — ایچره عقیق و لعل ایله جان نثار قل

قصر جنانی قانلو یاشم نقشی ایلدی — حیدر یه دی او خونله انلر نکار قل

شمر و یزید بوزیاد ایله بی حساب | نعت همیشه بی عدد و بی شمار قل

ساکنلرینه تربت حسینک ای صبا | عرض ایاد نبذه بر بیلک اعتبار قل

مهر و شبان دوزی ذی الحجه هم | مهر و فشان ملاعت لیل و نهار قل

فرد اکر هوس سکا دار القرار اسه | با قربر ایله احمدک بوکون کل قرار قل

عرش اول جناب جعفر صادقدر دیرلر | تعظیم عرش اعظه اندن کذار قل

بیجاره جعفری دل افکار حسنه | لطفله جان میکی خوشکوار قل

وله انتظم در مدح علی ومعا اوصاف نبی

اول ثنا و حمد ایله حقه ابتدا | قل اندن ایله نعت نبی و ولی بنا

من بعد مصطفی اسد الله هاشمی | کم اولیا سماه زمین و زمان شاه اولیا

اکمل کمال وجود سخا برله متصف | اعلم و علیم و عالم و علام و رهنما

ذو الفضل ذو العلا و ذو العلی ذو العلم | هم بو تراب و بو الحسن و شاه بو الوفا

کشاف لو کشف در در مفتاح مزخرف | دانای هل اتی و توانای لا فتی

دارندهٔ جمال و نمایندهٔ کمال | آرندهٔ جلال و یکی جندهٔ وما جرا

شاه هما هم ملک سلونی امام دین | قاضی انس و جن شاه صفدر جهان کشا

قسام هفت دوزخ و هشت خلد روز حشر | دانای چار علم و توانای دو سرا

کرار کاه حرب و سپهدار کاه جنک | ستار کاه عیب و وفا دار کاه لطف

دریای علم و منبع حلم اولیک کاه لطف | شاه سخا و جود کرم صاحب حیا

بیجاره جعفری دل افکار حسنه | دار الشفا دی لطفله امید وار قل

مشهد که کیای کرم اولدی طبرانی | ترتیب ترینک ذر ایله خوش غبار قل

هم اب پاک اولدی آنک چشمهٔ حیات | باقی حکایتست کذا فی احتصار قل

بو کنج پر کهرکم اولور مدح ایله فتح | کل کوشش جان ور دله انی کو شوار قل

مفتی روز محشر و داری داد کبر
قائم مقام احمد و شه پناه لوا

نور دو چشم فرد و جهان جهانبان
تاج هدا و انجم هادی دو مهتدی

سر حلقهٔ مردان و سر دفتر کرم
سر رشتهٔ حقیقت و سر دار اولیا

شهر علوم احمد مختار باب هم
حبل المتین و عروهٔ وثقی و اهدنا

محبوب جان احمد مرسل وصی حق
شاه امم و امام تمام و حجت خدا

شاه سریر ملک شریعت هنر بدین
ملاح فلک بحر طریقت مهی سما

اولشاه قولوز برکه دوعامده ای عزیز
تحت کاثما ددو تاج کاهل اتی

زهی پادشاه ملک ولایتکا اهل کهف
قتل اولدی ذوالفقار یرو شدی جابجا

کرکوه قاف اشاردی اسه یتیفیل اول
مانند خرپوزه اولر هپاره سی جدا

یوز بیک جزیره و بحر و بر هزار آلمق
ابر و جانی یرکره مندیل بولور شفا

سلطان دین بیوردیکی بر نور واحدیز
دینلدی چراغی اولدی آلمق برله پرضیا

قلمدی پوتر سجده چون اولشاه عزم
دینلدی کرم الله وجهه بی دیا

عمر نده خمر ایچمدی ید یدی حرام
فسق و فساد ایلمدی و قلمدی هرزنا

کعبه ایچنده لهدی نادان اکنور دیلر
کعبند ایرکی کعبه بوزینه آلمق عصا

فتح ایتدی بابک خیبری برحملایله اول
هم منجنقله کیردی سلاسل چون هوا

بئر العلمده ایلدی اوج کون اوج کیجه
جنیلر اولدی وجهان شاه ماجرا

جهانده فوت بولمیجدور دین احمدی
قلدی خراب ای ینجه بیلن دیر و کلیسا

برقاضیده کی محکمه سنده انک عیان
دورت آیلق اوغلی اولدی آلمق حکمیکدا

قلدی شاد اولدی قوری لحد بخف
ایتدی کماده سنده عمر بله آلمق بنا

ویردی کدایه اویله غنا قلور کن اهل
انکشتر ینی زهی لطف و زهی عطا

قلدی کسلمش الی چقمش کوزی درست
اولپادشاه هر دو جهان ایتدی دعا

ویردی طعام لشکره جمله چوار اولدی محط
افطار کمدی ایتدی اندیه جمع غدا

قلدی کهرکدایه چوار اول اغزی یارلی
هم ایتدی ساتدی براوج خاکی کیا

اولدی بدندی موم کبی بیل آهنان
داود دوا قلدی ذده اولشاه علا

وقت عصر ده خسرو سیاره سما
دوندی شادیانه قلدی نمازی ادا

میراث دیو دوسری چون قلدی غزه تاو
جنیلر ایتدی هوا مرنیه اقتدا

هم شیر مرده اولدی دعا ایلدی
هم دعویله اولدی قوری اغج آژدرها

کلدی دوشنده هم دلکابریده سر
دیدیکه یا امام بو اسنده در افترا

اول بحر جود و شاه جهانکیر و جان بخش
برکونده قلدی ساتدی دورت بوز شتر

قلدی دیلیز آتش مدیندن اول کذار
زهی منزلتکه ایلدی اکرم عطا خدا

سخا

عطا

اخر حدیثه لحمك لحمی ودمك دمی خبر
وصف بیاد موسی و هارون و یکل طیا

ربع کلام خالق و خلق انس و جن
شاینده نازل اولدی ذهی فوز کبریا

بیوردی نبه شویله وصفنده فی خلق
بشیر و نذیر اول شهی والشمس والضحی

یارخدایا هشت جها مقتدا حقی
کما تلو اوزره یوق دوجها ایچره مقتدا

کدر بتول احمد مرسل اولدی
بعد از حسن دوم حسین شاه کربلا

اندن امام ادم وال عبا علی
یعنی عباد سرور سر جلیل اوصیا

اندن امام محمد باقر دریقین
دریای علم جعفر صادق شه نوا

اندن امام موسی کاظم کبیکان
والکاظمینه ایتی اولدی انکا عطا

اندن امام سرور سلطان دین علی
یعنی رضا کذ هره ویرمز اول رضا

اندن تقی و نقی حسن العسکری کلی
تا دور دنیه محمد مهدی قیلدی وا

ای جعفری دلرسن اکر قرب منزلت
مدح علی وال علی سویله دائما

اثنی عشر طریقه حرج ایتمیه نی
ثم اولاد جهاندن سنرسن اولمق جدا

وله النظم در مدح رسول وال عبا رحمة الله علیهم

کلدی بنه دیلیم مدح رسول خدا
اول ضحی واللیل هم وضحی والضحی

شاه زمین و زمان خواجه کون و مکان
خاتم پیغمبران هادی هر دو سرا

کلمه الله کبی عالمه هیچ داهیر
اولمیه الله کبی ادمه هیچ رهنما

منبع علم و هنر معدن در و کهر
خواجه هنر اکیشه خسرو خیر الورا

بیل سنی معراجده قلدی عطا اول جلیل
خلعت لولاک ایله تاج لعمرك اکا

انسو جن و ملک و حشر طیر و فلک
اولمسه اولمزایدی عالم و ما فیها

کان کرم بحر جود قبلهٔ اهل سجود
ایدی انکچون درود انسله جن دائما

اسمنه چون یا و سین دیدی کلام مبین
انکچون حرف یا بیرلم قلدی خدا

بعد سلطان دین شاه جهان یقین
برهمه اشیا کزین یعنی علی اتقی

پادشاه بحر و بر مخزن علم و هنر
قاسم خلد و سقر مفتح دور جزا

چون دیدی الله من عنده علم الکتاب
اولدی اینی اول ولی عالم مشکل کشا

نازل اکا انما حاصل اکا قل کفی
پادشاه اهل شاه دهری لافتی

شاه سخا و کرم سرور تیغ علم
دهری شهری قدم پیشروی پیشوا

ملک سلونیه ماه علم لدنیه شاه
مظهر ذات الله حیدر خیبر کشا

باب شپیر و شبر بحر علوم و هنر
همدم خیر الورا محرم خیر النسا

هرکه دهری عابدی قلدی ایسه اول کرین
هردم انکا آفرین دائم انکا مرحبا

شاه تقی و نقی کل کورا اولرده حقی
چون دکلی متقی ایدی بولور دن خطا

عسکری مهدی امام عالم جد تمام	جعفری کمتر غلام بر درِ آن پادشا

وله النظم در ستایش حیدر و صفدر کرم الله وجهه

بنام خالق ارواح و فالق الاصباح	که بنده منقبت شاه قلدم استفتاح
امین دین محمد ابوالحسن حیدر	که اوست شهر علوم محمده مفتاح
جمال ذات و صفات خدیو مظهر	که بود بتیغ شرع احمدی اصلاح
صدای نفخهٔ الله اکبری آنست	وجود خصم صلادی دهد ندا ارواح
عدو بسم سنانی مسلم الایجاد	دهی نخالفه تیغی مقبض الارواح
هجوم سیف سیاست نماسی اعدا کش	طلوع رمح جگر دوز منکسر دماح
هم ایتدای آزدری اولیاره کا طفلیت	چیقردی ذوریاذوسی انجه دن بتساح
کسه کودمدی جسمنه مصافده مجروح	که اولمز جراحتی جبریل ایدی جراح
بوجا مرغ قفسده اشتدوکجه اسمکه	خروس عرش صفت اوجه باجار اجناح
نه حدلرده اولکه مدح ایدیسی اولشاه	چو حق تعالی دن اوزای جعفری کما مداح

وله النظم در اوصاف حیدر و صفدر

جهانده جراغی حیدر وصفدر کلمیدر	اندن فروغی نور پیامبر کلمیدر
اندن وکلمیدر دو جهانده بدایتی	اندن وجود بحر له بر در کلمیدر

هم هل اتی ده بدر منیر ضیا فکن	هم انداده شمس منور دکلمیدر
هم علم و حلم و شهنشاه بی بدل	هم غازی کنندهٔ خیبر دکلمیدر
هم ناصر غزای احد هم امیر نحل	هم شهسوار قاتل عنتر دکلمیدر
هم پرتوی تجلی نور جمال حق	هم مظهر حقیقت انور دکلمیدر
هم مفتی قیامت هم شاه سلسبیل	هم جنت ایچره ساقی کوثر دکلمیدر
نور دو چشم احمد مختار شاه دین	شیر برلسی بری شیر دکلمیدر
زین العباد پرتوی نور محمدی	شاهان ملك باقر و جعفر دکلمیدر
برلسی دین بری ایمانی ایکی نور دل	کاظم رضا تقی نقی عسکر دکلمیدر
ای جعفری امام تمام شاه اولیا	صاحب زمان مهدی مهتر دکلمیدر

وله النظم در مدح علی کرم الله وجهه

علیدر اولکه کمکدن جهانده عزتدوجاه	که لافتی دیو خطبه دیدی آنده الله
شهادت اندی اسه بر کیمسه حقدن دی	محمد رسول الله علی ولی الله
محمد و علی بر نور در بر حقیقتده	حدیث احمد مختار بو سوزه اولدی گواه
بو جانکه اولدی سنده دو گوهکده دوی سیاه	نه جانکه اولدی سنده دو گوهکده دوی سیاه
منور اولدی جهانه افتاب ذاتندن	هم اول اشدن اولوبدر شعاع شمس و ماه

یکیکه شبّیر و شبّر امامی اولدی چون
آیلدی بیل طرف حقدن ایکی طفل راه

غلام زین العباد اول باقر و صادق
کیم بولدی قول اولاندی سعادت اسی شاه

یولندی کاظم و رضا ای حقیقتاً وی
یوزیکی خاندان کوردی بولینسین بیکناه

نه غم بیر بو جهانك حوادثندن بزه
دری تقی و نقی در جوبزه پشته و پناه

فدا یولنده بو جان عسکری و مهدیدك
بحق نور محمد بحق حضرت شاه

نثار دروزه و حجّ قبول و لمیسّر
اکر قلور سن اشبو کره هدیّ اکراه

کل احمد جعفری وش بی دوای اولالم
اکر دلرسن اولرسین هدایته همراه

ولله النظم در مدح شاه مردان علی کرّم الله وجهه

من بعد مصطفی کما ورد نورا بنیا
اوّل امام علیدر اولشاه اولیا

اولدی آندن وجود بر ممکنات وجود
هم نور پاکی ایدر جهان اولدی پر ضیا

هم کاشف لوکشف اسرار معانی
هم مبرهن آنی در وهم شاه لافتی

هم منبع حقایق و بحر علوم دین
هم محزن دقایق و انوار انما

هم رهنمای جملهٔ افواج مؤمنین
هم پیشوای جملهٔ مردان باصفا

هم ابن عمّ احمد مختار و هم ولی
هم منبع مروّت و هم معدن سخا

هم قاسم بهشت و سقر روز یوم دین
هم سرفراز سرور و سلطان پیشوا

یارب

یارب بحق شبّیر و شبّر دو نور پاك
کم اولدی در بوکوشه مرشد و رهنما

یارب بحق زین العباد اول امام دین
یارب بحق باقر اول صاحب لوا

یارب بحق جعفر صادق صدق او
یارب بحق سرور دین و کاظم رضا

یارب بحق پرتوی نور نقی و نقی
یارب بحق عسکری و مهدی جهان کشا

دهم ایله جعفریه و عفو ایله کناهکار
اولاد مصطفی دن آنی ایلمه جدا

ولله النظم در ستایش حمید دکر اد باصفا

بیکه اول امام حمید در شاه محراب و میر منبر در
هم بیان اندن اولدی مجمع علم منشئ هر دیوان دفتر در

لمعهٔ نور بر کون و مکان سر بسر پرتو ضیا و نور در
هم وصی محمد عربی هم امیر و بوان محشر در

هم شریعتده شاه بی همتا هم طریقت اینه رهبر در
هم نبوّت دیارنده حاکم هم ولایت اینه سرور در

هم دری علم احمد مختار هم شهنشاه هفت کشور در
ذات پاکی قتنده جمله جهان ذرّه در بیکه دخی کمتر در

هم اودر جامع کلام مجید هم حقّك صورتنه مظهر در

مرتضی درکهنده اولدی عزیز
کمک عبد شبیر و شبّر دی

شاه زین العباد باقر و هم
معرفت بحری ایجره کوهر در

دین یولنده بیلک بولدی کمال
هر کیمکه امامی جعفر در

کل بر و کاظم و رضا یه قول اول
کم بولا دشاه روح پرور در

کل تقی و نقی یولنده فدا
ایله جانکم بولر مکرر در

جعفری درکاهنده اولنشا هد
بندهٔ بنده شاه قمبر در

ولله النظم در حق علی کرم الله وجهه

من بندهٔ غلام مرتضی
کم اولدم امیر سدرهٔ سلطان انما

شاه قریش و سرور سردار هاشمی
هم مفخر ائمّه اولاد مصطفی

دلدل سوار و ذوالفقارش
کدّ بغیر جدّ و صفدر جهانکشا

مشکل کشای عالم و سلطان لوکشف
معجز نمای آدم و مرشد پیشوا

مجموعهٔ حقیقت و نطق محمدی
شهباز لافتی و سر فرد هل اتی

برهان علم سبع المثانی کتاب حق
کشّاف حرف صوت اسد الله ذوالعلا

حلّال مشکلات و جهانگیر جان بخش
شاه سریر لطف و مرای صفدر صفا

سرور فتوای حقایق و هم مجرّ معرفت
جام جهان نما در و هم مظهری خدا

مسند نبی

مسند نبیّن تخت الهی و بو تراب
هم پادشا فرش علی العرش استوا

خیر الوری شبر خداوند لم یزل
کم اولدی حقّنده منزل انک لفظ لا

من بنده وصف ایدم آنک ساکن صفا
مطلوب دلکشادر و محبوب جانفزا

یارب بحقّ سرور سلطان حسن دین
یارب بحقّ شاه حسین شاه کربلا

یارب بحقّ دین العباد اول امام پاک
یارب بحقّ باقر و صادق شهی لوا

یارب بحقّ کاظم کان سخا و وجود
یارب بحقّ پرتوی نور روحی رضا

یارب بحقّ مهر تقی و علی نقی
یارب بحقّ عسکری و مهدی اولیا

بو جعفری یکنهٔ ایر کور مراد نه
دردینه کمدی لطفکز ایکمل دوا

فردا کی روز حشر اولر آل محمدک
ایله کرو هیلر بری یه آشنا

ولله در حق اوز

بو جعفر جان سکین سنای اولیا سرور
امر نه فرمان سندن اسیلمه جبن دیو پری

مفخر آل محمد سین امام برنامور
هم کروه اولیا و اصفیا نک بهتری

رونق عالم سندن نور کلر بولدی بیکمان
چونکه پر اولدک سندن نور کلر احمد انوری

وحدتده ذاتک علومینه قین ایر عقول
چونکه اولدی اره ده دوکدی جبرائیل بال پری

مهد ایچنده طفل ایکن نطق ایدوب فصاحتک
اولسید جسمکه اسم اولدی لفظ حیدری

گل حسن حسین و دود نی دلیل ایت جانده
کم بولوز بحر عالم عکنده سر دفتری

مهر زین العابدین نقش ولدی کوکلم لوحنده
هم محمد باقر نی بولدم بولدم جعفری

دره دیای حقیقت بیل موسی کاظمی
شاه علی موسی الرضا هم بحر دانش کوهری

هم محمد تقی و هم علی نقی
اولدی برجی عسکری کاولدی ولی عسکری

کل فدا قیل کردلرسن بولسه بیلسه عز و شرفی
مهدی صاحب زمان بولنده جانی جعفری

ولکلم در حق اورا

هر کم علی بیمدی اذعانه کلمدی
جن و شیاطینده کم ایمانه کلمدی

ذات معارفده شوکم واقف اولمدی
قلدی دلیل معرفتی برهانه کلمدی

فتح ایمدی جبرئیل باب آلنه کرامتی
مهجر نمای منزلی بو میدانه کلمدی

شاهنشه معظم و سلطان سرفراز
آلنه کبی کسه بو ایوانه کلمدی

هر کمکه استانه سز قلمدی سجود
خارج دفتر اولدی بو دیوانه کلمدی

مانند باب شیر و شبر کم شاهدی
دوران ایچنده عالم امکانه کلمدی

زین العباد و باقر و صادق حقی دخی
کاظم رضا تقی کبی جانانه کلمدی

اولدی نقی و عسکری مهدینه ای عزیز
وصفنده حد بولنمدی پایانه کلمدی

ای جعفری ارزو ایدرسن بولسه بیلسه عز و شرف
هر کم بولنده عشقنه مردانه کلمدی

ولکلم

ولکلم

شاه جهان علی ولیدر کمان دکل
هر کم دکل دیر اسه بیل هل ایاندکل

حقنده لافنی دیو بیورمش اول الله
آلنه مثال دیناده هیچ بر جوان دکل

هر کشی بر ویرمکدر دلدار ذوالفقار
هر خصیص سر و در و صاحب قران دکل

هر خار جی نه سیله علینک حقیقتن
دیو لیسنه سر اهلی عیان دکل

سلطان اکرمدن هان اولی مامدر
هم بر دلیل کم بنده شاه جهان دکل

شاه خذ منه بیلکی مردانه بقلکم
عمرنه بقاسی یوقدر بو جهان جاودان دکل

بو قدر آلنک بحار تنک سوزدن جه
هر کم بو بولده جانسیری ترجمان دکل

سلطان دین حسن و حسین شاه کربلا
بولنده جان دریغ قلن پهلوان دکل

زین العباد و باقر و صادق کاظمک
نوری همیشه دیده دلدن نهان دکل

سرور رضا تقی نقی شاه عسکری
مهرندن اولدکم مهره بو کوکلم مکان دکل

ای جعفری قچن بولسه عز و شرف
شوکم یکنه بنده صاحب زمان دکل

ولکلم التظلم — در مدح علی

حیدر در اوکم بزه سلطان جهاندر
هر قنده نظر ایلسه روزانده عیاندر

دولت کونشی در کم طوغوبدر بو فلکدن
پرنور آلنک نوری ایرکوندن و مکاندر

کیای سعادتدر آلنک عشق وجودی
اول سکز رضا نبیدر اوکم حکم روادر

دریای محیط دکم اندہ موجد انسان — هم ناطق اهیدہ وهم شرح بیاندہ
اولاد محمد دہ حسن میر مقدم — اندہ حسین شاه شهید هم کاندہ
یولندہ فراجان جهان زین العبادلہ — هم باقر وهادی بوکوکل تخته خاندہ
هم موسی کاظم ایدی نور الهی — هم پینہ رضا سرور شاخ ساندہ
هم مهر تقی سکہ سلفای سعادت — هم شعشعہ نور نقی شعله فشاندہ
ای جعفری قیل بجده اشکینه انگ کاور — من بعد حسن مهدی صاحب زمانده

ولکم النظم — در حق اورآ

الا ای پرتوی نور الهی — زمین واسمانلہ پادشاهی
علی المرتضی سنکم سنکدر — علی العرش استوا تختی کاهی
بنوت ایلینلہ شمس ضحاسی — ولایت ملکنلہ تابنده ماهی
طولہ عارفلره معبود ومقصود — قبولہ عاشقلرلہ هم سجده کاهی
سنلہ امر ینه فرمان انس وجنلہ — امیری ووزیری وسپاهی
سعادت شولقدر کم جهانده — اولوبدر مرتضی پشت وپناهی
ندر قولکم اولہ حیدر دن عنایت — اورولکہ باشنده دولت کلاهی
انی کرچک سونار درجهانده — بولنلر حق فتکده عزو جاهی

مولیلر

مولیلر بیلور شاهدن طریقت — سر بیلیشور خارجی مفهوم بوراهی
امیندر کم ایده رحمت جعفریه — قلوب احسان اولہ ولیلو شاهی

ولکم النظم — در حق اورآ

بنی بیلیمیشور ولی دیمیشور — بنی بیلیمیشور ولی دیمیشور
تابع مصطفی ایرانکچون هو — جان فدای دهی علی دیمیشور
شمع جمع رسل الله پاك — زمره پاك اوحفلی دیمیشور
احمد قله دیکدهرکه نادعلی — اولدی غمدہ سیحفلی دیمیشور
چوروم بردہ حشر اولنجه یقین — آنی ذکر ایلین دلی دیمیشور
جعفری بیلکه الحمده سن — بولدی کسه منزلی دیمیشور

ولکم النظم — دیکر حق اورآ

شهد نا بیکمان بردر خدامن — محمد مصطفی در مقتدامن
صراط مستقیم اوزره روانز — علیدہ چون بو بولده رهنامن
ایکی عالمده اوش الحمد لله — حسینه حسن در پیشوامن
بوکون زین العباد وباقر الحق — سر یردلده در صاحب نوامن
قول اولہ صدقله صادق اشکنده — چون اولہ رندنه در دره دوامن

رضا و کاظم قول او ملفه دار
ایا مؤمن دل وهاند در ضمار

تقی در تاج مؤمنان سر ایمن
بقی تا نظفر در عشق کشاور

جواد و عسکری مهدی حقیقت
دل و جان ملکنه در پاد شاهر

دو پنج و چار دن او دکه جهاند
نه محکن اوله عیره اقتدار

کوکل اینه سنده جعفر بدر
جمالی مصطفی در ضمار

ولکر النظم — دیکر حق اولاد

اول علی المرتضی کاولد اصوفهر صفو
ایی یوقو یاندر اولدی یاشاندی نزول

کلمدی آنک کبی فضلی کسنه عالمده
بویله تاویل اندر قرآندا و یا معقول

اولدی دم فریده انسان جن و حسن طیور
حکمنه قادر اطاعت عسکری جمع و خول

منبع لطف مروت کان احسان بحر جود
مظهری نور خدا در هم در علم رسول

سرور ملک سلونی رهبر خلق جهان
اندی اولدی بر درخی عالمده وارلی اسوه بتول

حربده حربی یوردی سلمک سلمی نبی
احمدک کل صلح ایکلی اولشاهر اولم فضول

جعفری هر فرخنده قلدی بونی اعتدری
کر خلیفة زمان ایسه دخی اولمز قبول

ولکر النظم — در حق اولاد

بنده یوز شاهکم بو عالمده سطوتی
کاشانک سروری بلکه جهاندن جاندر

اولن سکن بین عالمی ولم ایلمشدی کمنده
وحش و طیر و انس و جن دادنده فرمانده

منبع جود سخا و معدن علم و حیا
مخزن علم خدا لطفله احساندر

تاکه اولدی مدبر و کلدی وجوده کائنات
حاکم کل اولدی حکم آندی دوراندن دوراندر

جمله کرام اولین و آخرین
قائم دین و نبی هم نکر نبی اوسلاندر

اولیا نکدیلی اولسه دین پرسی
اینیاندن هم دلیل حجت و برهاندر

کون یوزینکدن آندی خورشید کبی روشنده
جان کوکسنده شبه حسنی مه تابانده

دیدی دوردی شما عنده مثالنک کورمدی
هم سخا و نده و جود اهلنک اولخاندر

جعفری چون منشی علم و عملدن اولدی
آکه کم بی دوا و بوده عالم وربانده

ولکر النظم — در مدح علی

شاه مردان دراوکم سرمایه جانندی
شعله دینه یوزی نوراینه اندر

مظهر علم لدنی کان احسان بحر جود
مظهری کل عجایب سر سبحان اندر

منزل آنده شانده من عند علم الکتاب
طالب تاویل اندن اولکه قرآن اندر

چون یوردی نقطه باء بسم الله منم
حجت الله اولدی کم جمله برهان اندر

عالی در کاهنده اولکه یوقدر دره نجاتی
جمله منجیلر هرار اندر هزاران اندر

خضر و الیاس بولدیلر اندن حیات سرمدی
طالب اولسن آکه اولکم آب حیوان اندر

اولدا اولدر دیای حقیقتکم یقین	درّ مکنون اندہ ولولو مرجان اندہ در
سرّ سبحان الذی اسرا بک اولدی عارف	آکلای عارف حقیقتکم بو عرفان اندہ در
آسیب دهرہ نرغم درونده این جعفری	جان پناہ اولشاهکم دردہ درمان اندہ در

ولکم لناظمه — در مدح حق اولدر

مصطفی کم جهانه سرور در	جان و تن بیلکم فدا حیدر در
نور واحد دور نبی و ولی	بو حدیث شفیع محشر در
عرش و فرش و زمین و کون و مکان	جمله بونور دلیله منور در
اسد الله اول ابن عم رسول	ساقی آب حوض کوثر در
مصطفی چونکم علم شهر اولدی	بیلکه اول شهره مرتضی در در
معجزات نبی ولایت شاه	قوه یله جهان مسخر در
اول بشیر و نذیر و بو شیر خدا	بو قمر در اول شمس خاور در
شاه حیدر حسن در و نور بصر	بری شبّیر و بری شبّر در
بر کذین الجهاد در تبلهٔ جان	درگاه حق صوتنده مظهر در
بلمین بامرنا حقیقتنی هر	جعفرنی حنفیه ابتر در
موسی کاظم اول کرم اسی	پادشاهدر کابن جعفر در

کلکه بیلدی رضا بنی اسرارنی	سرّ توحید اکا بیشر در
اول محمد تقی و علی نقی	مؤمن و مؤمنا یه رهبر در
عسکریدن محمد دا ول کم	صلد فرامت پیغمبر در
مهدی صاحب زمان بو کونی	بیلکه خلق جهانه مهتر در
قولکری ایشده اولشاهدن	جعفری بر کینه مکتر در

ولکم لناظمه — در حق اولدر

شاه مردان شیر یزدان اول علی المرتضی	معدن لطف کرم منبع جود و سخا
هل اتی نده خلعت قدینه بجدی اولکریم	هم مکمل ایلدی وجهنی نور انما
چونکه فتح ایندی کرمتله خیبری	دیدی احمد کم بودر نور هدا شیر خدا
بحر علم و حلم سلطان ولایت تختنده	خواجهٔ حق اولیادن لشکریله پیشوا
سجده قیلدی اولشاهل اولدی کرسی شکاف	چون ضرب اهلدینا بحرها اولدی رهنما
کردی عیسی دم اولدی اولدی احیای	قلدی یتمش کره تصویری ذبذها اولدی خدا
اولیا اولدی اخر اولدی ظاهر اولدی باطن اولی	ملاء انکدر ما اله اولدی هو اولدی مطلقا
بو بنی آدمه کم اولدی کاهی بو کون	رحمة للعالمین دیدی سن جان سین یکتا
ذوالفقار بقلدی بیلیه چون اول شهسوار	لافتی شانده منزل اولدی آیهٔ لافتی

رحمت ایچون کلدی ای اهل طریق پاک دین
اوکسکریدی عالم سلطان علی موسی الرضا

اهل تقوا لک تقی سر تا جدای متقی
هم نقی دونور چشمی اتقیا و اصفیا

اول حسن کم عسکریک اولیا دور عسکری
دولتینه دائما داعیلرایلر ترد عا

مهدی صاحب زمان سر ولایت سرودی
قطب دین و مصطفی دونور عین مجتبا

جعفری کم صدق اولمق درسن شام قول
کل آتدا اولادنه احبابنه قیل اقتدا

من نه مجرم بنده یم کم دیره دم مدحنده دل
حق کلام چون انمشدر سکما مدح ثنا

اهل بیتی سومیین یاندی جهنم نارینه
اولدلر جاندن سونلر عرشی اوزره متکا

حضرتکده حرمتی حقیقون آل احمدک
رحمتکدن بزی نومیدایلمه یا ربنا

ولادت در مدح علی کرم الله وجهه

عیدیدر عالم غیب شهادت ملکنه سروری
عیدیدر عالم لاسما علوی بحر نر کوهری

عیدیدر کنت کنز لی بوحی کنجنه ستر پوش
عیدیدر سر اولنا سراج شمعدان انور

عیدیدر جنت عدنه ریاض هویه ساقی
عیدیدر روضه رضوانه عیدیدر ساقی کوثر

عیدیدر شاننده منزل انما و هل اتی حقدن
عیدیدر قرآن علی برهانی علی سلطانی هفت کشور

عیدیدر نور ذاتنده تجلی سبحانی قلن ظاهر
عیدیدر جمع انفطار و صفا و اسم سر دفتر

عیدیدر باطن علی ظاهر علی حاضر علی ناظر
عیدیدر عالم علی عالمده بنی علی عالم رهبر

اولکسکریدی عالم سلطان علی موسی الرضا
هم نقی دونور چشمی اتقیا و اصفیا

دولتینه دائما داعیلرایلر ترد عا
قطب دین و مصطفی دونور عین مجتبا

کل آتدا اولادنه احبابنه قیل اقتدا
حق کلام چون انمشدر سکما مدح ثنا

اولدلر جاندن سونلر عرشی اوزره متکا
رحمتکدن بزی نومیدایلمه یا ربنا

ولادت در مدح

عیدیدر عالم غیب شهادت ملکنه سروری
عیدیدر عالم لاسما علوی بحر نر کوهری

عیدیدر کنت کنز لی بوحی کنجنه ستر پوش
عیدیدر سر اولنا سراج شمعدان انور

عیدیدر جنت عدنه ریاض هویه ساقی
عیدیدر روضه رضوانه عیدیدر ساقی کوثر

عیدیدر شاننده منزل انما و هل اتی حقدن
عیدیدر قرآن علی برهانی علی سلطانی هفت کشور

عیدیدر نور ذاتنده تجلی سبحانی قلن ظاهر
عیدیدر جمع انفطار و صفا و اسم سر دفتر

عیدیدر باطن علی ظاهر علی حاضر علی ناظر
عیدیدر عالم علی عالمده بنی علی عالم رهبر

عیدیدر غیب علم لاسما علوی بحر نر کوهر
عیدیدر سر اولنا سراج شمعدان انور

عیدیدر جنت عدنه ریاض هویه ساقی
عیدیدر روضه رضوانه عیدیدر ساقی کوثر

عیدیدر شاننده منزل انما و هل اتی حقدن
عیدیدر قرآن علی برهانی علی سلطانی هفت کشور

عیدیدر نور ذاتنده تجلی سبحانی قلن ظاهر
عیدیدر جمع انفطار و صفا و اسم سر دفتر

عیدیدر باطن علی ظاهر علی حاضر علی ناظر
عیدیدر عالم علی عالمده بنی علی عالم رهبر

بوکون دلندی مصطفی نور یزدان عید یدر
علمنده سر یدالله اولکی بوکون دیو دیا

اسمنی نور ایلمشدر یا رحمن اول جلیل
موسی عمران دلندی ظاهر اولدی یا لبیا

قرخیادر بیلمیه محمد اسم شاه
احمد و رسل کنا بنده علی هم اولیا

مکه ده دیر لرکا ابو تراب هر شیخ شاب
شاه لرایدر اسد هم نره نومی ادیا

دیر لر امیر نحل کا اهل عراق پر فراق
هم خراسانلر پیر لری جمله دیر لر صاحب لوا

ویر ایدی نمشدی سماوات اهل حجاز و نجد
هر بری بر لفظله اسما سنی آندی دائما

هم اودر عبد الاحد عبد المجید و جبرئیل
هم اودر عبد الفطیم عبد المتین ذو العلی

دیدکی هر برشیده اول کودر کم سجده دیمی
کی یقینیدر واسکودر نور حقی بولر صفا

کمکه بیلدی نفسنی بیلدی کا نسن ربنی
یو یا بیوردی کلمنده وصی مصطفی

ویر دی وشمنلر الندن زهره یوز بیلدی قاچدی
قرة العینی رسولن اولحسن بیکم رضا

شاه حسین اولجنت عدنده کلبنده بلبلی
چکدی کافرلر الندن کربلاده پر پر

جاندلدی عبدیم زین العباد لر زین فقیه
چون آندی جد بنی ایدندم جهاندن مقتدا

چون جهاندن محمد دینه اولدی سیر
اول محمد باقری بابنده استر لر شفا

جعفری صادق در اولکم کمال معرفت
بولدیلر اولکی کیشلر مذهبی آشنا

موسی کاظم کم نوشاید ی عدولدن بیشتر
اولدی آندن مسکن حاوا دو احفدن لقا

علیؑ اصل هر فرعند علیؑ مفتر نه عدد — علی سلطان عالم شاه علی سرور

علیؑ ناصر نصیر علیؑ قادر قدرت — علیؑ هر سه دو نیت علیؑ قائل عدت

علیؑ قاسم جنت علیؑ عالم رحمت — علیؑ قامع بدعت علیؑ نافع خیر

علیؑ جل ذکه ذکری علیؑ جل ذکه فکری — علیؑ جل ذکه شکری علیؑ مفتر محشر

علیؑ ایجاد و فرقان و نور و زبور الحق — که دیدیکم منم حقّ کلامی ناطق کیم

علی هو الطویل دور علیؑ دائم هم مظهر — علی هو الطویل دور علیؑ دائم هم مظهر

علیؑ هم روح قدسی علیؑ انجم وافی — علیؑ هم روح قدسی علیؑ انجم وافی

علیؑ مقصد اقصی علیؑ جد صمد — علیؑ مقصد اقصی علیؑ جد صمد

علیؑ لم یکن با الله دهور ین با بین فاهر — علیؑ لم یکن با الله دهور ین با بین فاهر

علیؑ خالق عالم علیؑ رازق آدم — علیؑ خالق عالم علیؑ رازق آدم

محمد علیؑ شهر رم عالم من دیشتی اکلم ای عارف — محمد علیؑ شهر رم عالم من دیشتی اکلم ای عارف

حسینؑ حسن نور دو چشم احمد مختار — حسینؑ حسن نور دو چشم احمد مختار

کم زین العابدین جانم محمد باقر ایمانم — کم زین العابدین جانم محمد باقر ایمانم

امام جعفر صادق الذی علمه عارف — امام جعفر صادق الذی علمه عارف

امام موسیؑ کاظم علی موسی الرضا بیلکم — امام موسیؑ کاظم علی موسی الرضا بیلکم

تقی در

تقی در باشنده یا جی نقی در نقدم ای یا جی — بری بزر و بری بحر و بری در و بری گوهر

امام عسکری مهدی بیکی سلطان دینا و لدی — بری کامل بری اکمل بری کبا بری جوهر

فدا قل صدقه جانی بولنده جعفری شاهد — کم اولکشاهی مکرمدر فتوت بحنه و مهنه

ولایه در اوصاف حق حقش بقا

جانم جسم جاندر علیؑ جل جلال — امام کون و مکاندر علیؑ جل جلال

نه وار نظر و ندی نه مثل و همتای — شهی دین و زماندر علیؑ جل جلال

نه وار ذات و صفاتنه حد اسم عدد — فزون شرح بیاندر علیؑ جل جلال

بصر مشاهده سنده اگرچه عاجزدر — بو جان کوزینه عیاندر علیؑ جل جلال

علیم و عالم و علام و بحر علم لدنی — نعیم خلد جناندر علیؑ جل جلال

بو جان سمعنه حقدن بو وجد ذوقدن زائل — کم رب جمد جهاندر علیؑ جل جلال

مهی مقام فرد شهی سریر سخا — عطایه لطفله کاندر علیؑ جل جلال

مقیم مقعد صدق و مخزن مقام امین — کلید گنج نهاندر علیؑ جل جلال

هو و خوش و طیور انس و جن مدام ذکر — دلنده ورد زباندر علیؑ جل جلال

هم جمانک اولدی شاه جمانک اولی — کم ایدا بن فلاندر علیؑ جل جلال

امید در کرم ایده رحمت جعفریه چون — رحیم عالمیاندر علیؑ جل جلال

واگر در وصف حیدر و صفدر

منم کہ جان و دلدن حیدریم	حبیب ذوالجلالک چاکریم
غلام مرخاندان احمدم هم	علیک قنبرینک شبریم
حسن شهرینه مسکن اولدی کونکم	حسینک هم کینه لکنریم
حقیقت عبدیم زین العبادک	محمد باقرک خاکی دریم
منزه مشی بندک هر کروهکه	هوالی مذهبم حق جعفریم
بحق کاظم اولسلطان رضانک	محبیم عدوسندن بریم
تقی تاجم نقیدر نوعیتم	فدای خاکپای عسکریم
تخلص جعفری قلدم انکچون	خادیلرکو ذیلک حیدریم

واگر در وصف حیدر کرار کرم الله وجهه

دوده حب حیدر وجانم بجانه ویرمزم	جان وجهانی ویرمزم دوده حب حیدری
مهر علیدن انوری نور جمال مرتضی	نور جمال مرتضی مهر علیدن انوری
یدی خصالی حیدری قدری اشاندن اول امیر	قدری اشاندن اول امیر یدی خصالی حیدری
طالع سعد اکبری شمس و ماه مشتری	شمس و ماه مشتری طالع سعد اکبری
بلکه صفادن صفدری کلکه صفایه بولکه پول	کلکه صفایه بولکه پول بلکه صفادن صفدری
خوجهٔ شاه مقبری پشت و پناه ایدینم	پشت و پناه ایدینم خوجهٔ شاه مقبری
جد جهانک مسخری اولکه علیدن اولی	اولکه علیدن اولی جد جهانک مسخری
کسنه بیلکه سرسری بیلمدی سر حیدری	بیلمدی سر حیدری کسنه بیلکه سر بری
علم حقیقتدر دری اولکه وصی مصطفی	اولکه وصی مصطفی علم حقیقتدر دری
ساقی آب کوثری اولیسر سوی کسنه	اولیسر سوی کسنه ساقی آب کوثری
مدح شبیر و شبری ورد زبان ایدینم	ورد زبان ایدینم مدح شبیر و شبری
زین العباد سردری اولکه جهانک ای عزیز	اولکه جهانک ای عزیز زین العباد سردری
باقر امام رهبری اولکه موالی مذهبک	اولکه موالی مذهبک باقر امام رهبری
بلکه طریق جعفری بولمز اولکه دین اری	بولمز اولکه دین اری بلکه طریق جعفری

کاظم

کاظم کاکوهری بیلکه امام حق درر	بیلکه امام حق درر کاظم کاکوهری
جان وکونکلدن اولمشم دوری رضایه مشتری	جان وکونکلدن اولمشم دوری رضایه مشتری
بیلکه تقی نقی سری اولکه جهانک خلقتک	اولکه جهانک خلقتک بیلکه تقی نقی سری
حسن کمال عسکری اولدی جهانه سرور	اولدی جهانه سرور حسن کمال عسکری
مهدی بیلکه چاکری اولکه امیر و هم وزیر	اولکه امیر و هم وزیر مهدی بیلکه چاکری
اولکه کیمسه کمتری جعفری الحیدری	جعفری الحیدری اولکه کیمسه کمتری

مجدّم مهدیٔ صاحب زمانلك	مطیعم امرنه فرمان بریم
ولکرو راوصافی	علی کرم الله وجهه
یاشاه کربلا و یا شحنه نجف	سندی بولبدر دبو جهان جلکی شرف
شمسی شریعتك فرهم مرتبتك	مهری حقیقتك دوجهانه پچره معرف
بدر دوجای لیلهٔ معراج مصطفی	ماه منیر لوکشف شاه من عرف
دردیتیم بحر حقیقتدر دوعلی	اشبو جهانك حلیه آنك ذیلی صرف
ماندی جهانه کلمدی لیس کتله	شانه منزل اولدی ایابندهٔ خلف
بول نیجه سی سرّ علیدر خبر ویره	چون اولدی ذکری خیل ملوك ماعرف
ترك ایت جهانی کیر اسدالله طریقه	شول عمر نازینی سرانمدی تلف
آنلرکه قلبلری بولنه جاذو سرفدا	اول جهانی ایلدی رجله بر طرف
صد قله جعفری کرمی شاهی کیدقیل	تاسنی بیتو محنت غم قلمیه تلف
حیوانم صفت اولانی بیلوجه حیدری	چونکم مقیّد ابتدی آنی ابن ملجم
ولکرو راوصافی	حیدر وصفدر
علیدر اولکه شاه اولیادر	دلیل ودهنمای اصفیادر
جمال شمسهلیق نوریله عالم	جلیا اندر ضیا اندر ضیادر

ایرشدی

ایرشدی ملك اوادنایه سیری	مقامی هم رابتدن علادر
ولیلر زمره سینك هادیسی هم	کروه انبیایه پیشوادر
رسولان علم شهرینك قپوسی	یقین بیلکم علی المرتضیدر
اولوپدر هل اتی شانده منزل	امیر ناجداری انسادر
سترسی سردفتری دباب اسراد	مهی مسند نشین کبریادر
علیدندر انکا کشف کرامت	نه جانکم واقف سرّ خدادر
کمال وعلمندر اول مزینت	حیاوحلم انکا حقدن عطادر
وجوده کلمدی مانندی آنك	سپهسالار وشاه لافتادر
محمد مصطفی دندر ابن عمّی	خدیجه فاطمه خیر النسادر
سراسر کون فکانن سرور یدر	حسن کم منبع خلق الرضادر
حسینك بولنه جانلر فدا قیل	کم اول شاه شهید کربلادر
امام زین العبادولدر خاکپایی	موالیلر کوزینك نوتیادر
محمد باقر اول سیر مقدم	کمال معرفتده منتهادر
حقیقت جعفری صادق دوکم	نظر کاهی آنك حقدن لقادر
بحق کاظم وموسی الرضا کم	تقی سرتاج ارباب تقادر

نقی دوم واقف سری الهمی

یقین بدل عسکری مهدی جهانده

الهمی شول محمد حر مبتجوت

بفضله جعفر نیاز جو مینجوت

کو دمن کنت کنزاه استشاد در

ایکی سلطان دین صاحب لواد در

دخی حیدر که میری انقیاد در

غلام اهل بیت مصطفا در

سن سین جهانبان دین یا شاه مولانا علی

سن سین ابدسین ازل سین کتابم یازلی

سن سین امیر پیشوا سن سین امام دهنما

سن سین دین حضرت سبق علم لدنی بهره جوی

سن سین علی کاظمین موسی قلندر دلشدی

سن سین علی الرضی سلطان شاه اولیا

سن سین امیر محترم شاه جهان کامکرم

سن سین دهین ملک صدر نشین سلطنت

سن سین جهانک خالقی هم جمله خلقک رازقی

سن سین جهانک سروری هم اولیانک رهبری

سن سین امیر دلمین یا شاه مولانا علی

سن سین بدرمنیر دلی یا شاه مولانا علی

سن سین سرفرازلو یا شاه مولانا علی

بی دفتر و سطر و فی یا شاه مولانا علی

حی یا سین هو سین یا شاه مولانا علی

شانده و نزل انما یا شاه مولانا علی

عرش اوزده دیکمش سین علم یا شاه مولانا علی

نقش یکین منقبت یا شاه مولانا علی

حقک کلام ناطقی یا شاه مولانا علی

هم اصفیانک مهتری یا شاه مولانا علی

اولدی جهانک پیری یا شاه مولانا علی

سن

سن اولیانک سرسین هم انبیانک پیرسین

خیرالوری شکاهی انس و ملک کوردی سنکچون ذوالفلک

کویا سنکا هر زبان بینا سنکا عین جلی

سن سین دوری علم کنوز بولدی جهانک اصفیا

یا بدر منیر و شمس وری در دهر و عالم سروری

یا مهر زمین العابدین موسی رازل کشتم فدین

یا فرامام پیشوا دین اهلدحقک شاهی

کاظم رضا دین اولری هر دو جهانک سروری

هر کم تقیدی دهبری بلکم تقیدی مهتری

مهدی در سلطان عمر قربان بولنده جانمز

ای بحر دانک کوهری کنیز خزانک مظهری

هر دم مبدم فکرایلرم اوصافکی ذکرایلرم

قربان سکا هر جانمز شاه یا شاه مولانا علی

احیا سنکا کن فکانی یا شاه مولانا علی

دو جمله رسول اکرم بتول یا شاه مولانا علی

خلق جهانک دهبری یا شاه مولانا علی

سر بازم الله راه دین یا شاه مولانا علی

جعفر بی جون دهنما یا شاه مولانا علی

پیشو اقلدم انلری یا شاه مولانا علی

سر تاج اولدک عسکری یا شاه مولانا علی

اولدی بزیم برهانمز یا شاه مولانا علی

کمتر قولکدک جعفری یا شاه مولانا علی

دائم سکا شکرایلرم یا شاه مولانا علی

وناکه لسانا ظهر فی اوصاف علی

سن اول علی علاسنک شاهم دانیسین

هدایت اهلدحقک دلیل و برهانیسین

امیر محتشم ولایت امام جمله ولی

شهی زمین و زمانیسین جهان سلطانیسین

سخا وجود وعطا اقلیمند هم سرور — کریم وبحر کرم وبحر لطف احسانش
شهی میر لواهم کلام ناطق حق — ولی علوم نبی بین وسر قرآنش
بحق ایزیشه سند علمکه عقول عوام — اگرچه عین عیانش ولی نهانستش
بنزیل سند قدر یکی هر حبس پهره فروزان — معانی بحر بسن سنکه کوهر وکانش
بیورد کلمک لحمی دبو محمد هم — بیان جسمک جسمیده هم کریانش
کمال ذاته ایرمز سلوک اهل نجی — حقیقت ذاتی دین بین وذبده جانش
بحق اعتماد سخاوت سریریه سرور — ولایتیله بنوت ایلدیهم خاتمش
نه وجهله قیاس اوصافنی بو فقره بیان — کبی کرانه وبی قعر عمانسش
هزار عترتله ذوالفخار الذه زبون — بلکه تیغ دوسر شمشیر میدانش
نه قوته مقابل اولسکا وستم — که پهلوان جانسش وشیر یزدانش
بحق شیر وشیر مخذ ین العباد — بحق باقر وصادقکه جان وجانانش
بحق کاظم ورضا وهم تقی ونقی — بحق عسکری یکه مهدی جهانبانش
الهی هر سبی ین جعفر بیله تمام عذاب — که دخمتاشی کریم ورحیم ورحمانش

ونکه اوصاف حق اولا

نه ذهی کریم ورحیم ومقیم ورحمانا	علیم وعالم وعلام وسرور یکتا

عزیز و

عزیز وقادر قهار وقطب دین حیدر — کراسم ذاتی اولیدی انکه علی وعلی
چو خلعت شاه انامیدی اولشاه — براق بخت کهی هلالی پروکدی لوا
علی مناقبنی دکمکه جان قولا عجلر — که شاه رویی زمینده وماه رویی سما
علیدر اولکه جهانی منور ایدر اوش — کو نورنی کفر ظلمتی کتوردی نور ضیا
علیدر اولکه بو جمله جهانه جان اولدی — وجوده کلدی عدمدن نهاندن پیدا
علیدر اولکه ولایتیله شاه اولدی — بغشلدی پنجه یوزجه ولی لیسه صفا
علیدر اولکه اولیدی مقام عرش عظیم — امیر سه ره وشاه سریر اوادنا
علیدر اولکه وجودندن اولدی وجود — هم اولدی نور پاکلهرد وجهانی احیا
علیدر اولکه اولدی منبع اوزری اولدی — برافدی قوم سلاسبیلی شورله غوغا
علیدر اولکه عطا قلدی سائر خاتم — نمازی ایچمدی ایکن زهی کرامت کبریا
علیدر اولکه اقان صویه دوندی روندی — زهی کرامت وهی معجزه که عقل اولور شیدا
علیدر اولکه نصیری عدده نیمش یکی کز — هلاله ایلدی وزنه مقدری ای ورنا
علیدر اولکه کسلمش الی بتوردی بینه — وداع ایتمشکن بر بره هما عصفا
علی طریقنه هرکم کدرسه بولمند — بحق شیر وشیر شاهان هردوسرا
امام زین العباد وباقر امام صادق هم — کمال معرفة الله ده بولدرد دریا

علی اولد مطلقه کم هرشید محیط اولد	اگر جمله اشیادن منزه مبرا در
علی بن الحید جمله دن پادشاهید	بو مؤمنلر سیاهیدر کم امیرلرزور هجادر
صفاتنده شاهد لکسنه اولد وقف	مکر آنلرکه عالمده علی آنلره مولادر
بکا جاندر دیدی حیدر رسول الله یا مؤمن	بونی عارف بیلورکم بونه سردر دیانه معنادر
بحق شیر و شیر بحق عابدین سر	بحق باقر و جعفر کم حیدر شاه علیادر
تعی حیقجون ای عاقل نقیدن اولمغل غافل	امام عسکری کامل جهانلرینه زوادر
الا ای مهدی مهر تو چاکرلرک سرنی	قولکدر جعفری کمتر قوادنادن اولمادر

ولکم لنا ظلمه — دیکر حق اورتا

حیدر سیمای اولسون نکای پادشاه نازنین	شاه مردان سنکم فتح اولکدر اکده زاده دین
پادشاه انما سبیل سرفراز هلی انی	هم کلام ناطقی هم طاوعا و یاوسین
منبع سر معادن علم حق	باب شهرستان احدسرودی اهل یقین
نخلهٔ شهر نجف هم مفتی یوم القیام	ساقی کوثر امیر روضهٔ خلد و برین
پشاه اولدنا و ماه سدهٔ عرش عظیم	عارف معراج احمد همدمی روح الامین
کاشف اسرار حق حلال جمله مشکلات	شهسوار روزه در اول شیر یزدان العالمین
بحر علم و حلم و لطف کان احسان و کرم	ابن عم و عمر مختار و شاه مرسلین

نه جانکه موسی کاظم اولکدر همت انکا	منور ایلدی کونکلرین نور منیب
جهان خلقنه جمله امام اولکدر تقی	نقی حیقجون ایا مؤمن جسته لقا
امام عسکریه ایمان کتوردی آسه	سنکا محمد مهدی شفیع اولدی فریدا
الهی جعفری رحمتکه ایمه دودن	کمدح کوی علیدر غلام آل عبا

ولکم لنا ظلمه — یا امام علی مدح دا

علیدر اولکه عالمده بو کون شاه معلادر	امام اعظم و اکرم سپهسالار اعلادر
علی امریله کلمشدر وجوده عالم و آدم	علی حکمیله اولمشدر کم پنهان پیدادر
علی مانند عالمده وجوده کلمدی هرکز	علی لاضد لاندر علی بی مثل همتادر
علیدر سر سبحانی علیدر عالمک جانی	علیدر کوهر کانی علی بی قعر دریادر
علی شول الامکاندر کم منزهدر موحیدن	علی شول بی نشاندر کم هر اشاره هویدادر
علیدر قیمت کوهر علیدر بی بها جوهر	علیدر عالمه سرور علی اولمز تجلددر
علیدر جامع قرآن علیدر رحمت رحمان	علیدر منبع اصلی کم بی مانند یکتادر
علی اولشاه مردان علی اولشیر یزدانکه	علی اولبحر احساندر کم بر تو اولمه لاکلادر
علی شاه ولایتدر علی عین عنایتدر	علی نور هدایتدر کم اهل الله پیشوادر
علیدر یا مؤمن وجودکه جمله موجودات	همه اولمز نقطهٔ باهم کتاب حق تعالیدر

قال رضة امیر النحل و شاه شرق و غرب
سرور آل محمد هم امیر المؤمنین

مهتر خلق جهان و بهتر کون و مکان
پادشاه هفت کشور سرور دین و ذمین

بنده پیر و پیرو هر کم او گشت جانش
قبله درویش قبلهٔ آمنهٔ نور زین العابدین

کز محمد باقر است سر زین بیاورد زمان
هم امام جعفر کز یونی وارست از جنین

بیکه امام موسی کاظم امیر و نور حق
هم علی موسی الرضا سر چشمهٔ جان افرین

هم تقی جواد و باب النقا نام سرور
هم نقی هادی هم زکی عسکری مهدی امین

چار یار و هشت امام این و آن جهان
کار ایشان قول ایشان مؤمنان جبل المتین

قول ایشان قول حق فعل ایشان فعل حق
تا بشنوی حجت خدا و شاه خیر الراحمین

ذکر اولاد نبی حال اولاد نبی
تا اولاد سین یاد و دولت هم سعادت قرین

ولکه لنا مذه — در اوصاف حیدر

مؤمنان را هر کم عالمده اشناد
کو کل اولی علینا نور بر درگاه شاد

ذکر علی عالی دمان دارد مؤمن
هر زمان هر هم او گرد هر درد کم شفا دارد

دیع کلام باری شانه عز اسم او گشت
سلطان انام در هم شاه هل اتی دارد

باب علوم احمد اول حیدر او گشت
دریای جوی بی حد سلطان کبریا دارد

هم اولیا بر رهبر هم انبیا بر سرور
هم اصفیا بر بهتر شاه جهان گشادارد

هم بهتری شریعت هم مهتری طریقت
هم رهبر حقیقت هم شاه اولیا دارد

مشکل گشای عالم هم رهنمای عالم
هم ابن عم خاتم هم مظهری خدا دارد

شاه مظفر الدین اول عبد دیگانه
قطب زمانه در هم عالمده مقتدا دارد

هم منبع دقایق هم مخزن حقایق
هم شافع خلایق هم شاه خوبلقا دارد

اندر وجود کلک عالمده هر کم واند
کز ارض و کز سماء در نور کر ضیا دارد

اولاد علی کم آمد بولود او گشت مکرم
بوسری اولیا بود کم مولای مرتضا دارد

فلک دری نصیبه یتیمش یکی کزاد شاه
آمد کجی ولی بر کم خود پسند دارد

موسی الله کم هم او گشت حجا اژدر
قدرت بر نده شاهد تبیان هر عصا دارد

باب ثبیر و پیر سلطان هفت کشور
دین اقلیمه سرور هم شاه لافتی دارد

اول عابدین و باقر احمد دینه ناصر
هم جعفر جهانگیر سلطان پیشوا دارد

کاظم امام برحق او گشت جهانده مطلق
موسی الرضا به کل باب کم جناب لوا دارد

نور تقی جهان و جانی منور ایندی
ای جان نقی حقیقی کم سرور نقا دارد

اولشا عسکریه هر کم او گشت بنده
مهدی دوران اخر اولقود دهنا دارد

ای جعفر مسند نمای قوبر شاه کم
چون کم جمله اشیا کو بنده ثنا دارد

ولکه لنا مذه — در حق او و آ

اولاد حیدر کرار کاولاد جهانند سر بسر
بوکن فکانز یکدیگر اولاد روی و رانی

اولاد علی ای اولاد امام اکسیر
اولاد دو روی و ای بوکن فکانز یکدیگر

اولاد هویه رهبر دو دودمان ایجمنده
دو دودمان ایجمنده اولاد هویه رهبر

هر دو جهان منور نورندن اولاد آنلر
نورندن اولاد آنلر هر دو جهان منور

ساقی آب کوثر کلد علیدن اولاد آنلر
کلد علیدن اولاد آنلر ساقی آب کوثر

هم لا متی پیغمبر حقکدر ویرد آنلر
حقکدر ویرد آنلر هم لا متی پیامبر

شهریه عالمده دار اولاد محمد دهم
اولاد محمد دهم شهریه عالمده دار

فتح اولاد حصن خیبر قدرتدر بنده آنلر
قدرتدر بنده آنلر فتح اولاد حصن خیبر

شاه دیوان محشر جیدر دار ایدر
جیدر دار ایدر شاه دیوان محشر

منصور هم مظفر دیمنده اول رسولک
دیمنده اول رسولک منصور هم مظفر

سلطان بحر و بر هم بر کلد جهاندن جیدر
کلد جهاندن جیدر سلطان بحر و بر هم

عالم خرمه مسخر قدرتدر بنده آنلر
قدرتدر بنده آنلر عالم خرمه مسخر

حب شیر و شیر کوکلمه ساکن ایندی
کوکلمه ساکن ایندی حب شیر و شیر

زین العباد دهنر افواج مؤمنینه
افواج مؤمنینه زین العباد دهنر

هم باقر ایله جعفر حقدن عقر بیدر
حقدن عقر بیدر هم باقر ایله جعفر

سلطان

سلطان هفت کشور اولاد امام کاظم
اولاد امام کاظم سلطان هفت کشور

اولاد رضا مطهر اولاد طیبین در
اولاد طیبین در اولاد رضا مطهر

مهر تقی نقی هر مؤمن دلنده ساکن
مؤمن دلنده ساکن مهر تقی نقی هر

کلد امام عسکر سر تاج خلق عالم
سر تاج خلق عالم کلد امام عسکر

بو جعفریدر کنر کلد غلام حیدر
کلد غلام حیدر بو جعفریدر کنر

ونگ انا فله — در حق اولاد

اولاد حیدر کرار کم طوندی جهانی سر بسر
بو اوده سکز بیک عالم اولاد امیر معتبر

سلطانلر دعا قارئ برهانلر دعا شکر
هم اولاد حیدر اودی هم اولاد حیدر

هم اولاد شیر خدا هم اولاد نور هدا
هم مرتضی هم مجتبی هم احمد علیدن در

هم شحنهٔ سپهر نجف هم میر محشر من عرف
هم شاه مردان ساقی هم حسن و الاکبر

هم حیدر خیبر شکن هم سر فراز صف شکن
هم تیغ دار ذوالمنن هم قاتل دیو و دد

هم معدن جود و سخا هم منبع علم و حیا
هم مظهر ذات خدا هم نور خورشید و قمر

هم پادشاه محترم هم منبع لطف و کرم
هم صاحب سیف قلم هم شهسوار بحر و بر

هم کوه حلم بیکران هم مجمع فوق و دل
هم شاه اولیا دار هم میر ما داغ البصر

هم ابن عم مصطفی هم کاشف اسرار خفا
هم محرم خیر النسا هم باب شبیر و شبیر

من عابد بیك بنده سی هم باقر العلوم
هم جعفر ذ دانده سی هم چاکر کاظم لبنر

موسی وضا سرتاجمر تاجی دیا فواجمر
نعام بن هم محتاجمر معبنده ای صاحب نظر

کلدی تقی یا نور نقی بلجمی دنی هر بر شقی
عین الیقین کودی حقی بولمز دی ای بی خبر

جایا بیلکم جعفر ذ اولدی علم عسکری
صاحب زمانه مکنی خاشا کوره یوم العسکر

ولکه دیر اوصاف امیر المؤمنین ع

یا امیر المؤمنین یا سر نزاز هل اتی
یا امام المتقین یا شهسوار لافتی

عالمه جسمیدر جانی جمله سنسین جمله سن
هم کلام ایچره سنده شانده نزل انما

لو کشف سر بنی اظهار ایلدی عارفلره
من عرف تحتنده پوشیده قبال ایردکدی لوا

هم نبوت اهلی سنسین امیر معتبر
هم ولایت قومنه سنسین امام پیشوا

نسنه اوکرندیسای بحر علوم معرفت
من لدنی علمنی هر اولیا هر اصفیا

هم دی علم نبی سین هم کلام ذو الجلال
هم علی مرتضی سین هم وصی مصطفی

معدن لطف و سخا منشأ علم و عمل
کان احسانکم هم منبع جود و سخا

سن سین ای معبود و مقصود کروه مؤمنین
پرتو انوار تجلی مظهری ذات خدا

در دریای طریقت سنکله بولدی تمیز
هم پیشوای حقیقت سنکله اولدی رهنما

عسکری اسکه سرور سن الله ذو الفقار
ای دلی رهنمای جمله خیر کستا

ستر توحیدی از سین پادشاه لم یزل
همدمی جمله انوار سین محرمی سبز الشنا

انس و جن حق امامیدر شها بو الحسن
شاه حسین اولشاه مظلوم شهیدی کربلا

بحر زی الغایه مولانا امامدر امامدر
پادشاهم جعفر صادق بولر دمقتدا

بیل امام موسی کاظم امام هفتمی
هم امام هشتمین سلطان علی موسی الرضا

کل ایا مؤمن تقی ایل یقیندر اودر می
کم بولر دشاه سراج کروه اتقیا

عسکری یک سر یدر اول مهدی صاحب زمان
جمله انس و جن امرینه فرمان در شها

جعفری کمتر علی عبد علیك الندك
هم محب مؤمنین و مؤمنات و مرتضی

ولکه لنا خاصه ذو فق امام وآ

ای مؤمن و موحد حیدر دن اولمه غافل
کم اولدی جهان ایچنده مفعول جمله فاعل

هر فرقه کم باقرسین حاضر بیلنده آنی
ثابت یکین عبادت اولمیه کل باطل

کم اولدی عالمه اوزکه عالمده ای موالی
کان و سخا و احسان شاه جهان عادل

شمس شریعت اولدی مهتاب طریقت اولدی
نور حقیقت اولدی جمله لهر مشاکل

نور یدر جمله عالم اولشدی منور
هر کمکه بیلمز آنی اولمز بو نوره داخل

ربع کلام باری علم لدنی وادی
اولدی علی کم آنك شانده اوکدی نازل

حصن حمایتنده اسلام بولدی قوت
قدرینه بنده آنك فتح اولدی هم سلاسل

اهل صلاح و زهده مرشدهم پیشوائی — قوم نفاق و شرک صبحا کنده قائل
دل نیچه قیله تقریر وصافدن علینه — هونکه دکل صفاتی شرح بیانه قابل
مهر و سپیده سپهر هر دلده کم بولندی — عالمده اولدی آنده کل مقصود حاصل
زین العباد هم کم قلدی اولنیه وهبر — کسب کمال قلدی اولدی جهانده کامل
هم باقر ایله جعفر هر دو جهانه سرور — عالمده بیکه بولنه فضل ایچره داخل
کرکاظم و رضا نک بولدکسه علمنه یولی — توحید خاص ایمنده بولنه حقه دلائل
بیکه تقیدی اولجا سراج اهل تقوا — نور نقی حقیقتون کم اولدی حقه واصل
کل عسکری و مهدی ذکرلنه تو یم دیلنلر — ای جعفری دلرسن کم رفع اولا بو حاصل

و لکم النظم — در مدح حیدر

الحمد لله کم بو کون حیدر در سلطانمز — قربانلک عشقینه هم باشم هم جانمز
عاشقلر دیدار نر بردار عشقی دارنه — اولدی بدل ایمان اوشم کفر هم ایمانمز
اولشا الله ایمیشور وحدت می پیمانه‌سی — عهد و وفا در اشیمز صنمز بزیم پیمانمز
آنده جمالی کعبه‌سی واجد رقمی طواف — مؤمنلر اولدی بزیم حنا نمز صنمانمز
عالم کلستانده هر شکل اساندیزه — جونکم علی الرضی اولدی بزیم برهانمز
شمس شریعتدی علی ماه طریقتدی علی — نور حقیقتدی علی هم جامع قرآنمز

هم

هم خوجه قبر دده اولهم مفتی محشر دده اولهم — هم ساقی کوثر دده اولهم روح و روانمز
ای بن عم مصطفی اولکان اعساد و فا — زمکدر و مرهم بزه دردکدر درمانمز
اولشا شیبه شبر اولعابدین متقی — هم باقر و الاکبر کی خسرو خاقانمز
تولدی جعفر کی اولهمای دهشت — کندی کمال ظهر ایله ابدی اولی جانمز
کاظم در سر و بزه موسی رضا در هبر بزه — اندی تقی و هم نقی بزه در فریاد رسانمز
اولعسکری اولپهلوان اولشا ملک جاه و شان — اول مهدی صاحب زمان هم جان و هم جانانمز
ای جعفری غم یم کی یندم نه قلم دیمکل — چوندر محمد عالم ایلدی مؤمنلره رحمانمز

و لکم النظم — در مدح حیدر

شاه مردان پیشوای اهل دین — مفخری اولاد شاه مرسلین
مظهری اسما و افعال صفت — مظهری اسما و افعال صفت
ساقی کوثر سرفراز جنات — مقصد و مقصود جمله انس و جان
مصطفی خاتم کی اندر صلوات — کاشف هر دل جمله مشکلات
جد و صفد شهنشاه امین — مخزن اسرار رب العالمین
مرشدی مشکل کشای من عرف — سرفراز مکه سلطان نجف
هم در کی شهر علوم مصطفی — معدن علم و عمل صدق و صفا

پادشاهی این جهان و آن جهان — در ظهور آرندهٔ راز نهان
پیشوای مشرق و مغرب — رهنمای اول و آخر بتن
شیر حق شهباز مدک ذوالعلی — مفرد میدان شهری لافتی
شافع روز قیام پور تراب — باعث بخشندهٔ اهل عذاب
خواجهٔ قنبر شهی دلدل سوار — شهسوار صف شکن ذوالفقار
محرم حیدر ولی دین البشر — شاه دره خرقهٔ تاج و کمر
جامع قرآن و هادی سبل — رحمت عالم امامی جزو کل
مجمع البحرین و مشهود دو جهان — سید و سادات ملک جاودان
گوهری بحر حقیقت کان جود — کعبهٔ جان قبلهٔ اهل سجود
کوکب برج سعادت شمس دین — نور هفت اختر مهر دوی زمین
ابن عم مصطفی مجتبی — برگزیده مفخر آل عبا
خسرو چابک فکن حیدر لقب — سروران در کهش مثل غلام
وصف او باید تمام اندر زبان — شرح آن نتوان کرد شرح آن
وصف ان وصاف در ماندند — کی توانی رو تو عذر خویش خواه
جعفری مداح آن پادشاه — در مقامی عجز او سر ماند.

قطرهٔ دریا یابد در دریا کی رسد — ذرهٔ در قرب خورشید کی رسد

دیگر غزل — در مدح او را

ای مسلمانان درود احمد مرسل رسید — دلیل دین و ایمانی علی المرتضی رسید
مژدهٔ مسلم حسن مجتبی کو کلمهٔ الله محکم — شفاعت کنندهٔ محشر ده حسین کربلا رسید
امام عابدین باقر جهانرا کوکبی ظاهر — نه بایستو آتشی کافر کدا آتش رهنما رسید
کل ایدی جعفر صادق قدوهٔ راهنمایان یکدم — دلیل اهل عرفانک بتو اول پیشوا رسید
جهانرا کاظمی هر دم امام هفتمین بیدی — همیشه اکرم محمد علی موسی الرضا رسید
تقی و نقی عسکری بود در جهان محمد — محمد مهدی اول مهر بلی نور خدا رسید
نه غم بر جعفری بایستو جهانرا رهنما تندن — چون آنده هر دو عالمده دمی الاعبا رسید

دیگر لنا خامسه — در مدح غوث او را

قبله مزدوی محمد مصطفی — کعبه مزکوی علی المرتضی
بعده حب حسن ایمان منم — شاه حسین کربلا سلطان منم
پیشوا مزاولدی زین العابدین — اول امام رهنمای راه دین
بنده باب محمد باقر ز — جعفری صادق و منده ماهر ز
موسی کاظم علی موسی الرضا — بیل بولر در سروری هر دو سرا

هم نفی وهم نفی هم عسکری — مقتدا مزد ربیع ای دین اوی

مهدی هادی یدد رصاحب زمان — بنده یوزباکر اولشاه جهان

دی صورد رسه کم کمد جعفری — مصطفی در کا هندغ برجا کری

اهل بیته بوزیکی حالک ایلمش — غیبته کوکل اولک یالک ایلمش

بغلمش منمت قوشاغنه بیلنه — همد قلکرمش اوندیوولنه

ولکر در مدح علی — او ذو الفقارش

اول ذمانکم عالم امکانه کلدی اشکاری — نار وتوردی ماه سمانه نر لیل ونهاری

یار ختیدی بولی جان لوحبنا ولیدوکا — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

اولکونه اندکم احدکی ایدی مرتضی — ایشدلردی سماده جبرائیل اهل غزا

بودعای اوقیوب قیلوردی جبرائیلدا — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

صوردیلر اولدم تحمدکم ای سلطان دین — بودعای اوقیان کمدیمه بیلدی یقین

دیدیکم اوقی فلکده بوقی جبرائیل امین — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

چوبونی روح الامین اولشاه نازل البلا — حی مرتضی جمالکه اولدم مرید حاصل ایدی

بونی اندکری ذوالمنن اعلمدی ایلدی — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

کردکرسن بوم حشرده شرمندن اعلمدی بحمد — دائما مغلوب اولیغدی اوکندی مشرکلر

قل بونی تکرار تا اسان اولر مشکلدی — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

هرکه بلمز لافتی حدیثی اولمز مرد کل — بیکدانکا ایلیه بومدح اهل دین دکل

بونی تکرار ایده الله ایرمه بلدن دکل — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

اولنه غمکه کوکلنه بردم بری کلمز دیل — هم وغم دمندن آنی فارغ اولاو بیل

دائما اولنده بومدح دعای یاد قیل — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

کرد درسن حالت نزعکده شیطان لعین — قصد ایمان ایتدوکده اوبیکه اندن امین

بودعای سن سکا ایلسه اندکین — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

ای غلام خانه زاد احمد وشاه علی — اولمیاسه سن عالمده بدیه مبتلی

بودعای یاد قیل نار دفع اولر کل بلی — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

کل اکر استرسن اولمیه جهانده شادلی — هم بولردن قضا اولر بکی در امانی

بودعای احمد وبرد ایدلمز هرکز عدی — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

کرد درسن یازده اول حرفه یوانده ثوابی — عفو اولر جمله ذنبکدن اولمز هلاکی اولمزی

بودعای اوقی ایمیشکه اندیمام صواب — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

ای غلام مصطفی پیر وهی بمنف — قیلمه بن بر اجل جان عزیزکی هدف

بودعای ورد ایلیه تا بولمیه عمرکه شرف — لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

ای قلبی شبیر و شبّر و نوع همی
دائما او لن ترانی نازل ضدّ دمی

بود علوی مذکر بیکه تاج و دولتی
لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار

حضرت عابد و باقر صادق کاظم رضا
دو شنبه بود نازله لعنة یفید این غزا

بود عای او فی کلکم بوده لی دفع قضا
لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار

هم تقی و با نقی و عسکری صاحب زمان
بار کاهنده در سنکم بوسیدن جاودان

بود عای جعفری قل دائما و بر دوام
لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار

ولکو لنا ظمه — در حق اولاد

هم کم اول با طنی صفا اولدی
پی روی آل مصطفی اولدی

سر فنی اولدی دار السلام
رهبر کاه مرتضی اولدی

حسن المجتبی امام همام
حسین شاه کربلا اولدی

جالا اولدی غلام زین العباد
هم کم اولدی پادشا اولدی

بحر علم اول محمد باقر
درکاه عالمده مقتدا اولدی

جعفر صادق اول شهی دوسرا
تولد در اهلبیته دوا اولدی

کاظم اول کان جود و لطف کرم
مظهری نور کبریا اولدی

بیکه یتمش ایکی حج ای مؤمن
بر طواف درکه رضا اولدی

کل

کل محمد تقی یه ایله سجود
کم اول سلطان اولیا اولدی

هر کیمه رهبر اولدی یا نقی
عسکری کار هما اولدی

مهدی هادی اول هدایت بخش
حجت الله و پیشوا اولدی

جعفری نظم مدح اولادنه
سکا حقدن مکر عطا اولدی

کر ذکر ایدر دلن اوزیادن
کتور سینه کهر انشادن

ولکو لنا ظمه — در مدح امام علی

ای تابع محمد و اولاد مجتبی
ای پیرو علی ولی اشرف الامم

کر وار بقاده کیمسه کا اعتبار
شیئره شبّر ایله امامی بزغم

کل اول کیمسه بنده زین العباد کم
رستم ایله اول سلطنته قیصر ایله جم

کم سلیمی محمد باقر طریقتی
اسمنی آدم اوقیوه کم اولدی رعدم

شول کسه یه کم جعفر صادق امام
نار جحیمدن ایرمیه هرکز کا الم

موسی کاظم اشکیدی کعبهٔ عرب
هم آستان شاه رضا قبلهٔ عجم

دردینی کوهر شعاعی انوار دین
یعنی تقی و نقی دو شاه دو بحر علم

محشر کونده سایهٔ عرش الهدا کا جای
هر جا کم عسکری یله مهدی بولنا اوره در

ای جعفری کلام کرامت فرا زرد
مؤمنلره چو شهد مذاق دلره چو سم

ولکم لنا ظمه در بیان آل عبا و ا

یارب بحق احمد مختار محترم — یارب بحق حیدر کرار باکرم
یارب بحق قرة العینین فاطم — یعنی حسن و حسین شهید تیغ و سم
یارب بحق اول علی عابدین لقب — کایلر سجود اشکنده اللذ عرب عجم
یارب بحق باقر و صادق و شاه دین — یارب بحق کاظم و رضا شهی علم
یارب بحق هر دو یوم تقی نقی — یارب بحق عسکری و مهدی دین هم
عفو ایدوب گناهنی و برگل مرادنی — بو جعفری ایله بتول دری حرم
یقین آل احمد اشکیه انگا جای کم — اینده بو جرائمی و ملکده خشم خدم
هر کیم کم نصیب اولا قول اولمیا اولده — آیرقدنی نه غصه و انکا دنی نه غم

ولکم لنا ظمه در اوصاف حق و آ

محمد مصطفی شاه جهاندر — کم حکمی هر دو عالمده روانده
هم آنک بعده قائم مقامی — علی مرتضی دکم عیاندر
کل اینده صکره کودر خیر النسائی — کم خادم آکا حورای جنانده
حسینیله حسن بولنده جاندر — جهانلغ جمله وادی ترجماندر
قولم من جانب زین العباده — کم اول شاهی جهانی کامرانده

محمد باقر و صادق فدا اولدم — کرم ایلرسن اولرله شاد ماندر
نه جانکم بیلدی کاظم رضانی — جهانی اختیار ایدوب اولماندر
تقی و یانقی و عسکری — نریاموں اولکم دربند کماندر
بشارت جعفری قوم منارکم — ظهور مهدی صاحبه ماندر

ولکم لنا ظمه در اوصاف آل عبا

هرکم جهانده پیر و ال عباد کل — قالو ایلده بیلکم اول اهل بلی دکل
پیل شاه معتبر کاولمیان اهل اعتبار — ورد لسند کوکلمده اکر لفظ لا دکل
مؤمن اولدرکم اولمولای و متقی — اولمیان ایله لایق وصل و لقا دکل
بو بوجهانه نادر و جمله جنده بقا — بیلکم بقایه طالب اولمز فنا دکل
کوکلی اولده جعفری بوی و شناجی — اولکم علی و ال علیه اشنا دکل

ولکم لنا ظمه یا سلام محمد المصطفی یا مصطفا صلی

السلام الله یا سلطان جمله انبیا — احمد محمود یا ابالقاسم محمد مصطفی
السلام الله یا معجزنمای انس و جن — السلام الله یا مشکل کشای جانفزا
السلام الله یا نفس نکی منقبت — السلام الله یا مسند نشین کبریا
السلام الله یا سرور دفتری شق القمر — السلام الله یا جان پرور بنی هر دو سرا

السلام الله ایا شاه شفیع المذنبین
السلام الله ایا ابن شریعت پیشوا
السلام الله ایا محبوب ذی الطایبین
السلام الله ایا عین الیقین ظاهر
السلام الله ایا اول اسم و حکم یا ربی
السلام الله ایا اهل جهاد و جهاد تم
السلام الله ایا سلطان ما واع البصر
السلام الله ایا علیم لطیف ایا سمیع
السلام الله ایا موصوف علی خلق عظیم
السلام الله ایا خاتم کاوتای بعد کم
السلام الله ایا جد کم علی بن یکمان
السلام الله ایا شاه هدیه ای لطف و کرم
السلام الله ایا قائم اسما و صفات
السلام الله ایا بحر علوم معرفت
السلام الله ایا کشاف کرب و کشف

السلام الله ایا شمس ضحای قل کفا
السلام الله ایا الذ طریقت رهنما
السلام الله ایا مطلوب جمله اصفیا
السلام الله ایا حق الیقینه پیشوا
السلام الله ایا شاه نه منزل انتما
السلام الله ایا الولایه لولاک لما
السلام الله ایا برهانکم و ما طفی
السلام الله ایا اسمی طلوا و ضوء سما
السلام الله ایا اصلا نسلا ذی ابتدا
اولاد سرزاد اوزده شاه دین علی المرتضی
شاه جمله اصفیا برهان جمله اتقیا
السلام الله ایا سرد فتر جود و سخا
السلام الله ایا ایینه ذات خدا
السلام الله ایا گنجینه حلم و حیا
السلام الله ایا معجز نما فشکل کشا

السلام

السلام الله ایا شیر خداوند کریم
السلام الله ایا جر مرتبت کاذ جود
السلام الله ایا شاه صبر و مقیم
السلام الله ایا مطلوب جمله مومنین
السلام الله ایا مقصود جمله مقتدا
السلام الله ایا دارنده عرش عظیم
السلام الله ایا زنده صبح و مسا
السلام الله ایا قدینه خلعت هل اتی
السلام الله ایا فرقده تاجی ایشما
السلام الله ایا صفدا امیر و صفدر کش
السلام الله ایا حیدر شهی خیبر کشا
السلام الله ایا مفتی روز یوم دین
السلام الله ایا قسام جنت هم لقا
السلام الله ایا ساقی کوثر یوم حق
السلام الله ایا وفتی محشر قد جزا
السلام الله ایا ماه منیر و مار دین
السلام الله ایا بدر نجوم شمس ضحا
السلام الله ایا مفتاح کنج معرفت
السلام الله ایا نور هدا شیر خدا
السلام الله ایا هم دم سکا روح القدس
السلام الله ایا هم دم سکا ضیغم الوری
السلام الله ایا زهرا بتول شاه دین
السلام الله ایا فاطمه خیر النسا
السلام الله ایا سلسال دین یحیی حسن
السلام الله ایا برهان جمله اتقیا
السلام الله ایا شاه شهیدان حسین
السلام الله ایا مظلوم دشت کربلا

السلام الله ایا سر لشکر غدر و زغل
السلام الله ایا شاه عطا و سخا
السلام الله ایا ماه سماء هل اتی
السلام الله ایا مقصود جمله مقتدا
السلام الله ایا زنده صبح و مسا
السلام الله ایا فرقده تاجی ایشما
السلام الله ایا حیدر شهی خیبر کشا
السلام الله ایا قسام جنت هم لقا
السلام الله ایا وفتی محشر قد جزا
السلام الله ایا بدر نجوم شمس ضحا
السلام الله ایا نور هدا شیر خدا
السلام الله ایا هم دم سکا ضیغم الوری
السلام الله ایا فاطمه خیر النسا
السلام الله ایا برهان جمله اتقیا
السلام الله ایا مظلوم دشت کربلا

السلام الله ایا سلطان دین الهدایه
السلام الله ایا باقر بحار معرفت
السلام الله ایا موسی کاظم غیظ
السلام الله ایا سرور تقی و متقی
السلام الله ایا سلطان عالم عسکری
السلام الله ایا امجد جانب جعفری

السلام الله ایا میرو ولا شاه لوا
السلام الله ایا صادق امام پیشوا
السلام الله ایا سلطان علی موسی رضا
السلام الله ایا علی نقی شاه هدی
السلام الله ایا مهدی هادی محمد
آنان اولاد مذ بولنده قلمشدر کلهم فدا

ولکم لنا طلبه در حق ستایش علی را

کل بری ای طوطی مشکین نفس
عزم گلستان جنان ایلکل
اگلدی بر نفسی حق حسین
کشف بنی گاکم معراجدر
اولیله بر شیر خدا چوندر وبام
کل بو فنا دنیاده ای جعفرک
قافله سالار دشهی اولیا

مدح علی سویکم قل هوس
بنجه بر اولسین اسیر و قفس
بیلدی کل قدر نی هر خار و خس
ربنسینه ایرمک سفیله کسر
بنمیه طیران همایه مکسر
غفلت ایله عمر یکی قیلمه عبث
سعدی شرح ایله جویانک درک

ولکم در نیاز حق سو و علی و آل عبا را

یارب

یارب بحق سید کونین مصطفی
یارب بحق فاطم خیر النساء کم اولور
یارب بحق اول حسن و محنت حسین
یارب بحق سوزشی زین العبادکم
یارب بحق باقر و صادق و کاظم
یارب بحق موسی کاظم کدر بناده
یارب بحق شاه خراسان کدر کهف
یارب بحق عزت نور و تقی و نقی
یارب بحق عسکری و مهدی کرم مدام
دردم ایله جعفری غریب و ضعیفکم

یارب بحق سرور دین شاه مرتضی
خلقی جهان عصمته جمله سی کوا
مسموم بر سیی بری مظلوم کربلا
الورکی اشی کیچ کوندز آنده بکا
حقدن سکا دی ظاهر و باطنی جدا
بو خلق کائناتدر اول میرو پیشوا
یا نمز جحیم کمکه طواف انسه بی ریا
کم آلدی در بو هردو جهانی ایچره قصدا
آلمزه قالمیشوز دل و جانک بزا فدا
اولدر کمینه بنده اولاد مصطفی

ولکم لنا طلبه در حق او بیند

هر قنده کا یاسلنه نظر انده ضرای
بیلکم محمد علی بر نور در هیئن
من بعد مرتضی جهانکیر جان بخش
شاه شهید کربلا ایشت خبر

یعنی کم مصطفی بی بیل مرتضای کور
شاهد بو سنده کل هنری مصطفی دکور
سلطان انس و جان حسن مجتبای کور
هم شاه هردو نرکس زین العبای کور

کرجان و دلدن اولدی اسه بنده باقر — کل صادق اشیکنده بو صدق و صفا کور
کاظم کان صبر له بحری کما لدر — کل بیجه نوش ایلدی بو بیجه بلوی کور
وارالفنا و خلد برین سر اسن اکن — بو مرقد منور سلطان رضای کور
تاج تمام متقیانکم تقیدر — نور تقی بر قیل نظر اول مقتدای کور
اولدکسه بنده کرحسن عسکریه بن — اول صاحب زمان شهی عصر و سرای کور
ای جعفری جهاندن و خلق جهاندن — اویل علی آکله والعبای کور

ولادیکر در منقبت امام حسین علیه السلام

ای کاشف حقایق اسرار یا حسین — وی محزن دقایق ابرار یا حسین
جدکه رسول حقدر اتاکه شاه اولیا — عمکه بنام جعفر طیار یا حسین
کندی یراکه سنکه امام دین حسن — فاطمه دراکه سنکا غمخوار یا حسین
سلطان کربلایه و سرور شهیدلره — سن سنکه سیدنه اولدکه بو فخار یا حسین
ماه محرم ایردی سینه قیلدی جوشه دل — باشلدی عینم اولمغه خونبار یا حسین
طوغشکن دریغ کسن شمس خاوری — قیلدی غروب اولدی جهان تار یا حسین
بولندی قیلدی زیر یا جان سر فدا — آنلر کی ایتدیلر سنکا اقرار یا حسین
اول قومکه کی هیا قصد ایتدیلر سنکه — قتلم اولکه ایتدی آنلره نار یا حسین

لعنت

لعنت یزیده وکافر و ملعون و مشرکه — کم اولدی اهل جیل اغیار یا حسین
شمر لعینه لعنت ایدن بولدی رحمتی — کم اولدی منافق و مکار یا حسین
قول لحق اولانلر اولوا قرار جان ایله — مردود اولان ابد دسکا انکار یا حسین
بو جعفریه شفاعت نظر لرك — اولکونکه حشر اولدی قومه ناچار یا حسین

ولادیکر در منقبت امام حسین علیه السلام

اول پیشوای رهبر مهدی یا حسین — وی سرفراز سرور و سیدنی یا حسین
جدکه حبیب حقدر هم شاه مرسلین — آتاکه علی جامع قرآن یا حسین
بر باقی نور ایتدینه ایتدی بقایه عزم — اولدکه شهید اولدره مرهابی یا حسین
سن شاه ایتدی سرای بقا ایتدی سکا جای — قیلدکه وداع عالم امکان یا حسین
هم موقف مقامنه قطب زمان ایتدی — یتکده ایتدکه جلسی فرمان یا حسین
ماه محرم ایردی و مؤمنلر ایتدی یاس — محزون و غمکلر شویله پریشان یا حسین
مؤمنلرك بکوزلرندن آقان یاشلر بوکون — ریبوذینی ایلدی لطوفان یا حسین
کیدی کیون جامه دهم هفت آسمان — قیلدی ملائك اهله افغان یا حسین
ماه تابان بولدی زیر و زبر دوندی هر اوش — هم بر و اول فرا قکریان یا حسین
لعنت یزیده هر کم اوقورسه اکا ایرن — هر دم هزار رحمت یزدان یا حسین

شرم ولعنت جهنم ایتی اولپید کور — کم سکا بیلکدی حیدر ترانی یا حسین
مقبول درگاه اولمدی بو لمادی نجات — هرجانکم اولمدی سکا قربانی یا حسین
اولکونکم سندکا هم شهید اولدی بیمکان — ارشدی کا رحمت دجانی یا حسین
هرکه حصه قلدی سکا ای امام دین — ماوی سجا اولدی دوزخ نیرانی یا حسین
اولمشدر دشمنانکه ملعون بد فعال — قلدی سکا جفای فراوانی یا حسین
هرکم یولونده ایتدیسه جانی سر نثار — اولدی مقامی روضه رضوانی یا حسین
بوجعفر یکه دردینه ایله یار اولیدی — سزدن اولور اکا به درمانی یا حسین

رباعی در مدح امام معصوم علی ابن موسی الرضا علیه السلام

ذی روضهٔ مقدس وذی کعبهٔ صفا — ذی مرقد منور وذی جلهٔ دعا
ذی قبهٔ منور و پر رونق و شرف — ذی بارگاه عرش جناب فلک بنا
بیکم بوردر اوکعبهٔ حاجت روای اش — چوق بوندن در اولسه مراد اولیا
بحر علوم کاه منبع اسرار و معرفت — کنجینهٔ علوم شهنشاه لافتی
هم وارث علوم نبی هم امام دین — اولمز نصیب کسیه بو عز و کبریا
لطف خدا شفیع گنهکارلر اچون — یعنی شهید ملک خراسان علی رضا
ذی آفتاب برج امامتکم ایلشور — خورشیده دوخرسندی آلده نور ضیا

ذی پادشاه

ذی پادشاهکه همتی خوانده دائما — جم جهان خلقه اولمز آلدی صدا
بوردی قیمتده اولکوهری کمال — بیکمازیده مثلکا الاکم آشنا
تسبیح ایلر زیارتی ایدنده ملائک — سبحان من تقدس یا عز والعلا
ویرد مقربان خداوندی والجلال — مدحنده جدینک اوقور ایات هل اتی
وصفنده روی و موینک اوقوجو قدسیلر — هر صبح و شام سوره والیل والضحی
چوق وارث محمد و موسی سین ای امیر — ظاهر شجردن اولدی سکا مصحف و عصی
شول طاشکه وارلی اندی یاغدی نشا نسی — مروه حقیکه آمنه اولمز بحی و بی ریا
ای پادشاه روی جهان خاک درکهک — خلق جهان دیده سنا اولدی توتیا
ای مظهری صفات شاه مرتضی علی — وی مظهر خصائص سر جمله انبیا
سمعنده درکهک خدمانسنا ایدوبی — کاه بکاه حقدن ایدر فاضلوا سدا
حفاظهٔ روضهٔ سنا اولمز سنی شها — هر بار دیام نه فلکه ایرکور رصدا
مقربلرینه دیلک ایدر آستانک — بوسا جنت ایچره قوم عرش خوشحرا
خویش زیر سایهٔ علمکده اولمیین — ملک ولا بنکده دیکنلر شها نوا
آلمز کرم دینه یولنده سکا قدیر خلق — کهلر بیکمان درکه اسفل اولدی جا
سن حجت خدا سین و بنده بن سنکو — سر قو یمیشور قلم کبی اوش بر هدر رضا

ذی پادشاه

ذکری سوا کنند بالعز و الوفا هم | وز رشک خود میدنک بجانم من فقد سر
چون کم عنا و پای هر چشمهٔ تو نیا رد | ای جعفری کم امد کوزه دانی چو زکس

ولها ایضا در مدح امام علی الرضا علیه السلام

هر کم رضای جد ی جهاند بکار سی | قلدی هدایت انکا امام و ذمام سی
قول لنا حکایت آل محمد | کبر سر منم سمعیه غیرت فسانه سی
کحل بصر عبارت ایدر عینه قدسبار | هر قنده کا و کسه اثری قدوم نشانه سی
هر کنج برج ملک خراسان زمینده | مجنون صفت اولهزار دیوانه سی
فردوسه دوضه سندن ایرانده و وپا | عرش مجیده سبقت ایدر اشیانه سی
قول بنیدا و لکه طوافنه دوضه بین | یاندن مزانی نادر جیمک زیارتسی
ای جعفری اشیکنه ایله سجود کم | اولدی مقام سجدهٔ انس آستانه سی

ولها ایضا در مدح امام علی الرضا علیه السلام

شاه علی هوسی الرضا کم نسل اولور پیغمبره | قلدی امر سنت انی عالم و جیاده جیده
شول امامدر کم اول قلمشدر برابر مصطفی | برطوانی بابنی هفتاد حجی اکبره
اولدی اندن اوتری اولباب هر بند کعبه سی | کیم دیلدی قبلهٔ هفتم دیو اول سروره
جنت فردوس درر آندا مبارک مرقدی | کل انظر قیل مشهدنه ظاهر اولن کوثره

افتاده کند عوز هیدی بلدر | یوز بیک بنا نوزدار ایر یوز طاب شفا
کتور میشوذ جنابنه شهباز التجا | لطفکدن اوما زیر دوه کورن رحمت عطا
سن شاه حسین جعفری بیجاده در کدا

ولها دیکر در مدح امام علی الرضا علیه السلام

نقش اولدی لوح دلده اول محمد مقدس | اول بارگاه عالی اولاستانهٔ اقدس
ذی قعده نی کم آندا همسایه سندره | سبع سماوسدره نه جبری مقدس
قصر بهشته بکزر بر مرقدی منور | دنیاده کور مشدر مثلی هیچ بر کس
هر طاق قبهٔ سندن مانند ی چرخ اطلس | هر صفه صفه سندن والشمس ضحی
هر بر دری مثلده بر بابدر بهشتدن | صحنی تمو مرصع سقفی تمو مقرنس
کلبه کیلی خشتی هر بوستانه بو بخش | حالهٔ عبیر سرشتی هر عینه نوبتا پس
مقریلری صداسی نی کوکلر ده هر ملک | سبع نی الیالی صبح اذا تنفس
حفاظ دوضه سندن داود و دم اودم | مثلی معتقدند عالمدن یو تی سوزی کس
هر شب زیارتنده عدا هلری چو بلبل | اوقود کمی مربع سویلر کمی مخمس

بوی رحمت جانفزاید دیار زندن کلور — صد هزار آفرین اولخاکه واولجوهره

جان دماغنی معطر ایله بویندن کلور — مسکه بکزر توزی بر ذره عنبره

کر اغاج اید اسه قلم دریا مرکب ای عزیز — اخر اولمز وصفنی یازسه آیدی دفتره

ای شهید هوسایر رحمت دیا ضیندن سنده — کراسه لطفنه نیسیمندن سحر هر کشوره

کلمش اشیکنه بوزسوز حکمای دهنما — شیعت شاهر که باشاندر مزهر معشره

تاکه سن ایلسه بها اولدی شهید دین و دنیا و — چندی حوله منادی اوش فضائل هفتم اخته

ای محمد مصطفی ندن برکزیده مظهری — آتشی دردغمکله دوندی سینم مجمره

غنچهٔ مرتضوی ایله اولدی شهید ای شاه دین — کوهر ذاتنه اولاشدی بنه اولکوهره

اخر ندن قورقدی هرسکا قصد ایدی — صد هزار الهی حفظه اوسکدن کمتره

علی نه دیمکی ایله قلدی سینکی پیغمبر — عافیت عافی اولدی اولمردوکورسن دیره

مهدی صاحب زمانکز ایدر ظهور اولنور حق — انتقام الله مشرکدن قوماید محشره

بنحضرتی نشان سنده مدحنده اولشاهد نوبی — طعن ایدن قندی بنا بیله مکرر سکره

ولادت اولاد امام علی النقی علیه السلام

سلیمان هم رضا کم شاه زمین و زمانلر — هر دو جهانده حکمی بیکم روانلر

احمد و حسن اولوسکا خلق عظیمه — جود و سخا برابر علو و شعیا دلر

ویردی حسن کبی یکه ذخیره الوش رضا — اولکم هدی و مرتضی مثل جنانلر

ظل الله و مظهر نور جمال حق — اولشاهدی کر قبلهٔ اهل ایمانلر

شمس ضحی و یاسمن نوله کولن طاغشه چون — مهر اولو مثل ماه و نور جهانلر

طولندی جهانی معجز ایله جمله سر بسر — خوش دولنه پادشاه کامرانلر

شول فرزو عالیدر مراتب کاندن — نهلنه عرش عظیم اوج اشیانلر

برزده خاکپای کر و سر شهان — جمله جهان جواهر یکانلر

ساجد در فلکده مرتضی ملوکم — مداح اندن برده جمله انس و جانلر

مسک عبیر غالیه سنداولور جمیل — کیردی دری شو رسمه کم عنبر فشانلر

برپادشاهدی اولکم اندن جهر سایه سی — کرسی و عرش و سدره و هفت آسمانلر

برقطره سی یزدی جهانه جرمنه قمو — شول بحر و معدنی کم اندن بی کرانلر

دل پنجه آنی شرح ایده کلمز بیانه چون — عقلر اولیا بیاندن کل لسانلر

ایله سجود جعفری اولشاشیکنه — مؤمنلرنه چو مقتدی اول استانلر

یادن بحق چاردهٔ اولاد مصطفی — کر اندن شهی سریر دوکون و مکانلر

بو بندهٔ یکسنهٔ اولدر دنانه دود — کر اول استانجان و سری ترجمانلر

فخر و شرف برلیقین بولدی سلطنت — شولکم کیسنه کمتر اولماندانلر

هرکم بود ره ایلدی قربان جانمی | دار البقاده عمری اکلدی جاودانلدر

دیگر در حمد باب — حق رسید

المنة لله که اولخانه ایرشدك | بابنده اکلدی لطفله احسانه ایرشدك
وصل اولدی طوقوز یوز یتمش ده دوقمه | یعنی بنه سلطان فراسانه ایرشدك
چون اولدی بو بر بنده یه نعمت و هدایت | سعی ایلیوب اول سایهٔ سلطانه ایرشدك
مانند وضیف مورچه اثنار و ضعیفلر | بیلغ عذوبه درگاه سلمانه ایرشدك
تا قلدی تجلی بره انوار جمالی | اول نور ریاوشن غلهٔ ایمانه ایرشدك
اول مخزن گنجینهٔ سبحانه قاریشدی | اول بحر دری دری دعمت دعانه ایرشدك
برقطره ایدوب بره قدری نظر اولشا | کچدی بنجه ایرمقدری عمانه ایرشدك
دیرجمه ای دوست بله ایتیار اولدیا | تا اشیکنه ایردی دردمانه ایرشدك

دیگر در وصاف محتسب — زمان محمد بن عبد الله

عدلیله چونکم مهدی عیب اولماشکار | ظلم عدوی دفع ایدوب الطاف کردکار
قمع ایدوب ذوالفقار ایله کفرلر اساسنی | سولدی مدمکم اولدی دلدل اوده اشنا دینسوار
آتی ایکی بچه خاوجیر اولدی مهزم | قتلنه آندی چون چکه تیغ آبدار
وهم جلادوب اولدی مستولی دشمنه | یوز عسکر اولسه کربو جیلاندی اولدی مار مار

فتح اولدی جلا اولشا کینهٔ دیرین | هذلیله کسه کوردیه عالمده افتقار
اول عصر ایچنده هم دوکر ذهبی مار | اول خاکدن اولیکی شاه و عنبر وار
هر قنده کم قدم قویسه اول مقتدای دین | بغضی همیشه مبغضه درعذاب و نار
حبّ آندی محبنه درجنت ولقا | برقع کتوردی حالم ذاری بندی انتظار
مشتاقم ای شهی دوجهانلر جمالنه | سن شاه هرکم ایدیسه جانه وسر ایثار
بولدی نعیم جنت و فردوس سلسبیل | کم اهل بیت احمد ایله قلدی افتخار

فی هذا بسم الله الرحمن الرحیم — تفسیر بطریق اهل البیت

بیلکه بسم الله الرحمن الرحیم | فاتحه دندر اوح ایتای حکیم
آندی ایلاون اولور سبع المثانی | بو بلا بویوردی خدای مستعان
اون طقوز اولور خروفی ای عزیز | آنی بیلکم اوله هر ایشده تمیز
اوچ الف لن ایکی لام اولدی قسم | وکله سن جاذن سکا بر بر دیسم
یعنی احمد دن عبارندر اوحرف | عاقل ایسن بیل بو علم عمری صرف
بیلکه ایکنجی الف مرتضی | یعنی حیدر مفتی روز جزا
اول الف کم ایت الرحمانده در | یاذ لوهریرده کم قرآنده در

فاطمه درهم اوه مجید مراد
یعنی ذهرا اولدی بسم الرحمن الرحیم
اول ایکی لامکه قسم قادری الله
یعنی آلدی بفظة الله لامدد
کندی یمنی قالدی آلتی چارده
اولا تنزیل که بسم الله در
انگیمیوله اولدی مفتاح کلام
بنج فرقه چارده معصوم پاک
بیلکه بولمزایتی الله دردر
اون طقوز حرفدن بولردر مظاری
بولمزاوکسایدی اولمزدی جهان
ذات حقه بیلکه اسمادر بولار
مظهری حقدر بولرای مدتی
ذات پاکی حقه بولمز ایتمه
انگیمیوله دیدی احدکم کشتی

بویله نادانلاره ندیکه بوای خوشنهاد
اون الف کم الرحیمده در مقیم
شاه حسین اولمز حسن دردر اول آگاه
شول جلالکیم مسمی نامحمد
چارده معصوم اولای مرد
آیة کبرای اول الله در
کم احد قرآن قیوسین والسلام
بیلمیلر بولمزی اولدی هلاک
بیلمیلر کافر کمراه دردر
انبیا واولیا فلک رهبری
ظاهره کلمزدی اسرار نهان
اسم هم عین مسمی در بولار
بیلمیس بولمزی بیلمز رحمتی
حق بولردن کوریمز هرایینه
دیمسه بسم الله ابتر دیر ایشی

هرایشینکم اوکی بسم الله اوله
بوهدیتک بیلدک ایسه صورتک
یعنیکم اولور سه ساکن ابتدا
اولمیه هرکز ایشک اپتر سنک
بولدک ایسه بورموزه راه سن
آکم کم آلمنی همراه اوله
کمراه آلمزدکم حقی بولمدی
ویردی برنا قصالینه آلمن
بکزر اول اعمایه اولکم بیده لر
کوردکن بوله ضلالتدن نجات
جعفری آلمزه قلدی اقتدا
اقتدا ایتمسن بولاره ای پسر
مرشد کامل بولمزدر دیده
همکلمنده بیور مرشد خدا
همولی مرشد آلمزدر یقین

اول ایش اسینه معین الله اوله
بنجه درکوردایدی معنی سیره تلک
پیشوا اولچارده نور خدا
یار بجاه حق اولای سرور سنک
اولمیه تا ابد کمراه سن
حاشا وکلا کم اول کمراه اوله
حقه مظهر کمدانی بیلمدی
بغلدی ذنار بره بیلمی
فجره اولسه آلمز کیده لر
اولسه همراه قوم میخیان
بیلدی یوق آلمزدن اورکم مفتدا
حق تعالی دنا اولم ساکن نظر
بولمزی قویوب کشتی قدر کیده
چارده معصوم ایچون نور خدا
همکلام الله ده رای اهل دین

فرسکا مرشد کرکسه مقتدا | مصطفی آلینه الدیر یول صدفا
چون سکا النبی دهبر اولر | پیشوالق اولدسنل پیغمبر اولر
یولسین اولدم صراط مستقیم | رحمتا یده ساکن اول رب الرحیم
اولسین وسواس و شیطانلق امین | قلمیه آیرق سکا کار اولدین
دوزمحشرده قوپاسین دوشیده | کیمه مانع اولسه اولکون ساکن عبد
اولسین ظل لوای مصطفی | سایه سنده هردم ای مرد خدا
ساکن روزی قیله جنات النعیم | خوف غمدن اولم بزمنده ندیم
ایچمه سین شربت الندن هیدکی | اول امام دهنای دهبرلت
یولسین اولدم حیات وجاودان | اولسین زنده حضرتن بیکمان
بوزده محبولق بیلن انلردن | کافره مهد النبی مرشد اولور
یا الهی سن بزی اول امتدن | آنلرلت اسلدیکی اعمالدن
ایله محروم و قیلمه بی نصیب | سن بزیم درد یمزه اولغل طبیب

ولکرد حله خصلت اکمل | معصوم علیه وسلم

ای موالی دکله ایدی بر کلام | کم بلنه در خصلت هر بر امام
اون یدی اولدی نهایت ای عزیز | بیل بونی کاول قوایشده تمیز

اوّل

اوّل اولدر کم اوله اولد بدیکی | هم ایکینجی نور اولد هر بدیکی
یار مغفرت امسه اونجی اولامین | یار مغفرت امسه آخر شیر و انکبین
اولدر دردونجی سیکا ناده سین | اولدر علم و اولین و آخرین
هم اودر بشنجی سی کم ای فتی | بکزه مه کمسه آکه صورتا
عصر ایچنده کم آنلرکی جمیل | اولیه بردخی ای جان بلکو بیل
اولدر البتی کم آنلرکی علمنه | کمسنه ایرمیه دخی هلمینه
هم آنلرکی فضاحت سروری | اولیه یدنجسی ای دین اری
هم بشیما عتده سکزنجی یقین | اولیه امثال اولشاه کزیت
هم طقوزنجی سخاوت بردخی | قلمیه آنلرکی کمسه ای اخی
دکلم کل اونجی سی ای سنمند | اولیه هیچ کمسنه اندن بلند
اون برنجی پیره آنلرکولکه سی | دوشمیه هرکز یا نکری خاصه سی
اون ایکینجی سی هم اولدر کم آنکا | قونیه هرکز مکس اولکده صوکنا
اولدر اونجی قیمتی قلسه نظر | ویره اولشاهه سلام دیوار در
اولدر اولدر دوردنجی سی کم اول امیر | کچدیکی یر اولر چون مشک و عبیر
اون بشنجی سی آنلرکی دین اری | اولیه قلسه نظر اولر دیری

هم اون النبی سی اولدر کا اولهام
هر طرفدن کودر عین الیقین
اون یدنجینك ایشت اهوالکنی
هرنکم کلمش کلجکدر قمو
عالم امکانده اندن کوزلو یوق
بوجهانده اکثر بریلن شرف
تن جهاکبدی بوجاندر اولجهی
اولمسه اندن هدایت دنیاده
کرانی کبی اولمی قویه سین
اولمیه شول ایتدیکی طاعت قبول
بلکه اولاد محمد در امام
اولمیه اندن اوزکه برکشی
دین و ایمان آنلر کلهدر درست
پیشوا انلردر اوزکه کمسه یوق
نیتکم احمد دیمشدر ای ولی

هرنکم کورسه کوزی ایله تمام
هرنکم اولورسه اول سلطان دین
کم بیلور ماضی مضارع حالنی
جمله سی انکا عیاندر ای عمو
هریرادلمشدر اندن کیرلی یوق
کمسیه ویرلمشدر اوخلق
کن فکاندن سرپسر سلطاندر
بیلمیه حقنی کمسه ای دده
واره سین هربرلیله اویه سین
کراوله شیطان طاعتنده یول
دنیا واخرده ای مرد تمام
کم بینه انکله اشبو دین اشی
عهد و پیمان آنلرکله دردرست
دهنا آنلردن اوزکه کمسه یوق
بوحدیثی دکلر دوشن قیل دلی

هرکیمکم

هرکیمکم آل اولادندن جدا
شیخ شیطانی لعینه دیکان
شول کیشیلرکه علی این قویه
بیلکه اول جوانمردان اسادکل
یینه بیورمشدر اول سلطان دین
هرکیمکم مذهب اولاد بنی
کوزی یوزنده قوتی کمی کراوچدی
جعفری چون آل احمدندن جدا
لاجرم ایندی دهبرانزی
کرسکا کرکسه ای طالب امام
کاننده اویان کسنی بولدی نجات
فاعلات فاعلات فاعلات

کراولور ایسه جهاننده مقتدا
اولمزاننده ثمرهٔ بوی ایملت
واره برزاتی سالوسه اویه
حیف درآنك صفای جان دکل
شاه عادل رحمة للعالمین
مذهبندن غیری اوله ای لبب
اورقنادن صحیح دیمشدر رسول
بیلدیکم بوفقره جهاننده مقتدا
جان ودلدن قلدی سرور انزی
مصطفی آلینه الدیرو السلام
قالمدی ایشنده هرکز شکمدت
چاره معصومدن اکثر نوردت

وللهم نفلحه در بیان مهر نامه

وارایدی برینده بخت ویله رای
کلدی برکون مصطفی ندن فاتحه
والیه آنلوحاتون کورکم بای
یوزیره قویدی آنلر حضرتنه

هرکیمکم

دیدی ای سلطان جمله کائنات
کم سکا بوقد جهانده مشکلات

برسولم وارسکا ای نور پاك
چون سنی جاندن سوکن اولمز هلاك

سکا سندن صکره کم قائم مقام
اولیسر دردیدی ای شاه تمام

بود رسندن سؤلم یا امیر
باکه بوتی ذی کرم قیل ایدبویر

کم اولیسر هم وصی سن سره
سن امیر دور کار و رهبره

بویله دیمجد محمد مصطفی
الذی برطاش ایتدی اول کان سخا

اخذی طاش اوجنده مانند خمیر
باصدی آکه مهری خاتم اول امیر

دیدی کم ای بنده پروردکار
کیم قیلور سه بوتی بویله اشکار

بیلکم اول اولور سکا قائم مقام
هم وصی در باکه هم اولدی امام

ویردی چون اول طاشی آندن ایتدی
دیدی صقله سکا بو سر بیلدیه

الذی اول طاشی سوینه سویدی
شاد اولوب کندی عورتی اوینه

کچدی بوندن اوزره پنجه ماه و سال
ایردی اولدم کا احمد ایتدی انتقال

اتفاقیله ابو بکری امام
قیلدیلر بر پنجه حسین بالتمام

چون اشتدی بوتی اول عورت طوردی
آلوب اول طاشی ابو بکره کلوردی

دیدی اشبو طاشی باکه مصطفی
مهر قیلدی ویردی اول کان سخا

دیدی بندن لشکره کیم وصی بکا
اولوردی بسه بو طاشی بر کل انکا

کیم بو طاشی آلا وجیله عیان
مومر کبی اوله الله بیکمان

سن اکر کرچك وصی ایسن انکا
ایله بو مشکل ایشی درحال بکا

اویله دیمجك انکا اول خوب فعال
ایدی ای بی عقل بو اشد در محال

بونر ممکندر کم اولر موم مجر
خشم ایدوب طورکیت دیدی ای بی هنر

طوردی اولدم ایچره اول خانه دن
کلدیکی یولینه اولدی روان

ناکهان سلمان اولدی یولی دوش
فالما مشدی صبری اولدم قیلدی هوش

حالنی عرض ایتدی اولدم انکا
دیدی سلمان کل ورایم بن سکا

کوسترهیم محمد قائم مقام
اول رسول الله بریله هم امام

دوشدی اندن اوکنه چوکدیلر
واردیلر شاه اشکینه یتدیلر

کوردی طاشی اوطورمش اوده اول امام
دیدیلر یا شاه عادل السلام

قوردیلر طاشی اوکنده اول امیر
ایلنه الیجه طاشی اولدی خیر

باصدی اولدم خاتم مهرنه انکا
دیدی صقله کیم کرك اولور سکا

الذی اول طاشی دعا ایلدی
حق وصی سن سین دیو بن سویدی

شاد مان اولدی وکندی اوینه
کچدی بوندن اوستنه چوقدم بنه

تاکیم اول سلطان عالم شاه دین — اولدی وصی دحیة للعالمین

شاه مردان اول امام رهنما — جسمنی غیب ایلدی اول پادشا

کلدی اندن نصکره برینه حسن — اول امامت دگله ایلدی بنه سن

آلوبن اول طاشی اول عورت بنه — کتوردوبن فریدی حسن اوکنه

دیدی ای سرور جمله اولیا — اشبو طاشه مصطفی و مرتضی

ایلدی مهر ای امام المتقین — اوبله دیبنجه حسن اولدم همین

البنه اول طاشی چوندوم اولدم طاش — قلدی ایندی حجة ایتک اولدم فاش

اولدی مهر ایلدی اولدم اکا — دیدی صفله یکم کرک اولور سکا

دهلت بچوندی چون حسن یغلدی آخت — شاه حسینه دکدی جمله تاج و تخت

بنه اول طاشی آلوندی حسینه قاشته — طاشی کتوردی دیدی حضرتنه

کم ای شاه سلطان جمله عالمات — بیتوای رهنمای سی آدمات

سن وصی مرتضی سین بیکمان — قبل کرمدن اشبو طاشه دیرلشان

الدی اول طاشی حسین کربلا — بی توقف قلدی مهر اندن حلا

بنه اول طاشی اکا ویردی امیر — کرک اولور ساکن بونی صفله دیر

الدی و کبر دیدی یولم اول موحشه — ایردی مقصود بنه وادی اویله

کلدی بوندن اوستنه یلی زمان — چون حسین اول شاه دین اولدی نهان

اولدی اندن نصکره زین العابدین — رهنمای مؤمنات و مؤمنین

برکون اول سرور قلوب بری نماز — شوندن اوتوروبن ایدردی نیاز

ناکاه اول محرمی ایرشدی اول زمان — قلدی معلوم انی اول شاه جهان

دیدی اولدم ده هانکم یا الله — پادشاهلر اوزره سنسین پادشاه

اوشبو پیرعورنکم کلدی ناکهان — دیلرم سندنکم اوله نوجوان

اوبله دیبنجه امام اول پیره دین — نوجوان اولدی بوسری دکمکین

ایتینه دوشدی کلدی اول شهنه — دیدیکم بن کمری بوددر کهنه

ویردی اول طاشی دیدیکم یا امام — ویردی بونی باکم جدنه اول همام

مهر قلدی مرتضی و مجتبا — هم اتالنه شاه شهید کربلا

استرم سندنده مهر ای سرفراز — درکهدنکم بوددر شاهانه باز

طاشی اوزره مهر قلدی چونکه — اول وصی پاک اول سر علی

دیدی بندنصکره باقر بحر جود — خلقه رهبر اول اولصاحب وجود

ویره سین اولده خی مهر ایده اکا — نا قیامنده کرک اوله سکا

چون انکده بو مهر حجت اوله — بیکمان اول اوهکا رحمت دیله

سایهٔ عرش اولر پیرانه اول ذمات — جاودان اولده قیلاسین جاودان

بنجه مدت صکره دن ای نازنین — دنیادن چون قیلدی رحلت عابدین

باقر آنك یرینه اولدی امام — قیلدیلر اقتدا انکا خاص و عام

بعده مدّت کلدی اول حادثون انکا — دیدیلر جانم فدا اولسون سکا

ای وصی عابدین ای خوش نهاد — مهر قبر بوطاشه در کاولدی مراد

دیدی مهر ایتدی بوکا جدّك رسول — شیعه رشیعه عبادای پر اصول

دیلرم سندن دخی ای پیشوا — ایده سین مهر اولدی جانم روا

بوکلامی سویلیجه اول ولی — طاشه مهر ایلدی اول سرّ علی

ایردی اندن دخی اولدی مقصود له — جان تسلیم ایلدی معبود نه

ذی سعاد قلوزی دولتلو جانب — کابره انکا مصطفی دن بو نشان

جعفری بیل حضرتی مؤمنارلك — الرنده هم نشانی امنارلك

مهر ال مصطفی و مرتضی — اولیسر در بیکان روز جزا

یا الهی جمله مؤمنلره — ویر بو مهری ایله احسان انلره

ولادتنامه در بیان غنای بتولها

ای یکجهت دهی محمد — یك ره نظر علی و آل احمد

جان کوشنی آچ وایله اصغا — برنجه خوب کلام غرا

سلمان قیلور اوشبو نی دوات — برقولی در صحیح بغایت

الك صکره غزاکم محمد هم — قلدی اول امیر شاه سرمد

شرح ایلیم انی سکا بودم — جاندن اولد ایشیدنده خرم

اولد مدینه رسول حق مدینه — شهرنده قیلوردی سعی دینه

وارایدی بتونك اول بیر بیر — اولور ایدی انده جمله کافر

دین دوشمنی مشرك و منافق — بر بری ایله اولوب موافق

ساز سفر ایدیلر مرتب — جمع اولدیلر اتفاقله هب

ناکم چکوبن جری چیقه لر — مدینه یه واره لر بیقه لر

چونکم بونی مصطفی اشتدی — غازیلری جمله جمع ایتدی

سجاده ده قودی مرتضائی — اول کان شجاعت و سخائی

چون کمدی بنی وقالدی عیدك — اولی سروری جمله پیغمبر

نیزدمده ایرشدی اولارایه — کم انده اولوردی کفره مایه

کافر جریسی مکرکم آنده — قونمشدی بر تپه ده بیانده

اشتدیکم مصطفی ایرشدی — اول کافرایچنه غیرت دوشدی

امر ایلدی جمله لشکرینه
چون عسکر کافر و ملعینه
شول دم جمله کافر ترحیك
یای صندی و یتره لر اوشندی
باشلر کسیلوب یره دوکولدی قانلر
اول دم کلوصواشکم باشدن آشدی
طاغلدی چریسی حصطفانك
قاچدی محمد ایله سلمان
جبریل امین ایرشدی اولدم
حق جل علا ایدر سلامی
یارنلرك اولدیسه اغیار
اولولرا یچمنه کیرمهان اول
اویله دیدی کندی پیك حضرت
سلمان ایله مصطفی هم اولدم
شیطان لعین مکرکم اندم

کبدردی کیملرك اربنه
برادیر کلدی طولدی میدان
قان اولدی روان یخه فرسنك
اوق یره دوشك کبی دوشندی
اولدی یخه پهلوان جوانلر
چوق کسیلرا نی کوردی قادر
اولمنع و معدن صفانك
طوردی اول اکیسی آنده ای جان
دیدیکم ایا رسول اکرم
حق سزه بیوردی بو کلدی
غم یمه کیم بن سنکله یم یار
سلمان ایله اندهم زبان اول
ایندی احده اندهدور لو عزت
کرلندی اولولرا یچره باهم
حاضر اولوب اندهاول عیانده

اولدمده

اولدمده اوزون بویلو بر پیر
صودنده کیردی قلدی تدبیر
بر آنده بنوب ندالرا یلر
کافرلرا یچنده بویله سویلر
کیم اولدی محمدهاوش بشارت
اولسون سزه دیر فیلور اشارت
بر باشی کسو بنی کتوردی
کافرلکی اوکنده قوردی
چون کوردی اولادا یا ندیلر
سوندیلر اولدی صانوبن آنی
یتلرینه سجده ایلدیلر
چوق کفر کلمه سویلدیلر
اشیدوردی هب محمد آنی
یلوادرا بدی حقه نهانی
دیرایدیکم ای کریم و سبحان
سن سین جمله یه رحیم و رحمان
دین یولیکی ایله کل محیا
شرع اینده سین فیل مجدو
مؤمنلره تقویت عطا قیل
چون بودهدا سین اهندا قیل
چون قلدی دعا رسول اکرم
جبریل امین ایرشدی اولدم
دیدیکم خدای جمله عالم
اول رهنمای خلق آدم
نادعلیا الت سلام ایت
حاضر اولدا اولشاه مظفر
مؤمنلرك آله انتقامك
کافردن ایاشاه رهی دین

اوهدی بنه جبرئیل سمایه | باشلدی همان بنی دعایه
نادعلیاً اوقودی نکرار | قلوردی نمازامیر وکرار
دیدی ایکی کزکه یا علی کل | سن سین بکا یار یا ولی کل
شاه ویردی سلام طوردی اولدم | یتر بغلدی ذوالفقار محکم
لبیک دیدی یا رسول برحق | سن سین دوجهانک جانی مطلق
کوزیومین اچمادین اردیشم | دین بولینه واردین دوردیشم
کائناتی شویله قیرم آمده | تاسونینه حشره دک بهاندم
شاه اولیم دیوب سوار اولدم | فاطمه ابرشدی دردینجه
دیدیکم ایا یا ولی الله | بوسوزه بنی دیرایله اکاه
شاه دیدی رسول دیدیکی اسلام | صندی دایرشدی بکا پیغام
اتالک سنلک اولجیب یزدان | اولولرا یجنده اولدی پنهان
اویله دیدی وشاه کیردی بوله | الله اوبنی کتوردی دیله
کاغدکیمدوردی یرلری حق | بردمده چون اول ولی مطلق
ملکا یندی مکانی وابرشدی | قرچوشدی رسول ایلدکوردی
چوق کوردی جمال مصطفی | چوق قلدی دعا ایله ثنای

شول شده کم قوشا نوردی جیدر | برسکوبه بغلدی اوسه ور
سلمانه کتوردی کتوردی | شول دمده صلا بنلا سلا کتوردی
چکدی الالدی ذوالفقاری | برنفره اوردی اولشیر وباری
کافرمکرالدین غنیمت | غافل اوطوروب ایدردی صحبت
اشدیجک اولشاهلک اولدی | قوپدی قوسی سلاح وسارلدی
ناچمفه بولارقلیجه اغاز | ابرشدی اوسرفراز شهباز
قیردی قواوغلدن اریسین | برقویدی اوآ ایچون دیرسین
هرنکم وارایدی مال غنیمت | الدیلر وقلدیلر عزیمت
اشدیجک اول جیش اسلام | بربرینه ایلدیلر اعلام
کلدیلر هب مصطفی دن قتنه | الی بغلدی جمله هذ منه
دیدیلر ایا شاه دوعالم | وی رهبری رهنمای آدم
اکسکلیکمزه قالمکز سن | سن شاه یکسن بوزتمز
عذرایلیوب ایندیلر دعالر | اول سروری عالمه ثنالر
چون اوکدی قچن جری جمع | پروانه کبی کم جذب ایده شمع
عزم ایلدیلر بنه مدینه | شهرینه کدینه دوحزینه

اول باب در بیان هولود امیر المؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجه

فضل بسم الله الرحمن الرحیم
اولکم اندن والد کی هولود بوق
بر در اول بی مثل و مانند ولد
یتلدی بزی تن دونیه جان ایلدی
هم بزه کوستردی اول داد بخات
رهنما ویردی بزه اول مصطفی
مقتدا مزد رامیر المؤمنین
بعده اول اوندن برا عام رهنما
کرد درسنکم اولدایشدک تمیز
دکله کل مولود جیدردن خبر
بو روایت اولدی جابردن عیان
اول حبیب الله رسوله والجلا
کیم بنجا مولود جیدردن خبر
دیدی بندن فکره بیم اول مسیح

اولدی مفتاحی کلامدن ای حکیم
اندن اوزکه کمسه ندن معبود بوق
وصف ذاتی یالک الله الصمد
جانه خلقت علم و عرفان ایلدی
اراده قویدای هرکز مشکلات
هادی دین شافع روز جزا
اول وصی نفس خیر المرسلین
ویردی اول بادی بزه چون پیشوا
کل بری آچ جان قولاغدای عزیز
ناکوره سین قدرت حقدن اثر
بو یله بیوردیکه ای جان اول زمان
حضره نکدن ایلدم برکون سوال
ویردیوای شاه دین صاحب البشر
بنجه طوغدی ایلیم سلم صریح

ادم خاکیدن اوکدن دیرای یاد
بیل اوکوردیدی پرادی اوتر نود
اول بنیم نور مدی هم نور علی
کیمه کوندز ذکر و تسبیح خدا
ادمه ایندی خلعت چو ویردی خالق
تاکله وز صلبدن ای یار عزیز
تاکه اندر صلب عبد المطلب
اولدی اندن شکر ماول نور ای ولی
اولدی عبد الله بر سیی نصیب
هم بری آمنه ابو طالبده جای
اولدی عبد الله دن اول نور امینه
چون طفولدای کجدی بتاوندم عیان
کیم بوطالبدن علی نوری اهد
اندن اوکدن کیم بوطالبدن علی
وار ایدی بر اولیای دوزکار

بیل عدد ده مدت بشیوز هزار
اول کریم و اول رحیم و اول غفور
اندن اوندن هر بنی و هر ولی
اول شدیدی و بردیمز دیر دائما
نور هر چون اوندن جای اول صلب پاک
پیر بیما اولوردی ادهم تمیز
اولدی اول نوری مقدس منقلب
ایکی شق بری منم بری علی
اوکه اسمینه دیمشدر حق حبیب
ایلدی ای مؤمن وجسته رای
خاتوندن رحیمه کا اولدی مؤمنه
اولدی مولود مزروش بو جهان
فاطمه بنت اسد ده اولدی ورد
انسی رحیمه دوشه اول ولی
کیمه کوندز دی عبادت برله یار

مدت عمری صد و هشتاد سال
ذکری ذکری ایدی دون کون ذوالجلال

جمله سنده عمرنك اول پاك دین
دیلر ایدی حقدن اول اهل یقین

تا کم اکا ایلیه اول عرض خدا
بر ولی کم اوله خلقه پیشوا

اول ولیدك برکون ای اهل همه
یا نه وارده ای بوطالب مکر

کوردی عابد ایلدی تعظیم اکا
شکر ایدوب الله هم تکریم اکا

دیدی اول عابدکه ای مه وش جوان
قندن اولورسین بکا ایله عیان

دیر تها مدد نام ای پیر بی خلاف
هم نسب اولور بکا عبد المناف

قنفی قومدن سین ایله آشکار
دیر بنی هاشمدن ای یار شکار

چون بنی هاشم دیمك اول عزیز
هودی آنك ایفینه دوشدی تیز

دیدی منت اول خدای خوش نهاد
کم بکا اوشنه بو کون ویردك مراد

مژده ای بوطالب فرخنده فال
کایدی الهام بکا اوش ذوالجلال

کم اولسنده برا وغول بی عیب
اول ولی حق اوله بی شك و ریب

چونکه اول ظاهر اولیدك نام
دیه سین میثم سکا ویردم سلام

هم دونوب دیکه شهادت ایلدی
ذات حق برد دیو بین سویلدی

بنده خاص رسول مصطفی
پیشوای شمع جمع اولیا

سن وصی سین هم اکا قائم مقام
انس و جنك جمله سینه سن امام

اولسنده نصکره ای شاه هدا
اون برا اولادك بکلی رهنما

دیدی بوطالبکه ای مرد امین
دیلرم سندن نشانکه ایدم یقین

دیدی میثم همه استرسن عیان
ایلیم فضیلت الله دن همان

دیدی چندن کتورم بکا طعام
تا تسلی اولام ای مرد تمام

اولدی مشغول دعا حق اولیا
کوردی فیلدی قدرت پروردکار

برطبق انکور و انجیر و انار
اولدی عیندن همان اولدم آشکار

اولدی شاد اولدم انی کوردوقجه
بیدی اول نعمتی اولدی دوان

بیدی چون جنت طعامدن اولدی
اولدی اندن نطفه پاك علی

اولدی اول اولدونجه هلالی برابر
دوشدی انا رحمه بدرمنیر

چونکه انا رحمه دوشدی ای یار
اولدی یرلر هیبتندن بیقرار

یر یوزینه دوشدی جمله زلزله
مکه اهلی بچره اولدی غلغله

سر نکون اولدی قریشك پتری
قلدیلر جمله فغان ای دین اری

مکه دن جمله چقوب کتدیلر
یوجه طاغلره باشنه عزم ایدیلر

زلزله کوندن کونه اولدی زیاد
صانکه ظاهر اولدی حشرای خوش نهاد

جاسی برادایه جمع اولد یار — اول ابوطالب قتینه کلدیلر
دیدیلر ای مرد عاقل کاردان — ساکن دراهوالنر جمله بیان
بوق بزه اوامر بونرس بیمدن — دی ندر بونلر دواسی ایمدی سن
دیدی بوطالبکا اوشاملر بدید — ایلدی اول خالق عرش مجید
قیلدی ظاهر بر ولی بعینی خدا — کاولدر رسلطان جمله اولیا
اول وصی نفس پیغمبر اولد — ناصری دین ساقی کوثر اوله
کراکا ایمان کتور سکز عیان — بوهوا ندن بولور سنه دیر امان
دیدیلر جمله کی ای عاقل اصول — سن نه دیرسن بزانی قیلدق قبول
اول ولیدنکم بزه وبردی نشان — قیلدق اقرار اکا جمله بیکمان
دیدکل حقدنکه تا بوابتلد — باری شمدنکر وبردن رفع اولا
طوتدی کعبه دن یکا اول پاک بان — یوزیره قیلدی وقیلدی چوق نیاز
برزبان وسر الفاظ غریب — برفصیح الفاظ وبرقول عجیب
برل قیلدی چوق دعا اول پاک دین — طوردی برد پر غدی اولدم همین
دکلد ایدی تا قیلم شرح وادا — قصه مولود شاه اولیا
انا سی اول فاطمه بنت اسد — حامله اولدی یقین کلدی عدد

دون کون قارنده آمنه رضی — ابد رابدی حقه تسبیح ودعا
چون ولادت زمانی اولدی ظهور — دیدی بوطالب اولکون بوزلو خود
دیدی بوطالب اکا کم سن بکا — کراجازت ویره سین وارم سکا
برینجه عود نلره ایدم خبر — ناسکا بو مژده خدمتیده در
فاطمه دیدی بابی اولوردوا — طوردی برندن چون اول اهل وفا
ایردی هاتفدن اوزاولدم همین — بوندن برزوارد دیوبن ای امین
طوغدیغی دمده اتادن اولدی — دکم سین دیراکم هر ناپاکدن الی
فاطمه دیدی یا خیر الانام — کیده رین پس جانب بیت الحرام
تا اولکم باکم اول پروردکار — لطف احسانندن آسان قیله کار
کعبیه ایردی نر قیلدی دکلدهم — یوزیره قیلدی وقیلدی چوق نیاز
خوش ثنای حقه دیرندی دلی — برفصیح الفاظ وبرقول عجیب
سن سین اول سن سین اخر سن اول — طوردی برد پر غدی اولدم همین
هم کریم سین هم رحیم سین هم مقیم — قصه مولود شاه اولیا
هادی خلق جهان شاه دین — حامله اولدی یقین کلدی عدد
حبی در مؤمنلره آمنه ایمان — اول ولیدنکه حقی ایچون کم عیان

دخی جدّم حقّی ایچون ای جلیل
کم آلدی اسمینه ابراهیم خلیل

دیدی اسان ایله بوددی بکا
کم سکا دراتمام اوکدی صوکا

باکه بو بیت الله ایچره ایله راه
کم تموقا المشاره سن سین پناه

فاطمه دن چون بیاذ اولدی عیان
اولدی شق دیوار کعبه اولدم عیان

چونکه کیردی کعبه اولی محترم
یله بتون اولدی دیوار حرم

جدّ جهد ایتدیلر اولدم بی صواب
اولدی ممکن کراولم فتح باب

بیله یلر یقین کیم اول پروردکار
خلقه اولمز نور قیلمز اشکار

تا اولم خلقه کوندن اول نهان
انکه ایچون قاپو اجیلمز عیان

بونلره کوسترمدی قدرتی اول جلیل
اوج کون اچیلمدی قاپو بلا و بیل

اولدی جمعه کیجه سی حکم والله
تا ایده جمعه کونی مولود شاه

اولدی نوری بغایت آسمات
کیجه کوندز کبی روشن اولدی مان

اهل مکه جمله حیران قالدیلر
قدرت حقدر چون انی بیلدیلر

اول کیجه بوطالب اجیا ایلدی
خلقه اولمیندن اولدم سویلدی

ایدیکز درهم بشادرهم سرور
جمله حقّه بودم اولدی ظهور

ناصری دینک اولور اوش اشکار
کم آلمدن جمله بولور اسلام قرار

اول

اول ولی خاص رب العالمین
اول وصی نفس خیر المرسلین

اولکم اولور کاشف علم الله
لشکری سلامه هم سردار شاهو

اول محمد کیش پیغمبر جمال
اول شهی دین قامع کفر و ضلال

اولکم اول هادی دور و زمین
شاه دین سرچشمه حق الیقین

ایر یسر مؤمنلو اندن نجات
یتغنك اوکنده هالك مشرکات

چونکم اول ماه ولایت بی حجاب
صبح دم بوردکوسترچون آفتاب

نوری برله یوجهاندن دوشدی اوله
پر یوزی جنت کبی کلشن اوله

اول بوطالب سعدینی دهر روز
سویلدی یوخلقه نا اولنجه دوز

دکله ایدی کل ایا اهل خرد
شرح حال فاطمه بنت اسد

ایرمز چون ودیعی کوندز اولدیاذ
کیردی بوطالب ایدوب حمله نیاذ

کوردکی جمله لوغمش هم اینمش سجود
برفصیح الفاظله ایلدی رد و

فاطمه برله اولور مشی دوکی حور
کیجه کندز طوپطولو اولمش ایچی نور

کیدیکی طونلری استبرق حریر
قوقولرندن جمیل مشك عبیر

باشنی قالدیردی اولدم مرتضی
اول امام انس و جن نوری هدا

اشهدان لا اله الا الله و شاه دین
دیدی هم انّك الله اولمز کزین

مصطفی و مجتبا ندرهم رسول
قاضئ دین صاحب ردّ و قبول

من وصی نائب پیغمبر م
حجّت حق خلقه جمله رهبرم

نتکم اول اولدی شاه انبیا
هم منم سلطان جمله اولیا

باکه دیرلر مرتضی و مجتبا
باکه دیرلر حیدر مصطفی

شاه مردان صفدر میدان منم
شیر یزدان قدرت سبحان منم

دین و ایمان بولمسه منکا کمال
کفر و شرک ایرمسه منکا زوال

بویله بیوردی بوطالبکم من
کوردم انی چون تمام ابتدی سخن

دوندی اول حور یلرنه اول پیرنه
السلام الکه دیو بیوردی بنه

بنجه درعمّم بنم و برکل خبر
ای کونش صورتلو خاتون خوب سیر

دیدی عمّك نعمت نازونعیم
ایچره خوش عالمده در دار حکیم

بولی بویله بیکه ای شاه کرام
ساکنم عمکدن کلدم بر سلام

دیدی تامدن صوردم و پرسؤال
در جواب ای حسنا صاحب کمال

دیدی انّاك جنّت ایچره در مقیم
در کهی صفدن انکا عزّت عظیم

دیدم انّاك بنون ای جان و پدر
دیدم انّاك بنون ای جان و پدر

دوندی بو کرّت بکا و بردی سلام
مرحبا دیدم ایا شاه کرام

دیدی حق در سین ولیکن ابتدی
هم سکا در هم بکا در اول انا

چون ابو طالب بو سوزی تحمّدی
حق بیوردی سین دیو بن سویلدی

دیدی بوطالب انکا کم یا امین
کلدی عمّك بکا بلدی یقین

دیدی عیسی در بکا عم ای پدر
اولکه مریم حاتونه اولدی پسر

دیر هما ندم اولدیلر اول حور لر
غائب اولکو کلو جمالی نور لر

هو صوردی بوطالبکم اشبو دوشر
یا اولکلدی بولرشندن کلدی

حضرت حق شاهه لطام ایلدی
تا فصاحت برله بر بر سویلدی

بیری مریم آسیه آنك بری
بیری موسی آمنه سی ای دین اری

بیری حوّا در آنك بیلکل عیان
ساکنم معلوم اولسون ای عمّ تلو جان

دیدی سلمانه محمد کای صفا
چون بنی کوردی علی المرتضی

اچمامش ایدی مبارك کوزلرنی
دخی غیرنه کور مسدی بولرنی

چون کوزلرنی آچدی بکا قیلدی نظر
در سلدم الله ایا خیر البشر

هم شهادت قیلدی حقدن اشته
اول پرنده برلیکنه اثبات سنه

دیدی حق بر در انکا بنون کواه
سن رسول بنده خاص الله

سیّدی کونین و سلطان دین
پیشوای خلق و هادی سبل

بن سکا حکیم ایم حقدن وصی
عسکری اسلامه ناصر یا بنی

اولهٔ بند نصکره ای شاه تمام
اون بر اولادی مطهرم امام

مصطفی دیردی محمد چون سوزکز
ایم الدم واوپدم کوزلرك

دیدم اوصنع خدای ذوالجلال
ای مبارك مقدم ای صاحب کمال

کرچه موسی یه خداوندی قدیر
قلدی هادونی برادرهم وزیر

سن بکا دنیا واخرایا اخی
هم وزیرسین هم برادرهم وصی

هاکیایك اهل اسلام تاجیدر
منکرك هالك محبك ناجیدر

حق سنی قلدی امیرالمؤمنین
هم سکا دیدی امام المتقین

هرکه بند نصکره ایده سنی امام
اولهٔ آمنك مسکنی دارالسلام

اولکا ایدیمیه سنی هوتده ا
اولد دوزخ ایچره جاویدکا جا

الحاکتوردم ودعالرایلدم
والمن والاه دیو سویلدم

یعنی هرکم اولبوکا دوست دار
سنده نی لطفکدن انی دوست دار

هرکه طوتا رسه بوکا بعض کین
اولیوا اولد اعدای رب العالمین

ایردی اولدم ایچره هاتفدن ندا
کیاسم آمنك ای محمد مصطفی

سن محمد سین آمنك اسمی علی
سن حبیبم سین بنم اولدوولی

رب العلی دن ایا شاه کرین
اشتقاق ایتدم آمنك اسمین یقین

انده درتقویت اسلام دین
اولدر عناع شرك وکبر وکین

اولدیله لات منات درنکون
پتلری کعبه ایچنده سرنکون

کعبه امامی اوزرنده سرفراز
اشکاره سویلیه بانکی نماز

اولاولد شاه امیرالمؤمنین
اولاولد سلطان جمله انسروین

اولاولد سردار هردوزعظما
اولاولد کرار هم یوم وغا

جمله بی شبهه غالب اولدور
مظهری کل عجایب اولدور

هم اودر حلال جمله مشکلات
هم پناه مؤمنین ومؤمنات

مخلوقاتر هم اودر امید بیم
هم اودر شاه صراط مستقیم

اولدر درهم عرصهٔ دوزخ شمار
ساقی کوثر قسیم وخلد ونار

هرکه اولوراولسه آمنك دوشمنی
اولد جاویدنا ایچره مسکنی

حالا اولود علی شاه عرب
جمله کوداون اوچ المشدرجب

کلمه سندن کعبه یه اسم یقین
هم اوتوز یل صکره وندی یلوبیل

طوغدیغیجون کعبه ده اول صاحب وجود
راجبا ظندی اولیکا قلمق سجود

اوتوز ایکی یاشایدی بیل بنی
کیم اتادن ظاهر اولدی اولد ولی

ویدی احمد کم علی بعد الکلام
اولد یغند نصکره بوسوز نرتمام

وندی بوطالیب ایدرای پدر
علم ودانش ایچره سن سیناراهبر

بوری میرمدنی یکا اولغدوان
چون واره سین طابوسنه اولزمان

قبل بشارت برنی اکا کان هام
سویله ویردی سکا چوقی سلام

چون ابوطالب اشتدی بوسوزی
طوتدی میرمدنی یکا اولدم یوزی

اولمشهدی میرمابرمشدی اجل
شاه انادن همسه کلدیکی محل

چونکه ایردی غاره بوطالب دهان
غاراچنده کوردی واراکی یلوان

کلدی میرم قاتنه اولنازنین
یامش اویورایدی میرم صاندسین

چوق سلام ایتدی کا اولشادوان
ویردی حق لطفکدن اکا چونم جان

ویدی بوطالب بشارت ای کبار
اول ولیکم دیدلر اولدی اشکار

اندن طوغدی امیرالمؤمنین
اول امام واولین واخرین

اولدی اللہ سکا ویردی سلام
صوردی سندن حالنی ویرای کرام

چون اشتدی میرم انی اولدی شاد
حقه سجده ایلدی اول خوش نهاد

یوزم اوردی دیوب اکا سویدی
حقه اولدم جانی تسلیم ایلدی

یوزنی چون اوردی دوندی اوطهان
اول دونجه دیله کلدی اولیلان

ویردی ایکیسی بیله اکا سلام
خوش سلام الدی وقبلدی اعظام

اولا یکی آدده قلدی اول سؤال
سرنه یردلسترندی دین حسب حال

یوغدیکز بونده قندن کلدیکز
بوارادن چشمه ساکن اولدیکز

بوله ویردی هابه انکر جواب
کم بزی اللہ اعلم بالصواب

یوغدق وارایدی اولپرورد کار
قدرتندن بیلبزی ای شهسوار

قلدی بزه امر اولدم حق همان
تا اول وزمیرم ایچون باسبان

دوز حشر اولنجه ای دین سروری
بکمز بزبونی تادیو پیری

کمسه کم بوکا ضرر ایرکورمیه
بزه ناوزکمسه انی کورمیه

بوخبردن صکره بوطالب بنه
شاد وخرم کلدی اولدم اوینه

دکله بوندن صکره ای یارکزین
بونی جایرایدی روایت یقین

دیدی ایندم مصطفی دن بنسؤال
کم بونی دیر بولدیبوقوم ضلال

کفر اولدی بوطالب دیرتمو
اول امیر خوب صورتی خوب رو

دیدی پیغمبر کم جبرئیل امین
بونی یکرمی بیل ورای اهل یقین

اول کیجه کیم بنی حق مستعان
ایلدی معراجه دعوت اول زمان

چون کوردی بارگاه اول عرش مجید
اولدی دور نور عرشه اناعند لدید

بن یاندیم حقه کم یاشکور
بیکم بیلدرکم ندا اول دوردن نور

ایردی اولدم حضرت حقدن ندا
اویله بیلکم ای محمد مصطفی

بر یسی عبد المطلب نوردور
هم ایکینجی سی بو طالب نوردور

اول اوچنجی بیلکه عبد اللهدن اول
نوردور اولکم انا کدیار رسول

بیلکه حمزه نوردور دورنجی سین
اولکم عمکدر اباشاه کرین

بنه دیدم یا الهی کم بولار
بوم ابتاری قندن بولدیلر

بویله دیدیکده ندا اول کردکار
بنه ایندی باکم کافرلرا شکار

پت پرستلردن یورر لردی نهان
دین ابراهیله انلر بیکمات

دینلرنی فاجرلرایدی آشکار
پت پرست کافرلره هرکز بولار

کلدیلر مؤمن جهان ایچره زبان
بنه ایمان برله اولدیلر روان

الکیچون بو مذهب بولدیلر
حق پرست دیر بلدیلر حق اولدیلر

بونلره هرکم دیرسه ناسزا
اول جهنمده بولیسر درجنا

بنجه مسلمان دیه سین آنلره
کم دیه جهلیله کافر بونلره

سن دوا بنجه کورسنکم خدای
قبله کافر صلبنی نورینه جای

طیب ایچون طیبی اول کردکار
بیلکه یارا لمستدای جان آشکار

سن

سن تعصب برله طوتوب کبر ویی
دیرسن اهل کفر ایدی بونلر بقین

خاتمه ایرمیجه اوه دن نسب
اولدی الی برا تا بی ریب و شک

اون بدیسی ابنیا ایدی کرین
اون بدیسی اولیا ای اهل دین

اون بدیسی پادشاهی پاک رای
دینی اولوردی بونلره واه خدای

پاک کلدیلر قوبو عالمه
دور آدمدن ایرمیجه خاتمه

چون محمد اولدی شاه انبیا
هم علی سردار جمله اونیا

هم وصی مصطفی وهم امام
مقتدای هردو عالم والسلام

فاطمه سبطینی زین العابدین
بیلی بولوردی سروری اهل یقین

باقر وصادق امام رهنما
انسه وجنه بولوردی پیشوا

بعدهم کاظم رضا وهم جواد
نامراد لر بولدیلر بونلردن مراد

هم تقی وعسکری صاحب زمان
یعنی مهدی پادشاه انس وجان

اولدی آنده ختم ائمه ای ولی
کمسنه آنلره ایرمز منزلی

مؤمن اولدزکم بولردن اوره دم
سن بولارنی غیر بنی صبغل عدم

چون بولارنی شائنه ایندی کلام
ذره اشیا بولار دور والسلام

هرکم اولدن برسه بولارنی تابعی
کر حنیفه دروکر اول شافعی

یا اکرم جبل وکرم مالك اوله — اول نجامه ایرمیه هالك اوله
یا الهی سن بزی مؤمنلرك — قیامه ایرمه زمره سندن اندرك
اول کون اندهکم اولهکل اناس — دعوت ایمامی اولوامامی برله خاص
یا الهی حقی جمله اصفیا — آل احمد دن بزی قیامه جدا
جعفر ید کرچه پر درد و مانع قبول — جرمنی عفو ایدوبن ایله قبول

ولکن دربیان وفات آل محمد علیه الصلوة والسلام

وکله ای یك دنك اولاد رسول — یکجهت اندر فروغ اندر اصول
اول زمانده کم علی المرتضی — جسمنی عیب ایدی اولکان سخا
قالدی اندن نصکره حسین حسن — وکله بوندن وفاتك ایدی سن
ذهر جور یله حسن اولدی شهید — قلدیلر قصد اکثر اول قوم یزید
شاه حسین اول سروری هر دوسرا — اولده تخی اولدی شهید کربلا
قالدی اندن نصکره زین العابدین — اول امام مقتدای اهل دین
آینده محمد الملك اوغلی ولید — اول منافق عاقبت قلدی شهید
اولدی اندن نصکره هم باقر امام — اول امیر دهنا اول همام
آینده هشام کافر بیکناهو — عاقبت قلدی شهید ای مرد راه

جعفری

جعفری صادق شهی صدق و صفا — کچدی بیچاره یه اول کان وفا
آینده منصور ظالم عاقبت — زهره قلدی شهید اول بد صفت
حضرت کاظم امام و رهنما — اولدی اندن نصکره خلقه پیشوا
آینده هادون رشید قلدی شهید — خشم حقدن قلمدی وهم اولدی پلید
بعده سلطان دین موسی الرضا — اولدی اول بیچاره اوزره پادشا
وکله کل آنکده وصف حالنی یم — هم شهید اولدی اما سندن اعوانی
اول زمانکم اولدی هادون الرشید — تحنه کچدی اوغلی مأمون اولدی پلید
شاه رضا اول سروری سلطان دین — صاحب عین الیقین حق الیقین
مصطفی بیچاره یه کسنده اول زمان — معتکف اولدی بیل عیان
شهر یثرب اهل ولایت خاص و عام — آکثر اولدی جمله والسلام
آنلره دائم اشی ایرشادایدی — آنلره کوکلوا آنکله شاد ایدی
خلق عالم کلوایدی بی حساب — هر طرفدن بای یخسوز شیخ شاب
هل ایدردی جمله سندن مشکلات — هر بری پرسه اول ندن نه بلك
عالمه طوتمشدی جمله عالمی — عالمه ضبط ایمشدی اره کی
بیل بشره کلدی اول پر نور ایدی — امریله اشیله جن هامور ایدی

کان احسان ایدی بحر معرفت | منبع لطف ایدی شاه مغفرت
آنی مأمون ایتیدکده امر ایلدی | جمع ایدوب بکلرینی سویلدی
کم بوکون سلطان علی موسی رضا | یوقدر آندن کبی برمشکل کشا
مرشدی کامل بولنمز برزمن | مثل بوعالم ایچنده ای اخی
دیلرم بن اکا قلیم اقتدا | اولمیام هرگز زمان اندن جدا
ایلیم بیعت اندن بیکمان | دیدکلرینه آنی همان
اولبند نصکره آنك تاج وتخت | هرنه کم وار ملك ومال وزرومخت
امر ایدنجه اهل انشا کلدیلر | یازدیلر برنامه حاضر قلدیلر
یازدیلر کای دعمای راه دین | عروة الوثقی وهم نور مبین
عالم وعلم الیقین مصطفی | عارف عین الیقین مرتضی
صاحب سجاده شرع رسول | وارث حق نامه کرمدن قبول
سروری هردو سرا هیز الانام | برقولوکندن آنده بوزبیك سلام
برقدم دنجید قیل یزدن یکا | کم بغایت آرزومندیز سکا
نامه‌ی وردیلر الجی النینه | تاروان اولدی مدینه یولینه
برنجه کون کچدی چون ارشدیلر | واردیلر شاه ایکینه دوشدیلر

دیدیلر ای سروری هردو جهان | کرلو سرلردن سکا جمله عیان
یازدی اسبو نامه‌ی مأمون بزه | دیردی برقولکر کتوروب اوشبزه
آلدی سلطان نامه‌ی قلدی نظر | دیدی واجب بزه انك سفر
اول زمان اینا غنه امر ایلدی | برنجه اینه رموز لر سویلدی
بولا یچون برتاج کوندن ایکنجی کون امام | دونه یارا سپاه بیوردی چون امام
برینچه کونده امام اولدی روان | دوشدی شهرایچینه فریاد وفغان
چون سکا تی اتنه اولدی سوار | کتمکه عزم ایتدی اولشاه کبار
کلدی جمله مؤمنین ومؤمنات | دیدیلر پاشاه اولدی شمدی مات
دیدیلر واحسرتا اغلادیلر | نار فرقتدن جکر طاغلادیلر
دیده لر جیرندن اینلیر هزار | آنی اینا غنه کوهلر نثار
الوداع ایلدیلر اولشاهله | کمدی اللر قالدی بولللر آهله
شاه رضا چونکم دوا اولدی بولا | ایردیلر برتیه ایچره برچولا
یوقدی اول منزله جمع برخلق صفا | اینجه لردی هم الالردی وضو
برمره باهمدی اینا غنه اول امام | بنه قلدیردی برندن والسلام
اقدی مبارك ایرینلر چشملر | هرایاغندن بلوردی اشملر

ایچدیلر اول صوی ابدست الدیلر | اول کیچه حقه عبادت قلدیلر
چون ارشدی صبح دم کوندوزی نور | قلدیلر اول اوندن دخی عبور
کلدیلر برمنزلکم اندهم | صو بولمیوب ایدی اولشاه کرم
الکثر دی دعالرا یلدی | غم یلک دیو بولاره سویلدی
ویدیکم اول خالق پروردگار | قویمیه صوسز بری بوبرده زار
اویله بیچه امام رهنما | پیشوای اولیاء واصفیا
سوی عزیز دیلودی برسحاب | یغدی یغمور کم ماندی کلاب
الدیلر ابدست وقلدیلر نماز | ایتدیلر دکاهه بیک درد لو نیاز
بیدیلر ایچدیلر اندهاول کیچه | وکلایدی ایرته نک عالی بیچه
صبحدم چونکم امام اولکدی سوار | بیله الدندی قوا صحاب ویار
اول سفرده اولشهنشاه جهان | ایلدی القصه بیک معجز عیان
کاه یلودی حسترلا بچون دعا | اولده عاد کس ایدلردی شفا
کاه یوردی طاشلی اوزره اول امیر | طاشلی یاغ آلمشده اولدی حمیر
کاه یوردی بیله اردنجه طاغ | کاه پردی میوه زقودی باغ
اول سفرده بیلا اولان شیخ وشاب | کوردیلر اولان معجزات بی حساب

بعده مدت مدید اول پادشاه | طوسه ایردی اول کونش صورتلو ماه
ایشدی کیم هاموی استقبال ایدر | حاضر وعام اولشاه ایچون قوشولور
چونکم اول شاهه کلوب قاوشدیلر | جمله آی ایچنه دوشدیلر
دیدیلر پادشاه عالم مرحبا | عمر کیم سن سین کچر اولور هبا
حمد وثنا الحمد لله کم بوکون | ایلدی اوشها تم آیاملر دوکون
کلدی هاموی اوپدی شاهد الهی | بوبیوندن صالدی اما مدن قولنی
حاضر استدی اماد برسرای | اول سرایه قوندی اول پدشاهی
قلدی عزت شاهه هاموی بیتمار | دیدیکم سن سین بنم خویش وتبار
پیشوا اولسن بنم ای رهنما | مقتدی یم بن سنکم سن مقتدا
استرم ایدم الندن بیعتی | نابولم محشر کوندن دخی
بن اولدم نصکره جمله تخت وتاج | اولدستاغ ایلدوکون خراج
دیدی الندن اکا دیدی اول امیر | اول امامی بی مثال وبی نظیر
اشبو سوزلری دیدی چاوشلره | سن بنی اولسن کرک بیلهلره
بوجهاندن کیدن اوکدن بوزولور | اولمیسر اولمیوب بوبرقی جهان
کوردیلر بوکم اوکودی بن اولم | صباغ اکی سن دیه دن رحلت قلدم

حضرت امعده بیورمشدر علی ... سنده اوکدی اولمکیی اول ولی
حضرت جدم محمد هم یقین ... بویله بیورمشدر اولسلطان دین
اویله دیمیجه اکا مامون دون ... ایدرای جمله جهانی رهنمون
لطف قیلی بنده دن دوندم بون ... پادشاه سن سین سکا بنده بون
شاه الی اوزندی استکراهله ... تاکه بیعت قلدی مامون شاهله
اعتقادی خطبهٔ اولشاه ایچون ... اوقودیلر اول حبیب الله ایچون
سکهٔ زر اوردی آنک اسمنه ... رسمی دوندی آنک رسمنه
چون بو اشلر ایکونه اولدی پای ... کلدیلر اول حضرته بخسول ویای
ایلدیلر اقتدا اول سروره ... اول امام رهنمای رهبره
بارکاهی اولدی چون بی حد زیاد ... فتنه لر قاینادیلر اهل فساد
بیخه مفسد بریره جمع اولدیلر ... جمله سی مامون فتنه کلدیلر
دیدیلر ای شاه دریا یار سن ... ابده لر اول سروره اقرار سن
جمله خلق عالم آکا اقتدا ... قلدیلر بخسول ویای شاه کدا
پادشاه اول اولدی بوکون آنده ... سلطنت آنک وعدل اوداد آنده
سکهٔ کسه قلمز اولدی التفات ... نور قمر بزکم دوشه برکون مشکلات

طوتمز

طوتمز لر اول کاظم اوغلینک سوزنی ... دوندره رخ خلق جهان سندی یوزنی
کوره رک آنک بخا سینی سپاه ... اولدورولر سنی واولی اولشاه
چون اولدی سین سن کسه لر نشانی ... یر یوزنده قوم یارا صلنی
قلمز اولور سن بوکاندیر سن ... کوره سین آز دمده چون تغیر سن
دیدیلر مامون بوزمان نمک کرک ... سن نه دیرسکز آنی اعلک کرک
دیدیلر اولدم دمک اولمز قهر یله ... بتمز آنک ایشی الا زهر یله
قلدیلر قلینه شاهدن اتفاق ... اولمنا فقلر قلوب اندن نفاق
برنجه کون بکدی کورکم نه دیلر ... خوش ضیافتلر براعلک ایدیلر
شاه مامون دعوت ایندی قاتنه ... دیدیلر مشتاقز شهک صحبتنه
لطف ایدوب رنجیده قلسون سندم ... برنجه کوندی شاه ایچون ضدم
اول کلن اوملری شاه دوندره رد ... خوش ودالم دیر کیروبر کوندره ورد
وارایدی شاهدن مکر برهدمی ... هم حره مندی اولوردی محرمی
خدمتنده ایدی شاهدن هرزمان ... برکینه بنده یکبی بیکمان
شاه رضا اولدم آکا امر ایلدک ... وارفلوا ایردیدی سویلدک
یوردی اوح برده برد اوح تراب ... الی بکا بترکلدیدی اول افتاب

ویدی مأمون شول محمد مصطفی
چون محمد اسمك اشدی امام
طوردی یرندن دولت اولشادین
بغلدی قاپوتی کیردی خلوه تن
شاه قلدی مدینه دن سفر
بیلکم اول شهزاده اسمیدی تقی
اولسا عنکم بیدی زهری شاه رضا
دیدی وارانده کوار مشد امام
بردم یرشدی ایچنده ایرشدی شاهه
کلدی چون کوردی امامن حالتی
دیدی شاه ای نور عینم مرحبا
ایده رم بن دار دنیادن سفر
البنه الدی نقینك حالینی
دیدی شمدن کرو اول شاه تمام
اول امام انس و جن ارض و سما

بجدنك عشقنه یای با صفا
بیدی بردانا اوزمدن اول همام
چکدی برقع یوزینه کندی حزین
بیشلدی انده یاذی حضره ته
اوغلنی قویمشدی برنده مکر
اولدی اول سر تاج جمله متقی
اوغلونه خلعتلرنی ایردی ندا
طی ارضی ایدوب ایرشدی اول همام
طرفة العین ایچره کلدی بوکه بول
صوردی برر قصه واحوالنی
قلدی اوش دوشمن بکا جور و جفا
سن صباغ اول شمدی کیرو دیری پیر
اغزنه صوقدی مبارك دیلینی
کج ددلنه سجاده سنده اول امام
چوق وصیت ایلدی اولدم انکا

اوج اوچ طیراق کوردی واسلام
اولا اوچنی سنده کورنر سویدی
واردی دیدی غافل اوله ای جوان
بنی خیر ایچون اوقومز اول لید
تا اولدینا ده اول جنت سرای
اولبسردی دیدی اولشاهی کزین
کلدی عاصوندی اوینه اول همام
تحفه دعوت ایلدی شاهی همان
دیدی خوش کلدنز ایا شاهی کبار
پیشوای دهمای اسود جان
باندوردی فومشدی برتپسیدی بول
کل نظر قیل سن بوایشده صوکی نه
اشتها ایچون اولوردی بر بی نظیر
اول امام مالك دین نسل علی
اینجه دور لوزهر یرینج وعنا

دیدی

واردی امر ایدیکی اول امام
الدی اول طیراغی بر بر یاندی
دیدی بو طیراقده جنتدن نشان
اولرم مأمون الده من شهید
چوق اولم بن بکا ایلدانده جای
قبله کاهی مؤمنات ومؤمنین
اویله دیدی طوردی یرندن امام
ایچره چون کیردی مأمون اولدمان
قلدی هرکو نکیدی ارتق اعتبار
دیدی خوش کلدنز ایا شاهی بهان
برینجه صلقوم اوزوی زهر اول
قلدی تکلیف آنی شاهدن اوکنه
دیدی لطف ایتی اوزمدن یا امیر
اویله بینجه اکادیر اولدولی
کم کوردیسوا اسنوا اوزمدن بکا

حضرتر بعد الوصیت اولدی ولی
قلدی جانن تسلیم اولابن علی

یودی حذ متکارله شاه تقی
هم کفن صاردی انکا اولمتقی

اولدی چون کوك اهلنه حقدن خطاب
ایندی بردمده ملائکه بی حساب

چون امامت قلدی اولشاه جهان
قلدیلر شاهنشاه اولدم مان

چون ملائکه کندی یرلویرینه
دیدی اولشاه زاده حذ متکارینه

کیده رم بن دیرامات ذنبکه
هر وصیتکم امامی روزکار

ایلمشد رساکه انی ایلدسن
کیم بو دراری امیر معتبر

اویله دیدی اولدی غائب سرفراز
بولدی ماموں کاول امام باکمال

کلدیکم انی یوپوب کفن صره
دیدی انکا حذ متکاری شاهنکم بودم

یودی وصردی کفنی قلدی نماز
ایندیلر قصد آنیکم کتوره لر

تابولنه آره یندن طوتوبخه همان

واردی اول ارایه کم اول نور پاك
اعرابدن اندن کنور نمشدی خاك

ایندی اولدمده هواول پیره
بوکرامت بیرنه دی کیم ایره

قاردیلر چون تربه قدی بر بکار
کوردیلر سی اولدی اول آخر کار

اول بکارك کوردیلر بالقی ایچی
طوپطولو پارمق کبی جلا کبی

چقدی بر بوبوك بالق کورکم ندد
بوکبی بالغری بر بر یوددا

یوندی بوندن جاسیی اولدی نهان
صودن خی دلدم توریدی درهان

دیدی ماموں اشبو رمزی کم بیله
اول کلن بکاریه کندوایله

اویله دیبخه انکا حذ متکار شاه
دیدیکم یامن سیی ای روسیاه

اول اوواق بالق بوعالم بکاری
شول بیوك بالغدر یوندی آنلری

یعنی برکون مهدی صاحب زمان
ناکهان ایده ظهور اول پهلوان

ایده دنیا بکاریه بر بر هلاك
ظلم وظلمتدن جهانی قیله پاك

شاهی چون اول اراده دن ایندیلر
هر بری یرلویرینه کتدیلر

ذی مناقب کم محمد نسلنه
قصد ایچون شاه دنیا چون آنك اهلنه

دیبه کم بنون محمد امتی
قورتیه الله دن اول لعنتی

اهل اسلام اولا آل احمده
هرکزاشبو ندن کیمی اشمی ایده

خاشا وکلا کم اول امت اوله — خلعتی همان آنده لعنت اوله
یا الهی قیلم آنلردن بزی — چون غلط کمشدی آنلرده ایزی
بعده قالدی تقی اولشاه دین — اول امام رهنمای اهل دین
آنی دفنی مقتصم قلدی شهید — اول منافق بد فعال اول پلید
چون نقی یه دکدی نوبت اول امام — اولدی انا سینه اول قائم مقام
آینده قیلدی متوکل همان — دم شهید اولدو شمی حق فی امان
عسکری اولدم امام عام و خاص — بعده اعلم علی کل الناس
آنی دفنی مقتصد اولنا بکار — لعنت اولسون آکا بی حد و شمار
عاقبت قلدی شهید اول سروری — اول امام روزکار و رهبری
حجت حق مهدی صاحب زمان — آتر سنده بر بنه کچدی همان
اولدی بر پنجه روندوزکار — آتر سنده عسکری اولدی زمان
کندوزنی قیلدی کوزلردن نهان — جانی کمشدی جسمه دوندی بو همان
اولدی اول امامی جمله بندن عیان — ایده اولماهی جا بندن عیان
اول برکون یکم خدای مستعان — اولیه مؤمنلره اولدمده پناه
ظلم و ظالمدن بو عالم اولدی پاک — اول هدایت بخش اولشاه کزین
ایده پر عدل یله جمله بر یوزین

اولد بغنجه

اولد بغنجه اشبو دنیا پایدار — اولدر بیلکم امامی دوزکار
حقی جملهٔ پیغمبر اولیا — حقی جملهٔ اوصیا و اصفیا
حقی عرش و کرسی و لوح و قلم — حقی بیت المقدس و بیت الحرم
حقی نور مصطفی مجتبا — حقی نوری مرتضای مهتدا
حقی معصوم پاک چارده — حقی عترتکم اولاد در بی کناه
بو کمینه جعفری یا خدا — ایلیم اولاد احمدن جدا
اولیجق محشر کونی ای پادشاه — اهل بیتنه سایه سنده یر پناه

ولادت در بیان غایب شدن محمد مهدی علیه السلام

حجت الله اول امام معتمد — قائم دین محمد مصطفی
کنیت و نام اوسلطان کزین — احمد اسمی کنیتی مهدی همین
چون جهاندن عسکری اولدی زمان — پر بنه مهدی امام اولدی همان
اوطوروب سجاده اولشاه دین — پیشوا و پیشه امشدی همین
وار ایدی عمر سی آنده اول زمان — جعفری کاذب ایدی آدی عیان
خمر ایدی دائم اشی کیی و فضول — یوقدی آنده بوی اسلام رسول
اولدن ظالم ایدی جهت — مهدیه قصد ایتمشیدی بیکی کرت

کیرمزایدی غرصت آندن دستنه
دیش بیردی اول ولینک قصدنه

بندی چون هرحیله شیطان آتنه
وادی برکون اول خلیفه قاتنه

دیدیکم ای سروری دوی زمین
مقصدم سندن بنم بودر همین

آدسین باکا حسن اتعسکرلنه
محتنی طاپشوره سین اول دهرلنه

دیدی ای جعفر خلیفه اول زمان
چونکه بودر دیلکین بندن همان

کردلرسن قرداشلنه برینی سن
کوندیرم دکله ایدی ساکن بن

قرداشینی اوغلنه طوتوب کتورکا
دخی نه استرسین وبره یم سکا

دیدی امر اینه مطیعم ای عزیز
ویرکا بولداشکا ولیواش تیز

کروبرسن لشکرانی یوزماز
کتورم دیرسنکا طوتولمش همان

اول خلیفه اول بداختر کوریندی
برپخه یوز ظالم اکا عرض ایدر

جعفر الوب آندی کیردی یولا
تاکه تقدیر نده الله نوله

کلدیلر شاهک سرایینه یقین
اوطوروب قرادی اوتوردی اول امین

دیدی جعفر سنطورلنه بن وارهیم
اوده میدانی یقین کوره یم

سرپسرانی تمام ایلک حصار
تاکه جمله حفظ اولدیوارودار

اشبولعیله کتوره وزاله
کتدی کسه المدی کلدی وایله

وادرین تاکم چاغردی قاپویه
دیدی آچ کیم کلدی عمدنه طاپویه

آچدیلر قاپوی کیردی ایچری
مهدی صاحب زمان اولدین اکا

دیدیکم جدم محمد مصطفی
دیدیکی دمدر اول کان سخا

غائب اولمش ساعتی بردی بزه
دیدی یا عم دنیای وارلغنه

وارایدی برقویو ایچی طولو صو
واردی قویو فاتنه اولماه رو

ایکی شق اولدی قویو اولدم اصول
قدرتندن ویردی حق اولشام یول

برقاپو آچلدی چقدی اول امام
حاضر اولنلر قوکوردی تمام

اول قیودن طشره برعالم دخی
شول کلستانی ارم وش ای اخی

مثل جنت برجهانی بی کران
بی توقف اول امیر اولدی دوان

اذینه کوبندی شجعان اوردسی
کاولدی پنهان کوزدن اول نکردی ظاهر

ایکیوز التمش بش اولمشدی تمام
هجره تنکم غائب اولدی اول امام

حضر کبی زنده بودینا ده اول
اولدیمشدن پخه مدت رسول

ایره چون وعده اولدی برکون عیان
ظالم وظلمتدن اولدی جهان

بیقه اولدی عمارتلنه بنیادی
اهل بیتنه آدی بردادی

شرق غربه ایره حکم اولدی پادشاه
اولدی مؤمنلرکا عسکر سپاه

خارجیه آرهکینی کوار | بوذاول باطل اولرحق آشکار
کم عناد ایدهاولورسه اول زمان | ویرمیه لرآکثر لحظه امان
مورومار وانس وجن طیور | قلبلرآیدی امریه نفور کا
هرنکم امرایلرایسه اول امام | ایده لرآکا اطاعت والسلام
دوکلرجلایدنارزهریخ | دکشوره لرجمله لطفه مهریخ
قیمچی کیمی الریده اکلسز | قنده کاوغلیخقلرآتی بولسز
بیرکه قورت ایله قیون بریره | دخی اولشاه کاشه سیران هریره
هرنه برده وارایسه کنج وزیان | قدرتیله اوله براوزره عیان
ایلیه قسمت آتی اول بدرای | تاکه براوله قویمیسول وبای
کمسه یه هیچ کمسه محتاج اولمیه | کمسه یوقلقدن شکایت قیلمیه
ایکی لشکراولرجمله مؤمنین | داد ایچون قیلمیه اهل کبروکین
کم قلیچ چکسه قرویه قولدری | یغلنه هرقنده قیسه یولدری
دنیاپادشاهلرینک هیبری | ایده پیشرولرآکا ای دین اری
بوربیوجه ماه جهانی طوتنلر | فتح اولهرنه یرکیم یتنلر
ذی سفاذ زهی دولت کاولهمام | اوله عالم ملکنه قائم مقام

یا الهی

یا الهی سن بزی اول مقتدا | درکهندن ایلیه اولکون جدا
قیل میسر بزه آنی کورمکی | آبغی طیراغنه یوزسورمکی

ولایحه حسب حال — جعفری پاشی زاده محمد عاصم

بنده کم این نظر از آل محمد دارم | ابدی سلطنت دولت سرمد دارم
همه از دولت ان شاه ولایت جویم | حمد لله که اقبال مؤبد دارم
دارم امید زدرگاه چاردهمعصوم | که بخاتم بره هندازچه عمل بد دارم
مهر سلطان خراسان مراد رجانست | بهر آن داعیهٔ بلده مشهد دارم
سند پیر من از شاه شرف الدین است | این شرف بس که چنین پاک سند دارم
کرد با توبه مرا پاک چوان پیر نصوح | زدم عین علی که اسم پیر احمد دارم
دم مخور دغم لاجرم ای یار طریق | چونکه من پند از آن پاک مجرد دارم

رباعیات

السلام ای باب شهر شان احد السلام | چون ظهور ایتدی حقیقت بولدی زه دین نظام
رحمتک دریاسنه جسته رحمی در تمام | عرش و فرش و عالم و امکان دولدی خاص و عام
کرخانه ایچره کاستر سن زه صلات دن | هی هر ایکیدن احمد ذات اسنه علی و آلدن
اولمسه کوکلنده مهر جاوید معصوم پاک | بولمز لفه ممکن دکار رحمتده خی اعالدن

رباعی

هست مهر و حیدر صفدر یقین | اهل ایمان مایهٔ دنیا و دین
بی جوابش نگذرد کس از صراط | بی ولایش کس نیابد حور و عین

رباعی

آنکه یم دولت از کدن یاد در | مقتدا سی احمد مختار در
بیشوا سی اهل بیت طیبین | رهنما سی حیدر کرار در

رباعی

آن هاکه در مراز بلی زده اند | دست در دامن علی زده اند
از در مظهر عجایب خوشت | طبل کوس سبحلی زده اند

رباعی

مظهری ذاتی خدای ذوالجلال | غیر علی نیست ان صاحب کمال
این مرتبت کس ندارد در جهان | جز محمد مصطفی من بعد آل

رباعی

ای شهنشاه دو عالم کاسهٔ احسان بجرجود | آله اولادنه بوزیب صلوة درود
نه فلاک دائم نیازنده سنه اندر رکوع | هم یدی بیر آیغنه آلنده قلمشدر سجود

رباعی

چون دیدی لاتقنطوا من رحمة الله اولکریم | رحمتدن اولمز نومید و الله العظیم
آلیسن رحمة الله بیلیشوز کیملر در دنه | بولمیشوزلر هم اول بولنه اما کیملر دهکن مستقیم

رباعی

شاه مردان سرور دنیا و دین | قدرتی حق شیر رب العالمین
حیدر کرار امیر المؤمنین | صفدر و سردار امام المتقین

رباعی

آکه یم آل علی اولدی امام | بولدی مؤمنلر ایچنده بنلی نام
اولدی اهل مرد انهٔ مرد تمام | رحمت آکدر حقیقت و السلام

رباعی

هر کیمکه کم حقدا سی شاه دین | هر دو کون آکا معین اللهدر
آکا اقرار ایلین بولدی نجات | آکا انکار ایلین کمراهدر

رباعی

کرجهاندن بولمق استرسن نجات | جمله حل اولمق دیلرسن مشکلات
احمدی مختار بیل نور صفات | حیدری کرار بیل مرآت ذات

رباعی

بزیم سلطانم زعین عنایت عیدد | بوبنده جانم زعین عنایت عیدد
حقیقت کعبه سیدی آستانی | انکارها نم زعین عنایت عیدد

رباعی

ذان حقدن چون نزول اولدی کتاب | دوز محشر کلدی وقت احتساب
جانم هردم پریشور بوخطاب | کم علیدندر قویه فتح باب

تمت تمام

کتبه حافظ مصطفی تراب اقدام آل عبا
سنه ۱۲۲۲
ص ۱۶۲

بغدادی السید شیخ عبدالعزیز یا باحضرتلرندن تبرکات اخذ ایلدیکم اوراد
صالی کیجه سی وجمعه کیجه سی نصف اللیلده ایدیلور اولوقتی بسم الله
ایکی رکعت نماز قیلوب فاتحه مع ضم سوره ایله تحیات وصلوات ادی اوقیوب
سلام نصکره یا فتاح یا صبور یا صابر یا باطن یا ظاهر
یا طیب یا طاهر یا صمد یا احد یا قهار یا خالق یا واحد
اخلاص شریف استغفرالله لا الٰه الا هو لا الٰه الا الله
حسبی ربی جل الله مافی قلبی غیرالله نور نبی صلی الله لا الٰه الا الله هو
لکن سلام نصکره دائره جکه بر مقدار ایلرو وارو ب بر مقیم جکه بویله دیه
بسم الله وبالله توکلت علی الله وهو ربی انت یا الله یا الله یا الله هو
ذکر اولنه سه مهمالری قرائت نصکره قبیه یونه لوب الذی قولاغنه قوقوب
الله اکبر دیوب الذی فاوشدوریب سجده یه وارو ب پوس ایده تکمیلدر

سنه ۱۲۴۱
ص ۲۶